

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

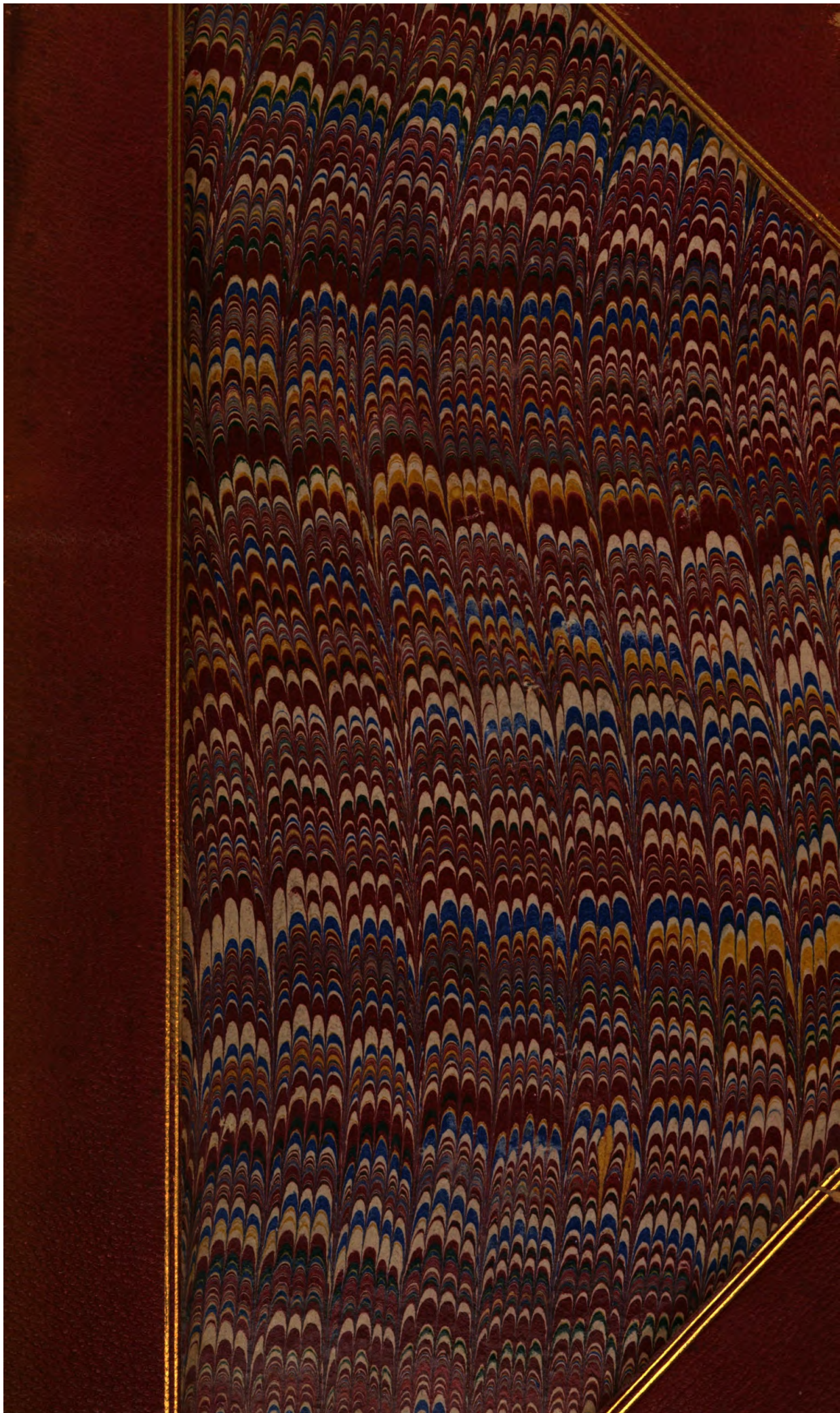
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

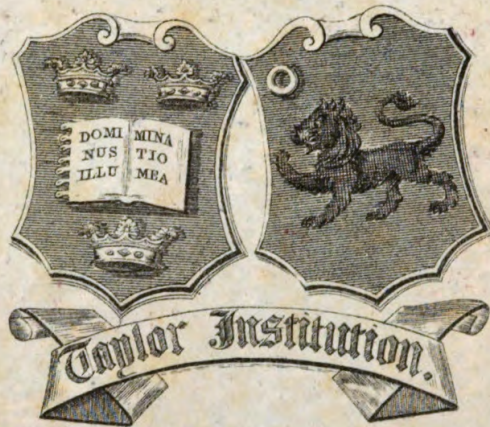
<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

57.6.14.
233
200f 2

PA 2104.R2.A1. 1874/2

743014

302687642

TAYLOR INSTITUTION LIBRARY
OXFORD OX1 3NA

*PLEASE RETURN BY THE LAST DATE STAMPED BELOW
Unless recalled earlier*

15 APR 2002

ΑΠΑΝΤΑ
ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

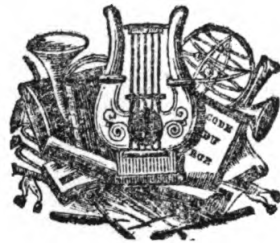
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΙΖΟΥ

ΤΟΥ

ΡΑΓΚΑΒΗ

ΤΟΜΟΣ Β΄

ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

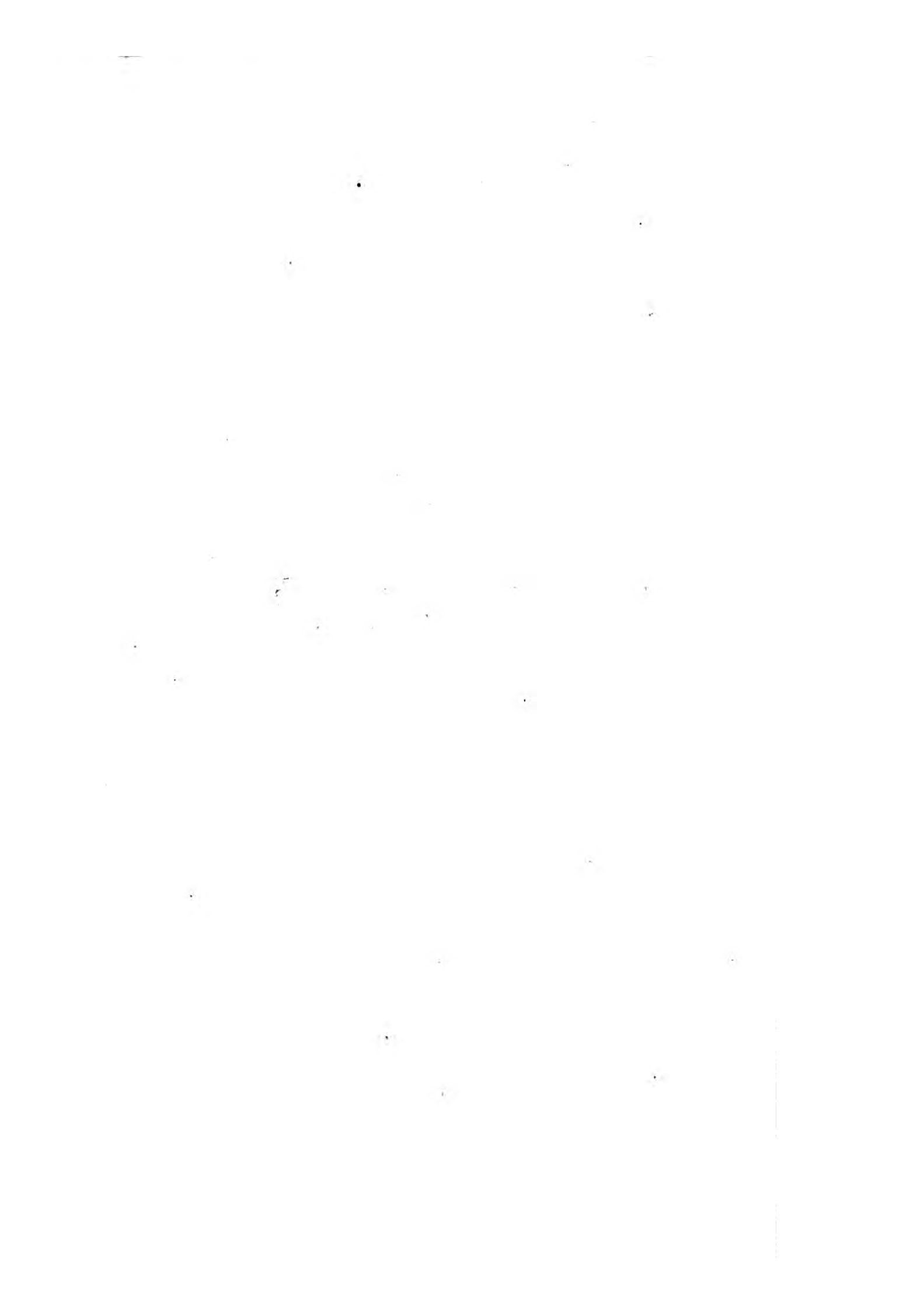
ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἀκαδημαίας

1874

57. 6. 14.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΛΑΟΠΛΑΝΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ

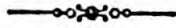
ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΡΑΨΩΔΙΑΣ

Sic notus Ulixes?

Virg. Aen. II, 44.

Ο ΛΑΟΠΛΑΝΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ ΠΡΩΤΗ

How name you you lone Caloyere?
BYRON, Giaour.

Τ ΑΚΡΟΚΕΡΑΥΝΙΑ βουνα κοιμῶνται εἰς τὸ σκότος,
καὶ μόνος ἄγριος βοᾷ συρίζων εἰς στροβίλους
ὁ ἄνεμος ὅστις κινεῖ πλατάνους παχυφύλλους,
καὶ εἰς τὰς πέτρας ὁ τραχὺς τοῦ καταρράκτου κρότος.
Εἰκὼν φρικτὴ, ἀλλ' ἀκριβὴς τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος!
Ὅμοίως σκότος ἐπ' αὐτῆς ἀπλόνει τὰ πτερὰ του,
καὶ βαρβαρότητος πνοὴ καὶ φύσημα θανάτου
ἀπὸ τῆς ζώσης τῶν ἐθνῶν τὴν ἔσθεςαν πλειάδος.
Εἰς τὸν ἀρχαῖον Ὀλυμπον δὲν λάμπει καθὼς πρῶην
μὲ δῖστούς κλαγγάζοντας, μὲ στέμμ' ἀκτινοβόλον,
τὴν ἀνυπόδουλον χορδὴν τανύων ὁ Ἀπόλλων,
μὲ τὴν χορείαν τῶν Μουσῶν καθήμενος εἰς χλόην,
καὶ χύνων φῶτ' ἀνθρωπισμοῦ ἐπὶ τὸν κόσμον ἔλόν.
Ἐσβέσθη καὶ ὁ ἥλιος ὁ τῆς ἐλευθερίας,
ὁ φάρος ὅστις ὀδηγεῖ λαοὺς διὰ σκοπέλων
εἰς τῆς εὐκλείας τὴν ὁδὸν καὶ τῆς εὐδαιμονίας,
ὅστις φωτίζει δι' αὐτοὺς εὐλίμενον τὸ μέλλον·
ἐξέλιπε καὶ ὁ ἀστήρ ὁ μετὰ τοὺς ὑστάτους
λαῶν ποτε περικλεῶν ἐκλείπων τὴν καρδίαν,
τὸ ἱερὸν δαιμόνιον τοῦ ἱεροῦ Σωκράτους,

εἰς δ' ἐκεῖνος κώνειον προσέφερε θυσίαν,
 ἢ ἀρετὴ ἐξέλιπεν, ἢ καὶ ἀντανακλᾶται
 μεθ' ὑποτρέμοντος φωτὸς εἰς τὴν πυκνὴν σκοτίαν,
 καὶ εἰς τὸν ζόφον ἢ Ἑλλάς, ὡς τὰ βουνὰ, κοιμᾶται.
 Κοιμᾶται, δὲν ἀπέθανεν! Ἀλέκτωρ θέλει κράξει,
 κ' εἰς τὸν λαμπρὸν τῆς οὐρανὸν ἐκ νέου θὰ χαράξει,
 καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς θεν' ἀναλάμψ' ἡμέρα,
 καὶ τοὺς κλειστοὺς τῆς ὀφθαλμοῦς θ' ἀνοίξει ἐλευθέρα,
 καὶ τῆς ἀρχαίας δόξης τῆς τὸν στέφανον θὰ δράξει.

Εἰς τὰς ἀδένδρους κορυφὰς ὡς πένθιμος σινδόνῃ
 πυκνὴ ὁμίχλη κρέμαται χωνεύουσα θυέλλας,
 κ' ἡ ἀστραπὴ σπαράττουσα τὰς βροχερὰς νεφέλας,
 τὰς φλογεράς τῆς πτέρυγας εἰς ἄβυσσον ἀπλόνει.
 Ὁ γεωργὸς τὸ ἄροτρον ἀφήσας τὸ ἐσπέρας,
 εἶδε τὸν βοῦν του νὰ φουσᾷ ἐντρόμως εἰς τὰς πτέρας,
 εἰς τὴν κοιλάδα ἤκουσε τὸ δάσος νὰ μυκᾶται,
 καὶ φοβηθεῖς τὸν πόλεμον τῆς μαύρης ἀτμοσφαίρας,
 πλησίον τῆς ἀγροτικῆς ἐστίας του κοιμᾶται·
 καὶ ὁ θρασὺς ἄρματωλὸς, ὁ ἄρχων τῶν ὀρέων,
 ἐν βλέμμα ῥίψας ὑποπτον εἰς τ' οὐρανοῦ τὸν θόλον,
 κατέφυγε ν' ἀναπαυθῆ εἰς κοίλωμα σπηλαίων,
 εἰς τὸ πλευρόν του ἔτοιμον κρατῶν τὸ πυροβόλον.
 Ἐπὶ τοῦ ὄρους ἡ σιγὴ πλανᾶται καὶ ὁ ὕπνος·
 κοιμῶνται οἱ ἀνθρώπινι περισπασμοὶ καὶ πόνοι,
 κοιμῶνται πάθη καρδιῶν κ' αἰ ἡδοναὶ, καὶ μόνη
 ἡ ἔνθερμος εὐλάβεια προσεύχεται ἀγρύπνως.

Εὐλάβεια! ἐξ οὐρανοῦ ἀκτὶς κατερχομένη,
 οἰκοῦσα τὰ ἐνδότερα τῶν καρδιῶν μας βάθη!
 Ἄφ' οὗ σβεσθῶσιν ὄνειρα καὶ μαρανθῶσι πάθη,
 ἀφ' οὗ ἐσχάτη κ' ἡ ἐλπίς ἐπέταξε κ' ἐχάθη,

αὐτὴ ἀκόμη στίλβουσα, παρηγοροῦσα μένει.
 Ἡ διαβρήξασα ψυχὴ τὰ πρόσκαιρα δεσμά της
 καὶ μετὰ σάλον φεύγουσα γήινους τρικυμίας,
 προσφεύγ' εἰς τὴν εὐλάβειαν, καὶ κούφ' εἰς τὰ πτερά της,
 ἀνίπταται πρὸς οὐρανὸν καὶ πρὸς ἐκστάσεις θείας·
 καὶ ὡς καλύψῃ δι' αὐτὴν τὴν δᾶδά του ὁ βίος,
 εἰς ὕμνους ἑξατμίζεται καὶ προσευχάς. Ὅμοίως
 τὸ ἄνθος μαραινόμενον ἐκπέμπει εὐωδίας.

Ἐλλάς! ἀφ' ὅτου, ἔρμαιον τυράννου ἀτιθάσσου,
 τὴν κεφαλὴν σου ἔκαμψας ὑπὸ βαρβάρους πτέρνας,
 ἀφ' ὅτου σ' ἀπεκήρυξεν ἡ γῆ ποῦ ἐκυβέρνησας,
 καὶ ἐκ τῶν σπλάγχθων σου ὁ γύψ ἐτράφη τοῦ Καυκάσου,
 ἀφ' ὅτου ὑπὸ στυγερὰν διωκομένη μοῖραν,
 κατέθεσας τὸν στέφανον κ' ἐκδύθης τὴν πορφύραν,
 καὶ ὁ σπουδάσας ὑπὸ σὲ μαθήματα μεγάλα,
 ὁ κόσμος, δὲ ἐθήλασε τὸ μητρικόν σου γάλα,
 σὲ εἶδε δόξης, ἀρετῆς, φιλοσοφίας χήραν,
 τὰ τέκνα σου ἐτράπησαν πρὸς εὐλαβεῖς ἀσκήσεις.
 Τινές, οἱ ῥώμην ἔχοντες θελήσεως καὶ νεύρων,
 εἰς φάσγανον ὀξύναντες τὰς δουλικὰς ἀλύσεις,
 εἰς δάση καὶ εἰς φάραγγας ἐλευθερίαν εὔρον.
 Ὑπὲρ πᾶν τίμιον, πνοὴν τιμῶντες ἐλευθέραν,
 μετ' αἰσθημάτων καὶ παθῶν γοργῶν καὶ ἀδαμάστων
 ἐπήδησαν εἰς τὰ βουνά, καὶ εἰς τὰς κορυφὰς των
 τὰ στήθη των εἰς καθαρὰν ποτίζουσαν ἀτμοσφαιραν.
 Ἐκεῖ παραμονεύοντες ἐπάνω τῶν συννέφων,
 καθὼς ἰδῶσι φωλεὰν Ὀθωμανῶν ἀρπάγων,
 πολλάκις μὲν ὡς ὄρνεον ὀρμῶσι σαρκοφάγον,
 πολλάκις δὲ ὡς κεραυνὸς κροτῶν καὶ καταστρέφων,
 καὶ ἄλλοτε ὡς χεῖμαρρος σκιρτῶν μετὰ πατάγων.

Τὰ σπάργανα διέρρηξαν ἀδίκου κοινωνίας,
καὶ διὰ ξίφους ἔσχισαν τὴν μετ' αὐτῆς συνθήκην·
δὲν ἀφορῶσ' εἰς ἔπαινον ὡς φόρον τῆς ἀνδρείας·
ὡς ν' ἀποθάνουν μάχονται, ἀλλ' ὄχι διὰ νίκην.
Νὰ πνέουν τὸν ἀδούλωτον ἀέρα τῶν ὀρέων,
νὰ τρέχουν ὡς ὁ ζέφυρος ὁ ἀδεσμεύτως πνέων,
τὸν ἀβεβήλωτον ἀφρὸν νὰ πίνουν τῶν χειμάρρων,
νὰ βάπτωσι τὰ ξίφη των εἰς αἵματα βαρβάρων,
καὶ ν' ἀποθνήσκουν βλέποντες τ' ἀθάνατα βουνά των,
ἰδοὺ αἱ ἀπολαύσεις των, ἰδοὺ τὰ ὄνειρά των,
ἰδοὺ τί ἔχουν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον νὰ ἐλπίζουν.

Περὶ τοῦ ἄλλου ἀγνοῶ ἂν παντελῶς φροντίζουν.

Ἄλλ' ἦτο ταπεινότερον τὸ φρόνημα τῶν πλείστων.

Τῆς τυραννίας ἔβλεπον ἀγέρωχον τὸν πόδα
νὰ φθειρή τὰ λαμπρότερα τοῦ ἑαρός των ῥόδα,
τὸν πέλεκυν ἠσθάνοντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των
καὶ τὴν ἀγίαν πίστιν των εἰς χεῖρας τῶν ἀπίστων,
καὶ κλίνοντες σιωπηλῶς ὑπόδουλον αὐχένα,
στεναζόντες ἀπέθνησκον εἰς πνιγηρὸν ἀέρα.
Ναυάγια φερόμενα εἰς κύματ' ἀφρισμένα,
πέραν τῆς γῆς εἰς ἄσυλον ἀπέβλεπον λιμένα,
κ' ἐζήτουν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν ὀδηγὸν ἀστέρα·
πρὸς θεωρίας εὐσεβεῖς τὸν νοῦν των ἀνεπτέρουν,
τὸ πάσχον ἐξεδύοντο καὶ ἀσθενές των σῶμα,
πιστεύοντες ἀπέδιδον τὸ χῶμα εἰς τὸ χῶμα,
καὶ πρὸς τὸν πλάστην τοῦ παντός ἀρθέντες ἐκαρτέρουν.
Πολλοὶ καὶ ἀπαρνούμενοι τὴν γῆν τῆς ἀδικίας
ἔπου στενάζ' ἢ ἀρετὴ κ' εἶν' ἔρμαιον τῆς βίας,
ἔπου τὸ ἐγκλημ' ἀνυψοῖ τὸ μέτωπόν του γαῦρον,
τὸ ῥάσον ἐνεδύθησαν τοῦ μοναχοῦ τὸ μαῦρον,

κ' ἐτάφησαν εἰς ἀσκητῶν ἀγίας ἐρημίας.
 Εἰς τῆς ζωῆς τὰ κύματα, ἃ κάτωθεν ἀκούουν
 παφλάζοντα τοὺς πρόποδας τοῦ βράχου των τὰ λούουν,
 τῶν ἐπιγείων των παθῶν ἐκύλισαν τὸ βάρος,
 θυσίαν τὴν καρδίαν των προσφέρουν, καὶ μὲ θάρσος
 τὴν πύλην τὴν φωτοστεφῆ τοῦ παραδείσου κρούουν.
 Τὰ βλέμματά των στρέφοντες εἰς τῶν παθῶν τὸν πόντον,
 τοὺς ναυαγοῦντας βλέπουσιν ἀπὸ τὴν σκοπιάν των,
 καὶ εὐχονται ὑπὲρ αὐτῶν, πλὴν εὐχονται πρὸ πάντων
 ὑπὲρ ἐλευθερώσεως τῶν συμπατριωτῶν των.

Εἰς δάσος ἀδιέξοδον, εἰς πέτρας τραχυτάτας,
 εἰς τῶν ὄρέων τὰ πλευρὰ μακρόθεν φαινομένη
 καθὼς ὄρνέων φωλεὰ εἰς βράχους κρεμαμένη,
 λευκὴ ἐζωγραφίζετο εἰς σκοτεινάς ἐλάτας
 ἀγίων ἀναχωρητῶν μονὴ ἀπωχισμένη.
 Εἰς τοὺς ἀγρίους τῆς κρημνοῦς ποτὲ δὲν χαιρετᾶται
 ὑπὸ εὐγνώμονος φωνῆς καμόντος διαβάτου,
 καὶ μόνος ὁ σταυραετὸς ἀνοίγων τὰ πτερὰ του,
 ἐν πτήσει μεγαλοπρεπεῖ ἐπάνω τῆς πλανᾶται,
 ἢ παρ' αὐτὴν καθήμενος εἰς τεῖχος καταρρέον,
 τὰς φάραγγας τριγύρω του, τὸ πλάτος τῶν ἀέρων
 κατασκοπεύει ὁ ληστής τῶν ὑψηλῶν ὄρέων,
 καὶ σχίζ' ὑπὸ τὸ ράμφος του τὸ θυμὰ του τὸ σπαῖρον.

Ἄρχαιον οἰκοδόμημα τῶν εὐσεβῶν αἰώνων,
 γηρᾶσαν, ὡς ὁ ἄνθρωπος γηράσκ' ὑπὸ τὸν χρόνον,
 ἀνθρώπων τύχας πλὴν ἰδὼν καὶ γενεὰς σβεσθείσας
 πρὸς τοῦ χειμάρρου τοὺς ἀφροὺς ἔσοι τὸ βρέχουν ἴσας,
 ὑψηφερὲς ἐγείρεται, ὡς ἐκτενὴς βραχίων
 εἰς ἐπιλήσμονας θνητοὺς τὸν οὐρανὸν δεικνύων.
 Εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ ἔδαφος ἐμπρέπουσα κυψέλη

τρέφει μελίσσας ἱεράς· τὸ δ' εὐσεβές των σμῆνος
ἐκμάττουσαι τῆς προσευχῆς τὸ ἄνθος εὐφροσύνης,
ἐργάζονται τῆς ψυχικῆς λυτρώσεως τὸ μέλι.
Οἱ ἐρημῖται τὴν ὁδὸν τῶν ἀσεβῶν ἀφέντες,
ἐδῶ βαδίζουν ταπεινοὶ τὴν τρίβον τοῦ Κυρίου,
καὶ εἰς τὴν θύραν τῆς μονῆς τὴν σὰρκ' ἀπεκδυθέντες,
εἰς ἀπολαύσεις ἐντρυφοῦν ἀναμαρτήτου βίου.
Ἐδῶ προσμένουν, ὁ ἀστὴρ τῶν τάφων ἀνατέλλων
νὰ τοῖς ἀνοίξῃ στάδιον ὑπάρξεως αὐλοῦ,
κ' εἰς τρισμακάριστον ζωὴν καὶ παραδείσου μέλλον
νὰ λάβουν ἀπὸ τῶν χειρῶν ἐλπίζουσι τῶν ἀγγέλων
ἀμάραντον τὸν στέφανον τοῦ εὐλαβοῦς των ζήλου.
Εἶν' ἄρα αὐτ' εἰς τὸν Θεὸν εὐπρόσδεκτος λατρεία;
Εἰς τὸ θυσιαστήριον ἀντὶ ἀγνοῦ λιβάνου
αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις μας καιόμεναι θυσία,
κ' ἡ τεθαμμένη ἀρετὴ εἶν' ἄξια στεφάνου;
Θεν' ἀπολαύσ' εἰς οὐρανὸν μειδιάμα τοῦ πλάστου
ὁ εἰς τὸν κόσμον παρελθὼν χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἴχνος;
ἢ ἐπαξίως ἐκπληροῖ τὰς ὑψηλὰς βουλάς του
τὸ τάλαντον ὑπὸ τὴν γῆν κ' εἰς μόδιον ὁ λύχνος;
Ἄργους οἰκέτας τοῦ Θεοῦ μισθοδοτεῖ ὁ οἶκος;
καὶ συνεχοῦς ἀλύσεως ἀποσχιρτήσας κρίκος
πρὸς τὸν σοφὸν ὀργανισμὸν συνάδει τοῦ ἐργάτου;
Πρὸς τί ζητοῦμεν τὸν Θεὸν εἰς ἔρημον κελλίον;
Μὴ ἄλλο τῆς εὐκλείας Του σαφέστερον βιβλίον
ὑπάρχει παρὰ τὰ λαμπρὰ δημιουργήματά Του;
Τὸ ἔσχατον ζώφιον καθὼς καὶ ὄλ' ἡ φύσις
τὴν παντοδυναμίαν Του δὲν διηγεῖτ' ἐπίσης;
Δὲν εἶναι θρόνος Του ἡ γῆ; δὲν εἶναι ὀφθαλμὸς Του
ὁ διαλάμπων ἥλιος, καὶ βλέμμα Του τὸ θέρος

καὶ νεῦμά Του ἢ ἀστραπή; καὶ τῶν ψυχῶν ὁ ἔρωσ
δὲν εἶναι ἀντανάκλασις τοῦ μειδιάματός Του;
καὶ δὲν λατρεύομεν αὐτὸν μεγαλοπρεπεστέρως
θαυμάζοντες τὸν κόσμον Του, τὴν πλάσιν τῆς χειρός Του;

Πλὴν πῶς; Ἐὰν ἐκένωσεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν των
τὸ κύμα της τὸ Στύγιον τῶν συμφορῶν ἢ κάλπη,
ἂν εἰς τὸν κόλπον της ἢ γῆ ὡς μήτηρ δὲν τοὺς θάλλῃ,
καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν της ἂν πανταχοῦ ἀπίντων
δεσμὰ διὰ τὸ σῶμά των, πληγὰς εἰς τὴν ψυχὴν των,
τῆς καταδίκης κατ' αὐτῶν θὰ ῥίψῃτε τὸν λίθον,
διότ' εἰς λύκων σπήλαια κ' εἰς φωλεὰς ὀρνίθων
τὴν γῆν κατέλιπον, ἀφ' οὗ τοὺς εἶχ' ἐγκαταλείψει,
καὶ ἀρνηθεῖσα ἡδονὰς ψευδεῖς καὶ παρασήμους
ἢ εὐσεβῆς καρδία των προσφεύγ' εἰς τὰς ἐρήμους,
ὡς πῦρ ὀλοκαυτώματος καπνίζον εἰς τὰ ὕψη;
Ἀφῆτέ τους. Εἰς τὸ παρὸν λιμέν' ἂν δὲν εὕρισκουν,
ἐντὸς τοῦ μέλλοντος ζητοῦν αὐτὸν οἱ ἐρημιῖται.
Χωρὶς ἐλπίδων ζήσαντες, εὐέλπιδες πῶς θνήσκουν
μὴ τοὺς καταδικάζετε, ἂν δὲν τοὺς ἐπαινῆτε.

Ἴδέτε τους· προσεύχονται· καὶ περὶ νύκτας μέσας
καθεὶς των τὸν μοναστικὸν μανδύαν του φορέσας
καὶ ἀρνηθεὶς τὴν κλίνην του, εἰς τὸν ναὸν κατέβη.
Ὅλόγυρά των σιωπὴ βαθεῖα βασιλεύει.

Καίουσι λύχνος καὶ λαμπὰς ἐμπρὸς παντὸς ἀγίου.
Καπνὸς λιβάνου τὸν ναὸν ἀρώματα γεμίζει,
καὶ σιγαλὴ καὶ συνεχῆς ὡς φλοῖσθος ῥυακίου
τοῦ ἀναγνώστου ἢ φωνὴ τὰς Ὁρας μουρμουρίζει.
Καθεὶς εἰς σχῆμα σοβαρὸν τὴν κεφαλὴν του κλίνων
μετρᾷ τὸ κομβολόγιον καὶ κάμνει τὸν σταυρὸν του,
καὶ χύσας εἰς τὴν προσευχὴν τὸν ῥοῦν τῶν ἰδεῶν του,

ἐγείρεται κατὰ μικρὸν ἐπάνω τῶν γηίνων.

ὦ! πόσαι, πόσαι μεταξύ τῶν καρδιῶν ἐκείνων
 ἂν δὲν ἐθάπτοντο ἐντὸς μοναχικοῦ σαβάνου,
 ἂν δὲν ἐτήχοντο καθὼς ὁ κόκκος τοῦ λιβάνου.
 ὃν καίει θάλλουσα ἡ φλόξ τοῦ θυμιατηρίου,
 σφριγῶσαι εἰς τὸ στάδιον θὰ ἔμβαινον τοῦ βίου,
 θεν' ἀνεπτύσσοντο καθὼς ἀνάπτουσα πυρῖτις,
 καὶ τέρματα καὶ ἔκτασις ἀνεπαρκοῦς σταδίου
 θὰ ταῖς ἐφαίνετο ἡ γῆ καὶ ἔλ' οἱ κάτοικοί της!
 Εἰς πόσας σήμερον ξηρὰς καὶ ὡς τὸ ῥάσον μαύρας
 ὁ ἔρωσ θὰ κατήρχετο ὡς δρόσος ζωηφόρος,
 θενὰ τὰς περιέπνεε, θερμὰς ἐκπέμπων αὔρας,
 καὶ ἄνθη θὰ παρήγαγεν ὁ εὐφορός των σπόρος!
 Εἰς πόσας σήμερον νεκρὰς ὡς ὕδατα τελμάτων
 θενὰ ἐφύσα ἐμμανὲς φιλοδοξίας πνεῦμα,
 καὶ τὸν ἐδῶ σηπώμενον καθρέπτῃ των ταραττον,
 θὰ τὸν ἐκρήμιζ' ἐν ἀφροῖς εἰς καταρράκτου ρεῦμα!
 Ὅμως ἐθραύσθ' εἰς τὸν βωμὸν ἢ ζέουσα φιάλη·
 ἐχύθ' ἢ εὐρωστος ἰκμάς· ἢ ῥώμη ἥτις ἦνθαι
 εἰς ὄριον ἀσκητικῆς μελέτης συνεστάλη·
 ἀντὶ πρὸς πλάτος, ἢ ψυχὴ πρὸς ὕψος διηυθύνθη·
 ὁ ἀσκητῆς πρὸς τῶν παθῶν τὰ βέλη ἐσκληρύνθη·
 νηστεύει καὶ γονυπετεῖ, προσεύχεται καὶ ψάλλει.

Ἄλλ' εἰς τὸ σκότος τῆς σιγῆς τί κρότος ἐξερράγη;

Μὴ ἄνεμος εἰς φάραγγας τοῦ ὄρους ἐπατάγη,
 ἢ μὴ βροντὴ ἐκλόνισε τῶν οὐρανῶν τὸν θόλον;
 Ὁ φόβος εἰς τὰ βλέμματα ἐζωγραφήθη ὄλων·
 ἢ προσευχὴ των ἔπαυσεν, ἢ ὄψις των ἠλλάγη,
 κ' οἱ ἔμπειροι ἐγνώρισαν πῶς ἦτο πυροβόλον.

Τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτὸς καὶ εἰς τοιαῦτα μέρη,

τί ὁ τοιοῦτος οἰωνός, λογίζονται, ἀγγέλλει;
 Μήπως ληστῶν ἐπέδραμε νυκτοχαρῆς ἀγέλη,
 καὶ πῦρ καὶ σπάθην κατ' αὐτῶν ἱεροσύλως φέρει;
 ἢ ἴσως ὁ ἀχόρταγος σατράπης ἐκστρατεύει
 ἐπιθυμήσας τῆς μονῆς τὰ χρυσωμένα σκεύη,
 κ' ἐφευρῶν λόγους κατ' αὐτῆς ἀδίκους καὶ ματαίους,
 ἐπέρχεται τὸν ὄβολόν ν' ἀρπάσῃ τοῦ ἐλέους;

Ἦσαν τοιοῦτοι μυστικῶς οἱ διαλογισμοὶ των.

Ἀπὸ τῶν θείων κ' ἱερῶν ἐτράπ' ἡ προσευχὴ των·
 ἐξηκολούθουν νὰ κινοῦν μηχανικῶς τὰ χεῖλη,
 εἰς ὄλων ἔμως τὰς ψυχὰς ἡ ταραχὴ ὠμίλει,
 καὶ ἀταράχως ἴστατο εἰς μόνος μεταξὺ των.

Εἰς μόνος, εἰς τοῦ ἱεροῦ ἰστάμενος τὰς θύρας,
 ἐν κατανύξεως ἀκμῇ κ' ἐν συντριβῇ καρδίας
 τὴν προσευχὴν ἀκολουθῶν ἐσταύρωνε τὰς χεῖρας,
 καὶ ἔκλινε τὰ γόνατα εἰς σχῆμα μετανοίας.

Ὁ εὐλαβῆς του ὀφθαλμὸς οὐδόλως ἐταράχθη,
 καὶ οὐδὲ κἄν παροδικὸν στιγμεῖον ἐχαράχθη
 εἰς τοῦ γοργοῦ προσώπου του τοὺς νέους χαρακτῆρας.
 Δὲν ἤκουσε τὸν πάταγον; ἢ ἀποσείσας τ' ἄχθη
 τὰ τὴν ψυχὴν δεσμεύοντα εἰς τοῦ πηλοῦ τὴν σφαῖραν,
 κ' εἰς τὸν καπνὸν φερόμενος τοῦ καθαροῦ λιβάνου,
 πετᾶ μετέωρος ὁ νοῦς τοῦ ἀσκητοῦ Στεφάνου
 πέραν τοῦ θόλου τ' οὐρανοῦ καὶ τῶν ἀστέρων πέραν;
 Ὁ λύχνος ὁ κρεμάμενος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του
 φῶς ρίπτων περιέβαλλε τὸ εὐπρεπές του σῶμα·
 ὠχρόλευκον ἐκάλυπτε τὰς παρειάς του χρῶμα,
 κ' ἐνέφαινεν εὐγένειαν ὁ τύπος τῆς μορφῆς του.
 Τὸ ῥάσον τοὺς ἐκάλυπτε καὶ ἡ ξανθὴ του κόμη,
 ἀλλὰ πλατεῖς ἐφαίνοντο οἱ ἀνδρικοὶ του ὦμοι.

Τὸ πρόσωπόν του ἀνοικτὸν, καὶ ὄλον χάρις ἄλλως,
 ἀγρίας νόσου στίγματα ἐφύλαττεν ἀκόμη,
 κατὰ τι συνταράττοντα τὸ εὐρυθμόν του κάλλος.
 Οἱ ζωηροὶ του ὀφθαλμοὶ ὑψούμεν' εἰς αἰθέρας
 τὸν οὐρανὸν ὠμοίαζον ἐλληνικῆς ἡμέρας·
 καὶ ὄλος δὲ ἀκίνητος, τὰ χεῖλη κινῶν μόνον,
 πρὸ τῶν εἰκόνων ἔμενεν ὡς μία τῶν εἰκόνων.

Ἄλλὰ τοῦ ἔπλου ἡ βροντὴ ἠκούσθη κ' ἐκ δευτέρου!
 Ὁ κρότος πλησιέστερος καὶ μείζων τοῦ προτέρου,
 ἀντανακλᾶται ἀντηχῶν εἰς τοῦ βουνοῦ τοὺς βράχους.
 Αὐξάνει τῶν ἐρημιτῶν ἡ ταραχὴ, καὶ μόνος
 ἀμετακίνητος ἔμπρὸς τῆς ἱερᾶς εἰκόνας
 ὁ Στέφανος προσεύχεται μὲ φρένας ἀταράχους.
 Τρισόλβιος ἡ εὐσεβῆς ψυχὴ τοῦ ἐρημίτου
 ἡ αἰρομέν' εἰς τὸν Θεόν! — Ἄλλ' ἄκουε! κ' ἐκ τρίτου
 εἰς τοῦ βουνοῦ τὰ χάσματα κροτεῖ τὸ πυροβόλον,
 καὶ σείει τὸν βυζαντινὸν τῆς ἐκκλησίας θόλον.
 Τῶν ἀσκητῶν τὸ πρόσωπον ὡς τῶν νεκρῶν ἐβάφη·
 αἱ τρίχες των ὠρθώθησαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των.
 Ἄλλ' ἄλλο ἀντικείμενον κινεῖ τὴν ἔκπληξίν των·
 πᾶν βλέμμα πρὸς τὸν Στέφανον ἐκστατικὸν ἐστράφη.
 Καθὼς ἡ πυρσοκρότησις ἀντήχησε τὸ τρίτον,
 ἀνασκιρτήσας μεθ' ὀρμῆς ὁ ἀσκητὴς ἀνέστη·
 ἀπεμακρύνθη διαβάς βραδέως μεταξὺ των,
 εἰς τὴν μορφήν του ἔλαμπε γενναῖον κ' εὐπρεπές τι,
 καὶ ἤσυχον τὸ βλέμμα του, γαληνιαῖον ἦτον.

Μετ' ὄψεως εἰρηνικῆς καὶ ξένης εἰς τὰ πάθη,
 μεμετρημένου βήματος ὃ δὲν ταχύνει πλέον
 οὐδὲ συμφέρον, οὐδ' ἐλπίς κρυφῆ, οὐδ' αἷμα νέον,
 βραδέως τὸ κατώφλιον ἐπέρασε, κ' ἐχάθη.

Δὲν ἠλλοιώθη παντελῶς, καὶ τῆς μορφῆς του ὄλης
τὸ κόσμιον καὶ ἰλαρὸν ἐπέταττε τὸ σέβας·
ὁ δ' ἐξετάσας ἀκριβῶς, θὰ παρετήρει μόλις
ἐξωγκωμένας τοῦ κυρτοῦ μετώπου του τὰς φλέβας.

Ἄλλὰ πρὸς ποῦ νυκτερινὸν τὸ βῆμα διευθύνει;
Ὁ εὐσεβῆς τὴν προσευχὴν πρὸ τῆς αὐγῆς ἀφίνει;
Τί πρὸς αὐτὸν οἱ νύκτιοι τῶν πυροβόλων κρότοι;
Διατί φεύγει; διατί πλανᾶται εἰς τὰ σκότη;
Οἱ ἔκθαμβοι συμμονασταὶ τὸ ἀγνοοῦν κ' ἐκεῖνοι.
Οὐδεὶς ὑπάρχει ὡς αὐτὸν ἢ ἄγρυπνος ἢ νύστης,
οὐδεὶς τοσοῦτον ἀκριβῆς περὶ τὰ ἔθιμά των.
Τὸν κατατῆκει ὡς κηρὸν ἢ εὐλαβῆς του πίστις,
καθὼς ἢ φλόξ εἰς τὸ Χωρῆθ τὴν καιομένην βάτον.
Πρὶν τοῦ σημάντρου ἐξυπνᾶ καὶ τοῦ ἄλεκτρυόνος,
καὶ πρῶτος πάντων ἔρχεται εἰς τὸ στασίδιόν του,
καὶ τὸ κηρίον του ἐμπρὸς ἀνάψας τῆς εἰκόνας,
πρὸς οὐρανὸν τὰς φρένας του ὑψοῖ μὲ τὸν καπνὸν του.
Περιπατεῖ ἔχων σταυρὸν περὶ τὸν τράχηλόν του·
κ' ἐν ᾧ κρυφίως προσευχὰς τὸ στόμα του προφέρει,
συχνάκις εἰς τὰ χεῖλη του πανευλαβῶς τὸν φέρει.
Τὸν σέβονται οἱ κάτοικοι τῆς πέριξ ἐπαρχίας,
καὶ ἀποδίδουσ' εἰς αὐτὸν ἀκτὴν ἀγιωσύνης.
Οἱ ἀσθενεῖς, πιστεύοντες, ἐγείρονται τῆς κλίνης,
κ' ἔρχοντ' αἰτοῦντες παρ' αὐτοῦ τῶν νόσων θεραπείαν·
αἱ δὲ γυναῖκες, κλίνουσαι μετὰ ταπεινωσύνης
ὅταν διέρχεται, φιλοῦν τὸν μαῦρόν του μανδύαν.
Ἄφ' ὅτου ζῆ εἰς τὴν μονὴν, πρὸ δύο χρόνων ἴσως,
τὸ σχῆμά του εἶν' ἐμβριθῆς, οἱ λόγοι του ὀλίγοι.
Ποτέ του δὲν ἐξέφρασεν ἀγάπην οὐδὲ μῖσος,
καὶ τῆς καρδίας του ποτὲ τὰ φύλλα δὲν ἀνοίγει.

Τίς εἶναι; πόθεν ἔρχεται; Κάνεις δὲν τὸν γνωρίζει.
 Καθὼς πτηνὸν παροδικὸν καὶ φεῦγον τοὺς χειμῶνας,
 τὴν φωλεὰν προσωρινὴν ἐπὶ τῶν βράχων κτίζει
 πρὶν ἢ πετάξῃ πρὸς γλυκεῖς ἔαρινούς λειμῶνας,
 τὰς ἐπιγεῖους καὶ αὐτὸς ἀφήνων ἀλγηδόνας,
 τὴν πρὸς τὰ ἄνω πτησίν του ἐδῶ ἀναχαιτίζει,
 κ' εἰς τὴν παροῦσαν φωλεὰν προσμείνας στιγμὰς μόνας,
 εἰς ἕαρ τὸ αἰώνιον νὰ μεταβῇ ἐλπίζει.

Ὁ νοῦς του εἶν' εἰς τὸν Θεόν. Ὁ ἥλιος ὁ δῦων
 καὶ αἱ πλειάδες τῆς νυκτὸς κ' ὁ ὄρθρος ἀνατέλλων
 τὸν βλέπουν προσευχόμενον εἰς τὸν ναὸν πλησίον,
 καὶ ὡς διαλεγόμενον κρυφίως μετ' ἀγγέλων.

Καθεὶς γνωρίζει, καὶ καθεὶς ὁμολογεῖ θαυμάζων
 πῶς εἶναι ἡ καρδιά του ἐστία εὐλαβείας,
 καὶ ὅμως δὲν ἐνόησεν οὐδεὶς ποτ' ἐξετάζων
 ποῦ δαπανᾷ τὰς συνεχεῖς μακρὰς του ἀπουσίας.

Πολλάκις ἐκ τοῦ μέσου των διὰ μιᾶς ἐχάθη,
 καὶ ὅσον ἂν ἠρεύνησαν εἰς τοῦ βουνοῦ τὰ βάθη,
 νὰ εὔρωσι τὰ ἴχνη του ἀδύνατον τοῖς ἦτον·
 καὶ πάλιν ἐπανήρχετο ἐξαίφνης μεταξύ των.

Μὴ εἰς τὸν κόσμον κοσμικὰ τὸν ἀνεκάλουν πάθη;—
 Τὸν εὐσεβῆ; — Τὸν λογισμὸν ἠρνεῖτο ἡ ψυχὴ των.

Καὶ ἄλλοι μὲν ὑπώπτευον πῶς μόνος ἀναβαίνει
 ἐπέκεινα τῶν νεφελῶν τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους,
 κ' ἐξ οὐρανοῦ τὰς πτέρυγας κινοῦν ἀκτινοφόρους
 πῶς τοῦ Θεοῦ ἐπάνω του τὸ πνεῦμα καταβαίνει·
 οἱ δὲ πῶς τὴν καρδίαν του σκληροὶ σπαράττου πόνοι
 καὶ καυστηρὰ μετάνοια ἀρχαίων ἐγκλημάτων,
 καὶ πῶς κρυπτόμενος ἐντὸς σπηλαίων καὶ χασμάτων,
 πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τὴν σάρκα ταπεινώνει.

Ἐγκλήματα! Τὸ μέτωπον χωρὶς κηλίδος νέφους,
τὸ βλέμμα δ' ἀνατολὴν τοῦ θέρους ὁμοιάζει,
τὸ στόμα του τὸ σύμμετρον, τὸ μειδιῶν ὡς βρέφους,
καὶ ὁ μανδύας ἀσκητοῦ, ἐγκλήματα σκεπάζει;
Δὲν καταφάσκω. Ἄλλὰ ποῦ ὁ ποταμὸς ὁ ῥέων
ἀκύμαντος καὶ κελαδῶν καὶ μεταξὺ ἀνθέων,
εἰς τὸν βαθὺν πυθμένα του ναυάγια δὲν σύρει;
Καὶ ὑπὸ πόσα σύδενδρα καὶ ἡγθισμένα ὄρη
ἔσα κοσμοῦσιν ἄμπελοι καὶ κῆποι καρποφόροι,
δὲν καίει λάβα, καὶ ὄρμα, καὶ χύνεται, καὶ φθείρει!

~~~~~

ΡΑΨΩΔΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

Μέσαι δὲ
νύκτες, παρά δ' ἔρχεθ' ὦρα,
ἐγὼ δὲ μόνυ καθεύδω.

ΣΑΠΦΩ.

Εἰς τὰς χαράδρας τοῦ βουνοῦ ἡ θύελλα σαλπίζει·
βροχὴ ῥαγδαία πίπτουσα τὰς κορυφὰς μαστίζει·
ὁ οὐρανὸς φλογίζεται καὶ ἡ βροντὴ μυκᾶται,
καὶ μεταξύ τῶν ἀστραπῶν, τοῦ σκότους, τῶν ἀνέμων,
μαύρη, ἀμφίβολος σκιά, ὡς νυκτοβάτης δαίμων,
μελανότερα τῆς νυκτὸς, εἰς τοὺς κρημνοὺς πλανᾶται.

Εἰς λόφον ἐκτεινόμενον κατὰ τὰς ὑπωρείας,
ὑπὸ πλατάνους σκιεροὺς καὶ ὑπὸ δρυὸς ἀγρίας
ἀρχαῖος πύργος ἴσταται Ἐνετικῶν αἰώνων.
Ἐπάλλξεις στέφουσιν αὐτόν· τὰς βάσεις του στηρίζουν
κατὰ τὸ μέγιστον σειραὶ ἐκ λίθων πολυγώνων,
ἔργα χειρῶν Ἑλληνικῶν ἅ μάλιστα κατακλύζουν
οἱ τῶν αἰώνων χεῖμαρροι, — καὶ κατὰ μέρος βράχοι.
Εἰς τὸν ὀγκώδη τοῖχόν του, ὃν πολεμίστραι σχίζουσι,
ἔρπει παράσιτος κισσὸς καὶ φύεται μαλάχη.
Ἄσπῆρ γνωστὸς εἰς τὸν βοσκόν, τοῦ ὄρους τὸν νομάδα,
μακρόθεν λάμπον φαίνεται τὸ ἐν παράθυρόν του,
ὡς ὀφθαλμὸς ἀκοίμητος κυττάζων τὴν κοιλάδα,
ἢ ὡς ὁ λύχνος τῆς Ἥροῦς ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου.
Ὅπισω του ἀνώγειος εἶν' αἴθουσα πλατεῖα,
κ' ἡ ὄροφὴ ἐσχαρωτὴ εἶν' ἐκ δοκῶν μεγάλων·

εἰς δὲ τὸ βάθος συντηρεῖ εὐρύχωρος ἐστία
τὸ πῦρ ἐκ θάμνων τῶν βουνῶν τρεφόμενον καὶ θάλλον,
καὶ χύνον σκότους καὶ φωτὸς συμπτώματα παντοῖα.

Ἡ αἴθουσα εἶν' ἔρημος, σιωπηλὴ καὶ μόνη.●

Ἄλλ' ὄχι! — Ἡ λεπτὴ μορφή παρὰ τὸ φῶς τὸ σβύνον
δὲν εἶναι ὕφασμα χρυσοῦν τῶν κινητῶν ἀκτίνων
φαινόμενον εἰς τὸν καπνὸν ὅστις τὰς στεφανώνει.

Ὡς νέον ἄνθος τρυφερὰ, ὡχρὰ ὡς ἡ σελήνη,
εἰς τῆς ἐστίας κάθηται τὴν ἄκραν ἡ Εἰρήνη,
καὶ μεθ' ὑγρῶν τῶν ὀφθαλμῶν τὰς φλόγας ἀτενίζει·
εὐχαρὶς πρὸς τὸ στῆθος τῆς ἡ κεφαλὴ τῆς κλίνει,
κ' ἐκπνέων ἀναστεναγμὸς τὰ χεῖλη τῆς χωρίζει.

Περὶ ἀργὸν τὸν ἄτρακτον τὸ ἔριον δὲν νήθει,
οὐδὲ προσέχ' εἰς τοῦ πυρὸς τὸν παταγοῦντα κρότον.
Ὁ νοῦς τῆς εἰς τὸ παρελθὸν πλανᾶται, κ' ἐνθυμήθη
τὰς τρισευδαίμονας στιγμὰς τῶν χρόνων τῆς τῶν πρώτων.

Πῶς! ἄνθος μόλις ἀνοιχθὲν εἰς τῆς αὐγῆς τὴν δρόσον,
καὶ ἤδη ἔχει παρελθὸν, καὶ ἤδη ἐνθυμήσεις!

Ἡ παιδικὴ καρδίᾳ τῆς στενάζ' ὑπὸ τὴν νόσον,
καὶ ἔφθασε τοῦ νεαροῦ ἀστέρος τῆς ἡ δύσις!

Διατί ὄχι; Ἀληθῶς τὸ μέτρον τῆς ζωῆς μας
δὲν εἶναι ἡ συνέχεια τῶν ἡμερῶν καὶ χρόνων,
ἀλλ' αἱ στιγμαὶ τῶν τέρψεων καὶ αἱ στιγμαὶ τῶν πόνων·
δὲν εἶναι ἡ ἀναπνοή, ἀλλ' εἶν' ἡ αἰσθησίς μας.

Ποτάκις δὲν ἐπέρχεται ὁ παγετὸς τοῦ γήρωτος,
καὶ ὅμως δὲν ἐζήσαμεν οὐδ' ὥρας ὀλοκλήρωτος,
ἐν ᾧ πολλάκις εἰς στιγμὴν τοῦ ἔαρός μας μίαν
ἐζήσαμεν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀθανασίαν!

Ἐπάρχει σπῆρος γόνιμος κρυπτόμενος ἐντός μας,
τὸ κέντρον τὸ ἐνδότατον τῶν καρδιῶν κατέχων,

πυρὴν τῶν αἰσθημάτων μας καὶ τῆς ὑπάρξεώς μας,
 καὶ τὴν ζωὴν ἀβλάστητον ἐντός του περιέχων.
 Εἰς ὅσους οὗτος ἄγονος καὶ τεθαμμένος κεῖται,
 ἀκόμη δὲν ἀπέθαλε τὸ μέλλον τῆς ζωῆς των,
 καὶ ἡ ποθοῦσά των ψυχὴ εἰς πέλαγος κινεῖται
 ἀγνώστων ἐπιθυμιῶν κ' ἐλπίδων ἀορίστων.
 Ἴσως γοργαὶ παρέρχονται ἡμέραι μεθ' ἡμέρας,
 ἴσως ἐγγίζει τῆς ζωῆς τὸ πεπρωμένον πέρασ,
 ἐμπρός της μένει πάντοτε ἀνέφικτον τὸ τέρμα.
 Ἄκτις πλὴν μόλις θάλλουσα ἐθέρμανε τὸ σπέρμα,
 ἐκ τοῦ γόνιμου κόλπου του τὸ ἄνθος ἀνεπτύχθη,
 τὸ μέλλον ἔγινε παρὸν, ὁ οὐρανὸς ἠνοιχθη,
 ἢ πρὶν τραχεῖα ἔρημος κατεκαλύφθη ἄνθη,
 ὁ κόσμος ἐμειδίασε καὶ ἤρχισε νὰ θάλλῃ,
 ἀφροῦ ἐπλήσθη νέκταρος τοῦ βίου ἢ φιάλη,
 κ' ἡ ἐξυπνήσασα ψυχὴ τὴν ὑπαρξιν ἠσθάνθη.
 Ἄλλ' ἤνθισε κ' ἐξήνθισε τὸ σπέρμα τῆς καρδίας;
 Ἐπῆλθε λαίλαψ, κ' ἐκκοπὲν τὸ ἄνθος ἀνηρπάγη;
 ὦ! τότε ἔσβέσθ' εἰς τὸ μὴ ὄν ἡ πλάσις τῆς μαγείας,
 ἢ ἀνθηρὰ μας ὑπαρξις ἐτάφ' εἰς ἐρημίας,
 καὶ τοὺς τερπνοὺς λειμῶνάς μας ἐκάλυψαν οἱ πάγοι.
 Τότε ἐξηλείφθη τὸ παρὸν, καὶ ἡ ψυχὴ ἐστράφη
 ὀπίσω πρὸς τὸ παρελθὸν ὡς πόλον σταθερόν της·
 πολλάκις ἄρτι θάλλουσα ἐγήρασε, κ' ἐτράφη
 ἐκ μόνης τῆς πικρᾶς τροφῆς τῶν ἐνθυμήσεων της,
 καὶ ἔτι ζῶν ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανε κ' ἐτάφη.

Ναὶ ἤνθισε κ' ἐξήνθισε καὶ διὰ τὴν Εἰρήνην
 τὸ ἄνθος τὸ πολύτιμον· ἐξήνθισε, καὶ μόνη
 ἢ ἀκανθὰ του ἔμεινε καὶ ἀλγεινῶς κεντρώνει,
 κ' ἐγείρει ἐνθυμήσεων ἐγκάρδιον ὀδύνην.

Ἡ κόρη βλέπει εὐχαριν ἐμπρός της νὰ κινῆται
τὴν ποικιλόμορφον σκιὰν τῶν παρεληλυθότων,
γελῶσα τείνει πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα, κ' ἐνθυμεῖται
τοὺς χρόνους τοὺς εὐδαίμονας, τοὺς χρόνους τῶν ἐρώτων.

Ἦτο καιρὸς ὅτ' ἔτρεχε τὰ ὄρη ἀμερίμνωσ,
κ' ἔπλεκεν εἰς τὴν κόμην της τοῦ ἔαρος τὰ μύρτα,
καὶ εἰς τοὺς βράχους ὡς δορκὰς ἀνέβαινε κ' ἐσκίρτα,
καὶ ἀντελάλει ὡς πτηνοῦ ὁ πρωϊνὸς της ὕμνος·
καιρὸς ὁπότε τέρψις της καὶ σκέψις ἦτο μόνη
ὁ κῆπος ἐν ἐπότιζε, τὸ βόσκον ποιμνιὸν της,
ὁ χειμάρρος ἀντανακλῶν τὸ νέον πρόσωπόν της,
κ' ἡ ῥοδοδάφνη τοῦ βουνοῦ, κ' ἡ θάλλουσ' ἀνεμώνη.

Ἄλλ' ἔταν αἰφνης νὰ ἰδῆ συνέπεσεν ἐμπρός της
τὸν εὐμορφον ἀρματωλὸν ζωσμένον πυροβόλα,
μ' ἐνδύματα ὀλόχρυσα καὶ ἔπλ' ἀκτινοβόλα,
διατί ἔκλινε δειλὸς εἰς γῆν ὁ ὀφθαλμὸς της,
καὶ τὴν ψυχὴν της διατί ἐτάραξεν ὁ Σώστης;
Τὸ βλέμμα του ἐρωτικὸν ἀλλὰ σπινθηροβόλον,
τὸ ὑψηλὸν του μέτωπον κυρτούμενον εἰς θόλον,
καὶ ἡ χαρίεσσα μορφή ἡ πνέουσα ἀνδρείαν,
τί εἶχεν ἄρα κ' εἴλκυε κ' ἐλάλ' εἰς τὴν καρδίαν;
Ἀμέσως ὡς ὁ ἔσπερος ἀνέβαινε τὰ ὄρη,
μὲ τὴν καρδίαν πάλλουσαν καὶ μ' ἐλαφρὸν τὸ βῆμα
εἰς τοῦ χειμάρρου ἤρχετο τὸ ἀφρισμένον κῦμα,
κ' εἰς τὸ πετρῶδες χεῖλός του ἐκάθητο ἡ κόρη,
ἐκεῖ ὅπου ἀπήντησε τὸν Σώστην κατὰ πρῶτον,
καὶ τοῦ χειμάρρου ἤκουεν ὡς μουσικὴν τὸν κρότον.

Θὰ λησμονήσῃ τὰς τερπνάς, μακράς, ἀνυπομόνους
τῆς προσδοκίας της στιγμᾶς, ἰσοβαρεῖς πρὸς χρόνους,
ἔταν εἰς πᾶσαν ταραχὴν τῶν φύλλων ἢ τῶν κλάδων,

εἰς τοῦ ἀέρος τὴν πνοήν, εἰς τοῦ νεροῦ τὸν θρῆνον,
εἰς τὸ ἀπέχον σήμαντρον, εἰς τὸ πτηνὸν τὸ ἄδον,
ἐκεῖνον ἐφαντάζετο, καὶ πανταχοῦ ἐκεῖνον;

Καὶ ὅταν τέλος ἤρχετο περῶν ἀγνώστους δρόμους,
κ' ἐκάθητο πλησίον της, καὶ τὸ γλυκύ του ὄμμα
τὴν ἐβλεπεν ἀντανακλῶν τῶν οὐρανῶν τὸ χρῶμα,
κ' ἡ κόμη του ἐχύνετο εἰς τοὺς λευκοὺς της ὠμούς,
πῶς ἔτρεμεν ἐλπίζουσα καθὼς ἂν ἐφοβεῖτο!
πῶς χαίρουσα ἐστέναζε καθὼς ἂν ἐλυπεῖτο!

Καὶ ὅταν πρῶτον ἐμπαθῶς κ' εὐγλώττως τῇ ὠμίλει,
κ' ἡ κεφαλὴ της ἐκλινε, καὶ τὰ δειλά της χεῖλη
τὰ χεῖλη του ἀπήντησαν, ὅποιον πῦρ ἐχύθη
νὰ κατακαύσῃ ἀπειλοῦν τὰ τρυφερά της στήθη!
ὅποιος τότε σπρόβιλος ἐνσκήψας αἰσθημάτων,
χαρᾶς ἀνοίγων πέλαγος καὶ τὴν χαρὰν ταράττων!
ᾠ! πότε ἀνατείλασα μεσημβρινὴ σελήνη
προσεμειδίασε τὴν γῆν εἰς νύκτας γλυκυτέρας;
πότε ἀκτῖνας ἔχυσαν τὰ ἄστρα θερμοτέρας;
καὶ πότε μουσικώτερος ὁ ζέφυρος ἐθρήνει;
Καὶ ὅμως, τί πρὸς ἔραστὰς τὸ πνεῦμα τῶν ζεφύρων,
καὶ τῆς νυκτὸς ἡ καλλονὴ καὶ τῶν φυτῶν τὸ μῦρον,
κ' ἐπάνω λάμπων οὐρανὸς καὶ γῆ γελῶσα κάτω;
Ἡ ἀρμονία τοῦ παντὸς ἐντὸς των ἐκοιμᾶτο.
Ἡ ὥρα τοῖς ἐφαίνετο ὡς ἡ στιγμὴ ταχεῖα,
καὶ ἦτο πᾶσά των στιγμὴ αἰώνων εὐτυχία.

Καὶ ὅταν ὁ ἐωθινὸς ἀλεκτρυὼν ἐλάλει,
τὸν ἔσφιγγε περίτρομος ἡ νέα της ἀγκάλη,
καὶ «μεῖνε, ὦ!» τῷ ἔλεγεν, «ἀκόμη μεῖνε, μεῖνε!
Ὁ κράκτης τῆς ἀνατολῆς, ὁ πετεινὸς δὲν εἶναι
εἶναι τοῦ ὄρους τὸ πτηνὸν καὶ εἰς τὸ σκότος ψάλλει.

Τὸν ἥλιον κατόπιν των δὲν φέρουσιν ἐκεῖναι
αἱ λάμπεις εἰς τὰς κορυφάς· ἐν ἄστρον ἀνατέλλει.
Ἦ αὖρα ἥτις τοὺς χρυσοῦς ἰούλους σου χωρίζει,
κ' ἡ πάχυν' ἥτις δακρύουσα τὸ στήθος σου δροσίζει,
ὦ! πίστευσον, τὴν προσεχῆ αὐγὴν δὲν ἀναγγέλλει,
εἶν' ἡ πνοὴ ἦν δροσερὰν τὸ πέλαγος μᾶς στέλλει.
Μὴ φεύγης. Ἦ καρδία μου κατόπιν σου θὰ φύγη.
Ἦξεύρω ἂν θὰ σὲ ἰδῶ καὶ πάλιν κ' αἰωνίως;
Εἶναι ἡ τύχη φθονερά καὶ ἡ ζωὴ ὀλίγη.
Ἦξεύρεις, ἔταν ἔρχησαι, ὁ ἄχαρίς μου βίος
ὡς ἔαρ πῶς στολίζεται, ὡς ἄνθος πῶς ἀνοίγει;
καὶ ἔταν φεύγης καὶ μακρὰν πλανᾶσαι, ἡ ψυχὴ μου
πῶς κλαίουσα παρέρχεται ὡς χεῖμαρβρος ἐρήμου;» —

Κ' ἐκεῖνος ἀπεκρίνετο· «ὦ! ἄφες νὰ πηγαίνω!
Ἄκουεις; ψάλλουν τὰ πτηνὰ, τὸ ποίμνιον βελάζει,
φυσᾶ ἡ αὖρα τῆς αὐγῆς, κ' εἰς τὰ βουνὰ χαράζει·
θανάτου μ' ἔρχεται ὁσμὴ, καὶ χάνομαι ἂν μένω.
Ἦ κεφαλὴ ἦν θάλπουσι τὰ προσφιλῆ σου στήθη
διώκεται, καὶ ἀμοιβὴ δημίου κατεστήθη.
Ὡς ὠχριάσουν τὸ πρῶτ' τῶν οὐρανῶν οἱ λύχνοι,
ἔταν ἡ φύσις ἐξυπνᾶ καὶ ἀναζῆ καὶ χαίρη,
ἐγὼ εἰς ἀκατοίκητα κ' ἐρημωμένα μέρη
κρύπτω ὡς φάντασμα νυκτὸς τὰ σκοτεινά μου ἴχνη.
Τὸν λίθον ἔχω κλίνην μου, τὸ δάσος ἔχω οἶκον·
εἰς σπήλαι' ἀναπαύομαι κ' εἰς φωλεὰς τῶν λύκων·
παραμονεύων κάθημαι παρὰ τὸν καταρράκτην,
καὶ ἄμ' ἀκούσω ταραχὴν τῶν κλονουμένων φύλλων,
ἢ ῥίπτοντα λαμπρὰν κλαγγὴν τῶν κορυφῶν τὸν κράκτην,
πηδῶ, τοὺς φλέγοντας δαυλοὺς καλύπτω ὑπὸ στάκτην,
κ' ἔχων τὸ πυροβόλον μου, τὸν σταθερόν μου φίλον,

εἰς βράχους σώζομαι ὄξεις κ' εἰς ρίζας δένδρων κοίλων,
 ἢ πλεκτῶν κλάδων καὶ πετρῶν ριπτόμενος ὀπίσω,
 τὸ αἷμά μου εἶμ' ἔτοιμος πρὸς αἷμα νὰ πωλήσω.
 Οἱ ἄνθρωποι ὀποῦ μισῶ ἐξύπνησαν. Πηγαίνω
 μακρὰν τῶν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ἀετῶν ν' ἀνέβω.
 Ναί, θέλω, θέλω πάντοτε πλησίον σου νὰ μένω,
 νὰ μένω θέλω πάντοτε, πλὴν μένων κινδυνεύω.
 Πηγαίνω, καὶ ὁ ἥλιος ὡς δὺς' ὑπὸ τὰ νέφη,
 θὰ ἔλθω, ὅπου σ' ἄφησα, κοντά σου ν' ἀναζήσω·
 πηγαίνω, καὶ ὁ ἔσπερος ὁσάκις ἐπιστρέφῃ,
 κ' ἐγὼ τοσάκις διὰ σέ θὰ ἐπιστρέφ' ὀπίσω·
 καὶ μόνον ὅταν παύσω ζῶν καὶ παύσω ἀναπνέων,
 θὰ παύσω τοῦ νὰ ἔρχομαι καὶ νὰ σέ βλέπω πλέον.»

Τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγε, καὶ λέγων ἀνεχώρει.

Καὶ καθ' ἔσπεραν ἤρχετο ποθοῦσα ἡ Εἰρήνη
 εἰς τὸν χρυσοῦν ὀρίζοντα τὸ ἄστρον νὰ προσμείνῃ,
 καὶ καθ' ἔσπεραν ἔβλεπε τὸν Σώστην εἰς τὰ ὄρη,
 καὶ καθ' ἔσπεραν δι' αὐτοὺς ἀγγέλων εὐφροσύνη!
 Ἄλλ' εἰς τὸν φίλον ρύακα ἔσπεραν ἦλθε μίαν,
 κ' ἐκύτταξε τριγύρω της καὶ εὗρεν ἐρημίαν.
 Ἄνέτειλεν ὁ ἔσπερος καὶ οἱ ἀστέρες ὅλοι,
 ἐπρόσμεινεν· ἐμαύρισαν τῶν οὐρανῶν οἱ θόλοι,
 ἐπρόσμεινεν· ὁ στεναγμὸς ἐπνίγετο ἐντὸς της·
 ἐπάνω της ἡ ἀργυρᾶ σελήν' ἠκτινοβόλει,
 ἀλλ' ὅμως, φεῦ! δὲν ἤρχετο, δὲν ἤρχετο ὁ Σώστης.
 Ἐζήτησε, διέτρεξε καὶ σπήλαιον καὶ λόφον·
 ἠψήφησε καὶ ποταμούς, καὶ φάραγγας, καὶ ζόφον,
 καὶ ἔτρεξε, κ' ἐπτέρωσε τὸ βῆμα τοῦ ποδός της,
 ἀλλ' ὅμως, φεῦ! δὲν ἤρχετο, δὲν ἤρχετο ὁ Σώστης.
 Κ' ἐκάθησε, κ' ἐθρήνησε πικρῶς μέχρι θανάτου,

κ' εἰς τὰς ἐρήμους ἔκραξε τὸ φίλον ὄνομά του,
καὶ τὴν ἠχὴν ἐξύπνησεν ὁ ἀναστεναγμός της,
ἀλλ' ἔμως, φεῦ! δὲν ἤρχετο, δὲν ἤρχετο ὁ Σώστης.
Καὶ καθ' ἑσπέραν ἔκτοτε ποθοῦσα καταβαίνει,
κ' εἰς τοῦ ἡσύχου ὕδατος τὴν ὄχθην καθημένη
ἀκούει μελαγχολικῶς τὸν ῥύακα νὰ ῥέη,
τὰς ὥρας αἱ διέρρυσαν ἀναπολοῦσα κλαίει,
καὶ πρὸς τὰ ὄρη βλέπουσα τὸν Σώστην περιμένει.

Τοιαῦτα τῶρ' ἀκοίμητος ὠνειροπόλει μόνη.
Εἰς φαντασίας ἀσθενεῖς καὶ εἰς ψυχρὰς καρδίας
ὀμίχλης παχὺ κάλυμμα τὸ παρελθὸν θολώνει,
κ' ἡ μνήμ' εἰκόνας συντηρεῖ θαμβὰς καὶ τεθνηκυίας,
ὡς ἀπαλείφουσι ταχὺ οἱ διαβάται χρόνοι.
Ἄλλὰ ψυχῆς διακαοῦς καὶ φαντασίας ζώσης
ἡ μνήμη, τηλεσκόπιον ἀπείρως μεγαλύνον,
καθρέπτῃς κοῖλος, τὸν δραγμὸν συλλέγων τῶν ἀκτίνων,
ζωηροτέρας παριστᾷ τὰς πρώην ἐντυπώσεις
τῶν παλαιῶν μας ἡδονῶν καὶ παλαιῶν ὠδίνων.
Ὅμοίως πολλαπλάσια αἰσθάνετ' ἡ Εἰρήνη
ὅσα τὴν εἶχον ἄλλοτε ἢ θλίψ' ἢ καθηδύνει·
δριμύτερος ἐγείρεται ὁ πόνος τῆς καρδίας,
καὶ εἰς τοιαύτας θλιβερὰς κ' εὐρύθμους μελωδίας
εἰς τῆς νυκτὸς τὴν σιωπὴν τοὺς στεναγμούς της χύνει.

«Μὲ τὰ χεῖλῃ σου ἀγάπην μ' ὑπεσχέθης αἰωνίαν,
κ' ἐν μου βλέμμα σ' ἀπεκρίθη καὶ τὸ πᾶν σοὶ ὑπεσχέθη.
Ὅλη, ὅλ' ἡ ὑπαρξίς μου συνεστάλ' εἰς τὴν καρδίαν,
κ' ἦτον ἔκστασις ἀγγέλων τῆς καρδίας μου ἡ μέθη.

» Ἀνεχώρησας ὡς φεύγει ὁ ἀστὴρ τοῦ μᾶς θερμαίνει,
ὡς τὸ κάλλος, ἢ νεότης καὶ τοῦ ἔαρος ἢ αὔρα,
καὶ ἀπέμεινα θρηνοῦσα, καὶ ἀπέμεινα ὡς μένει
νῦξ ἀσέληνος χειμῶνος εἰς τὰ σκότη κ' εἰς τὰ μαῦρα.

» Ἐφυγες, πλὴν δὲν ἐσβέσθη ἡ ἀκοίμητός μου πίστις.
Λάμπει καὶ θὰ λάμπη πάντα καθὼς λύχνος δι' ἐρήμου.
Καὶ μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν σου ἂν στερῆται τῆς τροφῆς τῆς,
καιομένη θὰ τὴν τρέφῃ ἢ ἐκπνέουσα ψυχὴ μου.

» Ἄντηχῆσθ' ἂν ἀκούσῃς τοῦ θανάτου μου ὁ κώδων
ὦ! ἔλθε καὶ χύσ' ἐν δάκρυ εἰς τὸν τάφον μου τὸν κρῦον·
καὶ ἢ γῆ ἔαν σκιρτήσῃ καὶ βλαστήσῃ γλυκὺ ῥόδον,
θὰ σὲ μειδιᾷ κ' ἐκεῖνο ὡς ἐγὼ σὲ ἐμειδίω.

Τὸ ἄσμά της εἰς στεναγμὸν καρδιοφθόρον λήγει,
συνειθισμένην ἐπωδὴν τῆς κλαυθμηρᾶς της μούσης,
καὶ ἢ φωνὴ της τρέμουσα εἰς δάκρυα ἐπνίγη,
καὶ οἱ γλυκεῖς της ὀφθαλμοὶ, οὖς κλαίοντας ἀνοίγει,
ὡς ἂν εἰκόνας ἐποχῆς ἐζήτουν παρελθούσης,
πρὸς ὅλα περιφέρονται τὰ ἄκρα τῆς αἰθούσης.

Πλὴν τί; τί βλέπει; τίς σκιὰ παρίσταται ἐμπρὸς της,
καὶ μετ' ἀψόφου βήματος προβαίν' εἰς τὴν ἐστίαν;
Δὲν εἶναι πλάσμα μάταιον τοῦ πάσχοντος νοός της;
ἢ μὴ ἐξέμεσαν νεκροὺς οἱ τάφ' εἰς τὴν σκοτίαν;
Φέρ' εἰς τὸ σῶμα μελανὸν μοναστικὸν μανδύαν.
Πῶς; εἶναι, εἶναι ἀληθῶς, εἶν' ἀληθῶς ὁ Σώστης;

Ὁ Σώστης, ναί! Τὰς χεῖράς της εἰς τὸν λαιμὸν του ῥίπτει,
καὶ κλαίει, κ' εἰς τὸ στῆθός του τὴν κεφαλὴν της κρύπτει,

καὶ τὸν συνέχ' εἰς ἐμπαθῆ καὶ τρέμουσαν ἀγκάλην,
ὡς ἂν φοβῆται μὴ χαθῆ ἀφίνων τὴν ἐκ νέου,
μὴ αἰθερόπλαστος μορφὴ φαντάσματος ὠραίου
μόλις φανεῖσα, μεταβῆ εἰς τοὺς αἰθέρας πάλιν.
«ὦ! ἦλθες, ἦλθες, ἔλεγε, καὶ μία στιγμὴ μόνη
ἔλας τὰς θλίψεις, ἔλα μου τὰ δάκρυα πληρόνει.
ὦ! ἦλθες, κ' ἔλησμόνησεν ἡ πάλλουσα καρδιά
τί εἶναι πένθος καὶ κλαυθμοὶ, τί εἶναι δυστυχία.
Εἰπέ μοι ὅτι εἶσαι σὺ, εἰπέ μοι πῶς ἀπάτη
τὴν εἰς ἐκστάσεις πλέουσαν ψυχὴν μου δὲν μεθύει·
εἰπέ πῶς ἡ καρδιά μου ψευδῶς δὲν μοὶ δεικνύει
τῶν πόθων μου τὸ φάντασμα ὃ αἰωνίως πλάττει.
Μακρὰν μου ἔταν ἔκλινες τὴν κεφαλὴν εἰς ὕπνον,
εἰπέ, δὲν εἶναι ἀληθὲς πῶς σ' ἐνεφανιζόμην
ὡς ἡ ἰτέα κλαίουσα καὶ με λυτὴν τὴν κόμην,
γ' οἱ στεναγμοὶ τοῦ στήθους μου, εἰπέ μοι, δὲν σ' ἐξύπνων;
Εἰπέ μοι, τὸ ὑπώπτευες πῶς νύκτα, πῶς ἡμέραν,
τὴν ἀνατέλλουσαν αὐγὴν, τὴν δύουσαν ἐσπέραν,
εἰς πᾶσαν ἔρημον στιγμὴν τῶν δύο τούτων χρόνων
σὲ μόνον περιέμενον, σὲ πάντοτε, σὲ μόνον;
Εἰπέ μοι, ἡ καρδιά σου ὅποια ἦτον εἶναι;
Μὴ, μὴ, μὴ λέγῃς τίποτε. Ἄρκεϊ πῶς ἦλθες πάλιν,
ἄρκεϊ πῶς πάλιν σὲ κρατῶ εἰς ταύτην τὴν ἀγκάλην.
Πλὴν μεῖνε διὰ πάντοτε, ὡς ν' ἀποθάνω μεῖνε·
ἢ, ἂν νὰ φύγῃς μελετᾶς, καὶ πάλιν ἂν σὲ χάνω,
θανάτωσόν με καὶ εὐθύς, κ' εὐδαίμων θ' ἀποθάνω.»
Ὁ Σώστης ἔμως ἔλαφρῶς τὴν σύρει καὶ τῆ λέγει·
«Ἐλθέ, κατόπιν μου ἔλθέ! Δὲν ἠμπορῶ νὰ μένω.
Πλησίον σου μ' ἐκάλεσεν ὁ ἔρωσ ὃς με φλέγει.
Ἦλθα, σὲ εἶδα, εὐτυχῶ, πλὴν πρέπει νὰ πηγαίνω.

Κατὰ τῆς τύχης τὰς φορὰς ἐφέρθη κ' ἐπλανήθη,
 εἰς σπήλαια ἐσκήνωσα κ' εἰς βράχους ἐκοιμήθη,
 σημαίαν ἀνεπέτασα ἐχθρὰν κατὰ τοῦ κόσμου,
 πᾶν αἶσθημα κοινωνικὸν κατέστειλα ἐντός μου,
 πλὴν τὴν εἰκόνα σου ποτὲ δὲν ἔπνιξα εἰς λήθην.

Ἦ ἐρριπτόμην ὡς βροντὴ φονεύων εἰς τὴν μάχην,
 ἢ ἐκοιμώμην εἰς δρυμοὺς κ' εἰς τοῦ βουνοῦ τὴν ῥάχιν,
 ἢ γόνου ἔκλινα ἐμπρὸς τῆς ἱερᾶς τραπέζης,
 παντοῦ μαζῆ μου ἤρχεσο, παντοῦ ἐμπρὸς μου ἔζης.

Ἄλλὰ τῆς ἀπουσίας μου ὁ χρόνος ἐπληρώθη,
 καὶ στέφονται οἱ σταθεροὶ τῶν καρδιῶν μας πόθοι.

Ἐπέστρεψα· πλὴν, ἤξευρε, θὰ μεταχωρισθῶμεν,
 ἀμέσως ἂν δὲν φύγωμεν καὶ δὲν μὲ συνοδεύσης.

Ἐλθέ! Εἶν' ὅλα ἔτοιμα· καὶ μάθε, ἂν δὲν σπεύσης,
 ποτέ μας πλέον ἐπὶ γῆς πῶς δὲν θ' ἀπαντηθῶμεν.»—

«Νὰ χωρισθῶμεν πάλιν! Μὴ τὴν μαύρην αὐτὴν μοῖραν,
 μὴ δι' ἐμὲ, ὦ Σώστη μου! Δὲν θέλεις πλέον φύγει.

Εἰπέ μοι το.»— «Ἐλθέ, ἔλθε, ἡ ὥρα κατεπείγει.»

Καὶ ὁμιλῶν τὴν ἔσυρεν ὁ Σώστης πρὸς τὴν θύραν.

Τῆς ἀκαθέκτου τῆς χαρᾶς ἢ θυελλώδους βία
 εἰς τὴν ποθοῦσάν της ψυχὴν πεσοῦσα αἰφνηδία,
 εἶχε νεκρώσει κατ' ἀρχὰς τὰ αἰσθητήριά της·
 δὲν ἔβλεπε, δὲν ἤκουεν, ἤσθάνετο δὲ μόνον,
 καὶ τέρψις παραπλήσιος πρὸς ψυχοφθόρον πόνον
 ἐδούλου τὰς αἰσθήσεις της ὑπὸ τὸ αἶσθημά της.

Ἄλλ' ἅμα τῆς καρδίας της ὁ σάλος ἐπραύνηθη,
 ἐστράφη, τὸν ἠτένισε μετ' ὀφθαλμῶν ἐντρόμων,
 καὶ εἶδε ῥάσον μοναχοῦ πῶς εἶχ' ἐπὶ τῶν ὤμων,
 καὶ γένυ εἰς τὸν πώγωνά τὸν νέον του πῶς ἦνθει·
 καὶ ἅμα, φεύγουσα μακρὰν, ἀμφιβολίας πλήρης,

«Τί ἔχεις, εἶπε, πρὸς ἐμέ; τί θέλεις καὶ μὲ σύρεις;
 Ἄν εἶσαι σὺ ὁ φίλος μου, καὶ ὄχι φάντασμα τοῦ
 συντρίψαν εἰς τὰ σκοτεινὰ τὰς πύλας τοῦ θανάτου
 διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ μ' ἰδῇ μετὰ βρυγμοῦ ὀδόντων,
 νὰ μοὶ ζητήσῃ προσευχὰς καὶ κόλυβα θανόντων,
 ὁ Σώστης ἐὰν εἶσαι ζῶν, εὐλόγησόν με μόνον.
 ὦ πάτερ, δός μοι ν' ἀσπασθῶ τὴν χειρὰ σου μὲ σέβας,
 κ' εὐχήθητι τὴν ἴασιν τῶν ψυχικῶν μου πόνων,
 καὶ τοῦ πυρὸς ὃ ἄσβεστον μοὶ πυρπολεῖ τὰς φλέβας.
 Εὐδαίμων! τὰ ἐγκόσμια ἠμπόρεσες κ' ἠρνήθης,
 τὸ παρελθὸν εἰς νάματα ἐβύθισας τῆς λήθης,
 πρὸς τὸν Θεὸν κατέφυγες καὶ εὔρες νηνεμίαν.
 Τῶν οὐρανίων Χερουβιμ τὸ σχῆμα ἐνεδύθης,
 καὶ ἐξελέξο νύμφην σου τὴν θείαν ἐκκλησίαν.
 Δός, δός μοι, πάτερ ἅγιε, ναὶ, δός μοι εὐλογίαν,
 καὶ ἄφες με ὡς ἔζησα, θρηνοῦσα ν' ἀποθάνω.
 ὦ! ἴσως εἰς τοῦ τάφου μου τὴν αἰωνίαν κλίνην
 θὰ εὔρω τὴν εἰς οὐρανὸν βλαστάνουσαν εἰρήνην,
 καὶ ὅ,τ' ἡ γῆ μ' ἀφήρесе θὰ μοὶ δοθῇ ἐπάνω.»—
 «Εἰρήνη μου, ἀπατηλὸν τὸ σχῆμ' αὐτὸ μ' ἐνδύει,»
 ὁ Σώστης ἀπεκρίνετο. «Εἰς ῥάσον ἐκρυπτόμην.
 Δὲν εἶμαι ὅ,τι, ὡς φρονεῖς, τὸ φόρεμα μηνύει·
 δὲν εἶμαι ὅ,τι φαίνομαι, οὐδ' ὅ,τι ἐφαινόμην.
 Δὲν ἔχειρα τὴν κόμην μου εἰς τοῦ ναοῦ τὴν θύραν,
 οὐδ' εἶμαι ὁ ἀρματωλὸς ὅστις φρουρεῖ τὰ ὄρη.
 Ἐλθὲ καὶ συμμερίσθητι τὴν πλάνητά μου μοῖραν,
 κ' ἐπάνω πάσης γυναικὸς θὰ ὑψωθῆς, ὦ κόρη!
 Ἄν δόξαν, πολυτέλειαν, τιμὰς ἐπιθυμήσῃς,
 τῆς Περουβίας τὰ καλὰ καὶ τῆς Λαχόρας φόρει,
 καὶ σοὶ προώρισα τιμὰς καὶ δόξας βασιλίσσης.»

Ἄλλὰ ἐλθέ. Ὁ ἵππος μου σὲ περιμένει ἔξω.
 Ἄν μὲ ἀφήσης, μόνος μου καὶ πάλιν θενὰ τρέξω.
 Πρὶν ἢ αὐγὴ γλυκοφανῆ ὑπάγω καὶ σὲ χάνω,
 χωρὶς ποτὲ νὰ σὲ ἰδῶ, ποτὲ ὡς ν' ἀποθάνω.» —
 — «ὦ Σώστη, Σώστη, πῶς ζητεῖς νὰ σὲ ἀκολουθήσω;
 Τὸν γηραιὸν πατέρα μου παντέρημον ἀφήνω.
 Εἰπέ! ἂν στρέψω φεύγουσα τὴν κεφαλὴν ὀπίσω,
 στήλη ἀλὸς ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ δὲν θ' ἀπομείνω;
 Ἡξεύρεις πῶς μὲ ἀγαπᾷ ὑπὲρ τὴν εὐτυχίαν,
 ὑπὲρ τὸ φῶς, καὶ τὴν ζωὴν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν.
 Τὴν ἐλευθέραν του ψυχὴν ἢ ἄλυσις πιέζει,
 κ' εἰς τὴν Ῥωσσίαν πρὸ πολλοῦ καταφυγῶν θὰ ἔζη
 σωτῆρας ὄνειροπολῶν. Ἄλλ' εἶδεν ἡ ζωὴ μου
 πῶς εἰς αὐτοὺς ἐρρίζωσε τοὺς βράχους τῆς ἐρήμου,
 πῶς ἀγαπῶ τὸν ρύακα τὸν κλαίοντα ὡς κλαίω,
 τὴν αὔραν ἣν ἀνέπνεες πῶς θέλω ν' ἀναπνέω,
 πῶς ἔχω πόθον νὰ ταφῶ ὅπου ταφεῖσαν εἶδα
 τὴν πρώτην μου ἐπὶ τῆς γῆς κ' ἐσχάτην μου ἐλπίδα,
 καὶ ἐκλινε πρὸς χάριν μου τὸν ἄτρομον αὐχένα,
 καὶ ἀγογγύστως τὰ δεσμὰ ὑπέφερε τὰ ξένα.
 Ἐθρήνουν, καὶ παρέβλεψε θρηνοῦσαν τὴν πατρίδα.
 Πῶς! αὔριον θὰ ἐγερθῆ εἰς πατρικὴν φροντίδα,
 θὰ μὲ ζητήσῃ ἔντρομος, καὶ δὲν θὰ μ' εὖρη πλέον;
 Θὰ παριδῶ ἀστήρικτον τὸ ἀσθενές του γῆρας;
 Τὴν κεφαλὴν του θὰ χτυπᾷ εἰς τὰς ἰσχνὰς του χεῖρας,
 καὶ τριγυρνῶν τὴν ἔρημον θὰ μὲ φωνάζῃ κλαίων;
 ὦ! ἄφες ὡς τὸν τάφον του νὰ τὸν ἀκολουθήσω,
 καὶ ἀσπασμὸν καὶ παρ' ἐμοῦ νὰ λάβῃ τελευταῖον.
 «ὦς θέλεις, μεῖνε, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ἐπιστρέψ' ὀπίσω.
 Εἰρήν', εἰς τὴν καρδίαν σου, τὸ βλέπω, ἐγεννήθη

τῆς ἀπουσίας ὁ καρπὸς, ἡ παγωμένη λήθη.
 Πηγαίνω. Τί μοι μέλει ποῦ καὶ διατί πηγαίνω;
 Καθὼς τὸ φύλλον φέρεται εἰς καταιγίδ' ἀνέμων,
 κ' ἐμὲ ἄς φέρῃ πλάνητα τῆς μοίρας μου ὁ δαίμων.
 Ποῦ μένω ἀδιαφορῶ μακρὰν σου ἔταν μένω.
 Ἄπερχομαι, ὑγίαινε, λησμόνει με κ' εὐτύχει,
 καὶ μὴ προσμένης ἐπὶ γῆς πῶς θὰ μὲ ἀπαντήσης.
 Θὰ συναφθῶσι πρότερον ἀνατολὴ καὶ δύσις,
 παρ' ἡμᾶς ἔτι τοῦ λοιποῦ νὰ μᾶς συνάψ' ἡ τύχη.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔρριψαν τὴν δύστηνον εἰς φρίκην.
 Ἐβάδιζε κ' ἐπέστρεφε, καὶ ἴστατο κ' ἐθρήνει.
 Διπλὰ διελογίζετο. Θὰ φύγῃ, θενὰ μείνῃ;
 Ὅ ἔρωσ ἢ τὸ χρέος τῆς λαμπρὰν θὰ λάβῃ νίκην;
 Ὅ Σώστης «τώρα ἢ ποτὲ» τῇ ἔλεγε, κ' ἐκείνη
 νὰ ἐκδικάσῃ ἔτρεμε τὴν ψυχικὴν τῆς δίκην.
 Πλὴν βλέπουσά τον ἔτοιμον ν' ἀναχωρήσῃ πάλιν,
 «Μ' ἀφήνεις, φεύγεις, ἔκραξε, κ' ἐγὼ δὲ πάλιν μόνῃ!
 Θὰ ἐπανεέλθουν φοβεροὶ τοῦ χωρισμοῦ οἱ χρόνοι!
 ὦ! δὲν ἀντέχω τὴν μακρὰν ν' ἀνανεώσω πάλιν.
 Ὅδηγεί με, σ' ἀκολουθῶ εἰς ὄρη κ' εἰς πελάγη,
 εἰς ἐρημίας κ' εἰς κρημνοὺς, κ' εἰς φάραγγας ἀβύσσου.
 Μοὶ εἶναι ἀδιάφοροι καὶ καύσωνες καὶ πάγοι.
 Ὅ ἄδης θὰ μοὶ φαίνεται παράδεισος μαζῆ σου.»

Ἄλλὰ ἐν ᾧ προσεκτικῶς τὴν ὁδηγεῖ ὁ Σώστης,
 αὐτὴ τὸν λύχνον ἐκκρεμᾶ ὅς καί' εἰς μαῦρον στύλον,
 καὶ εἰς τὰς ἄκρας ἐλαφρὰ πκτοῦσα τῶν δακτύλων,
 ἐμβαίν' εἰς τὸν ἐνδότερον κοιτῶνα τοῦ πατρός τῆς.
 Εἶναι λιτὴ ἀλλ' εὐπρεπὴς ἡ χωρικὴ του κλίνη,
 καὶ ὁ πρεσβύτης μ' ἤρεμον μειδίαμα κοιμᾶται.
 Ἡ κόρη του ἐπάνω του τὸ πᾶλλον στῆθος κλίνει,

κ' εἰς τὸ φαιδρόν του πρόσωπον τὸ φῶς ἀντανακλᾶται.
 Τὸν βλέπει, τὴν ταχεῖάν του πνοὴν παραμονεύει·
 οἱ ὀφθαλμοὶ της βρέχονται, καὶ κύπτει νὰ φιλήσῃ
 τὴν δεξιάν ἣν ὁ πατὴρ κοιμώμενος σαλεύει,
 ὡς φεύγουσαν νὰ ἤθελε νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃ.
 Ἐν δάκρυ της, καθὼς θερμὸν ἐπάνω του σταλάζει,
 τὸν ὕπνον του ἐτάραξε. Βαθέως ἀναπνέει,
 καὶ μ' ἐγκαρδίους στεναγμούς κατ' ὄναρ τὴν φωνάζει.
 Ἐμπρὸς του πίπτ' ἡ κόρη του γονατιστὴ καὶ κλαίει,
 κ' ἐκ νέου πάλιν, νὰ τραπῆ εἰς τὴν φυγὴν, διστάζει.

Πλὴν πρὸς τὴν θύραν προχωρεῖ νὰ μακρυνθῆ ὁ Σώστης.
 Ἰδοὺ τὴν! Ἀπεφάσισε! Φυσᾶ, τὸν λύχνον σβύνει,
 καὶ μετ' αὐτοῦ τὴν τρυφερὰν εἰκόνα τοῦ πατρός της,
 καὶ σπεύδουσα ἐξέρχεται. — Εἰρήνη! ὦ Εἰρήνη!
 ἀναχωρεῖς! Εἰς οὐρανοὺς ὁ φύλαξ ἄγγελός σου
 στρέφει τὸ βλέμμα του πρὸς σέ, καὶ ὡς ρανίδα δρόσου
 ἐν δάκρυ ἀδαμάντινον εἰς τοὺς αἰθέρας χύνει!

Εἰς τὴν αὐλὴν κατέβησαν ὁ Σώστης καὶ ἡ κόρη.
 Τρὶς εἰς τὰς χεῖράς του κτυπᾶ, καὶ εἰς τὸν τρίτον κτύπον
 ἀπέναντί του τέσσαρες προβαίνουν ῥασσοφόροι,
 βαστάζοντες τοὺς χαλινοὺς ἐξ ἀδαμάστων ἵππων.
 Πρῶτ' ἡ Εἰρήνη προχωρεῖ καὶ ἀναβαίνει πρώτη,
 εἰς πῖλον καλογηρικὸν, εἰς ῥάσσον κρυπτομένη.
 Πηδᾶ ὁ Σώστης μετ' αὐτὴν, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ξένοι.
 Κεντοῦν, κ' οἱ ἵπποι πρόθυμοι καλπάζουσ' εἰς τὰ σκόπη.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΤΡΙΤΗ

Son nom? il est inscrit en sanglants caractères....

LAMARTINE.

«Εἰς τὰ αἴθρια ὕψη κ' εἰς δρυμόνων σιγὴν
ὁ ἐλεύθερος κλέπτης προσμένει·
κ' ἐκεῖ κάτω οἱ δοῦλοι εἰς τὴν χაύνην των γῆν
εἰς ὀμίχλην κοιμῶνται θαμμένοι.
Εἰς ζεφύρους ἐκεῖνος καὶ εἰς δρόσον καὶ φῶς
τὸ ἀτρόμητον στῆθος του λούει,
καὶ τὸν τρέφ' ἡ μεγάλη τῶν ἡρώων τροφός,
ἐν ᾧ τρέμων ὁ κόλαξ ὠχρηᾷ κεκυφώς
καὶ τὴν θύραν τοῦ ἄρχοντος κρούει.

»Ὡς ὁ πίπτων μὲ κρότον καὶ τρυγμὸν κεραυνός
καὶ κτυπῶν, πυρπολῶν, καταστρέφων,
καὶ ὁ κλέπτης προβαίνει καὶ ὀρμᾷ σκοτεινός
ἀπὸ σπλάγχν' ἀστραπῶν καὶ συννέφων.
Ἡ πυρίνη του σφαῖρα προτιμᾷ κορυφάς
καὶ σκοπεύ' εἰς τυράννων τιάρας·
σιδηρᾷ θραύει σκῆπτρα, συνταράττει τρυφάς·
τῶν βουλῶν εἶναι ὄπλον ἄς φρονεῖτε κωφάς
εἰς ἔθνῶν ὑποδούλων κατάρας.

»Εἰς σαπρὰν κοινωνίαν παρακμάζ' ἡ ζωὴ,
κ' οἱ νόμοι παράγουν τοὺς νάννους·
ἀλλὰ γίγαντας τρέφει τῶν βουνῶν ἡ πνοή
ἥτις δέρει αἰώνων πλατάνους.

Τὸ οὐράνιον σπέρμα, ἡ ἀρχαί' ἀρετῆ
 εἰς τῆς γῆς τοὺς ἀγροὺς ἐμαράνθη·
 τὴν γενναίαν τῆς ρίζαν τὸ συμφέρον πατεῖ,
 κ' ἐδῶ μόνον βλαστάνει καὶ παράγει αὐτὴ
 ἄνθη ἄφθονα, ἄγρια ἄνθη.

» Τὴν δουλείαν νὰ φεύγῃ εἰς κρημνοὺς καὶ βουνὰ
 πολεμῶν πανταχοῦ κ' αἰωνίως,
 παντοῦ τρόμον καὶ φλόγας καὶ σφαγὴν νὰ πλανᾷ,
 ἰδοὺ ποῖος τοῦ κλέπτου ὁ βίος.
 Τέλος πίπτει ὁ κλέπτης μὲ βαθεῖαν πληγὴν,
 μ' ἐχθρῶν αἷμα τοὺς ρύακας βάφων
 στρατιῶται τὸν θάπτουν εἰς ἀμόλυτον γῆν,
 κ' αἰετὸς καταβαίνει πᾶσαν νέαν αὐγὴν
 καὶ τὸν κλαί' εἰς τὸν ἔρημον τάφον.»

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ὅμοια εἰς λέξεις θραυστέρας,
 εἰς φράσιν ἔλην ἔντονον, τραφεῖσαν εἰς τὰ ὄρη,
 μεγαλοφώνως ἔψαλλον καθήμεν' εἰς τὰς πτέρας
 καὶ περιζώνοντες πυρὰς οἱ κλέπται ὀπλοφόροι·
 τρὶς ἀντελάλουν οἱ δρυμοὶ τὸ ἄτεχνόν των ἄσμα.
 Εἰς σύδενδρον, ἀπότομον, τραχεῖαν ὄρους ράχιν,
 ἔχοντες ἄνωθεν κρημνοὺς καὶ κάτωθεν των χάσμα,
 οἱ μὲν προπαρεσκευάζον τὰ ὄπλα των εἰς μάχην,
 ἄλλος τὸ στόμα τῆς στιλπνῆς μαχαίρας του ὀξύνων,
 ἄλλος τοῦ πυροβόλου του τὸν χάλυβα λαμπρύνων,
 καὶ ἄλλος τάπτων εἰς σειρὰν τὰ πύρινά του βέλη·
 οἱ δὲ τὸ σφακτὸν πρόβατον ὃ ἔψηνον εἰς λάκκον
 ἀπὸ τῆς κοίτης ἔφερον τῶν ἐρυθρῶν ἀνθρώπων,

ποθοῦντες διενέμοντο τὰ τρυφερά του μέλη,
 κ' ἐτέρποντο τὴν ὄσφρησιν εἰς τὴν εὐώδη κνίσσαν·
 καὶ ἄλλοι περίξ γέροντος ἡσυχολημένοι ἦσαν
 ὅστις τὴν πλάτην τοῦ σφακτοῦ προσεκτικῶς ἐκράτει
 καὶ ἠκολούθει ἐπ' αὐτῆς τὰς πλακωμένας φλέβας·
 τὴν ἐμελέτα ἐν σπουδῇ, κ' ἐχρησιμοδότη τὴν πλάτην
 καὶ τὰς μαντείας τῆς καθεὶς ἐδέχετο μὲ σέβας.

Ἐδὼ κοιλίς αἱματηρὰ σφαγὴν προαναγγέλλει,
 ἀλλοῦ φλεβὸς περιφεροῦς καμπύλη ἐγνωσμένη
 μηνύει ὅτι προχωρεῖ Ὀθωμανῶν ἀγέλη,
 ἀλλ' ὅτι καὶ εἰς ἄφρευκτον καταστροφὴν προβαίνει·
 καὶ ἄλλη λέγει, τέμνουσα τὴν περιφέρειάν τῆς,
 ὅτ' εἰς τὴν μάχην πληγωθεὶς θὰ πέσῃ καὶ ὁ μάντης.

Ἐν ᾧ δ' ἐώρταζε καθεὶς λαλῶν, φωνάζων, ψάλλων,
 κ' ἐν ᾧ ἐκρότουν συνεχεῖς ἐκρήξεις πυροβόλων
 τὸ ἴσον τῶν ἀλαλαγμῶν καὶ τῶν ἀσμάτων ὄλων,
 εἰς κλέπτῃς μόνος καὶ μακρὰν ἐκάθητο τῶν ἄλλων·
 ἀγέλαστος, σιωπηλὸς, καὶ μὴ ἐγγίζων οἶνον,
 εἰς ἐμπειρίαν καὶ εἰς νοῦν πρωτεύων μεταξύ των,
 ἀνδρεῖος καθὼς ὄλοι των, θρασύτερος ἐκείνων,
 ὁ γέρων Ζέβρος τῶν βουνῶν, ὁ ἀρχηγὸς των ἦτον.
 Εἰς τὸ ἀστράπτον ὄπλον του τὴν κεφαλὴν του κλίνων,
 ἐφαίνετο κοιμώμενος εἰς θάμνον χλωρᾶς μύρτου.

Ἐλαμπον πλάκες ἀργυραῖ εἰς τὸ πλατύ του στῆθος
 κ' εἰς τὴν μακρὰν του μάχαιραν, ἣν ἐψηλάφη ἡ χεὶρ του,
 καὶ ἣν ἐποίκιλε χρυσὸς καὶ σμαραγδίου λίθος.

Ἡ φουστανέλλα του λευκὴ ὡς ἡ χιῶν τοῦ ὄρου,
 ἠπλοῦτο κατ' ἐπανωτάς τριακοσίας πτύχας
 εἰς τὸν παχὺν μανδύαν του ἀπὸ αἰγείας τρίχας,
 καὶ πολλῶν ἔφερε μαχῶν ἐνδείξεις διαφόρους.

Ἄλλὰ ποτέ δὲν λησμονεῖ, καὶ οὐδὲ ἂν κοιμᾶται,
 ἔτ' ὑπὲρ ἄλλων χρεωστεῖ νὰ κήδηται ἀγρύπνως.
 Ἐν ᾧ ἡμίκλειστα κρατεῖ τὰ βλέφαρά του ὕπνος,
 ἐκεῖ σκιρτᾷ διὰ μιᾶς, προσέχει, ἀκροᾶται,
 καὶ πρὸς τὴν γῆν ὠτακουστῶν τὴν κεφαλὴν του κλίνει.
 «Τίς εἶσαι;» καὶ τὴν μάχαιραν ἀπὸ τῆς ζώνης σύρει.
 — «Ἐγὼ εἰμι ὁ Στέφανος. Πορεύομ' ἐν εἰρήνῃ,
 ὦ τέκνον, καὶ πρὸς σέ πλανῶ τὸν πόδα μου μονήρη·
 μόνος αὐτὸς μ' ἀκολουθεῖ ὁ νέος ὀπαδός μου,»
 τῷ ἀπεκρίθη, μοναχὸν κατόπιν του δεικνύων
 τὴν ἡλικίαν ἔφηβον, ἧ μάλιστα παιδίον.
 »Νὰ παραιτήσω τὰς ὁδοὺς ἠθέλησα τοῦ κόσμου,
 νὰ ζήσω εἰς τὴν ἔρημον τῶν πειρασμῶν ἀπέχων·
 πλὴν μ' εἶδε προσευχόμενον κ' ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου
 ὁ κόσμος, καὶ ἐκάθησε φθονῶν ἀπέναντί μου.
 Δι' αὐτὸ, τέκνον μου, πρὸς σᾶς κατέφυγα προστρέχων.
 Ἄφ' οὗ δὲν μ' ἐπροστάτευσαν τὰ ἱερά τεμῆνη
 κατ' ἀνθρωπίνων τύρβων καὶ κατὰ τυραννίας,
 εἰς σᾶς, τὰ τέχνα τῶν βουνῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας
 κ' εἰς τ' ἄσυλά σας σπήλαια, ν' ἀποσυρθῶ μοι μένει.» —
 — «Καλῶς μᾶς ἤλθες, πάτερ μου· εὐλόγει μας καὶ μεῖνε.
 Ὅσοι πιστεύομεν Χριστὸν, τιμῶμεν τ' ὄνομά σου,
 κ' αἱ αὐστηραὶ σου ἀρεταὶ γνωσταὶ εἰς ὅλους εἶναι.
 Πιστεύσου μας. Τὰ ὅπλα μας εἰν' ὅπλα ἐδικά σου.
 Κ' ἡμεῖς, ὦ πάτερ, εἴμεθα ἐπίσης ἐρημιταί·
 μονάζομεν εἰς τοῦ Θεοῦ ἡγιασμένους τόπους·
 τὴν κοινωνίαν φεύγομεν ἐπίσης. Πολεμεῖτε
 πρὸς τὰς κακίας σεῖς, ἡμεῖς πρὸς τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους.
 Πίστευσον, πάτερ, καθὼς ζῶ πῶς πάντοτε δὲν ἔζων·
 ἀβρῶς τρεφόμενος υἱὸς πλουσίου προεστῶτος

τὸν βίον πρωτεγνώρισα εἰς ἀπολαύσεις παίζων,
 καὶ ὁ πατήρ μου μεταξὺ τῶν εὐπορούντων πρῶτος,
 ἀρπάζων δὲν ἐπλούτησε καὶ τὸν λαὸν πιέζων.
 Εἰς τοὺς πλουσίους οἴκους τοῦ τὸν πέννητα ἐσίτει,
 καὶ εἰς τοὺς ξένους ἔτοιμος ἐστρώνετο ἡ κοίτη.
 Ἄγάπη, σέβας γενικὸν παντοῦ τὸν προὔπαντων.
 Πλὴν Τοῦρκοι, ἀγριώτεροι παρὰ πεινῶντας λύκους,
 εἰς αἷμ' ἀθῶον βάφοντες τὴν αἰσχροκέρδειάν των,
 ἀνηλεῶς τὸν ἔσφαξαν, διήρπασαν τοὺς οἴκους,
 καὶ κύριοι κατέστησαν τῶν θησαυρῶν τοῦ πάντων.
 Τότ' ἐγὼ μόλις ἐκφυγὼν τὴν λύσσαν τῶν τυράννων,
 τοῖς ὤμοσθα ἐκδίκησιν καὶ ἀντὶ φόνου φόνον,
 κ' ἐξέσωσα εἰς τὰς σκιάς τῶν ὄρεινῶν πλατάνων
 τὴν ἀνεξαρτησίαν μου καὶ τ' ὄπλον αὐτὸ μόνον.
 Αὐτὸν, (ἐξηκολούθησεν ὁ ἀρχηγὸς ὁ γέρων
 δεικνύων πλησιάσαντας τινὰς τῶν συνεταίρων)
 αὐτὸν ὃς σ' ἐπλησίασε τὸν εὖρωστον καὶ νέον,
 οἱ Τοῦρκοι τὸν ἐβίασαν ἀπαρνητῆς νὰ γίνῃ·
 πλὴν βάσανα προέκρινε καὶ θάνατον γενναῖον,
 ὡς πᾶς καλὸς χριστιανὸς ὀφείλει νὰ προκρίνῃ,
 καὶ σχίσας τοῦ τυράννου τοῦ τὴν ἄνομον καρδίαν,
 ἦλθεν ἐδῶ, καὶ πολεμεῖ τοὺς Τούρκους μὲ ἀνδρίαν.
 Ἐκεῖνου ἔσφαξαν τοὺς τρεῖς υἱούς. Αὐτὸς ὁ γίγας,
 φρουρούμενος εἰς τάρταρον ὑπόγειον ἐβλήθη,
 πλὴν ἑνδεκα φυλάκων τοῦ ἐσπάραξε τὰ στήθη,
 καὶ ἄλλας ἕκτοτε πληγὰς δὲν ἔδωσεν ὀλίγας.
 Τοὺς βλέπεις ὄλους πέριξ σου; δὲν εἶναι οὐδὲ εἷς των
 μὴ ἀπολέσας ἐπὶ γῆς ἐλπίδα πᾶσαν πλέον,
 μὴ συντριβείς ὑπὸ ζυγὸν Ὀθωμανῶν ἀπίστων,
 καὶ μὴ διψῶν τὸ αἷμά των κ' ἐκδίκησιν μὴ πνέων.» —

Στρεφόμενος δ' ὁ Στέφανος πρὸς τοὺς παρισταμένους,
 « Ἴδου ἡ τύχη, ἔλεγε, τοῦ δυστυχοῦς σας γένους!
 Γὰ σπλάγχνα σας ἔχει τροφήν ὁ ἄγριος δεσπότης·
 τὸ αἷμα τῶν σφαγίων του εἰς τὰς κοιλάδας ῥέει·
 ὑβρίζει τὴν θρησκείαν σας καὶ τοὺς ναοὺς σας καίει,
 κ' εἰς τὰ βασανιστήρια στενάζ' ἡ ἀνθρωπότης.
 Θερμὸν γευθεὶς τὸ αἷμά σας ὁ τύραννος ἠδύνθη·
 τὰς πόλεις σας μετέβαλεν εἰς τάφους τῶν κατοίκων,
 εἰς σταύλους τὰ σχολεῖά σας ἔπου σοφία ἤνθει,
 καὶ τὰς ἀγίας σας μονὰς εἰς κατοικίας λύκων.
 Οἱ χεῖμαρρόι σας, οἱ ἀγνώως ἀφήνοντες τὰ ὄρη,
 βροντῶντες ἀγανάκτησιν τὰς ἵππους του ποτίζου.
 Μαραίνοντ' εἰς τοὺς πόδας του οἱ λόφ' οἱ ἀνθοφόροι,
 κ' οἱ τάφοι τῶν πατέρων σας πατούμενοι γογγύζου.
 Καὶ σεῖς διὰ νὰ σώσητε ἀπὸ τῆς τυραννίας
 ὅ,τι πολυτιμότερον τῶν ἄλλων πολυτίμων,
 τοὺς θησαυροὺς ὑπάρξεως, τιμῆς κ' ἐλευθερίας,
 ὡς τοὺς κακούργους κρύπτεσθε εἰς σπήλαια ἐρήμων.
 Τῆς ἐκκλησίας ἡ φωνὴ ἀναξιοπαθούσης,
 τὰ δάκρυα τῶν ὀρφανῶν, τὸ αἷμα τῶν ἀθῶν,
 διὰ νυκτὸς πρὸς τὸν Θεὸν τὰ ἤκουσα κ' ἐβόων.
 Θεέ! σ' ἐπεκαλέσθησαν καὶ δὲν θὰ ἐπακούσης;
 Δὲν θὰ φανῆ τὴν ἐθνικὴν σημαίαν περιφέρων
 κἀνεὶς τοῦ σήμερον σβεστοῦ κρατῆρος νὰ κινήσῃ
 τὴν ἀπειλοῦσαν ἔκρηξιν, καὶ διὰ τῶν ἀέρων
 ἡμέραν ἀναστάσεως τοῦ ἔθνους νὰ σαλπίσῃ;
 Δὲν θεὰ λάβῃ ἐντολήν ὁ Μωϋσῆς ὁ νέος
 ἐκ τῆς ἐρήμου τὸν λαὸν τὸν ἐκλεκτὸν νὰ σώσῃ;
 Καὶ διὰ ῥάβδου τὰ βουνὰ ὡς πλήξῃ Μωϋσέως,
 ἀπὸ τῶν βράχων χεῖμαρρόι κλεπτῶν δὲν θὰ ριφθῶσι;

Τότε φωνή θεν' ἀκουσθῆ, φωνή ἐλευθερίας,
 θεν' ἀντηχήσ' εἰς τὴν ξηρὰν, εἰς νήσους καὶ θαλάσσας,
 καὶ φλόγες ἐνθουσιασμοῦ, ἤλεκτρισμὸς ἀνδρίας
 εἰς τὰς κοιλάδας θὰ χυθοῦν καὶ εἰς τὰς πόλεις πάσας.
 Τὸν πολὶὸν Ταύγετον, τὸν ἵπποτρόφον Αἴμον
 παιᾶνες θὰ ἐγείρωσιν Ἑλλήνων ἐλευθέρων,
 τὰ δὲ Ἀκροκεραύνια, ὁ Ὀλυμπος ὁ γέρων
 θὰ γίνουιν μέγα θέατρον τῶν ἐθνικῶν πολέμων.»

Αὐτὰ τοῖς ἔλεγε, κινῶν τὸν ζῆλον τῶν παρόντων,
 κ' αἱ φλόγες τῶν βλεμμάτων τῶν καὶ οἱ ἀλαλαγμοὶ τῶν
 ἐξήγουν ἔλον ζέοντα τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν,
 καὶ εἰς θριάμβους μέλλοντας ἐπέτα ἡ ψυχὴ τῶν.
 Περὶ αὐτὸν συμβούλια πολλοὶ τῶν συνεκρότου,
 τὸν λόγον τοῦ ἐνέκρινον, τὸ βλέμμα τοῦ ἠρώτων,
 κατὰ τῶν Τούρκων ἔφλεγον νὰ κινηθοῦν τίς πρῶτον,
 κ' εἰς δεῖγμ' ἀγαλλιάσεως τὰ ἔπλα τῶν ἐκρότου.
 Παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σεμνῶς ἐκάθητο προσέχων
 ὁ μοναχὸς Παρθένιος, ὁ νέος ὀπαδὸς τοῦ,
 τὸ βλέμμα εἰς τὸ βλέμμα τοῦ προσηλωμένον ἔχων,
 καὶ ὡς ῥοφῶν τοὺς λόγους τοῦ ἀπὸ τοῦ στόματός τοῦ.
 Εἰς τοὺς γλυκεῖς τοῦ ὀφθαλμοῦς ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ
 διέλαμπεν· ἦν δὲ οὐχὶ φλόξ ἥτις καταστρέφει,
 ἀλλ' ἀκτὶς ἥτις κεφαλὰς ἀγίων ἐπιστέφει,
 καὶ δάκρ' εἰς τῶν βλεφάρων τοῦ τὰ κράσπεδα προῦκάλει.
 Σιγῶν ἐκάθητο, ἀλλὰ καὶ ἡ σιγὴ ἀκόμη,
 καὶ ἡ χρυσῆ τοῦ καὶ λυτὴ εἰς τοὺς ζεφύρους κόμη,
 ἡ θέσις τοῦ, τὸ σχῆμά τοῦ, ὀλόκληρος ἐλάλει.

Τρεῖς ἔμεινεν ὁ Στέφανος ἡμέρας μεταξύ τῶν,
 ἐλευθερίαν ἐθνικὴν μαντεύων καὶ κηρύττων.
 Ὁ λόγος τοῦ ἀσκούμενος εἰς κόμπον εὐγλωττίας,

ἐξῆπτε τὰς μεσημβρινὰς γοργὰς των φαντασίας,
κ' εἰς τῆς καρδίας των τὸ πῦρ ῥιπίς ἀνέμου ἦτον.

«Εἰς τὰ βουνά μας ἄς φανῆ ἡ ὁδηγὸς σημαία,»
ὁ Ζέβρος ἀπεκρίνετο, «τὸ σύνθημ' ἄς μᾶς δώσῃ,
καὶ θὰ ἰδῆς πῶς ἡ Ἑλλάς θεν' ἀναζήσ' ἡ γραῖα,
καὶ τὴν Τουρκίαν πῶς λαμπρὰ πυρκαϊὰ θὰ ζώσῃ.
Εἰς τοῦ πολέμου τὴν φωνὴν τὰ ἔρη θὰ σκιρτήσουν,
οἱ βράχοι τῆς θενὰ σχισθοῦν καὶ ἄνδρας θὰ γεννήσουν,
καὶ εἰς τὰς πεδιάδας μας, ἂν σήμερον κοιμῶνται,
ὡς πόντου τότε κύματα τὰ πλήθη θὰ κινῶνται.

Τοὺς ἄνδρας τότε θὰ ἰδῆς οὐς ἡ Χιμάρα τρέφει,
καθεὶς εἰς αἷμα τουρκικὸν τὴν μάχαιράν του βάφων,
νὰ σπεύσῃ μετὰ τῶν υἱῶν τῆς Λάκας, τῶν Ἀγράφων,
καὶ οἱ Σουλιῶται κεραυνοὶ νὰ σχίσωσι τὰ νέφη.

Ὁ ἀετὸς ὁ κατοικῶν εἰς φωλεὰν χιόνος,
ὁ μάχιμος Ὀλύμπιος μετὰ τοῦ Μακεδόνοιο,
ὁ ἵπποβάτης Θεσσαλὸς, τῶν πεδιάδων λέων,
ὁ Σπαρτιάτης, ἄξιος τῆς δόξης τῶν ἀρχαίων,
κρατοῦντες σπάθην καὶ σταυρὸν θὰ κινήθοῦν συμφώνως.
Εἰς τὰς θαλάσσας θὰ ῥιφθοῦν δελφίνες νησιῶται,
καὶ πῦρ θὰ χύνη καὶ ἀφροὺς ἡ ἄτρομός των πῶρα·
κ' εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ Θράξ θεν' ἀνιδρύσῃ τότε
τὸν σταυρὸν πάλιν ὃν πατεῖ ὁ Μουσουλμάνος τώρα.» —

— «Καλαὶ εἰδήσεις, ἀρχηγέ, καὶ λάφυρ' ἀφθονία!

Ἐπόψε καταβαίνομεν τὰ ἔπισθέν μας ἔρη.

Ἐκεῖ ὅπου ἡ ἔρημος ἐγείρετ' ἐκκλησία,
ἐκεῖ τοὺς σχοίνους τέσσαρες διήρχοντ' ὄδοιπόροι.

Καθεὶς των λιθοκόλλητον λαμπρὸν σταυρὸν ἐφόρει·
ιδέ τους· εἶναι ἱερεῖς. Μικρὰ δὲν εἶναι λεία.» —

— «Ἀκούσατε, ὅσ' εἶσθ' ἐδώ! Ἀλλοίμονον κἀνεὶς σας

ἄν χειρὰ θέσῃ ἄδικον εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούτους!
 θενά πληρώσῃ ἀκριβὰ τὴν τόλμην ὁ τολμήσας.
 Δὲν θέλω δι' ἐγκλήματος ἠγορασμένους πλούτους.
 Τὰ δάκρυα χριστιανῶν εἰς Τούρκων αἵμ' ἂν πλύνω,
 δίδω πληγὴν ἀντὶ πληγῆς καὶ φόνον ἀντὶ φόνου·
 πλὴν τὴν ἀγνὴν μου μάχαιραν τίς εἶδε νὰ μολύνω
 εἰς τιμωρίαν ἄδικον ἐνὸς ἀθώου μόνου;

Ἡ θεία πίστις τοῦ Χριστοῦ εἶν' ἐδική μου πίστις·
 τὰς ἐντολάς της σέβομαι, τιμῶ τοὺς ἱερεῖς της.

Καθήσατε, πατέρες μου. Πατέρες, μὴ φοβεῖσθε.

Δὲν εἶσθε οὐδ' εἰς φωλεὰν αἰμοχαρῶν θηρίων,
 οὐδὲ εἰς καταγώγιον ἀνθρώπων ἀνοσίων.

Πόθεν ὁ δρόμος σας καὶ ποῦ; εἰπέτε, τίνες εἶσθε;» —

— «Σὲ χαιρετῶμεν, τοῦ Χριστοῦ ἀνδρεῖε στρατιῶτα.

Ἡμῖν ἀρκεῖ ὁ λόγος σου νὰ μᾶς καθησυχάσῃ.

Τὴν φωλεάν σου ἤλθομεν ζητοῦντες εἰς τὰ δάση,
 καὶ εἰς ξένους τόπους μᾶς πλανοῦν δεινὰ συμβεβηκότα.

Τὴν γῆν τὴν ὑπερβόρειον ἀφήσαμεν τῶν Ῥώσων,
 τὴν φέρουσαν διάδημα παντοτεινῶν κρυστάλλων.

Ὁ τόπος μας κυμαίνεται εἰς κινδυνώδη σάλον,

καὶ ἤλθομεν ἀκούσαντες πῶς εἶν' ἐδῶ ὁ σῶσων.

Εἰς τοῦ μεγάλου κράτους μας τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις,

ἅς νὰ κυκλώσῃ δὲν ἀρκεῖ τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης,

ἅς διατρέχον ἀπαυδεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀέρος,

ἀφ' ὅπου πνέει φλογεράν ἀναπνοὴν τὸ θέρος,

ὡς ὅπου πέπλος συνεχῆς ἐκτείνεται χειμῶνος,

γιγαντιαῖος ἴσταται τῶν Ῥωσιῶν ὁ θρόνος.

Ὁ μάχιμος Κιρκάσιος, ὁ Λάπων ὄλος τρέμων,

ὁ Σαμογέτης ὁ νομᾶς ἀλλ' ἔμπειρος πολέμων,

ὁ Κόζακος, ὁ κένταυρος τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Δῶνος,

ὁ Καμσαδάλος, κάτοικος τῶν αἰωνίων πάγων,
καὶ τόσαι ἄγνωστοι φυλαὶ ἀγροίκων ὠμοφάγων,
δι' ὄρια τῶν ἔχουσαι τὰ ὄρια τοῦ κόσμου,
τὸ σκῆπτρον ἀνεγνώριζον τοῦ Αὐτοκράτορός μου.
Ὁ τρίτος Πέτρος, ὁ υἱὸς τῆς Ἄννης τὸ ἐκράτει,
πολίτου ἔχων ἀρετὰς καὶ φρένας κυβερνήτου.
Συνεκυβέρνα μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ φίλαρχος γυνή του,
Αἰκατερίνη ἡ σκληρὰ καὶ ἀνοσιωτάτη.

Ἄγνώμων ὡς οἱ τύραννοι, ὡς οἱ δειλοὶ πανοῦργος,
ἀνόμως ἐμελέτησε νὰ βασιλεύσῃ μόνη.

Μισθοῦνται δόλι' ὑπουργοὶ καὶ χεῖρες δολοφόνοι,
καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἔκβασιν λαμβάνει ὁ κακοῦργος.

Ὁ Αὐτοκράτωρ σύρεται εἰς φυλακῶν σκοτίαν·
ἀπὸ προδότου γυναικὸς προδότας δορυφόρους
περιφρουρεῖται ὁ φρουρῶν καὶ σώζων τὴν Ῥωσίαν·
ὁ πρᾶος παραδίδεται εἰς ἀνδρας αἰμοβόρους.

ὦ ἔγκλημα ὃ, θυμωθεῖς, ἔπως ἡμᾶς παιδεύσῃ,
ὁ Κύριος ἐπέτρεψε! Χεῖρ ἀσεβῆς ὑψώθη
τοῦ ἔθνους τὸν θεόχριστον πατέρα νὰ φονεύσῃ,
τὸν Βασιλέα ὃν καλοῦν οἱ φίλτεροί μας πόθοι.

Πενθῶν τῆς Πετροπόλεως ἐστέναξεν ὁ κώδων,
καὶ εἰς τὰς καρδίας ἤχησεν ὁ ἀναστεναγμὸς του·
πᾶς Ῥῶσος δ' εἰς τὸ μάρμαρον ἔλθων τοῦ ἀνακτός του,
κρυφίως ἐναπέθεσεν ἐν δάκρυ του καὶ ἐν ῥόδον.

Ἐκτοτε πάντα χαλινὸν ἀπέπτυσεν ἐκείνη·
χλαμύδα Κζάρων ἔφερον ἀσχημονοῦσα Φρύνη,
καὶ εἰς τὰς χεῖράς της, μαινὰς ἀκόλαστος, ἀγρία,
βδελυρωτέρα ἑαυτῆς κατέστ' ἡ τυραννία.

Εἰς συμποσίων τῆς αἰσχροῦν τὰς ἀσεβεῖς σπατάλας
ἀχνίζουσα ἐφέρετο τοῦ ἔθνους ἡ καρδία·

ὁ θρόνος ἐμολύνετο εἰς ἐραστῶν ἀγκάλας,
καὶ τῆς Ῥωσσίας ἡ ἰκμὰς ἀντιμισθία ἦτον
τῶν ἀναισχύντων κωμαστῶν καὶ φαύλων παρασίτων.
Εἷς μόνος εἰς ἐταίρους τῆς διδόμενος ἀδάμας,
κρουνοὺς αἱμάτων ἤξιζε, θαλάσσας δάκρυά μας,
κ' ἡ τρυφηλὴ ἐπίδειξις μιᾶς τῆς εὐωχίας,
εἰς ἀπωλείας βάραθρον τρεῖς ἔρριπτ' ἐπαρχίας.
'Οργίλ' οἱ Ῥῶσσοι, δάκνοντες τ' ἀνάξια δεσμάτων,
ἤσχύνοντο, ἀλλ' ἔτρεμον, ἐσίγων κ' ἐρυθρίων·
ἂν στεναγμὸς τὸ στῆθός των ἐκίνει τὸ ἀνδρεῖον,
ὁ στεναγμὸς ἐπνίγετο εἰς ποταμοὺς αἱμάτων.

'Αλλ' εἰς τὸ βάθος τῶν δεινῶν καὶ τῆς ἀπελπισίας,
φωνὴ γλυκεῖ' ἀντήχησε, φωνὴ παρηγορίας·
«Ὁ Πέτρος ζῆ, διαφυγὼν τὸ ξίφος τῶν φονέων.»
'Ὡς ἀστραπὴ τοὺς τόπους μας διέτρεξε τὸ νέον,
κ' ἕκαστος Ῥῶσσος πρὸς Θεὸν θερμὰς εὐχαριστίας
ἀπὸ ψυχῆς ἀπέτεινε γονυπετῶν καὶ κλαίων.

'Ημεῖς δ' ἀφ' οὗ ἐμάθομεν ὅτ' εἰς τὰ ξένα μέρη
ἀγνώριστον καὶ πλάνητα τὸν πόδα περιφέρει,
ὅτι τὸ δάσος στέγην του, στρωμνὴν τὸν βράχον ἔχει,
ὅτ' εἰς τὸ χεῖλος κάθηται τῆς δημοσίου κρήνης
τὸν ἄρτον τρώγων τὸν πικρὸν τῆς ἐλεημοσύνης,
ὅτι πεινῶν, ἡμίγυμνος τὸν κόσμον περιτρέχει,
εἰς χεῖρας ὁδοιπορικὴν λαβόντες βακτηρίαν
καὶ περιτρέχοντες τὴν γῆν τὰ ἔχνη του ζητοῦμεν.
Ἐξ μῆνας εἰς τὴν δυσχερῆ αὐτὴν ὁδοιπορίαν
αὐτὸν ὡς μόνον ὁδηγὸν ἀστέρ' ἀκολουθοῦμεν.
Πολλὰς δὲ χώρας καὶ λαοὺς περάσαντες ματαίως,
καὶ μετ' ἐρεύνας συνεχεῖς, πλὴν δυστυχῶς ἀφόρους,
εἰς τῆς Ἡπείρου ἤλθομεν τὰ μέρη τελευταίως,

καὶ πολλαχόθεν ἔχοντες ἐνδείξεις διαφόρους,
εἰς τὰς δυσβάτους στενωποὺς ἀνέβημεν τοῦ ἔρους.
Ἐδῶ κατέφυγεν ἐντὸς τῶν ὄρεινῶν σπηλαιῶν
ὁ ἐνδοξὸς ἀπόγονος ἐνδόξων βασιλείων.

Σεῖς οἵτινες γνωρίζετε τῶν βράχων τὰς προσβάσεις,
τ' ἄντρα εἰς ἃ βυθίζεται τὸ κύμα τῆς θαλάσσης,
τὰς ἀπροσίτους κορυφάς, τὰς λόχμας τῶν ὄρεινῶν,
εἰπέτε, ποῦ τὸν εἶδατε εἰς νύκτας ἀσελήνους
κρυφίως νὰ περιπατῆ εἰς τοὺς προστάτας σχοίνους;
Εἰς ποῖαν ὄχθην ἄβατον ἀφρίζοντος χειμάρρου
τὸν εἶδατε κοιμώμενον ἐπὶ σκληροῦ μαρμάρου;
Εἰπέτε το, νὰ τρέξωμεν μ' ὑπόκλισιν βαθεῖαν,
νὰ βρέξωμεν τοὺς πόδας του μὲ δάκρυα καὶ μῦρα,
καὶ νὰ καταφιλήσωμεν τὴν σεβαστὴν του χεῖρα,
καὶ τὸν εἰς βάτους καὶ κρημνοὺς σχισθέντα του μανδύαν.
Καὶ ἂν δὲν εὐτυχήσωμεν νὰ τὸν ἰδῶμεν πάλιν
ὑπὸ τοὺς θόλους ἄρχοντα τοῦ γηραιοῦ Κρεμλίνου,
κἂν νὰ μεθέξωμεν κ' ἡμεῖς, συζῶντες μετ' ἐκείνου,
ἀπὸ τῆς ἐξορίας του τὴν ἀλμυρὰν φιάλην.»

Ἄν καὶ ἀπὸ τινῶν λεπτῶν οἱ ξένοι ἐσιώπων,
ἀκόμ' οἱ κλέπται ἤκουον. Τοὺς ὀφθαλμοὺς μεγάλους,
τὸ στόμα χαῖνον, ἔβλεπον τινὲς αὐτῶν τοὺς ἄλλους,
ὅτι τοσαύτ' ἡ ἐκπληξίς ὑπῆρξε τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλ' ὁ ἀνδρεῖος ἀρχηγὸς τὴν κεφαλὴν του σείσας
τοῖς εἶπε· «Διαβάται μου, καλὴν ἐπιτυχίαν!
Ἄλλὰ φοβοῦμαι θ' ἀποβῆ ματαία ἡ ἐλπίς σας.
Κρυπτὴν δὲν ἔχουν δι' ἐμὲ τὰ ὄρη μας γωνίαν,
οὐδὲ ἀφῆκ' ἀπάτητον εἰς τοὺς δρυμῶνας μέρος.
Ἐξεύρω ποῦ ὁ ἀετὸς τοὺς νεοσσούς του κρύπτει,
πότεν εἰς νύκτας βροχερὰς ἢ λύκαινα προκύπτει,

ποῦ ἡ συρίζουσα πνοὴ βοῖζει τοῦ ἀέρος,
 καὶ ποῦ εἰς μαῦρον σπήλαιον ὁ χεῖμαρρος γεννᾶται·
 ἀλλ' οὐδ' εἰς ὕψος κορυφῆς, οὐδ' εἰς βυθὸν κοιλάδος
 τὰ ἴχνη δὲν ἀπῆντησα τοῦ πλάνητος φυγάδος.
 Ὅ ἡγεμῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ὦ φίλοι διαβάται...» —
 — «Ἴδου αὐτός!» — ἀνέκραξεν ὁ Στέφανος ἐντόνως,
 καὶ ῥίψας τὸν μοναχικὸν μανδύαν του, ἀνέστη
 ἐνδεδυμένος εὐπρεπῶς, ἀξίως ἡγεμόνος,
 κ' ἐμπρός των χρυσοστόλιστος καὶ ἔνοπλος παρέστη.
 Ἦν παραστήμων ἔμπλεως ποικίλων ἢ στολή του·
 ἀδάμαντες ἐχάραττον τὸ ἀρχικόν του γράμμα
 καὶ εἰς τὰς ἐπωμίδας του τὰς κροσσωτὰς συνάμα
 κ' εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του τοῦ σαπφειροκολλήτου·
 κ' εἰς ζώνην ἀργυρόχρυσον ἐκρέματο τὸ ξίφος.
 Διὰ μιᾶς ἀπέβαλε τὸ ταπεινὸν του ὕφος·
 ἡ κεφαλὴ ἡ κλίνουσα εἰς ἱερῶν ἐδάφη
 ὑψώθη, καὶ ἐφαίνετο πλασθεῖσα νὰ προστάτῃ,
 κ' ἡ χεὶρ ποῦ κομβολόγιον καὶ ποῦ σταυρὸν ἐκράτει,
 τοῦ ξίφους ἤδη τὴν λαβὴν ὀργίλως ἐψηλάφει.
 «Ὁ Πέτρος ὁ ἐκθροισθεὶς, ἰδου αὐτὸς ἐμπρός σας.
 Ἄπο λεπίδων φονικῶν τὴν ὑπαρξίν μου σώσας,
 καὶ πεποιθὼς εἰς τὸν Θεὸν κ' εἰς τὴν καλὴν μου σπάθην,
 τὴν γῆν διέτρεξα, πολλῶν κινδύνων ἐπειράθην,
 καὶ ξένων ἔμαθον ἔθνῶν τοὺς τρόπους καὶ τὰς γλώσσας.
 Ἄφ' οὗ διὰ πλεκτάνης τῆς, ἣν τρέφ' εἰς τὴν σκοτίαν
 συνωμοσία μυστικὴ μὲ εἶχε περιζώσει,
 καὶ μ' εἶδον, ὀργιζόμενοι, πλὴν τρέμοντες οἱ Ῥῶσσοι
 εἰς φυλακὴν συρόμενον καὶ εἰς αἰχμαλωσίαν,
 νεκρὸν μ' ἐνόμισαν, πλὴν ζῶ, τοὺς δολοφόνους ψεύσας.
 Προσάκεις δὲν παρήτησα τῆς φυλακῆς τὴν κλίνην

ἦν δάκρυά μου ἔβρεχον, καὶ διανυκτερεύσας,
 προβαίνουσαν δὲν ἔβλεπον τὴν ἀργυρᾶν σελήνην,
 καὶ ἤθελον πτερὰ, πτερὰ ἀδέσμευτα νὰ ἔχω,
 εἰς τὸν αἰθέρα τὸν πλατὺν κατόπιν τῆς νὰ τρέχω,
 κ' ἐφρανταζόμεν κορυφᾶς ἄς αἰ χιόνες ζώνουν,
 καὶ καταρράκτας ὄρεινούς ἄς Ἴρις ἐπιστέφει,
 κ' ἔχουνον δάκρυα θερμά, καὶ τὰ πτηνὰ ἐφθόνουν,
 κ' ἐφθόνουν τ' ἀτμούφαντα, τ' ἀεροπόρα νέφη!
 Ὅ στρατιώτης! ἔλεγον, ὦ! ἄνθρωπος εὐδαίμων!
 Ὑπὸ τὴν στίλβουσαν σκηνὴν κοιμᾶται τῶν ἀστέρων,
 τὴν γῆν μετρᾷ ὡς νικητῆς, ἀμέριμος καὶ χαίρων,
 καὶ ἀποθνήσκει τὴν βοὴν ἀκούων τῶν πολέμων.
 Ἐπίφθονος καὶ ὁ ποιμὴν ὅστις εἰς στέγας κλάδων,
 ζηλεύων τὸ κελάδημα τῆς ἀηδόνας, ψάλλει
 τῆς νέας ποιμενίδος του καὶ τῆς αὐγῆς τὰ κάλλη,
 τὰς νηρηίδας τῶν λιμνῶν, τὰς νάπας τῶν δρυάδων!
 Ἄν ἤξευρον οἱ τύραννοι τί πάσχ' ἡ ἀνθρωπότης
 ἢ εἰς ἀβύσσους φυλακῶν στενάζουσα δεσμότης,
 ψυχῆς ἂν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἐννοήσουν πόνον,
 θὰ ἐκοιμῶντο ἡσυχιοὶ, καὶ μίαν στιγμὴν μόνον;
 Ἄλλ' οἱ ἀκοίμητοι κρουνοὶ τῶν μαύρων μου δακρύων
 ἀνεπαρκῆς ἐντρύφημα εἰς τοὺς ἐχθρούς μου ἦσαν.
 Μ' ἐφθόνησαν ὡς καὶ αὐτὸν τὸν σβύνοντά μου βίον·
 τὸ αἷμα τῆς καρδίας μου ἐζήτουν ὅλοι λύσσαν.
 Ἐν ᾧ ἡ ἔξις ἤρχιζε νὰ χύν' εἰς τὴν πληγὴν μου
 τὸ φάρμακον τῶν δυστυχῶν, τὸ βάλαμον τοῦ χρόνου,
 οὐχὶ ὅτι ἡμβλύνετο ἡ ἄκανθα τοῦ πόνου,
 ἀλλ' ὅτι ἤδη ἔμφυτος κατέστ' εἰς τὴν ψυχὴν μου,
 τοὺς κτύπους τῆς καρδίας μου ἐν ᾧ κατασιγήσας,
 τὴν φύσιν μου μετέβαλλον εἰς ζωοφύτου φύσιν,

καὶ τῆς ἐλευθερίας μου τὴν στάσιν λησμονήσας,
 τὴν ἔβλεπον ὡς ἥλιον σβεσθέντα εἰς τὴν δύσιν,
 ἐκεῖ, ἢ θύρ' ἀνοίγεται. Μετ' ἄλλων τοῦ συντρόφων,
 ἄλλοτε κόλαξ χαμερπῆς καὶ δημιούργημά μου,
 ζῶν εἰς τὸ φῶς τῆς δόξης μου, φιλῶν τὰ κράσπεδά μου,
 εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον ὁ τρίτος τῶν Ὀρλόφων.
 Γελῶν χαιρέκακον αὐτὸς προσέρχεται ὑπούλως,
 καὶ τὴν ἐλευθερίαν μου ψευδόμενος μ' ἀγγέλλει.
 Προετοιμάζων μοι πικρὸν ποτήριον ὁ δοῦλος,
 ὅπως φανῆ πικρότερον ἐπέχριε τὸ μέλι.

Ἐλευθερία! ὦ φωνὴ τὴν γῆν παραμυθοῦσα,
 ἀδιαφόρως τίς ποτὲ σὲ ἤκουσεν, ὦ Μοῦσα;
 Ἐσκίρτων ὡς παραφρονῶν. Φιλόξενον φιάλην
 εἰς τὸν προδότην ἔτεινα καὶ ἀνοικτὴν ἀγκάλην
 πλὴν φρίκη! παρετήρησα τὸν ἄνομον ἐκεῖνον
 κρυφίως φαρμακεύσαντα τὸν διαλλάκτην οἶνον.
 Τὴν ὄψιν μὴ ἀλλοιωθεῖς μ' ἐπρόσφερε νὰ πῖω.
 Ἀπεποιήθην. Τότ' εὐθύς αὐτὸς μετ' ἄλλων δύο,
 τὸ προσωπεῖον ἀφαιρῶν, ὄρμα, μὲ καταβάλλει,
 καὶ διὰ τῶν ὀνύχων τοῦ τὸ στῆθός μου ν' ἀνοίξῃ
 ζητεῖ, καὶ τὴν καρδίαν μου τὴν πάλλουςαν νὰ πνίξῃ.
 Ἐγὼ ἀνθίσταμαι· δεινὴ συμπλέκεται ἡ πάλη·
 περὶ θανάτου κίνδυνος ἐπίκειται ἀσθμαίνων·
 πολλαπλασί' αὐξάνεται τῶν νεύρων μου ἡ ῥώμη·
 ἐγείρομαι, μὲ ῥίπτουσιν, ἐγείρομαι ἀκόμη,
 καὶ μόνος εἷς κατὰ τριῶν παλαίω ἠνωμένων.
 Πολλάκις εἰς τὸ στῆθός μου τὸ γόνυ των πατοῦντες,
 νὰ σβύσουν τὴν ἐκλείπουσαν πνοήν μου ἐπροσπάθουν·
 ἀλλὰ, πρὶν μὲ φονεύσωσιν, ἠθέλησα νὰ μάθουν
 τί εἶναι οἱ βραχίονες τοῦ Πέτρου πολεμοῦντες.

Οἱ τρεῖς ἀπηύδησαν, κ' ἐγὼ ἀκόμη ἐπολέμουν.
 Τότε τὸν λαιμοδέτην μου ἀρπάζοντες ἀνοίγουν,
 εἰς τὸν γυμνόν μου τράχηλον τὸν στρέφουν, καὶ μὲ πνίγουν.
 Παύ' ἡ πινόη μου, σβέννυται τὸ φῶς, αἱ χεῖρες τρέμουν·
 μιαίνει αἷμα καὶ ἀφρὸς τὸ ἀνοιχτόν μου στόμα·
 τῶν ὀφθαλμῶν μου οἱ βολβοὶ ἀνάπτουν κ' ἐξογκοῦνται·
 ὄλ' οἱ μυῶνές μου σκιρτοῦν, σπασμωδικῶς κινοῦνται·
 ἐκλείπουν αἱ αἰσθήσεις μου καὶ πίπτω νεκρὸν πτώμα.

Τῶν μετ' αὐτὰ συμβάντων μου ἀπώλεσα τὴν μνήμην,
 οὐδὲ γνωρίζω εὐκρινῶς πόσον καιρὸν ἐκεῖμην·
 τὴν χρῆσιν δ' ὡς ἀνέλαβα τῆς συναισθήσεώς μου,
 τὸν θάλαμον ἐφώτιζον ἀκτῖνες τῆς σελήνης·
 καὶ παρετήρησά τινα καθήμενον ἐμπρὸς μου
 καὶ κλαίοντα, καὶ προσευχὰς εὐχόμενον εἰρήνης.

Ἦτον ὁ ὑπηρέτης μου, ὁ γηραιὸς τροφός μου.
 Ὁ κόσμος ὄς μ' ἐλάτρευε καὶ ὄς μ' ἐθεοποιεῖ,
 κρατοῦντα μ' ἐκολάχευε, πεσόντα μ' ἐλησμόνει,
 κ' ἡ χεὶρ ἡ ἀργυρώνητος τοῦ ὑπηρέτου μόνη
 εἰς τὴν ἐσχάτην ὥραν μου τὰ βλέφαρά μου κλείει.
 Ἐνώπιον τῆς ἀρετῆς οἱ ἄνθρωπ' εἰσὶν ἴσοι,
 καὶ ταύτης τὸ προνόμιον δὲν ἔχουσ' οἱ μεγάλοι.
 Ἡ κοινωσία τάξεων μανθῦαν περιβάλλει,
 ἀλλὰ τυλίσσει σώματα, καρδίας δὲν τυλίσσει.

Ὡς οἱ σφυγμοὶ μου ἤρχισαν ἐκ νέου νὰ κτυπῶσι,
 ἀφῆκα στεναγμὸν βαρύν· ὁ γέρων τὸν ἀκούει,
 βλέπει πῶς ζῶ, ἀναπηδᾷ, εἰς δάκρυα μὲ λούει,
 τὰ χεῖράς μου καταφιλεῖ καὶ θέλει νὰ μὲ σώσῃ.
 Εἰς τὴν πλουσίαν μου στολὴν τὸ φόρεμά του ρίπτει·
 κοιμᾶται ἢ ἀνύποπτος φρουρά, ἢ νύξ μὲ κρύπτει·
 διέρχομαι, διέφυγα. Οἱ δὲ κακοὶ φονεῖς μου,

μετ' οὐ πολὺ τὴν εἶδησιν λαβόντες τῆς φυγῆς μου,
 μ' ἀναζητοῦν, ἀλλ' ἐνταυτῷ θανόντα μὲ κηρύττουν·
 τὸ στέμμα εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς παρανόμου θέτουν,
 ὑπὲρ τῶν φίλων των τιμὰς καὶ θέσεις διαθέτουν,
 καὶ διὰ νεκρικῶν πομπῶν τοὺς φίλους μου ἐκπλήττουν.

Ἐκεῖ κ' ἐγὼ ἀναμιγείς ἀγνώστως εἰς τὸ πλῆθος,
 εἰπόμην εἰς τὸν ἀγνωστον νεκρὸν μου παραστάτην.
 Ἐρρίψαν μαύρην ἐπ' αὐτὸν σινδόνην ἀπλουστάτην·
 ἀστέρα ἢ παράσημον δὲν εἶχεν εἰς τὸ στῆθος·
 τέσσαρες δᾶδες, ὁ σταυρὸς καὶ κἀνιστρον λιθάνου
 προεπορεύοντο σεμνῶς τοῦ πενιχροῦ λειψάνου,
 καὶ εἰς τὸν τάφον ἄγλυφος, ἀπλοῦς ἐτέθη λίθος.

Οἱ νήπιοι! μ' ἐξύβριζον καὶ εἰς τὸν τάφον ἔτι!
 Κ' ἐγὼ διψῶν ἐκδίκησιν καὶ φεύγων κατασκόπους,
 εἰς ξένους ἀπεδήμησα, εἰς διαφόρους τόπους,
 καὶ ἄστεγος καὶ ἀγνωστος πλανῶμαι τρία ἔτη.

Τὴν κόρην τοῦ Δουνάβεως διῆλθα, τὴν Δακίαν,
 ἔπου μικρὰ συντρίμματα μεγάλου ναυαγίου,
 οἱ ἠγεμόνες Ἕλληνας ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου
 φυτεύουσι πολιτισμὸν καὶ νόμους καὶ παιδείαν.

Ἐκεῖθεν εἰς τὸν Βούλγαρον τὸν μάχιμον μετέβην,
 ὅστις ὑπὸ τὸν τύραννον μισεῖ τὴν τυραννίαν,
 καὶ σώζει ὀρεσίτροφον τὴν ἀνεξαρτησίαν.

Ἐκεῖθεν, ὡς ἄρματωλὸς τὰ ὄρη σας κατέβην.
 Πολλάκις ἀπὸ τῶν μυχῶν φεράγγων ἢ ὀρέων,
 ἔπου ἐκρύβην, ὡς φυγὰς παρωργισμένος λέων,
 μαχόμενος πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τῆς θείας πίστεώς σας,
 τὰ ἔπλα μου ἐξύπνησαν τὴν ὀρεινὴν ἠχώ σας.
 Πολλάκις εἰς τὰς κορυφὰς ἐφάνην ὀπλοφόρος,
 καὶ μ' ἔβλεπ' ἐξιστάμενος ὁ τρέμων ὀδοιπόρος.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴν ἔρημον ἢ ἄσπονδος ἐχθρά μου
φθονήσασα τὸν πλάνητα καὶ ἄχαρὶν μου βίον,
μ' ἐθήρευσεν εἰς τὰ βουναὶ ὡς ἄγριον θηρίον,
καὶ δολοφόνους ἔπεμψεν ἐπὶ τὰ βήματά μου.

*Ἐκτοτ' ἐκρύβην εἰς μονῆς ἀπωχισμένης λήθην·
ἐμπρὸς εἰκόνων ἔκλινα νυχθημερὸν τὸ γόνυ,
τὴν σπάθην μου κατέθεσα, τὸ ράσον ἐνεδύθην,
κ' ἠυνάζοντο εἰς προσευχὰς οἱ ψυχικοὶ μου πόνοι.

Ἄλλὰ δὲν εὖρον ἄσυλον οὐδ' εἰς τὸν θεῖον τόπον.
Πολλάκις προσευχόμενος ἐν συντριβῇ καρδίας,
ἔβλεπον αἴφνης ἔντρομος ἐν μέσῳ τῆς σκοτίας
ὀλόγυρά μου ὀφθαλμοὶ ν' ἀνάπτουν κατασκόπων.
Φεβούμενος μὴ τὴν μονὴν ἀνόμημα μολύνῃ,
κ' ἐκεῖθεν ἀνεχώρησα, καὶ εἶμαι μεταξὺ σας.
Ἐν ὄσῳ ἂν μὲ δέχησθε, μαζῆ σας θέλω μείνει,
τὴν τύχην νὰ συμμερισθῶ τῶν ὄπλων σας μαζῆ σας.»—

Τοιαῦτα εἶπεν. Ὡς κινεῖ ὁ ἄνεμος τὸν πόντον,
ὁ λόγος του τὰ πνεύματα κινεῖ τῶν ἀκουόντων.
Ψιθυρισμὸς ἐγείρεται καὶ βόμβος μεταξὺ των.
Τὰς περιστάσεις ἐρωτοῦν καὶ ἐπαναλαμβάνουν,
αὐτὸ πῶς ἠκολούθησε κ' ἐκεῖνο ποῖον ἦτον,
καὶ τὰ συμβάντα, λέγοντες, ποικίλουν καὶ τ' αὐξάνουν.
Οἱ ἐκ Ἑρῳσσίας μοναχοὶ ἐμπρὸς του προσπεσόντες,
«Εὐλογημένος εἶσαι σὺ,» ἀνέκραξαν εἰπόντες,
εὐλογημέν' αἱ φάραγγες κ' αἱ τρίβοι τῆς ἐρήμου
ὄσαι σ' ὠδήγουν πλάνητα καὶ σ' ἔκρυπτον φυγάδα.
Σ' ἀναγνωρίζει, Κύριε, σκιρτῶσα ἡ ψυχὴ μου.
Γνωρίζω τῶν βλεμμάτων σου τὴν φωτοβόλον δᾶδα,
γνωρίζω τοῦ μετώπου σου τὰς ὀγκουμένας φλέβας.
Ὡ ἡγεμών! δὸς ν' ἀσπασθῶ τὴν χεῖρά σου μὲ σέβας.

Ἐλθε εἰς τὴν πατρίδα σου ἐλευθερίαν φέρων.
 Τὸ γηραιόν της ἔδαφος θενά σκιρτήση χαῖρον·
 θὰ σὲ δεχθοῦν ἀφρίζοντα τὰ κύματα τῆς Νέβας,
 καὶ θενά περιζώσωσι τὸν ἱερόν σου θρόνον
 ἑκατομμύρια λογχῶν, καὶ τείχη βραχιόνων.»

Τότε ὁ Ζέβρος προχωρῶν, «Μονάρχα τῆς Ῥωσσίας,»
 τῷ λέγει, «ἄνδρας ἂν ζητῆς καὶ ἀνδρικός καρδίας,
 ἰδοὺ ἡμεῖς. Διάταττε· ἐπόμεθα· ὁδήγει.
 Τὰ ἔπλα μας εἶν' ἔπλα σου καὶ ἀρχηγός μας εἶσαι.
 Μήπως ὀλίγους βλέπων μας τριγύρω σου, φοβεῖσαι
 τὸν ἀριθμόν; Εἶναι ποτὲ οἱ τολμηροὶ ὀλίγοι;
 Εὐθύς καθὼς οἱ βράχοι μας ἀκούσουν τ' ὄνομά σου,
 θενά σεισθοῦν, πολεμιστῶν θὰ χύσωσι χειμάρρους,
 τὸ βλέμμα σου πυρκαϊᾶς θ' ἀναρβίπιση θάρρους,
 καὶ μυριάδες θὰ ριφθοῦν ἐπὶ τὰ βήματά σου.»

Εἰς ταῦτα δ' ἀπεκρίνετο ὁ Αὐτοκράτωρ τότε·
 «Ἀκολουθεῖτέ με λοιπὸν, ἀνδρεῖοι στρατιῶται!
 Εἰς τῶν βουνῶν τὰς κορυφὰς τὸ ξίφος μου ἄς σύρω,
 νὰ διαλάμψη ὡς πυρὰ εἰς τοὺς λαοὺς τριγύρω,
 καὶ οἱ λαοὶ ἐμπρήσαντες τὰς πατρικάς των στέγας,
 νὰ τρέχουν ὅπου ὁ ἀγὼν ἐγείρεται ὁ μέγας.
 Μεγάλῃς δόξης στάδιον νὰ σᾶς ἀνοίξω θέλω.
 Σημαίαν ἐζητήσατε τῶν ἐθνικῶν πολέμων·
 ἰδοὺ, ἐγὼ εἰς τὰς πνοὰς τὴν λύω τῶν ἀνέμων,
 καὶ τῆς ἐλευθερίας σας ἀνατολὴν ἀγγέλλω.
 Σεῖς, οἵτινες μ' ἐδέχθητε ἀγνώριστον, φυγάδα,
 δεχθῆτε πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς σπάθης μου τὸν φόρον.
 Ὡς ἀρχηγός σας πολεμῶν, ἂν σώσω τὴν Ἑλλάδα,
 καὶ θρόνος εἰς Βυζάντιον στηθῆ αὐτοκρατόρων,
 δὴ τότε μετὰ φάλαγγος Ἑλλήνων δορυφόρων

φερούσης δάφνας εὐγενεῖς περικλεῶν ἀγώνων,
 θὰ ἐπιπέσω εἰς τὴν γῆν τῶν Σκυθικῶν μου πάγων,
 καὶ τὴν ἀνόσιον φυλὴν διώξας τῶν ἀρπάγων,
 θεν' ἀναβῶ τὸν ἔνδοξον προγονικόν μου θρόνον.»

Ὡς ἤδη ἂν ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τούτου,
 σεμνῶς ἐσχηματίζετο καὶ σοβαρῶς ὠμίλει,
 καὶ παριστῶντες οἱ λοιποὶ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ του,
 μὲ σέβας εἰς τὴν χεῖρά του προσέφερον τὰ χεῖλη.
 Οἱ μοναχοὶ δ' εἰς συντριβὴν κ' ὑπόκλισιν μεγίστην
 ἠγίαζον τὰ ὅπλα του, ἠυλόγουν τὸν σκοπόν του·
 οἱ δὲ λοιποὶ ἄρματωλοὶ, πεσόντες πρὸ ποδῶν του,
 μεθ' ὄρκων ἀφοσίωσιν ὑπέσχοντο καὶ πίστιν.
 Ἐκεῖθεν δ' εἰς διάφορα ἀποδημοῦντες μέρη,
 πρὸς συγγενεῖς καὶ φίλους του ἀπήρχετο καθείστων
 τὸ μέγα εὐαγγέλιον εἰς τοὺς λαοὺς νὰ φέρη,
 σταυροφορίαν γενικὴν κηρύττων κατ' ἀπίστων.

Ὁ δὲ Παρθένιος; — Καθὼς τὸ κύμα τῆς θαλάσσης
 ἔταν ἡρέμα μειδιᾷ εἰς πλήρη νηνεμίαν,
 τῶν οὐρανῶν ἀντανακλᾷ τὰς κυανᾶς ἐκτάσεις,
 τὰ ὀδοιπόρα νέφη των, τὴν στίλβουσαν αἰθρίαν,
 οὕτω τὸ ὄμμα καὶ αὐτοῦ εἰς ἡμέρον μαγείαν
 τὸν Πέτρον βλέπον, ἐξηγεῖ τοῦ λόγου του τὰς φάσεις.
 Ὅταν λαλῆ περὶ νικῶν, περὶ μελλούσης δόξης,
 ἀκτὶς χαρᾶς εἰς τὴν μορφήν τοῦ μεираκίου θάλλει·
 ἀλλ' ὅταν πάλιν ἱστορῆ φυγᾶς, καταδιώξεις,
 καλύπτει νέφος σκυθρωπὸν τὰ παιδικά του κάλλη.
 Τὸ καθαρὸν του μέτωπον, καθέδρα τῶν χαρίτων,
 ἄλλοτε φαίνεται ἔπαινοῦν καὶ ἄλλοτ' ἐπιπληττον,
 καὶ φῶς ἀλλάσσει καὶ σκιάς, καὶ χρῶμα μεταβάλλει.
 Τὸ σέβας ὃ αἰσθάνεται δὲν εἶναι ὡς τῶν ἄλλων·

δὲν εἶναι οὐδ' ὑποταγὴ εἰς νεῦμα βασιλέως,
οὐδ' ἡ τιμὴ ἦν οἱ πολλοὶ προσφέρουν κατὰ χρέος
ὡς λίβανον εἰς τοὺς βωμοὺς ἀρχόντων καὶ μεγάλων,
οὐδὲ ψυχρὰ ὑπόκλισις· λατρεία εἶναι μᾶλλον,
ὅποιαν ὁμοῦς ὁ Θεὸς ἀπολαμβάνει μόνος,
μετέχουσαν ὑποταγῆς καὶ ἔρωτος συγχρόνως.
Τὸ αἶσθημά του, ὡς ἀκτὶς ἑαρινοῦ ἡλίου,
ὡς ὄναρ ἐφιπτάμενον εἰς μέτωπον παιδίου,
εἰς τὴν γλυκεῖάν του μορφὴν ἐγέλα γλυκυτέρως,
καὶ τὴν ἐκόσμη, ὡς κοσμεῖ τὴν καλλονὴν ὁ ἔρως.
Ὡς ὅλ' οἱ ἄλλοι, ἔκλινεν ἐμπρὸς τοῦ ἡγεμόνος·
ἀλλ' ἀντὶ γόνυ ταπεινὸν νὰ κάμψῃ πρὸ ποδῶν του,
ἐβρίθ' εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ εἰς τὸν τράχηλόν του,
καὶ ἐτιμήθη μ' εὐμενὲς μειδιάματά του μόνος·
καὶ ὡς ζεφύριος πνοὴ ἀπὸ τοῦ στόματός του
περιπαθοῦς ψιθυρισμοῦ γλυκὺς ἐξῆλθε τόνος·
«Ὁ Πέτρος διετήρησε τὸ αἶσθημα τοῦ Σώστου;»

ΡΑΨΩΔΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἦξει ἀφήξει οὐ τεθνήξῃ ἐν πολέμῳ.

ΧΡΗΣΜΟΣ.

Καθὼς σπινθὴρ ἀναπηδῶν ὑπὸ χαλύβων κροῦσιν,
εἰς ὕλην πίπτει καύσιμον καὶ τὴν ἀνάπτει πέριξ,
καὶ ὡς ῥιπίση τὴν πυρὰν ἢ ζεφυρία πτέρυξ,
γεννᾷ σπινθῆρας ὁ σπινθὴρ, αἱ φλόγες κυματοῦσιν,
ἀπλήστως ἐκτεινόμενον τὸ ἄγριον στοιχεῖον
ἀγροὺς καὶ πόλεις καὶ δρυμοὺς ἐπαπειλεῖ νὰ φάγῃ,
ὁ δὲ ὀρίζων φαίνεται μακρόθεν, περικλείων
ἀπέραντον πυρκαϊὰν, φλεγόμενα πελάγη,
ἢ περὶ Πέτρου εἶδησις ὁμοίως διεδόθη·
εἰς τῶν κλεπτῶν ἀντήχησε τὴν κατοικίαν μόλις,
κ' ἐκτείνουσα κατὰ μικρὸν τοὺς κύκλους τῆς, ἠπλώθη
εἰς φωλεὰς ἀρματωλῶν, κ' εἰς τῆς Τουρκίας ὅλης
τὰς πεδιάδας, τὰ βουνά, τὰς χώρας καὶ τὰς πόλεις,
καὶ ζωηροὶ ἐξήφθησαν εἰς τὰς καρδίας πόθοι.

Κατ' εἰσηγήσεις μυστικὰς κρυφίων ἀποστόλων
ἐδέχετο τὴν φλογεράν τροφήν τὸ πυροβόλον,
καὶ πανταχόθεν στενωποὺς περῶντες ὀπλοφόροι,
ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς νυκτὸς ἀνέβαινον τὰ ὄρη.
Τὸν νέον, ὀπλιζόμενον ὑπὲρ ἐλευθερίας,
οἱ γέροντες ἀπόμαχοι προπέμπουν μ' εὐλογίας,
καὶ ἀτενίζει μ' ἔρωτα ἢ μειδιῶσα κόρη.
Σεμνή καὶ ὅλη θάλλουσα ὡς ἡ ἀρχαία Ἕβη,
τὸν οἶνον εἰς τοῦ χωρισμοῦ προχέει τὴν φιάλην,
καὶ εἰς τοῦ νέου τρέμουσα τὴν ἀνδρικὴν ἀγκάλην,

τοὺς μέλλοντας κινδύνους του δι' ἀσπασμοῦ ἀμείβει·
καὶ ὁ πατὴρ ἀποδημῶν εἰς τὴν ἀγίαν πάλην,
σφικτὸν κρατεῖ τὸ βρέφος του εἰς χαίρουσαν καρδίαν,
διότι δὲν τῷ ἄφησε δεσμῶν κληρονομίαν.

Παντοῦ βρασμὸς καὶ κίνησις καὶ ὀπλισμὸς τῶν νέων·
εὐθύμως ἑορτάσιμος ἢ ὄψις εἶναι ὄλων,
καὶ εἰς τὸν ὦμόν του καθεὶς κρεμῶν τὸ πυροβόλον,
θριάμβους ὀνειρεύεται, ἢ θάνατον γενναῖον.

Εὐδαίμων ὅστις τὴν λαμπρὰν συνέλαβεν ἐλπίδα
να σώσῃ ὀπλιζόμενος τὴν δούλην του πατρίδα,
καὶ ἀνδρουμένην αἰσθανθεὶς τῶν νεύρων του τὴν ῥώμην,
τὴν λεοντῆν του ἤπλωσεν εἰς ὄψιν τῶν τυράννων,
πολέμους ἐμελέτησε καὶ ἄσματα παιάνων,
καὶ δόξαν ἐλευθερωτοῦ καὶ δαφνηφόρον κόμην.

Εὐρὺς ἐμπρός του ἰδεῶν ἐκτείνεται ὀρίζων,
πρὸς ἀνδρας διαλέγεται ἡρωϊκῶν αἰώνων,
καὶ οὐδὲ ζῆ εἰς τὸ παρὸν καὶ μετὰ τῶν συγχρόνων,
ἀλλ' εἰς τὸ μέγα παρελθὸν κ' εἰς μέλλον ἔτι μεῖζον.
Ὅσακις εἰς ἀνάπαυσιν τοὺς ὀφθαλμούς του κλείει,
δὲν βλέπει θεῖον ὄραμα; δὲν βλέπει τὴν θρησκείαν
φέρουσαν στέμμ' ἀκάνθινον καὶ μῦρον, να τὸν χρίῃ
ὡς ἐκλεκτὸν τοῦ Σαβαώθ; καὶ τὴν ἐλευθερίαν
διὰ πτερύγων πανσθενῶν να διαιρῇ τὰ νέφη,
ἀστέρων εἰς τὰ ἴχνη της να χύνη γαλαξίαν,
καὶ διὰ τῶν ἀκτίνων της τὴν κόμην του να στέφη;

ὦ σὺ, ἀκτίς πρωτογενῆς φωτίσασα τὸ χάος,
ἐλευθερία! ὁ Θεὸς ἐπάνω τῶν ἡλίων
λαμπρὸν φωστῆρα σ' ἔθηκε τοῦ θρόνου του πλησίον,
εἰς τῶν λαῶν τοὺς ὀφθαλμούς να στίλβης ἀεννάως.
Ἐλευθερία! ὁ Θεὸς τὸν κόσμον σχεδιάζων,

τὸν μέγαν διαβήτην σου εἰς τὸ κενὸν ἐκράτει·
 κ' εἰς τὰς καρδίας τῶν θνητῶν τὴν ἀρετὴν ἐνστάζων,
 τὸ σὸν συγχρόνως ὄνομα εἰς ταύτας ἐγχαράττει.
 Εἶσαι τὸ μάννα τῶν ἔθνῶν ἐξ ὕψους καταβαῖνον,
 εἶσαι τῆς ἀνθρωπότητος ὁ πολιοῦχος δαίμων·
 τὸ στάδιόν σου μεταξὺ διέρχεται πολέμων,
 καὶ δρέπεις δάφνας εὐθαλεῖς εὐφημιῶν κ' ἐπαίνων.
 Πολύτιμον δικαίωμα καὶ χρέος τῶν ἀνθρώπων,
 εἰς πᾶσαν χρόνου ἐποχὴν, εἰς πάντα τῆς γῆς τόπον
 ἢ προφανεῖς ἢ μυστικοὶ καπνίζουσ' οἱ βωμοὶ σου,
 καὶ βλασφημοῦν πρὸς τοῦ Θεοῦ τοὺς νόμους οἱ ἐχθροὶ σου.

Σ' ἐπικαλεῖται, ὦ Θεά, ὁ ψάλτης ὅστις γράφει.

Εἰς τῆς φιλοσοφίας σου τὸ στήθος ἀνετράφη·
 τὸ γάλα σου ἐθήλασεν εἰς τὰ διδάγματά της,
 κ' εἰς τὴν λαμπράν σου φάλαγγα ἐχρίσθη πρωτοστάτης.
 Πολλάκις παρεκάθησας εἰς τὸ προσκέφαλόν του
 κ' ἐκίνεισ παιανίζουσα τὴν βρεφικὴν του κοίτην·
 ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀστραπήν, τὸ ξίφος σου κομήτην,
 καὶ ἡ φωνὴ σου τὸν βρυγμὸν ὠμοίαζε τοῦ πόντου·
 ὑπὸ τοὺς πόδας σου ἡ γῆ ἠγάλλετο κ' ἐσκίρτα,
 καὶ ὑπὸ θρόνους δυναστῶν ἠφραίστιον ἐβρόντα·
 τὰ ἔθνη ὅπλα ἔκρυπτον εἰς δάφνας καὶ εἰς μύρτα,
 καὶ ἡ γλυκεῖα ὄψις σου ἐφαιδρυνε τὰ ὄντα.
 Μετέωρον ἀντανακλῶν πολλῶν ἠλίων φῶτα
 τῆς περικεφαλαίας σου διέλαμπεν ὁ λόφος·
 ἀλλὰ πρὸς ἔθνος δουλωθὲν ὡς ἔστρεφες τὰ νῶτα,
 πυκνὸς τῆς βαρβαρότητος ἐπήρχετο ὁ ζόφος.
 Σὺ πρώτη εἰς τοῦ ποιητοῦ ἐκίνησας τὰ στήθη
 χορδὴν ποιήσεως· εἰς σέ προσφέρει ὅσα ἄνθη
 ἐκ τῆς καρδίας του γεννᾷ, πρὶν τὰ μαρὰν ἢ λήθη·

εἰς σέ ὅ,τι ἐφρόνησεν, εἰς σέ ὅ,τι ἠσθάνθη.
 Σὲ πράττων ἔχει τέρμα του, σέ λέγων καὶ σέ γράφων.
 Δι' ἐπιβούλου ἀσπασμοῦ δὲν θέλει σέ πωλήσει.
 Ἐν ὄσω πνέει, ὑπὲρ σοῦ πιστῶς θὰ πολεμήσῃ,
 κ' εἰς τὴν σκιάν τῆς δάφνης σου θενὰ ζητήσῃ τάφον.

Εἰς τῶν βουνῶν τὰς κορυφὰς οἱ ἄνεμοι ἐσίγων,
 κ' ἡ αὔρα μόλις ἔπνεε· καὶ εἰς τὰς ράχεις κάτω,
 ὡς ἀετὸς πελώριος τὰς πτέρυγας ἀνοίγων,
 αἶμα διψῶν τὸ στράτευμα τοῦ Πέτρου ἐκοιμᾶτο·
 νυκτοβατοῦντες δ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζῶντος ἠφραιστίου,
 καὶ ἡ σελήνη κ' οἱ χρυσοῖ ἀστέρες ἐμειδίων.
 Ὅμοίως κόρη ἄπειρος τῶν συμφορῶν τοῦ βίου
 καὶ τῶν ἀγρίων του παθῶν, προσμειδιᾷ τὸν βίον.

Πυραὶ φωτίζουσι συχνὰὶ τὰς κορυφὰς τῶν λόφων·
 πλὴν μόν' οἱ πλησιέστεροι σωροὶ τῶν κοιμωμένων
 καὶ τινες ὄγκοι τῶν πετρῶν τῶν ἐπικρεμαμένων
 ἀγρίως ἀναφαίνονται ἐπὶ τὸν μαῦρον ζόφον,
 κ' ἦν μέλας πέπλος ἡ κοιλὰς ἔχων στικτοὺς ἀστέρας.
 Τοῦ Ζέβρου οἱ εὐάριθμοι δὲν ἦσαν ὄπλοφόροι·
 ἑλληνικὸν στρατόπεδον ἠπλοῦτο εἰς τὰ ὄρη.
 Τὸ κέντρον του εἰς χεῖμαρρόν, τὸ δεξιόν του κέρας
 εἰς βράχους ἐστηρίζετο· τὸ δ' ἄλλο του, προῦχώρει
 ἐπάνω πρὸς τὰς κορυφὰς τὰς ἀποτομωτέρας.

Ἄλλὰ πυρῶν πολυπληθῶν ἀκτινοβόλος ζώνη
 κυκλοτερῶς ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰ ὕψη περίξ.
 Δὲν εἶναι οὐδὲ φαίνεται τοῦ στρατοπέδου πτέρυξ,
 ἀλλ' ὡς ἀστράπτων ποταμὸς αὐτὸ περικυκλόνει.

Τί εἶν' αἱ εἰς τὰ φῶτά των φαινόμεναί σημαῖαι
 ἄς ἐκτυλίσσοσι πνοαὶ τῆς αὔρας στιγμιαῖαι;
 Ὅποῖον φέρουν ἔμβλημα; σταυροῦ σημεῖον εἶναι;
 Οὐχί, ἀλλ' εἶν' αἱ ἐχθρικαί, αἱ τουρκικαί σελῆναι.
 Ὡς δάσος πολυάριθμοι μαυρίζουσ' εἰς τοὺς βράχους,
 καὶ ὑπ' αὐτάς Ὀθωμανῶν κοιμῶνται μυριάδες,
 ἐπόσαι τὸ φθινόπωρον τῶν φύλλων αἱ στιβάδες.
 Ὀθωμανοὺς καὶ Ἑλληνας ἰδέ τους ἀταράχους
 ἀλλήλους ἀτενίζοντας ὡς δύο μονομάχους,
 ἐξ ὧν πρὶν ἢ κατὰ τοῦ μὲν ὁ ἄλλος ἐπιπέσει,
 μετρά ἡσύχως ὁ ἐχθρὸς τὸν ἡσυχὸν ἐχθρόν του·
 ἢ ὡς τὸν ἄνεμον, δὲ πρὶν θυέλλας ἐξεμέσει,
 ἰσόρροπος κρεμάμενος κοιμᾶτ' ἐπὶ τοῦ πόντου.

Παρὰ τὸ χαῖνον βάραθρον σκηνοῦσα τῶν κινδύνων,
 καὶ πάντοθεν περιζώστος εἰς λόχους πολεμίους,
 καθὼς πτηνὸν εἰς ὄφειω ἀσπαῖρον δακτυλίους,
 κοιμᾶται, ἀλλ' εἶν' ἄφοβος, ἢ φάλαγξ τῶν Ἑλλήνων.
 Ἡ Ἡπειρος πολεμιστῶν ἐξέμεσε χειμάρρους,
 ἢ Σκόδρα συνεισέφερε τοὺς ὄρεινούς της λύκους,
 καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ἀφήσαντες τοὺς ὄχυρούς των οἴκους,
 ὡς βλέπομεν εἰς πτώματα ἐπιπετῶντας λάρους,
 εἰς τὴν Χιμάραν φάλαγγας ἐξέχυσαν βαρβάρους.
 Ἐπιθυμίας τρέφουσι τ' ἀνήμερά των στίφη
 ὄχι τροπαίων καὶ δαφνῶν, ἀλλὰ σφαγῶν, λαφύρων
 καὶ παρ' αὐτοὺς οἱ Ἑλληνες, ὀλίγοι κατ' ἀπείρων,
 κοιμῶνται στηριζόμενοι εἰς τὰ γυμνά των ξίφη.

Κοιμῶνται! Τρὶς εὐλογητὸς ὁ ὕπνος σας, ἀνδρεῖοι!
 Ἐπάνω σας τὸ δρέπανον πλανᾶται τοῦ θανάτου·
 ἠπλώθ' εἰς τοῦ ἡλίου σας τὸν δίσκον ἢ σκιά του,
 καὶ ὅμως ὕπνου βάλσαμον τὰ βλέφαρά σας κλείει.

Δὲν σᾶς τρομάζ᾽ ἡ ὄψις τοῦ ἥτις τὴν γῆν μαραίνει·
 ἡ ἀνδρική καρδία σας φαιδρᾶ τὸν περιμένει,
 διότι διὰ χρίσματος μαρτυρικοῦ σᾶς χρίει,
 διότι τὰ ἐπίγεια δεσμά σας καταστρέφει,
 διότι τοὺς κροτάφους σας δι' ἀμαράντου στέφει.
 Ἐξ ὕψους κλίνων ἐπὶ σᾶς τὴν κάλπην τῶν ὀνείρων,
 τοῦ παραδείσου, ὁ Θεὸς σᾶς στέλλει ὀπτασίαν,
 καὶ τῶν ἡρώων τὰς σκιάς τριγύρω σας ἐγείρων,
 τῆς δόξης εἰς τὰ χεῖλη σας προσφέρει ἀμβροσίαν.
 Κοιμᾶσθε εἰς τῆς φίλης σας πατρίδος τὴν ἀγκάλην.
 Κοιμήθητε ἀτάραχοι! Ἄλλὰ θὰ ἐγερθῆτε,
 θεὸν ἀλειφθῆτε δι' αὐτὴν εἰς πεισματώδη πάλην,
 ἐν ὅσῳ ζῶντες μάχεσθε θὰ δεῖξητε πῶς ζῆτε,
 κ' εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ Θεοῦ θὰ κοιμηθῆτε πάλιν.

Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ὁ Πέτρος δὲν κοιμᾶται.
 Εἰς θέσιν ἣν πυκνότεραι σκιάζουσιν ἐλάται,
 δένδρον ξηρὸν κατάκειται καταπεσὸν εἰς σχοίνους.
 Εἰς τὸν κορμὸν τοῦ κάθηται ἀνήσυχος καὶ σύννους,
 κ' εἰς τὸν κοιμώμενον ἐχθρὸν τὸ βλέμμα τοῦ πλανᾶται.
 Ἴσως ὁ ἔμφρων ἀρχηγὸς περισκοπεῖ τὰς ῥάχεις,
 ἴσως σταθμίζει κατὰ νοῦν τὸ στάδιον τῆς μάχης,
 ἴσως ἀγρύπνως μελετᾷ τὰς θέσεις, τὰς προβάσεις,
 ἔπου θὰ δρέψ᾽ ἡ μάχαιρα τοὺς ζωντανοὺς ἀστάχεις.
 Ἢ ἴσως χρυσοῦφαντος ὁ πέπλος τῆς θαλάσσης,
 ἀναπτυσσόμενος μακρὰν παρὰ τὰς ὑπωρείας,
 εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ μαγικὰς διήγειρεν ἐκστάσεις,
 καὶ δόξης προαισθήματα κ' ἐλπίδ' ἀθανασίας;
 Τί ἄλλο τὸν ὀρίζοντα τῶν καρδιῶν πλατύνει,
 εἰς ἐπιγνώσεις ὑψηλὰς ἐγείρει τὴν ἰδέαν,
 κ' εἰς ἀρμονίαν τὰς ψυχὰς ἀθάνατον ἐντείνει,

παρὰ θαλάσσης ἀχανοῦς ἐκτεταμένην θέαν;
 Εὐστόχως ἀπεφάσιζες, πανοῦργε τυραννία,
 ν' ἀποστραφῆ τοῦ Πειραιῶς ἢ Πνύξ τῶν Ἀθηναίων.
 Ὅστις ἐμπρός του θεωρεῖ τ' ἀδέσμευτα πεδία,
 δυσκόλως εἰς τὰς χειράς του δεσμὰ φυλάττει πλέον.
 Ἐν ἔσω βλέπουν τὸ στιλπνὸν Αἰγαῖον αἱ Ἀθηναίαι,
 ἐλευθερίας ἐρασταὶ οἱ Ἕλληγες θὰ ᾔηαι.

Ἄλλὰ τοῦ Πέτρου ταραχὴν τὸ πρόσωπον ἐμφαίνει.
 Καθὼς τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς συγκινηθὲν θολοῦται,
 ἐπὶ τὴν ὄψιν του νεκρὰ ὠχρότης ἐξαπλοῦται.
 Τριγύρω βλέπει, φαίνεται τινὰ πῶς περιμένει,
 καὶ πάλιν εἰς συλλογισμοὺς βεβυθισμένος μένει.
 Τὴν χλόην αἴφνης πέριξ του ἀκούει πατουμένην
 παρατηρεῖ, ὀπίσω του προβαίνει νεανίας,
 ἔχων στολὴν ὑπασπιστοῦ λαμπρῶς κεκοσμημένην,
 ζώνην φορῶν χρυσόχροσσον καὶ ἀργυρᾶς ταινίας.
 Εἰς τὴν μορφὴν του ἔβλεπες τὴν σύμμετρον καὶ νέαν
 πῶς ἦνθαι μόλις τῆς ζωῆς τὸ ἔαρ ἀνατέλλον.
 Δὲν εἶχε σῶμα γίγαντος ἢ ὄψιν ῥωμαλέαν,
 ἀλλ' ὄλος χάρις, ἔθαλλεν ὡς εἰς ἐκ τῶν ἀγγέλων,
 ἀλλ' ὁ νεώτατος, κρατῶν τὴν φλογεράν ῥομφαίαν,
 ὡς Ἔρωσ μὲ τοῦ Ἄρεωσ τὴν περικεφαλαίαν.
 «Λοιπὸν;» ὁ Πέτροσ ἐρωτᾷ, χωρὶς νὰ διαστείλῃ
 τὴν πολυμέριμον ὀφρύν. — «Λοιπὸν ἐλπίσ κάμμια,»
 ὁ νέοσ ἀποκρίνεται. «Τὰ ὄρη, τὰ πεδία,
 τῆσ φάραγγοσ τὸ βάραθρον, τοῦ ποταμοῦ τὰ χεῖλη
 διέτρεξα, ἠρέυνησα· παντοῦ ἀπελπισία.» —
 — «Καὶ ὄλα ταῦτα τὰ βουνὰ τὰ συνωφρωωμένα
 δὲν ἔχουσι διεκφυγὴν λοιπὸν οὐδὲ δι' ἓνα;...
 ἢ... διὰ δύο· μ' ἐννοεῖς.» — «Τὰς δύο διεξόδους

κατέχουν ζῶντα φρούρια τῶν ἐχθρικῶν ταγμάτων.
 Ἐκεῖ, πηδᾶ ὁ χεῖμαρρος ἐπὶ πλευρᾶς κρημνώδους,
 εἰς βάραθρα βοῖζοντα τὸν δρόμον του χαράττων.
 Ἐκεῖ, ἀνέχουσ' ἄλυτον τὸν πέπλον τῆς χιόνος,
 εἰς λευκὸν δῶμα νεφελῶν καὶ εἰς γρανίτου βᾶθρον
 ὀρθή τοῦ ὄρους ἴσταται ἡ κορυφή, ἦν μόνος
 ἐγγίζει ὁ χρυσαετός, ὁ ἀναξ τῶν βαράθρων·
 καὶ ὅπου διακόπτεται τὸ ἀναντες τοῦ ὄρους
 καὶ διὰ μόνας δίοδον ἀφίνει τὰς δορκάδας,
 κ' ἐκεῖ παντοῦ ἀπήντησα φρουροῦντας ὀπλοφόρους,
 ζωγροῦντας καὶ φονεύοντας τοὺς ὀρεινοὺς φυγάδας.»

Οὕτω λαλεῖ μετὰ φωνῆς ὡς ἀργυρᾶς κιθάρας.

Μεθ' ἡσυχίας ἔλεγε, καὶ λέγων ἐμειδία.

Τοῦ Πέτρου ὅμως τὴν ψυχὴν ταραττει τρικυμία,
 καὶ μυστικὰς τὰ χεῖλη του προφέρουσι κατάρας.
 Τὰ καίοντά του βλέμματα σπινθῆρας ρίπτουν λύσσης,
 ὡς τίγριδος εἰς σιδηρᾶν παγίδα συλληθείσης·
 ἀγρίως τοῦ προσώπου του λαλοῦσ' οἱ χαρακτῆρες,
 καὶ κλείονται σπασμωδικῶς αἱ τρέμουσαί του χεῖρες.
 «Ἐδὼ λοιπὸν θὰ ζωγρηθῶ!» ἐν ἀπογνώσει κράζει.
 «Αὐταὶ εἶν' αἱ ἐλπίδες μου; τὸ τέρμα των ἰδού το;
 Ὁ στενωπὸς τοῦ βίου μου ἐδὼ ἐπερατοῦτο;
 Κάνεις ὁ σώζων! Θάνατος! κ' ἡ ὥρα πλησιάζει!
 Ποῦ ἔτρεχον, καὶ διατί καὶ τί ἀπολαμβάνω;
 Ἐντὶ λαμπρῶν ἀνταμοιβῶν, γυμνὸς ἐπὶ τῆς χλόης
 ἀκόμη εἰς τοῦ βίου μου τὸ ἄνθος ν' ἀποθάνω!
 Ἦ μῦθος εἶσαι, πρόνοια, ἢ ἄλλως ἐπρονόεις.»

Τὸ πρόσωπόν του εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις διεστράφη.

Τοῦ πυροβόλου τὴν λαβὴν ἡ χεὶρ του ἐψηλάφει,
 καὶ εἰς τὸ ὄμμα του στυλπνὸς ἀδάμας ἀναβρύει.

Δέν εἶναι δάκρυ βέβαια, ἀλλ' εἶναι ἡ σελήνη
 ἥτις φωτός της δέματα τὴν ὥραν αὐτὴν χύνει,
 καὶ δι' ὑγρῶν ἀκτίνων της τὰ βλέφαρά του χρίει.
 — « Ἡ στάσις τῆς καρδίας σου αὐτὴ δὲν μ' ἐξηγεῖται.
 Ὁ Σώστης—(ὦ! τὸ ὄνομα ἀγαπητὸν μοι εἶναι.
 Δι' ὅλους Πέτρος, δι' ἐμὲ ὁ Σώστης πάντα μεῖνε).
 Ὁ Σώστης ἐδειλίασε! τὸν θάνατον φοβεῖται! »—
 — « Φοβοῦμ' ἐγώ; τὸν θάνατον φοβοῦμαι; τίς τὸ λέγει; »
 Ὁ Πέτρος κράζει, καὶ θυμὸς τοὺς ὀφθαλμούς του φλέγει,
 καὶ τὴν φωνὴν του ἄτρομον νὰ καταστήσῃ θέλει,
 κ' εἰς ἦθος ὑπερήφανον τὰ χεῖλη διαστέλλει.
 « Τίς μ' εἶδε δειλιάσαντα εἰς ὄψιν τῶν κινδύνων;
 Ἄς ἔλθῃ, ἄς μοι τὸ εἰπῇ, νὰ μετρηθῶ μ' ἐκεῖνον.
 Ἄν σήμερον πολύφροντι τὸ μέτωπόν μου κλίνη,
 διὰ σέ μόνην δειλιῶ καὶ κήδομαι, ὦ κόρη!
 Καὶ ἂν ζητῶ διεκφυγὴν εἰς δάση καὶ εἰς ὄρη,
 δὲν τὴν ζητῶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ σοῦ, Εἰρήνη.
 Ὡ ἄνθος, εἰς τοὺς κλάδους μου τὰ φύλλα σου μὴ πλέκῃς.
 Ἐπὶ τὴν ἔρημον φουᾶ τὸ πνεῦμα τοῦ θανάτου.
 Ἄφες ἐμὲ, τὸ στέλεχος δ' ἔσχισαν πελέκεις,
 ἀνάρπαστος νὰ συντριβῶ ὑπὸ τὸ φύσημά του.
 Ἄφες τὰ ὄρη, τοὺς κρημνοὺς, καὶ εἰς λειμῶνας θάλλε,
 καὶ ἀρωμάτων ἡδονὴν εἰς τοὺς ζεφύρους χύνε.
 Τοιαύτη εἶν' ἡ μοῖρά σου. Ἡ ἐδική μου εἶναι
 ἄγριαι πάλαι ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τέλους πάλαι. »—
 — « Ὁ ἄνανδρος πολεμιστῆς τὸν στρατηγὸν ἀφίνει,
 ἀφίνει ὁ ὑπήκοος τὸν αὐτοκράτορά του,
 πλὴν διὰ φόβον ἀγενῆ βασάνου ἢ θανάτου
 ἀφίνει ποτ', ἐνόμισας, τὸν Σώστην ἢ Εἰρήνη;
 Μᾶλλον τὸ φῶς νὰ στερηθῇ εἰπέ τὴν χρυσαλλίδα,

μᾶλλον εἶπε τὸν πάσχοντα ν' ἀφήσῃ τὴν ἐλπίδα.
 Εἶμαι ἀδύνατος γυνή, δὲν εἶμαι στρατιώτης,
 οὐδὲ τὸ ξίφος μου κινεῖ ἀλύγιστος βραχίων·
 ἀλλὰ τῶν νεύρων ἡ ἀλκή δὲν εἶναι γενναιότης·
 ἔχω ἀνδρείαν τὴν ψυχὴν, ἂν ὄχι σῶμ' ἀνδρεῖον.
 ὦ Σώστη! εἰς τὸ στήθος μου τὴν κεφαλὴν σου κλῖνε·
 προσέγγισον τὰ χεῖλη σου εἰς τὰ θερμά μου χεῖλη.
 Μετ' οὐ πολὺ ἐπίσημος ἡμέρα θ' ἀνατείλῃ·
 ἡξέυρω ἡ ἐσχάτη μου ἡμέρα πῶς θὰ ᾔηται.
 Τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τῆς φίλης λάβε τώρα.
 Μετὰ τὴν ὥραν μας αὐτὴν δὲν εἶναι ἄλλη ὥρα.
 Ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀκουσθῇ ἡ σάλπιγξ τῶν πολέμων,
 καὶ θενὰ πέσω μεταξὺ ἀγωνιστῶν.—Εὐδαίμων!
 θὰ φονευθῶ πλησίον σου, μαζῆ σου θ' ἀποθάνω!
 Βλέπεις ὑπόχρυσον γραμμὴν εἰς τὰ βουνὰ ἐπάνω;
 Ἴδὲ, λαμπρῶς ἀνοίγεται τῶν οὐρανῶν ἡ πύλη,
 καὶ χύνει πέλαγος φωτὸς καὶ χεῖμαρρον ἀκτίνων.
 Ὁ ἥλιος ἀκολουθεῖ καὶ σπεύδει ν' ἀνατείλῃ.
 Νὰ γίνῃ μάρτυς ἔρχεται τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων.
 Ἄγνῃν θὰ ῥίψῃ σήμερον καὶ εἰς ἡμᾶς ἀκτῖνα,
 ὡς ἔρριψεν εἰς Πλαταιάς καὶ ὡς εἰς Σαλαμίνα,
 καὶ μάρτυρας θὰ μᾶς ἰδῇ τὸν οὐρανὸν ἀφίνων.
 Κατόπιν του εἰς τὸν χρυσοῦν Ὀκεανὸν ἐκεῖνον
 σκιαὶ ἡρώων παλαιῶν ἠγέρθησαν καὶ πλέουν.
 Ἐκεῖ τὸν ἐμβατήριον παιᾶνά μας θὰ κρούουν,
 κλαγγὴν ξιφῶν Ἑλληνικῶν μ' ἐκστάσεις θεν' ἀκούουν,
 κ' εἰς τοὺς υἱοὺς των ἀρετὴν καὶ θάρρος θὰ ἐμπνέουν.
 Ὡς δὲ συρίζ' ἡ φοινικὴ τοῦ πυροβόλου σφαῖρα,
 καὶ εἰς τὰ στήθη μας ὀδὸν ἀθανασίας σκάψῃ,
 τὰς ἀχωρίστους μας ψυχὰς αὐτὴ θενὰ συνάψῃ,
 [ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΡΑΓΚΑΒΗ — Τόμ. Β']

κ' εἰς τοῦτον τὸν διάχρυσον καὶ πορφυροῦν αἰθέρα
τὴν πύλην τῆς ἀνατολῆς θὰ διαβοῦν πετῶσαι,
καὶ πρόθυμοι θὰ τὰς δεχθοῦν ὑπὸ σκιάς δαφνῶνων
ἀγγέλων ψάλλοντες αὐλοὶ καὶ εὐφημοῦσαι γλῶσσαι,
κ' εὐδαίμονες θ' ἀναπαυθοῦν εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον.»

Ἄκμήνῃ ἔνθους κ' ἔμπλεως ἐκστάσεως ὠμίλει.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἔλαμπον πρὸς τ' ἄνω ἐστραμμένοι,
καὶ πρὸς τὴν στίλβουσαν αὐγὴν ἢ χεῖρ τῆς ὑψωμένη,
τὸν ἥλιον ἐδείκνυε πλησίον ν' ἀνατείλῃ,
ὁπότε κρότος ἔξαφνος ἀκούεται τυμπάνων.

Τότε τὴν ἐρωμένην του εἰς χεῖράς του λαμβάνων,
ὁ Πέτρος ἐμπαθῶς φιλεῖ τὰ τρυφερά τῆς χεῖλη·
καὶ « Ἦλθε, λέγει, ὁ καιρὸς· τετέλεσται, ὦ φίλη!
Θεν' ἀποθάνωμεν· κἀνεὶς δὲν θέλει διαφύγει.

Πρὸς τοὺς ἀμέτρους μας ἐχθροὺς ταπτόμεθα ὀλίγοι.
Θ' αὐξήσω εἰς τὸν κίνδυνον, θὰ μὲ ἰδοῦν φρικώδη.
Ἐδῶ ἂν πᾶσα ἡ σκηνὴ τοῦ δράματός μου λήγῃ,
ἂν ἦλθεν ἡ καταστροφὴ, τὴν θέλω αἱματώδη.
Δὲν θ' ἀποθάνω μόνος μου ἂν πρέπη ν' ἀποθάνω.
Αὐτὸ τὸ φίλημα—αὐτὸ—καὶ τὰ λοιπὰ ἐπάνω.»

Μακρόθεν ἤδη ἔμοια πρὸς σμαραγοῦντα πόντον
κ' ἐπερχομένην θύελλαν τὰ τύμπανα ἐβρόντων.
Κλαγγαὶ τῶν ὅπλων, θόρυβοι, χρεμετισμοὶ τῶν ἵππων,
τρυγμὸς σαλπίγγων, ἀπειλαὶ, φωναὶ τῶν ἐξυπνώντων
ἀντήχουν, ἀντεκρούοντο, ἠλάλαζον, ἐκτύπων.
Μέγας βρασμὸς καὶ κίνησις τῶν δύο στρατευμάτων.
Κυμαίνεται, ταραττεται ἢ ἐπιφάνειά των
ὡς θάλασσα ἦν πτέρυγες ἀναχυκοῦν ἀνέμων,
ἢ δάσος ὑπὸ τὴν πνοῇν τῆς καταιγίδος τρέμον.

Ἐν ᾧ τὰ ἔθνη τῶν πτηνῶν διὰ κελαδημάτων

εὐθύμως τὴν ἀνατολὴν ἠσπάζοντο τὴν νέαν,
 ἐν προσευχαῖς ἠσπάζοντο αὐτὴν κ' οἱ στρατιῶται,
 ἔλγην διάφλεκτον, χρυσῆν, ἀκτινοβόλον τότε,
 ὠραίαν, πλὴν διὰ πολλοὺς βεβαίως τελευταίαν.
 Ὁ τοῦ προφήτου ὄπαδός ἐμπρός της κλίνει γόνυ,
 καὶ πρὸς τὴν Μέκκαν στρέφεται ὡς σωτηρίας πόλον.
 Ἐμπρός της κ' ὁ χριστιανὸς τὰς χεῖράς του σταυρόνει,
 καὶ μυστικῶς προσεύχεται πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ἔλων.
 Ἐτοιμασίαι γίνονται μετὰ σπουδῆς καὶ κρότου·
 ἡ θέσις διορίζεται ἐκάστου στρατιώτου·
 τὴν χαίτην ὁ Τουρκαλθανὸς τοῦ ἵππου του λιαίνει·
 τὸν χροσσωτὸν του χαλινὸν κρατεῖ ὁ Τουρκομάνος·
 γυμνῶν τὸ ξίφος ὁ Δελῆς ὁ προπετῆς προβαίνει,
 καὶ ὁ Σπαῆς τὴν χεῖρά του γυμνοῖ ὑπερηφάνως.

« Ἐμπρός, γενναῖοι ὄπαδοὶ καὶ τέκνα τοῦ προφήτου·
 εἰς αἶμα βάψατε τὴν γῆν καὶ τοὺς βραχίονάς σας·
 τροφὴν εἰς τὴν πυρκαϊάν τὰς πόλεις δότε πάσας·
 ἂν τὸν προφήτην σέβησθε, ἰδοὺ ἡ προσταγὴ του.
 Ὁμόσατ' ἐξολόθρευσιν τοῦ μισητοῦ των γένους·
 ἀλύσεις ἀντὶ τῶν ξιφῶν. Πρὸς δούλους πολεμεῖτε.
 Κατὰ πετρῶν συντρίψατε τὰ βρέφη, καὶ δεχθῆτε
 τοὺς ἀνδρας μ' αἰχμαλωτισμὸν, μὲ ὕβρεις τὰς παρθένους.
 Εἰς τῶν νεκρῶν τὴν γέφυραν ἐπόταν διαβῆτε,
 ἂν στρεβλωμένας κεφαλὰς βαστάζητε ἀνδρείων,
 ἂν αἶμα ἐχορτάσατε παρθένων καὶ νηπίων,
 αἱ μελανόφθαλμοι Οὐρὶ μὲ τοὺς χρυσοῦς πλοκάμους
 εἰς τοὺς ἀδαμαντίνους των θά σᾶς δεχθοῦν θαλάμους.»

Τοιαῦτα ὁ φανητιῶν ἐκήρυττε Δερβίσης,
 καὶ οἱ νομοδιδάσκαλοι κ' οἱ ἄλλοι ἱερεῖς των,
 πράσινον δέμα φέροντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των·

κ' αἱ τρομεραὶ τῶν διδασκαλῶν κραυγαὶ ἐξῆπτον λύσσης.

Ἐπίσης ἠτοιμάζετο κ' ἡ φάλαγξ τῶν Ἑλλήνων
πολλοὶ τὴν ἐορτάσιμον ἐλάμβανον στολὴν τῶν,
ἀλλήλους παιδροπρόσωποι καὶ χαίροντες ἀπήντων,
καὶ εἰς τὸν θάνατον καθεὶς ἐβάδιζε προπίνων.

Ὁ ἱερεὺς τὰς χεῖράς του πρὸς οὐρανὸν ἐκτείνων,
ἠγίαζε τὰ θύματα, τὰ ὄπλα τῶν ἠυλόγει,
μαρτύρων τοῖς ἐδίδασκε γενναίαν καρτερίαν,
τοὺς προσεκάλλ' εἰς ἀνοχὴν καὶ εἰς φιλανθρωπίαν,
κ' ἐνέπνεον κατάνυξιν οἱ εὐσεβεῖς του λόγοι.

Ἦδη δ' ὁ Πέτρος εὐπρεπῶς ἐν μέσῳ τῶν παρέστη·
«Γενναῖοι, ἔκραξεν, ἐμπρός! ἡ ὥρα μας ἐπέστη!

Ὡ στρατιῶται τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας,
ἀφῆτε τὰς σημαίας σας εἰς τοῦ βορρᾶ τὸ πνεῦμα.
Εἰς τῆς κοινῆς πατρίδος σας πειθόμενοι τὸ νεῦμα,
γυμνώσατε τὰ ζῆφῃ σας κατὰ τῆς τυραννίας.

Πολὺν καιρὸν ὑπέφερον τὰ κλασικὰ ἐδάφη
τῶν παχυλῶν Ἀσιανῶν τὸ ἀγενὲς φορτίον,
πολὺν καιρὸν πατούμενοι ὑπὸ ποδῶν ἀγρίων
βεβήλως τῶν πατέρων σας ὑβρίσθησαν οἱ τάφοι,
καὶ ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἐθνῶν ὡς τέλους διεγράφη
τὸ ἔθνος σας, τὸ ἄλλοτε λαμπρότερον ἡλίων.

Ποῦ εἶναι τῶν ἀρχαίων σας προγόνων ἡ σοφία;

*Ἄλλους λαοὺς ἐφώτισε κ' ἐσβέσθη ἡ ἰδία.

Τῶν ἀνδριάντων, τῶν βωμῶν καὶ τῶν ναῶν σας πάντων
τί μένει σήμερον; Σωρὸς τριμμάτων μόνον μένει·
τοιαύτη κεῖται ἡ Ἑλλάς, ὡς εἰς τῶν ἀνδριάντων.

Φυλάττουσα τὸ κάλλος τῆς, ἀλλὰ συντετριμμένη.

Στεναζόντες ἀπόμαχοι τῶν Μαραθωνομάχων,
ἂν τύχην μετεβάλατε οὐχὶ δὲ καὶ καρδίαν,

περιβληθῆτε σήμερον τὴν παλαιὰν ἀνδρίαν,
 καὶ τὴν ἐλευθερίαν σας στηρίζατ' ἐπὶ βράχων.
 Ἄνάνδρων δούλων οἱ λαοὶ ἂν σᾶς φρονοῦν ἀγέλην
 καὶ ὑποπόδια ποδῶν ἀγρίων καὶ βαρβάρων,
 ἃς ἐννοήσουν σήμερον, ὑπὸ σωρὸν μαρμάρων
 ἔτι ὑπάρχει ἢ Ἑλλάς καὶ ὅτι ζῆ ὁ Ἕλλην.
 Μὴ φοβηθῆτε τὴν πληθὺν τῶν Τούρκων. Οἱ ἀνδρεῖοι
 δὲν ἐξετάζουσ' οἱ ἐχθροὶ ὅποσοι, ἀλλὰ ποῖοι.
 Ἦ θὰ στεφῆτε νικηταὶ μετ' ὀρμαθῶν στεφάνων,
 ἢ νικηταὶ θὰ πέσητε. Τὰ κατορθώματά σας
 θεν' ἀντηχήσωσι μακρὰν εἰς ὄρη καὶ θαλάσσας,
 καὶ ἔπου Ἕλληνες, ἐχθροὶ θὰ ὀπλισθοῦν τυράννων.
 Θεναὶ ἐλευθερώσωμεν τὰς ἐπαρχίας πάσας,
 εἰς δύοσιν κ' εἰς ἀνατολὴν τὰ ἔπλα σας θὰ λάμψουν,
 τῆς τύχης τὸν ἀλύγιστον βραχίονα θὰ κάμψουν,
 καὶ εἰς τὸν βεβηλούμενον ναὸν τοῦ Κωνσταντίνου
 θεν' ἀνεγείρωσι σταυρὸν ἀντὶ ἡμισελήνου.
 Ἐκεῖθεν, στηριζόμενος εἰς τὰς αἰχμάς σας μόνον,
 θὰ ἐκστρατεύσω ἀπαιτῶν τὸν πατρικὸν μου θρόνον,
 καὶ θὰ σαλπίσωμεν ὁμοῦ καθ' ὅλην τὴν Ῥωσσίαν
 τὴν εἰς τὸ φῶς ἀνάστασιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Πρὸς σᾶς δὲ ξένος, βασιλεὺς διὰ τῆς ἐκλογῆς σας,
 εἰς τὴν σκιὰν τῆς εὐκλεοῦς σημαίας σας καθήσας,
 τῆς τῶν ἰδρώτων σας τιμῆς λαμπρὰν λαβῶν μερίδα,
 καὶ τῆς ἐλευθερίας σας φορέσας τὴν χλαμύδα,
 θὰ ἦμαι πρῶτιστος φρουρὸς τῶν ἐλευθεριῶν σας,
 ἄσπις τῆς εὐνομίας σας καὶ δοῦλος τῶν θεσμῶν σας.

Εἶν' αἰωνίως ἱερά ἡ παρακαταθήκη
 διὰ θυσίας αἵματος δικαίων προσκτωμένων.
 Διὰ τῆς σπάθης σήμερον θὰ δικασθῆ ἡ δίκη

ἢ ἀναμέσον δυναστῶν καὶ δυναστευομένων.

Ἐμπρός! καρδίαν σιδηρᾶν! ἢ θάνατος ἢ νίκη!»

—«Ἐμπρός!» χιλίων αἰ φωναὶ ἀνέκραζον ἀθρώων,

καὶ ἄλλων τόσων «θάνατος ἢ νίκη!» ἀνεβόων.

Πᾶν δένδρον καὶ πολεμιστῆς, πᾶς βράχος καὶ σημαία·

τὸ ἔρος ὄλον ἀναζῶν διὰ μιᾶς ἐφάνη·

λαμπρὰ κραυγὴ ἀντήχησε καὶ ὡς τὰ νέφη φθάνει,

καὶ σιωπὴ ἀκολουθεῖ κατόπιν στιγμιαία.

Τὰ ξίφη των ἐγύμνωσαν, κ' ἐμπρός! οἱ Μουσουλμάνοι.

Ὡς ἐρευγόμενα ἀφροῦς, καὶ βρόντους καὶ πατάγους

τὰ λυσσαλέα κύματα ὀρμῶσι τοῦ πελάγους,

καὶ σείουν τὰ θεμέλια τῶν βράχων τῆς ἀκτῆς των,

ὁμοίως ῥίπτονται, ὀρμοῦν, ὁμοίως ἐπιπίπτουν·

γυμνὰ κρατοῦν τὰ ξίφη των, μακρὰν τὰς θήκας ῥίπτουν,

κ' ἐκπληκτικῶς ὁ χεῖμαρρος βοῖζει τῆς ὀρμῆς των.

Πλὴν πάλιν, ὡς εἰς τὴν ἀκτὴν τὸ κύμα ἐφορμήσαν

ἀσχεῖ ματαίως ἐπ' αὐτῆς τὴν ἐμμανῆ του λύσσαν,

καὶ ἀποσύρεται βοῶν χωρὶς νὰ τὴν κλονήσῃ,

ὁμοίως τὸ χαράκωμα προσβάλλον τῶν Ἑλλήνων

τὸ κύμα των, ὑποχωρεῖ σωροὺς νεκροὺς ἀφίνον,

κ' ἐκ νέου ἀποκρούεται ὁσάκις ἐφορμήσῃ.

Αἱ σφαιραὶ πίπτουν ὡς βροχὴ, ὡς χάλαζα βραγδαία,

συρίζουν, φλογεραὶ πετοῦν καὶ τὸν ἀέρα σκάπτουν·

βροντοῦν οἱ βράχοι, ἀντηχοῦν τὰ σπήλαια τ' ἀρχαῖα,

τὰ περίξ δάση ἀστραπαὶ ἐπ' ἀστραπῶν ἀνάπτουν.

Δις, τρὶς οἱ Τοῦρκοι ἐφορμοῦν, τρὶς ἀπωθοῦνται πάλιν,

καὶ πάλιν ἐπιστρέφουσιν εἰς πεισματώδη πάλιν.

Τίς εἶδε πλοῖον ἀφεθὲν εἰς σάλον τρικυμίας,

καὶ ἀπωλέσαν ἄγκυραν, πηδάλιον, πυξίδα;

Ὁ ὄγκος του πιέζεται ὑπὸ τὴν καταιγίδα·

βυθίζεται κ' ἐγείρεται μεθ' ὑπερφρανείας·
 τὰ κύματα βρυγόμενα καὶ ἄλλα ἐπὶ ἄλλων
 καθὲν βραδέως τὰ πλευρὰ τὰ μαῦρά του προσβάλλον,
 ἐπιπηδοῦν νὰ φέρωσι τὸν καταποντισμὸν του.
 Ἐφώρμησαν, σωρεύονται, τὸ κατακλύζουν τώρα!
 Ἄλλ' ὄχι! πάλιν ἴσταται ὀρθὴ ἐπὶ τοῦ πόντου
 καὶ δι' ἀφρῶν λευκαίνεται ἢ εὐγενῆς του πρῶρα·
 παρωργισμένον παριστᾷ τὸ γαῦρον μέτωπόν του
 πρὸς κάθε κῦμα ἐφορμῶν, καὶ ἀνθορμῶν τὸ σχίζει·
 πλὴν τέλος, ὡς ἀγωνισθὲν ν' ἀπηύδησε, γογγύζει,
 ἀσθμαίνει, καὶ συστρέφεται, καὶ πᾶς ἀρμός του τρύζει,
 καὶ θραύεται ὡς κέλυφος μετὰ βοῆς καὶ βρόντου.
 Καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁ στρατὸς ἐπάλαιεν ὁμοίως·
 εἰς τὰς γραμμάς του ἔμενεν ἀκόμη, ἀντιτάττων
 ψυχῶν ἀνδρείων δύναμιν εἰς δύναμιν πληθύος,
 καὶ διπλασιαζόμενος διὰ τῶν αἰσθημάτων.

Ἄλλ' ἡ γραμμὴ ἐνέδωσε κ' ἐρράγη τελευταίως.
 Εἰς λόφον ὑπερκείμενον τῶν δύο στρατευμάτων
 ὁ Ζέβρος κ' οἱ περὶ αὐτὸν ἐμάχοντο γενναίως.
 Ἡ θέσις εἶναι προμαχῶν τοῦ στρατοπέδου ὄλου.
 Νὰ τὴν ἀρπάσουν ἤλπισαν συχνὰ οἱ Μουσουλμάνοι
 πότε ἐν ἐνόπλῳ προσβολῇ καὶ πότε διὰ δόλου.
 Naί, πλὴν ὁ Ζέβρος τὴν φρουρεῖ, κἀνείς δὲν τὴν λαμβάνει.
 Αἱ χιλιάδες κατ' αὐτοῦ ἐπέρχοντ' ἐπαλλήλως·
 ὠθοῦν, ὠθοῦνται, κυματοῦν εἰς φλόγας καὶ εἰς ζόφον·
 θερμὸς αἱμάτων ποταμὸς κατέρχεται τὸν λόφον,
 καὶ τοῦ προχώματος νεκροὶ καλύπτουσι τὸ χεῖλος.
 Ἐν ᾧ τινὲς πυροβολοῦν ἀπὸ πυκνῶν τῶν σχοίνων,
 ἐν σῶμα εἰς τὸ πρόχωμα καὶ εἰς τοὺς ξηρολίθους
 πηδᾷ, τὴν ἡμισέληνον ἐπὶ τοῦ τείχους στῆνον·

κ' εὐθὺς μὲν τοὺς ἐκρήμνισαν τὰ ξίφη τῶν Ἑλλήνων,
πλὴν καὶ ὁ τοῖχος, τὴν ὄρμην ἀκολουθῶν τοῦ πλήθους,
κατεκρημνίσθη, ἀνοικτὴν τὴν δίοδον ἀφίνων.

Καθὼς ὄρμα ἢ θάλασσα ὀπότεν διασχίσθη
τῆς προκυμαίας τῆς κτιστῆς τοὺς λίθους τοὺς ὀγκώδεις,
μὲ λύσσαν οἱ Ὀθωμανοὶ ἐρρίφθησαν λυσσώδεις
ἐπὶ τὸ χαῖνον κρήμισμα· καὶ τίς θὰ τοὺς κρατήσῃ;
Ὁ Ζέβρος! Εἰς τὸ πρόχωμα τὸ κρημισθὲν ἀνέβη·
πρὸ τῆς εἰσόδου δὲ σταθεὶς διὰ τοῦ ξίφους νεύει.
«Ἐδὼ εἴ τις τὸν θάνατον ὀρέγεται,» φωνάζει,
«Τοῦρκοι, ἐδῶ! κατόπιν σας ἐδῶ θεν' ἀποθάνω.»

Τὸ εἶπε, καὶ τὸ ἔκαμε. Θερίζει, κόπτει, σφάζει,
καὶ πίπτει ὄλος τραύματα εἰς πτώματα ἐπάνω·
ὁ δ' ἀπειλῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἄψυχος τρομάζει.
Πολλάκις τώρα ὁ ποιμὴν εἰς νύκτας ἀσελήνου
ἐμπρὸς εἰς τοῦ προχώματος τὰς κρημισμένας θύρας
βλέπει πελώριον σκιάν, τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας,
κ' εἰς τοὺς ἀέρας ἔκθαμβος ἀκούει Τούρκων θρήνου.

Ὡς ὁ ἀνδρεῖος ἔπεσεν, ἡ θέσις παρεδόθη,
καὶ ὁ ἐχθρὸς τοὺς Ἑλληνας προσβάλλει κατὰ ῥάχιν·
ἀμέσως πᾶν χαράκωμα, πᾶς λίθος ἐγυμνώθη,
καὶ συμπλοκαὶ ἀμέτρητοι διήρσαν τὴν μάχην.
Ὡ! τότε πόσα θαύματα τῆς τόλμης τῶν ἀνδρείων
ἠγίασαν τοὺς θνήσκοντας κ' ἐδόξασαν τοὺς ζῶντας!
Ὡ! πόσαι πράξεις ἄξιοι, ἀνώτερ' ἐγκωμίων!
Ὁ Θεὸς τότε ἀνοικτὸν ἐκράτει τὸ βιβλίον,
ἔπου ἐγγράφ' εἰς οὐρανὸν τοὺς εὐγενῶς πεσόντας.

Παρεῖς ἐκεῖ, ὦ βλάστημα γονέων Βυζαντίων (α),
Δημήτριε! Εἰς ἀνεσιν καὶ εἰς τρυφὴν αὐξήσας,
πλὴν μόλις τὴν ἀνάκρουσιν ἀκούσας τῶν πολέμων,

καὶ τὴν χρυσὴν σου φωλεὰν περιχαρῶς ἀφήσας,
καὶ εἰς τὰ ἔρη ἀνελθὼν χαρᾶς καὶ θάρρους γέμων.
Ἡ εὐγενὴς καρδία σου πατρίδα πνέει ὄλη·
νεκρώσιμα ἐμβλήματα τὰ ἔπλα σου σκεπάζουν·
οἱ ὀφθαλμοί σου τοὺς ἐχθροὺς μετροῦν σπινθηροβόλοι!
Οἱ ὀπαδοί σου ἴστανται. Πῶς! δειλιοῦν; διστάζουν;
Ἐκ τῆς χειρὸς ἐνὸς αὐτῶν ἀρπάζει τὴν σημαίαν·
ἐμπρός! ἐμπρός εἰς τοὺς ἐχθροὺς γυμνὸν τὸ ξίφος σύρων!
Σχίζει πυκνὸν αὐτῶν σωρὸν, πληγὰς καὶ φόνον σπείρων,
καὶ πάντες φεύγουν ἔντρομοὶ τὴν φοινικὴν ῥομφαίαν.
Ἐπτά κατέσφαξε, κ' ἑπτὰ πληγαὶ θανατηφόροι
ἐξήντλουν τὰς δυνάμεις του, καὶ πάντοτε προὔχῳρει.
Ἐν ᾧ δὲ πάλιν ὕψωνε τὴν χεῖρα καὶ ὀγδόην,
ἐπιπηδῆσας ἄγριος ἵππεὺς τῆς Νουμιδίας
εὔρε διὰ τῆς σπάθης του τὸν τόπον τῆς καρδίας,
κ' εἰς τὴν ὑγρὰν τὸν ἔρριψεν ἡματωμένην χλόην.
Ὅταν εὐρέθη ἔπειτα τὰς μετ' αὐτὴν ἡμέρας,
ἀκόμ' ἡ χεὶρ του τὴν λαβὴν ἐκράτει τῆς μαχαίρας,
αἱ πτύχες τῆς σημαίας του ἐκάλυπτον τὸ πτῶμα,
καὶ τὸν σταυρὸν τῆς ἔσφιγγεν εἰς τὸ νεκρὸν του στόμα.
Κοιμοῦ! ὁ ὕπνος σου γλυκὺς, πολεμιστὰ τῆς Θράκης!
Ἔαρ αἰώνιον κοσμεῖ τοῦ τάφου σου τὸ χῶμα!
Κατ' ὄναρ εἰς τὸν ὕπνον μου παρίστασαι πολλάκις·
κρατεῖς ἀσπίδ' ἀρχαϊκὴν καὶ περικεφαλαίαν,
μοὶ νεύει ἡ ῥομφαία σου, μοὶ δίδεις τὴν σημαίαν,
καὶ λέγεις, ὡς ἀπέθανες ὁμοίως ν' ἀποθάνω.
Ἵπὲρ πατρίδος θάνατος εἶναι ζωὴ ἐπάνω.
Ἡ μάχη ἔμως προχωρεῖ τὸν φοινικὸν τῆς δρόμον
μετ' ἀστραπῶν, μετὰ βροντῶν καὶ μυκηθμῶν ἀγρίων·
ὡς καταρράκτης ὑλακτεῖ εἰς τοὺς δρυμοὺς πλησίον,

κ' αἱ τῶν θηρίων φεύγουσιν ἀγέλαι περιτρόμων.
 Τοὺς βράχους βάφει ἐρυθροὺς τὸ αἷμα καταρρέον,
 πίπτουν νεκροὶ ἐπὶ νεκρῶν ὡς φύλλα τῶν χειμώνων·
 πολλοὶ ἀγνώστως θνήσκουσιν, ἢ καὶ γνωστῶς εἰς μόνον
 τὸν ἄνωθεν σταθμίζοντα τὰς πράξεις τῶν γενναίων.

Οἱ Τοῦρκοι ὅλοι διατί πρὸς ἓν συρρέουν μέρος,
 ὡς κινουμένη θάλασσα ἀπὸ πνοῆν ἀέρος;
 Εἰς τὸν βρασμὸν τῆς συμπλοκῆς ἀπὸ τοῦ δάσους εἶδον
 τὸν πῖλον τὸν περίπτερον καὶ λάμψιν ἐπωμίδων,
 καὶ τ' ἄστρα τ' ἀδαμάντινα τὰ στίλβοντα ὡς λύχνοι,
 καὶ εἰς τοῦ Αὐτοκράτορος ἐρρίφθησαν τὰ ἴχνη.
 Ἐδῶ θερμὴ καὶ φοβερὰ ἐγείρεται ἡ μάχη·
 σῶμα πρὸς σῶμα χίλιοι πολεμισταὶ παλαίου·
 στενὸν παρέχουν στάδιον τῆς λύσσης των οἱ βράχοι·
 ὡς φίλοι περιπτύσσονται συχνὰ οἱ μονομάχοι,
 κ' εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν ἐχθρῶν σφιγγόμενοι ἐκπνέουν.
 Ἐν τούτοις τῶν συντρόφων του ὁ Πέτρος ἀπεκόπη·
 οἱ Τοῦρκοι τὸν ἐκύκλωσαν καὶ μόνος ἐπολέμει·
 βεβαίως τὰς δυνάμεις του κατέβαλον οἱ κόποι·
 τὸ πρόσωπόν του ὠχρίᾳ, ἡ χεὶρ του σχεδὸν τρέμει·
 ἰδρῶς τὸν βρέχει συνεχῆς, καὶ εἰς τὸ μέτωπόν του
 ὑπερχελεῖς οἱ αὐλακες ὀγκοῦνται τῶν φλεβῶν του,
 σημεῖον παρατηρηθὲν μικρόθεν εἰς τὸν Πέτρον,
 τῆς ψυχικῆς του στάσεως καὶ τῶν παθῶν του μέτρον.
 Παρ' αὐτὸν εἶναι ὁ πιστὸς ὑπασπιστῆς του μόνος·
 ἡ χεὶρ του ἀπαυδῆσασα ὑπὸ τὴν σπάθην κύπτει·
 ἀκόμη ὅμως μάχεται, κ' ἐν μέσῳ τοῦ ἀγῶνος
 τὸν Πέτρον, ὄχι ἑαυτὸν τὸ ξίφος του καλύπτει.

Τὸν Πέτρον τῶρ' ἀπέκλεισαν. Τοὺς ἄλλους καταβάλλων
 ἀκόμη σώζεται. Ἀλλὰ τὸ ξίφος του προσβάλλον

εἰς πυροβόλου μέταλλον, συντρίβεται καὶ πίπτει.
 Ἄοπλως τώρα ἴσταται ὀρμῶσ' οἱ Μουσουλμάνοι,
 καὶ στίλβουσι τὰ ξίφη τῶν ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν του.
 Εἰς σχῆμ' ἀπέλπιδος ὀργῆς τὰ χεῖλη του δαγκάνει,
 καὶ σφίγγει ἀπειλητικῶς τοὺς γρόνθους τῶν χειρῶν του.
 «Λάβε τὴν μάχαιραν· αὐτὴν ἐγὼ κρατῶ ματαίως,»
 ὁ τρυφερὸς ὑπασπιστῆς τῷ λέγ' ὑποδακρύων.
 «Κινῶν αὐτὴν ἀπηύδησεν ὁ ἀσθενὴς βραχίων,
 ἐν ᾧ Σὲ, εἶναι δυνατὸν νὰ σώσῃ τελευταίως.
 Μὴ μεριμνᾷς περὶ ἐμοῦ· θὰ σὲ ἀκολουθήσω.»

Ὁ Πέτρος ὡς μαινόμενος τὴν μάχαιραν ἀρπάζει,
 καὶ εἰς τοὺς Τούρκους χύνεται καὶ προχωρεῖ καὶ σφάζει.
 Πῶς! οὔτ' ἐν βλέμμα τρυφερὸν δὲν ρίπτει πρὸς ὀπίσω,
 τὸ βλέμμα τὸ ὡς βάλαμον εἰς τὴν καρδίαν ἔρπον,
 τὸ περιέχον ψίθυρον, τὸ ἀδακρύτως κλαῖον,
 παρηγοροῦν τὸν χωρισμὸν, τὴν ἀπουσίαν τέρπον,
 τὰς περιστάσεις ἀφαιροῦν καὶ τὰς ψυχὰς συγχέον;

Κατόπιν του, εἰς τῶν ἐχθρῶν τὸ πλῆθος ρίπτομένου,
 συγκλείοντ' αἱ κατάπυκνοι σειραὶ τῶν μαχομένων,
 ὡς κύματα θαλάσσια ἐπὶ βυθιζομένου.

Πῶς θὰ σωθῆ φαντάζεται ὑποχωρῶν ἢ μένων,
 εἰς ὅσους καὶ ἂν ἀντιστῆ καὶ ὅσους ἂν φονεύσῃ;
 Ἐλπίζει μέχρι τῆς ἀκτῆς πῶς θέλει διαπλεύσει
 τὴν καιομένην ἕκτασιν τοῦ ζῶντος αὐτοῦ πόντου,
 ὅστις κυμαίνεται βροντῶν καὶ πτώματ' ἀναδίδων;

Νὰ ἐπιπλέῃ εἰς αὐτὸν δὲν βλέπω τὸ πτερόν του.
 ὦ! ἴσως τὸν ἐξρόφησεν ὁ αἱματώδης κλύδων!
 Ἐρπάγη εἰς τὴν λαίλαπα· καὶ ἡ Εἰρήνη μόνη
 κλίν' εἰς τὴν γῆν τὰ γόνατα, τὰς χεῖράς της σταυρόνει,
 καὶ ὑπ' αὐτὰς τὸ στῆθός της τὸ ἀναπάλλον κρύπτει.

Προσευχομέν' εἰς οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψώνει,
καὶ, καθὼς ἄνθος θερισθὲν, ὑπὸ τὰ ξίφη πίπτει.
Τὸ αἷμά της χυνόμενον εἰς τὸ λευκὸν της σῶμα
πρὸς ῥόδ' ἀνθοῦντα μεταξὺ χιόνος ὁμοιάζει,
καὶ φαίνεται τὸ ἰλαρὸν σβυνόμενόν της ἔμμα
τὸν Πέτρον μόνον πῶς ζητεῖ, τὸν Πέτρον πῶς φωνάζει.
Ἄν τώρα τὴν ἐκάλυψεν ὁ πέπλος τοῦ θανάτου,
ὁ ἄγγελος ἐφίλησε τὰ εὖοσμά της χεῖλη,
καὶ τὴν ψυχὴν της ἔλαβε, σταυρώσας τὰ πτερά του,
πρὸς τὸν Θεὸν ὡς ἄρωμα λιβάνου νὰ τὴν στείλῃ.

Πρὸς τί νὰ λέγω τὰς σκηνάς τῶν φόνων, τῶν αἱμάτων,
τῆς λύσσης τῆς αἰμοχαροῦς καὶ τῆς θηριωδίας,
τί τοὺς δημίους ν' ἀριθμῶ, τὸ πλῆθος τῶν θυμάτων,
καὶ τὰς ἐπὶ μιᾶς σκηνῆς μυρίας τραγωδίας;
Ποία ἡμέρα μας, ἢ τίς σελὶς τῆς ἱστορίας
δὲν περιέχ' ἰσάριθμον κατάλογον θανάτων;
Τοὺς Τούρκους ἔστεψ' ἐντελής, ἀλλ' αἱματώδης νίκη.
Παντοῦ διώξεις καὶ σφαγαὶ, παντοῦ φυγὴ καὶ φρίκη.
Εἰς ἐρημίαν ἐντελεῖ τὰ ὄρη μένουν πάλιν,
πτώματα μόνα μαρτυροῦν τὴν προλαβοῦσαν πάλιν,
καὶ μόνον ἐπισκέπτονται τοὺς θνήσκοντας οἱ λύκοι·
καὶ ὡς ἐκάλυψεν ἡ νύξ τὰ ἄψυχ' αὐτὰ πλήθη,
ὁμοίως καὶ τὰ ἔργα των ἐκάλυψεν ἡ λήθη.
Μόλις ἀκόμη ὁ ποιμὴν τοῦ ὄρους τῆς Χιμάρας,
ἔταν τὴν νύκτα εἰς αὐτὰ διέρχεται τὰ μέρη,
τονίζων κάποτε χορδὰς ἀγροτικῆς κιθάρας,
εἰς τ' ἀφελῆ του ἄσματα τὸν Πέτρον ἀναφέρει.

ΡΑΨΩΔΙΑ ΠΕΜΠΤΗ

An empire thou couldst crush, command, rebuild,
But govern not thy pettiest passion.

BYRON.

Εἰς νεφελώδη οὐρανὸν χειμῶνος ἀσελήνου
μακρόθεν διαγράφεται ὁ θόλος τοῦ Κρεμλίνου
φωτοβολῶν, καὶ ἔμοιός πρὸς παμμεγέθη φάρον
εἰς μέσον ἐγειρόμενον πελάγους ἀνθρωπίνου.
Μὴ καίεται ἡ παλαιὰ μητρόπολις τῶν Κζάρων;
Ἄκόμη! Ὄταν τῶν δυσμῶν καταβληθεῖς ὁ δράκων
ὡς σάβανον περιβληθῆ τοὺς πάγους τῆς Σκυθίας,
καὶ σκάψη ἡ ῥομφαία του ἀντάξιόν του λάκκον,
τότε ἡ Μόσχα θὰ καῆ ὡς δᾶς ἐπὶ κηδείας.
Ὁ μέγας τώρα θόρυβος κραυγαὶ δὲν εἶναι λύσσης,
ἀλλ' εἶναι ἄσματα χαρᾶς, καὶ ὕμνοι εὐωχίας,
καὶ θεατῶν ἀλαλαγμοὶ, καὶ ἀμαξῶν κινήσεις
τῶν συρρέόντων εἰς χορὸν τῆς Αὐτοκρατορίσσης.
Τῆς Ἄρκτου ἡ Σεμίραμις συνέπλεξ' εὐχαρίστως
τὸ ἄνθος καὶ τὴν ἄκανθαν ἐπὶ τοῦ στέμματός της,
καὶ τῆς ἀρχῆς τὸν ἄψινθον ἀπὸ τοῦ στόματός της
μακρύνουσα, κατέπινε τὸ νέκταρ της ἀπλήστως.
Μετὰ τὸν ζόφον τὸν βαθὺν καὶ τὰς μακρὰς θυέλλας
πρὸς Ἄρκτον ὑπεχάραξε, καὶ ἡ Αἰκατερίνα
ὡς βόρειον ἀνέτειλεν εἰς τὴν Σκυθίαν σέλας,
ὡς ἥλιος προσμειδιῶν τὰ κλίματα ἐκεῖνα.

Τὸ σκῆπτρόν της συνέμιξε τὰ διεστῶτα πλήθη·
 ὁ δρεσίτροφος νομάς εἰς νόμους ὑπετάγη·
 τοῦ γεωργοῦ τὸ ἄροτρον ἠσθάνθησαν οἱ πάγοι,
 κ' εἰς ἡμέρον γλυκύτητα ἐλύθησαν τὰ ἦθη.
 Σχίζον ἐκτάσεις ἀχανεῖς εἰς τὸν χρυσοῦν του δρόμον,
 ὡς ῥύαξ τὸ ἐμπόριον ὑποτελής της ῥέει·
 εἰς τοὺς λαοὺς ὑποταγὴν, εἰς τοὺς ἐχθροὺς της τρόμον,
 κ' εἰς τὴν Εὐρώπην ἔκστασιν καὶ θαυμασμόν ἐμπνέει.
 Τοιαύτη πηδαλιουχεῖ τὴν αὐτοκρατορίαν
 ἔχουσα βασιλίσσης νοῦν, καὶ γυναικὸς καρδίαν,
 μέγας ἀνὴρ, μικρὰ γυνή. Ἐπὶ τοῦ θρόνου γίγας,
 καθὼς τοῦ θρόνου καταβῆ, ἐλέγχεται πυγμαία·
 συγκρῦπτει δ' ἐλαττώματα καὶ πάθη κολοσσαῖα
 εἰς φρέν' ἀπεριόριστον κ' εἰς ἀρετὰς ὀλίγας.
 Εἰς τῶν ἀνθρώπων ἄνωθεν ἐμβλέψασα τὸν πόντον,
 τὸν περίξ κυμαινόμενον εἰς τὸν λαμπρόν της θρόνον,
 ἐκ τῶν πλεόντων ἐν αὐτῷ παθῶν καὶ συμφερόντων
 τὴν δόξαν καὶ τὴν ἡδονὴν ἐπεφυλάχθη μόνον,
 καὶ τοὺς ἀνθρώπους θεωρεῖ ὑπὸ διπλῆν τὴν φάσιν,
 ὡς ὄργαν' ἀπολαύσεων, ὡς ὕλην διὰ πλάσιν.
 Ποτὲ δὲν εἶδεν ὁ λαὸς τῶν Ῥωσσιῶν ἡμέρας
 ἐνδοξότερας ἐνταυτῷ καὶ ἐπαισχυντοτέρας,
 οὐδ' ὑπὸ τόσα τρόπαια τόσας πληγὰς ἠσθάνθη,
 καὶ τόσον αἷμα ἔχυσεν ὑπὸ τοσαῦτα ἄνθη.
 Πᾶσα καταδυνάστευσις καὶ πᾶσα νέ' ἀπάτη
 ὑφ' ἑορτῶν ἐκρύπτετο λαμπρὰς διακοσμῆσεις,
 καὶ ἡ Αὐτοκρατόρισα εἰς τάπητας ἐπάτει
 ἐφηπλωμένους εἰς νεκροὺς καὶ εἰς δακρύων βρύσεις.
 Οἱ ἦχ' οἱ ἐναρμόνιοι τῶν μουσικῶν ὀργάνων
 τοὺς στεναγμοὺς κατέπνιγον εἰς τοῦ λαοῦ τὰ ὦτα,

κ' ἐμπόδιζον τὰ στίλβοντα τῆς εὐωχίας φῶτα
οἱ ὀφθαλμοὶ νὰ βλέπωσι τοὺς τύπους τῶν βασάνων.

Οἱ εἰς πολέμων ἄσκησιν γεγηρακότες Ῥῶσσοι,
οἱ βάψαντες τὰς χεῖράς των εἰς τὸ τοῦ Πέτρου αἷμα,
καὶ παραδόντες εἰς αὐτὴν τὸν θρόνον καὶ τὸ στέμμα,
αὐτοὶ παρημελήθησαν ἀντὶ ν' ἀνταμειφθῶσι.

Τῆς ἀσθενοῦς ἰσχύουσα τοὺς ὄρκους ἔλησμόνει.

Πλὴν τότε' ἐξηγγιώθησαν κ' αἱ ἄρκτοι τῆς Σκυθίας,
τὴν προσοχὴν των εἴλκυσαν τοῦ ἔθνους των οἱ πόνοι,
κ' ἤκούσθη ἐν τῷ μέσῳ των φωνὴ συνωμοσίας.

Εἰς τὸν βαρύν των μυκηθμόν, εἰς τὰς ὀρθὰς των τρίχας
ἢ ἀνασσα περίτρομος, κακὰς προεῖδε τύχας.

Τὸ αἷμα τοῦ συζύγου τῆς ἐμπρός τῆς ἐκυμάτει,
καὶ κάτωχρος κλονούμενον τὸ σκῆπτρόν τῆς ἐκράτει.

Τίς δαίμων τότε βοηθὸς, — ἡ τύχη τότε μόνη,
ἣτις πολλοὺς εἰς μητρικὴν ἀγκάλῃν περιβάλλει,
καὶ διὰ βίας τοὺς ὠθεῖ νὰ γίνωσι μεγάλοι, —
ἡ τύχη τότε, ὅτι ζῆ ὁ Πέτρος βεβαιόει,
ὅτι τοὺς Τούρκους πολεμεῖ εἰς φάλαγγας Ἑλλήνων,
καὶ ὅτι στηριζόμενος εἰς τὰς αἰχμὰς ἐκείνων
καὶ εἰς τὴν ἀφοσίωσιν θαρρῶν τῶν ὑπηκόων,
θα ἐπιστρέψῃ ν' ἀναβῆ τὸν θρόνον τὸν πατρῶον,
πνέων θυμὸν κ' ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ὑπευθύνων;
Οἱ συνωμότ' ἔτρόμαξαν τὴν ἀπαισίαν φήμην.

«Τὴν παρακαταθήκην του ἐξέμεσε τὸ μνήμα!

Τῆς φονικῆς των πράξεως ἀπώλεσε τὴν μνήμην
ἢ τοὺς καρπούς τῆς δρέψασα, ἀλλ' ὄχι καὶ τὸ θῦμα.

Τί νὰ προσμείνουν οἱ φονεῖς παρὰ τοῦ φονευθέντος;»

Τούτου εἰς τῆς φρονήσεως τὴν στάθμην ζυγισθέντος,
οἱ συνωμότ' ἐπέισθησαν νὰ κύψωσιν αὐχένα,

δεσμίους παραδίδοντες πολλούς τῶν πρωταιτίων.
 Καὶ τούτους μὲν ἐπλήρωσαν τὰ ξίφη τῶν δημίων·
 ἀλλ' ὄλ' αὐτὰ τὰ αἵματα τὰ ἄρτι κεχυμένα
 καθίστων πως ὀλισθηρὰς τοῦ θρόνου τὰς προσόδους,
 ἐπικινδύνους ἔπεμπον ἀτμούς καὶ ἀπαισίους,
 καὶ μετὰ μύρου ἔπρεπε νὰ συμμιγοῦν εὐώδους,
 καὶ ὑπὸ ἄνθη νὰ κρυφθοῦν καὶ πόδας γυναικείους.

Ἴδου διατὶ σήμερον κινεῖται τὸ Κρεμλίον,
 ἀκτῖνας καὶ ἀρώματα καὶ μελωδίας χύνον.
 Τὰς ἀχανεῖς αἰθούσας του πολυτελῶς ἐνδύουν
 πορφύραι ἐλοσηρικαὶ μετὰ χρυσῶν θυσσάνων,
 καὶ λιθοκόλλητα συχνὰ μιμήματα στεφάνων
 τοῦ κράτους τὰ παράσημα εἰς φῶτα περικλείουν.
 Τὰ κρύσταλλα, τ' ἀμέτρητα κοσμήματ' ἀλαβάστρων
 ἀκτῖνας ἀντιπέμπονται ὡς μυριάδες ἄστρων,
 καὶ ἀπὸ βρύσεις λυχνιῶν χιλίων καὶ χιλίων
 χύνονται νάματα φωτὸς πολυπληθῶν ἡλίων.
 Ἡ μουσικὴ διὰ γοργῶν ρυθμῶν ἐπιπετῶσα
 εἶναι ἡ ἄγνωστος ζωὴ τοῦ παραδείσου τούτου,
 κ' ἐν μέσῳ τῶν εὐωδιῶν, τῶν φώτων καὶ τοῦ πλούτου
 διακηρύττει τὴν χαρὰν ἡ οὐρανία γλῶσσα·
 κατ' αὐτὴν πάλλουν αἱ ψυχαὶ, κυμαίνονται τὰ στήθη,
 κατ' αὐτὴν ῥέει ἐμμελὴς ψιθυρισμὸς χειλέων,
 λαλοῦντ' ἀνταποκρίνονται τὰ βλέμματα τῶν νέων,
 κ' εἰς στρόβιλον ἀνάρπαστα πετοῦν τὰ νέα πλήθη.
 Ἐντὸς τῆς γοητευτικῆς ἐκείνης ἀτμοσφαίρας
 ἦν θέρμη ἔρωτος, χαρᾶς καὶ ἡδονῆς ὑφαίνει,
 μορφαὶ ἀγγέλων κυματοῦν, ὑπόπτεροι παρθένοι,
 καὶ ἀπορεῖς ἐὰν πατοῦν τὴν γῆν ἢ τοὺς ἀέρας.
 Ἄνθη φοροῦσι καὶ πτερὰ ἐπὶ λεπτῶν ἐσθήτων,

τῆς κόμης των τὰ δέματα ἐξ ἀδαμάντων εἶναι,
 πλὴν τὰ πτερά των ἐλαφρὰ δὲν εἶναι ὡς ἐκεῖναι,
 οὐδ' οἱ ἀδάμαντες λαμπροὶ καθὼς οἱ ὀφθαλμοὶ των.
 Εἰς τὰς καρδίας των κτυπᾷ ταχύτερον τὸ αἷμα,
 τὰς παρειὰς των βάφουσι ἐπιθυμίας ῥόδα,
 γοργὸν τριγύρω των πετᾷ τὸ μειδιῶν των βλέμμα,
 καὶ ἀνυπόμονον κινουῦν πρὸς τὸν ῥυθμὸν τὸν πόδα.

Ἄλλὰ καθὼς ὁ ἥλιος ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων
 καλύπτ' ὑπὸ τὰ φῶτά του τὸ φῶς των καὶ τὸ σβύνει,
 ὁμοίως καὶ ἡ βασιλὶς φωτὸς ἀκτῖνας χύνει
 ἀνάμεσον τῶν γυναικῶν τῶν ὑποδεεστέρων.
 Τὸ ἀλουργοῦν τῆς ἔνδυμα διάλιθον ὑφάνθη,
 τὸ στῆθός τῆς πολύτιμα ψευδῆ καλύπτουν ἄνθη
 σμαράγδων φύλλα ἔχοντα καὶ πέταλα τοπάζων.
 Τὸ στέμμα τῆς, διάδημα ἀκτίνων ὁμοιάζον,
 ἐμπρέπει εἰς ἀδάμαντας μεγίστους τῶν μεγίστων·
 πρὸς κράτους πρόσοδον ἐστὶν ἰσότιμος καθεὶς των.
 Ὁ θρόνος τῆς εἶν' ἐκ χυτοῦ ἀργύρου ἐπιχρύσου,
 καὶ μαργαρίται κρύπτουσι τὸ ἐρυθρόν του χρῶμα·
 εἰς χρυσᾶς στήλας ἐπ' αὐτοῦ εὐρὺ δεικνύει δῶμα
 ἀστέρας ἐξ ἀδάμαντος εἰς οὐρανὸν ἐκ βύσσου.

Ἄλλ' ἡ Αὐτοκρατόρισα τὸν θρόνον τῆς ἀφίνει·
 τὸ βῆμα μεγαλοπρεπῆς πρὸς τὸν χορὸν προβαίνει·
 βλέπει τὸν νέον φέροντα τὴν νέαν ἥτις κλίνει
 εἰς τὴν ἀγκάλην του σεμνῶς, καὶ προχωροῦσ' ἀσθμαίνει·
 βλέπει τῶν δύο τὰς πνοάς, τῶν δύο τὰς αἰσθήσεις,
 βλέπει τῶν δύο τὰς ψυχὰς ἀποτελούσας μίαν,
 καὶ φερομένους μεθ' ὁρμῆς κατὰ τὴν ἁρμονίαν
 τοὺς βλέπει νὰ συγχέωνται εἰς μαγικὰς κινήσεις,
 καὶ νὰ βυθίζωνται ὁμοῦ εἰς τῆς χαρᾶς τὰς δίνας,

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΚΑΒΗ — Τόμ. Β']

κ' ἐπεικῶς ἠδύνηται εἰς τὰς σκηναὺς ἐκεῖνας.

Ἐκ δεξιῶν τῆς ἴσταται τὴν χεῖρά της στηρίζων
 Ὁρλόφος ὁ Γρηγόριος, τῆς γενεᾶς ὁ πρῶτος.
 Πολλοὺς ἀστέρας ὁ εὐρὺς τῶν εὐνοιῶν ὀρίζων
 εἶδε χλωμαίνοντας, πολλοὺς κατέπιδε τὸ σκότος·
 πλὴν τοῦ Ὁρλόφου πάντοτε ἀκτινοβόλος μένει
 κατὰ τοῦ θρόνου τὸ Ζενιθ πρὸς τὸν τοῦ θρόνου ἴσος.
 Τὸ αἷμα τοῦ μονάρχου του τὰς χεῖράς του μαιίνει.
 Μὴ δι' αὐτὸ ἡ ἔδρα του παρὰ τὸν θρόνον ἴσως;
 ἢ μὴ πλησίον του δεσμὸς κρυπτότερος τὸν δένει;
 Ὡς ὅπου δύνανται ν' ἀρθοῦν πτερὰ φιλοδοξίας
 ἢ δυνάμεις του ἔφθασεν, ἡ δόξα του ὠγκώθη.
 Ἐμπρὸς του πλούτου καὶ τιμῶν ἐχύθη γαλαξίας·
 πέρα ν δὲν εἶχε· πέραν του ἐξέπνεον οἱ πόθοι.
 Ὁ Ῥώσσοσ ὁ ἀγέρωχος, ἐὰν καὶ χαλεπαίνων,
 ἐμπρὸς του ὅμως ἔκαμπτε σιγῶν ταπεινὸν γόνυ.
 Οἱ θρόνοι ὄλων τῶν ἔθνῶν τῶν ὑποδουλουμένων
 εἰς ἐκλογήν του ἔμενον, ἂν δὲν τοὺς κατεφρόνει.
 Καὶ ὅμως ἡ συνειδήσις, κριτῆς καρδιογνώστης,
 ποῖα ἢ πράξις ἐρωτῶν καὶ ὄχι τίς ὁ πράττων,
 ἐν μέσῳ τῶν εὐφημιῶν καὶ τῶν θυμιαμάτων
 καὶ τὸν Ὁρλόφον ἔσυρεν ἐπὶ τοῦ βήματός της.
 Ὅσον τὸ κῦμα τῆς ζωῆς ἐστείρευε προβαῖνον,
 τοσοῦτον ἀνεφαίνετο ὡς σκόπελος ἐκβαίνων
 ἡ μνήμ' ἥτις κατέτρωγε τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του
 καταχθονίου πράξεως, ἐγκλήματος μεγίστου.
 Συχνὰ τοῦ Πέτρου ἐβλεπε περιπατοῦν τὸ πτώμα,
 καὶ πτύον ἐκ τοῦ στόματος ἀφροῦσ καὶ μαῦρον αἷμα.
 Εἰς τὰς τρεμούσας χεῖράς του τότε ἔρριπτε τὸ βλέμμα,
 καὶ φρίκη ἐπεχύνετο εἰς ὅλον του τὸ σῶμα.

Τώρα κρατῶν εἰς χεῖράς του τὴν χεῖρα τῆς ἀνάσσης,
 ὑπερηφάνως θεωρεῖ τοὺς αὐλικούς ὡς ἔρπουν
 κινούμεν' εἰς τὸ νεῦμά του ὡς κύματα θαλάσσης,
 καὶ τὴν ψυχὴν του λογισμοὶ ὑπεροψίας τέρπουν.

Ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν σειρῶν προβάς τῶν πυκνοτέρων
 πολεμιστῆς ἱππεύς, στολὴν Συνταγματάρχου φέρων,
 προσέρχεται, καὶ μετὰ τρεῖς βαθείας ὑποκλίσεις,
 κλίνει τὸ γόνυ του ἔμπρὸς τῆς Αὐτοκρατορίσσης.

«Ἐγένετ' ὡς διέταξας· ὑπήκουσα, τῇ λέγει.
 Τὰ ἔθνη ἀνεστάτωσα. Εἰς αἷμά των πατήσας,
 σὲ ὑπηρετήσας, τῆς γῆς ἐν μέρος πυρπολήσας,
 καὶ ὁ δαυλὸς ἐν ἔρριψα ἀκόμη κουφοφλέγει.
 Εἰς τοὺς πολέμους ἔσυρα πολλάκις τὴν ζωὴν μου,
 πλὴν ὁ Θεὸς τὴν ἔσωζεν ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων.
 Σοὶ τὴν προσφέρω πάντοτε, ἔμπρὸς σου γόνυ κλίνων.
 Διάταττε, καὶ πίστευε εἰς τὴν ὑποταγὴν μου.»

Τῆς βασιλίδος ἀπαντᾷ ἐν βλέμμα, ἐξ ἐκείνων
 ἃ εἰς τὴν γυναικείαν τῆς ἐφύλαττε φαρέτραν,
 τὰ ἡμεροῦντα λέοντας, κινοῦντα καὶ τὴν πέτραν,
 κ' εἰς ἄλυσον τὰς τῶν θνητῶν δεσμεύοντα καρδίας,
 καὶ ν' ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά τῆς τῷ δίδει μετ' εὐνοίας.

Ἄλλ' ὁ Ὀρλόφος διατί τὸν ἀτενίζει οὕτω;
 Τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἀνδρὸς σπουδάζει τοῦ ἀγνώστου;
 Ὀργὴν ἐκφράζει κ' ἔκστασιν ὁμοῦ ὁ ὀφθαλμὸς του·
 ἀνοίγεται τρομακτικὸς, καὶ ὡς ἂν ἐλιθοῦτο
 στηρίζεται, καὶ ὕαλον στιλπνὸν παρομοιάζει.
 Ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του κατὰ μικρὸν ἀλλάζει·
 τὸ σῶμά του συστρέφεται, αἱ τρίχες του ὀρθοῦνται·
 σπασμωδικῶς καὶ ἄτακτα τὰ χεῖλη του κινοῦνται.
 «Μακράν! τοῦ ἄδου φάντασμα! τί με ζητεῖς;» φωνάζει.

«Κρημνίσου εἰς τὴν ἀχανῆ σκοτίαν τῆς γενένης.
 Μὴ μὲ κυττάζης, φάντασμα, καὶ τοὺς ὀδόντας τρίζης.
 ὦ! παῦσον, διὰ τῶν ξηρῶν δακτύλων σου μὴ σχίζης
 τὰ μαῦρα χεῖλη τῆς πληγῆς τῆς ἡμιανοιγμένης.
 Σὲ εἶδ' ἀκίνητον, νεκρὸν, καὶ βρῶμα τοῦ ταρτάρου,
 καὶ ὁ ἀφρός τῆς σήψεως σ' ἐμίαινε τὸ στόμα·
 οἱ ὄνυχές μου ἔσκαψαν τοῦ τάφου σου τὸ χῶμα,
 καὶ ἄνθος μου ἐπέθεσα τὴν πλάκα τοῦ μαρμάρου.
 Στρέφον, ὦ! στρέφον ἀπ' ἐμοῦ τὸ φλογερὸν σου βλέμμα.
 Ἄν θέλῃς τὴν καρδίαν μου, ἀνίσως διψᾷς αἷμα,
 περὶ μιν· μετ' οὐ πολὺ θὰ ἔλθω, ὑποθέτω.
 Τότε εἰς τοὺς ὀδόντας σου τὰ κρέατά μου σχίσε,
 καὶ τὸ κρανίον μου μασσῶν ἐκεῖ τραγάνιζε το·
 ἀλλ' ἕως τότε πρόσμινε, κ' ἐπάρατος νὰ ᾄσαι.»

Λέγει, καὶ πίπτ' εἰς σχίμποδα ἀσθμαίνων καὶ ἀσπαίρων.
 Ἄφρους τὸ στόμα του καὶ πῦρ ὁ ὀφθαλμὸς του χύνει.
 Τὴν ἑλαφρὰν του σύντροφον ὁ χορευτὴς ἀφίνει
 ἔντρομον βλέμμα ἐπ' αὐτὸν καὶ πλήρες φρίκης φέρων,
 καὶ ἔλοι τὸν περικυκλοῦν. Ἡ ἀνάσσα πλὴν κλίνει,
 τὴν χεῖρά του λαμβάνουσα ἐν μυστικὸν προφέρει,
 κ' ἡ λέξις της ὡς μαγικὴ ἐξαίφνης τὸν πρᾶννει.
 Ἐγείρεται· κεραύνιον τὸ βλέμμα περιφέρει,
 πρὸς πάντα ἀδιάκριτον ὑπερηφάνως πίπτων,
 καὶ ὁ καθεὶς ὑποχωρεῖ φοβούμενος καὶ κύπτων.

Ἡ ἀνάσσα δὲ στρέφεται καὶ λέγ' εἰς τὸν ἰππέα·
 «Συνταγματάρχα Στεφανῶφ, γνωρίζ' ἔσα ἐκθέτεις,
 γνωρίζ' ἔσα διέπραξας μεγάλα καὶ γενναῖα.
 Εἶσαι καὶ ἦσο πάντοτε πιστὸς μου ὑπηρέτης.»
 Καὶ τοῦ Ὀρλόφου λύουσα εἰς παρουσίαν πάντων
 τὸ ξίφος τὸ διάχρυσον τὸ πλήρες ἀδαμάντων,

«Αὐτὸ πολλάκις ἔλαμψε δι' ὅλης τῆς Ῥωσσίας,»

τῷ λέγει· «εἶν' ἐχέγγυον βασιλικῆς εὐνοίας.

Σὲ προβιδάζω στρατηγόν· τὸ ξίφος αὐτὸ φόρει.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλη ἀμοιβὴ σοὶ δίδεται γλυκεῖα·

ἀρ' ἑαυτῆς προσφέρεται ἡ νέα Ἀλεξία.

Τρεῖς χρόνους πολυστένακτος σὲ περιμέν' ἡ κόρη.

Γνωρίζω τῶν ἐρώτων σας τὴν ἱστορίαν ὅλην·

ἐγὼ ἐπέχω παρ' αὐτῇ τὸν τόπον τῶν γονέων,

καὶ σοὶ τὴν δίδω· μετ' αὐτῆς σοὶ δίδω περιπλέον

εἰς προῖκά της ὀλόκληρον τῆς Ποδολίας πόλιν.»

Ἐποῦσα, τῷ παρέστησε τὴν κόρην ἡ ἰδία,

ἥτις λευκὴ ὡς ἡ χιών, ὡς ῥόδον ἡρυθρία,

κ' εἶχε τὸ βλέμμα εἰς τὴν γῆν σεμνῶς προσηλωμένον,

τὸ μεταξὺ ἐπέχουσα παρθένου καὶ Σιλφίδος.

Ὁ Στεφανῶφ δὲ προσπεσὼν εἰς γόνυ κεκλιμένον,

ἀσπάζεται τὰ κράσπεδα τῆς σεβαστῆς χλαμύδος.

Ἐν τούτοις τῶν εὐθυμιῶν κ' εὐωχιῶν ὁ τόνος,

ἡ κούφη αὐτὴ καὶ ψευδῆς ἡχώ τῆς εὐτυχίας,

ἐπαρκῆς ἴσως ἀντηχεῖ εἰς τὰς κενὰς καρδίας,

ἀλλὰ καρδίας ἐραστῶν προσβάλλει κακοφώνως.

Ἄντι παιάνων καὶ χορῶν, σαλπίγγων καὶ κυμβάλων,

ἀντι πλουσίων αἰθουσῶν καὶ μυριάδων φώτων,

τὴν ἐρημίαν προτιμοῦν, τὸ σκότος θέλουν μᾶλλον,

καὶ τὴν σελήνην τὴν χρυσοῦν καὶ τὸ πτηνὸν τὸ ψάλλον,

καὶ ἀγαποῦν τὸν μουσικὸν τοῦ καταρράκτου κρότον.

Μακρὰν τῆς τύρβης καὶ μακρὰν τῶν ἀνθιδῶν βλεμμάτων

καὶ ὁ εὐδαίμων Στεφανῶφ ἀπέρχεται ὁμοίως.

Σπεύδει νὰ δρέψῃ τοὺς καρπούς τῆς τύχης, ἀπομάττων

ὅ,τι παρέχει μέλιτος καὶ ἡδονῆς ὁ βίος.

Εἰς μίαν χεῖρα, εὐχαριν κρατῶν τὴν Ἀλεξίαν,

κ' ἐπιδεικνύων τὸ χρυσοῦν ἐπὶ τῆς ἄλλης ξίφος,
διέσχισε τοὺς χορευτάς, καὶ εἶχε γαῦρον ὕφος,
κινῶν τὴν περιέργειαν καὶ τὴν ζηλοτυπίαν.

Πρὸς αὐτὸν στρέφεται καθεὶς τὰ ὄμματ' ἀτενίζων,
περὶ αὐτοῦ ἐπερωτοῦν τὰ βλέμματα, τὰ χεῖλη·
καθὼς ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς ὁπότεν ὁ ὀρίζων
περιλαμπές μετέωρον πρὸς θαυμασμόν μας στείλη.

Πολλὰς διέβη συνεχεῖς βασιλικὰς αἰθούσας
ὄλας χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ φῶτα πλημμυρούσας,
εἰς τὴν μεγάλην κλίμακα τὴν ἐκ μαρμάρου φθάνει,
κ' εἰς τὰς αὐλὰς τὰς ἀχανεῖς καὶ μαύρας καταβαίνει.
Πολλαπλασίως δὲ ἡ νύξ ζοφώδης τῷ ἐφάνη,
διότι ἀπὸ τοῦ φωτὸς εἰς σκότος μεταβαίνει.

Ὅμοίως τῶν εὐτυχιῶν ἡ μνήμη διαμένει,
καὶ τῆς παρούσης θλίψεως τὴν βάσανον αὐξάνει.

Καὶ ναί, βεβαίως περίξ του πυκνὸν τὸ σκότος ἦτον,
διότι δὲν ἐνόησε πῶς παρηκολουθεῖτο.

Κατόπιν του λευκὴ σκιὰ ἀτμώδης ἐκινεῖτο,
καθὼς ψυχὴ νυκτοπλανῆς, ὡς μία τῶν Χαρίτων,
ἢ ὡς ἀναθυμιάσις τῶν Σκυθικῶν χιόνων.

Ἦτο καὶ αὐτ' εἰς τὸν χορὸν προσκεκλημένη κόρη·
ἀλλ' ἀδαμάντων ὄρμαθούς ὡς ἄλλαι δὲν ἐφόρει.

Τὴν κόμην τῆς ἐστόλιζεν ἐν ῥόδον λευκὸν μόνον.

Πολλοὶ τὴν εἶδαν πῶς κρυπτῶς πλησίον εἰς τὸν θρόνον
τὸν Στεφανῶφ μετ' ὀφθαλμῶν φλεγόντων ἐθεώρει,
καὶ μυστικὸν τὸ στῆθός τῆς κατεπολέμει πόνον.

Κατὰ τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς σκοτεινῆς ἐλθοῦσα,
ἐμπρὸς του ἐμφανίζεται τὴν χεῖρα δὲ ὑψοῦσα,
«Στέφανε, Πέτρε, Στεφανῶφ, ἢ ὅπως ἂν καλῆσαι,
στῆθι!» τῷ λέγει, «λησμονεῖς χρεώστης μου πῶς εἶσαι.

Εἰς ἄλλας ὥρας, μεταξὺ κινδύνων διαφόρων
 σ' ἐδάνεισα τὸ ξίφος μου. Δὲν ἦτο, φίλε, δῶρον,
 ἀλλ' ἦτο δάνειον ἀπλοῦν. Ἄποδος μοι τὸ χρέος.»
 Καὶ τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους τοῦ ἀρπάζουσα, τὸ σύρει
 κ' ἐμβάπτ' εἰς τὴν καρδίαν τῆς τὸν σίδηρον βιαίως.
 Τὸ αἷμα ῥέει, κάμπτεται τὸ σῶμά τῆς βραδέως,
 καὶ ῥίπτουσά τω βλέμματα ἀθανασίας πλήρη,
 πίπτει ψυχρὰ ὡς ἡ χιῶν εἰς τὴν ψυχρὰν χιόνα.
 Τὸ δύον ἤδη ὄμμα τῆς βεβαρυμένον κλείει,
 θανάτου ἀντανάκλασις τὴν ὄψιν τῆς ἐνδύει,
 καὶ τὸ ἀφρῶδες στῆθός τῆς ἀσθμαίν' εἰς τὸν ἀγῶνα.
 Δυσκόλως πλὴν ἐγείρεται, καὶ θέλει νὰ καθήσῃ,
 διὰ τῶν δύο τῆς χειρῶν κρατοῦσα τὴν πληγὴν τῆς,
 ὡς θέλουσα ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ν' ἀναχαιτίσῃ
 τὸ ῥέον αἷμα, καὶ ὁμοῦ τὴν φεύγουσαν ψυχὴν τῆς·
 καὶ ταῦτα λέγει ἀσθενῶς πρὶν ἡ φωνὴ τῆς σβύσῃ·
 «Καθὼς ηὐχόμεν πάντοτε, ἐμπρὸς σου θ' ἀποθάνω.
 Ὁ Τοῦρκος τὴν καρδίαν μου δὲν ἤξευρε νὰ εὔρῃ·
 τὸ ξίφος σου καλῆτερα τὸν δρόμον τῆς ἤξεύρει.
 Ἔχε ὑγείαν, καὶ καλὴν ἐντάμωσιν ἐπάνω.
 Μὴ φρίττης ὄλος, βλέπων με αὐτόχειρ πῶς ἐκπνέω.
 Ὅταν κοιμᾶσαι ἤσυχος, ἢ μόνος ὅταν εἶσαι,
 πῶς θὰ παρουσιάζωμαι ὡς φάσμα μὴ φοβῆσαι,
 καὶ πῶς ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς μετ' ὄδυρμῶν θὰ κλαίω.
 Ὅχι· ὁσάκις ἡ αὐγὴ σὲ χαιρετᾷ γλυκεῖα,
 εἰς τοῦ φωτὸς τὰ κύματα ὡς χρυσαλλίς θὰ πλέω·
 ὁσάκις τὴν καρδίαν σου ἀνοίγ' ἡ εὐθυμία,
 θὰ καταβαίνω εἰς αὐτὴν ὑπὸ ἀκτῖνος σχῆμα.
 Πολλάκις θὰ σὲ μειδιῶ εἰς τὸ χορεῦον κῦμα,
 πολλάκις εἰς τὸ σύννεφον τὸ σχίζον τοὺς ἀέρας,

πολλάκις ὅταν κοιμηθῆς εἰς ἄνθη τὸ ἑσπέρας,
 ὡς ἀηδῶν ἐπάνω σου θὰ χύνω μελωδίας,
 κ' εἰς τοὺς κλειστοὺς σου ὀφθαλμοὺς θὰ ραίνω εὐλογίας.
 Πιεσόντα εἰς τὸν πόλεμον σ' ἐνόμισα, καὶ ἔζων
 προσμένουσα τὸν θάνατον εἰς παῦσιν τῶν ὠδίνων,
 ὃ δ' ἐφιάλτης τῆς ζωῆς τὸ στήθος μου πιέζων,
 ἀντὶ πνοῆς ἀκοίμητον ἐξέθλιβε τὸν θρηῆνον.
 Ἄλλὰ σὲ εἶδα σήμερον, ὑπάρχεις ἀναπνέων,
 καὶ μετεβλήθη πρὸς ἐμέ ἡ παλαιά σου γνώμη·
 δι' ἄλλην μ' ἔλησμόνησας. Δὲν περιμένω πλέον
 προσφεύγω εἰς τὸν θάνατον καὶ σ' ἀγαπῶ ἀκόμη.
 Ἄκουεις; μεσονύκτιον ἐκτύπησεν ἡ ὥρα·
 πρὶν παύσω τοῦ νὰ σ' ἀγαπῶ νὰ ζῶ θὰ παύσω τώρα.»

Εἰποῦσα ταῦτα ζωηρῶς, τὸ τραῦμά της ἀφίνει·
 καχλάζον ρέει ἀπ' αὐτοῦ τὸ αἷμά της ὡς κρήνη·
 οὐράνιον μειδίαμα τὰ χεῖλη της ἀνοίγει·
 ὡς ἀσθενοῦς περιστερᾶς ἡ κεφαλή της κλίνει,
 καὶ ἡ ψυχὴ ἀνοίγουσα τὰς πτέρυγας νὰ φύγη,
 χάριτας κάλλους νεκρικοῦ εἰς τὴν μορφήν της χύνει.
 Ὡς προσευχὴ ἀνέρχεται εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον·
 ὃ οὐρανὸς τὴν δέχεται ὡς ἄστρον ἀνατέλλον,
 καὶ ψάλλει εἰς τὰς ἀργυρᾶς κιθάρας τῶν ἀγγέλων
 τὰς οὐρανίας τέρψεις της, τὸν γήϊνόν της πόνον.

Ὁ Στεφανῶφ δὲ, θεατῆς τοῦ δράματος, τί πράττει;
 Ὅποταν εἶδεν ἡμέρον τὸ ὄμμα της νὰ δύη,
 ἢ ἑορτάσιμος ἐσθῆς νεκρὰν νὰ τὴν ἐνδύη,
 κ' ἡ κόμ' ἦτις εἰς αἵματα λυθεῖσα ἐκυμάτει
 τὸ λευκὸν ῥόδον τῶν χορῶν ἀκόμη νὰ φυλάττη,
 τί ἔπραξε; Βοήθεια συντόμως τῇ ἐδόθη;
 Πλὴν φεῦ! ἡ ὀλεθρία της ἐπρόλαβε ταχύτης.

Μόλις εὐροῦσα δίοδον ἀπέπτῃ ἡ ψυχὴ τῆς,
καθὼς ἀφίπταται ἢ φλόξ, καθὼς πετῶσ' οἱ πόθοι.

Τί ἔπραξεν; ὦ! πιθανὸν ἐντὸς εἰς τὴν καρδίαν
να εἶχεν ὕλην ἄφθονον δι' ἄλλην ἱστορίαν,
ἀλλ' ἐξῶθεν δι' οὐδενὸς σημείου ἐπροδόθη.

Ἄνίσως διεβλέπομεν τῶν καρδιῶν τὰ βάθη,
ὅποιον θὰ ἐγράφετο ἀπέραντον βιβλίον,
ὅποια περιπέτεια τραγωδιῶν μυρίων,
καὶ τί ἐδύνατο ἢ γῆ ἐντὸς αὐτοῦ να μάθῃ!
Ἐπλάσθη μὲν διαφανῆς ἢ φυσιογνωμία,
πρὸς λίμνης ἐπιφάνειαν ἀκύμαντον ὁμοία,
ὑπὸ τὴν σύμμετρον μορφὴν τοῦ ἀνθρωπίνου κάλλους
να μᾶς δεικνύῃ τοῦ βυθοῦ τὰς ἀφανεῖς ὑφάλους,
καὶ ὅσα ὑποκρύπτονται ἠφραῖστι' ἀναμμένα,
καὶ φοβερῶς ῥηγνύμενα λυσσῶσ' εἰς τὸν πυθμένα,
ὡς πρέπει τ' ὠρολόγιον διὰ γνωστῶν σημείων
τὴν κίνησιν να ἐξηγῆ τὴν τῶν ἐλατηρίων·
ἀλλ' ὅμως ἢ ὑπόκρισις ἢ ἡ καρδία τρέφει
πολλάκις τὸν μηχανισμόν τὸν θεῖον καταστρέφει,
καὶ ἀκινήτους συνεχῶς κρατεῖ τοὺς ὠροδείκτας·
ἀπελπισθὲν δὲ να ἰδῆ τὸ βλέμμα, ἐπιστρέφει,
φεῦγον τοῦ χαίνοντος βυθοῦ τὰς ἀφωτίστους νύκτας.

Παρῆλθον ταῦτα ὡς σκιά· ὁ χρόνος ἐπροχώρει
ἀνά ἐν ἔργον του ῥοφῶν εἰς ἕκαστόν του βῆμα.
Ἐλησμονήθη πρὸ πολλοῦ κ' ἢ φονευθεῖσα κόρη
κ' οἱ τρυφεροὶ τῆς ἔρωτες καὶ τὸ οἰκτρὸν τῆς μνήμα,
ὅπταν εἶδον ἀσκηταὶ τοῦ Ἄθω, εἰς τὰ ὄρη

ἔλθόντα ξένον ἄγνωστον μαζῆ των νὰ μονάση.
 Ἐὖθός του διήγειρε τὴν περιέργειάν των·
 ἐφαίνετο ἀγριωπός, ἐκρύπτετο μακράν των,
 καὶ μόνος του προσηύχετο εἰς σπήλαια καὶ δάση.
 Ὅταν τὴν νύκτα τοὺς πιστοὺς τὸ σήμαντρον ἐκάλει,
 εἰς τοῦ ναοῦ τὸν νάρθηκα δὲν ἤρχετ' ὡς οἱ ἄλλοι,
 ἀλλ' ἔφευγε νὰ πλανηθῆ. Πολλάκις τὸν ἀπήντων
 εἰς βάραθρ' ἀναβαίοντα, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν των
 ἀκούοντα τὰ κύματα ὡς κάτω του ἐβρόντων·
 καὶ ὅταν ἄγριος χειμῶν ἐμάστιζε τὸν πόντον,
 ἰστάμενον ὡς φάντασμα τοῦ ὄρους εἰς τοὺς βράχους,
 ἐκτείνοντα τὰς χειρὰς του πρὸς τοὺς θαλασσομάχους,
 κ' εἰς τοὺς ἀνέμους ψάλλοντα τὸν ὕμνον τῶν θανόντων·
 κ' ἐξ ἐναντίας ἄλλοτε τὸν εἶδον κατὰ μόνας
 διὰ δακρῶν τοῦ ναοῦ νὰ λούη τὰς εἰκόνας,
 καὶ νὰ ὑπνώττ' εἰς τὰς ψυχρὰς βαθμίδας πρὸ ποδῶν των.
 Τὸ πρόσωπόν του ἔβαφεν ὠχρότης ἀπαισία,
 ἦτον ὡς δὰς νεκρώσιμος τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν του·
 ἦτο φρικτὸν τὸ στόμα του ὁπόταν ἐμειδία
 ὡς ἂν ἐπρόφερον ἀράς. Ἐπὶ τὸ μέτωπόν του
 παθῶν ἀπαραγνώριστα ἐφαίνοντο σημεῖα
 βαθέως ὑπὸ τῆς χειρὸς τῆς λύπης γεγραμμένα,
 καὶ κόσμος ὄλος συντριβείς, κ' ἠφαιίστια σβυσμένα.
 Πολλάκις εἶδον νὰ κινῆ μετὰ σπουδῆς τὰ χεῖλη,
 ὡς ἂν μετ' ἀφανῶν τινῶν ὀπτασιῶν ὠμίλει.
 Τότε τὸ στῆθός του πνοὴ πυκνὴ ἐστενοχῶρει,
 τοῦ ὀφθαλμοῦ του ἐρυθρὰ ἐγίνετο ἡ κόρη,
 ψυχρὸς ἰδρὼς τὸν ἔλουεν, ἐφλέγετο κ' ἐβρίγου,
 καὶ τῶν νεκρῶν ἐλάμβανε τὴν ὄψιν δι' ὀλίγου.

Εἰς μαύρην ὥραν τῆς νυκτὸς τὸν προσεχῆ χειμῶνα

ἀγρύπνως παρεδαίρετο εἰς τὴν σκληρὰν τοῦ κοιτῆν.
 Καλέσας τὸν ἡγούμενον (ἀρχαῖον ἐρημίτην
 ἔχοντα κεφαλὴν κυρτὴν, καὶ τρίχας ὡς χιόνα,
 εἰς τ' ὄρος μετὰ τῶν δρυῶν γηράσαντα τοῦ ὄρους,
 καὶ ὡς τὴν ἔρημον πηγὴν ἥτις τοὺς βράχους λούει
 καὶ μόνη τῶν κυμάτων τῆς τὴν μουσικὴν ἀκούει,
 τηρόμενον εἰς προσευχὰς διὰ τὴν γῆν ἀφόρους,
 ἀλλὰ εἰς τὸν παράδεισον δεκτὰς ὡς καλοὺς σπόρους)
 τὸν ἔκραξεν. «Ἡγούμενε,» τῷ εἶπε, «θ' ἀποθάνω.
 Βοήθησον, ἡγούμενε. Σοὶ ἐξομολογοῦμαι·
 ἂν τὴν ζωὴν δὲν ἀγαπῶ, τὸν θάνατον φοβοῦμαι.
 Κολάσεις εὖρον εἰς τὴν γῆν· τί θὰ εὐχῶ ἐπάνω;
 Εἰπέ μοι ἂν τὴν εἴσοδον περᾶ τοῦ παραδείσου
 ὁ φόρτος ὁ ὑπέρογκος τῆς συνειδήσεώς μου;
 ἂν νὰ τὸν ἄρη ἀπ' ἐμοῦ ἀρκῆ ἢ προσευχή σου,
 ἀρκῶσιν ὄλ' αἱ προσευχαὶ ἂν ἐνωθοῦν τοῦ κόσμου;
 ὦ! ἤξευρε· δὲν ἤρχισεν ὡς παύει ἡ ζωὴ μου·
 δὲν ἤμην πάντα μοναχὸς καὶ κάτοικος ἐρήμου
 εἰς σκότη προσευχόμενος καὶ μαῦρον ῥάσον φέρων·
 τοῦ ἔρωτος ἀνέπνευσε τὴν φλόγα ἢ ψυχὴ μου
 καὶ τῶν γηίνων ἡδονῶν τ' ἀρώματα. ὦ γέρων,
 πρὶν ἢ ψυχὴ σου εἰς τὴν γῆν ἀνθήσῃ, ἐμαράνθη·
 τοῦ ἔρωτος τὸ σκίρτημα, τὴν πρώτην ἀμβροσίαν
 ἦν μειδιῶν τὸ ἔαρμας προσφέρ' εἰς τὴν καρδίαν,
 καὶ ἥτις τρέφει ἐν αὐτῇ τοῦ παραδείσου τ' ἀνθη,
 τὸ φῶς δ' διαθλώμενον ἐν μέσῳ τῶν δακρύων
 ἶριν λαμπρὰν μᾶς παριστᾶ ἐλπίδων οὐρανίων,
 ἢ γηραιὰ καρδία σου ποτέ τῆς δὲν ἠσθάνθη·
 οὐδὲ ἤξεύρεις νὰ εἰπῆς ὁποίων φλογῶν πόντος
 καὶ πόσ' αἰωνιότητες ἀρκοῦν πρὸς τιμωρίαν

τοῦ ἀπατήσαντος ἀπλήν νεανικὴν καρδίαν
καὶ μετὰ ταῦτα ἔρωτα εἰλικρινῆ προδόντος.
Ὡς ἀγαπῶσ' οἱ ἄγγελοι μ' ἠγάπησε νεᾶνις,
καὶ πρόνοια καὶ κόσμος τῆς τὰ βλέμματά μου ἦσαν·
ἐγὼ δ' εἰς μέθην ἀγενοῦς καὶ φιλοδόξου πλάνης
τὸ ἄνθος κατεπάτησα τοῦ ἔρωτος βλαστῆσαν,
καὶ δι' ἐμὲ αὐτόχειρα τὴν εἶδα φονευθεῖσαν.

Ναί, πάτερ, ἐνετρύφησα κ' εἰς τὴν φιλοδοξίαν,
τὴν ἰσχυρὰν ἀνάτασιν ψυχῶν αἵτινες θεῖαν
αἰσθάνονται τὴν γέννησιν καὶ τὴν καταγωγὴν των·
φῶς μὲν εἰς βάθος καρδιῶν ἀγνῶν καὶ ἀμολύντων,
ἀλλ' εἰς καρδίαν ἐμπαθῆ πῦρ ἐμφυσῶν μανίαν,
τὰ πάντα πέριξ, καὶ αὐτὴν βιβρώσκον τὴν ἰδίαν.
Σὺ, πάτερ, προσευχόμενος καὶ ζῶν ἐμπρὸς εἰκόνων,
καὶ ὡς τοῦ νάρθηκος λαμπὰς τηχόμενος εἰς σκότος,
τοὺς λόγους μου οὐδ' ἐννοεῖς. Στραφεῖς πλὴν ἶδε μόνον·
τίς οὗτος ὁ φερόμενος εἰς τοὺς ἀέρας κρότος;
Ποῦ τρέχουσιν αἰμοχαρεῖς αἱ τόσαι μυριάδες;
Ἴδὲ περὶ τὸν ἥλιον τὸ αἱματόεν τόξον·
ἰδὲ πῶς καίουσι αἱ πυραὶ, οἱ λόφοι κ' αἱ κοιλάδες·
ἰδοὺ ἡ λύσσα καὶ ἰδοὺ τὰ ἴχνη φιλοδόξων!
Κ' ἐγὼ τὸ γόν' εἰς τὸν βωμὸν λυγίσας τοῦ εἰδώλου,
θυσίαν τῷ προσέφερα, οὐχὶ θυμιαμάτων,
ἀλλὰ καπνοῦ πυρκαϊᾶς καὶ στεναγμῶν θυμάτων,
κ' αἱμάτων ὅσα ἔχυσά μετ' ἀσυγγνώστου δόλου.
Πειθόμενος εἰς κραταιὸν καὶ ἐπιτάττον νεῦμα,
ἢ ἀληθῶς εἰς ἀγενῆς πειθόμενος συμφέρον,
ἤλθα δαυλοῦς ἐμπρηστικούς εἰς τὴν πυρίτιν φέρων,
κ' εἰς ἐπανάστασιν κεντῶν τοῦ Ἑλλήνος τὸ πνεῦμα.
Εἰς τὴν Ἑλλάδα πῶποτε φωνὴ ἐλευθερίας

δὲν ἤχησε, μὴ σείουσα ἐκ βάθρων τὰς καρδίας.
 Ὑπὸ τοὺς Τούρκους πάντοτε ἠνοιχθῆ βαθὺ χάος,
 καὶ ἐξήρθη τὸ ἠφαιστιον τὸ καῖον ἀενάως
 ἢ σάλπιγξ ὅτ' ἐβρόντησε κατὰ τῆς τυραννίας.

Αὐτὴν, ψυχρὸς ἐκτελεστῆς ψυχρῶν τινῶν σχεδίων,
 ἐσάλπισα ὡς δέλεαρ, καὶ ἤχησεν ὡς ἄσμα,
 καὶ πειθομέν' εἰς μάταιον ἐλευθερίας πλάσμα
 εἰς ὄλεθρον ἐβάδισεν ἢ φάλαγξ τῶν ἀνδρείων.

ὦ φρίκη! ὦ! εἰς τῶν ἐχθρῶν προσέφερον τὰς βόμβας
 θυμάτων θέρος ἄφθονον, ἠρώων ἑκατόμβας!
 εἶσαι καλὸς, ὦ πάτερ μου· μ' ἀκούεις καὶ μ' οἰκτείρεις.
 Ἄν εἶχες πλὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς συνειδήσεώς μου,
 ἂν ἤσουν ὡς τὸν μάρτυρα τὸν μένοντα ἐντός μου,
 αἱμάτων θεῶν ἔβλεπες τὰς χεῖρας αὐτὰς πλήρεις,
 καὶ πῦρ ἐκρέον ἄγριον ἀπὸ τοῦ στόματός μου.

Πολλάκις εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθω ἐστεκόμην,
 καὶ ἔβλεπον τὸν γίγαντα Ὀρασὺν ἐπὶ τοῦ πόντου
 ὑψοῦντα μέχρι νεφελῶν τὸ γαῦρον μέτωπόν του,
 καὶ τῶν ἀνέμων ἢ πνοὴ μ' ἐσκόρπιζε τὴν κόμην,
 καὶ πρὸ ποδῶν μου αἱ βρονταὶ ἀντήχουν τῶν χασμάτων,
 καὶ αἱ ἀστραπταὶ τὸ ἀχανὲς ἐδείκνυον τοῦ σκότους.

Ἐκεῖ, πετῶν ὁ ἀετὸς ἐπάνω τῶν κυμάτων,
 τῆς τρικυμίας ἤκουε μεθ' ἠδονῆς τοὺς κρότους,
 καὶ οἱ ὄνυχές του λείψανα ἐκράτουν σπαραγμάτων.

Τῆς φαντασίας μου τὸ πῦρ εἰάν δὲν μὲ ἠπάτει,
 καρδίαι ἦσαν σπαίρουσαι ἐκεῖναι ἅς ἐκράτει
 τὸ αἷμά των ἐστάλαζε τὰ βάραιθρα ποτίζον,
 καὶ πνιγηρὸς ἠγείρετο ἀτμός του ἀπὸ κάτω.

Συγχρόνως θρηῆνος περίξ μου ἤκούετ' ὀλολύζων,
 καὶ εἰς τῶν ἀνέμων τὴν βοήν φωνὴ μὲ κατηρᾶτο.

ὦ! καὶ μιᾶς, μιᾶς στιγμῆς ἀπήλαυσα γαλήνην;
 Ὅταν τὸ βλέμμα ἔστρεφον πρὸς τὴν χρυσοῦν σελήνην
 ἦν ἄλλοτε ἠτένιζον εἰς μυστικὴν λατρείαν,
 τριγύρω της πολεμιστῶν δὲν ἔβλεπον χορείαν
 τὸ στέμμα τὸ οὐράνιον φορούντων τῶν μαρτύρων,
 καὶ ὑπὲρ ἀσπίδας ἀργυρᾶς κ' αἵματηρὸν μανδύαν
 συσκοτιζόντων πρὸς ἐμὲ τὸν καθαρὸν της γύρον,
 μὴ τὸν μολύνω πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐγείρων;
 Καὶ ὅταν εἰς τὰς προσευχὰς σὰς ἔκραζεν ὁ κώδων,
 ἐμπρὸς μου δὲν τὴν ἔβλεπον ὡραίαν καθὼς ἦτον,
 βλέμμα ὡς βρέφους ἰλαρὸν, ἀνάστημα χαρίτων,
 καὶ εἰς τὴν κόμην ἔχουσαν τῶν ἑορτῶν τὸ ῥόδον;
 Ναὶ μὲν, ἀκόμη τὴν πληγὴν μ' ἐδείκνυεν ἡ κόρη,
 πλὴν εἶχε πρόσωπον φαιδρὸν, πλὴν, πάτερ, ἐμειδία.
 Καθ' ἦν στιγμὴν ἐξέπνεεν, ὦ πάτερ, μ' ἐσυγχώρει·
 εἶπέ μοι, πάτερ, δι' ἐμὲ δὲν εἶν' ἐλπίς καμμία;

Ἴδου τὸ μεσονύκτιον· ἰδοὺ, κτυπᾶ ἡ ὥρα.

Εἶν' ἡ ἐσχάτη δι' ἐμέ· θεν' ἀποθάνω τώρα.

Εἶπέ μοι ποῦ ἀπέρχομαι, εἶπέ τί θ' ἀπαντήσω;

Εἶπέ τί κρύπτουν δι' ἐμὲ οἱ κόλποι τῆς σκοτίας;

τῶν πράξεών μου ἀμοιβάς; κολάσεις αἰωνίας;

Βοήθησον, ἡγούμενε, βοήθησον νὰ ζήσω.»—

—«Μεγάλα καταμαρτυρεῖς κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου·
 πλὴν ἔπλασε τὸ ἄπειρον ἡ θεὶ ἀγαθωσύνη.

Δάκρυα χύσον συντριβῆς ἐμπρὸς τοῦ ποιητοῦ σου.

Εἰς τὴν μεγάλην στάθμην του καὶ ἡ βάνις βαρύνει.

Ἄν ἦναι δίκαιος Θεὸς,—κατὰ τῶν ἀμαρτόντων

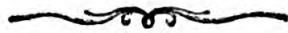
ναὶ, εἶναι ἀνταπόδοσις, εἶναι βρυγμὸς ὀδόντων,

πλὴν εἶναι καὶ μετάνοια. Ἀπόθαν' ἐν εἰρήνῃ.

ὦ πρόβατον ἀπολωλὸς, μὴ δὲν ὑπάρχει ποιίμνη;

Ἐγκαίρως πάντα λογισμὸν τοῦ κόσμου ἀποδύσου
 πρὶν τὴν γηϊνὴν στέγην τῆς ἀφήσῃ ἢ ψυχὴ σου,
 κ' ἐγείρων ἄσμα κύκνιον τὸν ποιητὴν σου ὕμναι.
 Εἶμαι θνητὸς καθὼς καὶ σὺ καὶ ἀσθενὴς ἐπίσης·
 δὲν δύναμαι τὰς θείας Τοῦ βουλὰς νὰ ἐξηγήσω,
 οὐδ' ἔχω δύναμιν δεσμὰ ἀμαρτιῶν νὰ λύσω.
 Ἄλλ' ἴσως ὅταν θὰ κριθῇ ἡ τελευταία κρίσις,
 κ' εἰς τὸν Θεὸν προσπίπτοντες βοήσωσιν ἄθροοι
 ὅσοι ἀδίκως διὰ σοῦ ἐσφάγησαν ἀθῶοι,
 τὸ ἡμάρτονον δὲ σήμερον θρηνηῶν θὰ ἐκφωνήσῃς,
 φερόμενον εἰς τὰ πτερὰ τῆς ἐλεημοσύνης,
 καλύψῃ μέρος τῆς βοῆς τῆς κρατερᾶς ἐκείνης.
 Ἄν ἠτοιμάσθῃς, πρόσφερε τ' ἀμαρτωλά σου χεῖλη
 εἰς τὴν μετάδοσιν. . . » Ἐν ᾧ ὁ γέρων τῷ ὠμίλει,
 ἀπέθανε τὸ πρόσωπον ἀγρίως διαστρέφων,
 καθ' ἣν στιγμὴν ἐβρόντησεν ὁ θόλος τῶν συννέφων.

Ἐπὶ τοῦ ὄρους ἴστατο ἀκόμη τοῦ ἀγίου
 μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν πλησίον τῆς ἀβύσσου
 κεραυνωμένον στέλεχος καείσης κυπαρίσσου,
 καὶ πλάξ μαρμάρου ὑπ' αὐτὸ ἐσώζετο Παρίου
 φέρουσα λέξιν ΣΤΕΦΑΝΟΣ ἀντὶ ἐπιταφίου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ ἥρως τοῦ παρόντος ποιηματίου δὲν εἶναι ὁ μόνος ἐπὶ Αἰκατερίνης φανείς Ψευδοπέτρος. Ἴδου ὅσοι μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν.

1. Εἰς βυρσοδέψης εἰς Βορονέτς.
2. Ὁ Τσερνισέφ, λειποτάκτης τοῦ τάγματος τοῦ Ὀρλόφου, ἐφάνη εἰς Κοπέγκαν, χωρίον τῆς Κριμαίας.
3. Ὁ ΣΤΕΦΑΝΟΣ.
4. Δουλοπάροικός τις τῶν κτημάτων τοῦ Βοροντσόφου εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Οὐφης.
5. Εἰς αἰχμάλωτος ἐξ Ἰρκούτσης.
6. Ὑμλίννος Πουργασσέφ, υἱὸς Κοζάκου ἐκ Σιμοβεΐσκης, χωρίου παρὰ τὸν Δῶνα, γεννηθεὶς τῷ 1756, κατέστη ἐπίφοδος εἰς τὴν Αἰκατερίναν. Συνεκρότησε πολλὰς μάχας καὶ ἐκυρίευσεν πολλὰς πόλεις. Ἀλλὰ προδοθεὶς συνελήφθη, ἐρρίφθη εἰς σιδηροῦν κλωδόν, καὶ συρθεὶς εἰς Μόσχαν ἀπεκεφαλίσθη, διότι ὁ δῆμιος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν καταδίκην φέρουσαν ὅτι ἤθελον τῷ κοπῇ αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες, καὶ μετὰ τοῦτο ἤθελε διαμελισθῆ ζῶν.

Ἴδου δὲ πῶς διηγοῦνται τὰ περὶ τοῦ ἡμετέρου Στεφάνου δύο ἱστορικοὶ, ὁ Καστέρας (*Histoire de Catherine II, par J. Castéra, Paris, an VIII*), καὶ ἡ Δούκισσα Ἀβραντησία (*Catherine II, par Madame la Duchesse d'Abrantès*):

« Dans le pays de Montenéro, tributaire du Grand-Seigneur, un médecin, nommé Stéphano, profita de l'enthousiasme que le nom russe inspirait aux chrétiens Grecs de ces provinces, pour leur faire croire qu'il était Pierre III. Les Caloyères, l'évêque le secondèrent avec chaleur, et cette fourberie occasionna un soulèvement parmi le peuple. Mais bientôt les Janissaires obligèrent Stéphano à prendre la fuite. Plus heureux que les autres faux Pierre III, il évita l'échafaud. » (J. Castéra, T. II, p. 159).

... « Mais à Pétersbourg et dans le reste de l'empire la révolte dressait de nouveau la tête; la nation ne voulait pas la guerre (contre les Turcs). Couronnez le Grand-Duc (Paul)! s'écriait-on sur le passage du comte Panin; nous ne voulons plus de l'étrangère! ... »

»Les quatre régiments des gardes, cette milice prétorienne dont Catherine paraissait et si sûre et si fière, sombres, silencieux, gardaient une morne attitude, plus effrayante que les imprécations du peuple. Les Orloff, jadis tout-puissants dans cette troupe de janissaires, n'étaient plus admis à fraterniser avec eux depuis que la fortune les avait placés près du trône. Ils s'en méfiaient! . . .

»Tout à coup un bruit vague, mais sinistre, circule dans Pétersbourg. Pierre III, disait-on, n'était pas mort; on l'avait vu dans les montagnes de la Chimère sous l'habit d'un Caloyer. On racontait qu'échappé par miracle aux assassins, il était demeuré caché parmi ce peuple cruel et sauvage, habitant les horribles contrées dans lesquelles la Mythologie avait jadis placé la porte des enfers. C'était, disait-on, avec ces hommes scélérats et bandits que Pierre se disposait à rentrer dans son royaume, déniait à l'avance toute grâce et toute pitié.

»A la lointaine apparition de ce fantôme, tout pâlit, tout trembla dans Pétersbourg; Moscou seul poussa des cris de joie. Des sommes d'argent considérables, des pierreries, des munitions furent envoyées au faux empereur, par le clergé de la vieille et fidèle cité. Quatre prêtres, respectables par leur âge et leur savoir, furent secrètement envoyés dans les monts Acrocérauniens; ils virent le Czar, baisèrent ses mains, se prosternèrent devant le front impérial sur lequel ils reconnurent une très grosse veine d'une forme particulière qu'en effet Pierre III avait entre les yeux.

»De retour en Russie, les quatre prêtres se partagèrent la mission: l'un alla à Archangel, l'autre par delà Tobolsk, le troisième à Astrachan, et le dernier demeura dans Moscou, racontant hautement ce qu'ils avaient vu, prêchant contre l'étrangère homicide et annonçant le retour de leur bien-aimé souverain.

»Mais l'effet que produisit cette nouvelle à Pétersbourg fut tout autre qu'à Moscou. Le peuple de cette dernière ville avait versé des larmes pour Pierre III, celui de Pétersbourg avait versé son sang! Les quatre régiments sentirent se réveiller la haine qui jadis les avait portés à se révolter et s'augmenter la crainte du châtiement que pouvait aujourd'hui leur infliger un homme qui les avait autrefois menacés lorsqu'ils étaient innocents. Un manifeste de Stéphanos, le jeune moine caloyer, le faux empereur enfin, répandu avec art dans les casernes de Préobraginski et de Ismaélowski;

dans lequel Pierre III comparait les gardes aux Sterlitz, fixa l'opinion du petit nombre qui pouvait encore l'avoir incertaine. Rappeler les souvenirs des Sterlitz c'était montrer la hache et le billot, c'était parler de mort à des gens qui devaient la donner aussitôt qu'ils en étaient menacés. Un même mouvement les réunit autour de l'impératrice. Leurs dangers étaient communs.

— «Notre mère, s'écrièrent-ils avec cette même ardeur qui animait leurs bruyantes acclamations le 9 juillet, notre mère est notre seule impératrice! . . .»

»Et dans la même journée l'hetman Kyrille Razoumowski, le plus fidèle et le plus désintéressé des sujets de Catherine, vint lui demander au nom des quatre régiments de recevoir de nouveau leur serment de fidélité sur la croix et les saintes Écritures.

»Tandis que Catherine déployait les ressources de son esprit pour lutter en Russie avec la révolte, Stéphanos organisait son armée de bandits dans les étroites vallées de la Montagne-Noire. Venise eut peur de la fermentation de son dangereux voisinage. Au moment de déclarer la guerre à la Russie, la Porte éprouva un violent dépit d'être distraite de ces grands desseins pour s'occuper de la révolte d'une province rebelle. Cependant, pressée par les événements, elle fit marcher des troupes. Les Monténégrins furent défaits, Stéphanos se cacha et quelques mois après il entra au service de la Russie comme lieutenant-colonel. Le *revenant* ne faisait plus peur.» (Catherine II, par la Duchesse d'Abrantès, Bruxelles, 1833, p. 143—147.)

Οἱ δύο ἱστορικοὶ οὗτοι διαφέρουσι κατὰ τοῦτο ὡς πρὸς τὰς περὶ Στεφάνου πληροφορίας των, ὅτι ὁ μὲν τὸν θέλει ἰατρὸν, ἡ δὲ Κυρία Ἀβραντησιὰ τὸν λέγει Μοναχόν. Περιγράφαντες αὐτὸν ὡς μοναχὸν τσαούτην εὐσέβειαν ὑποκρινόμενον, ὥστε

οἱ ἀσθενεῖς, πιστεύοντες, ἐγείρονται τῆς κλίνης,

καὶ ἔρχοντ' αἰτοῦντες παρ' αὐτοῦ τῶν νόσων θεραπείαν, »

ἠθελήσαμεν νὰ συμβιδάσωμεν ἀμφοτέρας τὰς παραδόσεις.

Ὁ Στέφανος ὅστις διὰ τὴν ὁμοιότητά του μετὰ τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ἐνεδύθη τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ εἰς τὴν Χιμάραν, περιγράφεται εἰς τὸ ποιημάτιον τοῦτο ὡς εὐειδής.

Πέτρος Γ' Θεοδωρίδης (Κάρολος Πέτρος Οὐλερίχος, υἱὸς τοῦ Δουκὸς Ὀλεστίν Γοττάρπ καὶ τῆς Ἄννης, θυγατρὸς Πέτρου τοῦ Α'), ἐνθρονισθεὶς

Αυτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας τὴν 5 Ἰανουαρίου 1762, θανατωθεὶς δὲ τὸν Ἰούλιον 1762, ἦτο χαρῖεις κατὰ τὴν μορφήν· ἀλλὰ νόσος εὐφλογίας εἶχε καταστρέψει τὸ κάλλος του. Ἴδου τί λέγουσι περὶ τούτου αἱ δύο πηγαί μου.

«Et comme il était lui-même alors fort bien fait, et doué d'une figure très-avantageuse, l'attachement devint réciproque» . . . (Castéra, V. I, 105.)

«Le Grand-Duc fut attaqué d'une fièvre violente, et une petite vérole très-maligne ne tarda pas à se déclarer . . . Il perdit les charmes de son visage et devint contrefait et presque hideux.» (Id., 106.)

«Pierre était alors bien fait de sa personne . . . Le Grand-Duc fut attaqué d'une petite vérole de la nature la plus maligne. Les suites en furent cruelles ; il demeura contrefait et presque hideux.» (M. d'Abr., 12.)

Οὐδὲν δ'ἐμποδίζει νὰ ἐξηλειφθῶσαν, τοῦλάχιστον κατὰ μέρος, διὰ τοῦ χρόνου τῆς ἀσθενείας τ' ἀποτελέσματα, ἢ καὶ ὁ Στέφανος νὰ ὠμοίαζε τὸν Πέτρον, ὧν ὅμως ἐνταυτῷ εὐσιδέστερος ἐκείνου.

Ἡ εἰς τὴν ῥαψωδίαν Γ' γινομένη ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ τοῦ Στεφάνου περιγραφὴ τοῦ θανάτου τοῦ Πέτρου, εἶναι ἱστορική. Ἴδου δὲ πῶς διηγείται αὐτὸν ὁ Καστέρας.

»On le (le Czar) mena secrètement à Mopsa, petite maison de campagne de l'hetman Razoumowski.

»Il y était depuis six jours sans que d'autres personnes que les chefs des conjurés et les soldats qui le gardaient s'en doutassent, lorsque Alexis Orloff et Teploff (fils naturels de l'archevêque de Novogorod) se présentèrent à lui et lui dirent qu'ils venaient lui annoncer sa prochaine délivrance, et lui demander à diner. Aussitôt on apporta, suivant la coutume du Nord, des verres et de l'eau de vie. Tandis que Teploff tâchait de distraire le Czar, Orloff remplit les verres, et versa dans celui qui devait porter la mort dans le sein du prince, un breuvage qu'un médecin de la cour avait eu la lâcheté de composer à cet effet. Le Czar, sans défiance, prit le poison et l'avalait. Bientôt il éprouva de cruelles douleurs, et Orloff ayant voulu lui offrir un second verre, il le refusa et lui reprocha son crime.

»Il demandait du lait à grands cris, mais les deux monstres lui présentaient encore du poison, et le pressaient de le prendre. Un

valet de chambre français qui lui était très-attaché accourut. Le Czar se précipita dans ses bras, en disant:— «Ce n'était donc pas assez de m'empêcher de régner en Suède, et de me ravir la couronne de la Russie! On veut encore m'ôter la vie!»

»Le valet de chambre osa intercéder pour son maître; mais les deux scélérats forcèrent ce dangereux témoin¹ de sortir, et continuèrent de maltraiter le Czar. Ce fut au milieu de ce tumulte qu'ont vit entrer le plus jeune des princes Baratinsky, qui commandait la garde. Orloff qui avait déjà renversé le Czar, lui pressait la poitrine avec ses genoux, tandis que d'une forte main il le tenait à la gorge, et que de l'autre il lui serrait le crâne. Baratinsky et Teploff lui passèrent alors une serviette avec un nœud coulant autour du cou. Pierre, en se débattant, fit au visage de Baratinsky une égratignure dont ce traître porta assez longtemps la marque; mais bientôt l'infortuné Czar perdit ses forces, et les meurtriers achevèrent de l'étrangler.

»Le corps du malheureux Pierre III fut en effet porté à Pétersbourg et exposé, pendant trois jours, à S' Alexandre-Newsky. On avait eu soin de le revêtir dans un uniforme prussien; il était dans un cercueil, autour duquel il n'y avait que quatre bougies; et les personnes de tout rang et de tout état eurent la liberté de lui rendre les derniers devoirs, qui consistent, en Russie, à baiser le mort sur la bouche.» (Castéra, V. I, 327—329.)

Ἡ δὲ Κ. Ἀβραντησία συμφωνεῖ πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι διὰ τοῦ λαϊμοδέτου τοῦ ἐπιζῆσαν οἱ φονεῖς τὸν Πέτρον.

«En regagnant sa chambre, ses pieds s'embarrassèrent dans quelque chose qui faillit la faire tomber; elle (Catherine) se baissa et ramassa un grand morceau de soie noire, déchiré et cordé comme s'il avait servi à serrer violemment quelqu'objet. C'était une cravate; . . . Catherine tint quelque temps ce lambeau accusateur dans ses mains, mais en silence et sans faire un pas. A la fin elle appela d'une voix tremblante, mais forte, Catherine Ivanowna.

— «Allume de feu dans cette cheminée,» lui dit-elle.

Et la cravate fut consumée.» (M. d'Abr., 61—62.)

Ἔσα εἰς τὴν Γ' ῥαψωδίαν οἱ μοναχοὶ λέγουσι περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης διὰ τοὺς ἐραστὰς τῆς σπαταλωμένων χρημάτων δὲν εἶναι ὑπερβολαί.

¹ Ἐκζητήτο Bressan.

Κατὰ τὴν Κ. Ἀβραντησιαν (σ. 125) ἡ Ῥωσσία εἶχε τότε εἰσόδημα διακοσίων δέκα ἑκατομμυρίων φράγκων κατ' ἔτος. Ὀγδοήκοντα πέντε δὲ ἑκατομμύρια φράγκων ἔδωσεν ἡ Αὐτοκρατορίσσα ἐντὸς ἑνδεκα ἐτῶν εἰς μόνους τοὺς πέντε ἀδελφοὺς Ὀρλόφους. — Ὁ Ποτέμκιν, καθ' ὅσον καιρὸν διήρκεσεν ἡ πρὸς αὐτὸν εὐνοια τῆς Αὐτοκρατορίσσης, ἀπέκτησεν ἐκ δώρων τῆς περιουσίαν τριακοσίων περίπου ἑκατομμυρίων φράγκων! — Ὁ Λανσκόης, ἔλαβε 35,000,000 φρ. — Ὁ Ζαθαδόβσκη, 7,000,000 φρ. — Ὁ Βισσότσκη, 3,000,000 φρ. — Ὁ Βασίλτσικωφ, 2,000,000 φρ. — Ὁ Γερμόλωφ, 2,750,000 φρ. — Ἐν γένει δ' ἐγένετο ὑπολογισμὸς ὅτι ἐδαπάνησεν ἡ Ῥωσσία εἰς τοὺς ἔρωτας τῆς Αὐτοκρατορίσσης τῆς 480,000,000 φρ.!

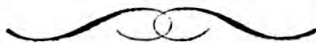
Ἡ κατάστασις τοῦ πνεύματος τοῦ Γρηγορίου Ὀρλόφου περὶ τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του, ὅποια περιγράφεται εἰς τὴν πέμπτην ῥαψωδίαν, εἶναι ιστορικῶς ἀληθής.

«Tantôt il (Gr. Orloff) se livrait à une extravagante gaieté qui excitait la risée des courtisans ; tantôt les reproches dont il accablait l'impératrice faisaient frémir tous ceux qui les entendaient, et la plogeaient elle-même dans le trouble et dans la douleur. Enfin on le força de se retirer à Moscou. Là ses remords se réveillèrent avec plus de fureur. L'ombre sanglante de Pierre III le poursuivait ; il la voyait sans cesse prête à le punir, et il expira dans le désespoir. — L'auteur allemand des anecdotes sur la vie de Grégoire Orloff dit qu'on a prétendu que la folie et la mort de cet ancien favori de Catherine avaient été l'effet d'une certaine herbe dont on le fit prendre ; crime qu'il semble rejeter sur Potemkin.» (Castéra, V. II, p. 355—356.)

«Orloff revint encore quelquefois à la cour. Elle (Catherine) n'osait pas lui en interdire l'entrée ; car, même insensé, il l'effrayait encore. Mais le spectacle de sa démence fut enfin insupportable. Tantôt sa gaieté le livrait à la risée des courtisans, tantôt les reproches dont il accablait l'impératrice faisaient frémir même ceux qui les écoutaient. Enfin elle le fit partir de force pour Moscou. Là il mourut bientôt dans un délire frénétique. L'ombre de Pierre III était toujours à ses côtés, toujours devant lui, toujours le poursuivant et criant vengeance. Il expira dans le désespoir au commencement d'avril 1785.» (M. d'Abr., 262—263.)

(α) • Ἦσαν ἐκεῖ, ὡ βλάστημα γονέων Βυζαντίων,
Δημήτριε . . . •

Τὸν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ τετάρτου Ἕσματος περιγραφόμενον ἥρωικὸν θάνατον ἀπέθανεν εἰς ἄλλην ἐποχὴν καὶ εἰς ἄλλο μέρος ὁ φειμνηστὸς Δημήτριος Σουῦτσος, οὗ ἀδελφοὶ ἦσαν οἱ ἐθνικοὶ ποιηταὶ Ἀλέξανδρος καὶ Παναγιώτης. Ὁ γενναῖος δ' ἐκεῖνος ἦν ἀρχηγὸς τοῦ Ἱεροῦ Λόχου εἰς Δραγατσάνιον τῆς Βλαχίας, ὅπου ἔπεσαν αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ θέρους τῆς ἐλευθερίας μας. Ὡς ὁ Βότσαρης καὶ ὡς ὁ Κυριακούλης κατετάχθη καὶ ὁ Δημήτριος ὑπὸ τῆς ἱστορίας μετὰ τῶν Ἐπαιμιωνῶν καὶ Λεωνιδῶν καὶ μεθ' ὅλων τῶν εὐγενῶν θυμάτων.

Η ΤΑΞΕΙΔΕΥΤΡΙΑ

Κόρη μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά ἔς τοὺς κρυσταλλένιους ὤμους,
ποῦ τρέχεις ὀλομόναχη τῆς ἐρημιᾶς τοὺς δρόμους;
Νύκτα χορεύουν τὰ στοιχιά, γυρνοῦν ἀνεραίδες,
νὰ τριγυρνᾶ μεσάνυκτα ποιάν κόρη ποτὲ εἶδες;
—Καὶ ἂν χορεύουν τὰ στοιχιά, στοιχιά εἶν' ἄς χορεύουν
ὄχι στοιχιά, τὸν ἄγγελον τὰ μάτια μου γυρεύουν.
Διαβάται ποῦ διαβαίνετε, διαβάται ποῦ ῥωτᾶτε,
δὲν ἴδετε τὸν φίλο μου ἔς τὰ μέρη ποῦ περνᾶτε;—
—Κ' ἂν ἴδαμε τὸν φίλο σου ἔς τὸν δρόμο ποῦ περνοῦμε,
νὰ τὸν γνωρίσομε' ἀπὸ τί τὸν φίλο σου ἔμποροῦμε;—
—Ἦταν λεπτὸς, ἦταν φιλὸς, ἦταν κοντὸς καὶ νέος,
σὰν ἥλιος τῆς ἀνοιξέως ἦταν χρυσὸς κ' ὠραῖος.
Σὰν τὸν χλωρὸν τὸν Μάϊο γλυκὰ χαμογελοῦσε,
καὶ σὰν ἀηδόνη ἔψαλλε ἔς τὴν λύρα ποῦ βαστοῦσε.
Ἦ τὸν ἥλιον ἔλαμπαν αἱ τραῖς τῶν φουντωτῶν μαλλιῶν του,
καὶ τὸν φθονεῖ ὁ οὐρανὸς τὸ χρῶμα τῶν ματιῶν του.
Φιλιά εἶχε ἔς τὸ στόμα του, ἀγάπη ἔς τὴ ματιά του,
παλληκαριά ἔς τὸ στῆθος του, κ' ἐμένα ἔς τὴν καρδιά του.
Μαζῆ δυὸ ζήσαμε χαρᾶς κ' εὐδαιμονίας χρόνια,
καθὼς ἔς τοῦ δένδρου τὴ φωλιά τ' ἀχώριστα τρυγῶνια,
κ' ἀπὸ κοντὰ μας ἔφρευγε ἡ λύπη ἔξωρισμένη·
ὁ ἥλιος ἐβασίλευε καὶ εἶμασθ' ἐνωμένοι,
κ' ἀνέτελλε, κ' ὡς ἀδελφοὶ φιλιούμασταν καὶ φίλοι.
Κ' ἀνέτειλε καὶ μιὰ φορὰ μὴν εἶχεν ἀνατείλει!

«Πιστή μου, λέγ' ὁ φίλος μου, σκύψε νὰ σὲ φιλήσω·
 πιστή μου, ἦλθεν ὁ καιρὸς, καὶ πρέπει νὰ σ' ἀφήσω.
 Βλέπεις ἐκεῖ ποῦ ῥίχνονται τὰ βόλια σὰν χαλάζι;
 Ἄκοῦς τὸν κρότον τῶν σπαθιῶν; Ἐμέν' αὐτὸς φωνάζει.
 Βλέπεις τὰ παλληκάρια μας ποῦ ἄγρια χορεύουν;
 Ἐμένα πρωτοχορευτὴ καὶ σύντροφο γυρεύουν.
 Ἄκοῦς ταῖς κόραις, τὰ παιδιά ἐποῦ ἀναστενάζουν,
 καὶ ποῦ ζητοῦν ἐκδίκησι; Ἐμέν' αὐτὰ φωνάζουν.»

«Λοιπὸν, πιστέ μου, ἐσὺ πᾶς· θὰ πᾶς καὶ θὰ μ' ἀφήσης;
 Ἄλλαις ὠραίαις μακρὰ θὰ διῆς καὶ θὰ γνωρίσης·
 μιὰν ἄλλην κόρη θὰ φιλής, μιὰν ἄλλην θ' ἀγκαλιάσης,
 μιὰν ἄλλην κόρη θ' ἀγαπᾶς, κ' ἐμένα θὰ ξεχάσης.»

«Μὴν κλαῖς, ἀγάπη μου, μὴν κλαῖς, καὶ πρέπει νὰ πηγαίνω,
 καὶ ἀδικῶ τὰ νιάτα μου κάθε στιγμὴ ποῦ μένω.
 Σκύψε καὶ συχοφίλει με, γλυκειὰ γαλανομάτα,
 καὶ κόλλησε ἔς τὰ χεῖλη μου τὰ χεῖλη τὰ δροσάτα,
 καὶ ἔχε ἔγεια. Μὴ μὲ ῥωτᾶς μὲ τί καρδιὰ πηγαίνω.
 Πιστὸς σου πάντα, ὅσω ζῶ, πιστὸς κ' ἐν ᾧ πεθαίνω.
 Οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἂν μὲ τριγυρίζουν,
 παντοῦ τὰ μάτια μου παντοῦ ἐσένα θὰ σκαλίζουν.
 Καὶ ἀφ' οὗ πέσουν τρεῖς φοραῖς καὶ λυώσουν τρεῖς τὰ χιόνια,
 καὶ κλάψης τρία σκοτεινὰ, δυστυχισμένα χρόνια,
 τότε θ' ἀκούσης πατησιαῖς, θ' ἀκούσης τὴν φωνή μου,
 ἔς ταῖς ἀγκαλιαῖς μου θὰ βρεθῆς καὶ θενὰ πᾶς μαζῆ μου.»—

Καὶ πῆγε, κ' ἔλυωσαν καὶ δυὼ καὶ τρεῖς φοραῖς τὰ χιόνια,
 κ' ἔκλαιψα τρία σκοτεινὰ, δυστυχισμένα χρόνια,
 κ' εἶδα τὸν χάρο νὰ περνᾷ, νὰ κλαίῃ τὴν ἐλπίδα,
 καὶ τῆς καρδιάς μου τὸν πιστὸν μήτ' ἄκουσα μήτ' εἶδα.
 Καὶ τώρα τρέχω τὰ βουνὰ, ταῖς ἐρημίαις τρέχω,
 καὶ μὲ πικρὰ μου δάκρυα τὰ μνήματά σας βρέχω.

Διαβάται ποῦ μ' ἀκούετε μὲ μάτια δακρυσμένα,
 δὲν ἔχετε παρηγοριὰ ἢ θάνατο διὰ μένα ;
 Διαβάται ποῦ εὐφραίνεσθε ταῖς χάριτες τοῦ δρόμου,
 ἄχ! πέτε με, ποῦ ἴδετε τὸν τρισαγαπητό μου ;
 Ὡς τὸν γάμο κ' ἂν τὸν ἴδετε τὸν γάμο νὰ προφθάσω,
 ὣς τὸν τάφον κ' ἂν τὸν ἴδετε, κοντά του νὰ πλαγιάσω.»—

—Παρηγοριὰ ἔχ' ἡ ζωὴ κ' ὁ πόθος ἔχ' ἐλπίδα.

Γλυκὸ κορίττι, σὰν ῥωτᾶς, τὸν φίλο σου τὸν εἶδα.

Μήτε ὡς τὸν τάφο κοίτουνταν, μήτε χαρὰ βαστοῦσε,
 μόνον μὲ χίλιους τὰ βουνὰ καὶ ταῖς λακκίαις περνοῦσε.

Ἐπαρε βράχο καὶ βουνὸ, τὸν δρόμο π' ἀνεβαίνει,
 καὶ πήγαινε, κ' ἴσως τὸν διῆς ἀκόμα νὰ πηγαίνη.

Μαῦρα εἶναι τὰ ῥοῦχά του, μαῦρα τὰ δάκρυά του,
 μαῦρο καὶ τὸ τουφέκι του, καὶ μαύρη κ' ἡ καρδιά του.»—

Καὶ παίρνει βράχο καὶ βουνὸ, τὸν δρόμο π' ἀνεβαίνει,
 μέσα ὡς τοὺς βράχους περπατεῖ, καὶ ὡς τὸ βουνὸ πηγαίνει,
 καὶ τὰ ἀγροίμια τῶν δασῶν περνοῦνε καὶ βογγοῦνε,
 μὲν ὁ πιστὸς της δὲν περναῖ, κ' οἱ χίλιοι δὲν περνοῦνε.

Καὶ καίουνε τὰ μάτια της, καὶ ἡ καρδιά της καίει,
 κ' εἰς ἓνα λόφο κάθεται, μυρολογᾷ καὶ κλαίει.

Καὶ μιὰ φωνή, βαρεῖα φωνή μέσ' ἀπ' τὸν λόφο βγαίνει.

«Ποιὸς τάραξε τὸν ὕπνο μου; φωνάζει θυμωμένη·
 διατί πατεῖς τὸ δροσερὸ, τὸ νέο μου χορτάρι;

Δὲν ἤμουν κ' ἐγὼ ἄξιο, ἀνδρεῖο παλληκάρι;

Τριάντα Τούρκους σκότωσα καὶ ἔπιασα σαράντα,
 καὶ ἐπαινούμουν καὶ παντοῦ καὶ τ' ἄξιζα καὶ πάντα.

Μὲ δάφναις περιστόλισα τὴν σπάθα καὶ τὴν λύρα,
 καὶ τῶν ἀνδρείων ἔπαινο καὶ τῶν ὠραίων πῆρα.

Πλὴν ἐν ᾧ μ' ἔτρεμ' ὁ ἐχθρὸς κ' ὁ φίλος μ' ἐπαινοῦσε,
 τὸ στῆθος μ' ἀναστέναζε καὶ ἡ καρδιά πονοῦσε.

Μιάν ἀγαποῦσα, μιὰ ξανθὴ, γλυκεῖα γαλανομάτα,
 ποῦ εἶχ' ἀγάπη καὶ ζωὴ ἔς τὰ χεῖλια τὰ δροσάτα.
 Ἄφ' οὐ τρεῖς φοραῖς πέσουνε καὶ λυώσουνε τὰ χιόνια,
 σὰν κλάψης τρία ἔρημα, δυστυχισμένα χρόνια,
 τότε θὰ ἔλθω, κόρη μου, τὴν εἶπα, νὰ σὲ πάρω.
 Πλὴν ἔταν ὑποσχέθηκα δὲν ῥώτησα τὸν χάρο.
 Κ' ἔπεσαν χιόνια τρεῖς φοραῖς, καὶ ἔλυωναν τὴν τρίτη,
 καὶ τὰ παιδιὰ μας ἐδιωχναν τὸν Τουρκοαρβανίτη,
 καὶ σὰν χαλάζι ἔπεφταν τὰ βόλια μαζωμένα,
 ἄχ! κ' ἓνα βόλι ἔπεσε καὶ μ' ἔρριξε κι' ἐμένα.
 Καὶ ἡ καρδιά μου κρύωσε, καὶ κρύωσε τὸ σῶμα,
 Μὸν ἡ πιστὴ ἀγάπη μου δὲν κρύωσε ἀκόμα.
 Μὸν φύγε, μὴ μὲ ἀφαιρῆς τὴν ἔσχατ' ἡσυχία.
 Σεβάσου ἔρωτ' ἀτυχῆ καὶ τίμα τὴν ἀνδρεία.»
 —Ἐσ' εἶσαι, φίλε, ποῦ ζητεῖ ἡ ἀγαπητικὴ σου;
 Ἄκούω τὰ πατήματα κ' ἀκούω τὴν φωνή σου.
 Ἄχ! πόσον καιρὸ μ' ἄφησες εἰς δάκρυα καὶ πόνους!
 Πόσους μονάχη πέρασα ἐρημωμένους χρόνους!
 Μὰ τώρα, ἔλα νὰ σὲ διῶ, ἔλα νὰ σ' ἀγκαλιάσω,
 κ' ἀφ' οὐ σὲ ἤῤρα μιὰ φορὰ, ποτὲ νὰ μὴ σὲ χάσω.
 Ἄφησε ζέστη καὶ ζωὴ ἔς ταῖς ἀγκαλιαῖς σου νὰ ἔρω.—
 —Κόρ', εἶν' στενὸς ὁ θάλαμος, καὶ τὸ κρεβάτι μαῦρο.
 Μήτ' ἡ αὐγὴ τὸ χαιρετᾷ, μήτ' ἡ δροσιὰ τὸ βρέχει,
 καὶ τοῦ ἡλίου ὡς ἐκεῖ τὸ φῶς ποτὲ δὲν τρέχει.—
 —Κ' ἂν ἦν ὁ θάλαμος αὐτὸς ἔς τὸ χῶμα ἀπὸ κάτου,
 κ' ἂν τὸν σκεπάζη ἄγρια ἡ νύκτα τοῦ θανάτου,
 ἔς τὴν ἄβυσσον ἂν ἔπρεπε νὰ κάθουμαι μαζῆ σου,
 θὰ δόξαζα παράδεισο τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου.—
 Βοῦ, βοῦ, γαυίζου τὰ σκυλιὰ κ' ἡ κουκουβάγια κλαῖνε,
 καὶ τὰ ἀγροῖμια πολεμοῦν καὶ ἡ ματιαῖς τους καῖνε,

καὶ τ' ἄστρα πέφτουνε, κ' ἡ γῆ κλονιέται τρομαγμένη,
καὶ μέσ' ἀπ' τ' ἄγρια κλαδιά ὁ ποθητός της βγαίνει.

Μαῦρο εἶναι τὸ τουφέκι του, καὶ μαῦρ' ἡ φορεσιά του,
καὶ μαύρη τὴν εἰκόνα της τὴν ἔχει 'ς τὴν καρδιά του.

— Ἄχ! εἶν' ἀλήθεια; φίλε μου, σὲ ξαναβλέπω πάλαι;

Ὅμως τὰ χερί' ἀπ' τ' ἄσπρο σου ἐπανωφόρι βγάλε,

κ' ἀγκάλιασε, καὶ φίλει με σὰν ἀγαπητικός μου,

καὶ μεῖν' αἰώνια πιστός κ' αἰώνια δικός μου.—

— Κόρη μου, εἶναι διὰ φιλιὰ τὰ χεῖλια μαραμένα,

καὶ διὰ γλυκαγκαλιάσματα τὰ χέρια μου δεμένα.—

— Κ' ἀνίσως ἦναι διὰ φιλιὰ τὰ χεῖλια μαραμένα,

κ' ἂν ἦναι δι' ἀγκαλιάσματα τὰ χέρια σου δεμένα,

τότ' ἄφησέ με, φίλε μου, ἐγὼ νὰ σ' ἀγκαλιάσω,

κ' ἀφ' οὗ σὲ ἦρα μιὰ φορά, ποτὲ νὰ μὴ σὲ χάσω.—

Οὐ! ὁ ἀνεμοστρόβιλος τὰ κυπαρίσσια δέρνει!

Οὐ! ὁ βοριάς τὸν πλάτανο ξερρίζωμένο παίρνει!

Καὶ κλάμματα, καὶ ἄχ! καὶ βάχ! μέσ' 'ς τὴν νοτιὰ γρυνιάζουν,

καὶ ψαλμουδιαῖς μέσ' 'ς τὸν βοριά τὸν Ὑψιστον δοξάζουν,

καὶ σύννεφα κατάμαυρα σφυρίζουνε κ' ἀστράφτουν,

κ' ἀπὸ λαμπάδες τὰ βουνὰ καὶ τὰ λαγκάδι' ἀνάφτουν,

κ' ἔλο τὰ μαῦρα σύννεφα ἀστράφτουν καὶ σφυρίζουν,

καὶ ἓνα νεκροκράββατο ἢ ἀστραπαῖς φωτίζουν. . . .

Ἄφῃτέ τους· μὲ ἀρετὴν καὶ πίστιν ἀγαποῦσαν.

Ἐ τὸν τάφον κἄν ἐνώθησαν, ἂν ὄχι ἔσω ζοῦσαν!

ΔΗΜΟΣ και ΕΛΛΗΝΕΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΔΕΚΑΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟΝ (SONNET)

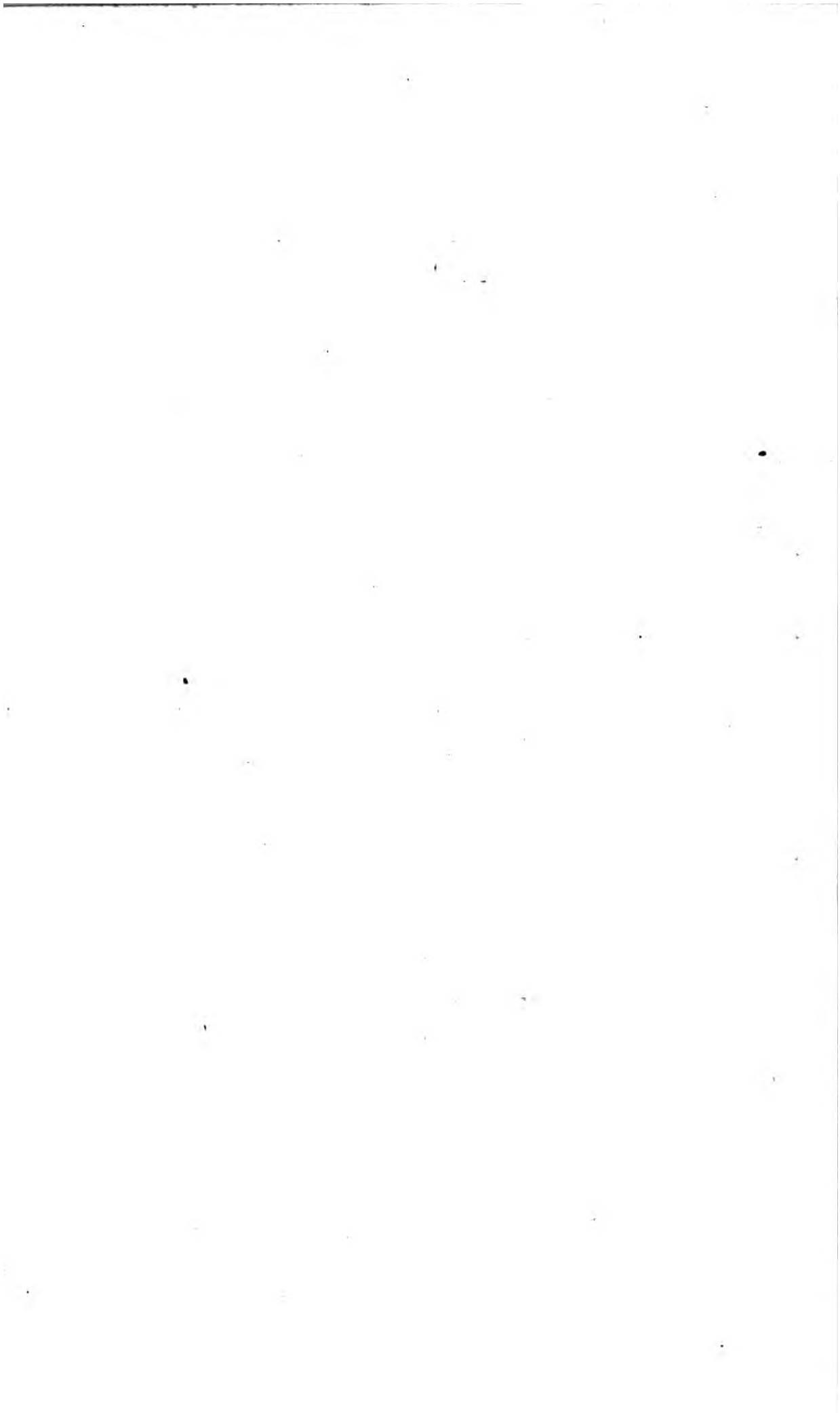
Τῶν στίχων μου ἀνθόλευκε, ἀτμοπλασμένη Μοῦσα,
χρυσῆ σκιά ᾿ς τὸ ὕφασμα τοῦ βίου μου πλεγμένη,
εἰς σέ, ὅπου οἱ πόθοι μοι τυλίσσουν φλογισμένοι,
εἰς σέ, ὅπου ἀπήνητσα ᾿ς τὰ σκότη ποῦ περνοῦσα,

προσφέρεται τὸ ποίημα· μειδιάμα προσμένει.
Τοὺς στίχους σὺ μ' ἐνέπνεες, κ' ἐγὼ τοὺς τραγουδοῦσα·
σὺ μ' ἔδιδες τὰ χρώματα, κ' ἐγὼ τ' ἀντανακλοῦσα·
κ' ἂν τὴν Ἑλένην ἔψαλα, σὺ ἦσουν ἡ Ἑλένη.

Καθὼς στεφάν' εἰς τὸν βωμὸν κρεμοῦσαν τῶν Χαρίτων,
κ' αἱ Χάριτες τ' ἀρώματα ποῦ μαραμένον χύνει
ἐδέχοντο μ' εὐμένειαν καὶ μ' ἦθος τὸ γλυκύ των,

ὁμοίως ἡ καρδιά μου τοὺς στίχους μου σ' ἀφήνει.
Ἄς ἐμαραίνοντ' ὡς αὐτὸ, ἡ τύχη των ἂν ἦτον
μειδιάμά σου εὐμενές ν' ἀξιωθοῦν κ' ἐκεῖνοι.

ΔΗΜΟΣ καὶ ΕΛΕΝΗ

Α'.

Τὰ περίχωρα τοῦ Σαραγίου

Κρύψε, βοσκὲ, τ' ἀσκαύλι σου καὶ παῦσε τὰ τραγούδια.
Ἐς τὰ ἄστρα τὰ παράθυρα τοῦ σαραγίου ὑαλίζουν·
Ἄράπηδες ἔς τοῦ χαρεμιοῦ τὴν θύραν βουχαλίζουν.—
Βλέπεις τὴν κάτασπρη μορφή ἔς τοῦ κήπου τὰ λουλούδια;
Εἰπέ με, εἶναι σύννεφο, σταλμένο ἀπ' τὴ δύσι
τοῦ παλατιοῦ τ' ἀμάραντα λουλούδια νὰ ποτίσῃ;
Ἦ εἶναι ἀνεράϊδα μ' ἀτμῶν ἐπανωφόρι,
καὶ ἤλθε τὸ κελαΐδισμα τῶν ἀηδονιῶν ν' ἀκούσῃ;
Ἦ ἴσως εἶν' αὐτὴ Οὐρὶ τῶν παραδείσων κόρη,
καὶ ἔς τὸ ποτάμι πέταξε τὸ στῆθός της νὰ λούσῃ;
Σὰν καταχνιὰ καλοκαιρὴν τριγύρω ἔς τὸ φεγγάρι
τὸ ἑλαφρό της φόρεμα τοὺς ὤμους της σκεπάζει.
Μέσα ἔς τοὺς θόλους τριγυρνᾷ τῶν λουλουδιῶν, καὶ μοιάζει
πουλὶ ἔς τὴν ἑλαφρότητα καὶ ἄγγελος ἔς τὴ χάρι.
Τοὺς κρίνους τοῦ παρθενικοῦ μετώπου της χρυσόνει
δωδεκαπλὰ ἢ εὐμορφὴ πλεξούδα της πλεγμένη,
σὰν βασιλίσσης πάγχρυσο διάδημα δεμένη,
ἢ σὰν ἀκτίνων στέφανος ποῦ τὸ φεγγάρι ζώνει.
Τῶν πληϊάδων ταῖς φωτιαῖς ποῦ ἄπαυστα κινοῦνται,
τῶν ἀνησύχων της ματιῶν τὰ βλέμματα μιμοῦνται.
Ἄλλοτε φλόγες ἀναπτε ἢ ζωηρὴ ματιὰ της,
πλὴν τῶρα λύπης κάλυμμα τὸ βλέμμα της σκεπάζει,
καὶ δάκρυο ἔς τὰ μάγουλα τὰ ροδοκόκκινά της
σὰν δρόσος εἰς γαρόφαλον μισανοιγμένον στάζει.

Ἄγγέλων χαμογέλασμα ἔς τὰ χεῖλη της πεθαίνει
 τὸ στήθος της ἐνθύμησις κρυφὴ ἀνασηκόνει,
 καθὼς ἂν ἀπὸ θύελλαν ἐχθροσινὴν δαρμένη
 ἢ σμαραγδένια θάλασσα τὸν κόλπον της φουσκόνῃ.
 Δὲν εἶναι οὔτε σύννεφον μὲ πάχνην ποτισμένον,
 οὔτε Οὐρὶ χιονόστηθη οὐρανογεννημένη,
 οὔτ' ἄγγελος μὲ πρόσωπον ἀκτινοφωτισμένον·
 εἶν' ἢ στολὴ τῶν γυναικῶν, εἶν' ἢ γλυκεῖα Ἑλένη.
 Ἡ φύσις ἀνεξάντλητος ἐντελειῶν ἐργάτις,
 ἀπὸ τὸν πίθον ἤντλησε τῶν τόσων θησαυρῶν της
 ὅ,τι καλὸν, κ' ἐπρόικισε τὸ ἀριστούργημά της,
 καὶ εἶδε, καὶ ἐθαύμασε τὸ ἔργον τῶν χειρῶν της.

Ἐδῶ τολμηρὰ πνεύματα, αὐθάδεις νόες, διέτε!

Ἦ σεῖς ποῦ ἔς τὴν μανίαν σας «Θεὸς δὲν εἶναι» λέτε·
 κυττάξετε τ' ἀρμονικὰ οὐράνιά της κάλλη.
 Ποιὸ ἄλλο χέρ' ἠμπόρεσε νὰ τὰ χαράξῃ, πέτε,
 ποιὸς ἄλλος νοῦς, ποιά φρόνησις νὰ τὰ συλλάβῃ ἄλλη,
 παρὰ ἐκείνη π' οὐρανοὺς μὲ ἄστρα περιχύνει,
 καὶ ποῦ ἔς τὸν ἥλιο στέφανον χρυσῶν ἀκτίνων δίνει;
 «Ψυχὴ δὲν εἶναι» εἶπετε ἔς τὴν ἀσεβῆ σας ζάλη.
 Ἐδῶ τὰ οὐρανόβαφα τὰ μάτι' αὐτὰ κυττάξετε,
 κυττάξετε τοὺς νοήμονας μαγνήτας, καὶ φωνάξετε
 «ψυχὴ δὲν εἶναι.» Μιὰ ματιὰ γοργή της θὰ σᾶς μάθῃ
 πῶς ζῆ εὐαίσθητη ψυχὴ ἔς τοῦ στήθους σας τὰ βάθη.
 Ἦλθετ' ἐμπρὸς καὶ εἶπετε: «Δὲν εἶν' ἀθανασία!»
 Στάκτη σᾶς φαίνεται ἢ μορφὴ ἐκεῖν' ἢ οὐρανία;
 Ἦ τὰ κάλλη της ἀθάνατη δὲν βλέπετε ἀκτῖνα;
 Θεοῦ τεχνούργημα αὐτὴ δὲν εἶν' ἢ ἀρμονία;
 Ἦ τὸ σκότος τὸ αἰώνιο θενὰ σβυσθοῦν ἐκεῖνα
 τὰ βλέμματα ποῦ ἔς ταῖς καρδιαῖς αἰώνια θὰ ζήσουν;

Ἄφῃτε μὸν τὰ χέρια σας τὰ χέρια της ν' ἀγγίσουν,
γευθῆτε τοῦ ἀγγελικοῦ φιλιού της τῆ μαγεία,
καὶ τότε ἀποκριθῆτέ με· Δὲν εἶν' ἀθανασία ;

Εἰς δένδρα γιγαντόσωμα, ἔς τοὺς βράχους ριζωμένα,
μ' ἄγριαις ρίζαις, μὲ κλαδιὰ σκληρὰ, γυμνὰ καὶ μαῦρα,
ἀπὸ ἀνεμοστρόβιλον κ' ἀπὸ βρονταῖς δαρμένα,
φυσᾶ ματαίως ἡ γλυκειὰ καὶ μυρισμένη αὔρα·
ματαίως θέλει ἀνθισμὸν καινούριον νὰ τοῖς δώσῃ·
μὸν τὸν βοριά ἀισθάνονται ποῦ θὰ τὰ ξερρίζωσῃ.

Ὅμως τὸ ἄνθος τὸ σεμνὸν ὁποῦ ὁ κῆπος τρέφει,
κ' ἂν ἔς τοῦ ἡλίου ταῖς φωτιαῖς τὰ φύλλα του μαζόνῃ,
ἔταν τὸ βράδῳ δροσερὴ ἡ αὔρα ἐπιστρέφῃ,
εὐαίσθητο, τὸ τρυφερὸ κεφάλι του ὑψώνει.

Οὕτως ὁ ἄνθρωπος· ἀφ' οὗ παθῶν ἀνεμοζάλη
μαράνη τὴν καρδίαν του, καὶ τῆς ζωῆς ἡ πάλῃ
στειρεύσῃ τὴν ἰκμάδα της καὶ τὴν ἀποτεφρώσῃ,
αἰσθημα πλέον τρυφερὸν ποτὲ δὲν θ' ἀναδώσῃ,
οὐδ' ἡ θρησκεί' αὐτὴ ἀρκεῖ νὰ τὸν παρηγορήσῃ.
Μόλις ὁ κτύπος τὸν κινεῖ ποῦ θὰ τὸν ἀφανίσῃ.

Ἄλλὰ τῆς κόρης ἡ ψυχὴ ἡ τρυφεροπλασμένη,
κ' ἂν βάσανα τὴν τυραννοῦν, κ' ἂν λύπη τὴν μαραίνῃ,
κ' ἂν τὴν πληγώνουν πάθη της ἢ ξένοι βασιλίσκοι,
εἰς ἤσυχια καὶ εἰς γλυκὰ αἰσθήματ' ἀνοιγμένη,
ἔς τὴν προσευχὴ παρηγοριὰ καὶ ἤσυχία βρίσκει.

Εἰς τ' ἄνθη τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ χάθηκ' ἡ Ἑλένη ;
Ἰδέτ' ἐκεῖ· δυὸ δάκρυα τὸ χέρι της σφογγίζει·
ἰδοὺ ἔς τὰ τριαντάφυλλα, τὴν βλέπω, γονατίζει·

προσεύχεται. Προσεύχεται! ὦ σεῖς εὐτυχισμένοι,
 εἰς ὅσους εἶχ' εὐνοϊκὴ ἢ τύχη συγχωρήσει
 ὠραίαν εἰς τῆς προσευχῆς τὴν ὥραν νὰ ἰδῆτε,
 σεῖς αὐτῆς μόνον τῆς σκηνῆς τὴν χάριν φαντασθῆτε.
 Ποιὰ γλῶσσ' ἀνθρωπολάλητη θεὰ τὴν παραστήσει;
 Προσεύχεται! ἔς τὸν οὐρανὸ τὰ μάτια τῆς στραμμένα,
 θαρρεῖς ἀκτίνων δέματα πῶς στέλνουν ἔς τὸ φεγγάρι·
 καὶ τὰ ὠραῖα μέλη τῆς ἔς τὸ φῶς ζωγραφισμένα,
 προσθέτουν χάρι τ' οὐρανοῦ ἔς τὴν γῆϊνή τους χάρι.
 Ποιὰν ἄρα γε θεότητα δοξάζ' ἢ προσευχὴ τῆς;
 Τὴν ξαναψάλλ' εἰς τὸν Θεὸν ἀγγέλων συνοδία,
 ἢ τῶν ἐγγόνων τοῦ Ὀσμάν τὴν δέχετ' ὁ προφήτης;
 Τί ἄκουσα; Τί πρόφερε; Τὴν λέξιν «Παναγία!»
 Ναί, ἔς ὀρθοδόξων χριστιανῶν τὸ δόγμα βαπτισμένη,
 σὰν νέον ἄνθος ἔλαμπε ἔς τὸ πατρικὸ τῆς χῶμα·
 ἀφ' οὗ πλὴν τὴν ξερρίζωσαν ἀνήλικην ἀκόμα,
 τοῦ παλατιοῦ ὁ πνιγηρὸς ἀέρας τὴν μαραίνει.
 Ματαίως ὅμως ταπεινὸς ὁ ἄγριος Ἀχμέτης
 κλίνει γεμάτος ἔρωτα τὰ τούγια τοῦ ἔμπροστά τῆς.
 Ποτέ δὲν ἀποκρίθηκε ἔς τὴν φλόγα τοῦ ποτέ τῆς
 δὲν πλήρωσε τὰ πάθη τοῦ μὲ μιὰ γλυκειὰ ματιά τῆς.
 Μέσα ἔς τὰ δάκρυα ξυπνᾶ, ἔς τὰ δάκρυα κοιμᾶται,
 καὶ ὁ πασᾶς τὴν σέβεται καὶ σιωπᾶ κ' ἐλπίζει.
 Ἡ ἀρετὴ τῆς προσταγαῖς δὲν ἔχει νὰ φοβᾶται,
 καὶ τῆς ζωῆς τῆς ταῖς στιγμαῖς εὐνοῦχος δὲν ὀρίζει.
 Διὰ τί ἄρα γ' ὁ πασᾶς νὰ ἀγαπᾶ τοῦ κάκου;
 Τὴν παγωμένην τῆς καρδιά δὲν ἔμπορεσε νὰ κάμψη;
 Γυναῖκα χωρὶς ἔρωτα εἶν' ἥλιος χωρὶς λάμψι·
 ἢ, ἴσως ἄλλον ἀγαπᾶς, κόρη γλυκειὰ τοῦ Λιάκου;
 Τοῦ Λιάκου; Λιάκος! τ' ὄνομα μὲ εἶναι γνωρισμένο!

Συχνὰ μὲ κρότον τουφεκιῶν τὸ ἄκουσαν οἱ βράχοι·
 πασάδες τρεῖς ἔς τὸν τάφον τους τὸ ἔχουν ἀκουσμένο,
 καὶ φόνου σύνθημα συχνὰ ἀντήχησε ἔς τὴν μάχη.
 Οἱ Τοῦρκοι Λιάκος ἄκουαν καὶ ἔς τὴν φυγὴ γυρνοῦσαν,
 κ' οἱ κλέφταις Λιάκος ἔλεγαν, κ' ὠρμοῦσαν, καὶ νικοῦσαν.
 Σήμερα Λιάκο ἔς τὰ βουνὰ ματαίως θὰ ζητήσης.
 Θὰ τὸν φωνάζης, καὶ βουβὴ θὰ σιωπᾷ ἡ φύσις.

B.

Τ' ἦτον ἔς τὴν φραγὴ τοῦ κήπου; ἦτον ἴσκιος; ἦτον σκόνι
 τοῦ ὁ ἄνεμος ἀρπάζει καὶ αἰφνίδια σηκώνει;
 Τί ὄρμη! Ἄπὸ τοὺς τάφους ἂν γυρνούσαμεν ὀπίσω,
 ἴσως ἔπρεπε, πῶς ἦτον νεκροῦ ἴσκιος νὰ νομίσω,
 τοῦ ἔς τῆς θύελλας τὸν ὦμον φεύγει, ὅταν ξημερόνη.

Γ.

Ἐς τὸ πουπουλένιο στρώμά σου, πασᾶ, δὲν βρίσκεις ὕπνον;
 Μετρᾶς ἴσως τὰ θύματα τοῦ μελετᾶς νὰ σφάξης,
 ἢ τὸ ἀφιόνι ξέχασες ἔς τὸν χθεσινόν σου δεῖπνον;
 Τώρα φθονεῖς τοὺς δούλους σου, κ' ἐπιθυμεῖς ν' ἀλλάξης
 τὰ τρία σου παπλώματα κ' ἐπτά σου μαξιλάρια
 μὲ τοῦ χωριάτου τὰ χλωρὰ νεόκοφτα χορτάρια.
 Πόσο γλυκὰ καὶ ἤσυχα κοιμᾶται ὁ χωριάτης!
 Φιλοδοξίας σχέδια τὸν νοῦν του δὲν ζαλίζουν·
 δὲν συχνοβλέπει ὄνειρα τοῦ νὰ τὸν γαργαλίζουν,
 καὶ τὸν κοιμίζῃ ἡ κούρασις μὲ τὸ νανούρισμά της.
 Ἄν ἡ ἀγάπη σὲ ξυπνᾷ, Ἀχμέτη, δυστυχία!
 Σὲ εἶπ' ὁ ὕπνος, ἔχε γειά! σὰν φάντασμα γυρίζεις·
 τὴν νύκτα ἔχεις συντροφιά καὶ τὴν μελαγχολία·
 κ' ἔταν ἐλπίδ' ἀκόμη διῆς, δὲν θέλεις νὰ ἐλπίζης.

Ὅμοίως εἰς τὴν τράπεζαν τῆς τύχης ὅστις παίξει,
 ἂν ἡ τυφλὴ θεότης του σκληρὰ τὸν κατατρέξει,
 μὲ πείσμα, τόσον ἄτυχα πῶς ἔφθασε νὰ παίξει,
 τὸ τελευταῖόν του φλωρὶ τινάζ' εἰς τὸ τραπέζι.

Δ'.

Ἵψηλὸς κατάσκιος τόπος πλησίον εἰς τὸν μέγαν δρόμον

Ἔλα κοντὰ, πουλί μου,
 καὶ ἔς τὰ πλευρά μου κοίμου.

Μυρίζουν τὰ πουρνάρια
 καὶ τὸ κλαδὶ τοῦ θύμου,

καὶ τῆς νυκτὸς ἡ πάχνη δροσίζει τὰ χορτάρια.

Τὴν σιωπὴν τοῦ ὕπνου συγχίζει τὸ ἀηδόνι,

κ' ἡ σιγανὴ φωνή μου,

κ' οἱ ταραγμένοι κλῶνοι.

Ἔλα κοντὰ, πουλί μου,

καὶ ἔς τὰ πλευρά μου κοίμου.

Πλὴν τ' εἶν' αὐτὸς ὁ βρόντος ποῦ ὁ βοριάς μᾶς φέρνει;

Ταῖς πέτραις τῶν φαράγκων ἀστροπελέκι δέρνει;

ἢ χεῖμαρρος ἔς ταῖς βράχες κατρακυλᾷ κ' ἀφρίζει,

κ' ἐν ᾧ τοὺς βράχους σχίζει,

τὰ τρίμματα τῶν βράχων ἔς τὰ κύματά σου σέρνει;

Ἀγάπη μου, ταραττεσαι; ὁ κρότος σὲ τρομάζει;

Αὐξάνει, πλησιάζει,

κ' ἀπὸ τὸ δάσος ποῦ δεξιὰ ἐκτείνειτ' ἀπλωμένον,

ἐν ἄλογον τινάζεται χρυσοχαλινωμένον,

ὅπου ἀνεμοστρόβιλος πῶς μαστιγώνει μοιάζει.

Ἵς ταῖς πέτραις δὲν πατεῖ, πετᾷ· κ' ὁ κτύπος τῶν πετάλων

σπίθαις σκορπᾷ καὶ πύλαγον ἀποτελεῖ μέγαν.

Ὁ ἔφιππος ποιὸς εἶναι;

Ἀγαπητή μου, μείνε·

δὲν θὰ τὸν διῆς· τὴν γλῶσσαν τοῦ δάσους θὰ γυρίση.
 Ποιὸς ἔς τὴν γοργὴν φυγὴν τοῦ ἔμπορεῖ νὰ τὸν γνωρίση;
 Πλὴν ὄχι! νὰ τος, στάθηκε, τὰ χαλινάρια ἄρπάζει·
 μιὰ κρυφούποπτη ματιὰ ἔς τὴν πεδιάδα ρίχνει,
 δέκα θωριαῖς ἔς τὸ πρόσωπο εἰς μιὰν στιγμὴν ἀλλάζει,
 καὶ μ' ἀναμμένα βλέμματα τοὺς μιναρέδες δείχνει.
 Τὸ ἄλογό του, μὲ μαλλὶ σὰν τῶν βουνῶν τὸ χιόνι,
 μὲ μάτι μαῦρο κάρβουνο, ποῦ σὰν τῆ φλόγ' ἀνάφτει,
 εἰς αὐτιά του στήνει ἀψηλά, τὴν χαίτην του ὀρθώνει,
 μὲ τὸ ποδᾶρι σκάφτει.

Κρύψου, πουλί μου, ἔς τὰ κλαδιὰ καὶ διὲ τὸ παλληκάρια!
 Τὸ θάρρος διὲ ἔς τὰ μάτια του, ταῖς τραῖς διὲ ἔς τὰ μαλλιά του,
 ἔς τὸ σῶμά του τὴν χάρι,
 τὸν γίγαντα ἔς τὴν δύναμι καὶ ἔς τὸ ἀνάστημά του.
 Τοὺς κρίνους τοῦ προσώπου του χρῶμα χαλκοῦ σκεπάζει,
 μεγάλων κόπων μάρτυρας, συχνῆς κακοπαθείας.
 Τὸ μάτι του τὸ γαλανὸ ἀναγκασμένον μοιάζει
 τὸ βλέμμα πῶς συνήθισε τῆς ὑπερηφανείας.
 Ἡ κρυφὸς πόνος ψυχικὸς, ἡ λύπη, ἡ δυστυχία,
 ἔς τὸ μέτωπόν του χάραξαν τοῦ χρόνου τὰ σημεῖα.

Χίλιαις μορφαῖς ἀλλάζει

τοῦ ζωηροῦ προσώπου του ἡ φυσιογνωμία·
 καὶ βλέπεις κ' εἰς τὴν ὄψιν του, κ' εἰς ὄλον του τὸν τρόπον
 (ἂν ζωγραφίζῃ τὴν ψυχὴν ἢ ὄψιν τῶν ἀνθρώπων)
 ἐλπίδας, πόθους φλογεροῦς, καὶ τύψεις συνειδότος.
 Ὀλίγη ὥρα σκέψεως τὰ φρύδια του σουφρώνει·
 πλὴν τοῦ ἀλόγου ἢ φωνῆ καὶ τῶν νερῶν ὁ κρότος
 τὸ σύννεφον τοῦ σκοτεινοῦ συλλογισμοῦ σηκώνει,

καὶ φρίκης μένει ἔκφρασις ἔς τὸ πρόσωπόν του μόνη.

Ἄλλ' ἔξαφν' ἀλλοιόνηται,

ἔς τὴν σέλλαν του σηκώνεται·

σπασμωδικὰ τὸ χέρι

πιστόλι δίστομο τραβᾷ ἀπ' τὸ χρυσὸ κεμέρι.

Κτυπᾷ, ἡ φλόγα λάμπει·

ἀντιβοοῦν οἱ κάμποι·

τὸ ἄλογο ἀγρίευσε, ἔς τὰ δυὸ ποδάρια στάθηκε,

καὶ μὲ τὴν βία τοῦ βολιοῦ,

ἢ τῆς φωτιᾶς τοῦ πιστολιοῦ,

τινάχθηκε καὶ χάθηκε.

Ἔφυγε· πάλιν σιωπὴ τὰ δάση κυριεύει·

πάλιν τῶν ἄστρον ἡ φωτιὰ σιωπηλὰ σαλεύει,

καὶ πάλιν δὲν ἀκούεται παρὰ μὸν τ' ἀηδόνι,

κ' ἡ σιγανὴ φωνή μου,

κ' οἱ ταραγμένοι κλῶνοι.

Ἔλα κοντὰ, πουλί μου,

καὶ ἔς τὰ πλευρά μου κοίμου.

Ε΄.

Μόλις γνώρισα τὸν κόσμον, πλὴν τὸν γνώρισ' ἄρκετὰ
διὰ νὰ διῶ πῶς τὴν καρδιά του ἡ καταστροφή σπαράζει,

καὶ πῶς ἄρπυια τῆς λύπης εἰς τὰ σπλάγχνα τὸν κεντᾷ.

Μόλις κτύπησ' ἡ καρδιά μου, κ' ἔμαθε ν' ἀναστενάζει.

Εἶδα τὸ σμαραγδωμένο λουλουδόχυτο λειβάδι

θαλασσῶν ἀγριωμένων μαῦρο κῦμα νὰ σκεπάζει·

τὰ θεμέλια τῆς γῆς μας εἶδα νὰ κλονῆ τὸν ἄδη,

καὶ ἔς τὸ χάος τὸ παμφάγον γενεαῖς θνητῶν ν' ἀρπάζει.

Εἶδα καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τὸν γίγαντα τῆς γῆς,

καὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν εἶδα· μὲ ἰδρῶτα περιχύνει

ταῖς στιγμαῖς τῆς δυστυχίας ποῦ ὁ οὐρανὸς τὸν δίνει.
 Ὅλος πόθους καὶ ἀγῶνας, εἰς νερὰ πικρῆς πηγῆς
 καὶ τὴν φλόγα τῆς ζωῆς του καὶ τὰ βάσανά του σβύνει.
 Ὡς ὁ στάχυς τῆς κοιλάδος ἔς ὠριμάδα μόλις φθάνει,
 μόλις ζῆ, ποῦ τὸν θερίζει τοῦ θανάτου τὸ δρεπάνι.
 Εἶδ' ἀπότιστον τὸ ἄνθος ποῦ ὁ ἥλιος μαραίνει,
 ἔς τὴν αὐγὴ τῶν ἡμερῶν του ἕνας νέος νὰ χλωμαίνει,
 ν' ἀγαπᾷ· τὴν νύκτα μόνος χωρὶς σύντροφον νὰ κλαίῃ,
 τῆς νεότητός του τ' ἄνθη ἔς ἀναστεναγμούς νὰ καίῃ,
 ἔς τοὺς ἀέρας νὰ φωνάζῃ τῆς καρδιάς του τὰ δεινά,
 νὰ ἐπιθυμῇ τὸν τάφον, τοὺς ἀνθρώπους νὰ ξεχνᾷ,
 εἰς τὸ πέλαγος τοῦ κόσμου ὡς ναυάγιον νὰ πλέῃ,
 ν' ἀγαπᾷ· καὶ ἡ ὠραία, τῆς καρδιάς του ὁ μαγνήτης,
 μὲ ψυχρότητα τῆ φλόγα τῶν παθῶν του νὰ πληρόνῃ,
 τὸν καθέν' ἀδιαφόρως μὲ χρυσᾶ δεσμὰ νὰ ζώνῃ,
 καὶ φιλάρεσκοι φροντίδες νὰ ἦν' ἔλ' ἡ ἡδονή της·
 μὲ τὴν τύχην του νὰ παίζῃ, καθὼς παίζει τὸ παιδί
 μὲ τὸ ἄνθος ἐποῦ κόπτει καὶ ποῦ ἄσπλαγχνα μαδεῖ.
 Εἰς δεινὴν ἀπελπισίαν, εἰς ζηλότυπον φροντίδα
     δυστυχῆ τὸν νέον εἶδα,
 κ' εἶπα· Τρεῖς φοραῖς εὐδαίμων, ἔποιος νὰ ἔχη κατορθώνει,
 σίδηρον εἰς τόπον στήλους, ἔς τῆς καρδιάς τὸν τόπον πάγον,
 ἔποιος διὰ ν' ἀποφύγῃ ἕνα βέλος καρδιοφάγον,
 μὲ στωϊκισμοῦ εἰρήνην τὴν ψυχὴν του θωρακώνει.
 Οὔτε ἔρωσ τὸν κεντρώνει, οὔτε λύπη τὸν μαραίνει.
 Βωβὴ εἶν' ἡ ὠραιότης εἰς τὰ αἰσθητήριά του,
 κ' ἂν τὸν κόσμον εἰκονίζῃ ὡς καθρέπτῃς ἡ καρδιά του,
 κ' εἰς αὐτὴν ὡς κ' εἰς ἐκεῖνον ἔχνος σταθερὸν δὲν μένει.
 Εἶναι δένδρο ξηραμένο ποῦ ψηγάλα δὲν δροσίζει,
 ἔμως οὔτε καταβράκτες ἀπ' τοὺς βράχους τὸ κρημνίζει.

Είδα ἔμως πόσα πάσχει καὶ ἡ ἔρημη καρδιά.

Εἶναι σὰν κλαδί σπασμένο εἰς τὰ πράσινα κλαδιά·
αὐτὴ μόνη δὲν ἐλπίζει τῆς χαρᾶς τὸ καλοκαίρι
οὔτε θέρμην, οὔτε κάλλη, οὔτε ἄνθη νὰ τὴν φέρη.

Εἰς ἀπάθειαν θαμμένη,

ἔς τῆς ζωῆς τοὺς κόλπους μόνη αὐτὴ μνήσκει νεκρωμένη,
ἢ καὶ ἂν ἀπ' ἔξω μόνον τὴν περισκεπάζουν πάγοι,

ζεστὸν αἶμ' ἂν τὴν θερμαίνει,

εἰς τὰ βάθη τῆς τὰ πάθη ποῦ τὴν τυραννοῦν φυλάγει,
ἔξοδον εἰς τοὺς χειμάρρους ποῦ τὴν θραύουν δὲν ἀφίνει,
καὶ χωνεύει τρικυμίας ἢ ψευδήσυχος γαλήνη.

Ἵς ἔποιον χαίρεται μονάχος, ἢ χαρὰ εἶν' ἄλλος πόνος,
κ' ὑποφέρει διπλὴν λύπην ἔποιος ὑποφέρει μόνος.

Τῆς καρδιάς ἔπου ὠπλίσθη μὲ τὴν στωϊκὴν ἀσπίδα
τὰ δεινὰ, τὴν ἔρημίαν καὶ τὰ βάσαν' ἀφοῦ εἶδα,
εἶπα· Ἐνας εἶν' εὐδαίμων, ἕνας μόνον, ἔποιος φθάση
ἕνα σύντροφον ἔς τοῦ κόσμου τὸ ταξείδι ν' ἀπαντήση,
ἔποιος τῆς θερμῆς καρδιάς του τὰ αἰσθήματα χαρίση,
κ' ἔρωτα, κ' ἐμπιστοσύνην, κ' εἰλικρίνει' ἀγοράση.

Αὐτὸς μόνος δὲν φοβεῖται, ἔς τῆς ἀγάπης του τὰ χέρια,
τῆς ζωῆς ἀνεμοζάλαις, κ' ἄγρια τοῦ κόσμου δάση.

Ἵς ταῖς ἡδονικαῖς ἀγκάλαις κολυμβᾷ τῆς νηνεμίας·
ἔλαις του εἶν' ἢ ἡμέραις ἀνοιξες καὶ καλοκαίρια,
καὶ μαζῆ τῆς κάθε ὥρα εἶν' αἰὼν εὐδαιμονίας.

Ἵς τὰ γυρίσματα τῆς τύχης αὐτὸς μόνος σταθερὸς,
ἀδιάφορα κυττάζει ἔτι φεύγει ὁ καιρὸς,
ἔτι φεύγει ἢ νεότης, ἔτι τάφος πλησιάζει·

ἔς τῆς ἀγάπης του τὸ πλάγι πάντα φίλος τρυφερὸς,
μετὰ εὐτυχὲς ταξείδι ἔς εὐτυχῆ λιμέν' ἀράζει.

ἽΣ τὰ χωρίσματα, Ἄχμέτη, τοῦ χρυσοῦ σου παραδείσου,
 μὲ ἀπάθειαν πῶς θέλεις ἢ καρδιά σου νὰ σφαλῆση;

ἽΣ τῆς τρυφῆς τὴν γλυκειά βρῦσι
 μεθᾶ, Τοῦρκε, ἢ ψυχὴ σου.

Τὸ θυμίαμα ποῦ πίνει καὶ οἱ θησαυροὶ τοῦ Κροίσου
 εὐκολα τὴν μαλακόνουν,

κ' αἱ ἀγκάλαις τῶν Οὐρί σου

ἀπαθείας φιλοσόφων εὐκολα τοὺς πάγους λυόνουν.

Μάρανε τὴν δύνάμιν σου τῆς τρυφῆς σου τὸ σκουλήχι·

δὲν φουσκώνει ἢ καρδιά σου ἀπὸ δυναταῖς θελήσεις·

ἂν τὴν δύνάμιν δὲν ἔχῃς ὥστε ἄλλους νὰ νικήσῃς,

θὰ νικήσῃς τὴ ψυχὴ σου, τὴ δυσκολωτέρα νίκη;

Κᾶν ἔς τοῦ χαρεμιοῦ τὸ βάθος

εἰς τῶν γυναικῶν τὸ πλῆθος

εἶναι ἄρα γ' ἓνα στῆθος

ποῦ νὰ σ' ἀγαπᾶ μὲ πάθος;

μιὰ καρδιά νὰ σ' ὀδηγήσῃ

ἔς τὸ ταξεῖδι τῆς ζωῆς,

μιὰ καρδιά νὰ σ' ἐννοήσῃ,

μιὰ καρδιά νὰ ἐννοῆς;

ἢ μόν' ὄργαν' ἀσωτίας

καὶ τυφλῆς σου ἠδονῆς,

μόνον τὰς ἐπιθυμίας

καὶ τοὺς φθόνους των κινεῖς;

Τ' ἀναμμένα βλέμματά σου

καὶ τὰ φρύδια τὰ κυρτά

καὶ τὰ χεῖλη τὰ χλωμά σου

μ' ἀποκρίνοντ' ἄρκετά.

Δὲν ῥωτᾶς ποιά γιὰ χαρέμι,

ἢ γιὰ ἄττ', ἢ γιὰ σπαθί σου,

κ' ὁ δειλὸς εὐνοῦχος τρέμει
 σὰν βροντὴ τὴν σιωπὴ σου.
 Κάθε βῆμα τῆς Ἑλένης
 κυνηγοῦν τὰ βλέμματά σου.
 Ἄπ' τὸν ἔρωτα τῆς ξένης
 ὑποφέρεις καὶ σωπαίνεις,
 καὶ τῆς ζούλιας τὸ σκουλήκι κρυφοτρώγει τὴν καρδιά σου.
 Μόλις εἶδες πῶς 'ς τὸν κῆπον ἕνας ἴσκιος κατεβαίνει,
 ποῦ ἡ ζούλια κ' ἡ καρδιά σου φώναξαν, εἶν' ἡ Ἑλένη!
 Ῥίφθηκες 'ς τὸ παραθύρι, καὶ τ' ἀνήσυχά σου μάτια
 τὴν γυρεύουν εἰς τῶν φύλλων τὰ σμαραγδωτὰ πλεμμάτια.
 Ἐς τὰ λουλούδια τριγυρίζει
 μὲ περπάτημα ὠραῖο·
 ἡ ψυχὴ σου τὴν γνωρίζει,
 καὶ τὸ στῆθός σου γογγύζει,
 καὶ τῆς πίστεώς της φύλαξ, κλαῖς καὶ ἀγρυπνεῖς· σὲ κλαίω.

ΣΤ'.

Ὁ ὑψηλὸς τόπος πλησίον εἰς τὸν δρόμον

Ἄκόμα δὲν κατέβηκε 'ς τὸ κῦμα τὸ φεγγάρι·
 ἀκόμα ἡ ἀνατολὴ γαρόφαλα δὲν χύνει.
 Πουλί μου, τόσο πάρωρα ὁ ὕπνος σὲ ἀφίνει;
 Ἦσύχασε 'ς τὸ πλάγι μου 'ς τὸ δροσερὸ χορτάρι.—
 —Σὰν ἄλογα μὲ φάνηκε πῶς ἄκουσα νὰ τρέχουν.
 Χρεμετισμὸς ἀντήχησε 'ς τοῦ ὕπνου μου τὸ βάθος.
 Πῶς; τ' ἄλογα νὰ μᾶς ξυπνοῦν συνωμοσίαν ἔχουν,
 ἢ κάμν' ἡ φαντασία μου τῆς ἀκοῆς τὸ λάθος;—
 —Δὲν ἦτο λάθος· κύτταξε, μὲ βίαν τοῦ ἀέρος
 τὸν ἔφιππον π' ἀριστερὰ πετιέτ' ἀπὸ τὰ δάση.

Ὁ ἴδιος ποῦ πρὸ δυὼ ὤρων εἶχ' ἀπ' ἐδῶ περάσει,
 τὰ χαλινάρια του τραβᾷ ἔς αὐτὸ τὸ ἴδιο μέρος.
 Μονάρχος ἔμως δὲν γυρνᾷ ἔς τὴ σέλλα του, ἔμπροστά του
 μιὰ κόρη ζώνουν ἔντρομη τὰ χέρια τ' ἀνδρικά του·
 τὸ πρόσωπό του εἶν' ὠχρὸ, τὰ μάτια του ἀνάφτουν,
 καὶ ψηλαφεῖ τὸ χέρι του τὰ ἄρματα π' ἀστράφτουν.
 Μὰ γιατί σείεται ἡ γῆ; γιατί βροντοῦν οἱ κάμποι;
 Ἦ εἶν' ἡ πολύγλωσση φωτιά ὅπου ἔς τὰ δάση λάμπει;
 Τῶν πέραν λόφων ἡ ἠχὼ γιατί ἀναστενάζει;
 Καθὼς ἔταν εἰς σύννεφα φλογὸς καὶ λάβας μαύρης
 μὲ βρόντους καὶ μὲ κλονισμοὺς, σὰν φλογερὸ δελφίνι,
 ἀπ' τῶν κυμάτων τὸν βρασμὸν ἐβγῆκ' ἡ Σαντορίνη,
 ζητεῖς τοῦ σεισμοῦ γίγαντα καὶ τώρα δρόμον νά ὕρῃς,
 κ' εἰς ταῖς ἀγκάλαις σου ἡ γῆ γογγύζει καὶ σπαράζει;
 Νὰ μιὰ φωνὴ σὰν ἑκατόν: Ἄλλάχ, Ἄλλάχ φωνάζει.
 Ἡ πεδιάδες ἄλογα καὶ Τούρκους πλημμυρίζουν.
 Σὰν καταρράκτου κύματα ποῦ τοὺς κρημνοὺς ξεσχίζουν,
 κ' ἐλεύθερα καὶ ἤσυχα τὴν πεδιάδα βρέχουν,
 τέτοιοι κ' οἱ Τοῦρκοι. Τὸ στενὸν ἐπανωτοὶ γεμίζουν,
 μόν' ἔπειτα ἐλεύθεροι ἔς τὴν πεδιάδα τρέχουν.
 Τσαπράζια χρυσοκέντητα ταῖς σέλλαις τους στολίζουν·
 γυαλίζουν ἔς τὰ κεμέρια τους πιστόλι' ἀσημωμένα·
 σπαθιὰ δαμασκοδούλευτα ἔς τὰ στόματά τους ἔχουν,
 καὶ τὰ κοντὰ τουφέκια τους ἔς τὴ ράχι κρεμασμένα.
 Αὐτὸς ὁ χρυσοστόλιστος, μὲ τὰ ψαρὰ τὰ γένεια,
 μαλαγματένια ἄρματα καὶ γοῦνα σαμουρένια,
 εἶν' ὁ πασᾶς· τὰ φρύδια του σὰν σύννεφα σκεπάζουν
 τὰ πυρωμένα μάτια του ποῦ ἀστραπαῖς τινάζουν.
 Καθὼς φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἂν τὴν ἠχὼ ξιππάσῃ,
 ἔς τὰ στήθια τῶν λαγωνικῶν φωτιά καὶ θάρρος ρίχνει,

κ' ἐπάνω ἀπὸ ποταμούς, ἀπὸ λακαῖς καὶ δάση,
ἀκράτητα τινάζονται ἔς τοῦ κυνηγιοῦ τὰ ἔχνη,
καὶ τοῦ Ἀχμέτη ἡ φωνὴ δὲν βρόντησε ἀκόμα,
ποῦ μὲ ὄρμη π' ἀντίστασι καὶ φόβο δὲν γνωρίζει,
ἔς τὴν πεδιάδα χύθηκε τὸ ὠπλισμένο σῶμα,
καὶ ἔς τὸ φεγγάρι φαίνεται κυνήγι πῶς σκαλίζει.
Ἐσένα τρέχουν καὶ ζητοῦν ἀνδρεῖο παλληκάρι,
ἐσένα μὲ τὸ εὐμορφο, τὸ ἀρπαγμένο βάρος.
Θὰ σὲ προδώσῃ ἄρα γε τὸ ἄπιστο φεγγάρι;
Σὲ εἶδαν! φεῦγα! γύρισε τοὺς χαλινούς μὲ θάβρος.
Ἄλλὰ τί βλέπω; Στέκεται! ἀτάραχος προσμένει!
Εἰρωνικὸ μειδίαμα ἔς τὰ χεῖλια του πεθαίνει!
Βγάζει πιστόλι καὶ τραβᾷ, τὸ ἔδαφος κουνιέται,
κ' ἀπὸ τὰ δένδρα, ἕνας, δυὼ, ἕνας σωρὸς πετιέται,
ἔλοι τῶν βράχων ἄστοι ἔς τὸν πόλεμον θραμμένοι.
Τὸ στῆθος τους ἀπ' αἵματος ἐπιθυμία βράζει.—
—Κρύψου, πουλί μου, ἔς τὰ κλαδιά. Ὁ βρόντος σὲ τρομάζει.

Ἄκούω κτύπους καὶ κραυγαῖς
καὶ σύγκρουσιν ἀρμάτων,
καὶ σύγχυσι κ' ὀχλοβοή·
βλέπω φωτιαῖς, βλέπω πληγαῖς,
βλέπω σωροὺς πτωμάτων,
καὶ φλογερὴ ἀναπνοὴ
πολλῶν χαλκοστομάτων.

Ὁ θόρυβος, οἱ διωγμοὶ
καὶ τοῦ καπνοῦ τὸ σκότος,
καὶ τῶν νεκρῶν οἱ σπαραγμοὶ,
καὶ τῶν σπαθιῶν ὁ κρότος,
καὶ ἡ βρονταῖς, κ' οἱ στεναγμοὶ
καὶ ἡ φωναῖς τῆς νίκης,

ὦ! τί σκηνή τρομακτικὴ ἀφανισμοῦ καὶ φρίκης!
 Λειβάδι' ἀνθοπερέχυτα, χαριτοστολισμένα,
 κ' ἄλλοτε ἴδετε νεκρούς τῆ γῆ σας νὰ δαγκάνουν,
 κ' ἄλλοτε φόνου ἄρπυιες τοὺς λόχους νὰ βυζάνουν,
 κ' ἄλλοτε νίκης τρόπαια ἔς τοὺς λόφους σας στημένα.
 Ναί, τότε πλὴν ἔς τὸ χῶμά σας πετοῦσ' ἐλευθερία·
 τότε, ἡ δόξα ὀρμαθιαῖς σᾶς χάριζε στεφάνων·
 νικοῦσαν τριακόσιοι ὀλόκληρη Περσία,
 κ' ὁ Λεωνίδας ἔπιπτε μὲ σύννεφα τυράννων.
 Αἰ! τότε ἔλαμπες, Ἑλλάς, καθὼς ὁ ἥλιος λάμπει,
 καὶ οἱ λαοὶ σὲ κύτταζαν μὲ μάτια θαμβωμένα·
 τώρα τὰ ἔθνη ἔξεχασαν τὰ φῶτά σου σβυσμένα,
 καὶ Τούρκων τρέφουν ἄλογα οἱ πράσινοί σου κάμποι.
 Ἡ δόξα καὶ ὁ φωτισμὸς, οἱ εὐγενεῖς σου φίλοι,
 ἔς τὸ γόνιμό σου ἔδαφος ἀπλ' ἦσαν ὄδοιπόροι·
 σὲ ἐπεσκέφθ' ἡ ἀρετὴ, τῆς φήμης σου ἡ στήλη,
 κ' ἐπέταξε ἔς τοὺς οὐρανοὺς τῶν οὐρανῶν ἡ κόρη.
 ὦ! ὄλα σὲ τ' ἀφαίρεσεν, Ἑλλάς, ἡ τυραννία!
 Ὡς καὶ τὸν πέπλο σ' ἔσχισε τῶν φυσικῶν χαρίτων·
 τ' ἀρχαῖά σου Ἡλύσια ξερὴ εἶν' ἐρημία,
 ἡ φύσις σου εἶν' ἄγρια, καὶ θεία φύσις ἦτον.—
 Πλὴν ὄλα σὲ τ' ἀφαίρεσε; Ἦ τῶν νέων σου Ἑλλήνων
 ταῖς φλέβες δὲν κυκλοφορεῖ τῶν Περικλέων αἷμα;
 Ἀγροῖκ' εἶναι καὶ φαίνονται ἀνώτεροι κινδύνων,
 καὶ λάμπει αἰσχροκέρδεια ἔς τὸ ζωηρότους βλέμμα;
 Ὅχι! γενναῖο αἶσθημα τὸ βλέμμα τους ἀνάπτει.
 Τοῦ Λεωνίδου ὁ υἱὸς κινδύνους δὲν φοβᾶται·
 τὸν τάφον τῶν τυράννων του εἰς τὴ ψυχὴ του σκάπτει,
 καὶ ἡ ἐλευθερία του ἔς τὸ στῆθός του κοιμᾶται!
 Ποῦ μὲ παρέσυρες, Ἑλλάς; Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου.

Τὴν φαντασία μου συχνὰ ἢ τύχη σου θερμαίνει,
 καὶ ταῖς λεπτότεραις χορδαῖς ταραττεῖς τῆς ψυχῆς μου.
 Τί ἔγινεν ὁ ἥρωσ μου; ποῦ εἶναι ἡ Ἑλένη;
 Νάτος ἐκεῖ· καὶ τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς δικούς του σχίζει·
 τὸ ἀκριβὸν φορτίον του ἔς τοὺς θάμνους μέσ' ἀφίνει,
 καὶ μ' ἀναμμένο πρόσωπο ἔς τὸν πόλεμο γυρίζει.
 Καθὼς εἰς μέση χορευτῶν, εἰς συμποσίων μέση,
 ἂν μὲ βρονταῖς καὶ μ' ἀστραπαῖς ἀστροπελέκι πέση,
 εἰς φρίκη καὶ εἰς θάνατο τὴν εὐθυμί' ἀλλάζει,
 ὁ κρασσοπότης κίτρινος τὸ νέκταρ κάτω χύνει,
 τὴν ἐλαφρὴ χορεύτρια ὁ χορευτῆς ἀφίνει,
 καὶ τοῦ χοροῦ ὁ θάλαμος κενοταφεῖο μοιάζει·
 ἢ καθὼς ἔταν εἰς σειραῖς πολεμικῶν ταγμάτων,
 ἢ βόμβ' ἀφοῦ μὲ συριγμοὺς τὰ σύννεφα περάση,
 καὶ γιὰ χιλίους φονικὴ εἰς χίλιας βόμβαις σκάση,
 τὴ γῆ σκεπάζει μ' αἵματα καὶ στρώματα πτωμάτων,
 τὸ αἷμα τῶν ἐκστατικῶν στρατιωτῶν παγώνει,
 ἔς τὸ φλογερότης πέρασμα τὰ τάγματα ἀνοίγουν,
 τὸν τολμηρὸν ποῦ στάθηκε μὲ θάνατον πλερόνει,
 πτερὰ νὰ εἶχαν εὐχονται οἱ ἄτολμοι νὰ φύγουν,
 τέτοιος ὁ κλέφτης· φοβερός σὰν χάρος δρεπανίζει,
 πληγώνει κάθε του σπαθιά, κάθε πληγὴ σκοτόνει,
 σὰν γλῶσσα φλόγας τὸ σπαθὶ ἔς τὰ χέρια του γυαλίζει·
 ἔπου κτυποῦνται βρίσκειται, ἔπου βρεθῆ πληγώνει,
 καὶ ὡς τὸ φίδι ποῦ περνᾷ καὶ τὸ χορτάρι καίει,
 ὁ τόπος ὁποῦ πέρασεν ἐρημωμένος μνήσκει·
 μέσα ἔς αἱμάτων ποταμοὺς καὶ εἰς ἰδρώτα πλέει·
 κάποιον τὸ βλέμμα του ζητεῖ, καὶ τὸν Ἀχμέτη βρίσκει.
 Τὸ σύννεφο τῆς λύσσης τοῦ χαρᾶς ἀκτῖνα σχίζει·
 γελᾷ φρικτὰ, καὶ σφίγγονται τὰ δόντια του, καὶ τρύζουν·

τριγύρω του βρέχει φωτιαῖς καὶ βόλια ποῦ σφυρίζουν,
 ἔμως τὰ βόλια τ' ἀψηφᾶ καὶ τὸν πασᾶ σκαλίζει.
 Αἱ σπάθαις τους σταυρώθηκαν, καὶ φοβεραῖς ἀρχίζουν
 πληγαῖς ὅπου ὑπόσχονται πληγαῖς ποῦ ἐμποδίζουν.

. . . . .

Καπνὸς σὰν μαῦρο σύννεφο 'ς τὴ μάχη τοὺς σκεπάζει.
 Ἡ νίκη ποῖον ἀπὸ τοὺς δυὼ στεφάνωσε δὲν εἶδα,
 καὶ μόνον βλέπω ποῦ καὶ ποῦ τὴν φλογερὴ τσιμπλίδα
 ποῦ τὸ σπαθί ἔταν κτυπᾶ μὲ τὸ σπαθί τινάζει.

Πλὴν 'ς τὴ σφαγὴ καὶ 'ς τὴ βοή τί γίνετ' ἡ Ἑλένη;
 Εἰς τὰ κλαδιὰ τῶν μυρσινιῶν γονάτισε καὶ κλαίει·
 εἰς φόβους καὶ εἰς βάσανα καὶ εἰς ἐλπίδες πλέει·
 κ' ἡ προσευχὴ τῆς 'ς τοῦ Θεοῦ τὸ θρόνο ἀνεβαίνει.
 Ποῖον ἄρα γε ἐπιθυμεῖ νὰ σώσ' ἡ προσευχὴ τῆς;
 τὸν ἄρπαγα ἢ τὸν πασᾶν; Ἄ! ὄχι! ἡ ψυχὴ τῆς
 τὸν ἄνθρωπον καὶ συμπαθεῖ κ' ἐπιθυμεῖ νὰ σώσῃ.
 Ὅσ' ὑποφέρουν, δυστυχοῦν καὶ τυραννοῦνται, κ' ὅσοι
 ἐδῶ μὲ πόνους ξεψυχοῦν, εἶν' ὅλοι ἀδελφοί τῆς·
 διὰ ἔλους στέλνει προσευχαῖς ἡ θεία τῆς γλυκύτης.
 Μὲ φρίκη βλέπει πῶς 'μπορεῖ, τὸ φονικό του χέρι
 εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν καρδιά ὁ ἄνθρωπος νὰ χώσῃ.
 Προσεύχεται· κ' ἀνάπαυσιν διὰ τοὺς νεκροὺς γυρεύει,
 συγχώρησι διὰ τοὺς φονεῖς. Ἐπὶ τὸ στῆθος τῆς ποῖος ξέρει
 καὶ ἂν κἀνένα αἰσθημα ξεχωριστὸ παλεύει;

Τοὺς βράχους μισοχρύσωσαν τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας·
 ὁ πετεινὸς τραγούδησε τὸν ὕμνο του· δροσίζει
 ἡ πρώτη πάχνη τῆς αὐγῆς τὰ χόρτα ποῦ ποτίζει,
 καὶ τὸν καπνὸν ἀραίωσεν ὁ πρωῖνὸς ἀέρας.
 Τί βλέπω; φεύγουν οἱ σωροὶ τῶν Τούρκων σκορπισμένοι,
 ὡς φύλλ' ἀπὸ τὸ φύσημα διωχμένα τοῦ ἀνέμου;

Τί πολυτάραχαις φωναῖς! τί θρήνοι συγχισμένοι!
Πόσοι σωροὶ ἐπάνωτοὶ νεκροὶ καὶ πληγωμένοι!
Τί θέατρο τῆς φονικῆς μανίας τοῦ πολέμου!

· · · · ·
«Αὐτὸ, Ἐλένη, τὸ χλωμὸ, τὸ νεκρωμένο πτώμα,
αὐτὸς εἶναι ὁ τύραννος τῶν νέων σου χαρίτων.
Ἵ τὰ μάτια σου τὰ μάτια του στηλόνουνται ἀκόμα·
εἶν' ἄγρια κ' ἠδονικὰ, καθὼς καὶ πρῶτα ἦτον.
Ὁ κίνδυνος κάμν' ἥρωας καὶ δύναμι χαρίζει.
Ποτὲ τέτοιαν ἀντίστασι δὲν ἤυρε τὸ σπαθί μου.
Τώρα περνᾷ τὸ Ἄλσιράτ· ἐκ' ἴσως μουρμουρίζει,
πῶς δὲν κτυπᾷ ἀμφίβολα ἢ μάχαιρα τοῦ Δήμου.»

· · · · ·
— «Ἄ! μὴ θυμόνης, φίλε μου, Ἵ τὰ δάκρυα ποῦ χύνω!
Μὲ πίστι, μ' εἰλικρίνεια, μὲ σέβας μ' ἀγαποῦσε·
τὴν εὐμορφιά μου λάτρευε, τὴν λύπη μου τιμοῦσε·
Ἵ ἐχθροῦ γενναίου λείψανο γενναῖο φόρο δίνω.»

Καὶ ἔκλαιε· καὶ ὁ ἐχθρὸς ποῦ κείμεται ἔμπροστά της
εἶν' ἄνθρωπος, ἀπέθανε, συμπάσχει ἢ καρδιά της.
Καὶ διὰ τ' ἀγκάθια τῶν βουνῶν καθὼς καὶ διὰ τὸν κρῖνο
ἢ φύσις χύνει τὴν δροσιά· εἶναι κ' αὐτὰ παιδιὰ της.
«Ἀκόμα ἓνα δάκρυο, καὶ ἢ λοιπὴ ζωὴ μου,
καὶ ἢ λοιπὴ μου ὑπαρξίς, εἶν' ὑπαρξίς τοῦ Δήμου.»

· · · · ·
Ἵ ἀπὸ κρημνοῦς καὶ βάραθρα καὶ βράχους ὅσο πέφτει
ὁ ποταμὸς, Ἵ ταῖς ἐρημιαῖς βροντᾷ, βογγᾷ κ' ἀφρίζει·
ἀλλὰ Ἵ τὸν κρυσταλλένιο του καὶ καθαρὸ καθρέφτη
ὅταν λουλούδια τρυφερὰ καὶ κάμπους εἰκονίζη,
τότε κινεῖται ἤσυχα καὶ γλυκομουρμουρίζει.
Ὅμοίως ὅσ' ὁ ἄνθρωπος παλεύει μὲ τὴν μοῖραν,

ἀνήμεραις αἰσθάνεται ἐντός του διαθέσεις·
μόλις πλὴν ἡμερῆ στροφή ἢ μοίραις του ἐπῆραν,
ποῦ προτιμᾷ γλυκύτεραις καὶ ὀμαλαῖς ταῖς σχέσεις.

· · · · ·
«Σταυραετοὶ τῆς Λιάκουρας, ἐλευθερίας φίλοι,
γυρνᾶτε παλληκάρια μου ἔς τὰ ἄγρια βουνά σας.
Ἔχετε γειᾶ· διὰ πάντοτε ἄς ἦναι τὰ σπαθιά σας
τῆς ἀνεξαρτησίας σας οἱ τρομαγμένοι στύλοι.
Πουλεῖτε μ' αἶμα τούρκικο τὰ ἔρημα λεπτά σας.
Ἐὖποιον πικρομαράθηκε τὸ δένδρον τῆς ἐλπίδος,
ἔσποιον ἢ γ' εἶναι βάραθρο, ποῦ ἄγρια χωνεύει
καὶ κάθε ἀπολαύσεως καὶ κάθε χαρᾶς εἶδος,
αὐτὸς εἰς μαῦρα σπήλαια, ἔς ἐρημωμένα δάση
ἔς τὰ πάθη του νέα τροφή, νέα ζωὴ γυρεύει,
τὸν ἑαυτό του καὶ τὴ γῆ γυρεύει νὰ ξεχάσῃ.
Ἐστὸν κόσμον, φίλοι μου, γυρνῶ. Θὰ ζήσω. Δι' ἐμένα
δὲν εἶν' ἀκόμα τῆς ζωῆς τὰ στήθια στερεμένα.
Ἐνα κλαδὶ μὲ ἔμεινε, κ' αὐτὸ, θὰ τὸ ποτίσω.
Ἐστὸν ἴσκιον του ὁ ποταμὸς θὰ τρέξῃ τῆς ζωῆς μου·
κ' ἡ τυραννί' ἂν ἔς τὰ φτερά βαραίνῃ τῆς ψυχῆς μου,
κἂν τὰ πικρά μου σίδερα μὲ ἄνθη θὰ στολίσω.»

Εἶπε, καὶ χάθηκε. Βουβὰ τὰ σπήλαια κ' οἱ βράχοι
καὶ τὰ πετρόγυμνα βουνὰ κατόπι του μουγκρίζουν.
Οἱ γῦπες τώρα λαίμαργοι ἀρχίζουν νέα μάχη,
καὶ σὰν τοῦ σκότους ἄγγελοι ἔς τὰ πτώματα γυρίζουν.
Σήκω, πουλί μου· ζωντανοὶ ἐμείναμε μονάχοι.
Ἡ ῥοδοδάφναις τῆς αὐγῆς τὴν γῆν ξαναστολίζουν.
Τὰ φῶτα τῆς ἀνατολῆς τί θέατρον φωτίζουν!

Ζ΄.

Καλύβη εἰς τὴν ἔρημον

«Ἄνοιξε, γέρο!» — «Ποιὸς χτυπᾷ;
 τί θέλεις ἔς τὸ σκοτάδι;
 Ἄκόμα ἔς τὸ λυχνάρι μου δὲν στέρευσε τὸ λάδι.
 Ποιὸς εἶναι;» — «Ἄνοιξε, παπᾶ!»
 Καὶ ἀπὸ δυὼ κτυπήματα ἡ θύρα κλονισμένη
 θὰ ἔπεφτε σπασμένη,
 ἂν δὲν γυρνοῦς ὁ μάνταλος ποῦ τὴν κρατεῖ κλεισμένη.
 Ἵς τὸ ἓνα χέρι, κρεμαστὸ, μισόσβεστο λυχνάρι,
 ῥάσο μακρὸ ἔς τὸ σῶμά του, ῥαβδί ἔς τὸ ἄλλο χέρι,
 καὶ ἓν ἀσημοκάρφωτο θεώρατο μαχαίρι
 ἔς τοῦ ῥάσου τὸ ζουνάρι,
 ἓνας ἀνδρεῖος γέροντας μὲ χιονισμένο γένυ,
 σὰν γίγαντας ἔς τ' ἀνάστημα, σὰν ἀθλητῆς ἔς τὸ σῶμα,
 μὲ βλέμμα ὑπερήφανο καὶ ζωηρὸ ἀκόμα,
 ἔμπροστὰ ἔς τὴν θύρα βγαίνει.
 «Ἵς τὴν ὥρ' αὐτὴ τὴν πρωϊνὴ τί θέλετε, παιδιά μου;» —
 — «Νὰ ἔμβουμε, παπᾶ μου.» —
 — «Ἵς τοὺς ἄμμους τῆς ἐρήμου
 πῶς εἶναι χρέος ἱερὸ φρονῶ τοῦ ἐρημίτου
 ἔς τοὺς πλανεμένους ἀνοιχτὸ νὰ ἔχη τὸ κελλί του.
 Ἐμβᾶτε· καταφύγιον δεχθῆτε τὸ κελλί μου.»
 Ὅμως διατί ἐν ᾧ λαλεῖς τὸ μάτι σου ἀνάπτει;
 διατί, παπᾶ, τὸ στήλωσες ἔς τὴν εὐμορφή τὴν ξένη;
 Τὴν παραγμένη σου καρδιὰ καινούριο πάθος σκάπτει;
 Τῆς εὐμορφιάς τὸ δόσιμο προσφέρεις ἔς τὴν Ἑλένη;
 Καθὼς χειμῶνος σύννεφα, ποῦ θύελλαις χωνεύουν,
 τὸ βράδυ κοκκινίζουν,

αἰσθήματα ὀρμητικὰ ἀκόμη χρωματίζουν
 τὸ μέτωπον ποῦ τοῦ καιροῦ τ' αὐλάκια σημαδεύουν;
 Μὰ ποιὸς γνωρίζει τὴ ψυχὴ; ποιὸς ἀρκετὰ γνωρίζει
 τὴ γλῶσσα τὴν προδότισσα τῆς φυσιγνωμίας;
 Ποιὸς θὰ μὲ πῆ, ἂν αἶσθημα ἢ ἔχθρας ἢ φιλίας
 τῆς σκοτισμένης του καρδιάς τὸ δίπλωμα τυλίζει;
 Τί βλέμματ' ἀνεξήγητα ἔς τὸ Δῆμο ἀκοντίζει!
 Αὐτὸ μὲ φάνηκε γλυκὺ φιλοστοργίας βλέμμα,
 ἐκεῖνο ζούλιας φθονερῆς, κρυφῆς χαρᾶς ἐκεῖνο,
 ἐκεῖνο τοῦ ἀντραστοῦ ἐπιθυμεῖ τὸ αἷμα·
 αὐτὸ τὸ ἄλλο λαίμαργα τὴν ξένη καταπίνει.
 Ὅ ἴδιος τί αἰσθάνεται ἀφ' οὗ δὲν διακρίνει,
 ἐγὼ θὰ διακρίνω;

«Φέρε, παπᾶ, τὰ στέφανα διὰ νὰ μᾶς στεφανώσης.»—

—«Διατί εὐχὴ ἂν θέλετε συζεύξεως νομίμου
 τῆς γῆς τὰ μάτια φεύγετε ἔς τὸ ἔρημο κελλίμου;»—

—«Ταῖς λέξεις σου, διέ, ἀκριβᾶ, παπᾶ, νὰ μὴ πληρώσης.»

—«Ποιὸς εἶσ'; ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι; πῶς θέλεις νὰ ἐνώσω
 μὲ τ' ἀρπαγμένον λάφυρο τὸν ἄρπαγα; Δὲν πρέπει,
 ἄμαρτωλὲ, νὰ θυμηθῆς πῶς ὁ Θεὸς σὲ βλέπει;»—

—«Παπᾶ, ἐλπίζεις ἄρα γε πῶς λόγο θὰ σὲ δώσω;

Παρακαλῶ εἰς μάταιο νὰ μὴ μὲ βάλῃς κόπο.

Τελείωσε μὲ τὸ καλὸ, ἢ ξεύρω κ' ἄλλον τρόπο.»—

—«Παιδί μου, μάταια κοπιᾶζεις. Ποτὲ τὸ χέρι τοῦ ἐρημίτου
 δὲν θ' ἀναγκάσης νὰ εὐλογῆσῃ δεσμὸ ποῦ μέμφεται ἡ ψυχὴ του.

Καθὼς ἡ φλόγα ἀγριωμένη
 εἰς τοὺς δρυμῶνας καὶ εἰς τὰς πόλεις,
 ἀφοῦ θερίσῃ ταῖς κατοικίαις,
 ἀφ' οὗ χωνέψῃ τὰ χλωρὰ δάση,
 ἀπὸ ἀνέμων λύσσαν διωχμένη

τερπναῖς κοιλάδες ἀφοῦ περάσῃ,
 ποῦ μεταβάλλει εἰς ἔρημίαις,
 εἰς ἀτρογῆτους ἐκτάσεις ἄμμου ἢ εἰς παράλια φθάνει μόλις,
 ποῦ εἰς ἀκτῖνα μεταβλημένη
 ἀνασηκώνετ' εἰς τὸν ἀέρα,
 ἔς τὴν αἰωνίαν φλόγ' ἀνεβαίνει,
 καὶ διαλύεται ἔς τὸν αἰθέρα, —
 καὶ ἡ ζωὴ μου ὡς αὐτὴν ἦτον·
 παθῶν ἀέρες τὴν εἶχαν δεῖρει,
 καὶ πολλῶν εἶχε τὴν τύχην φθείρει
 ἢ φλογισμένη ἀναπνοή των.
 Τὴν ἀδικίαν ὄπλον μου εἶχα,
 τὴν κατερήμωσιν βοηθόν μου·

φωνὴ αἱμάτων εἶχ' ἀντηχήσει καὶ εἶχ' ἀνέβει ὡς τὸν Θεόν μου·
 λαῶν κατάρρα ἦτον ῥιχμένη ἔς τοῦ κεφαλιού μου ἐκάστη τρίχα.

Πλὴν κ' ἡ ζωὴ μου ἦλθε ἔς τὰ χεῖλη
 τοῦ αἰωνίου της παραλίου·
 τοῦ ταξειδιοῦ της τοῦ αἰωνίου
 ὁ σκοπὸς πλέον δὲν εἶν' ἡ ὕλη.
 Σὰν τὴν ἀκτῖνα, γυρνᾷ ἐπάνω
 τὴν τελευταίαν διεύθυνσί της.

Ἐ τοῦ κόσμου πλάναις, ἔς τοῦ κόσμου πάθη ξένος κ' ἀμέτο-
 [χος ἔρημίτης,

εἰς βάρη ἔζησα ἀμαρτίας, ὅμως ἐνάρετος θὰ πεθάνω.

Στὴν ἐξορία μου δούλου δάκρυ, μὴτε τυράννου φωνὴ δὲν φθάνει·
 εἰς τὸ κατόφλιμου εὐθυμίας καὶ χαρᾶς τόνος φαιδρὸς πεθαίνει·
 κ' ἂν Κροίσου πλοῦτος, δυνατοῦ σκῆπτρον, κοσμικὴ τέρψις
 [δὲν μὲ προσμένη,

ἢ πιστὴ ὅμως μετάνοιά μου ζητεῖ τοῦ μάρτυρος τὸ στεφάνι.
 Ψεύτικη λάμψις προσκαίρου δόξης ἦτο τὸ εἶδωλο τῆς ζωῆς μου·

φλογερὸς ἔρωσ, ἄσπονδον μῖσος ἦταν οἱ τύραννοι τῆς καρδιάς μου.
 Ὅλα τὰ ξέχασα, σὰν τοὺς μύθους τῆς ἡλικίας τῆς παιδικῆς μου,
 καὶ ἡ θρησκεία μου εἶν' ὁ θρόνος τῆς τελευταίας παρηγοριᾶς μου.
 Ἀρετῆς ἔρωσ, κ' ἔρωσ θρησκείας εἶναι ὁ ἔρωσ ὅπου μὲ μένει.
 Μάταια πίστευσε πῶς ἐλπίζεις νὰ γίνω ἄπιστος κ' εἰς τοὺς δύο,

κ' αὐτὸ τὸ χέρι δεσμὸν δὲν δένει
 ἔς τοὺς θεῖους νόμους μας ἐναντίο·
 καὶ ἂν βιάσουν αὐτὸ τὸ χέρι,
 αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ μαχαίρι,
 αὐτὸ τὸ ὄπλο τῆς ἀδικίας,
 καὶ ἔς ὑπεράσπισι τῆς θρησκείας
 νὰ πολεμήσῃ ἀκόμα ξέρει.»

Σὰν φλόγα ἀναψ' ἡ ματιὰ τοῦ γέρου ἐρημίτου·
 καινούριο αἷμα φούσκωσε τ' αὐλάκια τῶν φλεβῶν του·
 σὰν τῶν χειμάρρων τῆ φωνῆ ἀγρίεψ' ἡ φωνή του·
 ὄρθαις ἀνασηκώθησαν ἡ τρίχες τῶν γενειῶν του.
 Τοῦ μαχαιριοῦ του ψηλαφεῖ τὴν ἄκρη θυμωμένος,
 καὶ μὲ ὑπερηφάνεια τὰ χεῖλη του δαγκάνει.
 Πλὴν οὐτ' ὁ Δῆμος φαίνεται νὰ ἦναι γεννημένος
 τῆ θέλησι ποῦ κήρυξε νὰ ἐπαναλαμβάνῃ.
 Μὲ εἰρωνείας γέλωτα τὸν γέροντα κυττάζει·
 ἔς τὸ σκαλοπάτι προχωρεῖ τοῦ εἰκονοστασίου,
 κ' ἀπ' τῶν εἰκόνων τῆ σειρά καὶ τοῦ Εὐαγγελίου
 μ' ἀσέβεια τὰ στέφανα καὶ τὸ σταυρὸ ἀρπάζει.
 Τί φλόγα τότε ἔλαμψε ἔς τοῦ γέροντος τὸ μάτι!
 Τί λύσσα τότε ἔκαμε τὸ στόμα του ν' ἀφρίζῃ!
 Μὲ δύο πηδήματα ὄρμα, κ' ἀπὸ τὸ σκαλοπάτι
 ἔς τὴ μέση τῆς καλύβας του τὸν Δῆμο σφενδονίζει.
 «Πλήρωσε τὴν ἀσέβεια τῶν ἔργων σου,» φωνάζει,
 κ' ἐπάνω του τινάζεται καὶ τὸ μαχαίρι βγάζει.

Τότε, ὁ Δῆμος ἄγρια γυρνᾷ, καὶ μ' ἓνα βλέμμα
 ποῦ ἄστραψε σὰν κεραινὸς καὶ ποῦ διψοῦσεν αἷμα,
 «Πήγαινε, λέγει, σκέλεθρο, καὶ τὴν εὐλάβειά σου
 ἔς τὸν ἄλλον κόσμον φήμιζε, ἂν σὲ ἀρέσῃ.—Στάσου!
 Πάρε κ' αὐτὴν κατόπι σου!» Καὶ τὸ σκληρό του χέρι,
 ἐβύθισε ἔς τοῦ γέροντος τὰ σπλάγχνα τὸ μαχαίρι.

Ὡσὰν ξερὴ βαλανιδιά, ἀνεμοαρπαγμένη,
 ἔπεσε ἔς ταῖς εἰκόνες του ἐμπρὸς ὁ ἐρημίτης.

Ἦτον χλωμός· ἔς τὸ πλάγι του γονάτισ' ἡ Ἑλένη.

Τὰ δάκρυά της ἔτρεχαν, καὶ κόπηκ' ἡ φωνή της.

Μὲ χίλια σκέπαζε φιλιὰ τοῦ γέροντος τὸ χέρι·
 νὰ σταματήσῃ γύρευε τοῦ στήθους του τὸ αἷμα,
 καὶ τρυφερὰ τὸν ἔλεγε μ' ἓνα γλυκό της βλέμμα,
 ἔς τοῦ Δήμου της τὴν κεφαλὴν κατάρρα νὰ μὴ φέρῃ.

Ὁ γέρος ὅμως ἡμερὰ τὰ μάτια του ἀνοίγει·
 τὸ βλέμμα του τὸν οὐρανὸ γυρεύει νὰ κυττάξῃ,
 καὶ ἡ ψυχὴ του φαίνεται, πρὶν ἀπ' τὴν γῆν νὰ φύγῃ,
 ἔς τῆς προσευχῆς ταῖς πτέρυγες πῶς θέλει νὰ πετάξῃ.

«Θεε! Τὸ κέντρον τοῦ παντός! Κόσμε! Ψυχὴ τοῦ κόσμου!
 Ἄπειρου μιὰ σταλαγματιὰ ἔς τὸ ἄπειρον γυρίζει,
 γυρίζει ἔς τὸν Ὀκεανὸν ὁ ρύαξ ὁ θολός μου.

Ἦσ' ἀπάτης βράχους ἔτρεξεν· ἀνάπαυσιν ἐλπίζει.

Θρόνος σου εἶναι τ' ἄπειρον, ἡ καλλονὴ μορφὴ σου,
 αἰωνιότης ὁ καιρὸς, κ' ἀγάπη τ' ὄνομά σου.

Ἐνας πτωχὸς ἀμαρτωλὸς θενὰ φανῆ ἔμπροστά σου,
 πλὴν εἶναι τῆς ἀγάπης σου μικρότερ' ἢ ὄργή σου.

Τὸ στόμα θὰ μὲ καταπιῇ τοῦ ἀνοιχτοῦ μου λάκκου
 θὰ μετανέβ' εἰς τῆς ζωῆς τὴν βρύσιν ἢ ζωὴ μου.

Ἄς μὲ σκεπάσῃ ἄφαντον ὁ ἄμμος τῆς ἐρήμου,
 καὶ ἄς σβυσθῇ διὰ πάντοτε τὸ ὄνομα τοῦ Λιάκου.»

Λέγει, καὶ δάκρυ ἡμερο τὸ μάτι του σκεπάζει,
καθὼς τὸ γλυκὸ σύννεφο τὸν ἥλιον ὅταν δύη.
Πλὴν ἡ Ἑλένη, ἓνα Ἄχ! ἀπ' τὴν καρδιά της βγάζει,
καὶ πέφτει μαρμαρόχλωμη, τὰ δυὼ της μάτια κλείει·
Ὁ θάνατος μὲ τὴν ζωὴ 'ς τὸ στῆθός της παλεύει·
μόλις λεπτὴ ἀναπνοὴ τὸ γλυκανασηκόνει.
Ὁ πιστὸς Δῆμος μὲ φιλιὰ καὶ δάκρυα, γυρεύει
ζωὴ 'ς τὸ σῶμα ποῦ γλυκὰ ἢ ἀγκαλιά του ζώνει.
Ὅμως κινεῖται, ἄλλην μιὰν βαθεὰ ξανααναπνέει·
τὰ μάτια της μισάνοιξε, πλὴν τὰ σφαλνᾶ ἀκόμα·
τὰ ξανανοίγει, καὶ πικρὰ, καθὼς τ' ἀνοίγει, κλαίει,
καὶ λέξεις μισακούονται ἀπ' τὸ χλωμό της στόμα.
«Πατέρα,—λέγει, εἶς' ἐσὺ, ἐσὺ εἶσαι ὁ Λιάκος;
Ἐσ' εἶσαι ποῦ μ' ἀνάθρεψες 'ς τὴν νηπιότητά μου;
Ἐσ' εἶσαι, καὶ ὁ Δῆμός μου σ' ἐσκότωσε ἔμπροστά μου!
Διατί ἐμένα δὲν ᾤσῃ ὁ ἀνοικτός σου λάκκος;
Ὡς χάριν τώρα δέχουμουν γλυκειὰν τὸ θάνατό μου.
Μικρὸ πουλ' ἤμουν π' ἄφησα τὸ δένδρο τὸ χλωρό μου,
καὶ ξαναἤλθα διὰ νὰ διῶ τὸ δένδρο μου κομμένο.
Σ' ἤῤα καὶ σ' ἔχασα! Διατί μαζῆ σου δὲν πεθαίνω!»

Καθὼς ὅταν τὰ σύννεφα ἐπανωτὰ καὶ μαῦρα
ἀγριωμένα μαζωχοῦν κ' ἀνεμοζάλη φέρνουν,
πλὴν μόλις ἔλθ' ἡ ἡμερη νὰ τὰ χαδεύσῃ αὔρα,
τραβιοῦνται ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ 'ς ταῖς ποδιαῖς του γέρνουν,
πάλιν γελᾶ τῶν οὐρανῶν ἀσύννεφος ὁ θόλος,
καὶ γαλανὸς εἰς τὰ νερὰ ἀντανακλᾶται ἕλος,
οὔτω μὲ τὸ νυκτόπλεκτο καὶ κρύο κάλυμμα του
τοῦ Λιάκου εἶχ' ὁ θάνατος τὰ μάτια βαρεμένα·
πλὴν ὡς ἐλπίδος πέρασε πνοὴ 'ς τὰ βλέφαρά του,
ἀνοιξαν πάλαι 'ς τὴν χαρὰ τὰ νεκροσφαλισμένα.

« Ἐλένη μου, λέγ', εἶς' ἐσύ! ναί, εἶς' ἐσύ, ἐσ' εἶσαι!
 Τῆς μαραμένης μου καρδιάς οἱ κτύποι σέ γνωρίζουν.
 Τὰ μάτια σου σάν τ' οὐρανοῦ ἀστέρες μέ φωτίζουν.
 Ἔλα ἔς τὸ κρῦο στῆθός μου, τὰ βλέφαρά μου κλείσε!
 Κ' ἐγὼ, καθὼς ὁ ἄρρωστος ποῦ κείτεται ἔς τὰ σκότη,
 καὶ τὴν λαμπάδα τῆς ταφῆς ἀκτῖνα βλέπει πρώτη,
 ἔς τῆς μαύρης τύχης κείτουμουν τὸ σκοτισμένο στρῶμα.
 Σέ βλέπω, καὶ μέ ὀδηγεῖς ἔς τοῦ τάφου μου τὸ στόμα.
 Ἄ! ἄφησ', ἄφησε προτοῦ γιὰ πάντα νὰ σφαλήσουν,
 τὰ μάτια μου νὰ εὐφρανθοῦν ἔς τοὺς ἥλιους τῶν ματιῶν σου.
 Ἄ! ἄφησε τὰ χεῖλια μου ἀκόμα νὰ ροφήσουν,
 τὸ μέλι, τὴ γλυκειὰ ὀροσιὰ τῶν τρυφερῶν χειλιῶν σου.

. . . . .

Ἄφ' οὗ πεθάνω, φύτεψε ἔς τὸν τάφο μου λουλούδια,
 κ' ἔρχου πρῶτ' καὶ πότιζε τὸ ἄχαρό τους χῶμα,
 καὶ κάθε βράδυ κάθιζε ἔς τοῦ τάφου μου τὸ στόμα,
 καὶ τῶν νεκρῶν μουρμούριζε λυπητερά τραγούδια.
 Τὰ χρυσαφένια σου μαλλιά ἔταν χαδεύ' ἡ αὔρα,
 ἴσως πετᾷ τριγύρω σου μαζῆ τῆς κ' ἡ ψυχὴ μου.
 Τότε πῶς πέθανα μὴν κλαῖς, τότε μὴ βάλῃς μαῦρα.
 Σ' εἶδα, θὰ ἦμαι εὐτυχῆς ἔς τὸν τάφον τῆς ἐρήμου.
 Ἄ! ζῆσε λυγιρόκλονο κλαδί μου φουντωμένο·
 τὴ θύρα γλυκοσκίαζε τοῦ παλατιοῦ ποῦ κτίζω.
 Εἶσαι τῆς ῥίζας μου κλαδί. Ἄν ζήσης, δὲν πεθαίνω·
 μέ σχῆμ' ἀγγέλου τῆς ζωῆς τὸ δρόμο ξαναρχίζω.
 Ἦμουν πατέρας! Ἡ ζωὴ μέ ἦτον περιβόλι·
 μ' ἀπάτησε πλὴν ὁ γλυκὸς καρπὸς τῆς ἀμαρτίας·
 παραίτησα τὸ ἄσυλο τῆς πρώτης εὐτυχίας,
 κ' ἔγινε πάγος καὶ φωτιά ἡ ὑπαρξίς μου ὄλη.
 Ἦμουν πατέρας! Τρυφερά τῆς κόρης μου τὸ χέρι

χρυσάφι θενά ύφαινε 'ς τὸ πλέγμα τῆς ζωῆς μου.
 'Στὸ στῆθός της, 'ς αἰώνιο θά ζοῦσα καλοκαίρι·
 'ς τὴν δύσι μου θά χαίρουμουν ταῖς ὥραις τῆς αὐγῆς μου.
 Ἕμουν πατέρας! Τοῦ υἱοῦ τὸ ἀναμμένο αἷμα
 νέο βρασμὸ θά ἔδιδε 'ς τὴ βραδυνὴ ζωὴ μου. . .»

Δάκρυα τὸν διέκοψαν, καὶ τὸ νεκρό του βλέμμα
 ἀντίκρουσε τὰ δάκρυα τοῦ νεκροχλώμου Δήμου.
 «Παιδί μου, λέγει, εὐμορφο κ' ἀνδρεῖο παλληκάρι,
 μὲ σκότωσησες, σὲ συγχωρῶ, καὶ μ' ἔχθρα δὲν πεθαίνω.
 Μὲ τὴν εὐχή μου πήγαινε καὶ ἤσυχος πηγαίνω,
 καὶ πρὶν πεθάνω, σὲ ζητῶ μιὰ τελευταία χάρι.
 Ἐκεῖ ὀπίσω 'ς τὰ βουνά, ἐκεῖ ποῦ δῶμα βράχοι
 'ς τὰ πρῶτα φῶτα τῆς αὐγῆς ὀλόγυμνοι ἀσπρίζουν,
 εἰν' ἕνας τόπος ἱερός· ἐκεῖ θνητοὶ μονάχοι
 καὶ μακρυσμένοι ἀπ' τὴ γῆ, 'ς τὸν οὐρανὸ ἐλπίζουν.
 Πήγαινε ἐκεῖ, ἄ! πήγαινε! Ἐκεῖ ζῆ ὁ υἱός μου.
 Εἰς γῆν Κυρίου ἔθαψα τὸ νέο θησαυρό μου,
 μακρὰν ἀπὸ ταῖς θύελλαις ψευδοματαίου κόσμου.
 Ἄφ' οὗ πεθάνω, πήγαινε καὶ εὔρε τὸν υἱό μου.
 Μὲ βλέπεις καὶ μὲ συμπονεῖς· τὰ μάτια σου δακρύζουν.
 ὦ! τόσους εὐεργέτησα, μὲ ξέχασαν οἱ τόσοι!
 Τὰ σπλάγχνα σου εἰν' ἡμερα, συμπάθεια γνωρίζουν.
 Τὸν βράχ' ἔπου ναυάγησα ἀρπάζω νὰ μὲ σώση.
 Ἄν ἦν ἀλήθεια πῶς τιμὴ τὰ παλληκάρια ἔχουν,
 καὶ πῶς ὑπερασπίζονται τοὺς ἀσθενεῖς μ' ἀνδρία,
 μὰ τὰ θερμά σου δάκρυα ποῦ τὰ μαλλιά μου βρέχουν,
 μὰ τοῦ Θεοῦ ποῦ σέβεται τὴν ἱερὴ λατρεία,
 τὴν κόρη μου ἐδήγησε, προστάτευσε καὶ σῶσε.
 Σεβάσου τὴν περίστασι καὶ τὴν πεποίθησί μου,
 κ' ἐπάνω θά σὲ συγχωρῆ, θά σ' εὔχετ' ἡ ψυχὴ μου.

Πήγαινε, καὶ τὴν ἄθλια ἔς τὸν ἀδελφό της δόσε.
 Πέ τον νὰ βγῆ ἔς τὸ πέλαγος διατὶ ἐγὼ ἀράζω·
 χρυσὸ φορτίο νὰ δεχθῆ τὴν ἀδελφή του πέ τον·
 καὶ φίλησέ τον μιὰ φορὰ καὶ ξαναφίλησέ τον,
 καὶ σφίξ' τον ἔς ταῖς ἀγκάλαις σου καθὼς σὲ ἀγκαλιάζω.
 Δωρόθεο τὸν βάπτισαν· ἂν θέλῃς καὶ σημεῖα,
 εἶν' εὐμορφος καὶ γαλανός, λεπτὸς καὶ χρυσομάλλης.
 Τέτοιον μικρὸν τὸν ἄφησα· μ' ἀκόμ' ἂν ἀμφιβάλλῃς,
 νήπιον ἢ μητέρα του τὸν φόρεσ' ἢ ἰδίᾳ
 μιὰν ἀλυσίδ' ἀπὸ μαλλιά· ἔς τὸν κόμβο μιᾶς ἄλλης
 ἓνα ὀλόχρυσο σταυρὸ μὲ διαμαντάκια τρία.»

Ἐνὸς ποῦ πάτησ' ὄχεντρα ἢ φρίκ' εἶναι μεγάλη,
 μεγαλητέρα τοῦ παιδιοῦ π' ἀπάντησ' ἓνα πτώμα·
 ὅμως τοῦ Δήμου φάνηκε μεγαλητέρ' ἀκόμα.
 Τὰ βλέμματά του πρόδωσαν σχεδὸν μανίας ζάλη.

«Μὴ, μὴ μ' ἐγγίζῃς, γέροντα. Τὰ χέρια σου μολύνεις,
 μολύνεις τὰ σεβάσματα, τὰ χιονιστὰ μαλλιά σου·
 μὴ, λέγει· μαῦρο ἔκτρωμα περιθαλψες κοντά σου·
 μὲ εἶναι φλόγα, κόλασις τὸ αἷμ' αὐτὸ ποῦ χύνεις.
 Ἐσ' εἶσ' ὁ Λιάκος, τῶν βουνῶν ἐσ' εἶσαι τὸ θηρίο,
 ἐσὺ ποῦ χώραις καὶ σπηλιαῖς ὠνόμαζαν ἀνδρεῖο,
 κ' ἐγὼ ὁ κλέφτης, ὁ φονεὺς, ἐγὼ εἶμ' ὁ υἱός σου!
 ναί, ὁ υἱός σου, γέροντα, ἐγὼ ποῦ σὲ σκοτόνω.
 Ἐλένη μου, ὁ μισητὸς ἐγὼ, εἶμ' ἀδελφός σου.
 Καταρασθῆτέ με· κ' ἐγὼ τὸ χέρι μου ὑψώνω.
 Σφραγίστε τῆς κολάσεως τὴν ἀρχημένη νίκη.
 Ἐκστατικοὶ μὲ βλέπετε· συμπάθεια καὶ φρίκη,
 τὸ βλέπω, ἀπ' τὰ μάτια σας λαλοῦν τὰ τρομαγμένα.
 Συμπάθεια! τί κάμνετε; συμπάθεια σ' ἐμένα;
 ἐμένα, ποῦ ἔς ταῖς ὄχεντραις φαρμάκια θὰ ποτίσω,

ποῦ θὰ περνῶ, κ' ἐρήμωσι θ' ἀφίν' ἔπου πατήσω,
 ποῦ μὲ δακρύων χεῖμαρρό τὸν τάφο σας θὰ λούω,
 καὶ γέλοια τῆς κολάσεως δι' ἀπόκρισι θ' ἀκούω;
 Ἐγὼ εἶμ' ὁ Δωρόθεος· ἐδὼ εἶναι κρυμμένος
 καὶ ὁ σταυρὸς, κ' ἡ μάλλινη ἐκείνη ἀλυσίδα.

Ἵ τὰ τείχη τοῦ μοναστηριοῦ ἐκείτουμον, θαμμένος
 εἰς ἄλλου κόσμου ὄνειρα, ἔς ἄλλης ζωῆς ἐλπίδα,
 καθὼς ζωντανολάπτεται ἔς τὸ ἴδιόν του νῆμα
 τὸ ἐλαφρὸ ζώυφιο ποῦ πλέχει τὸ μετὰξι,
 ἔμως ἐλπίζει μιὰ φορὰ πῶς θ' ἀνοιχθῆ τὸ μνήμα,
 ἐλπίζει μὲ τ' ἀσπρόχρυσά πετερά πῶς θὰ πετάξῃ.

Ἡ προσευχαῖς μου μοναχαῖς ταῖς ὥραις μου μετροῦσαν,
 καὶ ἡ ζωὴ μου ἔτρεχε σὰν ἐρημιᾶς ποτάμι·
 τῆς ἐρημιᾶς τὴν σκέπαζαν ἡ πέυκαις καὶ οἱ ἄμμοι,
 καὶ τὰ νερά της οὐρανὸν κενὸν ἀντανακλοῦσαν.

Πλὴν ἔς τὰ χρυσταλλοκύματα κ' ἀτάραχα νερά της
 κ' ἐνὸς ἀγγέλου φάνηκε μορφὴ ζωγραφισμένη.

Καινούργιου κόσμου ἥλιος μὲ φάνηκ' ἡ Ἐλένη·
 καὶ μ' ἀνοῖξαν ἀγνώριστη Ἐδὲμ τὰ θέλγητρά της.

Σὰν φλόγα κατεβρόχθισε τὸ αἶσθημα τὸ ἕνα
 τὰ ἄλλα μου αἰσθήματα· κ' ἐν ᾧ ὁ ἔρωτάς μου
 βασίλευε τυραννικὰ ἔς τὰ βάθη τῆς καρδιάς μου,
 νὰ καταστρέψῃ ἡ θέρμη του κινδύνευσεν κ' ἐμένα.

Πρῶτός μου ἦτον ἔρωτας, κ' ἔχω καρδιά ποῦ καίει.

Ἄλλὰ, ἐνῶ εἰς ὄνειρα κοιμούμουν τῆς ἀγάπης,
 μανθάνω πῶς κακότροπος τὴν ἄρπαξε σατράπης. —

Ἄ! ἐρημίτης, φώναξα, σ' ἕνα κελλὶ νὰ κλαίῃ!
 ν' ἀναστενάξῃ κ' ἤσυχος νὰ κάμνῃ τὸ σταυρὸ του!

Ποῦ εἶν' ἐκείνη ἡ ζωὴ, ὅπου ἔς τὴν πεδιάδα,
 εἰς νέων μ' αἶμα φλογερὸν τὴν ζωηρὴν ἀράδα

ὁ νέος εἶν' ἀδάμαστος ἐπάνω 'ς τ' ἄλογό του,
μόν' τὸ καλὸ μαχαίρι του γνωρίζει βοηθό του,
καθὼς τὸν φέρν' ἢ μοῖρά του τυφλὰ μαζῆ της τρέχει,
'ς τὸ χέρι του ἐκδίκησι καὶ τιμωρία ἔχει,
καὶ τὴν ἐλευθερία του λατρεύει σὰν θεό του!—
Τὸν ἔρωτά μου αὖξησεν ἢ στέρησις ἢ νέα,
καὶ νέο πάθος ἀναψε 'ς τὸ στῆθός μου, τὸ μῖσος·
τῶν ἱερῶν μου πλὴν χρεῶν ἀκόμα ἡ ἰδέα
λαλοῦσε 'ς τὴν συνείδησι καὶ μὲ κρατοῦσε ἴσως.
'Όμως δὲν ἄργησ' ἢ σκληρὰ τῶν Τούρκων τυραννία,
ἀπάνθρωπ' εἰς τ' ἀνθρώπινα, καὶ ἀσεβῆς 'ς τὰ θεῖα,
νέα φωτιά φιλέκδικη 'ς τὸ στῆθός μου ν' ἀνάψη.
'Αροῦ τὴν βαρβαρότητα τοῦ μισητοῦ λαοῦ του
μ' ἐλπίδες ἔθρεψ' ὁ πασᾶς παραχωμένου πλούτου,
τὸ μοναστήρι ἔστειλε στρατεύματα νὰ κάψῃ·
'ς αἵματ' ἀγίων βούτησαν οἱ μαῦροι στρατιῶται,
καὶ εἶδε νέους μάρτυρας ἢ Ἐκκλησία τότε.
Τότ' ἔζωσα τὸ κοπτερὸ τοῦ κλέφτη γιαταγάνι,
τότ' ἢ ψυχὴ μου πέταξε, τότ' ἔκτασι ζητοῦσα,
τότε κατοίκησα σπηλιαῖς, καὶ ἄνδρας ὠδηγοῦσα,
καὶ τοῦ ὀλέθρου ἔδραξα μὲ θάρρος τὸ δρεπάνι.
Τότε καμίνι ἔρωτος, βρασμὸς φιλοδοξίας,
καὶ μῖσος ποῦ φαρμάκωνε τ' ἀνήσυχα λεπτά μου,
κ' ἀγάπη ἐκδικήσεως καὶ ἀνεξαρτησίας,
καὶ ἄλλα πάθη ἔβραζαν 'ς τὴ φλογερὴ καρδιά μου.
Καθένα τους ὡς θύελλα 'ς τὰ βάθη της βροντοῦσε.
Τὸ αἷμά μου ἦτον θερμὸ καὶ φλόγα ἢ νεότης.
'Η τύχη μ' ἔδес' ἔκτοτε εἰς τὸν τυφλὸ τροχό της,
κ' ἔτρεχα ὅπου καὶ καθὼς ἐκείνη μ' ὠδηγοῦσε·
καὶ ῥίχθηκ', ἀγαλίνωτος δραπέτης τῆς ἐρήμου,

εἰς φλόγες ἐκδικήσεως κ' εἰς δρόμους ἀμαρτίας,
κ' ἀφοῦ εἰς πέτραις καὶ κρημνοὺς συντρίφθηκ' ἡ ζωὴ μου,
ἂν καὶ δὲν ἔγινε ποτὲ ἐργάτης ἀδικίας,
ἦλθε νὰ πέσ' εἰς βάραθρο κατάρας αἰωνίας.

Ἄν ἔγῃς σπλάγχνα, ἄφησε, ὦ! ἄφησε ἀκόμα
'ς ταῖς πατρικαῖς ἀγκάλαις σου νὰ πέσω, νὰ κολλήσω
'ς τὸ ψυχραμένο χέρι σου τὸ φλογερὸ μου στόμα,
νὰ γονατίσω, δάκρυα 'ς τὰ δάκρυα νὰ χύσω,
τοῦ κεφαλιοῦ μου τὰ μαλλιά νὰ κυλισθοῦν 'ς τὸ χῶμα,
καὶ πατρικὴ συγχώρησι κ' εὐχὴ νὰ σὲ ζητήσω.»

Τὸ Λιάκο μαυροσκέπασε τὸ ράσο τοῦ θανάτου.

Ἐπὶ τὴν παγωμένη γλῶσσά του ἡ λέξις του παγώνει·
μὲ δυσκολία πλὴν κ' ἀργὰ τὸ χέρι του σηκώνει,
καὶ εὐλογεῖ τὰ δυστυχῆ μισόνεκρα παιδιὰ του,
καὶ ξεψυχαῖ. — ὦ τύραννοι! 'ς τὸ στρῶμα τὸ χρυσό σας
ὁ θάνατος σᾶς ἔδηγεῖ 'ς τοῦ τάφου τὸ ταξίδι.

ὦ! ποῖο δίδει μάθημα τὸ ἔσχατο λεπτό σας!

Πῶς σᾶς σπαράζει τὸ σκληρὸ τοῦ συνειδότος φίδι!

Κρίσι κ' αἰωνιότητα πηγαίνετε νὰ βρῆτε.

Εἶναι Θεός· παλεύετε μὲ τὴν πεποιθησί σας.

Εἶναι Θεός, καὶ δίκαιος, καὶ θὰ φανῆ κριτῆς σας.

Εἶστε ἄθλιοι, 'ς ἓνα λεπτὸ τὸν κόσμον ἐκδικεῖτε.

Διέτε ὁ Λιάκος τί γλυκὰ, τί ἡμερα πεθαίνει.

Χαμογελαῖ 'ς τὰ χεῖλια του ἀκόμα ἡ εἰρήνη.

Τέτοιο τὸ ἄστρο τῆς νυκτός 'ς τὴ δύσι κατεβαίνει,

καὶ 'ς τὸν γαλαζῖ' ὀρίζοντα γύρον χρυσὸν ἀφίνει.—

Εἰς λόφο ποῦ τὴν ἔρημην καλύβη γειτονεύει

πράσινο χόρτον σκέπασε τοῦ γέροντος τὸ σῶμα.

Τριγύρῳ νεκρολούλουδα ἡ κόρη του φυτεύει,

καὶ μὲ θερμά της δάκρυα τὸ κρῦον βρέχει χῶμα.

Ἐκεῖ τὴν βρίσκ' ἢ σηκωθῆ ἢ δύση τὸ φεγγάρι·
τὰ νέα κάλλη της ἐκεῖ ἢ λύπη της μαραίνει·
ἐκεῖ πικροξηραίνεται ὡς ἔρημο θυμάρι,
καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἐκεῖ πικροχλωμαίνει.

H.

Πέρασ' ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος, ἀφοῦ πέρασ' ἕνας χρόνος.
Εἶδα ἕνα τάφο νέο κ' ἕνα παλαιὸ κοντά του,
καὶ γονατιστὸς ἔς τὴ μέση ἕνας ἐρημίτης μόνος
εἶδα ποῦ ἐνῶ λαλοῦσε σκούπιζε τὰ δάκρυά του.
«Ἀνατέλλεις, ὁδοιπόρε φλογερὲ τῆς οἰκουμένης!
Ἄλλοτε ταῖς χορδαῖς ὄλαις τῆς καρδίας μου ἐκίνεις·
φωστήρ, τώρα μ' εἶσαι ξένος εἴτ' ἀνάπτεις εἴτε σβύνεις.
Πέρνα τὸν λαμπρό σου δρόμο. Τί μὲ μέλει ποῦ πηγαίνεις;
Δύω πήχες μαῦρο χῶμα εἶν' ὁ κόσμος δι' ἐμένα.
Ἄν ἡ λάμπις σου δὲν φθάνῃ ἔς τὸ χορτάρι ἀπὸ κάτου,
γυρίζει· τὰ ὄνειρά μου ἐδῶ εἶναι κοιμισμένα,
καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ πόθου ἐδῶ κλείει τὰ πτερά του.
Πήγαινε, εἰς δόξα πλέε. Τί κοινὸν ἔχεις μαζῆ μου;
Ῥανὶς σκότους ἐγὼ εἶμαι κ' ἐσὺ εἶσαι φλογὸς σῶμα·
τῶν αἰώνων πατήρ εἶσαι καὶ στιγμὴ εἶν' ἡ ζωὴ μου·
σὺ ἔς τὸ ἄπειρον γυρίζεις, ἔς ἐνὸς τάφου γυρνῶ στρῶμα.
Σὰν ἐσένα εἶχα ἔβγει ὁδοιπόρος φλογισμένος·
πλὴν ἐσὺ ζωὴν χαρίζεις καὶ μαζόνεις εὐλογίας·
ἐγὼ ἤλθα μ' ἀμαρτίας καὶ ἀρὰς συνωδευμένος,
καὶ ἐβρόφησα τὸ αἷμα τῆς ἰδίας μου καρδίας.
Σὰν ἐσένα συνοδίαν μαῦρα σύννεφα τραβοῦσα,
πλὴν ἐπάνω μου βροντοῦσαν καὶ κεραύνωσαν ἐμένα.
Ἡ ὁδοιπορία παύει, κ' ἐγὼ δύω σὰν ἐσένα,
ἔμωσ δύω εἰς τὰ σκότη, ἔπως εἰς τὰ σκότη ζοῦσα.

Ἐσεῖς ὄντ' ἀγαπητά μου, ἂν ὑπάρχετε ἔσεῖς ὄντα,
 ἂν ἔς τὸν τάφο δὲν κοιμᾶσθε μὲ τὸ σῶμα ποῦ κοιμᾶται,
 φωτὸς ἄγγελοι ἂν εἴσθε καὶ ἔς τὸ φῶς ἂν ἐντρυφᾶτε,
 μὴ ξεχνᾶτ' ἐκεῖ ποῦ εἴσθε ἓνα φίλον σας ἀπόντα.
 Εἶμαι δένδρο ποῦ τὰ φύλλα τριγυρίζουν τὰ ξηρά του.
 Λύγισαν τὰ γόνατά μου τῶν βασάνων μου οἱ χρόνοι.
 Ἄπ' τὰ πάθ' ἡ κεφαλή μου ἔκλινε ἔς τὸ χῶμα κάτου.
 Ἄσπρα εἶναι τὰ μαλλιά μου σὰν τῆς Λιάκουρας τὸ χιόνι.
 Προσευχὴ ἡ ὑπαρξίς μου, δάκρυα εἶν' ἡ ζωὴ μου.
 Μὲ τοὺς ἀναστεναγμούς μου ἡ ἡμέρα μου μετριέται.
 Μὲ ἀπέρριψ' ὁ Θεός μου σὰν τὸ χόρτο τῆς ἐρήμου.
 Εἶμαι ἄξιος νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ξαναεύρω; πέτε.
 Ἀγαποῦσα τοὺς ἀνθρώπους, καλὴ ἦτον ἡ καρδιά μου,
 ὅμως κατὰ τῶν τυράννων μῖσος ἔτρεφα συγχρόνως.
 Πῆρα τ' ὄπλον τοῦ ὀλέθρου. Αἶμ' ἀπὸ τὰ δάκτυλά μου
 στάζει, κ' ἡ φωνὴ του λέγει: «Πατροκτόνος, πατροκτόνος.»
 Ὡς τὸν ἔρημο, τὸν ξένο, ὅπου εἰς σκοπέλου ἄκρη
 τὴν πατρίδα του ἔς τὰ βᾶθη τοῦ ὀρίζοντος κυττάζει,
 καὶ ἔς τὸ κῦμα ποῦ τὸν ζώνει στάζει τὸ πικρὸ του δάκρυ,
 οὔτω ζῶ, κ' οὔτω ἔς τὸν τάφο, τὸ πικρὸ μου δάκρυ στάζει.
 Εἶχε φέξει· χρυσῆ ἦτον ὄλ' ἡ πεδιάς τοῦ ἄμμου.
 Τὰ τραγούδια των τ' ἀηδόνια μέσα ἔς τ' ἀνθ' εἶχαν ἀρχίσει,
 καὶ ἔς τὴ γῆ χαρὰ ἡ λάμψις καὶ ἐλπίδα εἶχε χύσει.
 Πέρασα — καὶ πρὶν περάσω σφούγγισα τὰ δάκρυά μου.

•.

Καὶ πάλιν ξαναπέρασα σὰν πέρασ' ἓνας χρόνος. . . . .
 Κελλιοῦ ἐκεῖ ἐρείπια ὁ ἑδοιπόρος βρῖσκει,
 καὶ παρεκεῖ ὑψόνονται τρεῖς πράσινοι λοφίσκοι.

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΑΒΗ — Τόμ. Β']

Σ' ἐνὸς τὴν μέση φύτρωσεν ἀγρίας βάτου κλῶνος,
κ' ἐκτείνονται ἔς τοὺς ἄλλους δυὼ οἱ φιλικοὶ τοῦ ἴσχοι.
Βράδ' ἦτον· ἀνατρίχιασμα μὲ ἦλθε λεπτοῦ τρόμου.
Ἦτον φεγγάρι· σὰν νεκρὴ ἡ φύσις σιωποῦσε·
μόνον τῆς βάτου τὸ κλαδὶ ὁ ἀνεμὸς φυσοῦσε.
Ἄπο κοντά του πέρασα κ' ἔκαμα τὸ σταυρό μου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Σιλ. 113, στίχ. 9

Ἡ Ἰσως εἶν' αὐτὴ Οὐρί τῶν παραδείσων κόρη,

«Βλέπω τὴν μελανόφθαλμον κόρην τοῦ παραδείσου...» ἀρχίζει τουρκικὸν ᾄσμα. Αἱ Οὐρί, ἀγγελόμορφοι νύμφαι, θέλουσι δεχθῆ-εἰς τὸν παράδεισον εἰς ἀνοικτὰς ἀγκάλας τοῦ στρατιώτου, ὅσοι ἀνδρείως ἐπολέμησαν καὶ ἐνδόξως ἀπέθανον. Ἡ θρησκεία τοῦ Μωάμεθ ἀνέτρεφε κατακτητὰς, καθὼς ἡ χριστιανικὴ ἀνατρέφει ἐναρέτους κοινωνικοὺς ἀνθρώπους.

Σιλ. 130, στίχ. 10

Τώρα περνᾷ τὸ Ἄλσιράτ· . . . . .

Τῶν Τούρκων τὸν Πυριφλεγέθοντα ζευγνύει γέφυρα Ἄλσιράτ καλουμένη καὶ ὀδηγοῦσα πρὸς τὸν παράδεισον, ὅπου αἱ Οὐρί καὶ βουνὰ πιαφίου προσμένουσι τοὺς εὐσεβεῖς. Τὸ πλάτος τῆς γεφύρας εἶναι ἴσον πρὸς ἀράχνης κλωστήν. Ὅταν, μετὰ τὴν νεκρανάστασιν, θέλει ἔλθει ἡ στιγμή τῆς διαβάσεως τοῦ Ἄλσιράτ, ἡ ἐπιδεξιότης εἰς τὴν σχοινοβασίαν, τέχνην, εἰς ἣν οἱ Τούρκοι πολὺ γυμνάζονται, δὲν θέλει τοῖς ὠφελῆσει διόλου· διότι μόνος ὁ ἐνάρετος θέλει διέλθει, ὁ δὲ ἀμαρτωλὸς θέλει σφαλῆ καὶ κατακρημνισθῆ. Διὰ τοὺς δυστυχεῖς χριστιανοὺς καὶ διὰ τοὺς Ἑβραίους ὑπάρχει ἄλλη γέφυρα κατωτέρω τῆς πρώτης καὶ πολὺ στενωτέρα ἐκείνης.

ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΠΛΟΥΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΗ Κ' . . . .

Ἐπὶ ἀντιτύπου τοῦ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΠΛΟΥ

Εἷς μῦθος ἀπὸ τῶν χρυσῶν
προγονικῶν ἀνθῶνων.
Ξηρὸν ἀνθύλλιον πεσόν·
σοὶ τὸ προσφέρω. Εἶναι σόν.
Ἐν βλέμμα ζητεῖ μόνον.

—
Τί ἄθος δὲν ζητεῖ ν' ἀνθῆ;
Καθὼς ποθοῦν ἐκεῖνα,
ὁμοίως καὶ αὐτὸ ποθεῖ,
κ' ἐλπίζει, ὅταν θερμανθῆ
εἰς ἰλαρὰν ἀκτῖνα.

ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΠΛΟΥΣ

Ἡ ἕκτασις τοῦ ἀχανοῦς
Αἰγαίου ἐκοιμᾶτο,
κ' ἐβλεπες δύο οὐρανοὺς·
ὁ εἷς ἦν ἄνω κυανοῦς,
γλαυκὸς ὁ ἄλλος κάτω.

Αἰ διαλείπουσαι πνοαὶ
τοῦ ἔαρος ἐφύσων
ἀμφίβολοι καὶ ἀραιαί·
μακρὰν δ' ἐφαίνοντ' ὡς σκιαὶ
αἰ κορυφαὶ τῶν νήσων.

Ἡ δύσις, πύλη φλογερά,
λαμπρὰς ἀντανακλάσεις
ἠκόντιζεν εἰς τὰ νερά,
ὡς ἂν ἐνέμοντο πυρὰ
τὴν πλάκα τῆς θαλάσσης.

Ἄλλ' ἔπου νότος εἰς γλαυκὰς
ταινίας τὴν ἐρρίκνου,
τί ἦτον; ὄρνις ἢ ὄλκας,
ἦτις ἐτάννυε λευκὰς
τὰς πτέρυγας ὡς κύκνου;

Ἦτον ὀλκάς, οὐχὶ πτηνόν·
 ὡς δ' ἔφθασε πλησίον,
 μέλαν ἐφαίνετο βουνόν,
 καὶ τὸν ἰστόν του Τυρρηνῶν
 ἐκόσμει ἐπισείων.

Μόλις ἐπήνθουν ἀργυροῖ
 ἀφροὶ περὶ τὴν τρόπιν,
 κ' ἐνόεις ὅτι προχωρεῖ,
 διότι ἔσχιζεν εὐρὺ
 τὸ ἶγνος του κατόπιν.

Οἱ ναῦται, ἡλιοκαεῖς,
 κινουῦντες μῦς εὐτόνους,
 διήρμοζον μετὰ βοῆς
 τὸ ἀκροκέραιον ὁ εἷς,
 ὁ ἄλλος τὰς προτόνους.

Ἄλλος, ὀρθὸς εἰς τὸν ἰστόν
 τὸν πόντον κατεσκόπει·
 κ' εἰς τὴν φωνὴν τῶν κελευστῶν
 ἔπληττεν ἄργυρον ρευστὸν
 μετὰ ρυθμοῦ ἢ κώπη.

Ἦν τὸ κατάστρωμα εὐρὺ,
 πλήρης ἀνδρῶν ἢ πρύμνη·
 βῆμα τὴν ἔκρουε βαρὺ·
 ἀντήχουν ἄγριοι χοροὶ
 καὶ ἐναλίων ὕμνοι.

Εἰς δὲ τὴν πρῶραν ἀπαλῶς
εἰς δέρματα πανθήρων
νέος κατέκειτο καλός,
εἰς τὸν βραχίον' ἀμελῶς
τὸ σῶμα ὑπεγείρων.

Χιτῶνα εἶχε κροκωτὸν
μετὰ χρυσῶν ἀμμάτων.
Πλὴν καταβρέων ὁ χιτῶν,
γυμνὸν κατέλειπεν αὐτὸν
ἐπάνω τῶν γονάτων.

Σπανία ἦν ἡ καλλονὴ
αὐτοῦ τοῦ νεανίου.
Μᾶλλον ἐφαίνετο γυνή,
ἔχουσα ὄψιν εὐγενῆ
καὶ πλήρη μεγαλείου.

Χρυσοῦν ἐκράτει ἀφ' ἐνός
περίγλυφον κρατῆρα,
καὶ μὲ θωπεύματα κυνός
ώραία τίγρις ταπεινῶς
τῷ ἔλειχε τὴν χεῖρα.

Ἐπὶ τῆς ἄλλης δὲ χειρὸς
προσέκλινεν ἡρέμα
νεᾶνις, κρῖνος ἀνθηρὸς,
καὶ εἰς τὸ βλέμμα τῆς πυρὸς
αὐτὸς προσήλου βλέμμα.

Ποία ἐντέλεια! Εἰκῶν
 ἐφαίνετο μαρμάρου,
 θαῦμα τῆς τέχνης γλυπτικόν·
 ἀλλ' ὡς αὐτὴ δὲν ἦν λευκὸν
 τὸ μάρμαρον τῆς Πάρου.

—
 Τῶν δροσερῶν της παρειῶν
 ὠμοιάζον τὰ κάλλη
 τὸ ῥόδον τὸ ἐρυθριῶν,
 ὅταν στιβάζεται χιῶν,
 κ' εἰς τὴν χιόνα θάλλη.

—
 Ἐπὶ τοὺς ὠμούς της χυτὴ
 κατέρρεεν ἡ κόμη·
 ὡς ἡ σελήνη δ' ὄρατὴ
 εἰς χρυσᾶ νέφη, ἐν αὐτῇ
 ὑπέλαμπον οἱ ὠμοί.

—
 Πλούσιαι πόρπαι πρὸς στολὴν
 διάλιθοι συνεῖχον
 τῆς κόρης τὴν ἀναβολὴν,
 κ' εἰς τὴν χρυσῆν της κεφαλῆν
 τὸν πλοῦτον τῶν βοστρύχων.

—
 Οἱ εὐγλωττοὶ της ὀφθαλμοὶ
 ὅταν χαρὰν ἐδήλουν,
 ἀπῆντων καρδιῶν παλμοὶ,
 καὶ ἦσαν ἔρωτος ψαλμοὶ
 ἐκεῖνα ποῦ ὠμίλουν.

—

Τ' ἀπαλά χεῖλη της, καλά
 ὡς κάλυξ ἀνεμώνης,
 μικρὸν προεῖχον τρυφηλά,
 καὶ ὅτ' ἐγέλων, πῶς γελαῖ
 ὁ οὐρανὸς ἐφρόνεις.

Τότε δ' ὡς ἔκειτο ἐκεῖ,
 διέστειλε τὰ χεῖλη,
 κ' ἐξῆλθον τόνοι μουσικοί,
 καὶ μειδιάσασα γλυκὺ,
 ἡ νεανὶς ὠμίλει.

— «Ὅταν σέ βλέπω, δειλιῶν
 τὸ σῶμά μου πῶς τρέμει;
 Εἶσαι ἀνώτερόν τι ὄν;
 Ἄν ἄνθρωπον ἢ ἄν Θεὸν
 ἀκολουθῶ, εἰπέ μοι.

»Εἰς σέ προσπλέκει ἡ Κλωθῶ
 τοῦ βίου μου τὸ νῆμα.
 Σὲ μόνον, μόνον σέ ποθῶ,
 καὶ ὡς δεσμὶ' ἀκολουθῶ
 τὸ προσφιλέσ σου βῆμα.

»Πλανῶμαι ἔπου μὲ πλανᾶς,
 μετὰ πνοῶν ἀνέμων,
 εἰς κορυφάς, εἰς σκοτεινάς
 κοιλάδας, εἰς ληστῶν σπηλιάς·
 κατόπιν σου εὐδαίμων!

»Καὶ εἰς τὸν ἄδην μετὰ σοῦ,
 εἰς ἄδου ἂν ἡγήσαιο!
 ὦ! τοῦ ὀνείρου τοῦ χρυσοῦ
 μὴ μὲ στερήσης, μέχρις οὗ
 ἀκούσω ποῖος εἶσαι.» —

Κ' ἐκεῖνος εἶπε μειδιῶν·
 — «Θεῶρει με, ὦ κόρη,
 Θεὸν πλησίον σου, Θεὸν,
 καὶ πρώτην τῶν εὐτυχιῶν
 τὴν μετὰ σοῦ θεῶρει.» —

— «Θεὸν μὴ λέγῃς· οἱ Θεοὶ
 τὸν Ὀλυμπον οἰκοῦσι.
 Καὶ ἂν μοι φύγη ἡ ζωὴ
 εἰς στεναγμὸν διακαῆ,
 τίς θέλει τὸν ἀκούσει;

»Θεὸς ἂν ἦσαι, θὰ ζητῆς
 καπνὸν εὐώδους κνίσσης
 καὶ ἐκατόμβας τελετῆς,
 ἀλλ' ὄχι ἔρωτα θνητῆς,
 κ' ἐμὲ θὰ λησμονήσης.» —

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τρυφερῶς
 τοιαῦτα συνωμίλουν,
 τῶν ναυτῶν ἔστη ὁ χορὸς,
 κ' ἐπὶ τὸ ζεῦγος βλοσυρῶς
 τὰ βλέμματα προσήλουν.

Καὶ διὰ λόγων ἀναιδῶν
 ὁ εἷς τὸν ἄλλον πείθων,
 λείας ὠρέγετο, ἰδὼν
 τὸν πλοῦτον τῶν πολυειδῶν
 καὶ πολυτίμων λίθων.

Ἄλλους διήγειρε πολλοὺς
 ἢ ἔψις τῶν θελγήτρων
 τῆς κόρης τῆς περικαλλοῦς,
 καὶ ἐνεψύχου τοὺς δειλοὺς
 ἐλπίς πλουσίων λύτρων.

Φωνὴ διέρρει σιγαλὴ
 ὡς ψίθυρος τὸ πρῶτον.
 Ἄλλ' ἐθρασύνοντο πολλοί,
 καὶ ἐξερράγ' ἡ ἀπειλὴ
 μετὰ κραυγῶν καὶ κρότων.

Τῶν ἀπαισίων ὀφθαλμῶν
 τὸ μέλαν πῦρ ἰδέτε.
 Ἐγείρεται πᾶς ὁ τολμῶν.
 Τὴν κώπην ἐπὶ τὸν σκαλμὸν
 ἀφῆκαν οἱ ἐρέται.

Ἦρπασαν ὅπλα παρευθὺς
 ἀπὸ τῶν προσπιπτόντων,
 λίθους τινὲς χειροπληθεῖς,
 καὶ ὅ,τι εὔρισκε καθεὶς,
 τίς κώπην καὶ τίς κόντον.

Τὰ βλέμματα πλήρη φλογῶν
 ἠκόντιζον ὀργίλα,
 κ' ἐρρίφθησαν, ὡς ἂν ἀγῶν
 δεινῶν ἐπέκειτο σφαγῶν,
 καὶ ἔπαλλον τὰ ξύλα.

Ὁ ἀνδραποδιστῆς λαὸς
 τοὺς ὀπαδοὺς τῶν ξένων
 πρῶτους λαβῶν ἀνιλεῶς,
 τοὺς ἔρριψεν εἰς τῆς νηὸς
 τὸ στόμιον τὸ χαῖνον.

Φύλακες ἔστησαν τακτοὶ
 εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ σκάφους·
 κ' ἐκλείσθη ἡ καταπακτὴ,
 κ' ἦν εἰς τὰ σπλάγχνα του φρικτῆ
 ἡ νύξ, ὡς εἶν' εἰς τάφους.

Εἶδε τὴν πράξιν τῶν ναυτῶν
 ὁ ξένος νεανίας·
 τὸν νοῦν ἐνόησεν αὐτῶν,
 ἀλλ' ἔμεινεν ἀκίνητῶν
 μεθ' ὑπερηφανείας.

Ἐν ᾧ δ' ὀρμῶσιν οἱ κακοὶ
 κ' ἐκεῖνον νὰ προσβάλουν,
 δύο βραχίονες λευκοὶ
 ὡς περιδέραιον γλυκὺ
 τὸν νέον περιβάλλουν.

Ἡ κόρη βλέπ' ἡ τρυφερά
 τὴν ἀπειλοῦσαν πάλην,
 καὶ ὡς δειλὴ περιστερὰ
 πρὸς τὴν προστάτιν ἀφορᾷ
 τοῦ ἔραστοῦ ἀγκάλην.

—
 Αὐτὸς δὲ κύπτει, τὴν φιλεῖ,
 κ' ἐγείρεται ὀργίλος.
 Τὸ βλέμμα σπινθηροβολεῖ,
 προτεταμένον προκαλεῖ
 τὸ εὐγενές του χειῖλος.

— «Τί θέλετε;» τοὺς ἐρωτᾷ·
 καὶ εἷς αὐθάδης ναύτης
 τῷ λέγει· «Θέλομεν αὐτὰ
 τὰ ψέλλια τὰ τορφευτὰ
 μετὰ τῆς κόρης ταύτης.

— «Σὲ δὲ τὸν νέον τὸν καλὸν
 ταλάντου θὰ πωλήσω
 εἰς τὰς φυλάς τῶν Σικελῶν.» —
 Ὁ δ' ἀπεκρίθη ἀπειλῶν·
 — «Παράφρονες, ὀπίσω!

—
 »Ληστῶν ἀγέλη εἴσθε σεῖς!«
 Κ' ἐκάγχασαν ἐκεῖνοι,
 κ' ἐχώρει ἕκαστος θρασὺς,
 κ' ἐπὶ τὴν κόρην τοὺς δασεῖς
 βραχίονας ἐκίνει.

Αἴφνης ἐπήδησεν ἐκτὸς
 τῆς πρώρας μεταξύ των.
 Ἦτον τὴν ἔκφρασιν φρικτὸς,
 καὶ σκοτεινότερον νυκτὸς
 τὸ μέτωπόν του ἦτον.

Κτυπᾶ τὸν πόδα του βοῶν
 καὶ δι' ἄρμων καὶ κάλων
 τρύζει τὸ πλοῖον φρικτιῶν
 ἀπὸ τῶν ἄκρων κεραιῶν
 ὡς ἄκρων τῶν ὑφάλων.

Ἴδου, ἐξ ἔω καὶ δυσμῶν, —
 ὦ θαῦμα καὶ ὦ φρίκη! —
 ὡς εἰς δεινὸν κατακλυσμὸν
 τὰ κύματα μετὰ βρασμῶν
 ὄρμουσιν οὐρανομήκη.

Νύξ ἦλθε μέλαινα. Περᾶ
 ἡ ἀστραπή τὸ σκότος,
 κ' εἰς τὰ πυργούμενα νερά
 κατὰ λυσσῶντος τοῦ βορρᾶ
 λυσσῶν παλαίει νότος.

Ὡς ὠρυόμεναι κυνῶν
 ἠκούοντο ἀγέλαι
 εἰς τὸν εὐρὺν ὠκεανόν,
 καὶ πελιδναὶ τὸν οὐρανόν
 διέτρεχον νεφέλαι.

Τὸ πνεῦμα τῶν τρικυμιῶν
τὸ πλοῖον ἀναπνέει,
καί, καθὼς ἔμφυχόν τι ὄν,
ὀρθοῦται, πίπτει πνευστιῶν,
γογγύζει καὶ παλαίει.

Ὡς λίκνον βρέφους σαλευτὸν
ἢ λαίλαψ τὸ κυλίει.
Σφάλλουσ' οἱ πόδες τῶν ναυτῶν,
καὶ πᾶσαν δύναμιν αὐτῶν
σκοτοδινία λύει.

Πίπτουσιν ὕπτιοι, πρηγεῖς
καὶ ἐξησθηνημένοι·
πνοῆς στεροῦνται καὶ φωνῆς,
καὶ ὁ βραχίων ἀδρανῆς
ὁ σιδηροῦς των μένει.

Ἄλλ' ἐμαράνθη κ' ἡ καλὴ
παρθένος ὡς τὸ ἶον.
Κλίν' ἢ χρυσῆ τῆς κεφαλῆ,
καὶ εἰς βοήθειαν καλεῖ
ὁ ὀφθαλμός τῆς δύων.

Τὰς ἀνθηράς τῆς παρειᾶς
ὁ νέος ἔλυπήθη
νὰ τὰς ἰδῆ χωρὶς χροιάς.
«Μὴ, φίλη, εἶπεν, ὠχριαῖς,
ἀνάβλεψον, καὶ ζῆθι.»

Κ' ἤνοιξ' ἐκείνη ἀσθενῶς
 τοὺς γαλανοὺς ἀστέρας,
 κ' ἐγέλασεν ὁ οὐρανός,
 κ' ἔλαμψε πάλιν φωτεινός
 ὁ δίσκος τῆς ἡμέρας.

Μετέωρον φλογῶν μεστὸν,
 φανέν πρὸς τὸν Ἄρκτουρον,
 κατῆλθεν ἐπὶ τὸν ἰστόν.
 Τὸ ἄστρον ἦτο τὸ γνωστὸν
 αὐτὸ τῶν Διοσκούρων.

Ἡ λαίλαψ παύει νὰ λυσσαῖ,
 τὸ πέλαγος ν' ἀφρίζη.
 Πάλιν ὁ ζέφυρος φυσᾷ,
 πάλιν ἡ θάλασσα χρυσαῖ
 τὰ κύματα κοιμίζει.

Ὁ φλοῖσθος μουσικοὺς λαλεῖ
 περὶ τὴν τρόπιν ἤχους.
 Γελαῖ γαλήνη, καὶ δειλή
 ἡ αὔρα παίζουσα, φιλεῖ
 τῆς κόρης τοὺς βοστρύχους.

Ἄηρ καὶ θάλασσα ζωὴν
 καινὴν ἠκτινοβόλει
 ὑπὸ τοῦ θέρους τὴν πνοήν.
 Τὸ πᾶν ἦν κίνησις, καὶ ἦν
 χαρὰ ἡ φύσις ὄλη.

Αἴφνης ὠγκώθη, ὡς μεστός
 ἑαρινῆς ἰκμάδος,
 κ' ἐρράγη τρύζων ὁ ἴστος,
 κ' ἐξέφυ εὖρωστος βλαστός,
 κομῶν ἀμπέλου κλάδος.

Στεφάνας πλέκουσα πολλάς,
 ἠρτήθ' εἰς τὰς κεραίας,
 κ' εἰς πυκνὸν θόλον ἢ φυλλάς
 ἐκάμπτετο, καὶ σταφυλάς
 ἐβλάστησε γενναίας.

Βριθύς, τοὺς κλάδους περικλῶν
 καρπὸς τὸ βλέμμα τέρπει.
 Εἰς κλῶνα πλέκεται ὁ κλών·
 καὶ τὸν ἴστον περικυκλῶν,
 χλωρὸς κισσὸς ἀνέρπει.

Καὶ ἄνθη διὰ τῶν κισσῶν
 ποικίλα διεγέλων
 ἢ κηπευτὰ ἢ τῶν δασῶν,
 ἀρώματ' ἀπὸ τῶν χρυσῶν
 ἐκπέμποντα κυπέλων.

Ἐξαίφνης ῥέει ἐκραγεῖς
 ἐκ τῶν ἀκροκεραίων
 εὐώδης ῥύαξ διαυγῆς.
 Δὲν ἦτον ὕδωρ ἐκ πηγῆς,
 ἀλλ' ἀνθοσμίας ῥέων.

Τοὺς ἀνδραποδιστὰς σιγῇ
 νεκρῶν καταλαμβάνει.
 ὦ! ποία πάλιν ἀλλαγὴ!
 Πόθεν ἐβλάστησεν ἡ γῆ,
 ἥτις ἐμπρὸς ἐφάνη;

Ὁ βαθὺς ὄρμος μειδιᾷ
 καὶ νεύει φιληδόπως.
 Πᾶσα γωνία καὶ σκιά,
 καὶ εἰς πᾶν δένδρον φωλεὰ
 εὐλάλου ἀηδόνας.

Τῆς παραλίας μαλακὴ
 προκύπτει ἡ ἀγκάλη.
 Ἐκεῖ γαλήνη κατοικεῖ,
 ἐκεῖ ὁ ζέφυρος γλυκὺ
 διὰ τῶν φύλλων ψάλλει.

Ὁ ρύαξ, ὄφεις ἀργυροῦς,
 τοὺς πολυκάμπτους γύρους
 ἐλίσσ' εἰς τάπητας χλωροῦς,
 καὶ ἄδων ἀπαντᾷ ὁ ῥοῦς
 πρὸς ἄδοντας ζεφύρους.

Βέλους δξύτερον χωρεῖ
 τὸ πλοῖον πρὸς τὸν κόλπον·
 καὶ τὸ προπέμπουσι χοροὶ
 νηχόμενοι καὶ ζωηροὶ,
 μετ' ἰαχῶν εὐμόλπων.

Ἐγγύς, μακρὰν, εἰς τ' ἀνοικτὰ,
 ἐκ σκοτεινοῦ πυθμένος,
 ὄντ' ἀναδύονται φρικτὰ,
 ὅσα πλωτὰ, ὅσα νηκτὰ,
 καὶ πᾶν ἐνύδρων γένος.

Τὸ κῦμ' ἀφρίζον ἢ οὐρὰ
 τῆς ἵπποκάμπης πλήττει.
 Φυσῶσ' εἰς ὕψος τὰ νερά,
 καὶ, βαρεῖς ὄγκοι, σοβαρὰ
 προβαίνουσι τὰ κήτη.

Βάλλουσιν ἔρωτες ὁ εἰς
 τὸν ἄλλον μὲ κογχύλας·
 καὶ παίζουσαι μετὰ βοῆς,
 ἢ Ναϊᾶς κ' ἢ Νηρηΐς
 διώκουσιν ἀλλήλας.

Σειρήνα φέρων, ὁ δελφὶν
 ὄρμα' ἐκ τῶν ἀδύτων,
 καὶ προκαλεῖ τὴν ἀδελφὴν
 εἰς τοῦ ἀφροῦ τὴν κορυφὴν
 ὀχούμενος ὁ Τρίτων.

Σεμνὸς ὁ θίασος σοβεῖ,
 ὡς φέρεται ὁ κέλῃς,
 εἰς συνοδίαν εὐσεβῆ·
 καὶ ὕμνος ἀντηχεῖ, «Εὐοὶ
 εὐάν, υἱὲ Σεμέλῃς!»

Ἦ τρόπις ἤγγισε τὴν γῆν,
καὶ οἱ θαλασσομάχοι,
τρόμου ἐκπέμφαντες κραυγὴν,
ἐπήδησαν, καὶ εἰς φυγὴν
ἐρρίφθησαν ἐν τάχει.

Φεύγουσ' εἰς βράχους, εἰς κλειστάς
δασώδεις νάπας, ὅτε . . .
ὦ! τὰς ἀλύσεις ὡς κλωστὰς
συντρίβουσι, καὶ τοὺς ληστὰς
διώκουσ' οἱ δεσμῶται!

Φθάνουσι, ρίπτουσι πρηνεῖς
εἰς γῆν τοὺς ἀτιθάσσους,
ἐργάται φοβεράς ποινῆς·
καὶ σχίζουσιν εὐθυτενεῖς
σκυτάλας ἐκ τοῦ δάσους.

Πᾶσα πληγὴ αἵματηρὰ
ὡς ξίφους καταβαίνει.
Ἔχουσι νεῦρα σιδηρᾶ.
Δὲν εἶναι ἄνθρωποι, οὐρὰ
τὸ νῶτόντων περαίνει.

Καὶ ἐκαθέσθ' ὑπὸ φηγὸν
πυκνὴν ὁ νεανίας,
ἀπαθῆς μάρτυς τῶν πληγῶν,
καὶ ἀποστρέφων τῶν κραυγῶν
τὸ οὖς τῆς εὐσπλαγχνίας.

Τὸ δράμα τὸ πρὸ τῶν ποδῶν
 μετ' ὀφθαλμοῦ ὀργίλου
 στιγμὴν καὶ μόνην προσιδῶν,
 εἰς τὴν γλυκεῖαν συνοδὸν
 τὰ βλέμματα προσήλου.

Ἄλλ' ὡς τὴν εἶδε νὰ θρηνηῖ
 κατακειμέν' εἰς ἄνθη,
 καὶ ἡ εὐαίσθητος γυνὴ
 πρὸς ξένους πόνους νὰ πονῆ,
 τὸ βλέμμα του ὑγράνθη.

Καὶ ἔνευσε, καὶ εὐμενῆς
 παρέδειξεν ἡ χεὶρ του
 ὄπου ἡ ράβδος τῆς ποινῆς,
 ῥαγδαία πίπτουσ', ἀπηνῆς,
 τὰ νῶτά των ἐκύρτου.

Ἐξαίφνης τί μεταβολὴν
 ἡ κόρη πάλιν βλέπει
 εἰς τῶν κακούργων τὴν φυλὴν!
 Ἐχουσ' ἰχθύος κεφαλὴν,
 καὶ εἰς τὸ σῶμα λέπη.

Ἐχουν οὐρανὸν ἀντὶ ποδῶν,
 καὶ εἰς δελφίνων σχῆμα
 μεταποιοῦνται βαθμηδὸν,
 καὶ σώζετ' ἕκαστος πηδῶν
 εἰς τὸ παφλάζον κῦμα.

Ἄστατον χρῆμα ἡ γυνή
 ὡς ὁ ἀήρ ὁ πνέων.
 Ἄντι εὐγνώμων νὰ φανῆ,
 τί ἔχει αὐτὴ νὰ θρηνηῆ
 προσβλέπουσα τὸν νέον;

«ὦ! λέγει, ὁ θαυματουργὸς
 συμπλήρωσον τὸ θαῦμα.
 Φεῦ! βλέπω, βλέπω ἐναργῶς!
 Δός μοι τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς,
 θανάτου δός μοι τραῦμα.

»Σὺ ὁ τὰ πλάσματ' ἀλλοιῶν,
 τὴν πλάσιν μεταπέιθων,
 σὲ ἱκετεύω ὡς Θεὸν,
 τὸ στῆθος τοῦτο, ἐλεῶν,
 μετάβαλον εἰς λίθον.

»Καὶ ἔστω μοι καταφυγὴ
 ὁ τελευταῖος ὕπνος,
 καὶ τῆς καρδίας ἡ σιγή·
 ἢ δὸς νὰ γίνω ἡ πηγὴ
 ἢ κλαίουσα ἀγρύπνως.

»Θεν' ἀναβῆς εἰς οὐρανὸν,
 καὶ μόνη θὰ πλανῶμαι
 εἰς τὸ ἀπέραντον κενόν,
 τὸν ἥλιον τὸν σκοτεινόν
 διὰ νὰ καταρῶμαι.

» Ἥλθες, σὲ εἶδα, καὶ χαρᾶς
κατεπληρώθ' ἡ φύσις.
Ἄστρον τοῦ βίου μου, περᾶς.
Πρὶν δύσης μὴ μὲ παρορᾶς.
Δὸς θάνατον πρὶν δύσης.

» Ἐρρόφησα ὅ,τι γλυκὺ
τῆς κύλικος τοῦ βίου,
σταγόνα ἔρωτος· ἀρκεῖ.
Τί ἂν ὁ βίος διαρκῆ
αἰῶνας μαρτυρίου;

» Σὺ ὁ Θεὸς, θὰ κατοικῆς
ἐπάνω τοῦ αἰθέρος,
ὅπου ὁ βίος ὁ γλυκὺς,
αἱ τέρψεις αἱ διηνεκεῖς,
τῶν Θεαινῶν ὁ ἔρωσ.

» Ταχὺς δὲ τάφος εἰς ἐμὲ
καὶ αἰωνία λήθη.»

— «Εἰς σὲ ἀθάνατοι στιγμαὶ
καὶ ἐπουράνιοι τιμαί,»
ἐκεῖνος ἀπεκρίθη.

«Τί πρὸς ἐμὲ καὶ οἱ Θεοὶ
καὶ ἡ ἀθανασία;
Ἄθανασία μου σὺ εἶ.
Μακρὰν σου ἢ μακρὰ ζωὴ
μακρὰ ἀπελπισία.

» Ἦθεν ἀνέλθῃς μετ' ἔμοῦ
 πλησίον τῶν Μακάρων,
 ἧ εἰς τοῦ μαύρου ποταμοῦ
 τὸ ρεῦμα πλέοντας ὁμοῦ
 θά μᾶς δεχθῆ ὁ Χάρων.

» Πλὴν θάρρει. Μετὰ τῶν Θεῶν,
 ἔπου τὸ θάλλον θέρος,
 ἔπου ὁ ἄδυτος αἰὼν,
 καὶ ὄπου φῶς χωρὶς σκιῶν,
 χωρὶς δακρύων ἔρωσ,

» Ἐκεῖ τὸ κάλλος σου θ' ἀνθῆ
 μετὰ τῶν λαμπροτέρων·
 κ' ἡ κόμη αὐτῆ ἡ ξανθῆ
 εἰς τοὺς αἰθέρας θ' ἀπλωθῆ
 ὡς πλόκαμος ἀστέρων.»

Γῆ, οὐρανός, τὸ πᾶν γελᾷ
 ἐνόσω τῆ ὠμίλει·
 καὶ εἰς τὰ χεῖλη τ' ἀπαλά
 εἰς μέθην ἔρωτος κολλᾷ
 τ' ἀμβρόσιά του χεῖλη.

Ἦ νέα κόρ' ἰλιγγιᾶ,
 τῆς γῆς ἐκλείπ' ἡ θεά.
 Τὴν περιέβαλε σκιά,
 καὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον Θεά
 ἐνεθρονίσθη νέα.

Φωνή ἠκούσθη ν' ἀναβῆ
ἐκ λόφων καὶ θαλάσσης,
καὶ ἔψαλλεν· «Εὐάν εὐοί!
Τοιαύτ' ἡ θεία ἀμειβή
κ' αἰ τῶν Θεῶν κολάσεις!»

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Τὸ ποιημάτιον τοῦτο εἶναι ἀτελής μετάφρασις τῆς μικρᾶς ζωοφόρου τοῦ Λυσικρατείου μνημείου. Ἀληθῶς οὐδ' ἐν τῇ ζωοφόρῳ, οὐδ' ἐν τῇ Ὀμηρικῇ ὕμνῳ πρὸς Διόνυσον, οὐδ' ἐν Φιλοστράτῳ (Εἰκόνες Α, 19) ὑπάρχει γυνή. Ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα μυθεύματα οὔτε τοσοῦτον γνωστά οὔτε τοσοῦτον βέβαια εἰσὶ περὶ τὰ καθέκαστα, ὥστε οὐδαμοῦ ὡς πρὸς αὐτὰ νὰ ἐπιτρέπηται τις μεταβολή. Ἡ Νάξος ἦν ἡ νῆσος τῶν ἐρώτων τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἀριάδνης, καὶ εἰς τὴν Νάξον ἔπλεεν ὁ Διόνυσος ὅταν οἱ Τυρρῆνοὶ τὸν συνέλαβον· τὴν δ' Ἀριάδνην ἀπήντησεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ νήσῳ Δία (Φιλοστρ. Εἰκ. Α, 15), ἥτις δὲν ἦτον ἡ Νάξος, ἀλλ' ἄλλη τις πλησίον τῆς Κρήτης. Οὐδὲν ἐπομένως κωλύει, συνδυαζομένων τῶν διηγήσεων, νὰ ὑποθεθῇ ὅτι, μεταφέρων ἐκ Δίας εἰς Νάξον τὴν κόρην τοῦ Μίνως, περιέπεσεν εἰς τοὺς Τυρρῆνοὺς.

Ο ΓΟΡΓΟΣ ΙΕΡΑΕ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ο ΓΟΡΓΟΣ ΙΕΡΑΞ

Τὸ μέγα βλέπετε νερὸν
καὶ τὰς σκιάς τὰς αἰωνίας;
Τίς εἶν' ἐκεῖ ὁ νεανίας
ὅστις τὴν κόμην μὲ πτερὸν
κοσμεῖ, καὶ μ' ἐρυθρὰς ταινίας;

Ἰέραξ λέγεται γοργός·
καλῶς τὸν εἶχον ὀνομάσει.
Ὅποταν τρέχ' εἰς πυκνὰ δάση
ὁ ἀνεμόπους κυνηγός,
τίς δύναται νὰ τὸν προφθάσῃ;

Τρέπεται μάτην εἰς φυγὴν
ἢ ἔλαφος, ἂν τὴν διώκῃ·
κ' εἰς πρώτην πάντοτε πληγὴν
τὸν βούβαλον ρίπτ' εἰς τὴν γῆν
ἢ στιβαρά του Τομαχώκη (α).

Εἰς τὴν ὄσφυν ἐπὶ τιμῇ
δὲν ἔχει κόμας κρεμαμένας.
Δὲν ἀγαπᾷ νὰ πολεμῇ
ἀνθρώπους· δὲν φονεύ', εἰμὴ
πάνθηρας, ἄρκτους καὶ ὑαίνας.

Ἄλλ' ἤδη πῶς ἐν σιωπῇ
 ὠχρὸν τὸ μέτωπόν του κλίνει;
 Τὸ τόξον του πρὸς τί ἀφήνει;
 Τὸ κῦμα τοῦ Μισσισιππῆ
 πρὸς τί τὰ δάκρυά του πίνει;

Ἐκεῖ μακρὰς θρηνεῖ στιγμὰς,
 καὶ οὐδὲ ν' ἀναβλέψη θέλει.
 Πλησίον του, ἀργὰ τὰ βέλη
 προκαλεῖ μάτην ἢ κεμὰς
 καὶ τῶν βουβάλων ἢ ἀγέλη.

Παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ πολὺ,
 εἰς τ' ἀτελεύτητα πεδία,
 κόρη δὲν ἔθαλλε κάμμία
 εὐχαρις τόσον καὶ καλὴ
 ὅσον ἡ νέα Ὠχαΐα.

Τὸ σῶμά της ἦν ἀπαλόν·
 τὰ ἡμικάλυπτά της κάλλη
 ἐκόσμει ὄρμος κογχυλῶν·
 τὸ στόμα της τὸ τρυφηλὸν
 γλυκὰ φιλήματα προῦκάλει.

Εἶχε τὸ βλέμμα ζωηρὸν,
 πλὴν καὶ γλυκὺ ὡς τῶν κεμάδων·
 αὐλὸς ἦν ἡ φωνή της ἄδων,
 καὶ τὴν ἠτένιζεν ἐρῶν
 ὁ κυνηγὸς τῶν πεδιάδων.

Ἐκτοτε θάλλων, φωτεινὸς
 ἀνέλαμψεν αὐτοῦ ὁ βίος.
 Στενὸς τῷ ἦτ' ὁ οὐρανός·
 ἡγάπα, κ' εἶδε προφανῶς
 πῶς ἡγαπᾶτο παρομοίως.

Κοινὰ τοῖς ἦσαν κ' αἱ εὐχαὶ
 καὶ πᾶσά τιν ἐπιθυμία·
 κοινὴ καὶ λύπη κ' εὐθυμία·
 κ' ἦσαν αἱ δύο τιν ψυχαὶ
 καθὼς ἂν ἦτον ψυχὴ μία.

Πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἐλθῶν,
 καπνίσας σύριγγα εἰρήνης,
 δορὰς καὶ ἄλλων ἀγαθῶν
 φόρον τῷ ἔφερε, ποθῶν
 θερμῶς τὰ θέλγητρα ἐκείνης.

Καὶ ὁ πατὴρ μετὰ χαρᾶς
 ἐδέξατο παρὰ τοῦ νέου
 καὶ τῶν θηρίων τὰς δορὰς
 καὶ τὰς λοιπὰς του προσφορὰς,
 τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ὕμναίου.

Μέλη ἀκούονται μακρὰν,
 ἀλλ' εἶναι θρῆνοι πεπνιγμένοι.
 Ἄσθμαίνων ὁ μνηστὴρ προσμένει.
 Τὴν φέρουσι, . . . πλὴν, φεῦ! νεκρὰν,
 τὰ στήθη κόπτουσαι παρθένοι.

Τὴν ἔθηκαν εἰς ἀπαλὰ
 δέρματα ἄρκτων καὶ καστόρων,
 τοῦ φίλου θηρευτοῦ τῆς δῶρον·
 μ' ἄνθη τὴν ἔρβαναν πολλὰ,
 κ' ἐπέχυσαν δακρύων φόρον.

Εἰς τὴν χηλὴν τοῦ ποταμοῦ
 τὴν ἔθαψαν παρὰ τὸ ρεῦμα,
 κ' εἶπον στενάζουσαι ὁμοῦ·
 «Ἐδὼ εἰς ἔρημα κοιμοῦ.
 Θὰ σὲ φρουρῇ τὸ Μέγα Πνεῦμα.»

Θρηγῶν ὁ νέος ἐν σιγῇ
 δι' ὅλης κεῖται τῆς ἡμέρας
 ὅπου τοῦ τάφου τῆς ἡ γῆ.
 Ἐκεῖ τὸν βλέπει ἡ αὐγὴ,
 ἐκεῖ τὸ ἄστρον τῆς ἐσπέρας.

Τὸ ῥόπαλόν του ἀδρανὲς
 εἰς ἄτονον τὴν χεῖρα φέρει·
 σβεστὸν τὸ βλέμμα περιφέρει
 εἰς τὸ κενὸν τὸ ἀχανές,
 κ' ἐνίοτε αὐτὰ προφέρει·

«Ἐσθέσθη τὸ γλυκύ μου φῶς,
 καὶ εἰς τὸ χῶμ' αὐτὸ ὑπνώττει.
 Τυφλὸς πλανῶμαι εἰς τὰ σκότη·
 μένω ἀνάλγητος, κωφός,
 ὅταν καλῶσι θήρας κρότοι.

»Ὁ ἥλιος εἰς οὐρανὸν
 εἴαν ἢ δὴ ἢ ἀνατέλλῃ,
 ἂν σβύνουν τ' ἄστρα, τί μοι μέλει;
 Ἐδῶ θὰ κείτωμαι θρηνηῶν.
 Σὲ μόνην ἢ ψυχὴ μου θέλει.

»Ἐπίστρεψον. Ἄλλ' ὄχι· σὺ
 ἀπῆλθες, φεῦ! ὅπου πλουσία
 ἢ νάρδος θάλλει κ' ἢ κασσία,
 ὅπου ἢ λίμν' εἶν' ἢ χρυσῆ
 καὶ τῶν Μακάρων τὰ νησία.

»Εἰς τὸν χειμῶνα ζωὴ πενθῶν,
 σὺ δ' εἰς ἀένναον τὸ θέρος.
 Θέλω ἐκεῖ κ' ἐγὼ ἐλθὼν
 νὰ λησμονῶ τὸ παρελθόν,
 νὰ μ' εἶναι πᾶς ὁ βίος ἔρως.»

Ὡς εἶπε, κ' εἰς τὸ μέγα Ἄον
 εὐχὴν ἀνέπεμψε τὸ πρῶτον·
 κ' ἐνῶ ἐκάλυπτε χιῶν
 τοὺς γυμνοὺς κλάδους τῶν δρυῶν,
 πρὸς τὸν θερμὸν ἐστράφη νότον.

Τὸ βαρὺ ρόπαλον κινῶν,
 φαρέτραν ἔχων εἰς τὸν ὤμον,
 μετὰ τῶν δύο του κυνῶν
 διὰ πεδίων ἀχανῶν
 διῆλθε παγετώδη δρόμον.

Ἄλλα τὸ ψῦχος βαθμηδὸν
 ἐλύθη μετὰ τῆς χιόνος·
 τρυγμὸς ἠκούσθη χελιδόνος·
 ἔστρωνε χλόη τὴν ὁδόν,
 κ' ἔθαλλον ἄνθη τοῦ λειμῶνος.

Χρυσῆ ἀνέτελλεν αὐγή·
 δρόσιν ἐστάλαζον οἱ κλάδοι·
 ἦτον ὡς σμάραγδος ἡ γῆ,
 κ' εἰς φωλεὰν ἀνθοπαγῆ
 πτηνὸν ὠραῖον ἐκελάδει.

Τὴν πεδιάδα πλήν ἀφείς,
 πρὸς λόφον ὠρμησε νὰ δράμη,
 ἔπου σκιαὶ ἀμφιλαφεῖς,
 καὶ ἔπου ἐπὶ κορυφῆς
 Ἴνδοῦ ὑψοῦται βιγουάμη (6).

Καὶ πρὸ τῆς θύρας προχωρεῖ,
 εἰς χεῖρας ῥάβδον μακρὰν φέρων,
 ὠχρὸς καὶ βαθυπώγων γέρων.
 Θηρίων δέρματα φορεῖ,
 καὶ προσφωνεῖ τὸν νέον χαίρων.

«Χαῖρε, ὁ νέος θηρευτῆς,
 καὶ εἴσελθε θαρρῶν, τῷ λέγει.
 Διὰ τῆς θύρας μου αὐτῆς
 εἰσῆλθ' ἐκείνη, ἣν ζητεῖς,
 καὶ τὴν ἐδέχθη αὐτ' ἡ στέγη.

»Ν' ἀναπαυθῆ ἐπὶ μικρὸν
εἰς τοῦτο ἔμεινε τὸ ὄρος,
καὶ πρὸς τὴν χώραν τῶν νεκρῶν
πάλιν τὸν δρόμον τὸν μακρὸν
ἀνέλαβεν ἡ ὁδοιπόρος.»

Καὶ μειδιάσας εὐμενῶς,
ἀνέτεινε τὴν βακτηρίαν
καὶ γῆν τῷ ἔδειξεν ὀλβίαν,
ἣν καταστίλβων οὐρανὸς
ἐφώτιζε πρὸς μεσημβρίαν.

— «Τὰς πεδιάδας τὰς καλὰς,
τὰ ρεῖθρα βλέπεις τῶν ὑδάτων,
καὶ ὅπου θάλλει ἐναλλάττων
χλοερὸς λόφος καὶ κοιλάς;
Ὁ τόπος εἶναι τῶν πνευμάτων.

» Ἐκεῖ ἡ κόρη κατοικεῖ,
εὐδαίμων, πλὴν καὶ τεθλιμμένη.
Τὸ βῆμα στρέψον πρὸς ἐκεῖ.
Οὐδὲν τῇ φαίνεται γλυκὺ
ἐν ὄσῳ σοῦ μακρὰν προσμένει.

» Ἀπόθες ταῦτα τὰ περὰ,
τὰς πήρας σου τὰς δερματίνας·
τὸ τόξον ἄφες καὶ τοὺς κύνας.
Ἄνθρώπου σῶμα δὲν περᾶ
ποτὲ εἰς τὰς μονὰς ἐκείνας.»

Ὁ νέος τότε καταθείς
τὸ γήϊνον αὐτοῦ φορτίον,
πρὸς νότον ὥρμησεν εὐθύς,
κ' ἐφέρετο, ὡς πτερωθεὶς,
ἐπὶ λιμνῶν κ' ἐπὶ πεδίων.

Ἐτρεχεν ὡς νὰ μὴ πατῆ,
ὡς βαίνων διὰ τῶν ἀέρων·
κ' οἱ βράχοι ἔκλινον βατοὶ
ἐμπρὸς του, ὡς ἐὰν αὐτοὶ
ὑπὸ τοὺς πόδας του ἐπέρων.*

Ὁ οὐρανὸς ἦτο λαμπρὸς·
φαιδρὸς τὴν γῆν προσεμειδία·
ἡ φύσις ἦτο μελωδία.
Ἐμπρὸς ὁ κυνηγὸς, ἐμπρὸς
εἰς τῶν πνευμάτων τὰ πεδία.

Καὶ φῶς τοσοῦτον ἰλαρὸν
ἐπὶ τὴν φύσιν ἐπεχύθη,
ὥστε ἡ φύσις μετεβλήθη,
κ' ἦν χρυσὸς ρέων τὸ νερον,
καὶ ἦσαν τιμαλφεῖς οἱ λίθοι.

Τῷ ἔθελγον τοὺς ὀφθαλμοὺς
πτηνῶν πτερώματα ποικίλα·
καὶ εἰς τῆς αὔρας τοὺς παλμοὺς
γλυκεῖς τῷ ἔπεμπον ψαλμοὺς
ὡς γλῶσσαι μουσικαὶ τὰ φύλλα.

Ἄκινδυνον τὸν θηρευτὴν
 περισκιρτῶντα τὰ θηρία,
 προσήρχοντο ἐν ἀφοβία,
 διότι λείπει εἰς αὐτὴν
 τὴν χώραν θάνατος ἢ βία.

Ἵπὸ τῆς ὄχθης τὰς σκιάς
 πιρόγη (γ) κεῖται δεδεμένη.
 Ἡ κώπη ναύτην περιμένει.
 Ὁ κυνηγὸς διὰ μιᾶς
 τὴν λύει, κ' εἰσπηδῶν ἐμβαίνει.

Καὶ ὡς τὸ κῦμα τακτικῶς
 ἐσχίζετο ὑπὸ τὴν κώπην,
 ὁ φλοῖσβος τῆς ὑγρᾶς πλακὸς
 ἀνέθρωσκε μελωδικὸς
 ἐμπρὸς τοῦ πλοίου καὶ κατόπιν.

Ἄλλ' ἴδε! Πρὸς τ' ἀριστερὰ
 μὴ εἶν' ὄνείρου ὀπτασία;
 ἢ σκιά εἶναι δολερά;
 Δὲν ὀλισθαίν' εἰς τὰ νερὰ
 πιρόγη ἄλλη παρομία;

Αἱ κῶπ' ἐγείρονται ὁμοῦ,
 καὶ πάλιν πίπτουσι συγχρόνως,
 καθὼς ἂν εἷς ἐρέτης μόνος
 κινῆ αὐτὰς μετὰ ῥυθμοῦ·
 καὶ μουσικὸς προκύπτει τόνος.

Ἐντὸς τοῦ σκάφους τίς ἐστὶν
ἡ κόρη, ἣν ὠχρότης βάφει;
Ὡραίαν, ὡς ὀπὸτ' ἐτάφη,
βλέπει τὴν φίλην του μνηστήν.
Τίς τὴν χαρὰν του περιγράφει;

Ὡς ἄνθος πρὶν ἢ μαρανθῆ,
ἡ νέα κεφαλή της κλίνει·
λάμπ' εἰς τὸ βλέμμα της γαλήνη,
καὶ εἰς τὰ χεῖλη της ἀνθεῖ
μειδίαμα, καὶ πάλιν σβύνει.

Εἰς τὴν γλυκεῖάν των χαρὰν
θερμὸν κυμαίνεται τὸ αἷμα.
Λαλεῖ τὸ βλέμμα πρὸς τὸ βλέμμα,
καὶ πρὸς τὴν νῆσον τὴν χλωρὰν
τὰ σκάφη φέρουσιν ἡρέμα.

Τὸ στόμα των μὲν σιωπᾶ,
κ' ἤχεῖ τῆς κώπης μόνον κρότος,
ἀλλ' ἡ καρδία των κτυπᾶ,
καὶ λέγει ὅτι ἀγαπᾶ
καὶ ἀποκρίνεται εὐγλώττως.

Κινοῦσιν αἱ ἀναπνοαὶ
τὰ στήθη των ἐν ἀρμονίᾳ·
οἰκεῖ ἐντὸς των νηνεμία,
καὶ δύο φαίνονται σκιαὶ,
ἀλλ' ἡ ψυχὴ των εἶναι μία.

Πλὴν αἴφνης κρότος ἀντηχεῖ,
 ὡς ἀναμιξ βροντῶν καὶ θρήνων.
 Ὁ νέος ὄλος προσοχῆ,
 διὰ τὴν φίλην ἀψυχεῖ,
 ἀγνώστων ἄπειρος κινδύνων.

Γραμμὴ τὸ πρῶτον ἀφανῆς,
 ταχέως καταφανεστάτη,
 κατὰ δονήσεις ἀσθενεῖς
 τῆς λίμνης των τῆς κυανῆς
 τὴν ἐπιφάνειαν ταραττει.

Ἄλλ' ἢ γραμμὴ ὡς ἡ χιῶν
 λευκῆ, αὐξάνει, πλησιάζει.
 Ἡ λίμνη λέβης ὁμοιάζει.
 Τὸ ὕδωρ, ὡς φρενητιῶν
 πηδᾶ, καὶ ζέει, καὶ παφλάζει.

Ὡς ἐπ' ἀγρίων συμπλοκῶν
 λυσσώντων λύκων καὶ βουβάλων,
 τὰ κύματ' ἄλλα ἐπὶ ἄλλων
 μετὰ βοῆς καὶ ὑλακῶν
 συντρίβοντ' ἐπὶ τῶν ὑφάλων.

Ἐν μέσῳ τῶν περιστροφῶν
 καὶ τῶν ρευμάτων ἐπαλλήλων
 καὶ τοῦ βρασμοῦ καὶ τῶν στροβίλων,
 βλέπει ναυάγια σκαφῶν
 καὶ λείψανα φλοιῶν καὶ ξύλων.

Πτώματα βλέπει τὰ νερά
 νὰ παραρρίπτουν τ' ἀφρισμένα·
 ὄστ'α κυλίουν τεθραυσμένα.
 Τὸ βλέμμα φρίττον διορᾷ
 πτωμάτων πλήρη τὸν πυθμένα.

Ὁ νέος, χεῖρα στιβαρὰν
 καὶ κώπην ἔμπειρον προτάττων,
 ἦν ἔτοιμος πρὸς τολμηρὰν
 ἀντίστασιν, καὶ τὴν φορὰν
 περιεφρόνει τῶν κυμάτων.

Ὑπὲρ τῆς φίλης πλήν δειλὴ
 εἶν' ἡ καρδιά του, καὶ τρέμει.
 Ἡ χεὶρ ἐκεῖν' ἡ ἀπαλὴ
 τὸν ὄλεθρον, ὃς ἀπειλεῖ,
 τὸ ρεῦμα πῶς θὰ ἐπολέμει;

Τὰ σκάφη ὅμως προχωροῦν.
 Τὸ ρεῦμα ἔφθασεν ἐν τέλει.
 Ἀκάθεκτα, δὲν ἠμποροῦν
 ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὸν ῥοῦν,
 κ' ἔμπρὸς τοξεύονται ὡς βέλη.

Ἀλλὰ σκιρτῶντα ἑλαφρῶς
 τὴν χαίτην σχίζουσι τῶν κυμάτων.
 Τὸ κύμα πλήττει τὰ πλευρά των,
 πλήν ἀπορρέει ὡς ἀφρός,
 κ' ἐνδίδ' ἡ βία τῶν ρευμάτων.

Καὶ παρ' αὐτοὺς μὲν ἔμαλ' ἀ
τὰ λεῖα ὕδατα ἐγέλων·
ἀλλὰ παρέκ' ἦσαν θολὰ,
καὶ σκάφη ἐπ' αὐτῶν πολλὰ
ἐφέροντο κατὰ σκοπέλων.

Εἴ τι ἀντὶ ἐπιβατῶν
ἀθῶα ἔφερε παιδία,
ῶν ἔλαφρά ἦν ἡ καρδία,
ἐπέρα ὡς πτηγὸν πετῶν,
καὶ ἦτο πέριξ τοῦ εὐδία.

Ὅπου δὲ νέος μαχητῆς
ἢ νέα τις ἐκωπηλάτει,
ἐκεῖ ἡ λίμνη ἐκυμάτει,
κ' ἦν ἡ διάβασις αὐτῆς
πολλάκις ταραχωδεστάτη.

Ὅταν δὲ πάλιν οἱ ζωῆς
πεπειραμένοι τὴν ἐπέρων,
πολλὰ παθῶν ἀνὴρ ἢ γέρων,
ἐθραύετο μετὰ βοῆς
τὸ ὕδωρ, τρικυμίας φέρον.

Ἄλλα ἐχείμαζε κακὴ
θύελλα, ἢ ρευμάτων δίνη·
ἔτ' εἰς τὴν χώραν τὴν ἐκεῖ
εἰς τὰς καρδίας κατοικεῖ
ἡ τρικυμία κ' ἡ γαλήνη.

Ἡ λίμνη τέλος ἑμαλή
 πάλιν ἐκτείνεται καὶ λεία·
 φαίνεται ἑγγὺς ἡ παραλία,
 καὶ εἰς μυχὸν περικαλλῆ
 ὀρμίζονται τὰ δύο πλοῖα.

Ἦτον ἡ νῆσος τῶν σκιῶν,
 ἡ τῶν Μακάρων ἦτο χώρα.
 Ὅποῖος τόπος! Μειδιῶν
 τὸν ἔπλασε τὸ μέγα Ἦον,
 μυρία δαφιλεῦσαν δῶρα.

Ὡς εἰς τὴν γῆν ἦν κατοικεῖ
 καὶ ἦν κατέλειπεν ὁ νέος,
 οὐδέποτε λυσσᾶ ἐκεῖ
 ἡ τρικυμία ἡ κακῆ,
 τὸ ψυχρὸν πνεῦμα τοῦ βορέως.

Ποτὲ χειμῶν νιφοβολῶν
 τοὺς τερπνοὺς λόφους δὲν καλύπτει,
 οὐδ' ὀφθαλμὸς μελαγχολῶν
 βλέπει τὸν ἥλιον θολὸν
 ὀμίχλης κάλυμμα νὰ κρύπτῃ.

Ἐκεῖ ὁ ζέφυρος φιλεῖ
 τὴν πεδιάδα, ἥτις θάλλει·
 ὁ ῥύαξ εἰς τὴν χλόην ψάλλει,
 κ' εἰς τ' ἄνθη τὸ πτηνὸν λαλεῖ,
 καθὼς ἂν ἄνθρωπος ἐλάλει.

Τὰς ὑπωρείας συνεχῆ
 κοσμοῦσι δάση καρποφόρα·
 πίπτουσι τ' ἄνθη ὡς βροχή,
 καὶ ἔπετ' ἐν διαδοχῇ
 εἰς τὴν ὀπώραν ἢ ὀπώρα.

Ἐκεῖ οὐδεὶς ποτε πεινᾷ,
 νόσον ἢ κάματον γινώσκει·
 καὶ εἰς βοσκήματα κοινὰ
 μὲ τ' οὐρανοῦ τὰ πετεινὰ
 ἢ ἔλαφος κ' ἢ τίγρις βόσκει.

Ἐκεῖ χαρὰ πᾶσα στιγμῆ,
 καὶ οὐδὲ φόβος, οὐδὲ μῖσος,
 οὐδ' ἐμμανῆς παθῶν ὄρμη,
 οὐδὲ θανάτου στεναγμοί.
 Τοιαύτ' ἢ τῶν Μακάρων νῆσος.

— «Ἐλθέ, ψυχὴ τῆς ποθητῆς,
 ἔλθέ, ἢ τῆς ψυχῆς μου φίλη,»
 ὁ νέος εἶπε θηρευτῆς,
 καὶ, πλησιάσας, εἰς αὐτῆς
 τὰ χεῖλη ἤγγισε τὰ χεῖλη.

«Καθήσωμεν ὅπου παχὺς
 τῆς χλόης στρώννυται ὁ τάπης,
 ὅπου αἰῶνες συνεχεῖς
 θὰ μᾶς εὐρίσκουν εὐτυχεῖς
 εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀγάπης.

» Καθήσωμεν εἰς τὰς σκιάς,
 παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ῥυάκων,
 νὰ σ' ὀμιλῶ, νὰ μειδιᾷς,
 νὰ τέρπησαι εἰς παιδιὰς
 λεόντων μετ' ἀμνῶν ἀκάκων.

» Νὰ καταβαίνουν πρὸς ἡμᾶς
 τὰ πτηνὰ, ἄφοβα πρὸς βέλη,
 τερπνὰ νὰ κελαδῶσι μέλη,
 γάλα νὰ φέρῃ ἡ κεμάς,
 κ' ἡ σφένδαμνος νὰ φέρῃ μέλι (δ).

» Εἶτε χρυσῆ ἀνατολὴ
 ἢ δύοσις προχωρεῖ ἡρέμα,
 θέλω τὰ χεῖλη σου φιλεῖ,
 θέλω τὸ βλέμμα προσηλοῖ
 εἰς τὸ γλυκὺ, βαθύ σου βλέμμα.

» Φυγόντες τύρβην, καὶ βοὴν
 πολέμων, καὶ καμάτους θήρας,
 ἐδῶ κρατούμενοι τὰς χεῖρας,
 θὰ διερχώμεθα ζωὴν,
 ἥτις δὲν θέλει ἔχει γῆρας.

» Ἀλλήλας εἰς τὸν οὐρανὸν
 θὰ διαδέχωντ' αἱ σεληναίαι,
 καὶ σὺ, ὡραία ὡς ἐκεῖναι,
 θὰ μὲ φωτίζῃς, κ' ἡδονῶν
 σειρὰ ὁ βίος μας θὰ εἶναι.

»Ὡς φέρεται βαθυβρόων
ὁ Νιαγάρας αἰωνίως,
εἰς τοὺς αἰῶνας παρομοίως
εἰς χεῖμαρρον εὐτυχιῶν
Ὅα ῥέη δι' ἡμᾶς ὁ βίος.»

Ἄλλ' αἴφνης ἤχησε φωνή,
καὶ τὸν ἀντέκοψεν εἰπόντα.
Εἰς ὄρη κ' εἰς ἀκτὰς ἐβρόντα,
ὡς δέκ' ἂν ἦσαν κεραυνοί.
Σιγὴ κατέλαβε τὰ ὄντα.

Καὶ ὅμως, ὅσον φοβερά,
τοσοῦτον ἦτο καὶ γλυκεῖα·
καὶ εἰς τὴν γῆν κ' εἰς τὰ νερά
ἐχύθη φόβος καὶ χαρὰ,
καὶ εἰς τὴν πλάσιν προσδοκία.

Μένει ὁ ἄνεμος σιγῶν,
μένει ἀκίνητον τὸ ρεῦμα·
καὶ πρὸς τὸν νέον κυνηγόν,
ὅστις ἀνέβλεψε ῥιγῶν,
ὠμίλησε τὸ Μέγα Πνεῦμα.

«Στρέψον, τῷ λέγει, πρὸς βορρᾶν
τὸ πρόσωπον, καὶ ὁδοιπόρει·
κοιλάδας διέλθε καὶ ὄρη,
καὶ εἰς τὴν γῆν σου τὴν ξηρὰν
καὶ παγετώδη πάλιν χώρει.

»Τοῦ βίου σου ἀνελλιπῶς
δὲν ἐξεμέτρησας τὰ ἔτη.
Μὴ τὸ παράκαιρον ἀπαίτει.
Δὲν εἶσαι ὠριμος καρπός·
δὲν θὰ σὲ δρέψ᾽ ἡ χεὶρ μου ἔτι.

»Εἰς τῶν δεινῶν κακουχιῶν
πάλιν ἐπίστρεψον τὸν τόπον.
Τὴν θήραν ἄγρει μετὰ κόπων,
καὶ ζῆσ' ἐν μέσῳ κακιῶν,
κ' ἐν μέσῳ τῶν κακῶν ἀνθρώπων.

»Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα καθαρὸν
νὰ σώζῃς ἐν αὐτοῖς προσπάθει.
Ἄπεχε φόνων μιαρῶν·
τὸν ξένον ἔχε ἱερὸν,
καὶ καταδάμαζε τὰ πάθη.

»Εἰς περιδέραια κομῶν
μὴ ἐπιχαίρης πολεμίων,
ὡς πρὸς θηρία πολεμῶν.
Καὶ τὸ θηρίον εἶν' ἐμόν·
καὶ αὐτῶν φείδου τῶν θηρίων.

»Ἡ φίλη σου, ἀπὸ τῆς γῆς
ὅπου οὐδέποτε ἐσφάλῃ,
ἀλλ' ὅπου κλύδωνες καὶ σάλιοι,
ἐδῶ ὡς ἄνθος ἐκλογῆς
μετεφυτεύθη ὅπως θάλλῃ.

» Ἀμάραντος, ἀειθαλῆς
 ἐδῶ θὰ μένη καὶ ἀχμαία,
 αἰείποτε περικαλλῆς,
 ὅποιαν τὴν ἀναπολεῖς,
 ὁπότ' ἐκεῖ ἐτάφη νέα.

» Διὰ σέ ἔταν πληρωθῆ
 ὁ χρόνος τῆς δοκιμασίας,
 καὶ ἡ ψυχὴ σου ἀγαθὴ
 φανῆ, πῶς τὸ καλὸν ποθεῖ,
 πῶς σκεῦος εἶν' εὐεργεσίας,

» Τότε θὰ εἶναι ὁ καιρὸς
 τῆς πρὸς ἐδῶ ἐπιστροφῆς σου.
 Τὸ σῶμα τότε ἀποδύσου,
 κ' ἔλθε νὰ μείνης σταθερῶς
 εὐδαίμων μετὰ τῆς μνηστῆς σου.

» Ἀκόμη μέχρις ἐκβολῶν
 κατάβα τῆς ζωῆς τὸ ρεῦμα,
 καὶ πρόσμειν' εὐμενές μου νεῦμα
 νὰ λάμψη ἐξ ἀνατολῶν.» —
 Ταῦτα τὸ Μέγα εἶπε Πνεῦμα.

Ἄνασκιρτῶν δὲ συνεχῶς
 τῆς φοβεραῆς φωνῆς ὁ ψόφος,
 ἀντανεκλάτο ὑποκώφως,
 καὶ τρίς ἀντήχει πᾶς μυχὸς
 τὰ ῥήματα, καὶ τρίς πᾶς λόφος.

Ἐπαυσε μόλις δ' ἡ φωνή
 ἀντιλαλοῦσα, καὶ ἀθρόον
 ἐβρόντησαν οἱ οὐρανοί,
 ὡς χίλιοι Ὀκεανοὶ
 ἄν χειμαζόμενοι ἐβόων.

Ἵπὸ τοῦ κρότου ἐκπλαγεῖς
 ἐσκίρτησεν ὁ νεανίας,
 κ' εἰς οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς
 τὸ βλέμμα ἔφερε, πληγεῖς
 ὡς ἐκ φρικτῆς σκοτοδινίας.

Ἡ φύσις ἡ ἐαρινή
 δὲν ἦτο πλέον τῶν θαυμάτων,
 οὐδ' οἱ γελῶντες οὐρανοί,
 οὐδὲ οἱ λόφ' οἱ φωτεινοί,
 ἡ γοητεία τῶν βλεμμάτων.

Ἴδου, καὶ πάλιν ἡ χιῶν
 στιβάζετ' ἐπὶ τῶν κοιλάδων
 καὶ πάγοι κρέμαντ' ἐκ τῶν κλάδων·
 καὶ δι' ἐρήμων τῶν σκιῶν
 πτηνὸν δὲν πτερυγίζει ἄδον.

Διὰ διψῶντος ὀφθαλμοῦ
 τὰ πάντα πέριξ ἐξετάζει·
 τὴν φίλην Ὀχραίαν κράζει·
 ἀλλ' ἦν ἡ φίλη οὐδαμοῦ.
 Θλίβεται μάτην καὶ στενάζει.

Τῷ ἐπιλείπει ἡ πνοή·
αἰσθάνετ' ἐν τῷ στήθει χάσμα.
Ἐξύπνησε! Δακρυῤῥοεῖ! . . .
Ἀπηλπισμένος ἐννοεῖ
ἔτ' ἦν ὄνειρου φροῦδον πλάσμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἀνωτέρω ποιημάτιον εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην περιλαμβάνων, καθήκον νομίζω νὰ μὴ ἀποσιωπήσω τοῖς ἀναγνώσταις περιστάσιν τινα αὐτὸ ἀφορῶσαν.

Ἐπαιῶν τὴν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας πεφωτισμένην προσπάθειαν τοῦ φιλογενοῦς Κ. Ι. Βουτσινᾶ, καὶ μεγάλως ἐνδιαφερόμενος ὑπὲρ τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ὃν φιλοτίμως ἰδρύσατο, ἠθέλησα, καὶ καθήκον ἐνόμισα, νὰ παρουσιάσω καὶ ἐγὼ εἰς αὐτόν, ἀφ' ὅτου, ἄλλα ἀναδεχθεὶς καθήκοντα, καὶ τῆς τιμῆς στερηθεὶς τοῦ νὰ καταριθμῶμαι μετὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημείου, ἐδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο χωρὶς νὰ προσκρούσω εἰς τὸν κανονισμὸν. Δι' ὃ καὶ ὡς φόρον μου εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ ἔτους 1874 ἔπεμψα τὸν «Γοργὸν Ἰέρακα.»

Ἴδοῦ δὲ τί περὶ αὐτοῦ ἀνέγνω ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀγωνοδικῶν:

«Πρὶν μεταβῶμεν ἐκ τοῦ δράματος εἰς τὸ ἔπος, προτιθέμεθα νὰ εἰπώμεν ὀλίγα τινὰ περὶ μικτοῦ τινος εἴδους, ὅπερ συνέστη ἐκ τῆς ἐπικῆς ὕλης καὶ τῆς λυρικῆς χροιάς καὶ ὠνομάσθη ὑπὸ τινων ἐπικολυρικὸν εἶδος καὶ ἐπικολυρικὰ ποιήματα. Τοιοῦτον εἶναι τὸ μικρὸν ποιημάτιον τὸ ἐπιγραφόμενον «ὁ Γοργὸς Ἰέραξ.» Ὁ ποιητὴς τοῦτου, λαβὼν ὡς ὑπόθεσιν Ἀμερικανικὴν τινα παράδοσιν, ἐπίδεικνυει εὐχέριαν περὶ τὴν διήγησιν, ζωηρὰν φαντασίαν καὶ οὕτως ἄγει τὸν ἀναγνώστην εἰς ἀήθη κόσμον, ἔνεκα ὅμως τῆς ἀτυχοῦς ἐκλογῆς τῶν ῥυθμῶν ἢ γλῶσσα ἀποβαίνει βεβιασμένη καὶ ἀσαφής· ἂν δὲ ὁ ἀναγνώστης κατορθώσῃ νὰ ἐννοήσῃ τὸν ποιητὴν, μᾶλλον τέρπεται ἢ ὠφελείται. Οἱ κριταὶ τοῦ ἀγῶνος ἂν καὶ νομίζωσιν, ὅτι ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὤρισαν τὴν ποίησιν οἱ ἀρχαῖοι, εἶναι ὁ ἄριστος, ὅμως οὔτε τὰ νεώτερα ἀριστοτεχνήματα παραγνῶρίζουσιν, οὔτε τοὺς θέλοντας νὰ ποιῶσι κατὰ τὸν νεώτερον τρόπον δύνανται νὰ ἀποτρέπωσιν· ὑπομιμνήσκουσι μόνον, ὅτι τὸ ἔπος εἶναι διήγησις καὶ ὡς τοιαύτη προὑποτίθησιν ἡρεμίαν πνεύματος, ἣν διαταράττει τὸ πάθος καὶ ἡ ταραχὴ τῆς λυρικῆς ποιήσεως.»

Μετὰ τοῦτο, περιττὸν νὰ εἰπῶ ὅτι ὁ «Γοργὸς Ἰέραξ» δὲν ἐστεφανώθη.

Οὐδὲ λόγον οὐδὲ δικαίωμα παραπόνου εἶχον διὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, διότι οὔτε τὴν φιλοτιμίαν, οὔτε τὸ συμφέρον μου ἔθιγεν. Εἰς τὸ

γραφεῖον τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι κατατεθειμένον τὸ δελτίον τὸ συνο-
δεῦον τὸ ποίημα, καὶ ὅστις τὸ ἀνοίξῃ δύναται νὰ ἴδῃ ὅτι εἶναι ἀνώνυμον,
καὶ ὅτι προσδιορίζει τὸ ἄθλον, ἂν τυχὸν ἤθελεν ἀπονεμηθῆ εἰς τὸ ποίημα
τοῦτο, εἰς πρώτην κατάθεσιν πρὸς προικισμὸν ἐθνικοῦ θεάτρου.

Προσέτι δὲ, οἰκαιοθελῶς ὑποβληθεὶς εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν ἀγωνοδι-
κῶν, ἂν ἐμεμφμοίρουν κατ' αὐτῆς, εὐλόγως θὰ ἤκουον τὸ τῶν Χίων
ἐκεῖνο: «Ἡθελέν τα κ' ἔπαθέν τα.»

Ἄλλως ὅμως ἔχει ὡς πρὸς τοὺς λόγους ἐφ' ὧν ὁ εἰσηγητὴς ἐστήριξε τὴν
ἀπόφασιν. Τούτους δὲν πρέπει ἐντελῶς νὰ παρέλθω, διότι ἐπαγγέλλον-
ται ἀρχὰς τινὰς ἴσως ἐπιδεχομένας συζήτησιν.

Δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ ἔργον τοῦτο «μικρὸν ποιημάτιον» ἀποκαλῶν ὁ εἰση-
γητὴς, ἐνόει διὰ τοῦ ὑποκοριστικοῦ καὶ διὰ τοῦ ἐπιθέτου νὰ τῆ προσάψῃ
ὡς ἐλάττωμα τὴν μικρότητά του· διότι, παραβαλλόμενον μὲν πρὸς τοὺς
18465 δεκαπεντασυλλάδους τῆς εἰς τὸν αὐτὸν διαγωνισμὸν ἐπαινεθείσης
ἐποποιίας «Ὁ Κατσαντώνης», εἶναι τῆ ὄντι μικρότατον· ἀλλ' ἔχον στί-
χους 500, εἶναι ἄρτιον ἐνώπιον τοῦ διαγωνισμοῦ, καὶ πως ἠλπίζον ὅτι ἡ
διάκρισις αὐτοῦ, οὐδὲ στίχον ἐκτεινομένου πέραν τοῦ δέοντος, ἤθελε μάλ-
λον τῆ καταλογισθῆ ὡς ἀρετὴ ὑπ' εὐγνωμονούντων τῶν δικαστῶν.

Παρακατιῶν δὲ προσκρούσας εἰς τὴν κρίσιν ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν ῥυθμῶν
εἶναι ἀτυχῆς, ἐλυπήθη ὅτι ὁ εἰσηγητὴς δὲν ἠθέλησε νὰ διδάξῃ ἂν καὶ
τίνες ὑφίστανται κανόνες πρὸς διάκρισιν μεταξὺ τῶν εὐτυχῶν καὶ τῶν
ἀτυχῶν ῥυθμῶν. Καὶ ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον ὅτι εὐτυχεῖς εἰσιν οἱ ἀπλῶς τῆ
ἀκοῇ ἀρέσκοντες, ἀτυχεῖς δὲ οἱ τούτοις ἐναντίοι. Ἄλλ' ἐλησμόνουν ὅτι
ἀκοῇ ἀκοῆς διαφέρει.

Ἐτι δ' ὀλιγώτερον ἐνόησα τὸ λεγόμενον, ὅτι ἔνεκα τοῦ ἀτυχοῦς ῥυθμοῦ
εἶναι βεβιασμένη ἡ γλῶσσα καὶ ἀσαφής, οὐδ' εὐκρινῶς βλέπω τίς ἡ σχέ-
σις μεταξὺ τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῆς γλώσσης. Ἄν ῥυθμὸν λέγων, αἰνίττηται ὁ
εἰσηγητὴς τὸ μῆκος τῶν στίχων, μὴ ὄντων δεκαπεντασυλλάδων, οἱ τοῦ
Σολωμοῦ, οἱ τοῦ Χριστοπούλου, τί λέγω; αὐτοὶ οἱ τοῦ Ἀνακρέοντος
εἰσὶν ἔτι βραχύτεροι, καὶ ὅμως ἡ γλῶσσά των, κατ' ἐμὲ κἄν, δὲν εἶναι
βεβιασμένη.

Πλὴν τί τοῦτο; Ἡ τοῦ «Γοργοῦ Ἰέρακος» εἶναι βεβιασμένη, κατὰ
τὸν εἰσηγητὴν, εἴτε διὰ ταύτην εἴτε δι' ἄλλην αἰτίαν, καὶ τοσοῦτον,
ὥστε ἀποβαίνει ἄντικρυς ἀσαφής. Καὶ ὁ μὲν εἰσηγητὴς φαίνεται πως
ἐνόησας αὐτήν. Ἀμφιβάλλει ὅμως ἂν τοῦτο κατορθώσῃ καὶ οἱ λοιποὶ
ἀναγνώσται. Ἴσως ὀρθότερον εἶναι αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ν' ἀφήσωμέν τούτου
κριτὰς, καὶ νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι καὶ αὐτοῖς δὲν θέλει εἶσθαι ἀδύνατον νὰ νοή-
σωσιν ὅτι ἐκεῖνος ἐνόησε. Πιθανὸν μάλιστα καὶ τινες νὰ ἐθειώρησαν, εἴ τι

ἀληθῶς ὑπάρχει ἀμυδρόν καὶ συνεσκιασμένον περὶ τὴν ἀφήγησιν, οὐχὶ ὅλως ἀνοίκειον τοῦτο εἰς ὄνειρου διήγησιν· ἄλλοι δ' ἴσως οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀσάφειαν, ἂν ἀληθῶς ὑπῆρχε, νὰ μοὶ κατελόγιζον εἰς ἐλάττωμα, στοχαζόμενοι τοῦ Πινδάρου.

Ἄλλ' ἐπιφέρεται καὶ τις κρίσις ἣν πρέπει νὰ θεωρήσω ὡς κολακευτικὴν· εἶναι δ' αὕτη ὅτι, ὁ κατορθώσας νὰ διεισδύσῃ διὰ τῶν ἀσαφειῶν τῆς γλώσσης εἰς τὸν νοῦν τοῦ ποιήματος, ἐκεῖνος τοῦλάχιστον τέρπεται.

Τέρπεται, ναί, ἴσως, ἐπιφέρει ὁ εἰσηγητής· ἀλλὰ τί, ὅταν δὲν ὠφελῆται; Ἀπέναντι ταύτης τῆς ἐκτιμήσεως ὁμολογῶ ὅτι περιήλθα εἰς ἀμηχανίαν. Διηγούμενος μίαν τῶν ὀλίγων γνωστῶν παραδόσεων τῶν ἰθαγενῶν Ἀμερικανῶν, ἐνόμιζον ὅτι δι' αὐτοῦ τούτου ἐδίδασκον περιεργόν τι τοῦλάχιστον, ἂν ὄχι ἄλλο. Ὅμοίως ἐφρόνουν οὐχὶ ἐντελῶς ἐστερημένην ἐνδιαφέροντος, καὶ ὠφελείας μέχρι τινός, τὴν ἀφήγησιν τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν, περὶ θανάτου καὶ μελλούσης ὑπάρξεως, τῶν ἰθαγενῶν κατοίκων τοῦ νέου κόσμου· καὶ τέλος, ὅταν ὁ ἄγριος ἦρωσ μου, καθ' ὑπνοὺς ἀκολουθῶν τὴν μνηστῆν ἣν ἀπώλεσε, φθάνει μετ' αὐτῆς, καθαρὰς καὶ ἀναμαρτήτου, εἰς τῶν Μακάρων τὴν χώραν, ἀλλ' ἀποπέμπεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν κόσμον τῶν δοκιμασιῶν, μέχρις οὗ διὰ χρηστῆς καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς, ἥς τῆ διαγράφονται αἱ κυριώτεραι ἐντολαί, καθαρῶς καταστῆ ἄξιος νὰ ἔλθῃ νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὰς αἰωνίας μονὰς παρὰ τῆ ἀγαπητῆ τῆς καρδίας του, ἥλιπίζον ὅτι εἶχον ἐγκαταμίξει εἰς τὸ «μικρὸν ποιημάτιον» πᾶσαν τὴν δόσιν τοῦ ὠφελίμου ἦν οἱ ὠφελιμοδοξότεροι τῶν κριτῶν ἐδύναντο ν' ἀπαιτήσωσι παρ' αὐτοῦ, καὶ λυπηρῶς διετέθη ὅτε ἤκουσα ὅτι ἠπατώμην. Καὶ μοὶ ἐπῆλθε μὲν εἰς μνήμην φίλος μου τις σιτέμπορος, ὅστις, ἀκούσας ποτὲ μεγάλην συμφωνίαν τοῦ Μοζάρτου, μὲ ἠρώτησεν εἰς τί χρησιμεύει· ἀλλ' ἐν τούτοις ἀνελογίσθη ὅτι τῆ ὄντι οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς εἶχον ποτὲ ἀρκούντως ἐξετάσει εἰς τί χρησιμεύουσι πολλὰ ἐξ ὧν κατὰ καιροὺς ἀνέγνωσα ποιημάτων. Ἠνέωξα τότε τὸ πρῶτον βιβλίον, καὶ ἀναγνοὺς τοῦ Βίκτορος Οὔγου τὴν περίφημον ᾠδὴν εἰς τὴν θανούσαν κόρην, ἐνόησα ὅτι χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ διδάσκῃ τὰς νέας, ὡσάκις ἐξέρχονται τοῦ χοροῦ νὰ μὴ ἀμελῶσι νὰ φορῶσιν ἀμέσως τὸν ἐπενδύτην των. Ὁ «Κώδων» τοῦ Σχιλλιέρου, ὃν διέτρεξα ἔπειτα, εἶναι χρησιμώτατος εἰς τοὺς μεταλλουργούς. Ὁ «Βουρκόλακας» τοῦ Γέτου δίδει τὸ σωτηριῶδες μάθημα εἰς τοὺς γονεῖς, ὅταν ὀδοιπορῶσι διὰ νυκτός, ν' ἀφήνωσι τὰ μικρὰ των τέκνα εἰς τὴν οἰκίαν των. Περὶ τῆς Ὀδυσσεύς εἶχον ἔτι τινὰς δισταγμούς, ἀλλὰ μέχρι τέλους ἀνεγνώρισα ὅτι καὶ ἐξ αὐτῆς χρήσιμα διδασκόμεθα· ὡσάκις δηλαδὴ πλέομεν ἐξ Ἑλλησπόντου εἰς τὰ περὶ τὴν Ἰθάκην, ἂν θέλωμεν ἀσφαλῆ καὶ ταχὺν πλοῦν, νὰ προτιμῶμεν τὰ ἀτμό-

πλοια, ἢ ἂν ἐπιβαίνωμεν ἰστιοφόρων, νὰ μὴ λησιμονώμεν ποτὲ τὴν πυξίδα.

Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων ἐνόησα τὸ λεγόμενον, ὅτι ὁ «Γοργὸς Ἰέραξ», καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι τέρπει, ἀλλὰ δὲν ὠφελεῖ. Τὸ κακὸν ὅμως ἦτο ριζικόν, καὶ διορθωσιν πλέον δὲν ἐπεδέχετο· δι' ὃ καὶ ἠναγκάσθην νὰ τὸν ἐκώσω οἷον τὸν ἔγραψα.

Περὶ δὲ ἔπ ο υ ς καὶ ἐπ ι κ ο λ υ ρ ι κ ῶ ν ἀγνοῶ τί νὰ εἰπῶ, διότι ἐφρόνουν πάντοτε ὅτι ἡ ποίησις προηγεῖται τῶν κανόνων, ὁ Ὅμηρος τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ αὐτὸς ὁ «Γοργὸς Ἰέραξ» τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ὅτι οἱ κριτικοὶ, οἷοι δὴποτε, εἰσὶν οὐχὶ οἱ ποδηγετοῦντες τὰς Μούσας, ἀλλ' οἱ καταμετροῦντες τὰ ἔγνη αὐτῶν.

(α) Ῥόπαλον.

(β) Καλύβη.

(γ) Σκαφίδιον.

(δ) Ἐν Ἀμερικῇ ὑπάρχει ἡ μελιφόρος σφένδαμνος, sugarmapple.

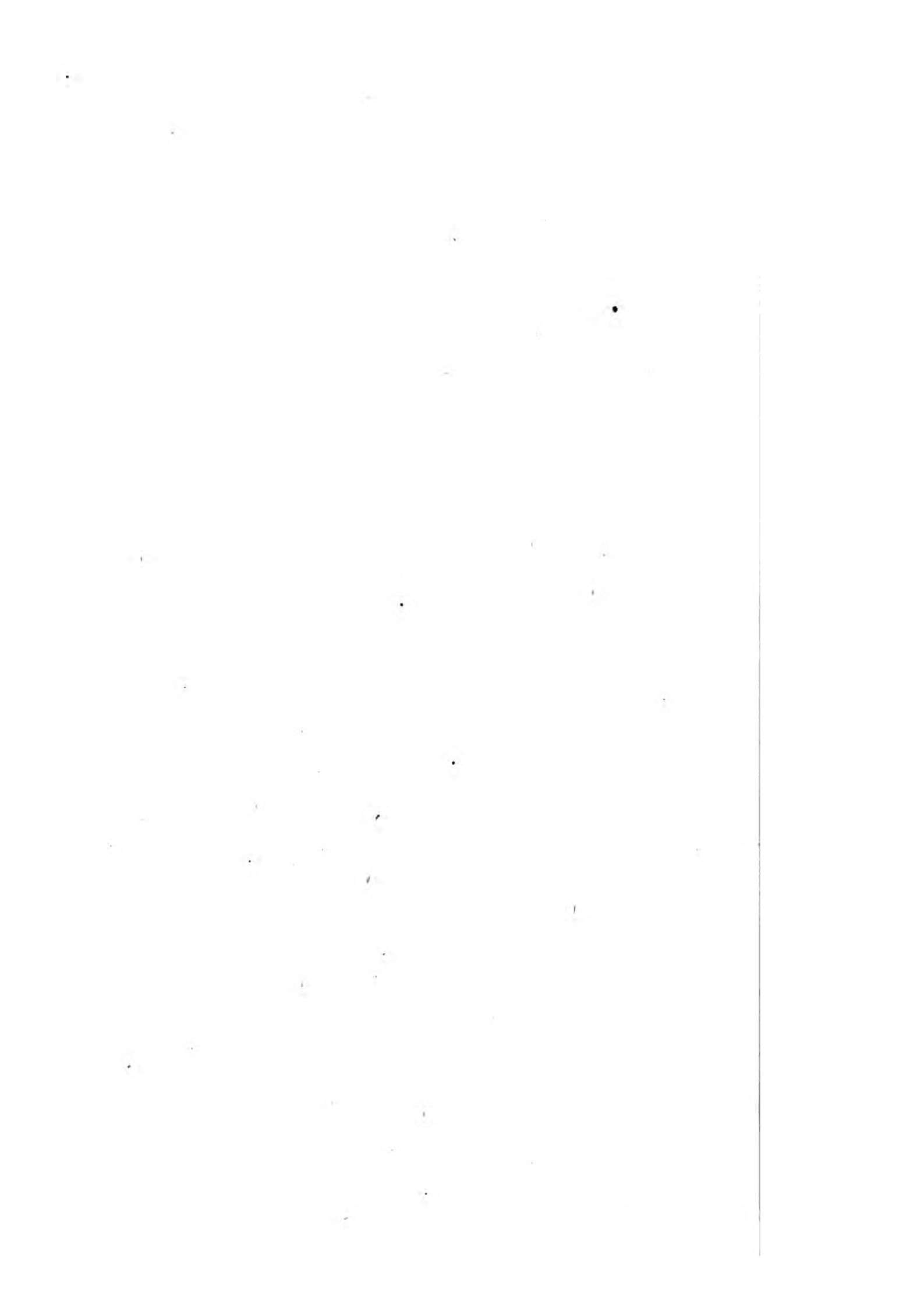
ΤΗΣ ΟΜΗΡΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

ΤΟ Α.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἡ μετάφρασις τοῦ Α τῆς Ὀδυσσεΐας τίθεται ὡς δοκίμιον εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου. Ἄν φανῆ ἀρεστόν τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ τρόπος, ἴσως ἐκδοθῶσι ποτὲ καὶ αἱ λοιπαὶ ῥαψωδίαί, ὅταν καιρὸς καὶ περιστάσεις τὸ ἐπιτρέψωσιν. ἂν δὲ τὸ παρὸν δεῖγμα ἀποδοκιμασθῆ, ἡ λοιπὴ μου ἐργασία θέλει μείνει μόνον δι' ἐμέ καὶ τοὺς παρ' ἐμοί· εἰ δὲ ἀδιαφόρως δεχθῆ αὐτὸ τὸ κοινόν, ἀδιαφόρως καὶ κατ' ἰδίαν ἀρέσκεϊαν θέλω ἀποφασίσει περὶ τῆς τύχης τῶν ὑπολειπομένων¹. Κρίνω περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψω περὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ μηχανισμοῦ τῶν στίχων. Ἄρκει νὰ σημειώσω ὅτι ὁ ρυθμὸς αὐτῶν εἶναι ὁ τοῦ πρωτοτύπου, καὶ νὰ παραπέμψω διὰ τὰ περαιτέρω εἰς ὅσα περὶ προσωδίας ἀλλαγῶ ἔγραψα².

Ἐντὶ τῆς Ὀδυσσεΐας ἤθελον ἀρχίσει τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν τὴν μετάφρασιν ἀπὸ τῆς Ἰλιάδος. Ἀλλὰ μ' ἐπρόλαβεν ὁ Κ. Ἡλίας Τανταλίδης, νέος Βυζάντιος, τοῦ ὁποίου τὰ πρῶτα δοκίμια, ἐκδοθέντα ἐσχάτως ἐν Σμύρνη³, ὑπόσχονται μεγάλα διὰ τὸ μέλλον⁴. Ὁ Κύριος οὗτος, ἰκανὸς, διὰ τε τὴν εὐφυΐαν καὶ τὰς γνώσεις του, ν' ἀναδεχθῆ τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς μεταφράσεως τοῦ Ὀμήρου, εὐηρεστήθη νὰ παραδεχθῆ τὴν περὶ προσωδίας δόξαν μου, καὶ δι' ἑξαμέτρων μετέφρασε τῆς Ἰλιάδος τὸ Α. Τῷ ὀφείλεται δ' εὐγνωμοσύνη καὶ διότι ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ διότι διὰ τῆς καλῆς στιχουργίας του συντελεῖ ὑπὲρ τῆς τόσον ἐπιποθῆτου παραδοχῆς τῶν ἑξαμέτρων εἰς τὴν ἡμετέραν ποίησιν.

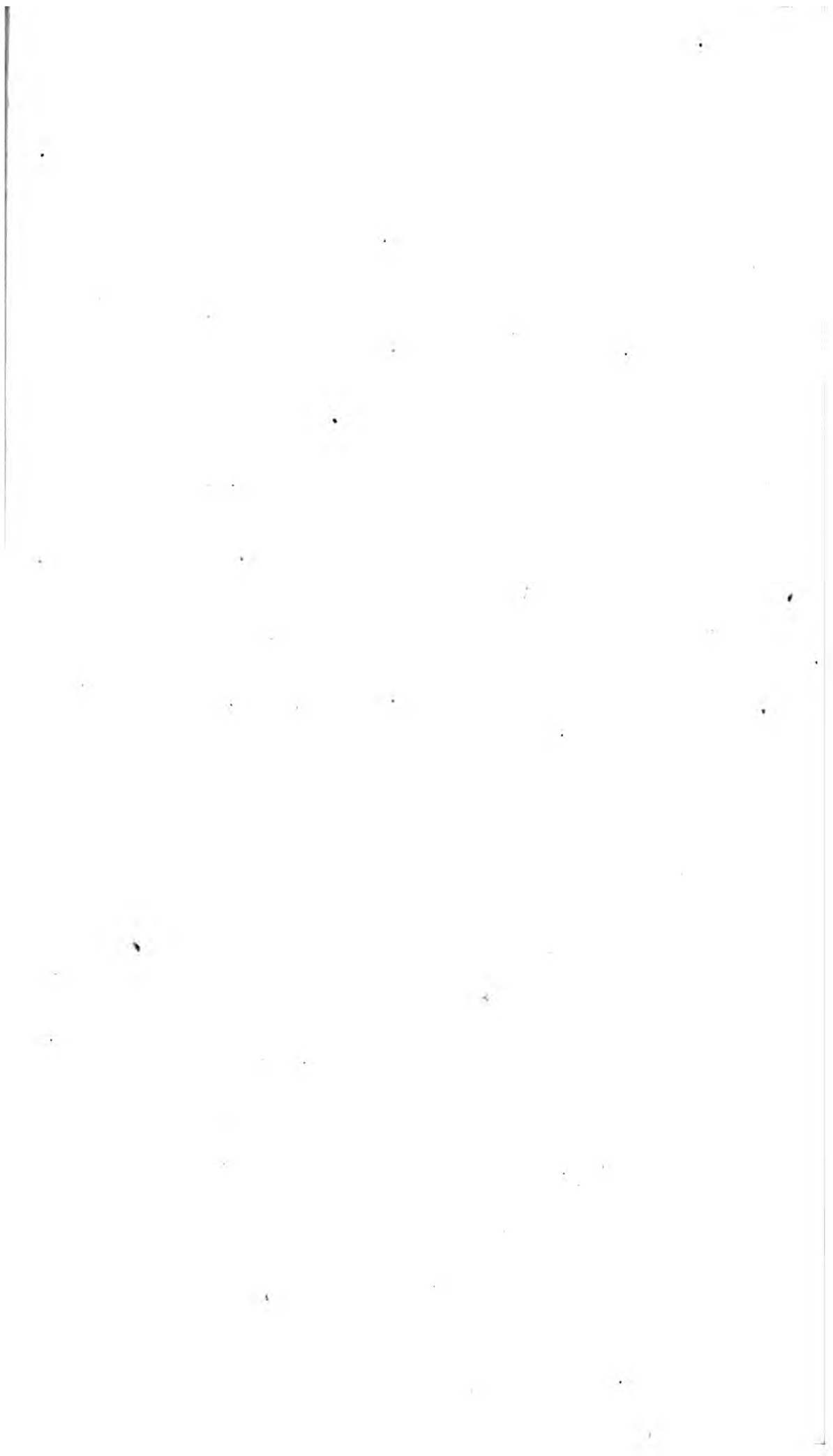

¹ Τὸ τελευταῖον συνέδη, καὶ ἡ μετάφρασις δὲν προὐχώρησε.

² Ἴδε τὸν Δ' τόμον τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

³ Παίγνια, ἡ ποιήματα διάφορα. Σμύρνη, 1839.

⁴ Καὶ ὑπερῶντισαν τὴν ὑπόσχισιν. Ὁ Κ. Τανταλίδης εἶναι εἰς τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν καὶ τῶν σεφωτέρων λογίων τῆς νέας Ἑλλάδος.

Νεοφύτῳ Δούκῃ

εὖ πράττειν.

Σὺ εἰς τὸ σμῆνος τῶν νέων ἀρχαῖος καὶ ἦθη καὶ τρόπους,
βόσκων εἰς τ' ἀνθη τὸν νοῦν, τοῦ καλοῦ, προϊόντος τῶν πάλαι,
τοῦ ὑψηλοῦ, δ' ἐνόει ὁ Ἕλληνα καὶ πράττων καὶ γράφων,
καὶ τοῦ γενναίου δ' ἔχ' εἰς Ἑλλάδ' ἀμαράντους τὰς δάφνας,
ἔταν εἰς ἡσυχον σκότος νυκτός, εἰς τὸν ἀγρυπνον λύχνον
τῶν θεσπεσίων ἀνδρῶν μελετᾶς τὰ θεσπέσια ἔργα,
καὶ τὴν ψυχὴν σου κινῆ ἀρμονίας παλμὸς Ὀμηρείου,
αἴφνης τὸ βλέμμα ὑψῶν, εἰς τὴν τρέμουσαν λάμψιν τοῦ λύχνου
νέφος δὲν βλέπεις ἐμπρός σου ὀλόχρυσον, ἔραμα θεῖον,
κύματ' ἀκτίνων, ὡς χεῖμαρρον χύνον φωτὸς, κ' ἐν τῷ μέσῳ
γέροντα, τ' ὄμμα σβεστὸν, ἀλλ' ἀμβρόσια ἔχοντα χεῖλη,
ἀργυροπάσσαλον δὲ εἰς τὴν χεῖρα κρατοῦντα κιθάραν,
κλίνοντα πρῶς πρὸς σέ, μειδιῶντα, καὶ βάλαμον ὕπνου
χύνοντα, πλὴν κ' ἐν αὐτῷ τοῦ ἀρχαίου σου κόσμου ὀνείρους;
ἢ τὴν ἐσπέραν ὁπότε μὲ βῆμα μετρᾶς ἐσκεμμένον
τὴν Αἰγινίτιδ' ἀκτὴν, ἣν κτυπᾷ τὸ πολυφλοισβὸν κύμα,
καὶ ἡ ζεφύριος αὖρα σοὶ φέρη ἀρώματ' ἀνθέων,
δρόσον καὶ ἄσμ' ἀηδόνας, καὶ πνέ' εἰς τὴν ἄσπερην σου κόμην,
κροῦσμα χορδῶν δὲν ἀκούεις πληροῦν καὶ ἀέρας καὶ πόντον;
ἢ Παρνασσίδος ὡς ὄρνιθος ἄσμα, ἐξ ὕψους πετώσης,
δὲν κελαδεῖ ἐξαμέτρους καὶ πράξεις θεῶν καὶ ἡρώων;
Τότε ἐντὸς τῆς λαμπρᾶς ἀρμονίας τῆς περίξ ρεούσης
δὲν προσκαλεῖς τὸν τυρλὸν, τὸν μελίρρυτον ψάλτην μ' ἐκστάσεις;

Πλὴν ἂν δὲν ἐπετράπ᾽ εἰς θνητοὺς νὰ συζοῦν μ᾽ ἀθανάτους,
 θέλει χαράξ᾽ ἢ αὐγή, κ᾽ ἢ ψυχὴ σου ἢ ξένη ἐνταῦθα,
 θέλει σκιρτῶσ᾽ ἀναβῆ εἰς ψυχῶν συγγενῶν κοινωνίαν.
 Τότ᾽ εἰς δαφνῶνων σκιάς θάλαλῃς πρὸς τὸν ψάλτην τῆς Σμύρνης.
 Ἐν τὸ καλὸν, ἀρετὴν ἢ ποίησιν θέλεις εἰπέ το·
 μία ἢ θεία πηγὴ, καὶ ἐν τὸ ἡλύσιον, ὅπου,
 οἱ ἐξ αὐτῆς ἀρυσθέντες Μακάρων ζώην θὰ συζῶσι.
 Τότε εἰπέ τω νὰ μὴ ὀργισθῆ ἂν παράμουσος ἤχος
 πέραν τοῦ τάφου, λυπῶν, τὴν ἡχῶ τῶν μελῶν του τῷ φέρῃ·
 λαίλαψ δουλία, εἰπέ, τὸν αὐλὸν τῆς φωνῆς τῶν Ἰώνων
 ἔθραυσε· βάρβαρος χεὶρ ἀοιδῶν ἀπηρῆμωσε τ᾽ ἄλση,
 κ᾽ ἔπεμπον μόνην ἡχῶ στεναγμῶν αἰ κοιλάδες καὶ γόων.
 Τόλμη, ἂν ἤδη, ἀφ᾽ οὗ τὸ συρίζον ἐκόπασε πνεῦμα,
 κ᾽ ἐλευθερίας ἡὼς τὴν Ἑλλάδα ἐκ νέου φαιδρύνει,
 τῆς ἀρμονίας τὸ στέμμα, τὸ ἄμετρα ἀνθὴ βλαστῆσαν
 χάριτος, ὕψους, ἐντόνου στροφῆς, φυσικῆς ἀφελείας,
 ἐκ μαρανθέντων πετάλων, παιγνίων μακρᾶς καταιγίδος,
 κ᾽ ἐξ ἀκηπεύτων φυτῶν νὰ συμπλέξῃ τις πάλιν θελήσῃ.
 Τόλμη... Πλὴν τί καὶ ἐὰν δειλιῶ; Τὴν ψυχὴν μου κινοῦσιν
 ἄγνωστοι πόθοι, αὐτόματος φλόξ. Ἡ ἀρχαί᾽ ἀρμονία
 περιβομβεῖ μου τὰ ὦτα. Ζητῶ Ἀπολλώνιον λύραν,
 μέλος ζητῶ ὡς τὸ τέρψαν τῶν θείων προγόνων τὰς φρένας·
 τὸν οὐρανὸν ἔρωτῶ τὸν στιλπνὸν, τὴν ἀνθοῦσάν μας φύσιν,
 τοῦ καταβράκτου ἀκούω σκιρτῶντος τὸν ἔμμετρον κρότον,
 τὸν μυκηθμὸν μελετῶ τοῦ ἀέρος ὃς πνέει εἰς τὸ δάσος,
 τὸ λαρυγγίζον πτηνὸν ἀκροῶμαι, τὴν κρᾶζουσάν γλαῦκα,
 καὶ τὸ Αἰγαῖον βοῶν ὡς ἐβόα καὶ πρὶν, κ᾽ ἐξετάζω
 πόθεν ἤρῳοντο τότε οὐράνια μέλη ἐκεῖνοι,
 καὶ ἢ ψυχὴ μου μετέωρος ὄλη, λαλεῖ ἐξαμέτρους.
 ῥέων εἰς πλοῦτον ῥυθμοῦ, εἰς ποικίλῃν στροφῆς εὐκαμψίαν,

πρὸς ὑψηλὰ ὑψηλὸς καὶ χαρίεις πρὸς μέλη χαρίτων,
 ἔταν ἀνέστ' ἡ ἀρχαία Ἑλλάς καὶ ὁμοῦ ἡ ἀρχαία
 αἰσθησις, πρέπει μ' αὐτὴν ν' ἀναστῆ ὁ ἀρχαῖός της στίχος·
 πρέπει ὁ Ἕλλην τὰ ὄρη, τὰς νήσους του βλέπων, τὰς ὄχθας,
 νὰ ἐνθυμῆται τί εἶχεν ὁ ψάλτης εἰπῆ περὶ τούτων,
 «Οὕτως ἠγίασε, λέγων, ὁ Ὅμηρος ταῦτα τὰ μέρη.»

Ἔτι εἰπέ τω, πατῶν τὰ σεπτὰ του τεμένη, μὲ πόδα
 βέβηλον δὲν προχωρῶ· ἀνασπῶν προπετῶς καλλονάς του,
 δὲν προσπαθῶ ἀντ' αὐτῶν ξενικὰς νὰ φυτεύσω ἀκάνθας.
 Ὅλα του εἶν' ἱερά, πᾶν ἄνθος του δρέπω μὲ σέβας·
 ὄχι ἐκλέγων αὐτῶν κορυφάς· κορυφαὶ εἶναι ὄλα.
 Ναι, πρὸς οὐράνιον πνεῦμα παλαί· ὁ ἀγὼν εἶναι μέγας,
 πλὴν καὶ ἡ νίκη! Ἐκτὸς τοῦ πατρίου ἐδάφους ὁ γέρον,
 ἔφυγε πλάνης, καθὼς ὁ πολὺπλαγκτος ἦρως του πάλαι.
 Θέλων ἄλλοῦ θαυμαστάς καὶ καρδίας νὰ εὕρη παλλούσας,
 φεύγ' εἰς ψυχροὺς οὐρανοὺς, ἄλλοθρόους ἐντείνων κιθάρας·
 τῆς Τευτωνίας αἱ δρυὲς ψιθυρίζουν τὰ μέλη του τώρα,
 καὶ ἡ Ἀλβίων νοεῖ τῆς ἀβρᾶς Ἰωνίας τὸν Βάρδον·
 εἰς τὴν Ἑλλάδα σιγᾶ δ' ἡ φωνή του, ἡ μόνον ὡς αὔρα,
 διαβράγέντος αὐλοῦ τὸν σωλῆνα προσβάλλουσα, εἶναι.
 Κεῖται ὁ ψάλτης ἐμπρὸς μας, οὐχὶ δὲ ὡς ὄρνις χαρίτων,
 ἄσμα γλυκὺ κελαδῶν καὶ τὰς φρένας ἐξάπτων καὶ θέλων,
 ἀλλ' ὡς πελώριον πτώμα, ὃ μ' αἶμα ψυχρὸν ἀνατέμνει
 σχολαστικὸς ἐρευνῶν διαλέκτους καὶ πτώσεις καὶ μέτρα.
 Κ' εἰς τὴν Ἑλλάδ' ἄς κρουσθῆ ἡ ἀθάνατος λύρα ἐκ νέου,
 κ' ἐναρμονίους φωνὰς θεν' ἀφήση, ἀξίως κρουσθεῖσα.
 Πρῶτος τολμῶ· μετ' ἐμὲ ἀξιώτερος ἂν τις τολμήσῃ,
 ἔπαθλον θέλει μειδίαμα λάβει τοῦ γέροντος ἄνω,
 κ' «Εὕγε» θ' ἀκούσ' ὑπὸ σοῦ τοῦ πιστῶς τὴν Ἑλλάδ' ἀγαπῶντος.

ΤΗΣ ΟΜΗΡΟΥ
Ο ΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΤΟ Α.

Ψάλε τὸν ἄνδρα, Θεά, τὸν πολύτροπον, ὅστις τοσούτους
τόπους διῆλθε, πορθήσας τῆς Τροίας τὴν ἔνδοξον πόλιν·
χώρας δ' εἶδεν ἀνθρώπων πολλὰς, κ' ἐμελέτησεν ἦθη,
κ' εἰς θαλασσίας πλανήσεις ὑπέφερε λύπας μυρίας,
θέλων αὐτὸς νὰ σωθῆ, καὶ τοὺς φίλους του θέλων νὰ σώσῃ.
Πλὴν δὲν τοὺς ἔσωσεν, ἂν κ' ἐπεθύμει· ἐκ βάθους καρδίας.

Ἄλλ' ἐξ ἰδίας αὐτῶν ἀφροσύνης ἀπώλοντο πάντες·
τοὺς Ὑπερίονος βόας οἱ ἄθλιοι σφάζαντες οὗτοι
ἔφαγον· τότε δ' αὐτὸς τοῖς ἀφεΐλε τὴν φίλην πατρίδα.
Καὶ περὶ τούτων, ὦ Μοῦσα, θυγάτηρ Διὸς, διηγῆσου.

Ἦδη μὲν ὅλ' οἱ λοιποὶ διαφεύγοντες μοῖραν ὀλέθρου,
οἴκαδε ἦσαν, μαχῶν καὶ θαλάσσης κινδύνους φυγόντες·
μόνον δ' αὐτὸν, τὴν γυναῖκα ποθοῦντα, τὴν πάτριον νῆσον,
νύμφη σεπτῆ, ἡ μεγάλη θεὰ Καλυψὼ τὸν ἐκράτει
τῶν θολωτῶν τῆς σπηλαίων ἐντὸς, ποθοῦσά τον ἄνδρα.
Πλὴν καὶ ὡς, διαβρύντος τοῦ χρόνου, τὸ ἔτος ἐπέστη
ὅτ' ἐπεκλώσθ' εἰς αὐτὸν οὐρανόθεν νὰ πλεύσῃ ὀπίσω
εἰς τὴν Ἰθάκην, κ' ἐκεῖ δὲν διέφυγε νέους ἀγῶνας,
ἂν καὶ μὲ φίλους συνών. Ἐλυποῦντο αὐτὸν οἱ Θεοὶ, πλὴν
τοῦ Ποσειδῶνος· αὐτὸς δ' εἰς ὄργην κ' εἰς ἀμάλακτον μῖσος
εἶχε τὸν ἥρωα πρὶν ἐπιστρέψ' εἰς τὴν πάτριον χώραν.

Οὗτος πλὴν ἦτον ἀπὼν εἰς Αἰθίοπας, οἵτινες πέραν
ἔσχατοι ζῶσι, πρὸς τ' ἄκρα τῆς γῆς, διαιρούμενοι δίχα.

Δύων ὁ Φοῖβος τοὺς μὲν, τοὺς δὲ ἀνατέλλων φωτίζει.
 Ἐχαιρε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς τὴν κνίσσαν ἀρνίων καὶ ταύρων,
 εἰς ἑκατόμβης καθήμενος δεῖπνον. Οἱ ἄλλοι δὲ ὄλοι
 ἦσαν ἀθρόοι ἐντὸς τῶν μονῶν τοῦ Διὸς Ὀλυμπίου.
 Ἦρχισε δ' οὕτω λαλῶν ὁ πατὴρ τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρώπων,
 φέρων τὸν φόνον εἰς νοῦν τοῦ ἀμώμως τεχθέντος Αἰγίσθου,
 ὃν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρείδου, ὁ ἐνδοξὸς ἔκτειν' Ὀρέστης.
 Φέρων αὐτὰ κατὰ νοῦν, πρὸς τὸν ὄμιλον εἶπε τὸν θεῖον
 «ὦ! φεῦ! Πῶς οἱ θνητοὶ τοὺς Θεοὺς αἰτιῶντ' αἰωνίως!
 Ὅλων αὐτοὶ τῶν κακῶν μᾶς κηρύττουν αἰτίους· καὶ ὁμως
 πόσα καὶ μὴ πεπρωμένα δὲν πάσχουν αὐτοὶ ἐξ ἀνοίας!
 Οὕτως ὁ Αἰγίσθος τώρα, λαβὼν ἀθαιρέτως γυναῖκα
 τὴν τοῦ Ἀτρείδου, αὐτὸν δὲ ὡς ἦλθεν ὀπίσω φονεύσας,
 ἤξευρε τίς εἰς αὐτὸν ἐπεκρέματο τύχη, διότι
 τῷ τὴν προεῖπα, τὸν εὖστοχον στείλας Ἑρμῆν Ἀργοκτόνον,
 μὴ ἀποκτείνῃ τὸν ἄνδρα, καὶ μὴ νυμφευθῆ τὴν γυναῖκα,
 ἔτι θὰ γίνῃ αὐτοῦ τιμωρὸς ὁ Ἀτρείδης Ὀρέστης,
 ἔταν ποτὲ ἀνδρωθεὶς τῆς πατρίδος του πόθον συλλάβῃ.
 Οὐτ' ὁ Ἑρμῆς τῷ παρήγγειλε. Πλὴν αἱ καλαὶ συμβουλαὶ του
 δὲν τὸν κατέπεισαν. Τώρα δι' ὅσα ἠνόμησε πάσχει.»
 Ἦ δ' Ἀθηναῖ ἡ γλαυκόφθαλμος τότε εἰποῦσ' ἀπεκρίθη·
 «Πάτερ ἡμέτερε, Κρόνου υἱέ, βασιλεῦ βασιλέων!
 Κεῖται δικαίως ἐκεῖνος πεσὼν ὑπὸ ξίφος ὀλέθρου.
 Εἶθε τοιαῦτα νὰ πάσχωσιν ὅσοι τολμῶσι τοιαῦτα!
 Πλὴν τὴν ψυχὴν μου ἡ τύχη λυπεῖ τοῦ σοφοῦ Ὀδυσσέως,
 τοῦ δυστυχοῦς, ὅστις τόσ' ἀπολέσας τοὺς φίλους του, πάσχει
 εἰς τῆς θαλάσσης τὸ κέντρον, τὴν πέριξ κατάβρεκτον νῆσον
 νῆσον πολύδενδρον, ὅπου Θεὰ κατοικεῖ εἰς τὰ ἄντρα,
 Ἀτλαντος κόρη, τοῦ ἔχοντος νοῦν πονηρὸν, καὶ εἰδότης
 ὄλα τοῦ πόντου τὰ βάθη, καὶ φέροντος στήλας μεγάλας,

πέριξ καὶ πέριξ τὴν γῆν, τὸν οὐράνιον θόλον κρατούσας.
 Τούτου ἡ κόρη κατείργει αὐτὸν ἔδυρόμενον ἤδη·
 πάντοτε δὲ μὲ γλυκεῖς κολακεύουσα λόγους, τὸν θέλγει,
 ἕπως τὴν γῆν λησμονήσῃ τῆς φίλης πατρίδος. **Κ'** ἐκεῖνος,
 μόνον ἀφ' οὗ τῆς Ἰθάκης ἰδῆ τὸν καπνὸν ν' ἀναβαίνη,
 ἐπιθυμεῖ ν' ἀποθάνῃ ἀμέσως. Δὲν θέλ' ἡ ψυχὴ σου
 ἐπεικῶς νὰ τραπῆ, ὦ Ὀλύμπιε; Ὅμως ἐκεῖνος
 παρὰ τὰς ναῦς τῶν Ἀργείων σ' ἐλάτρευε πάντοτε θύων,
 εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν. Πρὸς τί κατατρέχεις αὐτὸν, Ζεῦ;»

Τότε δ' ἀπήντησ' ὁ Ζεὺς, ὁ τὰ νέφη συνάγων, καὶ εἶπε·
 «Τίνες σ' ἐξέφυγον λόγοι, ὦ παῖ, τὸν φραγμὸν τῶν ὀδόντων;
 Πῶς θ' ἀμελήσω νομίζεις τὸν θεῖον ποτὲ Ὀδυσσεά,
 ὅστις τὸν νοῦν μὲν πάντων ἐξέχει θνητῶν, τοὺς Θεοὺς δὲ
 τοὺς τὸν πλατὺν κατοικοῦντας αἰθέρα τιμᾷ μὲ θυσίας;
 Πλὴν ὁ ταράττων τὴν γῆν Ποσειδῶν μετ' ὀργῆς ἐνθυμεῖται
 ἔτι ἀσβέστου τὸν Κύκλωπα, ὅτι τὸν εἶχε τυφλώσει,
 τὸν πρὸς ἀθάνατον ἴσον Πολύφημον, ὅστις ἰσχύων
 πάντων κρατεῖ τῶν Κυκλώπων, τεχθεὶς ἐκ τῆς νύμφης Θεώσης,
 κόρης τοῦ Φόρκυος, ὃς ἐφορᾷ τὸν ἀπρύγητον πόντον,
 μὲ τὸν Θεὸν Ποσειδῶνα εἰς σπήλαια κοῖλα μιγείσης.
 Ὁ γαιοσείστης λοιπὸν Ποσειδῶν τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου
 δὲν ἀποκτείνει, ἀλλὰ τὸν πλανᾷ μακρὰν τῆς πατρίδος.
 Ἄγετε πλὴν, ἄς σκεφθῶμεν ἡμεῖς περὶ τούτου συμφώνως,
 πῶς ἐπιστρέψας νὰ ἔλθῃ. Ὁ δὲ Ποσειδῶν τὴν ὀργὴν του
 θέλει πράττειν· διότι δὲν θέλει πολὺ κατορθώσει
 μόνος αὐτὸς ἐναντίον ἡμῶν τῶν Θεῶν ἀντερίζων.»

Ἡ δ' Ἀθηναῖα ἡ γλαυκόφθαλμος τότε εἶποῦσ' ἀπεκρίθη·
 «Πάτερ ἡμέτερε, Κρόνου υἱέ, βασιλεῦ βασιλέων!
 Ἄν ἀρεστὸν εἰς τοὺς μάκαρας εἶναι Θεοὺς νὰ νοστήσῃ
 ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν φίλον του οἶκον ὀπίσω,

τὸν Ἀργοκτόνον Ἑρμῆν τὸν διάκονον ἄγε δὴ, πέμψον,
 εἰς τοῦ Ὀγύγου τὴν νῆσον, ταχέως ν' ἀγγείλ' εἰς τὴν νύμφην
 τὴν καλλιπλόκαμον, ὅτι βουλή ἀμετάτρεπτος εἶναι,
 ὁ καρτερόφρων ἐκεῖνος ν' ἀπέλθῃ καὶ πλεύσ' εἰς Ἰθάκην.
 Ἔρχομ' ἐγὼ δ' εἰς τὴν νῆσον, κ' ἐκεῖ τὸν υἱόντου προτρέπω,
 χύνουσα θάρρος ἐντὸς τῆς καρδίας του, ὅπως ὡς τέλους
 τοὺς εὐπλοκάμους καλῶν Ἀχαιοὺς εἰς βουλήν, ἐμποδίσῃ
 ὄλους τοὺς ζῶντας ἐντὸς τοῦ πατρώου του οἴκου μνηστῆρας
 τοὺς στρογγυλόποδας βουῖς καὶ τ' ἄρνια νὰ σφάζουν τῆς ποιμένης.
 Θέλω δ' ἐκπέμψαι αὐτὸν εἰς τὰς ἄμμους τῆς Πύλου κ' εἰς Σπάρτην,
 ὅπως ἐκεῖ ἐρευνῶν, τοῦ πατρός του τὴν ἀδελφὸν τύχην
 μάθῃ, καὶ ὅπως καλὴν εἰς τὸν κόσμον ὑπόληψιν λάβῃ.»

Ταῦτα εἰποῦσα, ὠραῖα ἐφόρεσε πέδιλ' ἀμέσως,
 θεῖα, χρυσᾶ, φέροντά τὴν καθὼς ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου
 εἰς τὰς ἀπείρους ξηρὰς κ' εἰς ὑγρὰς πεδιάδας τοῦ πόντου.
 Ἔλαβε δὲ ἰσχυρὸν εἰς τὰς χεῖράς της, χάλκαιχμον δόρυ,
 μέγα, βαρὺ, στιβαρὸν, τὸ δαμάζον μαχίμων ἡρώων
 τάγματα, ἔταν μ' αὐτοὺς χαλεπαίνῃ ἢ ἄλκιμος κόρη.
 Ὄρμησε δὲ, καταβᾶσα τὰς ἄκρας τοῦ θεῖου Ὀλύμπου,
 κ' εἰς τῆς Ἰθάκης τὸν δῆμον ἐστάθ' εἰς τὴν αὐλείον θύραν
 τοῦ Ὀδυσσεύου· τὸ δόρυ δ' ἐντὸς τῆς παλάμης της εἶχε·
 σχῆμα δὲ ἔλαβε ξένου, τοῦ Μέντου, ὃς ἦρχεν εἰς Τάφον.

Εὔρε δ' ἐμπρὸς τῶν θυρῶν τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας, ὡς κύβους
 ἔπαιζον, κ' ἕτερπον ὅλοι μ' αὐτοὺς τὴν ἀργοῦσαν ψυχὴν των.
 Στρώμα δὲ εἶχον τὸ δέρμα βοῶν οὐς αὐτ' εἶχον φονεύσει.
 Κήρυκες πέριξ δ' αὐτῶν καὶ θεράποντες πρόθυμοι ἦσαν.
 Τούτων οἱ μὲν εἰς κρατῆρας συνέμιγον οἶνον καὶ ὕδωρ,
 μὲ τρυπητοὺς εἰς τὰς χεῖράς των σπόγγους, οἱ δὲ τὰς τραπέζας
 ἔπλυνον, ἔστρωνον, πλῆθος κρεῶν διανέμοντες κύκλω.

Πρῶτος δὲ εἶδεν αὐτὴν ὁ Τηλέμαχος, θεῖος τὴν ὄψιν,

μετὰ μνηστήρων ἐν ᾧ συμπαρῆν τὴν ψυχὴν τεθλιμμένος,
 ἀναπολῶν κατὰ νοῦν τὸν πατέρα του, πότε νὰ ἔλθῃ,
 πότε τοῦ οἴκου ἐκτὸς νὰ διώξῃ τοὺς φαύλους μνηστήρας,
 καὶ ν' ἀπολαύσῃ τιμὴν, κ' εἰς τὰ ἴδια κτήματα ν' ἄρξῃ.
 Ταῦτα ἐν ᾧ κατὰ νοῦν ἐλογίζετο, εἶδε τὸν Μέντην.
 Ἔσπευσε δὲ πρὸς τὴν θύραν εὐθύς, κ' ἐλυπήθη πῶς ξένος
 μένει ἐκτὸς τῶν θυρῶν του. Ἐγγὺς δ' εἰς ἐκείνον προσῆλθε,
 τὴν δεξιάν του λαβὼν καὶ τὸ δόρυ δεχθεὶς τὸ χαλκοῦν του.
 Λόγους ἀπηύθυνε δὲ πρὸς αὐτὸν πτερωτοὺς καὶ τῷ εἶπε·

«Χαῖρε, ὦ ξένε· ἔλθῃ εἰς φιλόξενον στέγην, καὶ δεῖπνου
 γεύθητι, τότε δ' εἰπέ καὶ ἐξήγησον ἄλλο τί θέλεις.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκινήθη ἔμπρός· ἡ Παλλὰς δ' ἠκολούθει.
 Ὡς δὲ εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ εἰς ὕψος ἡρμένου θαλάμου,
 φέρων τὸ δόρυ αὐτῆς, εἰς μακρὰν τὸ ἐστήριξε στήλην,
 εἰς λογγοθήκην γλυπτὴν, περιέχουσαν λόγχας καὶ ἄλλας
 τοῦ δυστυχοῦς Ὀδυσσέως τοῦ τόσα δεινὰ ὑποστάντος.
 Θρόνον δὲ ἵνα καθήσῃ τῇ ἔδωκε, στρώσας ἐπάνω
 πέπλον ποικίλον, καλὸν δ' ὑποπόδιον κάτωθεν εἶχεν.
 Ἔθετο δὲ παρ' αὐτὸν καὶ δευτέραν καθέδραν ὠραίαν,
 πλὴν τῶν μνηστήρων μακρὰν, μὴ ὁ κρότος ταράττῃ τὸν ξένον,
 καὶ δυσαρέστως τοῦ δεῖπνου γευθῆ, μ' ἀλαζόνας συντρώγων.
 Ἦλπιζε δὲ κ' ἐρωτῶν τοῦ πατρός του τὴν τύχην νὰ μάθῃ.

Νίψιμον δ' ἔφερε δούλη, χρυσὴν προχοῖδα κρατοῦσα,
 ἐπὶ λεκάνης καλῆς, ἀργυρᾶς, δεχομένης τὸ ὕδωρ.
 Τράπεζαν δὲ καθαρὰν μετὰ ταῦτα ἠϋπρέπισ' ἔμπρός των.
 Ἡ σεβασμία κλειδοῦχος δὲ ἄρτον παρέθετο σίτου,
 ὡς καὶ ἐδέσματα ἄλλα πολλὰ, πρὸς τιμὴν τῶν παρόντων·
 ἔφερε δὲ σηκωτοὺς καὶ ὁ μάγειρος ἄλλους κρεάτων
 πίνακας, θέτων χρυσᾶ κ' εἰς τοὺς δύο ποτήρια οἴνου·
 κήρυξ δὲ ἄλλος παρῶν συνεχῶς τὰ ἐπλήρου προχύνων.

Ἦλθον δ' ἐκεῖ κ' οἱ ἀθάδεις μνηστῆρες, κ' ἐκάθησαν γύρω
κατὰ τὴν τάξιν καθεῖς εἰς ωραίους κλιντῆρας καὶ θρόνους.
Κήρυκες δὲ νὰ νιφθοῦν εἰς τὰς χεῖρας τοῖς ἔχουνον ὕδωρ·
ἐκ τῶν κανίστρων αἱ δοῦλαι διένεμον ἄρτον εἰς ὄλους·
οἱ οἰνοχόοι ἐπλήρουν τὰ πόματα ἕως τὰ χεῖλη·
κ' ἔτεινον ἤδη αὐτοὶ εἰς τὸ ἔτοιμον γεῦμα τὰς χεῖρας.
Ὡς δὲ τὸν πόθον τροφῆς καὶ ποτοῦ κατεκόρεσαν ὄλως,
ἔτρεψαν ἅμα εἰς ἄλλας τὸν νοῦν ἡδονὰς οἱ μνηστῆρες,
εἰς μουσικὴν καὶ χορὸν, ὅτ' εἶν' αἱ στολαὶ τῆς τραπέζης.
Κήρυξ κιθάραν κομφῆν εἰς τὸν Φήμιον ἔδωκε ψάλτην,
ὅστις δὲν ἔφαλλ' ἐμπρὸς τῶν μνηστῆρων εἰμὴ ἐξ ἀνάγκης.
Προκιθαρίζων δ' αὐτὸς τὸ καλὸν προοιμίασεν ἄσμα.

Εἰς τὴν Παλλάδα ἐν τούτοις αὐτὰ ὁ Τηλέμαχος εἶπε,
κλίνων τὸ στόμα πρὸς ταύτης τὸ οὖς, μὴ ἀκούσωσ' οἱ ἄλλοι·
: «Ἔνε, μὲ ὅσ' ἂν εἰπῶ τὴν ὀργὴν σου δὲν θέλω κινήσει;
Οὔτοι μὲν οὐτῶ τερπόμενοι ζῶσι μ' ὠδὰς καὶ κιθάρας,
εὐκόλον βίον, διότι τὰ ξέν' ἀποινὶ κατατρώγουν,
πλοῦτον ἀνδρὸς, οὐ τανῦν ἢ σήπει τὰ κόκκαλα ἔμβρος,
εἰς τινα γῆν ἐρριμμένα, ἢ ἴσως κυλῖει τὸ κῦμα·
ἂν ἐπιστρέφοντα οὔτοι ἐκεῖνον ἐμάνθανον μόνον,
θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἶν' ἐλαφρότεροι μᾶλλον τοὺς πόδας,
ἢ πλουσιώτερ' εἰς πλῆθος χρυσοῦ καὶ λαμπρῶν ἐνδυμάτων.
Πλὴν ἀνηρπάγη αὐτὸς ὑπὸ μοίρας κακῆς· εἰς ἡμᾶς δὲ
οὔτις ἀπέμειν' ἐλπίς, κἂν φανῆ τις ἐπίγειος ὅστις
νὰ μᾶς εἰπῆ πῶς θὰ ἔλθῃ. Ποτὲ δὲν θὰ ἔλθῃ ὀπίσω.
Πλὴν σὺ τῶρα εἶπέ, τὴν ἀλήθειαν ἔλθῃ ἀγγέλων·
Τίς εἶ; τίνων ἀνδρῶν; οἱ γονεῖς σου, ἢ πόλις σου τίνας;
Τίς ναῦς σ' ἔφερ' ἐδῶ; πῶς σ' ἔφερον δὲ καὶ οἱ ναῦται
εἰς τὴν Ἰθάκην; καὶ πόθεν αὐτοὶ ὅτι εἶναι καυχῶνται;
Δὲν ὑποθέτω πεζὸς ὅτι ἦλθες ἐδῶ δι' Ἠπειρῶν.

Τοῦτο δ' ἀκόμη εἶπε κατ' ἀλήθειαν, ὅπως ἤξεύρω.
 Σήμερον πρῶτον φοιτᾶς εἰς ἡμᾶς, ἢ μήπως καὶ εἶσαι
 φίλος πατρῶος; Πολλοὶ εἰς τὸν οἶκόν μας ἤρχοντο τότε
 ἄλλοι· διότ' εἶχε σχέσεις ἀνθρώπων πολλὰς ὁ πατήρ μου.»

Τότε δὲ εἶπεν αὐτὰ τοῦ Διὸς ἡ γλαυκόφθαλμος κόρη·

«Ναί, κατὰ πᾶσαν ἀλήθειαν ὅσα ζητεῖς θὰ ἐκθέσω.
 Μέντης καλοῦμαι, υἱὸς τοῦ σοφοῦ Ἀγχιάλου καυχῶμαι
 ὅτι ὑπάρχω. Ἐγὼ κυβερνῶ τὴν φιλόκωπον Τάφον.

Ἦλθα δὲ τώρα ἐδῶ μὲ ναῦν καὶ μετ' ἄλλων συντρόφων,
 πρὸς ἄλλο γλῶσσους ἀνθρώπους τὴν μέλαιναν θάλασσαν πλέων,
 διὰ χαλκὸν εἰς Τεμέσην· κομίζω δὲ σίδηρον μαῦρον.

Πέραν τῆς πόλεως δὲ εἰς ἀγρόν που ἡ ναῦς προσωρμίσθη,
 ἔπου ὁ Ῥεῖθρος λιμῆν, εἰς τὸ σύδενδρον Νήϊον ὄρος.

Ἵτι δὲ εἴμεθα ξένοι πατρῶοι καυχώμεθ' ἀλλήλων
 ἔκπαλαι. Τοῦτο δ' ἂν θέλῃς, ἐρώτα νὰ σ' εἶπη κ' ὁ ἥρωας
 γέρον Λαέρτης. Ἐκεῖνος, ἀκούω, τὴν πόλιν διόλου
 ἄφησε, ζῆ δ' εἰς ἀγρούς τὰ πικρά του γηράματα φέρων,
 ἔχων πλησίον του γραῖαν θεράπαιναν, ἣτις τῷ δίδει
 βρῶσιν καὶ πόσιν, ἀφ' οὔ αισθανθῆ ἀπαυδοῦντα τὰ μέλη
 εἰς ἀμπελῶνας παχεῖς, ὅπου σύρεται μόλις βαδίζων.

Ἦλθα δ' ἐγὼ, ἐπειδὴ ὁ πατήρ σου πῶς ἔφθασεν ἤδη
 λόγος ἐβρέθη· ἀλλὰ οἱ Θεοὶ θὰ τῷ κλείουν τὸν δρόμον.

Ἵχι, δὲν ἔπαυσε ζῶν ἐπὶ γῆς ὁ γενναῖος ἐκεῖνος,
 ἀλλ' ἐμποδίζεται ποῦ εἰς τὴν θάλασσαν, εἷς τινα ἴσως
 νῆσον περιβρεκτον. Ἄνδρες δὲ ἐκεῖ πονηροὶ τὸν κρατοῦσιν
 ἄγριοι, ἄκοντ' αὐτὸν ἀναγκάζοντες ἴσως νὰ μένη.

Ἄκουσον πλὴν τί λέγω μαντεύων, καθὼς μὲ ἐμπνέουν
 ἐξ οὐρανοῦ οἱ Θεοὶ καὶ τί προορῶ πῶς θὰ γίνῃ,
 οὔτε προφήτης μὲν ὢν, ἀλλ' οὔτ' οἰωνοὺς διακρίνων.

Δὲν θενὰ μείνη μακρὰν τῆς φιλτάτης πατρίδος του πλέον

χρόνον πολὺν, οὐδ' ἐὰν σιδηραῖ τὸν κρατῶσιν ἀλύσεις.
 Τρόπον θὰ εὖρη νὰ φύγη, διότι πολύτροπος εἶναι.
 Πλὴν σὺ τῶρα εἶπέ, τὴν ἀλήθειαν ὄλην ἀγγέλλων
 Τοῦ Ὀδυσσέως τῷ ὄντι σὺ εἶσαι υἱός, τόσον μέγας!
 Τὴν κεφαλὴν, τοὺς καλοὺς ὀφθαλμοὺς θαυμασίως ὁμοίους
 ἔχεις μ' ἐκεῖνον. Συχνὰ συνειρχόμεθ' ἀμφότεροι πάλοι
 πρὶν εἰς Τρωάδ' ἀποπλεύσῃ, εἰς ἣν μετ' ἐκείνου καὶ ἄλλοι
 ἔξοχοι ἦλθον τοσοῦτοι Ἄργεϊ' εἰς τὰ κοῖλά των πλοῖα.
 Ἔκτοτε δ' οὔτε τὸν εἶδα ποτὲ, οὐδὲ μ' εἶδεν ἐκεῖνος.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας
 «Ναί, τὴν ἀλήθειαν ὄλην, ὦ ξένε, εἰς σέ θεν' ἀγγείλω.
 Λέγει ἡ μήτηρ μου, ναί, ὅτι εἶμαι υἱός του· ἐγὼ πλὴν
 δὲν τὸ ἤξεύρω· κάνεις δὲν γνωρίζει τίς εἶναι πατήρ του.
 Εἶθε νὰ ἤμην υἱός μακαρίου τινός ἐξ ἐκείνων
 ὅσους τὸ γῆρας εὕρισκ' εἰς τὸν οἶκόν των ζῶντας ἡσύχους!
 Πλὴν τοῦθνητοῦ τοῦ λαβόντος πασῶν τῶν μοιρῶν τὴν ἐχθίστην
 λέγουν πῶς εἶμαι υἱός, ἐπειδὴ ἐρωτᾶς νὰ τὸ μάθῃς.»

Τότε δὲ εἶπεν αὐτὰ τοῦ Διὸς ἡ γλαυκόφθαλμος κόρη·
 «Δὲν προορίζουν εἰς σέ οἱ ἀθάνατοι ἄδοξον γένος,
 τῆς Πηνελόπης ὁπότε τοιοῦτος υἱός ἐγεννήθης.
 Σὺ δὲ τοῦτο εἶπέ, τὴν ἀλήθειαν ὄλην ἀγγέλλων·
 Τί εἶν' ὁ θόρυβος; τί εὐωχίαι; πρὸς τί ὅλα ταῦτα;
 Γάμον, συμπόσιον ἔχεις; Κἂν ἔρανος τοῦτο δὲν εἶναι.
 Τόσον εἰς τοῦτον τὸν οἶκον αὐτοὶ μὲ ἀγέρωχον ὕβριν
 φαίνονται τρώγοντες. Ἄν τις εἰσῆρχετο ἄνθρωπος σώφρων,
 θὰ ἠγανάκτει ἐνταῦθα ἰδὼν τὰ πολλὰ αὐτῶν αἵσχη.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
 «Ἐέν', ἐπειδὴ ἐρωτᾶς κ' ἐπειδ' ἴσως φροντίζεις νὰ μάθῃς·
 πλούσιος ἄλλοτε ἦτο καὶ ἀμεμπτος οὗτος ὁ οἶκος,
 εἰς τὰς ἡμέρας καθ' ἃς ὁ ἀνὴρ ἐπεδήμει ἐκεῖνος.»

Ἄλλα μᾶς στέλλουσι νῦν οἱ Θεοὶ οἱ κακὰ βουλευθέντες,
οἵτινες ἄφαντον τοῦτον κατέστησαν, μόνον τῶν ἄλλων
ἔλων. Καὶ δὲν θὰ μ' ἐλύπει τοσοῦτον ἂν εἶχεν ἐκπνεύσει,
πίπτων μετ' ἄλλων πολλῶν ὀπαδῶν εἰς τὸν δῆμον τῶν Τρώων,
ἢ εἰς τῶν φίλων τὰς χειῖρας, ἀφ' οὗ διενήργει πολέμους.
Οἱ Ἀχαιοὶ τότε ἔλοι ἑμοῦ θὰ τῷ ἡγειρον τάφον,
κ' εἰς τὸν υἱόν του μεγάλην θεν' ἄφινε δόξαν ὀπίσω.
Ἄρπυιαι πλὴν ἀκλεῶς τὸν ἀνήρπασαν τώρα, κ' ἐχάθη
ἄφαντος ἔλος, ἀνήκουστος· γόους δ' ἐδῶ καὶ ὀδύνας
μ' ἄφησεν. Ὅμως δὲν κλαί' ὀδυρόμενος τώρα ἐκεῖνον
μόνον, διότ' οἱ Θεοὶ μ' ἐπεκρέμασαν πόνους καὶ ἄλλους.
Ὅλοι οἱ προὔχοντες ὅσ' εἰς τὰς νήσους τὰς πέριξ κρατοῦσιν,
ὅσ' εἰς Δουλίχιον, Σάμην, τὴν σύδενδρον Ζάκυνθον ἄρχουν,
ἔσοι ἀκόμη κ' ἐντὸς τῆς τραχείας Ἰθάκης ἰσχύουν,
τόσοι ζητοῦν τῆς μητρόςμου τὴν χειῖρα, καὶ φθείρουν τὸν οἶκον.
Πλὴν τὸν ἀπαίσιον γάμον αὐτῶν οὐδ' ἀρνεῖται, ἀλλ' οὔτε
δέχετ' ἐκεῖνη. Αὐτοὶ δ' ἀφανίζουσι ἐν τούτοις καὶ τρώγουσι
ἔλον τὸν οἶκον, κ' ἐμὲ μέχρι τέλους θὰ φθείρουν ἑμοίως.»

Τότ' εἰς αὐτὰ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα ἠγανάκτησε κ' εἶπε·
«Φεῦ! πῶς ἔχεις ἀνάγκην τοῦ ζῶντος μακρὰν Ὀδυσσέως,
ἔπως τὴν χειρὰ του θέσ' εἰς αὐτοὺς τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας!
ᾠ! ἂν ἦρχετο τώρα, κ' ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν τὴν πρώτην
ἴστατο, φέρων ἀσπίδα καὶ κράνος καὶ δόρατα δύο,
οὔτω καθὼς κατὰ πρῶτον πρὸ χρόνων τὸν εἶχον γνωρίσει,
ὅταν αὐτὸς εἰς τὸν οἶκόν μας ἦτο κ' ἐτέρπετο πίνων,
ἀπὸ Ἐφύρης ἔλθων, καὶ παρ' Ἴλου υἱοῦ τοῦ Μερμέρου!
(Εἶχε δὲ πλεύσει κ' ἐκεῖ ὁ πατήρ σου εἰς εὐπορον πλοῖον,
ἀνθρωποκτόνον ζητῶν παρ' ἐκείνου φαρμάκιον, ἔπως
βάψῃ τὰ χάλκινα βέλ' εἰς αὐτό· δὲν τὸ ἔδωκεν ὁμως
τότε αὐτὸς, τοὺς Θεοὺς φοβηθεὶς τοὺς ἀείποτε ὄντας.

Πλὴν ὁ πατήρ μου τῷ ἔδωκεν, ὅτι πολὺ τὸν ἠγάπα.)
 Εἰς τοὺς μνηστῆρας ἐὰν ἐπεφαίνετο τῶρα τοιοῦτος,
 μοῖραν ταχεῖαν αὐτὸς, καὶ πικρὸν θὰ τοῖς ἔδιδε γάμον.
 Ἄλλ' εἰς τὸν κόλπον αὐτὰ τῶν Θεῶν ἐναπόκεινται ὅλα,
 εἴτ' ἂν θέλῃ ἐλθὼν ἐκδίχησιν λάβῃ, ἢ ὄχι,
 κατὰ τοὺς οἴκους. Εἰς σέ δ' ἐπιλέγω, σκεφθεὶς νὰ μετρήσῃς,
 πῶς τῶν μνηστήρων τὸ σμῆνος αὐτὸ ν' ἀποβάλλῃς τοῦ οἴκου.
 Ἦ ἐὰν θέλῃς, εἰς τούτους προσέξας τοὺς λόγους μου πείσου.
 Τοὺς Ἀχαιοὺς συγκαλέσας τοὺς ἥρωας αὔριον ὄλους,
 λάλει ἐμπρὸς εἰς αὐτούς, τοὺς Θεοὺς δ' ἐπιμάρτυρας κάλει.
 Νὰ σκορπισθοῦν, τοὺς μνηστῆρας, καθεὶς εἰς τὰ ἴδια, λέγε·
 κ' εἰς τὴν μητέρα, ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς ὀρέγηται γάμου,
 νὰ ἐπιστρέψ' εἰς τὴν γῆν τοῦ πολλὰ δυναμένου πατρός τῆς.
 Οὕτω τὸν γάμον ἐκεῖ συγκοσμοῦν, κ' ἐτοιμάζουσι δῶρα
 πάμπολλα, ἕσα εἰκὸς νὰ δοθῶσιν εἰς κόρην φιλτάτην.

Σὲ δὲ κ' εἰς τοῦτο φρονίμως προτρέπω, ἂν λέγων σὲ πείθω·
 μ' εἴκοσι ναύτας ὀπλίσας τὸ πλοῖον τὸ ἄριστον πάντων,
 πλεῦσον ἀμέσως ζητῶν τὸν πρὸ χρόνων ἀπόντα πατέρα.
 Ἴσως τις θέλει σ' εἶπει τῶν θνητῶν, ἢ φήμην θ' ἀκούσῃς
 ἐκ τοῦ Διός, ἣτις φέρει πολλὴν τῶν ἀνθρώπων τὴν δόξαν.
 Πρῶτον εἰς Πύλον ἐλθὼν μὲ τὸν Νέστορα λάλει τὸν θεῖον·
 ἔπειτα δὲ τὸν ξανθὸν εἰς τὴν Σπάρτην Μενέλαον βλέπε.
 Ἐσχατος ἦλθεν αὐτὸς Ἀχαιῶν χαλκενδύτων τῶν ἄλλων.
 Οὕτως, ἐὰν μὲν ἀκούσῃς πῶς ζῆ ὁ πατήρ κ' ἐπιστρέφει,
 ἂν καὶ ταλαίπωρον, πλὴν ὑποφέρεις ἐν ἔτος ἀκόμη·
 ἂν δὲ ἀκούσῃς ἐκεῖνον θανόντα καὶ μὴ ἐκ τῶν ὄντων,
 τότε ὀπίσω ἐλθὼν εἰς τὴν φίλην σου γῆν τῆς πατρίδος,
 χῶσον σωρὸν δι' αὐτὸν καὶ ἐπίσφαξον σφάγια πλειῖστα,
 ὅσ' ἀπαιτεῖ τὸ εἰκός· τὴν μητέρα δὲ ἕκδος εἰς ἄνδρα.

Ἐπειτα δ' ὅταν αὐτὰ κατορθώσῃς καὶ φέρῃς εἰς τέλος,

τότε θὰ εἶναι καιρὸς νὰ σκεφθῆς κατὰ νοῦν καὶ καρδίαν
 πῶς τοὺς μνηστῆρας νὰ κτείνῃς ἐντὸς τῶν ἰδίων σου οἴκων
 ἀναφανδὸν ἢ δολίως. Διότι δὲν πρέπει νὰ παίζῃς
 πλέον ὡς νήπιον· σὺ ἡλικίας δὲν εἶσαι τοιαύτης.

Ἦ δὲν ἀκούεις τί δόξαν λαμβάνει ὁ θεῖος Ὀρέστης
 εἰς τοὺς ἀνθρώπους παντοῦ, τὸν κακὸν ἀποκτείνας φονέα
 Αἴγισθον, ὅστις ἐν δόλοισι τὸν πατέρα του εἶχε φονεύσει;
 Φίλε, καὶ σὺ (ἐπειδὴ καὶ ὠραῖον καὶ μέγαν σὲ βλέπω)
 ἔσο γενναῖος, κ' εἰς σὲ οἱ κατόπιν ἐπαίνους νὰ λέγουν.

Ἦδη δ' ἀπέρχομ' ἐγὼ τὸ ταχύπορον πλοῖον νὰ εὔρω,
 καὶ τοὺς συντρόφους, μὴ ἴσως προσμένοντες τώρα θυμώνουν.
 Φρόντισον σὺ τὰ σαυτοῦ, καὶ τοὺς λόγους μου μὴ λησμονήσης.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
 «Ξένε, τῶ ὄντι αὐτὰ ὡς φίλος φρονῶν συμβουλεύεις·
 ὡς ὁ πατήρ τὸν υἱόν του. Τὴν μνήμην μου δὲν θὰ ἐκφύγουν.
 Μεῖνε πλὴν ἔτι ὀλίγον, καὶ ἂν σὲ βιάζῃ ὁ δρόμος,
 καὶ ἔως οὗ νὰ λουσθῆς καὶ δροσίσης τὴν φίλην ψυχὴν σου,
 καὶ εἰς τὸ πλοῖον πηγαίνων νὰ λάβῃς καὶ δῶρόν μου χαίρων
 πλούσιον τί καὶ καλόν, ὡς κειμήλιον ὅπως τὸ ἔχῃς
 μνήμης ἐμῆς, καθὼς δίδουν οἱ ξένοι εἰς φίλους των ξένους.»

Ἦ δ' Ἀθηναῖ ἡ γλαυκόφθαλμος τότε εἰποῦσ' ἀπεκρίθη·
 «Μὴ μὲ κρατεῖς περαιτέρω, διότι βιάζει ὁ δρόμος.
 Δῶρον δὲ ὅ,τι ποθεῖ νὰ μοὶ δώσῃ ἡ φίλη ψυχὴ σου,
 ὅταν ποτὲ ἐπιστρέψω, λαμβάνω αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον,
 ὅσον καλόν καὶ ἂν ᾔηται. Εἰς σὲ δ' ἀμοιβὴν θεὰ φέρῃ.»

Ἦ Ἀθηναῖ δ' ἡ γλαυκόφθαλμος ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε,
 τὴν καπνοδόχον ὀπὴν ὡς πτηνὸν διαπτᾶσα· κ' ἐντὸς του
 ἔθετο θάρρος· ὑπέμνησε δὲ εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα
 μᾶλλον ἢ πρότερον ἔτι. Ὁ δὲ αἰσθανθεὶς ἐνδομύχως,
 ἔμεινε μ' ἔκθαμβον νοῦν, ἐγνωήσας Θεὸς ὅτι ἦτο.

Πρὸς τοὺς μνηστῆρας δ' ὀπίσ' ὁ ἰσόθεος πάλιν ἐπῆγε.

Ὁ περιβόητος ψάλτης τοῖς ἔφαλλ'· ἐκεῖνοι δ' εἰσίγων
 κ' ἤκουον· ἔφαλλε δὲ τὴν ἀθλίαν ἐπάνοδον οὗτος
 τῶν Ἀχαιῶν ἐκ τῆς Τροίας, λαβὼν ἐντολήν τῆς Παλλάδος.
 Εἰς τὸ ἀνώγειον πλὴν τὸ θεσπέσιον ἤκουσεν ἄσμα
 ἢ σεβαστὴ Πηνελόπη, ἢ ἔμφρων θυγάτηρ Ἰκάρου.
 Κλίμακα δὲ ὑψηλὴν τοῦ ἰδίου θαλάμου κατέβη,
 μόνη τῆς ὄχι, ἀλλὰ ἠχολούθουν θεράπαινοι δύο.
 Ἡ εὐγενὴς δ' εἰς τὸ σμῆνος ἐγγὺς τῶν μνηστῆρων ὡς ἦλθεν,
 ἔμειν' ἐγγὺς τοῦ σταθμοῦ τῆς καλῶς εἰργασμένης αἰθούσης,
 τὰς παρειὰς εἰς λαμπρῶν καλυμμάτων σκεπάζουσα πτύχας·
 Θεραπαινὶς δὲ σεμνὴ συμπαρίστατο ἔνθεν καὶ ἔνθεν·
 πρὸς δὲ τὸν ψάλτην τὸν θεῖον δακρύσασα ἔπειτα εἶπε·

«Φήμει! ἄλλα πολλὰ τῶν ἀνθρώπων θελκτῆρια ψάλλεις,
 ἔργα Θεῶν καὶ ἀνδρῶν, ἐκ τῶν ὅσων φημίζουσ' οἱ ψάλλται.
 Κάθου καὶ ψάλε τοῖς ἐν ἑξ αὐτῶν· σιωπῶντες δ' ἄς πίνουν
 οὗτοι τὸν οἶνον, ἀλλὰ σὺ τοῦτο τὸ ἄσμα τῆς λύπης
 παῦσον· διότι αὐτὸ εἰς τὸ στῆθος τὴν φίλην ψυχὴν μου
 τήκει· κ' αἰώνιον πένθος ἐντός μου ἐφώλευσε μέγα·
 ἔτι τοιαύτην πολῶ κεφαλὴν, κ' ἐνθυμοῦμ' αἰωνίως
 ἄνδρα δὲ κλέος πλατὺ εἰς Ἑλλάδα κ' εἰς Ἄργος ἀφῆκε.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
 «Μῆτερ, πρὸς τί ἐπιπλήττεις αὐτὸν τὸν ἐράσμιον ψάλτην,
 ἔτι μᾶς τέρπει καθὼς ἡ ψυχὴ του κινεῖται; δὲν εἶναι
 αἴτι' οἱ ψάλλται, πρὸ πάντων ὁ Ζεὺς εἶναι αἴτιος, ὅστις
 εἰς ἐφευρίσκοντας ἄνδρας ὡς θέλει ἐμπνεύσεις χαρίζει.
 Μὴ ὀργιζώμεθα ἂν Δαναῶν δυστυχήματα ψάλλῃ·
 ἔτι ἐκεῖνο οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον προκρίνουν τὸ ἄσμα,
 ὅτι νεώτατον ὄλων φανῆ εἰς τοὺς ὅσοι τ' ἀκούουν.
 Λάβε δὲ τόλμην καὶ σὺ καὶ γενναίαν ψυχὴν νὰ τ' ἀκούσης·

Ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν ἐπάνοδον μήπως ἀπώλεσε μόνος
 ἐκ τῆς Τρηάδος; Ἀπώλοντο τόσοι καὶ ἄλλοι συγχρόνως!
 Ἄπελθε σὺ εἰς τὸν οἶκον, τὰ ἴδια φρόντιζον ἔργα,
 ὕφαινε, νῆθε, καὶ ὄλαι αἱ ἄλλαι θεράππειναι βλέπε
 νὰ ἐργασθῶσι καλῶς. Τῶν ἀνδρῶν δὲ οἱ λόγ' εἶναι ἔργα,
 ὄλων, πρὸ πάντων δ' ἐμοῦ, ἐπειδὴ καὶ κρατῶ εἰς τὸν οἶκον.»

Ἐκπληκτος τότε ἐκεῖν' εἰς τὸν οἶκον ἀπῆλθεν ὀπίσω,
 ὅτι ἐσκέφθη καλῶς τοῦ υἱοῦ τῆς τὸν φρόνιμον λόγον.
 Εἰς τὸ ἀνώγειον δὲ μὲ τὰς ἄλλας ἐλθοῦσα γυναῖκας,
 τὸν Ὀδυσσεά ἐκεῖ, τὸν παμφίλτατον ἐκλαυσεν ἀνδρα,
 ἕως οὗ ὕπνον γλυκὺν ἢ Παλλὰς τὴν ἀπέστειλε τέλος.

Ἐκραζον δὲ οἱ μνηστῆρες ἐντὸς τῆς σκιώδους αἰθούσης,
 ὄλοι καυχώμενοι ὅτι τὴν κλίνην τῆς θέλουν μερίσει.
 Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς τούτους λαλήσας·

«ὦ τῆς μητρός μου μνηστῆρες, ἀγέρωχον ἔχοντες ὕβριν,
 τρώγοντες τῶρα ἐδῶ ἅς τερπώμεθα, οὔτε βοή τις
 ἔστω· διότι καλὸν νὰ ἀκούωμεν εἶναι τὸν ψάλτην,
 ἔταν ὡς τούτου μιμῆται Θεῶν τὴν φωνὴν ἢ φωνή του.
 Αὔριον δὲ εἰς βουλήν καθεζόμεθα πάλιν ἐλθόντες
 ὄλοι, διότι εἰς σᾶς θὰ εἰπῶ τὸν ἀπότομον λόγον,
 ἀπὸ τοῦ οἴκου νὰ φύγητε· ἄλλας ζητεῖτε τραπέζας.

Ἴδια τρώγετε κἄν, ἐναλλάξ ὁ εἷς τὰ τοῦ ἄλλου.

Ἄν καθ' ὑμᾶς δὲ καλλίτερον τοῦτο καὶ μᾶλλον συμφέρον
 εἶναι, ἐνὸς ἀποινὶ τὴν οὐσίαν νὰ φθείρητε μόνου,
 φθείρετ'· ἐγὼ τοὺς Θεοὺς θὰ καλέσω τοὺς πάντοτε ὄντας,
 ἴσως θελήσῃ ὁ Ζεὺς ν' ἀμειφθῶσι τὰ ἔργα δι' ἔργων.

Τότε καὶ σεῖς ἀποινὶ θὰ χαθῆτε εἰς τοῦτον τὸν οἶκον.»

Ταῦτα τοῖς εἶπεν ἐκεῖνος, κ' ἐδάγκασαν ὄλοι τὰ χεῖλη,
 ἔχθαμβοι πῶς ὁ Τηλέμαχος τόσον εὐτόλμως ἐλάλει.

Πλὴν πρὸς αὐτὰ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος εἶπε·

«Βέβαια σὲ οἱ Θεοὶ θὰ διδάσκουν, Τηλέμαχε, μόνον
λέξεις νὰ λέγῃς μὲ κόμπον πολὺν, νὰ λαλῆς θαρβραλέως.
Εἶθε ποτὲ ὁ Κρονίων εἰς ταύτην τὴν νῆσον μονάρχην
μὴ σὲ ἐκλέξῃ, ὡς τοῦτο εἰς σὲ κατὰ γένος ἀνήκει.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
«Μ' ὅσ' ἂν, Ἀντίνο' εἰπῶ, τὴν ὀργὴν σου δὲν θέλω κινήσει;
Ἄν μοὶ τὸ δῶσῃ ὁ Ζεὺς, τὸ λαμβάνω καὶ τοῦτο προθύμως.
Τοῦτ' ὅτι κάκιστον εἶναι φρονεῖς μεταξύ τῶν ἀνθρώπων;
Τὸ βασιλεύειν δὲν εἶναι κακόν· εἰς τὸν ἄρχοντα δίδει
πλοῦτον πολὺν, καὶ συγχρόνως τιμὴν ὑπὲρ ἄλλους μεγάλην.
Πλὴν βασιλεῖς Ἀχαιῶν εἰς τὴν νῆσον Ἰθάκην ὑπάρχουν
πάμπολλοι ἄλλοι, τινὲς παλαιοὶ, πολλοὶ δὲ καὶ νέοι.
Εἷς ἐξ αὐτῶν ἄς τὸ λάβῃ θανόντος τοῦ θεῖου πατρός μου.
Πλὴν εἰς τὸν οἶκον ἐγὼ τὸν ἐμὸν βασιλεὺς θενὰ εἶμαι,
κ' εἰς τοὺς θεράποντας ὅσους μὲ ἄφῃσ' ὁ θεῖος πατήρ μου.»

Πλὴν πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου, Εὐρύμαχος εἶπεν·
«Εἰς τῶν Θεῶν, ὦ Τηλέμαχε, ταῦτα κοιμῶνται τὸν κόλπον,
τίς Ἀχαιῶν βασιλεὺς θενὰ γίν' εἰς τὴν νῆσον Ἰθάκην.
Ἔχε μὲν ὅσα ἀνήκουσ' εἰς σὲ, κ' εἰς τὸν οἶκόν σου ἄρχε.
Μήποτε ἔλθοι κἀνεὶς νὰ σ' ἀρπάσῃ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς
κτῆματα, ὅσω ἂν ἔχῃ κατοίκους ἀκόμ' ἢ Ἰθάκη.
Πλὴν, ὦ βέλτιστε, θέλω ὁ ξένος νὰ μάθω ἐκεῖνος
πόθεν μᾶς ἦλθεν ἐδῶ; Ἐκ ποίου δὲ τόπου καυχᾶται
ὅτι κατάγεται; Ποῦ οἱ γονεῖς κ' οἱ πατρῶοι ἀγροὶ του;
Περὶ πατρός ἐπιστρέφοντος μὴ ἀγγελίαν σοὶ φέρει,
ἢ μὴ ἦλθε ζητῶν ἰδιαιτέρον ἴσως τι ἔργον;
Πῶς ἐγερθεὶς μετὰ βίας ἀπῆλθε, χωρὶς νὰ προσμείνῃ
ὡς νὰ μᾶς γίνῃ γνωστός! ἐπειδὴ καὶ κακὸς δὲν μ' ἐφάνη.»

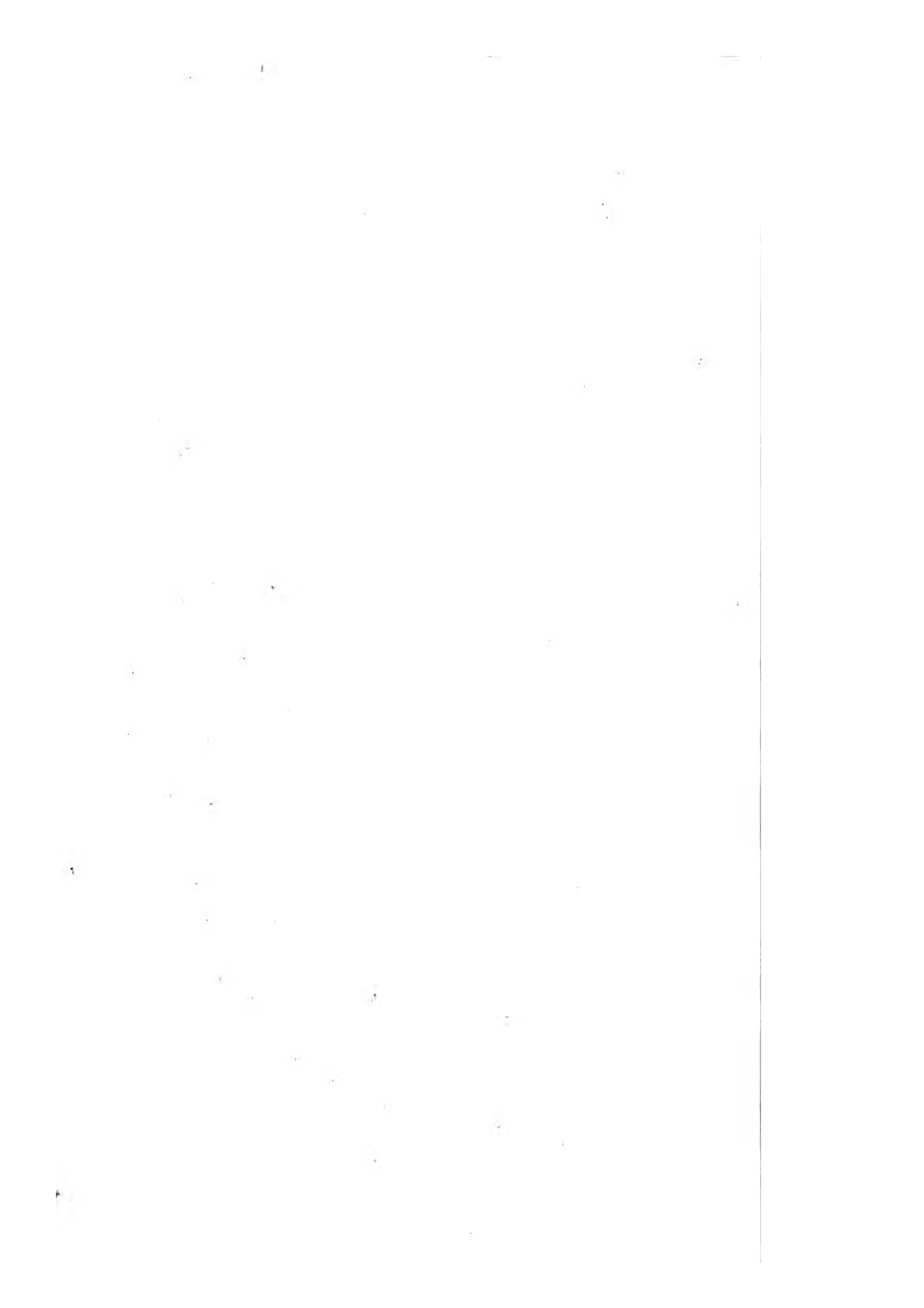
Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
«Ἐπισροφῆς τοῦ πατρός μου, Εὐρύμαχ', ἐλπίς δὲν μοὶ μένει·

οὔτε λοιπὸν ἀγγελίαν πιστεύω, ἐάν ποθεν ἔλθῃ,
οὔτε μαντεῖαι μὲ πείθουν, ὅσακις τοιαύτας ἢ μήτηρ
μάντις καλοῦσα ἐντὸς τῶν δωμάτων τῆς, θέλει ν' ἀκούσῃ.
Οὔτος δ' ὁ ἄνθρωπος εἶναι πατρῷός μου ξένος ἐκ Γάφου.
Μέντης καλεῖται, υἱὸς τοῦ σοφοῦ Ἀγχιλάου καυχᾶται
ὅτι ὑπάρχει. Αὐτὸς κυβερνᾷ τὴν φιλόκωπον Γάφον.»

Ταῦτα μὲν εἶπεν, ἀλλὰ τὴν Θεάν ἀνεγνώριζ' ἐντὸς του.
Εἰς τὸν χορὸν δ' οἱ μνηστῆρες κ' εἰς εὐθυμον ἄσμα τραπέντες,
ἔχαιρον, κ' ἔμμενον ὡς νὰ ἐπέλθῃ ὀψία ἐσπέρα.
Τότε καθεῖς εἰς τὸν οἶκον ἀπέβη νὰ πέσῃ εἰς ὕπνον.

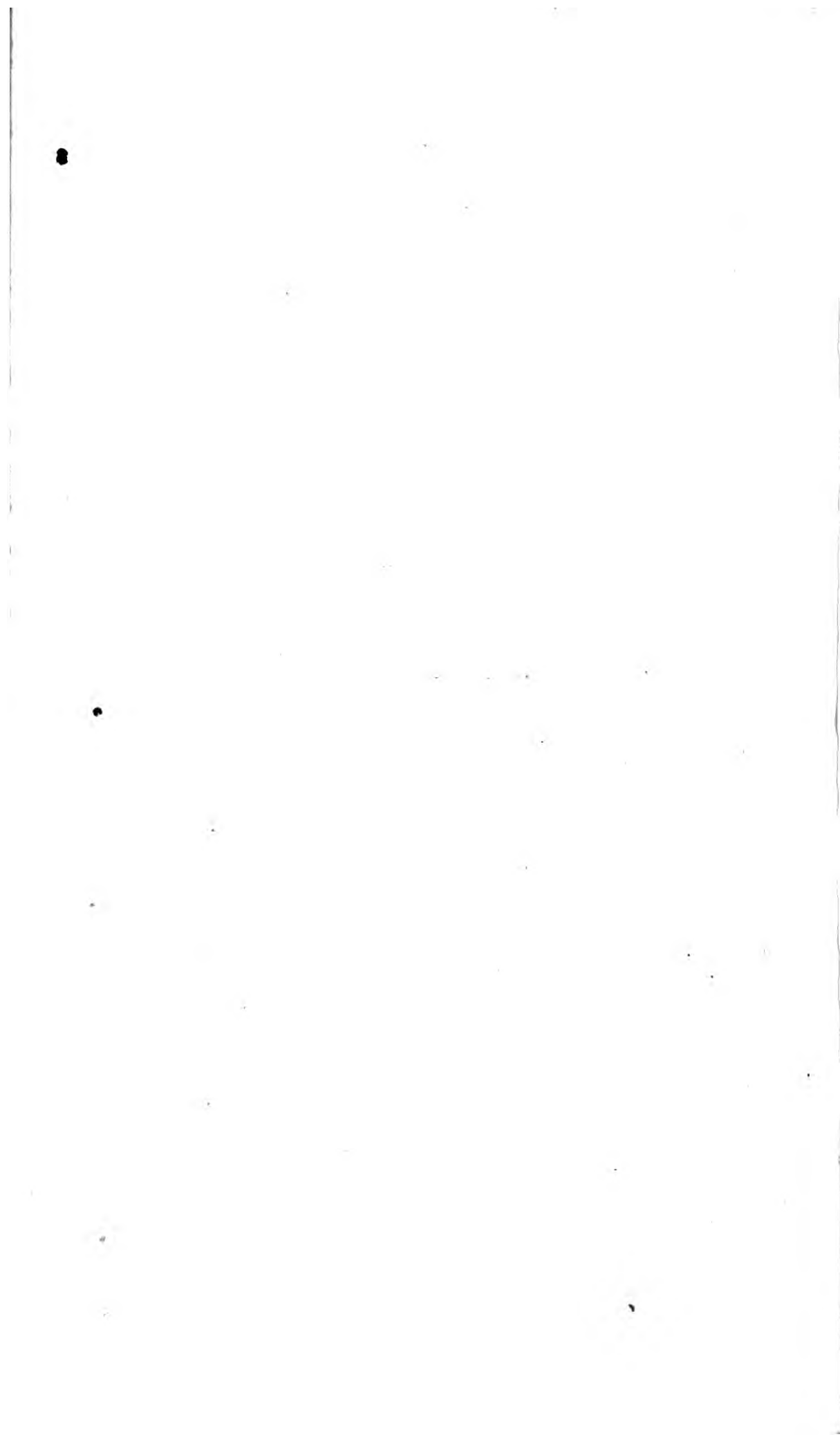
Καὶ ὁ Τηλέμαχος δ' ἔπου ἐντὸς τῆς ωραίας αὐλῆς του
εἶχε τὸν μέγαν κοιτῶνα, εἰς θέσιν περίβλεπτον περίξ,
ἦλθε πρὸς ὕπνον καὶ οὔτος, πρὸς σκέψεις παλαίων ποικίλας·
Ἔφερε δὲ μετ' αὐτοῦ ἀναμμένας λαμπάδας ἢ κόρη
Πεισινορίδου τοῦ Ὀπος Εὐρύκλεια, πρόθυμος δούλη.
Ταύτην ποτὲ ὁ Λαέρτης ἠγόρασε δούς ἐξ ιδίων,
μόλις ἠβῶσαν ἀκόμη· ἐπλήρωσε δ' εἴκοσι βόας.
Ὡς τὴν σεμνήν του γυναῖκα ἐτίμα δ' αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον·
πλὴν ἐσεβάσθη τὴν κοίτην αὐτῆς, αἰδεσθεῖς τὴν γυναῖκα.
Ἔφερε δ' αὐτ' εἰς τὰς χεῖρας καιούσας λαμπάδας, κ' ἠγάπα
μᾶλλον τῶν ἄλλων συνδούλων αὐτὸν, καὶ τὸν ἔθρεψε βρέφος.
Ἦνοιξε δὲ τοῦ καλῶς εἰργασμένου θαλάμου τὴν θύραν.
Ἐπὶ τῆς κλίνης ῥιφθεῖς, μαλακὸν ἐξεδύθη χιτῶνα·
ἔρριψε δ' ἔπειτ' αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἔμφρονος γραίας.
Αὕτη ἐδίπλωσε δὲ κ' ἐσιγύρισ' εὐθὺς τὸν χιτῶνα,
παρὰ τὴν ἔντεχρον κλίνην κρεμάσασ' αὐτὸν εἰς καρφίον.
Εἶτα δ' ἐξῆλθε· κατάργυρον σύρασα κρίκον, τὴν θύραν
ἐκλείσεν, ἔσπρωξε δὲ μετ' αὐτὸ δι' ἰμάντος τὴν κλειδα.
Οὔτως εἰς δέρματ' ἀρνῶν τυλισσόμενος ὄλην τὴν νύκτα,
διελογίζετο ποίαν ὁδὸν ἢ Παλλὰς εἶχεν εἶπει.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Διὰ τῆς ἐπομένης σειρᾶς δραμάτων ἠξίωσα νὰ χαράξω ὡς
δραματικὴν τινα βιογραφίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐν ταῖς
κυριωτέραις αὐτοῦ ἐποχαῖς. Καὶ τὸ μὲν δράμα «Οἱ Τριά-
κοντα» ὑποτίθεται παριστῶν τὴν κλασικὴν Ἑλλάδα, ὁ «Δού-
κας» τὴν Βυζαντινὴν, ἡ «Φροσύνη» τὴν ὑπόδουλον, ἡ «Πα-
ραμονή» τὴν ἐλευθερουμένην. Δὲν δύναμαι δὲ νὰ εἰπῶ ἂν ἐκ
συμπτώσεως ἢ ἐξ ἰδιοτροπίας τινὸς τῆς Μούσης διὰ τὴν σύγ-
χρονον Ἑλλάδα δὲν εὔρον εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ καλάμου αὐτῆς
εἰμὴ δύο κωμωδίας μόνον, «τοῦ Κουτρούλη τὸν γάμον» καὶ
«τὸν μνηστῆρα τῆς Ἀρχοντούλας.»

ΤΕΜΑΧΙΟΝ
ΤΩΝ ΦΟΙΝΙΣΣΩΝ

ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

ΣΗΜ. Ἡ παροῦσα μετάφρασις, ἔργον τῆς εἰς τὰ σχολεῖα φοιτήσεώς μου, ἦν πρώτη ἀπόπειρα μεταφράσεως ἀρχαίων δραμάτων, ἧς ὅμως μετὰ ταῦτα ἀπέστην, ὅτε ἐν τοῖς δημοτικοῖς ἡμῶν ἄσμασιν εὔρον σωζόμενον καὶ τὸν ἀρχαῖον ἔνδοξον τρίμετρον, ὄν, ὡς τὸν καταλληλότερον εἰς τὴν δραματουργίαν, ὅταν γίνηται χρῆσις αὐτοῦ ὀρθῇ καὶ ἐπιμελῆς, παρεδέχθην ἔκτοτε εἰς τὰς ἐν τῇ Δ' τόμῳ δημοσιευομένας μεταφράσεις καὶ εἰς πρωτότυπα δράματα.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΤΕΜΑΧΙΟΥ

ΙΟΚΑΣΤΗ.
ΑΝΤΙΓΟΝΗ.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ.
ΧΟΡΟΣ.

Ἡ σκηνὴ εἰς Θήβας εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Οἰδίποδος.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΙΟΚΑΣΤΗ (Προλογίζει)

Σὺ ὅστις χρυσοκόλλητον τὸν δίφρον περιφέρων
εἰς ὕψη ἐπουράνια ἐπάνω τῶν ἀστέρων,
ὦ ἥλιε, διὰ φλογῶν τοὺς ἵππους σου τυλίσσεις!
τί ἤθελες τὴν δυστυχῆ ἡμέραν νὰ φωτίσης,
καθ' ἣν ὁ Κάδμος ἔφθασεν ἀπὸ Φοινίκης πλέων,
καὶ κατοικίαν ἔλαβε τὴν χώραν τῶν Θεβαίων;
Τὴν Ἀρμονίαν νυμφευθεὶς αὐτὸς τῆς Ἀφροδίτης,
ὡς λέγουν, τὸν Πολύδωρον ἀπέκτησε μαζῆ τῆς.
Υἱὸς αὐτοῦ ὁ Λάβδακος, καὶ τούτου τελευταῖος
ὁ Λαῖος. Ἐγὼ δ' αὐτῆ, θυγάτηρ Μενεκέως,
εἶμ' ἀδελφὴ τοῦ Κρέοντος, ὁμαίμου ἐκ μητρὸς μου,
καὶ Ἰοκάστη λέγομαι βουλήσει τοῦ πατρός μου.
Ἄνῆρ μου ἦν ὁ Λαῖος. Ἄλλ' ἐπειδὴ παιδίον
δὲν μᾶς εἶχ' ἔτι γεννηθῆ, ἐλθὼν πρὸς τὸ μαντεῖον,
χρησμοὺς ἐζήτει, καὶ υἱῶν ἐζήτει κοινωνίας.
«Μὴ, ἀπεκρίθη ὁ χρησμός, μὴ θέλῃς διὰ βίας

καὶ παρὰ γνώμην τῶν Θεῶν, ᾧ ἀναξ τῶν Θηβαίων,
τεκνεγονίας αὐλακα ν' ἀροτριάσης πλέον.

Ἐὰν υἱὸς σοὶ γεννηθῆ, αὐτὸς θὰ σὲ φονεύσῃ,
καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου ὁμοῦ εἰς αἷμα θενὰ πλεύσῃ.»

Ἄλλὰ δοθεὶς εἰς ἠδονὴν, καὶ τὸν χρησμὸν τὸν θεῖον
μὴ ἐνθυμούμενος, υἱὸν ἀπέκτησε μεθύων.

Καὶ ὅταν πάλιν συνελθὼν ἠσθάνθη τί συνέβη,
καὶ ἀσεβῶς πῶς τοῦ Θεοῦ τὴν ἐντολὴν παρέβη,
τρυπαῖ τοῦ βρέφους τὰ σφυρὰ, διαπερᾶ περόνας,
κ' εἰς Κιθαιρῶνος τοὺς κρημνοὺς, εἰς Ἴφρας τοὺς λειμῶνας
νὰ τὸ ἐκθέσουν ἄγνωστον διέταξε, βουκόλοι,
ἔθεν Οἰδίπουν ἢ Ἑλλάς τὸν ἀπεκάλει ὄλη.

Πλὴν τοῦ Πολύβου οἱ βοσκοὶ ἐκεῖ πλησίον ὄντες,
τὸ ἐκθετον παιδίον μου ἐκόμισαν εὐρόντες
εἰς τὴν ἐκείνου σύζυγον. Αὐτὴ δ' ἰκανὸν χρόνον
ἐθήλασε τὸ γέννημα τῶν μητρικῶν μου πόνων,
καὶ διαδίδει πῶς υἱὸς ἐτέχθη τοῦ Πολύβου.

Ἄλλ' ὁ Οἰδίπους εἰς ἀκμὴν ἀναπτυχθεὶς ἐφήβου,
καὶ ἦ νοήσας, ἦ μαθὼν πῶς ἄλλους γονεῖς ἔχει,
ν' ἀκούσῃ τὰ περὶ αὐτῶν εἰς τὸ μαντεῖον τρέχει.

Νὰ ἐρωτήσῃ δ' ἤρχετο συγχρόνως τὸ μαντεῖον
ὁ Λαῖος, μὴ ἔτι ζῆ τὸ ἐκτεθὲν παιδίον.

Ἐκεῖ συναντικρῶνται εἰς στενωποῦ τι εἶδος,
ἔπου οἱ δρόμοι σχίζονται οἱ δύο τῆς Φωκίδος.

Ὁ τροχηλάτης μὲ σκληρὸν τὸν διατάττει τρόπον
«Ἐρχεται, ξένε, Βασιλεύς· μακρύνσου, κάμε τόπον.»

Ἄλλ' αὐτὸς ἔρπει σιωπῶν, καὶ αἱ ὄπλα τῶν ἵππων,
ἐν ᾧ προὔχῳρει μετ' ὀργῆς, τοὺς πόδας του ἐκτύπων.

Τότε, — πλὴν τί τὰ πάρεργα ὁ λόγος μου ἐκτείνει;

Τότ' ἐπιπίπτει ὁ υἱὸς καὶ τὸν πατέρα κτείνει,

κ' εἰς τὸν τροφὸν τοῦ Πόλυβον τὴν ἄμαξαν προσφέρει.
 Ἄλλ' ὅταν ἦλθε καθ' ἡμῶν τὸν ὄλεθρον νὰ φέρῃ
 ἢ Σφιγξ μ' ἀγρίας ἀρπαγὰς, ἐγὼ δὲ ἤμην χήρα,
 ὁ Κρέων προεκήρυξε τὴν ἐδικήν μου χεῖρα
 καὶ τὰς ἡνίας τῶν Θηβῶν διὰ τὸν ὄστις λύση
 τὸ αἰνίγμα ὃ ἡ σοφὴ παρθένος προκηρύσσει.
 Νὰ λύση ὁ Οἰδίπους μου τὸ αἰνίγμα τυγχάνει,
 καὶ τῶν Θηβαίων τὴν ἀρχὴν ὡς ἔπαθλον λαμβάνει,
 καὶ μ' ἀγνοοῦσαν ἀγνοῶν συζεύγνυται μαζῆ μου.—
 Ἐκ τούτου δὲ τοῦ γάμου μας υἱοὶ τοῦ καὶ υἱοὶ μου
 γεννῶνται ὁ Ἐτεοκλῆς μετὰ τοῦ Πολυνείκου.
 Μὲ δύο κόρας μετ' αὐτοὺς ἐπλούτισα τοὺς οἴκους,
 τὴν Ἀντιγόνην, ὡς ἐγὼ ἐκάλεσα ἐκείνην,
 τὴν νεωτέραν δ' ὁ πατὴρ ὠνόμασεν Ἴσμήνην.
 Ἄλλ' ὁ Οἰδίπους, συμφορὰς παθῶν πρὸς οὐδὲν ἴσας,
 τὴν ἀνοσίαν ἔνωσιν τῶν γάμων μας γνωρίσας,
 διὰ περόνης ἀργυρᾶς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πλήττει,
 καὶ φόνον φέρων εἰς αὐτοὺς, τὰς κόρας ἐξορύττει.
 Μόλις δὲ ἤρχισε ν' ἀνθῆ τῶν τέκνων τοῦ τὸ γένυ,
 καὶ ὑπὸ κλεῖθρα ἔθηκαν αὐτὸν συνηνωμένοι,
 ἐλπίζοντες τ' ἀνέλπιστα, διὰ τῆς πράξεώς των
 ἢ μνήμη πῶς θ' ἀπολεσθῆ τῆς τύχης τοῦ πατρός των.
 Ὡν δὲ κατάκλειστος αὐτὸς καὶ ἀσθενὴς προσέτι,
 φρικτὰς κατὰ τῶν τέκνων τοῦ κατάρας ἐξεμέτει,
 φονικὸς σίδηρος αὐτοῖς τὸν οἶκον νὰ χωρίσῃ.
 Ἐκεῖνοι δὲ, φοβούμενοι, ἂν εἶχον συνοικήσει,
 μὴ ἐτελοῦντο αἱ ἀραὶ, θέτουν θεσμοὺς συνθήκης,
 νὰ φύγῃ πρότερος αὐτὴν τὴν γῆν ὁ Πολυνείκης,
 καὶ ν' ἄρξῃ ὁ πρεσβύτερος τὸν πρῶτον τοῦτον χρόνον,
 μετὰ δὲ ταῦτ' ἀμοιβαδὸν νὰ κυβερνοῦν τὸν θρόνον.

Πλὴν μόλις ὁ Ἐτεοκλῆς εἰς τὸν ζυγὸν καθήσας
 ἀρνεῖται πλέον ν' ἀποστῆ τὸν θρόνον παραιτήσας·
 μένει φυγὰς δ' ὁ ἀδελφὸς διὰ τὰς ἀπειλὰς του.
 Ἄλλ' εἰς τὸ Ἄργος νυμφευθεὶς τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου,
 στρατεύει ἐναντίον μας μετ' αἰχμητῶν Ἀργείων·
 τῶν ἑπταπύλων δὲ τειχῶν καθήμενος πλησίον,
 ζητεῖ μερὶς νὰ τῷ δοθῆ τῆς ἐξουσίας ἴση.
 Ἐγὼ δὲ διαλλάττουσα τὰ μεταξὺ των μίση,
 νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν ἀδελφὸν μηνῶ τὸν Πολυνείκην·
 μανθάνω δ' ὅτι ἔστερξε νὰ ἔλθ' ὑπὸ συνθήκην.
 Ζεῦ, ὁ οἰκῶν τῶν οὐρανῶν τ' ἀκτινοβόλα βάθη,
 σῶσον ἡμᾶς, διάλλαξον τῶν τέκνων μου τὰ πάθη!
 ὦ Ζεῦ, ἐὰν τὰς τύχας μας πανσόφως ἐπιβλέπῃς,
 μὴ πάντοτε ὁ ἴδιος νὰ πάσχη ἐπιτρέπῃς!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Λαμπρὸν καὶ θάλλον καύχημα τοῦ οἴκου τοῦ πατρώου,
 ἀφ' οὗ ἡ μήτηρ συγχωρεῖ ἀπὸ τοῦ ὑπερώου,
 τοῦ Παρθενῶνος τοῦ κλειστοῦ λιποῦσα τὰς οἰκῆσεις
 τ' Ἀργολικὰ στρατεύματα νὰ ἐπιθεωρήσῃς,
 πρόσμεινε· ἵνα φύγωμεν τῶν πολιτῶν τὸν μῶμον,
 θεὰ ἰδῶ μὴ φαίνεται κανεὶς των εἰς τὸν δρόμον,
 μήπως προσάψωσιν αὐτοὶ εἰς σέ μὲν ὡς κυρίαν
 καὶ εἰς ἐμέ ὡς δοῦλόν σου πικρὰν κατηγορίαν.
 Μετέπειτα δ' εἰς τὸν στρατὸν ἐκεῖνον τῶν Ἀργείων,
 θεὰ σ' εἰπῶ τί ἤκουσα, τί εἶδ' ἀπὸ πλησίον,

ὅπότ' ἐστάλην τὸν θυμὸν τῶν ἀδελφῶν σου σβύνων,
 κ' ἦλθον ἐκεῖθεν πρὸς αὐτὸν κ' ἐντεῦθεν πρὸς ἐκεῖνον.
 Ἄλλ' οὐδεὶς φαίνεται ἀστός. Ἄναβα τὴν κεδρίνην
 κλίμακα. Ἄλλὰ κύτταξον πρὸς τὴν Διρκαίαν κρήνην·
 ἐκεῖ πλησίον τῶν ῥοῶν ἰδὲ τῶν Ἰσμηνίων
 πόση πληθὺς στρατεύματος καὶ ὅπλων πολεμίων.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Βοήθησόν με, γέρον,
 τὸν πόδα σου προφέρων,
 καὶ χεῖρά μου τὴν νέαν
 εἰς χεῖρα γηραλέαν
 ἐπὶ κλιμάκων φέρων.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Ἴδου ἡ χεῖρ μου, λάβε τὴν ἀνάβηθι, παρθένε.
 Ἦλθες δ' εἰς εὖθετον καιρὸν. Ἴδου συνηθροισμέναι
 αἱ φάλαγγες τῶν Πελασγῶν ταττόμεναι κινουῦνται,
 εἰς λόχους παρατάττονται κ' εἰς τάγματα κοσμοῦνται.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ὦ τῆς Λητοῦς θυγάτηρ, Ἐκάτη σεβασμία!
 Κατάχαλκα πῶς ὄλα ἀστράπτουν τὰ πεδία!

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Μεθ' ἵππων καὶ μεθ' ὀπλιτῶν πολλῶν συνωδευμένος
 ὁ ἀδελφός σου καθ' ἡμῶν στρατεύει ὠργισμένος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἦρμοσαν καὶ δι' ἐμβόλων
 χαλκοδέτων, καὶ κλειδίων,
 τὰς λαβὰς τῶν πυλῶν ὄλων
 ὧν ἦν κτίστης ὁ Ἀμφίων;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

ὦ! ἔχε θάρρος. Τὰ ἐντὸς εἰσὶν ἐν ἀσφαλείᾳ.
Ἄλλὰ τίς πρῶτος προχωρεῖ ἰδὲ εἰς τὰ πεδία.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Εἰπέ μοι, γέρον, τίς εἶν' ἐκεῖνος
ἔστις εἰς ἔλον ὡς ἂν ἠγῆται
τὸ τῶν Ἀργείων φαίνεται σμῆνος;
Λευκόν, ὡς βλέπεις, πτερὸν κλονεῖται
ἐπὶ τὸν λόφον τῆς κεφαλῆς του·
κούφ' εἰς τὴν χειρὰ του ἡ ἀσπίς του
ὑπὸ πανστίλπνου χαλκοῦ κοσμεῖται.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Δέσποινα, εἶναι στρατηγός.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Πατρίς του δὲ τίς εἶναι,
καὶ τί αὐτοῦ τὸ ὄνομα;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Πατρίς του αἰ Μυκῆναι.
Αὐτὸν δὲ Ἴππομέδοντα καλοῦσι βασιλέα,
καὶ ἄρχ' εἰς γῆν ἦν λούουσι τὰ ρεῖθρα τὰ Λερναῖα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Πῶς ἀγρίως μένων
τὸ πεφλογισμένον
βλέμμα του πλανᾷ!
Γίγας ὁμοιάζει
ποῦ τὴν γῆν τρομάζει
ἥτις τὸν γενναῖ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Τὸν δ' εἰς τῆς Δίρκης τὰς ῥοὰς περῶντα τὰ πεδία,
δὲν βλέπεις;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τί παράδοξος αὐτοῦ ἡ πανοπλία!

Τίς εἶναι;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Εἶναι ὁ Τυδεύς. Κατ' Αἰτωλῶν τὰ ἦθη
ἐγγεγραμμένον παριστᾷ τὸν Ἄρην εἰς τὰ στήθη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Αὐτὸς γυναῖκα τὴν νύμφην ἔχει
τοῦ Πολυνείκου; Πόσον ἀπέχει
στολῆς καὶ ὄψεως Ἑλληνίδος!
Μιξοβαρβάρου αὐτὸς εἶν' εἶδος.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Ναί, τέκνον, ἔλ' οἱ Αἰτωλοὶ εἰσὶν ἀσπιδοφόροι,
καὶ ἐπιτηδειότατοι νὰ ρίπτωσι τὸ δόρυ.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σὺ, γέρον, δὲ πῶς ἠμπορεῖς νὰ τοὺς γνωρίζης;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Εἶδον

τὰ ἴδια εἰς ἕκαστον σημεῖα τῶν ἀσπίδων,
ἔταν ἐπῆγα εἰς σπονδὰς αὐτοὺς νὰ καταπέισω,
καὶ οὕτω μ' εἶναι εὐκόλον τοὺς ἀνδρας νὰ γνωρίσω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τίς δ' εἶναι ὅστις ἐκεῖ πλησίον
εἰς τὸ τοῦ Ζήθου περᾶ μνημεῖον;
Αἱ χρυσαῖ κόμαι του κυματοῦσι
εἰς τοῦ ζεφύρου τὰς ἐπιπνοίας.

Τὰ βλέμματά του ἀνησυχούσι,
καὶ γοργὸς φαίνεται νεανίας.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Στρατηγὸς εἶναι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τί πολλοὶ κατόπιν στρατιῶται!
Μοὶ φαίνοντ' αἱ δυνάμεις του κατὰ τὸ πλῆθος πρῶται.
Εἰσὶ βαρέως κάθοπλοι αἱ φάλαγγες ἐκεῖναι.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Τῆς Ἀταλάντης ὁ υἱὸς Ἀστεροπαῖος εἶναι.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἄρτεμι, ἥτις περᾶς τὰ ὄρη
τῆς μητρὸς ἔχουσα συνοδίαν,
τὰ φοβερὰ σου τόξευσον βέλη,
τὸν γαῦρον δάμασον νεανίαν
καὶ μὴ, τὴν πόλιν μας μὴ συγχώρει
νὰ καταστρέψῃ, ὡς αὐτὸς θέλει.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Ἐἴθε! ἀλλ' ἔχουσιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον βεβαίως·
φοβοῦμαι δὲ καὶ οἱ Θεοὶ μὴ κρίνωσι δικαίως.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ποῦ ποῦ δὲ εἶν' ἐκεῖνος
ὁ ὁμομήτριός μου;
Εἰς τὸ Ἀργεῖον σμῆνος
τοὺς ὀφθαλμούς σου φέρων,
εἰπέ, ὦ φίλε γέρον,
ποῦ εἶν' ὁ ἀδελφός μου;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Κατὰ τὸν τάφον τῶν ἑπτὰ Νηοβιδῶν παρθένων
τὸν βλέπεις; εἰς τὸν Ἄδραστον ἐκεῖ πλησίον μένων. . . .

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τὸν βλέπω, ὄχι καθαρῶς, ἀλλὰ πως διακρίνω
τὰ στήθη του, καὶ τῆς μορφῆς τὸ εὐγενὲς ἐκεῖνο.

᾽Ω! νεφελόπλαγκτος δι' ἀέρος
ἄς ἐφερόμην εἰς ὅ,τι μέρος
τὸν ἀδελφόν μου θεν' ἀπαντήσω,
κ' εἰς τὴν ποθοῦσαν αὐτοῦ ἀγκάλην
μετ' ἀπουσίαν τοσαύτην πάλιν
τὸν φυγοπάτριδα θὰ ἐγκλείσω.
Ἴδὲ πῶς εἶναι ὠραῖος, γέρον,
τὴν πανοπλίαν τὴν χρυσοῦν φέρων!
Ἴδὲ, ἰδέ τον πῶς λάμπει ὄλος,
καὶ πῶς τοξεύει ἀκτίνων βέλη,
καθὼς ὁ ἥλιος ἀνατέλλει
εἰς τὸν ὀρίζοντ' ἀκτινοβόλος.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Ἄλλὰ θὰ ἔλθῃ, καὶ χαρᾶς θενά σ' ἐμπλήσῃ, γύναι·
θὰ τὸν ἰδῆς ὑπόσπονδον.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἐκεῖνος δὲ τίς εἶναι
ὁ ἐπιβαίνων ἄρματος λευκοῦ, εἰπέ μοι γέρον,
καὶ τὰς ἡνίας σοβαρῶς κ' ἐπισταμένως φέρων;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Ὁ μάντις Ἀμφιάραος, Κυρία, ὅστις ἔχει
καὶ σφάγια, ὧν εἰς τὴν γῆν θερμὸν τὸ αἷμα τρέχει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Τῆς Λητοῦς κόρη τῆς καλλιζώνου,
 εὐκυκλον φέγγος, σεπτὴ σελήνη,
 πῶς τὰς ἡνίας ὡς ἐπὶ θρόνου
 σεμνὸς καὶ ἤρεμος διευθύνει!
 Ἐκεῖνος δ' ὅστις ἄγριος τὰς Θήβας φοβερίζει,
 ποῦ ἴσταται ὁ Καπανεύς;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Τὴν πόλιν τριγυρίζει.
 Τὸ βλέμμα εἰς τοὺς πύργους τῆς ἄνω καὶ κάτω φέρει,
 καὶ τὰ βατὰ καταμετρῆ τῆς πόλεώς μας μέρη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Νέμεσι! βρονταὶ δειναὶ
 ἐκδικήσεως τῆς θείας!
 ὦ πυρώδη κεραυνέ!
 Σὺ ὄφρ' ὑπεροψίας
 τιμωρεῖς, σὺ ἔργα βίας.
 Οὗτος εἶναι ὁ φρονῶν
 εἰς ἀλύσεις ἀπευκταίας
 νὰ μᾶς σύρῃ τὰς Θηβαίας
 εἰς τὴν γῆν τῶν Μυκηνῶν
 κ' εἰς τὰς ὄχθας τὰς Λερναίας,
 ἔπου ἢ Ἀμυμωνία
 πηγὴ βρέχει τὰ πεδία;
 Σεπτὴ Ἄρτεμ', ἥς χρυσοῦ
 λάμπ' ἢ κόμη, Διὸς κόρη,
 εἰς δουλείας δεσμὰ σὺ
 μὴ, νὰ πέσω, μὴ συγχώρει.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ

Ὦ τέκνον μου, κατάρβηθι εἰς τὰ οἰκήματά σου.
 Εὐχαριστήθη ἱκανῶς ἡ περιέργειά σου.
 Ἴδὲ ὀπίσθη γυναικῶν πληθὺς τεταραγμένη
 εἰς τὴν βασίλειον αὐλὴν νὰ φυλαχθῆ ἔμβαίνει.
 Εἴν' ἔμφυτον τῶν γυναικῶν τὸ ν' ἀγαποῦν νὰ ψέγουν
 μικρὰν λαβοῦσαι ἀφορμὴν πολλὰ πολλάκις λέγουν.
 Φιλόμωμ' εἴν' ἐκ φύσεως, καὶ εἶναι ἡδονὴ τῶν
 κατηγορίας δηκτικὰς νὰ λέγουν μεταξύ τῶν.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΧΟΡΟΣ ΦΟΙΝΙΣΣΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

(Στροφή α΄.)

Φεύγουσα εἶχον ἀφήσει
 εἰς πνοὴν γλυκοῦ Ζεφύρου
 τὰ παράλια τῆς Τύρου
 τῆς ἐν νήσῳ τῇ Φοινίσσῃ·
 καὶ εἰς νῆας ἑλατίνας
 ἕως εἰς τὰς παραλίας
 τῆς εὐκάρπου Σικελίας
 ἐπροχώρησα ἐκείνας.
 Πρὸς δουλείαν ἐπεμπόμην
 εἰς τοῦ Φοίβου τὸ μαντεῖον,
 κ' ἐπὶ βράχων Παρνασσίων
 ἀπαρχὴ ἐκομιζόμην.

('Αντιστρ. α΄.)

Κατὰ κάλλος ἐγκριθεῖσα
 πρῶτ' εἰς τὴν Φοινίκην ὄλην,

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΡΑΓΚΑΒΗ — Τόμ. Β']

κ' εἰς τὴν συγγενῆ μας πόλιν
 τῶν Καδμείων ἐκπεμφθεῖσα,
 εἰς τὸν Φοῖβον παρεδόθη
 ὡς χρυσότευκτον ἀγγεῖον,
 κ' εἰς τὸ τέμενος τὸ θεῖον
 λατρευτῆς του ἱερώθην.
 Ἐπὶ τελετῇ λατρείας
 ἡ νεανική μου κόμη
 δὲν ἐβράχην πλὴν ἀκόμη
 εἰς τὸν ῥοῦν τῆς Κασταλίας.

(Στροφή 6'.)

ὦ δικόρυφε φωτία,
 πέτρα λάμπουσ' ἀπὸ φλόγας!
 ὦ τὰς ἐξ οἰνάνθης ῥῶγας
 δίδουσ' ἄμπελε βακχεία!
 Ὅρη, ἄκρα χιονώδη,
 σκοπιαὶ τῶν ἀθανάτων,
 δρακοντίων οἰκημάτων
 ἄντρα ἄγρια, ζοφώδη!
 ἄφοβος χορὸς ἄς ἤμην
 εἰς τὰς νάπας τοῦ Λοξίου!
 μακρὰν τούτου τοῦ χωρίου
 ἤσυχος ἄς ἐκαθήμην!

(Ἀντιστρ. 6'.)

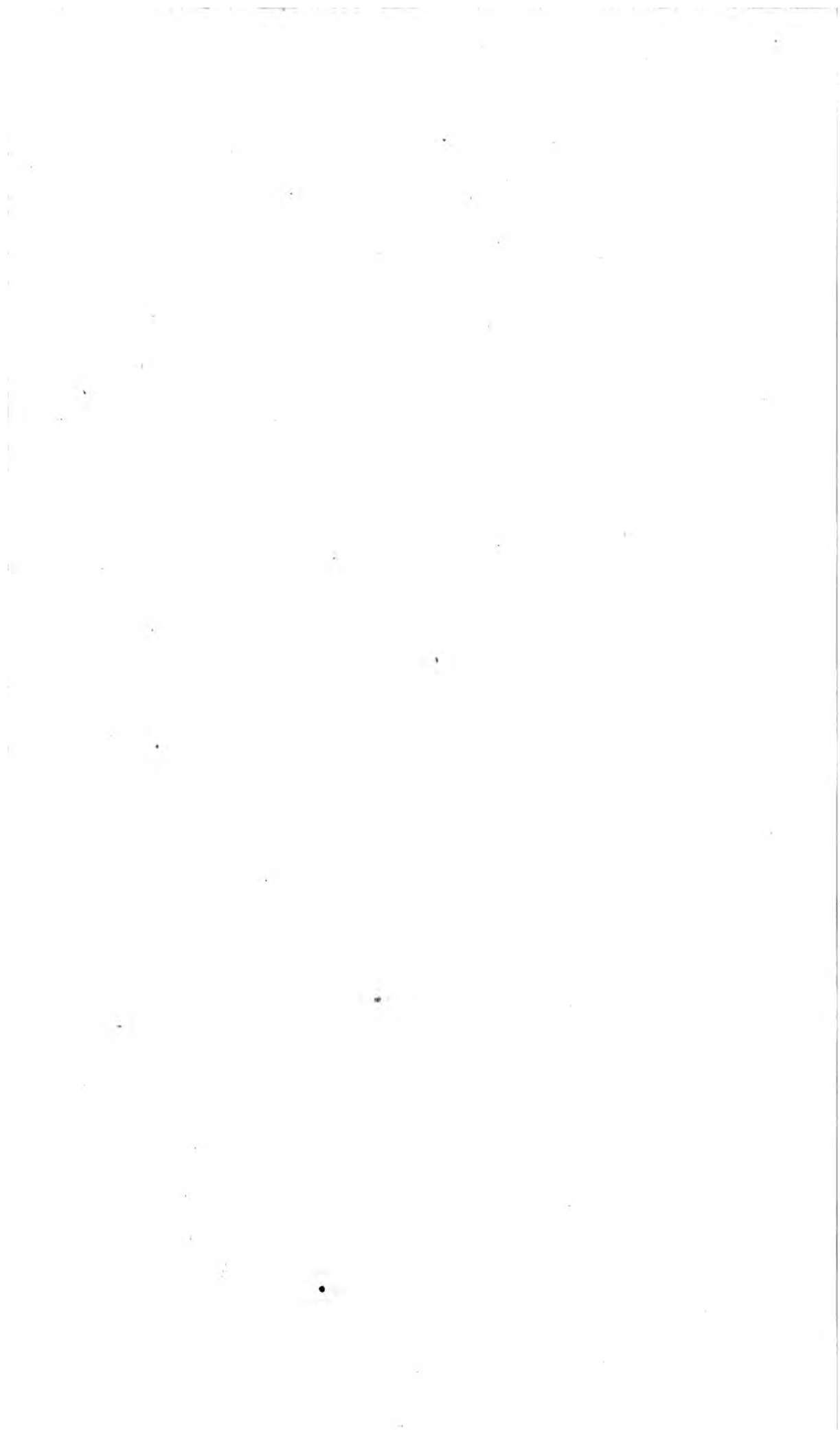
Πλὴν τὴν πεδιάδα ὄλην
 κρύπτει Ἄρης διψῶν αἶμα,
 κ' ἔχων ἔμπυρον τὸ βλέμμα
 μᾶς ἐπαπειλεῖ τὴν πόλιν.

Τὸ δεινὸν κοινῶς ἀνήκει
 κ' εἰς τὴν Τύρον μας ἐπίσης·
 ἔχουν μέρος λύπης ἴσης
 ὡς αἱ Θῆβαι κ' ἡ Φοινίκη.
 Ἢ Ἡὼς ἡ κερασφόρος
 ἀμφοτέρας ἔχει γόνον,
 καὶ κοινὸν θὰ φέρῃ πόνον
 πόλεμος ὁ αἰμοβόρος.

(Ἐπφδός.)

Νέφος πάμπυκνον ἀσπίδων
 σχῆμα ὅπλων πολεμίων,
 χαρμονῶν τῶν Ἐρυννίων,
 πρὸ τῆς πόλεώς μας εἶδον.
 Ἄργος πελασγόν, φοβοῦμαι,
 τὸ κατὰ Θεβῶν σου μῖσος.
 Ἄδικον δὲν ἔχεις ἴσως·
 τρέμουσα τὸν ἐνθυμοῦμαι.
 Καὶ σοῦ τρέμω τὴν ἀνδρίαν
 καὶ τὴν οὐρανίαν δίκην,
 ἄγρυσαν τὸν Πολυνείκην
 εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν.

ΟΙ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ

ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΡΙΤΙΑΣ, εἷς ἐκ τῶν Τριάκοντα.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ, ἕτερος ἐκ τῶν Τριάκοντα.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ, θυγάτηρ τοῦ Θηραμένου.

ΛΑΜΙΑ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ, νέος Ἀθηναῖος.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ, ὁ λιθοξόος.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ, ὁ κωμικός.

ΛΥΚΩΝ, δημαγωγός, εἷς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα κατηγορῶν τοῦ Σωκράτους.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ, ἀδελφός τοῦ στρατηγοῦ Νικίου.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ, υἱός τοῦ Νικίου.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ,) Ἀθηναῖοι.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ,)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ὁ φιλόσοφος.

ΠΛΑΤΩΝ, ὁ φιλόσοφος, 24 ἐτῶν.

ΛΥΣΙΑΣ, ὁ ῥήτωρ.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ, ἱερεὺς τῶν Εὐμενίδων¹.

Τινὲς τῶν Τριάκοντα, Βουλευταί, ὁ Σάτυρος μετὰ τῶν ια', λαός, βωβὰ πρόσωπα.

Ἡ πράξις ἐν Ἀθήναις.

¹ Τὸ πρόσωπον τοῦτο δύναται νὰ ὑποκρίνηται εἷς ἐκ τῶν ἡθοποιῶν οἵτινες ὑποκρίνονται καὶ τῶν Εὐκράτην, Νικηράτην, ἢ Λυσιάν.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἦ Βασίλειος Στοά. Πολῖται περιφέρονται συνδιαλεγόμενοι. Ἐν ἄλλοις

Αἰσχυαίδη, Πραξιτέλης, Ἀριστοφάνης, Βατραχός,
Θρασύλαος, Νικηράτος, Εὐκράτης, Λύκων

Αἰσχυαίδη

(Δεικνύων ἄγαλμα κοσμοῦν μίαν τῶν πλευρῶν τῆς Στοᾶς)

Μεταξὺ λόγων, εἰς αὐτὸ τὸ ἄγαλμα
ὀσάκις φθάνω, δὲν ἠξέύρω διατί
ἐμπρός του μένω σύννους, καὶ παράδοξοι
συλλογισμοὶ ἐντός μου διεγείρονται.
Σὺ, Πραξιτέλη, νέε σὺ Φειδία μας,
δὲν μᾶς διδάσκεις τί φρονεῖς περὶ αὐτοῦ;

Πραξιτέλης

Μῆ, Αἰσχυλίδη, βλασφημῆς! Ἀπέθανεν,
ἐταῖρε, ὁ Φειδίας ἀνεπιστρεπτί.
Τοιοῦτοι ἄνδρες δὲν τιμῶσι δις τὴν γῆν.
Ἦ δὲ γλυφὴ ἐκείνη, τίς τὸ ἀγνοεῖ;
Διὸς Ἐλευθερίου εἶναι ἄγαλμα,
ἀρχαίας τέχνης ἔργον, ἢ ὀρθότερον
ἀρχαίας ἀτεχνίας· ἄκαμπτον, τραχὺ,
καθὼς τραχεῖα ἦν ἡ φρῆν καὶ ἄκαμπτος
τῶν Μαραθωνομάχων· ἀτελής γλυφῆ,
χειρὸς ἀπείρου νηπιάζον προῖόν.
Ἐκτοτε βίος μετεβλήθη κ' αἰσθημα·
ὠρίμασαν συγχρόνως κ' ἡμερώθησαν.

Τῆς φρενὸς χάρμα, μουσική τῶν ὀφθαλμῶν,
 τῶν Ὀλυμπίων γλυκὺ δῶρον τοῖς θνητοῖς,
 ἡ τέχνη τέρπει, ἀνυφοῦσα τὰς ψυχάς.
 Ἄλλ' ἡ ψυχὴ, τοῦ θεοῦ κάλλους συγγενῆς,
 ἐρᾷ τοῦ θεοῦ κάλλους· εἰς τὸ τέλειον
 ἀγάλλεται, τελείας οὔσα φύσεως.
 Διὰ στεφάνων ἀνθηρῶν τὴν ἔλκουσιν
 αἱ Χάριτες· κ' εἰς ὅ,τι ἐπαφρόδιτον,
 κινοῦνται τῶν χορδῶν τῆς αἰ λεπτότεραι,
 καὶ, ὡς κιθάρα ὑπὸ πλήκτρον ἔμπειρον,
 ἐκπέμπει τότε ἀρμονίας τ' οὐρανοῦ.
 Ἴδου ἡ τέχνη· χάρις καὶ ἐντέλεια.
 Τὸ δ' ἄχαρι, μὴ θέλγον μηδὲ συγκινοῦν,
 τῇ ψυχῇ ξένον, καὶ ταῖς Μούσαις μισητόν.

Αἰσχυραϊδης

Ὅρθά μὲν ἴσως ταῦτα πάντα καὶ σοφά·
 ἀλλ' ὅ,τι θέλω περὶ τοῦ ἀγάλματος
 νὰ μάθω, εἶναι, τοῦτο τὸ μειδίαμα
 τὸ διαστέλλον σταθερῶς τὰ χεῖλη του,
 τὸ εἰρωνείας ἔμπλεων, τί νὰ δηλῇ.

Πραξιτέλης

Καὶ τοῦτο τῆς ἀρχαίας τέχνης χαρακτήρ·
 πλαστῶν χαρίτων ἄχαρις προσποίησης.

Αἰσχυραϊδης

Αὐτὸ εἰκάζεις; Σὺ δὲ, Ἀριστόφανες,
 καὶ σὺ τί λέγεις, ὁ πατήρ τοῦ γέλωτος;
 Ὁ γέλωσ του δὲν ἔχει τί χλευαστικόν;
 Ὁ Ζεὺς ἐκεῖνος τίνα εἰρωνεύεται;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἴσως τοὺς ὅσοι δὲν ἀναγνωρίζουσιν
 ὅτ' ἦν ὁ βίος τῶν ἀρχαίων πρὸς τὸν νῦν
 ὅ,τι ἀνὴρ πρὸς παῖδα. Ὅτ' ἡ τέχνη των,
 ἡ αὐστηρὰ καὶ σώφρων, ἦτο πρὸς τὴν νῦν,
 τὴν ἀβρὰν ταύτην καὶ χαριτοβλέφαρον,
 ὅ,τ' εἰς τὴν Φρύνην ἢ παρθένος Ἀθηνᾶ.
 Ἐκτὸς ἂν δὲν χλευάζῃ τοὺς νομίζοντας
 ὡς εὐφυΐαν τὰ ψυχρολογήματα.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Τῷ Πραξιτέλῃ τῷ καλῷ! Σὺ δέχθητι!

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ (γελοῦν)

Καὶ σὺ μετέχεις τῆς προπόσεως.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ἐγὼ

ἄλλως νομίζω· πῶς ὁ Ζεὺς καταγελαῖ
 ἑαυτοῦ μόνου.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Πῶς;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Εὐφήμει.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ἐαυτοῦ

καὶ τοῦ ὀνόματός του. Ἐλευθέριος
 καλεῖται εἰς τὴν πόλιν ἐφ' ἧς ἄρχουσιν—
 ἐδῶ οὐδεὶς ἀκούει,—ἐφ' ἧς τύραννος
 οὐχί εἷς ἄρχει, ἄρχουσι τριάκοντα.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Εὐφήμει, ἄνερ, καὶ τοὺς χρόνους εὐλαβοῦ.
 Ἐχουσιν ὦτα τῶν στοῶν οἱ κίονες.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ὅρθῳς δὲν λέγω; Τί φρονεῖς, ὦ ποιητά;
Σιγᾶς; Δικαίως. Δειλιᾶς.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Δὲν δειλιᾶ
ἔστις εἰς μέσῃν τὴν γαστέρα ἔτυπτε
τὸν Κλέωνα, ὅπῳταν ἦτον μέγιστος,
ἀλλὰ πεσόντα δὲν τὸν ἐπεπάτησεν.
Ὅς εἶπον, ἐπιμένω λέγων πεποιοῦώς·
ὁ πολυμήτης δὲν χλευάζει ἑαυτὸν,
ἡμᾶς χλευάζει.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ποῖαν γνώμην ἔχεις σύ;
Τοὺς ἤκουσας, Θρασύλλε, ἔσα ἔλεγον.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Τὸ τοῦ Βατράχου βρεκεκεῖ κοᾶξ κοᾶξ!
ὄσμῃ νοσώδης μοὶ προσπνέει τέλματος.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ (γελῶν βεβιασμένος)

Ἄριστοφάνη! εἴρων ἀδιόρθωτε!

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τοῦ ποιητοῦ τὴν γνώμην. Μυκτηρίζει, ναὶ,
ἡμᾶς καὶ μόνους, καὶ ἡμᾶς περιφρονεῖ,
πῶς ἄνδρες ὄντες, ὅμως ὑπομένομεν.
Μᾶς ἐνθυμεῖται, ὅταν, μ' ἄμαχον ἀλκὴν
τὰς μυριάδας τῶν ἐχθρῶν θερίζοντες,
ἐταπεινοῦμεν τῆς Ἀσίας τὴν ὄφρυν·
μᾶς ἐνθυμεῖται, ὅταν αἱ τριήρεις μας
τροπαιοφόροι τὰς θαλάσσας ἔσχιζον,
τῆς πόλεως τὴν δόξαν περιάγουσαι·
κ' ἐν τῷ Θεάτρῳ, εἰς τὰ Διονύσια

ἔταν αἱ πόλεις ἔφερον τοὺς φόρους των,
κλίνουσαι γόνυ, ἐνθυμεῖται καὶ γελᾷ.

ΛΥΚΩΝ (ιδίως)

Ὁ νέος οὗτος οὐ μικρὰ ὑπόσχεται.
Ψυχὴ ἐντός του ἐνοικεῖ δημαγωγοῦ.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Περίσκεψις, Θρασύλλε. Μήπως τὰς στοὰς
κωφὰς νομίζεις; Ἐλθὲ, ἔχω νὰ σ' εἰπῶ. (*Ἐξέρχονται).

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἄλλοι καιροὶ ἐκεῖνοι, ἐνδοξοὶ καιροὶ,
καὶ ἄλλοι τώρα. Τώρα τί δυνάμεθα;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Ὅστις δὲν θέλει, οὗτος οὐδὲ δύναται.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

ὦ! τοῦ Νικίου ὁ υἱός! Δὲν ἐπαινεῖς
τοὺς λόγους, ὦ Εὐκράτη, τοῦ ἀνεψιοῦ;

ΛΥΚΩΝ

Ὁ λόγος ὄπλον εἶναι πάντοτε ὀξύ.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Σπανίως λόγους ἐπαινῶ, καὶ προτιμῶ
ἀκαίρων λόγων μᾶλλον πράξιν ἔγκαιρον.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἴδου τῶν δραστηρίων ἔργων ἐραστής.
Ὁ τοῦ Νικίου ἀδελφὸς διάθεσιν
δὲν ἔχει, ὡς ἐκεῖνος, με λ λ ο ν ι κ ι ᾶ ν.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἦν πατριώτης ὁ Νικίας ἔξοχος.
Μὴ τάραττε τὴν κόνιν εὐκλεῶν νεκρῶν.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Τὸ ῥῆμα εἶναι εὐρημα τοῦ ποιητοῦ.

ἐμὸν δὲν εἶναι.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Βάτραχε, μὴ μ' ἐγκαλῆς.

Τῆς κωμωδίας ἂν τὸ κέντρον ὤξυνον
ἐπόταν εἶχεν αὐτῆ κέντρον καὶ ζωὴν,
πρὸς εὐκλειεῖς θανόντας ἔμως πώποτε
ἢ τυμβωρύχος Μοῦσα δὲν ἠσέβησε.

Τοὺς δυναμένους ἐπληττον, οὐχὶ πληγὴν
σκορπίου, δῆγμα φθόνου συκοφαντικόν,
οὐχὶ πρὸς ὕβριν, οὐδὲ πρὸς ἐκδίκησιν,
ἀλλ' εἰς θρασέως συνοχὴν ἐγκλήματος,
κ' εἰς νυσταζούσης ἀρετῆς ἐξέγερσιν.

Κατὰ χρηστῶν δὲ μόνον ἀπεσκόπευον
εἰς τὴν σκιάν των ἂν κακί' ἐκρύπτοντο·
καὶ διαπείρων τοῦ σοφοῦ τὸν τρίβωνα,
τοῦ σοφιστοῦ τὸν τύφον διετόξευον.

Παρωργισμένος ἄλλοτε, βλέπων δριμύ,
τοὺς τῶν πολέμων ἔπαιον ἀμπελουργοὺς,
ᾧν σήμερον τρυγῶμεν τοὺς γλυκεῖς καρπούς.

Ἄλλὰ πρὸ πάντων φλογερός ὁ τρίμετρος
τὸν δημοφάγον ἄρχοντα ἐμάστιζε,
τὸν ρίψασπιν, τὸν κλέπτην, τὸν ἀκόλαστον,
τοὺς φαύλους κατασκόπους, τοὺς ὠτακουστάς.

Ναί, φίλτατε, πρὸ πάντων τοὺς ὠτακουστάς. (Ἀπίρχεται).

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἄφες νὰ λέγη. Λέγε, Κυδαθηναιεῦ.

Δὲν βλάπτει. Ἄφες νὰ χαριεντίζεται
καὶ ἂν τις κλαύσῃ δι' αὐτὸ, μικρὸν κακόν. (Ἀπίρχεται).

ΛΥΚΩΝ (πρὸς τὸν Πραξιτέλην ἐνθ' ἀπίρχονται)

Ὁ ἀνὴρ οὗτος μοὶ μυρίζει βάραθρον.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ ΚΑΙ ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ (Ἐπανέρχονται)

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἄν εἰς τὸν φόβον συμβουλεύων ὀμιλῆς,
πίστευσον ὅτι πρὸς κωφὸν οἱ λόγοι σου.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Τὸν φόβον; ὦ! γνωρίζω τὸν ἀδελφιδοῦν
τοῦ Θρασυβούλου, τὸν λαμπρὸν τριήραρχον,
οὗ ἡ ἀνδρία ἔτη δὲν ἐπρόσμεινεν.
Ὁ φόβος δὲν θὰ σ' εἶναι χαλινός· ἀλλὰ...

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἄλλά;

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Οὐδ' ἡ Καλίππη;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Πῶς;

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Πολύχαρις

τοῦ Θηραμένους εἶν' ἡ κόρη· εὐθαλὲς
τῆς Ἀφροδίτης ἄνθος. Ὅτι πρὸς αὐτὸ
ποθοῦσαν τείνεις χεῖρα, τί ὀρθότερον;
Ἄλλὰ τὴν πρύμνην κατὰ τῶν Τριάκοντα
ὀρθὴν ἂν στρέφης, ἄτρομε τριήραρχε,
καὶ τὴν σημαίαν τῶν ἐχθρῶν τῶν ἂν ὑψηῆς,
πῶς νὰ ἐλπίσης τῆς Καλλίππης ὁ πατήρ
τὴν χεῖρά του νὰ τείνη εἰς πολέμιον,
τὸ καλὸν γέρας φέρουσιν τοῦ ἔρωτος;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τί λέγεις; Δὲν ἤξεύρω. . . Ποίους ἔρωτας; . .
Τοῦ Θηραμένους τὴν . . . τὴν κόρην διατί

ἀνέφηρες; Τίς σχέσις; Ἄνθος τὴν καλεῖς.
Μαραίνει τ' ἄνθη ἀτμοσφαῖρα τῶν στοῶν.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ (ἐξακολουθῶν)

Ἐκτὸς τῆς Ἀφροδίτης ὁ υἱὸς διπλοῦν
ἐὰν τὸ βέλος ἐξηκόντισε, καὶ ἂν
ἡ εὐγενὴς νεᾶνις σοῦ ὑπερμαχῆ.
Ἄν τοῦτο, ἔχεις σύμμαχον πανίσχυρον,
τὸν γυναικεῖον ἔρωτα, τὴν θέλησιν
τὴν γυναικείαν.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Αἰσχυλίδη.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἄπ' ἐμοῦ
μὴ κρύπτου. Φίλου εἶναι τὸ ἐρώτημα.
Ἴσως τῆς κόρης ἡ θερμὴ προσπάθεια
καὶ τοῦ πατρὸς τῆς ἔλυσε τὸν παγετόν.
Σὺ, εὐπατρίδης εὐκλεῆς καὶ πλούσιος
εἰς μέταλλα Λαυρίου καὶ εἰς σώματα,
καὶ σχέσεις ἔχων ἐπισήμων κηδεστῶν,
Θρασύλλε, εἶσαι φθονητός. Τὸ ἐννοεῖ
ὁ Θηραμένης. Ἄπ' ἐμοῦ μὴ κρύπτεσαι.
Ἐμπιστοσύνην δὸς εἰς φίλον. Μυστικὸν
μὴ ἔχῃς, καὶ εἰπέ μοι πρὸς συμφέρον σου,
τῆς κόρης ποία ἡ πρὸς σέ διάθεσις,
τίς τοῦ πατρὸς ἡ κλίσις· ἂν σοὶ ἔδωκεν
ἐλπίδας μόνον, ἢ ἐγγύην ἀσφαλῆ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἄλλ' Αἰσχυλίδη φίλε, πολυπραγμονεῖς,
θαρῶ, περὶ πραγμάτων ξένων μὲν εἰς σέ,
ἀκαταλήπτων δ' εἰς ἐμέ.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Δὲν πείθεσαι

ὄτ' ὑπὲρ σοῦ φροντίζω; Ἄκουσον. Ἄλλὰ
Πυθαγορείου σιωπὴν σοὶ συνιστῶ.

Πρόσεχε. Βαίνει τις ἐπὶ τὰ ἔχνη σου.

Ὁ αἰτὸς ἠράσθη τῆς περιστερᾶς.

Ἐλθέ πλησίον. Σοὶ ἐκμυστηρεύομαι

πρᾶγμα σπουδαῖον, ἂν ἀφρόνως προφερθῆ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τί λέγεις; ποῖον πρᾶγμα; Τί αἰνίττεσαι;

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Πῶς . . . ὁ Κριτίας τὴν Καλλίππην ἀγαπᾷ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τί λέγεις, Αἰσχυλίδη; Παρεφρόνησας;

Εἰς τοῦ Κριτίου τὴν ψυχὴν ἀνέτειλεν

ἀκτὶς φωτός; Δὲν εἶναι ὅλη νύξ λοιπόν;

ἢ φλόγα πνέει βδελυρῶς φιλήδονον;

Ἐρᾷ;

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ὡς λέγεις. Φῶς ἢ φλόξ ὁ ἔρωσ του,
εἶν' ὡς τὰ πάθη ὅλα του ἀκάθεκτος.

Πυρπολεῖ, θραύει, ἀνατρέπει, πλὴν νικᾷ.

Ἄλλ' ἐν σέ σώζει, ἐν σε ἀξιόμαχον

πρὸς τὸν Τιτᾶνα ν' ἀναδείξῃ δύναται·

ἂν σ' εὐνοῇ τὸ βρέφος τὸ πανίσχυρον,

ὁ Θηραμένης μεθ' ὑμῶν ἂν συμμαχῆ.

Εἰπέ μοι το καὶ θάρρει.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Κατ' ἀλήθειαν . . .

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (ερχόμενος)

Ἄγαθῇ τύχῃ ἔτι τέλος σ' ἀπαντῶ.
Σὲ ἀνεζήτηουν. Εἶχόν τι . . .

(τῷ Αἰσχυλίδῃ)

Μὲ συγχωρεῖς.

Εἰς τῶν ἐφήβων ἤμην τὸ γυμνάσιον,
καὶ εἶδα . . .

(τῷ Θρασύλλῃ)

Εἶναι τοῦτο μόνον διὰ σέ.

Αἰσχυαίδης (καθ' ἑαυτὸν)

Ὁ Θηραμένης! Τί ματαίως ἐρευνῶ;
Ἴδού ἡ ζῶσα λύσις τῆς ἐρεύνης μου.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (τῷ Αἰσχυλίδῃ)

Μὲ συγχωρεῖς.

Αἰσχυαίδης

Σπουδαῖόν τι τῷ ἔλεγον.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Καὶ πάλιν τῷ τὸ λέγεις, ἕως νὰ γενῆ
δεκάπουν τὸ στοιχεῖον. Ἡ συνέντευξις
θα εἶναι δύο λέξεων. Μὲ συγχωρεῖς.

Αἰσχυαίδης

Ἐδῶ, Θρασύλλε, ὑπ' αὐτὸ τὸ ἄγαλμα
σὲ περιμένω.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Δύω λέξεις, κ' ἔφθασα.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (λαβὼν τὸν Θρασύλλον κατ' ἰδίαν)

Ἄφρον! Ἠξεύρεις μετὰ τίνος ὀμιλεῖς;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τοῦ Αἰσχυλίδου. Τί δὲ εἶναι ἀγνοῶ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Κατάσκοπος.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τί λέγεις;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ναί, κατάσκοπος.

Φυλάττου μή τι ὑποπτον, ἀμφίβολον,
 μή τι ἀργύρου ἢ εὐνοίας ὦνιον
 τὸ ἔρκος διαφύγη τῶν χειλέων σου.
 Τῶν φυλακῶν εἶν' οὗτος ὁ προαγωγεὺς,
 τῆς τυραννίας παλευτής. Φυλάχθητι.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Καὶ πῶς; Τοιοῦτον ὄργανον ἀνέχεσαι;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τὰ αἴσχη ταῦτα τῶν τυραννιῶν. Ἄλλὰ
 μὲ ὑποβλέπει πρῶτον, καὶ εἶν' ἔτοιμος
 νὰ μὲ πωλήσῃ εἰς τοὺς ἄλλους ἄρχοντας.
 Ἄποφυγέ τον, πλὴν μὴ δὸς ὑπόνοιαν. (*Ἀπέρχεται*).

ΛΙΣΧΥΑΙΔΗΣ (*ἐπανερχόμενος*)

Ἦτο λοιπὸν αὐτό του τὸ ἀπόρρητον
 τόσῳ σπουδαῖον;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἰκανῶς περιέρχον.

ΛΙΣΧΥΑΙΔΗΣ

Λοιπὸν σ' ἠρώτων, —μόνον πρὸς συμφέρον σου, —
 κατ' ἀντιπάλου ἂν τοσοῦτον ἰσχυροῦ
 πατήρ καὶ κόρη συμμαχῶσι μεθ' ἡμῶν.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Κ' ἐγὼ σοὶ ἀπεκρίθην ὅτι ὁμιλεῖς
 χρησμούς. Συμφέρον ποῖον μοὶ φαντάζεσαι;

Οί τοῦ Κριτίου ἔρωτες τί πρὸς ἐμέ;
Τίνες δεσμοὶ συνδέουν τοὺς συνάρχοντας
αὐτοὶ γνωρίζουν. Δὲν ἠρεύνησα ποτέ.

Αἰσχυρίαδης

Παρεξηγεῖς, Θρασύλλε, τὴν φιλίαν μου.
Εἰπέ, μὴ κρύπτου.

Θρασύλλου

ᾠ! ἰδὲ τί ὄμιλος
πρὸς τὸ Πομπεῖον. Τί νὰ εἶναι;

Αἰσχυρίαδης

Ἄφες τον.
Ἐργάτης ὄχλος. Τί ἐνδιαφέρεσαι;
Εἰπέ μοι.

Θρασύλλου

ᾠχι. Δὲν εἶν' ὄχλος ἐργατῶν.
Γνωρίζουσ' ἴσως οὗτοι οἱ ἐρχόμενοι.

(Πρὸς τοὺς ἐπανερχομένους)

Τί εἶναι αὕτη ἡ συσσώρευσις ἐκεῖ;

Εὐκράτης

Ἐρχόμεθα ἐκεῖθεν. Ἀνακάλυψις
συνωμοσίας νέας.

Νικηράτου

Νέα ἀφορμὴ
τιμωριῶν.

Λύκων

Τοῦ δήμου νέα πίεσις
νέαι σφαγαί.

Θρασύλλου

Πλὴν αὗται ποῦ τεκταίνονται

αἱ τριχυμῖαι; Δὲν τὰς βλέπομεν ἡμεῖς,
εἰμὴ ὁπότε εἰς τὸ αἷμα πνίγονται.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Ὁ γεωργὸς ὁπότεν θέλη θερισμὸν,
ἀπὸ σπορᾶς ἀρχίζει. Εἶν' ἀπλούστατον.

ΛΥΚΩΝ (ιδίως πρὸς τὸν Εὐκράτην)

Τοῦ Σόλωνος ὁ νόμος διαστρέφεται.
Οἱ δικασταὶ δημίων εἰσὶ συνέδριοι,
καὶ αἱ εἰσαγγελίαι φόνος ἔννομος.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Παραδοθεὶς εἰς δοῦλος, ὁ Ἀγόρατος,
κατέθεσε τὰ πάντα. Ἀπὸ Πειραιῶς
εἰς τοῦ Πομπείου τὴν αὐλὴν τὸν ἔφερον.
Τὸν ἀνακρίνει ὁ Κριτίας μόνος του.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

ὦ! Τοῦτο λέγω ἀσφαλὲς καὶ φρόνιμον.
Τὰς ἀποκρίσεις ἢ ἐρώτησις καλεῖ.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Καιρὸς θυέλλης, προφυλάξεως καιρὸς.

ΠΡΑΣΙΤΕΛΗΣ

Ἴδου, προβαίνει κατὰ τὴν Βασίλειον
ὁ ἴδιος, ἰδέτε. Βλέπω παρ' αὐτῷ
τὸν Πλάτωνα, τὸν νέον συγγενῆ αὐτοῦ.
Καὶ ὁ Σωκράτης ὁ σοφὸς παρέπεται.

ΚΡΙΤΙΑΣ (ἐρχόμενος μετ' ἄλλων)

Ναί, οὗτος εἶναι, Πλάτων, οὗτος, Σώκρατες,
σὺ, ὁ τὴν φρένα τῶν ἀνθρώπων διορῶν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτος ὁ καρπὸς
ὃν δρέπομεν οἱ δήμων προῖστάμενοι.
Εὐεργεσίαν σπεύροντες εἰς τοὺς λαοὺς,

ἀγνωμοσύνης θέρος συγκομίζομεν.
 Ἡ πόλις αὐτὴ ἠπειλεῖτο, πρόβριζος
 ὑπὸ βιαίας λαίλαπος ν' ἀνατραπῆ.
 Διὰ χειρὸς εὐρώστου τὴν ὠρθώσαμεν.
 Ἀθηنيῶν ὁ δῆμος, παρεφέρετο
 ἐν ἀρβυθμίστοις ἄλμασι κατὰ κρημνῶν.
 Συνέχοντές τον εἰς ἀλύσεις σιδηρᾶς,
 τὸν σώζομεν, τὴν ὕδραν καταβάλλοντες
 τῆς ἀναρχίας τὴν μυριοκέφαλον.
 Ἄλλ' ἡ συνωμοσία ἡ ἀκοίμητος
 ἐν τῇ σκοτίᾳ ναυλοχεῖ, ἐλίσσουσα
 περίξ ἡμῶν τὰς σπείρας τὰς κρυφίας τῆς.
 Ἡμῶν κατόπιν ἔρπει, ἀναμένουσα
 ἕως νὰ εὕρῃ τὸ κενὸν τοῦ θώρακος.
 Εἰς μάτην περιμένει, καὶ πῶς ἔχομεν
 τὸν θώρακα, ἄς μάθῃ, ἀδαμάντινον,
 καὶ σιδηρᾶ τὰ στήθη. Τῶν Τριάκοντα
 δὲν ἐγεννήθη ἔτι ὁ ἀντίπαλος.
 Πηδαλιούχοι αἵρετοὶ τῆς πόλεως,
 ἀπὸ τῆς πρύμνης δὲν θενὰ κατέλθωμεν,
 καὶ, ἄκουσαν ἔκοῦσαν, θὰ τὴν σώζωμεν.
 Ἄν δέ τις τούτων ἄλλα, ἂν κενὰ φρονῆ
 κ' ἐπιχειρῆ, ὑπάρχουν οἱ κωλύοντες·
 τ' ὄξυ μὲν πρῶτον τοῦτο ἐγχειρίδιον,
 τὸ ἄνθος εἶτα τῶν ἀνδρείων, οἱ ἵππεῖς,
 καὶ τελευταῖοι οἱ ἐκ Σπάρτης σύμμαχοι,
 οἱ σωφροσύνην εἰς ἡμᾶς διδάσκοντες.
 Ἡ προδοσία ἐὰν αἶρῃ κεφαλὴν,
 δὲν ἀγνοοῦμεν κεφαλᾶς νὰ κόπτωμεν.
 Ἄν εἰς αἱμάτων πάλην προκαλώμεθα,

οὐδὲν κωλύει νὰ κυλίση αἵματος
 περφυροῦν κῦμα ὁ καλλίβρους Ἴλισσός,
 νὰ πλημμυρήση αἶμα τὸν Κεραμεικόν,
 καὶ τῶν αἱμάτων ἡ ἀναθυμίασις
 μέχρι τοῦ οἴκου ν' ἀναβῆ τῆς Ἀθηνᾶς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Νομίζεις, ὦ Κριτία, πῶς εὐπρόσδεκτον
 θυμίαμα θὰ ᾔηται τοῦτο τῷ Θεῷ;
 Ὅσακις βλέπεις εἰς τὸ Ἐκατόμπεδον
 τὸ πλάσμα τοῦ Φειδίου τὸ θεοπρεπές,
 ἢ χρυσελεφαντίνη θεία τῆς μορφῆ,
 τὸ αἶθριόν τῆς μέτωπον, καὶ τὸ γλαυκόν
 τὸ κατανεῦον ὄμμα τῆς, σοὶ φαίνονται
 πνέοντα δίψαν ἀνθρωπίνων θυσιῶν;
 Καὶ ὅταν φέρῃς περὶ σέ τὸ βλέμμα σου
 εἰς τὴν ὠραίαν φύσιν τὴν θεόπλαστον,
 ἢ ἀρμονία τῶν εὐρύθμων νόμων τῆς,
 καὶ τῶν παντοίων ἀγαθῶν οἱ θησαυροὶ,
 οὓς τοῖς ἀνθρώποις δίδουσ' οἱ Ὀλύμπιοι,
 σημεῖα μίσους ἀπηνοῦς σοὶ φαίνονται;
 οὐχὶ προνοίας καὶ στοργῆς τεκμήρια;
 Καὶ δὲν νομίζεις, οἱ διασκευάσαντες
 τὸν κόσμον τοῦτον εἰς χαρᾶς διαίτημα,
 τὴν εὐτυχίαν τῶν θνητῶν πῶς θέλουσι;
 πῶς ἔρωσ εἶναι ἢ ὑπάτη φύσις των,
 κ' ἐξαίρεσις ὁ πόνος, καὶ ὁ στεναγμός;
 ἢ ἴσως ταῦτα λέγων λέγω ἄτοπα;

ΚΡΙΤΙΆΣ

Ὅρθῶς νομίζω, Σώκρατες, φιλοσοφεῖς·
 ἢ τέχνη ὅμως τοῦ ἀνθρώπου κυβερνᾶν

ἄλλοίους ἔχει ἔρους, ἔχει πρῶτιστον
νόμον τὸν φόβον, πρῶτον κέντρον τὴν ποινήν.
Ποτὲ δὲν εἶδες τὸν καλὸν ἠνίοχον
νὰ παραλείπη, Σώκρατες, τὴν μάστιγα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σεῖς, ὦ Κριτία, οἱ πολιτευόμενοι
γνωρίζετε τὴν τέχνην σεῖς τοῦ κυβερνᾶν·
σεῖς καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀξιώσεις της.
Ἐγὼ δ' ἐφρόνουν πάντοτε, ὑπέρτατος
ὁ Ζεὺς πῶς εἶναι κυβερνήτης τοῦ παντός,
ὅτι αὐτοῦ τὰ σκῆπτρα, ὅτι παρ' αὐτοῦ
τὸ κράτος ἀπορρέει καὶ ἡ δύναμις,
κ' οἱ νόμοι του πῶς πρέπει εἰς ὑπόδειγμα
τοῖς κυβερνῶσι τοὺς λαοὺς νὰ πρόκεινται.
Καὶ βλέπων τὸν Κρονεῖδην ὅτι διοικεῖ
ἐν εὐμενείᾳ καὶ ἐν ἠπιότητι
λαοὺς μυρίους ἄλλων φύλων καὶ γλωσσῶν,
ἔσους φωτίζ' εἰς τὸ μακρὸν του στάδιον
ὁ ἀνατέλλων καὶ ὁ δύνων ἥλιος,
πῶς τοὺς συνάπτει δι' ἀλύσεως χρυσῆς
τῆς πατρικῆς προνοίας καὶ ἀγάπης του,
τοὺς πάντας σώζων καὶ τοὺς πάντας συντηρῶν,
ὡς ὁ δυνάστης τοῦ παντός, ἐνόμιζον
κ' οἱ κυβερνῆται τῶν λαῶν πῶς δύνανται
ἐπὶ θεσμῶν ἀγάπης νὰ στηρίζωνται,
καὶ τὴν σκηπτοῦχον χειρὰ των νὰ τείνωσιν
λαίνουσαν, καὶ ὄχι τραυματίζουσαν.
Καὶ, κατὰ ταῦτα, μοὶ ἐφάνη πάντοτε
ἡ ἀγαθότης τῆς ἰσχύος γνώρισμα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τί ἀξιοῦσιν οἱ ἀρχὰς θηρεύοντες;
 Πρὸς κτῆσιν τίνος ποθουμένου ἀγαθοῦ
 ἀντιφθονοῦνται καὶ διαπληκτίζονται;
 Τὸ στάδιόν των προχωρεῖ δι' ἀκανθῶν,
 ἐφ' ὧν τὰ ῥάκη μένουσι τοῦ βίου των
 καὶ σπεύδουσι τίς πρῶτος ν' ἀναῤῥιχηθῆ
 εἰς τὴν ὑπάτην κεφαλὴν τῆς κλίμακος,
 ὅπου λυσσῶσαι λαίλαπες συρίζουσιν,
 ὅπου στοιχείων σύγκρουσις ἀντιπαθῶν,
 ὅπου τοξεύει ἢ στρεβλὴ διαβολή,
 καὶ ὁ ἀγνώμων ὄχλος μᾶς προσυλακτεῖ,
 καθὼς οἱ κύνες τῆς Ἑκάτης τὸν δαυλόν.
 Ἐκεῖ ὡς κύματ' ἄλλα σπεύδοντ' ἄλλοθεν,
 παντοῖαι ἀξιώσεις ῥήγνυντ' ἐφ' ἡμῶν,
 καὶ αἱ μομφαὶ, κ' αἱ κρίσεις αἱ μεμφίμοιροι
 πᾶσάν μας πρᾶξιν φαρμακεύουσιν· ἐκεῖ
 πᾶν βλέμμα ἔχθραν πνέει, στόμα πᾶν ἐκεῖ
 εἰς δειλὸν ψεῦδος ἢ εἰς ὕβριν βλάσφημον
 ἀνοίγεται, καὶ πᾶσα χεὶρ ἐγείρεται
 εἰς ἐπαιτίαν, ἢ ἐπίβουλον πληγῆν·
 σπανίως δὲ, εἰς λύπης ἀνακούφισιν,
 χεὶρ ἐκεῖ θλίβει φιλικὴ τὴν χεῖρά μας,
 κ' εἰλικρινῆς φαιδρότης ἀκτινοβολεῖ
 ἐν μέσῳ διαστρόφων μορφασμῶν· ποτὲ
 θερμὴ καρδία μετὰ τῆς καρδίας μας
 ἐν ἀρμονίᾳ δὲν κτυπᾷ. Τί θέλουσιν
 οἱ ἐπαιτοῦντες τὰς ἀρχὰς; Σοφώτερος
 δὲν εἶν' ὁ φεύγων τῶν κοινῶν τὸν κλύδωνα
 εἰς ὄρμους ἀκυμάντους; ὁ καταλιπὼν

τὴν ἄχαριν παλαίστραν, κ' εἰς ἀνάπαυσιν
κατακλινθεῖς τοῦ βίου τοῦ ἀπράγμονος;
Κ' ἐγὼ ἐπίσης τρίς εὐδαιμονέστερος
δὲν θενά ἤμην, ἂν ἀντὶ ν' ἀγωνιῶ
ὑπὲρ τῶν ἀγνωμόνων, τὸ πηδάλιον
ἐγκαταλείπων τὸ κυματοδίνητον,
ἠρούμην βίον ἰδιώτην, ἄφροντις,
νῦν μὲν, καλέ μου Πλάτων, εἰς τὸ Ἄθμονον
εἰς τῆς Ἀμαρυσίας τ' ἄλση κυνηγῶν,
νῦν δ' εἰς τοὺς κήπους τοὺς εὐσκίους κ' εὐθαλεῖς
τοῦ Ἐκαδήμου, τὴν τερπνὴν σου δίαιταν,
ταῖς Μούσαις θύων, κ' ἐλεγεία στιχουργῶν,
τοῦ βίου δρέπων τὸν γλυκύτερον καρπὸν,
καὶ τὰς ὀξείας ἀποσπῶν ἀκάνθας του;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ (ἰδίως πρὸς τὸν Θρασύλλον)

Ἦξεύρεις λέγων ταῦτα πῶς μοι φαίνεται;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Πῶς λέγεις;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Λύκος ἀρνακίδα ἐνδυθεῖς.

ΠΛΑΤΩΝ

Σὺ ὁ τὴν πείραν καὶ τὸν νοῦν πρεσβύτερος,
Κριτία, μὲ χλευάζεις, γνώμην μοι ζητῶν·
οὐδὲ σπουδάζων λέγεις ταῦτα ἢ φρονεῖς.
Γλυκὺ ὁ ρύαξ τῆς ζωῆς νὰ κελαδῆ
ἐπὶ ἀνθέων καὶ λειμώνων λιπαρῶν·
πλὴν δὲν ἐπλάσθη ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῆς γῆς
πρὸς ἄγονον καὶ στεῖραν ἠδυπάθειαν.
Τὴν εὐρωστίαν τῶν μελῶν τῷ ἔδωκεν

ὁ Ζεὺς πρὸς πάλην καὶ πρὸς νίκην, τὴν ὁδὸν
 τοῦ βίου ὅπως σχίζῃ ἐναγώνιον
 ἐν μέσῳ τῶν σκοπέλων καὶ τριχυμιῶν,
 ὅπως τὰ ὕψη κατακτᾶ, καὶ κατορθῇ
 πᾶν ὅ,τι μέγα καὶ πᾶν ὅ,τι εὐκλεές·
 ἰσχὺν καὶ βάθος τῆς φρενὸς τῷ ἔδωκεν,
 ὅπως τῶν ὄντων ἄρχῃ, ὅπως προνοῇ.

Προνόμιον ὁποῖον εὐγενέστερον
 τοῦ τοὺς ἀνθρώπους κυβερνᾶν, τοῦ ἐντυποῦν
 εἰς τοῦ λαοῦ τὴν ὕλην τὴν εὐμάλακτον
 τὴν ἑαυτοῦ σφραγίδα; Εἶν' ἐπίφθονος
 κ' εὐδαίμων ὅστις σώζει τὴν πατρίδα του,
 πηδαλιούχος δεξιὸς τῆς τύχης της,
 ᾧ ἐκ Θεῶν ἐδόθη τὴν ιδέα του
 περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου, ἀγαθοῦ
 καὶ φαύλου νὰ χαραττή εἰς τὸν νόμον της,
 καὶ νὰ τῇ περιβάλλῃ δόξης στέφανον.

Ποῖον καθῆκον τούτου εὐγενέστερον;
 Ἄν ἐπετρέπη εἰς θνητὸν, ἐφάμιλλος
 τῶν Ὀλυμπίων νὰ κληθῇ, οὗτος ἐστὶν
 ὁ ἐκ τοῦ ὕψους διατάττων κ' ἐφορῶν
 τὰ πλήθη, καὶ ρυθμίζων τὰς κινήσεις των,
 ὁ διορῶν τοὺς πόθους, τὰς ἀνάγκας των,
 ἀκούων τὰς εὐχὰς των καὶ ἐξιλεῶν,
 ὁ τὴν ἰσχὺν καὶ δίκην ἔχων πάρεδρον,
 καὶ διανέμων τὴν ποινὴν καὶ ἀμοιβὴν,
 ὁ μετ' ἀκάμπτου καὶ ἀνδρείας τῆς φρενὸς
 φρουρῶν τὸν νόμον, τὸν φρουρὸν τῆς πόλεως,
 ὁ τῶν κοινῶν προστάτης, ὁ σωσίπολις.
 Ἐν ᾧ πολίτης ἄτιμος καὶ ἀγενής,

ὁ ἱκανὸς τὴν πόλιν νὰ εὐεργετῇ,
ἀλλὰ προκρίνων ῥάθυμον ἀνάπαυσιν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

“Ὅτ’ ἐγεννήθης, Πλάτων, εἰς τὸν Ὑμητὸν
ἢ μήτηρ σου μετέβη, τεσσαρακοστὴν
ἵνα τελέσῃ· καὶ ταῖς Νύμφαις θύουσα,
εἰς μύρτων κλάδους ἀνθηροῦς σ’ ἀπέθεσε·
καὶ ὅταν ἦλθε νὰ σ’ ἐπάρῃ, — θέαμα
παράδοξον! — ἐπέτα σμηῆνος μελισσῶν
περὶ τὴν σὴν κοιτίδα, καὶ ἐστάλαζε
εἰς τὰ γελῶντα χεῖλη σου τὸ μέλι του.
Τὸν οἰωνὸν δεχθέντες τοῦτον, ποιητὴν
καὶ ῥήτορα στωμύλον σ’ ἐπρολέγομεν,
εἰς οὗ τὰ χεῖλη ἢ πειθῶ θὰ κατοικῆ.
Ὁ οἰωνὸς πληροῦται, καὶ ὁ λόγος σου
μὲ πείθει. Ὅπου τέταγμαί, πιστῶς φρουρῶν
τῆς πόλεως θὰ μείνω τὰ πυργώματα,
τοὺς σωτηρίους ὀλιγαρχικοὺς θεσμοὺς,
ὑπὲρ αὐτῆς προσφέρων, ὡς προτρέπομαι,
ἄνεσιν πᾶσαν, στιγμὴν πᾶσαν τῆς ζωῆς·
καὶ ἐναντίον τάπτων τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς
τὴν ὄπλοφόρον χεῖρα καὶ τὸ στῆθος μου.
Ἄν δ’ ἐν σκοτία ὑποκρύπτονταί τινα
τῆς προδοσίας ἔρπετὰ ἀκάθαρτα,
τὴν κεφαλὴν των θὰ συντρίψ’ ἢ πτέρνα μου.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ (πρὸς τὸν Νικήρατον)

Βλέπεις ἀκόμη ἀρνακίδα, φίλτατε ;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Ἐξ ὄνουχος ὁ λέων.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Λέων; Ἄριστα.

Ἄκουεις, Αἰσχυλίδη;

Αἰσχυλίδης

Λέων. Ἦκουσα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τῆς πόλεως φθονοῦντες τὴν περιωπὴν,
 ἐπίβουλοι σπουδάρχει τὴν κατάλυσιν
 τῶν νέων νόμων κρύφα ἐμελέτησαν·
 καὶ ἧδ' ὑφέρπον φάρμακον ἐπίβουλον
 κατελυμάνθη πᾶσαν τάξιν πολιτῶν,
 λαούς, ὀπλίτας, ταξιάρχους, στρατηγούς·
 καὶ τίς γνωρίζει μέχρι ποῦ ἐξέτεινεν
 ἢ προδοσία τὰς σαπρὰς πλεκτάνας τῆς;
 Ἄνίσως δοῦλος, εἰς τοὺς βρόχους μας πεσὼν,
 τὴν φαύλην σκευωρίαν δὲν κατήγγελλεν,
 ἢ πόλις ἤδη θὰ κατεποντίζετο
 εἰς λαίλαπ' ἀναρχίας δημοκρατικῆς.
 Ἄλλ' ἤδη οἱ προδότηι ἐπροδόθησαν.
 Ἐν τῇ σκοτίᾳ ὄρυττον, ἀλλ' εἰς τὸ φῶς
 ἀνέτειλε τὸ αἶσχος τῆς κακίας των.
 Ἐνταῦθα ἔχω καταλόγους ἀγαστοὺς
 ἐνδόξων ὀνομάτων καὶ περιφανῶν,
 Λεόντων, Ξενοφώντων καὶ Στρομβυχιδῶν
 καὶ Διονυσιοδώρων.

ΛΥΣΙΑΣ

Πῶς; Τὸν σύζυγον

τῆς ἀδελφῆς μου λέγεις;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἶσαι σὺ ἐδῶ,

Λυσία, ῥήτωρ Σικελέ; Τὸν σύζυγον
 τῆς ἀδελφῆς σου λέγω. Προδοτῶν μεστή
 ἡ πόλις· οὐδ' ὑπάρχει ὁ γνωρίζων τί
 τὸ ὑγιαῖνον, τί τοῦ δήμου τὸ νοσοῦν.
 Ἡμεῖς οἱ γεωργοῦντες τὸν κοινὸν ἀγρὸν,
 ὠφέλιμον τὴν εἶραν ν' ἀποσπάσωμεν,
 ἕπως ὁ σῖτος ὁ χρηστός εὐδοκιμηῇ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ (τῷ Λυσίᾳ ἰδίως)

Μὴ χρονοτρίβει, ὦ Λυσία· πρόφθασον.
 Ὅξυ τὸ ξίφος κρέμαται, καὶ ἀπειλεῖ
 τοῦ κηδεστοῦ σου τὴν ζωὴν. Τί ἴστασαι;
 Ταχέως δός τω εἰδησιν καὶ σῶσόν τον.

ΛΥΚΩΝ (ἰδίως τῷ Λυσίᾳ)

Φεῦγε, Λυσία, κινδυνεύεις, σῶθητι.

ΛΥΣΙΑΣ

Εἰς ποίαν ζῶμεν ἐποχὴν ἀπαίσιον! (Σπουδαί εἶμι μετ' ἄλλων).

ΚΡΙΤΙΑΣ (μεσιδῶν)

Σπουδὴ ματαία! Εἰς τὸ σκότος τῶν εἰρχτῶν
 ἀγεληδὸν σταλέντες οἱ καχότροποι,
 τῆς τύχης των τὴν ψῆφον περιμένουσι.
 Μὴ θορυβῆσθε. Δὲν διέπει σήμερον
 τὴν πόλιν μας ὁ δῆμος ὁ αὐτοδικῶν,
 ὁ μὴ γνωρίζων νόμους πλὴν τοῦ νόμου του,
 μὴ διακρίνων δίκαιον καὶ ἄδικον
 πλὴν ὅ,τ' οἱ συκοφάνται, τὸ συμφέρον του,
 καὶ τὰ τυφλά του πάθη τῷ διδάσκουσιν.
 Ἦδη, ἐπὸταν ἔμφρων τάξις καὶ ρυθμὸς
 ἠνιοχῆ τοῦ δήμου τὰς ὁρμάς, οὐδεὶς
 ὁ ἀδικάστως καταδικαζόμενος.

(Βλέπων δύο ἐρχομένους)

Ὁ θεῖός σου Χαρμίδης, Πλάτων, ἔρχεται
 μετὰ τοῦ Χαρικλέους. Θέλουν σᾶς εἰπεῖ
 ἔτ' οἱ κακοῦργοι ἤδη παρεπέμφθησαν
 νὰ δικασθῶσι παρουσία τῆς Βουλῆς,
 νὰ ὑποστῶσι τὴν ποινὴν οἱ ἔνοχοι,
 τῶν δὲ ἀθῶων νὰ ἐκλάμψ' ἡ ἀρετή.
 Ἡμεῖς, καθὼς ὁ ὄχλος ὁ θρασυδείλος,
 καθὼς οἱ φαῦλα διαλογιζόμενοι,
 εἰς μυστηρίου σκότος δὲν ἐγκρύπτομεν
 ἡμῶν τὰς πράξεις. Φῶς θηρεύ' ἡ ἀρετή.
 Ἐν τῷ βουλευτηρίῳ δὴ τράπεζαι
 θενὰ τεθῶσι, κ' ἐπ' αὐτῶν ἀναφανδὸν,
 εἰλικρινῶς αἱ ψῆφοι θενὰ ρίπτονται,
 ἡ ἀπολλῦσα καὶ ἡ ἀπολύουσα.
 Ὁ τὰ αἰσχρὰ μὴ πράττων, δὲν αἰσχύνεται
 δι' ὅσα πράττει, καὶ τὰ πράττει προφανῶς.

ΑΥΚΩΝ (τῆ Εὐκράτει)

Πᾶσα τοῦ λόγου παρρησία ὦχετο.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Σιγῶσιν, ὦ Κριτία, οὔτοι περὶ σέ.
 Ἠξεύρεις, τί σιγῶσιν; Ὅτι τὴν φωνὴν
 τοῖς ἀποπνίγει ἡ αἰσχύνη κ' ἡ ὀργή.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ὦ! τί ἀκούω; Εἶν' ἐδῶ ὁ βέλτιστος
 τριήραρχος τῆς μάχης τῶν Ἀργινοῦσῶν;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τὰς Ἀργινοῦσας, ὦ Κριτία! Σ' ἐννοῶ.
 Ὡς ἀπειλὴν τὰς λέγεις καὶ ὡς ἔλεγχον.
 Δὲν μὲ τρομάζει τ' ὄνομα, καὶ δέχομαι

τὸν κίνδυνόν του, καὶ τὴν δόξαν του ὁμοῦ.
 Τὸ τελευταῖον τοῦτο φῶς ἀσπάζομαι
 τοῦ δύοντος ἡλίου τῆς εὐκλείας μας,
 τὰς ἀπορῥῶγας πέτρας, ὅπου ὕστατον
 ἐθραύσαμεν τῆς Σπάρτης τὴν ὑπεροχὴν,
 κ' ἐδείξαμεν πῶς ἄνδρες, πῶς ἐλεύθεροι
 κ' ἐλευθερίας ἄξιοι ἐπλάσθημεν
 τὸ κῦμα, ὅπου ἔσχατον ἀντήχησε
 τῆς Σαλαμῖνος τ' ὄνομα. Τὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ,
 ταπεινώσις, αἰσχύνη κ' ἐξευτελισμός.
 Δειλοὶ τῆς Σπάρτης δοῦλοι, μόνον κοπετοὺς
 καὶ γυναικῶδεις γόους μόνον εἴχομεν,
 τὰ τεῖχη μας ὅποτε κατεσκάπτοντο
 ἐφυβριζούσης τῆς αὐθάδους μουσικῆς,
 κ' αἱ τῆς θαλάσσης ἀνασσαὶ τριήρεις μας
 ἐσύροντο δεσμῶται εἰς τὰ ὕδατα,
 ἂ ὄργου πρὶν ἢ τρόπις των ἀγέρωχος.
 Καὶ ἐσιγῶμεν, ὡς σιγῶμεν σήμερον,
 ὅταν ἀνῆλθεν ὁ Καλλίβιος, φρουρὸς
 τοῦ Ἄστεός μας, ὃ ἐφρούρ' ἢ Ἀθηνᾶ,
 ὑπ' Ἀθηναίων, φεῦ! καθοδηγούμενος.
 Ἄλλ' ἂν καὶ ταῦτα πάνδεινα, παναίσχιστα,
 τὰ μετὰ ταῦτα τρὶς αὐτῶν δεινότερα,
 καὶ ἐπὶ τούτων κείσθω πέπλος σιωπῆς.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ (κατ' ἰδίαν)

Προπετῆ νέε, σοὶ βαρύν' ἡ κεφαλὴ!

ΛΥΚΩΝ (πρὸς τὸν Εὐκράτην)

Θὰ ἦτον οὗτος, ὦ Εὐκράτη, Περικλῆς,
 ἐὰν ἡ πόλις Περικλεῖς ἀνείχετο.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἶσαι στωμύλος, φίλτατε, ὡς χελιδῶν.
 Τῆς ῥητορείας τὰ γυμνάσματ' ἀγαπῶ.
 Ἐξακολούθει.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Παῦσε θρασυνόμενος.
 Μὴ ἐξεγείρης λέοντα κοιμώμενον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Λέοντα, λέγεις; Ἀγαπῶ τοὺς λέοντας.
 Ἐκ τῆς Μυσίας ξένος μ' ἔπεμψέ ποτε
 λεοντιδέα πλήρη χάριτος, μεθ' οὗ
 ἔχαιρον παίζων, ὡς ἂν ἦν κυνάριον.
 Εἰπέ τὰ μετὰ ταῦτα, τὰ δεινὰ κ' αἰσχρά.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Μὲ προκαλεῖς, Κριτία! Τῆς προσκλήσεως
 μικρὰ εἶν' ἡ ἀνάγκη. Εἰς τὰ χεῖλη μου
 πιέζονται οἱ λόγοι ἀνυπόμονοι.
 Τὰ μετὰ ταῦτα εἶναι, ὅτι ἀσεβῶς
 εἰς τὴν καρδίαν τῆς πατρίδος ἔπηξαν
 τὴν μητροκτόνον μάχαιραν χεῖρες υἱῶν,
 ὅτι τὸ στέμμα τῆς ἀρχαίας δόξης τῆς
 τῆς σεβαστῆς τῆς κεφαλῆς ἀπέσπασαν,
 ἀνέτρεψαν τὸν νόμον, ἐβεβήλωσαν
 πᾶν τὸ ἀνθρώποις ἱερὸν ἢ ὄσιον,
 τὴν βασιλίδα πόλιν καταστήσαντες
 τῶν λαῶν χλεύην, καὶ εἰρκτὴν τῶν πολιτῶν,
 κ' ἐπώλησαν εἰς ξένους τὴν πατρίδα των,
 βασανισταί τῆς μισθωθέντες καὶ φονεῖς.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Νευρώδη ἔχεις εὐγλωττίαν, βέλτιστε.
 Δημίου ἔχει, καὶ βαράθρου καὶ εἰρκτῆς.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἵπὸ ζυγὸν διότι πιεζόμεθα,
 φρονεῖς, Κριτία, ὅτι ἐμωράνημεν;
 Τοῦ Ἀγοράτου ἐννοοῦμεν τὰς φυγὰς
 καὶ τὰς συλλήψεις κ' ἐξομολογήσεις του.
 Ἐδίφας αἶμα, καὶ ἐφεῦρες ἐνοχάς.
 Τὰ πάντα δόλος, ἄτεχνα τεχνάσματα,
 οὐδένα ἀπατῶντα, μόνον ὄλεθρον
 ἐπικρεμῶντα εἰς ἀθώας κεφαλὰς·
 συκοφαντίαι, προδοσί' ἐπίσημοι,
 ἐφ' ὧν καλεῖται δικαστῆς πρὸς χλευασμὸν
 βουλή ἐκ μισθαρνούντων δορυφόρων σας.

ΠΛΑΤΩΝ

ἽΩ ἄφρων, τί προφέρεις;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μὴ διάκοπτε
 τὸν ῥήτορα. Συγχέεις τὰς ἰδέας του.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Κ' εἰς ταύτην ἔτι τὴν ὑπόδουλον Βουλήν
 φοβούμενος μὴ ἴχνος ὑπολείπεται
 αἰδοῦς ἀνθρώπων κ' εὐλαβείας τῶν Θεῶν,
 μὴ φρενὸς ἴχνος ἐλευθέρως εὐγενοῦς,
 τῆς ἐμφανοῦς σας ψήφου ἐσοφίσθητε,
 τοῦ ξίφους, ἔπερ, ἂν τοῦ θύματος φεισθῆ,
 τὸν φέροντα φονεύει. Περιπαῖζοντες
 εἰς κωμωδίαν βέβηλον κ' αἱματηρὰν

ὄ,τι σεμνόν, τὸν νόμον ἐκφαυλίζετε
εἰς συνωμότην τῆς παρανομίας σας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἐλησμονήθης, φίλτατε. Τὸ ὕδωρ σου
διέρρευσε.

(Πρὸς τὸν προκτάμενον τῶν ἑνδεκά)

Τὸ ἔργον σὸν, ὦ Σάτυρε.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Ἀπώλετο!

ΠΛΑΤΩΝ

Οὐαὶ τοῦ κακοδαίμονος!

ΛΥΚΩΝ (πρὸς τὸν Εὐκράτην)

ᾠ! τίς θ' ἀνακαλέσῃ ἐκ τῶν τάφων των
τοὺς Ἀρμοδίους καὶ Ἀριστογείτονας;

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Βοῦν ἐπὶ γλώσσης. Ἐν τοῖς σήμερον καιροῖς
ἡ γλῶσσα εἶναι μαιφόνον ὄργανον.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἀπέρχομαι, Κριτία· ἀλλ' ἡ φυλακὴ
δὲν καταπνίγει τὴν φωνὴν τῶν καρδιῶν,
ἥτις σιγῶσα λαμπρὸν ὄσον ἀντηχεῖ.
Εἰς τῆς εἰρηκτῆς τὸ σκότος καὶ τὴν μόνωσιν
καὶ δὲν θὰ βλέπω, δὲν θ' ἀκούω γοερῶς
θρηνοῦσαν τὴν πατρίδα· καὶ τὸ αἷμά μου
ἂν ρεύσῃ, θέλει συμμιγῆ μεθ' αἵματος
τόσων ἐνδόξων κ' εὐγενῶν θυμάτων σας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Θενὰ ἰδῶμεν νὰ σ' εὐχαριστήσωμεν.
Σάτυρε, μάθε ὅτι δὲν προστάζω δῖς.

(Ἀπέρχεται ὁ Σάτυρος μετὰ τοῦ Θρασύλλου).

ΠΑΛΤΩΝ

Μὴ συνερίζου. Ἦτον ἔξω ἑαυτοῦ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἀρχόντων εἶναι ἡ ποινή δικαίωμα,
ἀλλ' ἡ συγγνώμη τρυφή εἶναι τῶν Θεῶν.

ΠΑΛΤΩΝ

Ὁ πολλὰ λέγων εἶν' ὀλίγον φοβερός.
Λόγος τὴν πράξιν ἔξατμίζει.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ (πρὸς τὸν Εὐκράτην)

Πρόδρομος

ἡμῶν ἐκεῖνος, καὶ ἡμεῖς ἄλλων.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

ὦ καιροί!

ΚΡΙΤΙΑΣ (τοῖς μένουσι)

Ἦκούσατε τὸ ἦθος τὸ ὑπέροπλον,
τὴν γλῶσσαν τὴν αὐθάδη. Ποῦ ἐκρύπτετο
ὁ ἦρωσ, ὅταν τῶν κυμμάτων ἔρμαιον
ἀπώλετο τὸ ἄνθος τῆς πατρίδος μας;
Κραυγάζει τώρα· τότε τοὺς κατέλιπε,
καὶ οἱ κακοῦργοι ὅλοι δὲν ἀπέθανον.
Κραυγαὶ τοῦ φωραθέντος κακουργήματος,
τῆς ἀνισχύρου προδοσίας σπαραγμοί!
Παραγνωριζομένη διαβάλλεται,
καὶ ὑπὸ συμφερόντων ἰδιοτελῶν
ἡ ἀγνή κόρη τ' οὐρανοῦ διώκεται,
κατερχομένη εἰς τὴν γῆν, ἡ ἀρετή.
Ἡμῖν ἀνήκει, τοῖς προστάταις τῶν λαῶν,
τὸν θρόνον τῆς ἐδραῖον νὰ ἐγείρωμεν,
καταβαλόντες πᾶν τὸ ἐνιστάμενον·
τὴν γῆν διὰ τοῦ ξίφους νὰ ὀργώσωμεν,

τὸ ζωογόνον σπέρμα τῆς ὄπως δεχθῆ,
καὶ δι' αἱμάτων νὰ ποτίσωμεν αὐτό·
τὰς πονηρὰς τριβόλους περικαίοντες,
τὸ εὐγενὲς φυτόν τῆς νὰ κηπεύσωμεν.

ΠΛΑΤΩΝ (τῷ Σωκράτῃ)

Τί σκέπτεσαι πρὸς ταῦτα; Περὶ ἀρετῆς
τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ, ὧ διδάσκαλε,
φρονεῖς ὡς ὁ Κριτίας;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἦδη ἔκλινεν

ὁ ἥλιος. Πλαγίως τὰς ἀκτῖνάς του
εἰς τὴν στοὰν τοξεύων, μᾶς παρενοχλεῖ.
Εἰς τῆς καλῆς Λαμίας τὴν φιλόξενον
ἀπέλθωμεν ἐστίαν, ὑπὸ τὴν σκιάν
χλωρῶν φυλλάδων, κ' εἰς τὸ θάλπον βλέμμα τῆς,
ἐκεῖ φιλοσοφοῦμεν ἀνετώτερον.
Τὸν νοῦν φαιδρύνει γυναικεία καλλονή.

(Πρὸς τὸν Πλάτωνα ἰδίως)

Ἴσως ἐκεῖ ὑπάρχει σωτηρία του.

ΠΛΑΤΩΝ

Ἄγωμεν πάντες.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄγωμεν, ὦ Σώκρατες.

(Ὁ Σωκράτης μετὰ τῶν λοιπῶν ἀπέρχονται).

ΚΡΙΤΙΑΣ (πρὸς τὸν Βάτραχον καὶ τὸν Αἰσχυλίδην)

Ἄφες ν' ἀπέλθουν. Μείνατε σεῖς, Βάτραχε·
μεῖν' Αἰσχυλίδη. Νὰ φιλοσοφήσωμεν
περὶ τῆς πολιτείας ἔχομεν καιρόν.
Θηρευτικοί μου σκύλακες, εἰπέτε μοι
τίς σας ἡ θήρα; τί ἀνεκαλύψατε;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Σαπρὰ τὰ πάντα, καὶ οὐδὲν τὸ ὑγιές.
Συνωμοσίαι πανταχοῦ κ' ἐπιβουλαί.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ξίφη κρυπτὰ ἐν σκότει ὀξυνόμενα
ἐπὶ τὰ στήθη σοῦ καὶ τῶν Τριάκοντα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τὰ ξίφη ταῦτα ὄνομα δὲν ἔχουσιν;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ὅνόματα τῷ δήμῳ τὰ πολλὰ γνωστά.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Τὰ δ' ἄλλα τῷ δημίῳ γνωσθησόμενα.
Ἐμπρὸς μαρτύρων, ἐν πληθούσαις ἀγοραῖς,
ἐπιτηδείως προκαλούμεν' ὑφ' ἡμῶν,
τὸ φρόνημά των προὔδιδον οἱ ἄφρονες.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἐνταῦθα ὁ Εὐκράτης, ὁ Νικήρατος
καὶ ὁ Λυσίας, πρὶν ἢ παρουσία σου
τὴν γλῶσσάν των δεσμεύσῃ τὴν ἀνόσιον,
τοῦ δήμου θιασῶται τοῦ ἀναρχικοῦ,
εἰς ἀσεβεῖς ἐκφράσεις ἐτραχύνοντο,
καὶ προδοσία ἦν ἐκάστη λέξις των.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Πολλῷ δὲ χεῖρω ἂ ἐνέκρυπτον ἐν νῷ,
καὶ ὧν οἱ λόγοι ἦσαν δείγματ' ἀσθενῆ.
Σκοποὶ φρικώδεις, τοῦ ταρτάρου σχέδια.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Θρασεῖς ἐπίσης, ὅμως σκεπτικώτεροι,
τὰ πονηρὰ των βέλη ἀπετόξευον

ὁ Πραξιτέλης, ὁ Ξοάνων ποιητής,
καὶ ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ κωμωδιῶν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τοὺς ποιητὰς μὴ θίγε· χαίρειν ἄφες τοὺς.
Ἄφες ἐκείνους. Κ' ἐγὼ εἶμαι ποιητής.
Οἱ κινδυνώδεις οὗτοι λάτραι τῶν Μουσῶν
οὐ μόνον ζῶντες, καὶ νεκροὶ δαγκάνουσιν.
Ἄφες ἐκείνους. Περὶ δ' ὄλων τῶν λοιπῶν
ποία ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς ν' ἀκούσωμεν.
Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ πλήρη πίνακα αὐτῶν
σεῖς τῷ Σατύρῳ δότε καὶ τοῖς Ἐνδεκα.
Περὶ τοῦ ποιητέου ἔσται πρόνοια,
καὶ δόγμα ἔσται παρὰ τῶν Ἑτριάκοντα.

Αἰσχυλίδης

Ἄλλ' ὦ Κριτία, ὁ τὰ πάντα προνοῶν,
ὁ ἀντὶ πάντων μόνος σὺ σκεπτόμενος,
ἤξεύρεις ὅτι δὲν ριζοῦται τυραννὶς
καθὼς ἡ ὑμετέρα, ἀνευ αἵματος·
πλὴν λησμονεῖς ἐπίσης πῶς μαραίνεται,
ἂν ὑπ' ἀφθόνου δὲν ἀρδεύηται χρυσοῦ.
Πῶς θ' ἀσφάλιση πίστιν ἀργυρώνητον;
πῶς μισθαρνοῦντα ξίφη; πῶς τὸν ἄγρυπνον
τοῦ κατασκόπου θ' ἀγοράσῃ ὄφθαλμόν,
κ' εἰς τῆς φιλίας τὴν εὐρεΐαν πλάστιγγα
ἰσόσταθμά της πῶς θὰ ρίψῃ τάλαντα;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἰς τῆς φιλίας. . . Αἰσχυλίδη, σ' ἐννοῶ.
Ἡ ἀδδηφάγος Ἄρπυια μ' εἶναι γνωστὴ,
βουλιμιῶντα κεκτημένη στόμαχον
ἀντὶ καρδίας, καὶ γαμψοὺς τοὺς ἔνυχας.

Εἰς τὴν θαλίαν τῆς κοινῆς καρπώσεως
 δὲν ἀξιοῦμεν μόνοι νὰ καθήμεθα,
 ἢ κἄν ψυχία εἶναι δίκαιον κ' εἰς σᾶς,
 ὧ ἰχνηλάται κύνες μου, νὰ ρίπτωνται.
 Πλὴν βλέπετε τὸν φθόνον τῶν δημοκρατῶν.
 Νὰ λύσωσιν ἀρνοῦνται τὸ βαλάντιον·
 καὶ ἐπιδόσεις κ' εἰσφοραὶ ἐξέλιπον.
 Κρώζουσι γλαῦκες εἰς τὸν Ὀπισθόδομον,
 αἱ τοῦ Λαυρίου δ' ἔπαυσαν κλωσσῶσαι.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ναί,

διότ' εἰς χεῖρας ἀδεξίους ἔπεσαν
 ὄρνιθοτρόφων.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τὸ πιστεύεις Βάτραχε ;
 Καὶ σὺ ὁ πολυῖδμων μὴ ἤξεύρεις πῶς
 τὰς στεῖρας ὠοτόκους ν' ἀναδείξωμεν;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἐὰν εἰς τὴν στεριεῖαν ἐπιμένωσι,
 μάδει τας τότε. Κἄν κερδίξεις τὰ πτερὰ.
 Ἐκτὸς δ' αὐτῶν καὶ ἄλλος πόρος πρόχειρος.
 Εἰς τί τὸ πλῆθος τῶν μετοίκων τρέφομεν
 ὑπὸ τῆς Πολιούχου τὴν σεπτὴν σκιάν ;
 τὸν ταραξίαν, τὸν δημόφρονα λαὸν,
 τὸν ἀποζῶντα ἀπὸ τῶν ιδρώτων μας ;

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἴδου, Κριτία, αἱ παχεῖαι ὄρνιθες.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ναί, ὄρνιθες. Ἡ πόλις τὰς ἐλίπανεν.
 Μετοίκων ὄχλος, ἄχυρα τῶν πολιτῶν,

ἀπηλλαγμένοι τοῦ στρατεύεσθαι καὶ πλεῖν,
 τρίς καὶ τετράκις πεντακοσιομέδιμνοι,
 τρυφῶσιν οὗτοι, καὶ ἡμεῖς πενόμεθα.
 Δὲν εἶναι τοῦτο ἴσον οὐδὲ δίκαιον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ ποῖον λόγον εἰσφορᾶς θὰ ἔταπτες
 εἰς τῶν μετοίκων τὰς οὐσίας, Βάτραχε ;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Δεινὸς δὲν εἶμαι, ὦ Κριτία, λογιστῆς,
 κ' εἰς ἀριθμοὺς προθύμως δὲν ἐμπλέκομαι.
 Ἄντ' ἐπιτρίτων κ' ἐπιπέμπτων, προτιμῶ
 τὸν ἀπλοῦν λόγον. Ἐν λαμβάνω ἐξ ἑνός.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εὖγε τῆς σῆς μεθόδου! Ὅντως ἄξιός
 δι' Ἑλληνοταμίαν, ἂν οἱ Ἑλληνες
 ταμεῖον ἔτι εἶχον εἰς Ἀκρόπολιν.
 Πλὴν δὲν ἐλπίζεις πῶς θὰ ὑπομείνωσι
 τὴν μέθοδόν σου ἐν σιγῇ οἱ μέτοικοι ;

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἐξ ἐναντίας, τὸ ἐλπίζω. Δύσκολον
 τὴν σιωπὴν δὲν εἶναι νὰ τοῖς μάθωμεν.
 Πῶς νὰ φιμώσης δύνασαι μᾶλλον ἰδὲ
 τὸ λάλον γένος τῶν σοφῶν καὶ σοφιστῶν,
 καὶ τὸν στρυφνόν σου μάλιστα διδάσκαλον.
 Ἐλεγε' ἐσχάτως, πῶς βουκόλους ἐννοεῖ
 τοὺς τρέφοντας τὰς βοῦς των καὶ λιπαίνοντας,
 οὐχὶ τοὺς σφάττοντάς τας ἢ ἐκδαίροντας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἰπέ τω νὰ φροντίζη μίαν τῶν βοῶν
 εἰς τὸ κρεωπωλεῖον μήπως πέμψωμεν.

Ἄλλ' οὐ φροντίς. Δὲν εἶναι τοῦτο δύσκολον.
 Ὁ βέλτιστος Σωκράτης ἄς μεμψιμοιρῇ.
 Θὰ παύσῃ ὅταν μέτοχος τῶν πράξεων
 γενῆ τῶν ἡμετέρων. Θὰ φροντίσωμεν.

· ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἄφες σοφοὺς ἀσόφους. Εἶναι ἕτερος,
 φρονῶ, ἐκείνων ἐπικινδυνώτερος.
 Τὰ ἐξ οἰκείων βέλη τὰ δεινότερα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τίς ἄλλος; ποῖον ἐννοεῖς;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Τὸν κόθορνον,
 τὸν νῦν τοῖς ὀλιγάρχαις ἀρμοστούμενον,
 τῷ δήμῳ νῦν. Φυλάττου τὸν συνάρχοντα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ὦ βέλτιστέ μοι Βάτραχε, κακολογεῖς,
 ἂν σ' ἐννοῶ, τὸν ἓνα τῶν Τριάκοντα·
 κατὰ τοῦ Θηραμένους ἀσεβῆ τολμᾶς.
 Τὴν γεῦσιν τοῦ κωνείου ἐπεθύμησας,
 ἢ νὰ μετρήσῃς ἂν βαθὺ τὸ βάραθρον;
 Μὴ λησμονῆς ἐν σῶμα ὅτι εἴμεθα,
 ἐν σῶμα, ἔχον κεφαλὰς τριάκοντα.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Καθὼς ἐπίσης μὴ, Κριτία, λησμονῆς,
 πῶς ἂν θελήσ' ἡ μία κεφαλὴ ποτὲ
 τὰς ἄλλας ν' ἀποκόψῃ, ἔχει τέσσαρας
 προθύμους χεῖρας, ἂν χρυσίου τὰς πληρῆ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἀκολουθῶμεν τὸν Σωκράτην. Ἄτοπον
 ἡμᾶς νὰ περιμένῃ ὁ φιλόσοφος.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἄκομη μίαν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Σπεῦσον σὺ, ὦ Βάτραχε.

Τόσοι πολῖται εὐγενεῖς προσμένουσι,
κ' ἡμεῖς μακρὰν των μένομεν. Εἶν' ἄτοπον.

(*Ο Βάτραχος ἀναχωρεϊ!)

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Αὐτός, ὃν εἶχες φυλακίσει, ἤξευρες
ἀντίζηλός σου ἔτι ἦν;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τί ἐννοεῖς;

Ἄντίζηλός μου;

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Προτιμᾶς; Ἄντεραστής.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ὦ Αἰσχυλίδη, μαίνεσαι.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Παντάπχι.

Τὸν νεανίαν ὠσφραϊνόμεν πρὸ πολλοῦ
θρασὺν τὸ λέγειν, καὶ δξὺν τὸ ἐνεργεῖν·
δι' ὃ προσεῖχον. Ἔρπων δ' εἰς τὰ ἴχνη του,
ἄξιον λόγου πρᾶγμα ἀνεκάλυψα,
ὅτι ὁ νέος εἶναι ἐρωτόληπτος.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Σπουδαῖον λέγεις.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Πῶς τῆς θυγατρὸς ἐρᾷ
τοῦ Θηραμένου. Ἦδη τὸ περίεργον,
τὸ ἀληθῶς σπουδαῖον ἦτον, νὰ ἰδῶ

ἂν ἀμοιβαῖος ᾗν ὁ ἔρωσ, ἂν δεκτὸς
ᾗν ὁ μνηστήρ, ἀνίσως ὅ,τι ἐπανθεῖ
ἐπὶ τὴν γλῶσσαν τούτου τὴν ἀκρόχολον,
ἐκ τῆς τοῦ ἄλλου διανοίας φύεται·
ἂν οὗτος λέγη ὡς ἐκεῖνος σκέπτεται.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Λοιπὸν;

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Λοιπὸν τῷ εἶπα ἐν ἀπόρρητον
ὑπὸ σφραγίδα βαθυτάτης σιωπῆς,
πῶς σὺ, Κριτία, τὴν Καλλίππην ἀγαπᾷς.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πῶς, Αἰσχυλίδη! Οὕτω μὲ συκοφαντεῖς;

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἄγροϊκον λέγεις, καὶ διαμαρτύρομαι.
Συκοφαντία, τῆς Καλλίππης πῶς ἐρᾷς;
Δὲν τὴν γνωρίζεις, ἢ θὰ σ' ἦτον καύχημα.
Καλὴ μὴ εἶναι ἢ Λαμία μόνη;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μὴ

τὰ ἐσκαμμένα, φίλτατε. Πρὸς τί λοιπὸν
μ' ἐπλασας ἄρα ἐραστὴν στενάζοντα;

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἐκεῖνος ὁ Θρασύλλος, ὡς ἐνόμιζον,
εὐάλωτος δὲν εἶναι. Εἶναι μὲν ὀξὺς
νὰ λέγη, πλὴν καὶ πείσμων εἶναι νὰ σιγᾷ·
δι' ὃ καὶ ταύτην ἔστησα τὴν μηχανὴν,
ὅπως ἀρπάσω τὴν ἐμπιστοσύνην του.
Σχεδὸν τὴν εἶχον κατακτήσει. Ἦνοιγε
τὸ στόμα νὰ λαλήσῃ, ὅτε ὀχληρὸς

ἐλθὼν τις, ἐμποδίζει· πλὴν ὁ ὀχληρὸς
καὶ οὗτος ἦτον φῶς καὶ νύξιν δι' ἐμέ.
Ὁ Θηραμένης ἦτον, καὶ ὠμίλησε
βραχέως, ἀλλ' ἰδίως κ' ἐμπιστευτικῶς.
Ἵπνοῖαν σπουδαίαν μοὶ ἐνέβαλον,
καὶ θὰ ἰδῶ ἀνίσως κ' ἐν τῇ φυλακῇ
ν' ἀνοίξω ταύτην τὴν θυρίδα δυνηθῶ,
δι' ἧς τοῦ Θηραμένου τ' ἀδιόρατα
νὰ διακρίνω ἄδυστα τῶν λογισμῶν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εὖγε! Γενναῖος παλαιστῆς σκευωριῶν.
Ἐκεῖ ποῦ σκάπτεις ὑπὸ γῆν τὸν βόρβορον,
ἀδάμαντα ἀνεῦρες, καὶ κατάφωτον
μ' ἐδάνεισας ἰδέαν. Τὴν υἱοθετῶ.
Γνωρίζω τὴν Καλλίππην. Τῶν βλεμμάτων της
αἱ θεριναὶ ἀκτῖνες διεσκέδασαν
τοὺς παγετοὺς πολλάκις τοῦ χειμῶνός μου,
καὶ τὴν νεκρὰν καρδίαν μου ἐθέρμανον.
Γνωρίζω ἔτι ὅτι εἶν' ἐπίκληρος,
μονογενὴς θυγάτηρ, πολυτάλαντος.
Γλυκὺ ἂν εἶναι τὸν κορμὸν τὸν πάγκυφον
τὸ ῥόδον νὰ κοσμήσῃ τὸ ἔαρινόν,
λυσίτελές οὐχ ἦττον εἰς τὸν ἄρχοντα
τὸν πλοῦτον νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν δύναμιν.
Τῆς τυραννίδος εἶναι κόλλα ὁ χρυσός.
Καλὴν εἰς σκέψεις μοὶ προσφέρεις ἀφορμὴν.
Εὖγε τῆς θήρας! Αἱ ἀνακαλύψεις σου
ὕπηρεσίαν μοὶ παρέχουσι χρηστήν.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ἄνάλογον βεβαίως πρὸς τὴν ἀμοιβήν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τὸν Αἴσωπον γνωρίζεις τὸν μυθοποιόν;

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἐκ στήθους τὸν ἠξεύρω.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἔμαθες λοιπὸν

τὸν γέρανον ὃ λέων πῶς ἀντέμειψεν,

ὅστις τῷ ἔκβαλ' ἐκ τοῦ λάρυγγος ὀστοῦν.

«Δὲν σ' ἔφαγα», τῷ εἶπεν. Ἄλλ' ὑπάγωμεν.

Τὰ ἐμιλοῦμεν μεταξύ βαδίζοντες.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Οικία Λαμίας, φιλοκάλως και πολυτελῶς κεκοσμημένη.

**ΛΑΜΙΑ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΠΛΑΤΩΝ, ΕΥΚΡΑΤΗΣ, ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ,
ΠΡΑΣΙΤΕΑΝΗΣ, ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ και ἄλλοι.**

ΛΑΜΙΑ

Νὰ σᾶς πιστεύσω; Δύσκολον μοι φαίνεται.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ναί, πιστευσόν τους. Εἶναι καθὼς λέγουσι.
Πρὸς σε Λαμία, ἀληθῶς ἤρχόμεθα,
κ' ἐσυζητοῦμεν, μεταξὺ βαδίζοντες,
ἐν πολιτείᾳ τί τὸ ἄκρον ἀγαθὸν
κ' ἡ ὑπερτάτη ἀρετή· κ' ἡ πρότασις
τὴν πρότασιν προὔκάλει· μᾶς παρέσυρεν
ἡ πλημμυρίς τῶν λόγων, καὶ εἰς Ἴλισσὸν
τὰ βήματα, καθ' ἕξιν, μᾶς ὠδήγησαν
πρὸς τὴν χλωρὰν μας ἄγνον καὶ τὴν πλάτανον.
Συνῆλθον πρῶτος, κ' εἶδον ὅτι ἔλειπεν
ἀπὸ τῆς ἄγνου δρόσος, καὶ ἡ πλάτανος
ὅτι δὲν εἶχε ψίθυρον μελωδικόν.
Πῶς ἐξετράπην εἶδομεν, κ' ἐσπεύσαμεν,
ἐμοῦ καθοδηγοῦντος, πρόθυμοι πρὸς σέ.

ΛΑΜΙΑ

ὦ τὸν καλὸν μου φίλτατον φιλόσοφον!
Νὰ εἶμαι ἡ Ξανθίππη τί δὲν ἔδιδον,
Λαμία ἂν δὲν ἦμην!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μεῖνε πάντοτε

Λαμία.

ΛΑΜΙΑ

Τί συμβαίνει εἰς τοὺς φίλους μας ;
 Ἄγέλαστοι, σιγῶντες, σκυθρωπάζοντες,
 ὡς ἂν εἰς Τροφωνίου ἐμυήθησαν.
 Μὴ τῆς Μεδούσης εἶδατε τὴν κεφαλὴν ;
 χειμῶνος νύκτα ὄλοι ὁμοιάζετε.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Χειμῶν τὴν πόλιν ἀληθῶς κατέλαβε.

ΛΑΜΙΑ

Μὴ τὰς ὀφρῦς συστέλλῃς, ὦ Νικήρατε·
 ρυτίδας ἔχεις, δυστυχῆ. Ἐγήρασας.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Μὴ μόνοι μᾶς γηράσκουν οἱ ἐνιαυτοί ;

ΛΑΜΙΑ

ὦ Πραξιτέλη, ὡς ὁ Ἀπολλόδωρος
 μὴ νὰ συντρίψῃς μελετᾶς τὰ ἔργα σου,
 καὶ δριμύ βλέπεις, κάρδαμον καὶ σίννιπι ;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Εἰς γῆν αἱμάτων, ὑπ' ἀέρα δουλικόν,
 μὴ ζῆτει τέχνην. Λίθ' εἰσὶ τὰ ἔργα της.

ΛΑΜΙΑ

Καὶ σὺ ὁ γέλως, σὺ ὦ Ἀριστόφανες,
 θρηνώδης Εὐριπίδης πότε μ' ἔγινες ;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἡ Μοῦσα θέλει, ὦ Λαμία, γῆν φαιδρὰν
 καὶ ἐλευθέραν, οὐρανὸν ἀνέφελον.

ΛΑΜΙΑ

Καὶ τοῦ Σωκράτους κατηφές τὸ μέτωπον;
 Ὅταν καλύπτῃ νέφος καὶ τὸν Ὀλυμπον,
 μεγάλαι τρικυμῖαι προαγγέλλονται.

ΠΛΑΤΩΝ

Εἶν' ἔξω μέλας ὁ ὀρίζων· μελανὰς
 ἐγείρει τὰς νεφέλας κ' εἰς τὰς φρένας μας.

ΛΑΜΙΑ

Πλάτων, καὶ σύ! ὦ! εἴσθε ἀνυπόφοροι!
 ὦ τῶν μεγάλων φιλοσόφων! Αἴρετε
 τὰς ὀλυμπίας βρενθυόμενοι ὄφρῦς,
 καὶ σεμνοπροσωπεῖτε, κ' οἱ κοινοὶ θνητοὶ
 ἡμεῖς ἐμπρός σας πτήσομεν θαυμάζοντες.
 Δὲν σᾶς ἀρκοῦσι πρὸς ἀπόλαυσιν λοιπὸν
 τῶν ἄστρον αἰ ἐκτάσεις, οὐδ' ἡ διανθής
 τῆς γῆς ἀγκάλη, τῶν ζεφύρων αἰ πνοαί,
 τὸ νέον ἔαρ, οὔτε τὸ μειδιάμα
 τῆς ἀργυρᾶς θαλάσσης, οὔτε τὸ ἐμόν;
 οὐδ' οἱ χοροὶ κ' οἱ πόται, οὐδὲ τ' ἄσματα,
 καὶ θαύματα τῆς τέχνης καὶ ποιήσεως
 δὲν σᾶς ἀρκοῦσιν; Εἴσθε ὄντως δύσκολοι.
 Ἔστω. Φιλόσοφοί μου, μάθετε λοιπὸν
 ὅτ' ἡ χαρὰ τὰς ρίζας ἔχ' εἰς τὴν ψυχὴν.
 Ἐκεῖ βλαστάνει, καὶ ἀνθεῖ, καὶ δέχεται
 πᾶσαν ψεκᾶδα πίπτουσιν ἐξ οὐρανοῦ,
 πᾶσαν ἐλπίδα ὑπολάμπουσιν.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Ἄλλ' ἄν
 ἔνδακρυς εἶναι, ἀπηγῆς ὁ οὐρανός;

Ἐὰν δὲν σχίζῃ οὐδαμοῦ τὰ νέφη του
ἀκτίς ἐλπίδος;

ΛΑΜΙΑ

Τότε ζήτηι, φίλτατε,
τὸ φῶς, τὴν δρόσον, τὴν χαρὰν τῶν οὐρανῶν,
ἐντὸς αὐτῆς σου τῆς καρδίας. Φύλαττε
ἐκεῖ τὸν θησαυρόν σου, καὶ παράβλεπε
τὸν ἔξω κόσμον, εἰς τὸν ἔσω ἐντροφῶν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Καὶ ὅταν ρύαξ μᾶς ζωννύη αἵματος,
καὶ τάφος χαίνων ἀπαντᾶ πᾶν βῆμά μας,
εἶναι καὶ τότε ἔγκυρον τὸ δόγμα σου;

ΛΑΜΙΑ

Λοιπὸν καὶ τοῦτο μάθετε· ἡ Λάχεσις
πῶς τὴν ψαλίδα ἔχει ἀεικίνητον,
καὶ κόπτει, κόπτει, κέπτει, σήμερον ἐμοῦ,
αὔριον σοῦ τὸ νῆμα. Ἄν φοβῆταί τις
τὸν θάνατον, ἄς φύγη· πλὴν ἄς μᾶς εἰπῇ
ποῦ κατ' αὐτοῦ ὑπάρχει καταφύγιον.
Μὲ ἔχει πρώτην ὀπαδὸν του πρόθυμον.
Οὐδὲν ἐγὼ γνωρίζω ἄλλο πλὴν ἐνός·
τῆς λήθης.

ΠΑΛΤΩΝ

Εἶναι καὶ ἡ λήθη κτημᾶ μας;

ΛΑΜΙΑ

Εἶναι. Πλησίον εἰς τὴν ἀγροικίαν μου
ναῖσκος τῶν χθονίων ἱδρυται Θεῶν.
Αὐτὸς εἰς σκέψεις σκυθρωπᾶς μ' ἐνέβαλλεν
ὁσάκις παρτηρχόμεν. Πῶς τὰς ἔπαυσα,
ἐκεῖνον ἐρωτᾶτε. (Δεικνύουσα τὸν Πραξιτέλην).

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Μοὶ παρήγγειλε
χαλκῆν νὰ στήσω Ἀφροδίτην παρ' αὐτοῖς.

ΛΑΜΙΑ

Καὶ ἂν εἰπῆ τις κάλλους ἀριστούργημα
ὅτι δὲν εἶν' ἐκεῖνο τοῦ τεχνίτου μου,
πρὸς τέχνην καὶ πρὸς κάλλος εἶν' ἀναίσθητος.
Καλῶς δὲν λέγω, Πραξιτέλης;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἄριστα
ὡς πρὸς τὸ κάλλος, ἐπειδὴ σ' ἀντέγραψα
τὴν Ἀφροδίτην πλάττων.

ΛΑΜΙΑ

Τὸ ἠκούσατε;
Λοιπὸν λατρείαν πρὸς τὴν Ἀφροδίτην μου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἀσπάζομαι, Λαμία, τὴν σοφίαν σου.
Τὴν φρένα ἔχεις σιδηρᾶν· ἀλλ' ἔχομεν
καὶ τῆς καρδίας τὴν φωνὴν, πλὴν τῆς φρενός.
Ἐκείνης τὴν σοφίαν τὴν ἀδάμαστον
δαμᾶ πολλάκις ταύτης ἢ ἀσθένεια.
Ἵπὲρ ἡμῶν γενναῖοι, ἀποβαίνομεν
δειλοὶ ὑπὲρ ἐτέρου κινδυνεύοντος.

ΛΑΜΙΑ

Καὶ ὁ Σωκράτης ἔμφοβος! Σπουδαῖόν τι
λοιπὸν συμβαίνει. Τίς ὁ ἀπειλούμενος;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σὺ νὰ τὸν σώσης δύνασαι. Τὸ νεῦμά σου
ἀποκοιμίζει τῆς ὀργῆς τὴν θύελλαν
εἰς τοῦ Κριτίου τὴν ψυχὴν. Ἀνίσχυροι

ἡμῶν αἱ παρακλήσεις ἀποκρούονται.
 Εἰς σέ οὐδὲν ἀρνεῖται. Μόνη δύνασαι
 τὴν φυλακὴν ν' ἀνοίξης, καὶ τῶν Ἐνδεκα
 τὸ θυμὰ ν' ἀποσπάσης.

ΛΑΜΙΑ

Πλὴν δὲν εἶπατε
 τίς εἰς εἰρκτὴν ἐρρίφθη, κ' εἰς τοὺς Ἐνδεκα
 βορὰ ἐδόθη; Τοὺς ὀξεῖς τῶν ὄνυχας
 ἐλπίζει νὰ ἐκφύγη; Εἶναι τίς λοιπόν;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἄλλ' ὁ Θρασύλλος εἶναι.

ΛΑΜΙΑ

Ὁ Θρασύλλος; πῶς;
 Εἶν' ὁ Θρασύλλος λέγεις; Εἰς τοὺς Ἐνδεκα
 ἐδόθη ὁ Θρασύλλος, τοὺς χαλκόδοντας
 κερβέρους τοῦ ταρτάρου! Τὸν παρέδωκεν!
 ὦ τὸν Κριτίαν τὸν καλόν! Ἐτόλμησε!
 Πῶς; τίνα λόγον; τίνα εἶχε πρόφασιν;

ΠΛΑΤΩΝ

Θρασείας λέξεις ἀποτείνας πρὸς αὐτὸν
 ἀφρόνως ὁ Θρασύλλος, ἀνερρίπισε
 τὴν φλογεράν του, δυσκατεύναστον ὄργην,
 καὶ ἦδ' εἰς τρίχα ἡ ζωὴ του κρέμαται.

ΛΑΜΙΑ

Θρασείας εἶπας; Λέγε μᾶλλον ἀνδρικάς.
 Δὲν εἶναι πάντων ἴδιον νὰ πτήσωσιν.
 Ὅταν οἱ κύνες σαίνωσιν, οἱ λέοντες
 ὠρύονται. Φρονοῦσιν οἱ θαυμάσιοι
 Τριάκοντα, ἡ πόλις ὅτι εἶν' αὐτῶν,
 καὶ οἱ πολῖται ὕλη μόνον πρὸς σφαγὴν.

Εἰς τὴν λυσσωδὴ δίψαν των δὲν τοῖς ἀρκεῖ
 τὸ ἀνελέγκτως ῥέον αἷμα τῶν πολλῶν·
 εἰς τὰς ἀγρίως ἀσεβεῖς θυσίας των
 θέλουσιν ἤδη ἱερεῖα τέλεια,
 κ' αἷμ' ἀποστάζον ἐκ γενναίων καρδιῶν.
 Ἄπέπτυσαν τὸν φόβον· ἀλλ' ἀκοίμητος
 ἡ Νέμεσις προσμένει, ὑστερόποινος.
 Αὐτοὶ κακίαν ἀναμίξ καὶ ἀρετὴν
 ἐντὸς τῶν ἀνηλίων κλείουσι μυχῶν
 τῆς φυλακῆς των. Θ' ἀνοιχθῆ ἡ φυλακὴ.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Οὐαί, Λαμία! Ἡ εἰρκτὴ τὴν σήμερον
 εἴσοδον ἔχει, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐξοδον.
 Ἡ ἐξοδὸς τῆς πρὸς τὸν ἄδην ὁδηγεῖ.
 Τὴν σιδηρᾶν τῆς θύραν μ' ἀκαμπτον φρουρεῖ
 τὴν φρένα ὁ Κριτίας.

ΛΑΜΙΑ

Θὰ τὴν κάμψωμεν.

ΠΛΑΤΩΝ

Ἴδου αὐτός.

ΛΑΜΙΑ

Εἰς τῆς λεαίνης ἔρχεται
 τὸ ἄντρον. Καλῶς ἦλθε. Τὸν προσμένομεν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σὺ νὰ τὸν πείσης δύνασαι. Σ' ἀφίνομεν,
 μήπως, ἰδὼν μας, ἔτι μᾶλλον τραχυνθῆ.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Καὶ μὴ βραδύνης. Ἄρκεῖ νεῦμα φονικόν·
 μόλις ἐδόθη, κ' ἐκτελεῖται σήμερον.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Γονυκλισία ἔρπουσα ἂν δὲν ἀρκῆ,
μὴ λησμονῆς καὶ χεῖρες πῶς ὑπάρχουσι
τοῦ ὄπλου ἔτι ἔμπειροι.

(Διὰ δραστηρίου σχήματος συμπληροῖ τὴν ἔννοιάν του).

ΚΡΙΤΙΑΣ, μετ' ΑΙΣΧΥΛΑΙΔΟΥ καὶ ΒΑΤΡΑΧΟΥ,
καὶ οἱ ἀνωτέρω, ἐξερχόμενοι.

ΚΡΙΤΙΑΣ

(Ὅτ' ὁ βλέμμα βέβησεν ἐπὶ τοῦ Εὐκράτους καὶ τοῦ Νικηράτου, ὡς ἀκούσας
καὶ ἰδὼν τὰ τελευταῖα αὐτῶν. Πρὸς πάντας)

Ἐξέρχεσθε;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τόσον καιρὸν δὲν ἤλθες. Μᾶς προσμένουσιν
εἰς τοῦ Ταυρέου ἄλλοι τῶρα φίλοι μας
εἰς σπουδαιολογίας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ὦ εὐδαίμονες!

(Πρὸς τὸν Αἰσχυλίδην καὶ τὸν Βάτραχον)

Ἀκολουθεῖτε τοὺς ἐταίρους μας καὶ σεῖς.
Καλὴν τὴν θήραν! μεθ' ὑμῶν ἢ Ἄρτεμις!

(Τοῖς λέγει μίαν λέξιν ἰδιαιτέρως, καὶ ἀπέρχονται κατόπιν τῶν λοιπῶν. μένουσι δὲ)

ΚΡΙΤΙΑΣ, ΛΑΜΙΑ

ΚΡΙΤΙΑΣ

Λαμία, βλέπεις, φίλη μου, τὴν βάσανον
τῶν πολιτευομένων. Ὄταν ἔρχωνται
αὐτοὶ νὰ θερμανθῶσιν εἰς τὸ βλέμμα σου,
καὶ κελαδοῦσαν νὰ σ' ἀκούωσιν, ἐγὼ
τῶν καθηκόντων δοῦλος, ἀναγκάζομαι
τοιούτων νὰ στερῶμαι ἡδονῶν. Ἡμεῖς
τῶν ἀρχομένων εἴμεθα, οἱ ἄρχοντες,
οἱ πρῶτοι δοῦλοι.

ΛΑΜΙΑ

Κ' ἔμειναν ἀρχόμενοι ;
Σεῖς τὴν ἀρίστην μέθοδον ἐφεύρατε
νὰ μὴ σᾶς ἐνοχλῶσιν οἱ ἀρχόμενοι.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μέθοδον λέγεις ;

ΛΑΜΙΑ

Εἰς εἰρκτὰς τοὺς ρίπτετε,
τοὺς θανατοῦτε· τότε δὲν σᾶς ἐνοχλοῦν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τὰ χεῖλη σου, Λαμία, εἰρωνεύονται
καὶ δάκνουσι. Τὸ ῥόδον τρέφει ἄκανθαν!
Μὴ ὁ Ἀριστοφάνης σοὶ τὴν ὠξυνεν ;
Ὁ ἀνθοκόμος ἦν ἐδῶ τῶν ἀκανθῶν.

ΛΑΜΙΑ

Μὴ αἰτιᾶσαι τοὺς ἀπόντας φίλους μου.
Οὐδεὶς μ' ἐμπνέει ἄλλος· μόν' αἱ πράξεις σας,
οἱ ἀντηχοῦντες στρόφιγγες τῶν φυλακῶν,
κ' οἱ τῶν αἱμάτων πλημμυροῦντες ρύακες.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ὦ! ῥητορεύεις! Πρόσεξον. Εἶν' ἄσχημοι
οἱ ῥήτορες ἐκεῖνοι καθὼς ἴστανται
ἐπὶ τῆς πέτρας, στόμ' ἀνοίγοντες πλατὺ,
ὡς λάροι κεχηνότες. Ἄς σοὶ τὸ εἰπῆ
ὁ κωμωδοποιός σου. Ναι, ὦ φίλη μου·
εἰς ἡμᾶς τοῦτο ἐπεκλώσθη. Τῆς ζωῆς
σεῖς βλέπετε τὴν ὄψιν τὴν εὐήλιον,
ἡμεῖς τὸ σκότος. Τὰ Ἠλύσια εἰς σᾶς
καὶ εἰς ἡμᾶς ὁ Ἄδης. Φεῦ! ὁ βίος σας
ἔρωσ καὶ γέλωσ· θρηνοὶ ὁ ἡμέτερος,

αϊμάτων ὄψις, βλοσυρόφθαλμος ποιινή.
 Μερὶς μᾶς ἐνεμήθη οὕτως ἄνισος.
 Αἱμάτων, ναί. Ἀνάγκη, φίλη, θλιβερά.
 Τῶν πονηρῶν τὸ γένος ἐπλεόνασεν.
 Ἄν τὸ κακὸν ἐκ ρίζης δὲν ἀνασπασθῆ,
 δὲν θεὰ ἔχη ποῦ νὰ θέσ' ἡ ἀρετὴ
 τὸν πόδα τὸν ἀγνόν της εἰς τὴν πόλιν μας,
 κ' οἱ ὀπαδοὶ της ἔρημοι θὰ κλαίωσι.

ΛΑΜΙΑ

Καὶ διὰ τοῦτο σεῖς, ἐν τῇ μερίμνῃ σας
 ὑπὲρ τῶν ἐναρέτων, εἰς τὰς φυλακὰς
 μακρὰν τῶν φαύλων ἀσφαλεῖς τοὺς κλείετε,
 καὶ κώνειον εὐσπλάγχχνως τοὺς ποτίζετε,
 ὅπως σωθῶσιν ἐκ τῆς γῆς τῶν πονηρῶν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μᾶς ἀδικεῖς, Λαμία.

ΛΑΜΙΑ

Ναί, σᾶς ἀδικῶ.

Καὶ τὸν πολίτην ἄρα τίς τὸν ἄριστον,
 τίς τὸν Θρασύλλον ἔπεμψεν εἰς τὴν εἰρκτὴν,
 τὴν πρόδρομον τοῦ ἄδου τὴν ἐπάρατον;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Αἶ! τὸν Θρασύλλον! Ἐκλαμβάνεις, φίλη μου,
 καὶ σὺ τὰς λαμπυρίδας ὡς ἀδάμαντας;
 Οὐτ' οἱ κομῶντες, οὐτ' οἱ ἐλκεχίτωνες,
 οἱ γυναικῶδεις καὶ γυναικοφίλητοι,
 χείρονες πάντων τῶν δημαγωγῶν εἰσὶ,
 καὶ συκοφάντας ὑπερακοντίζοντες.
 Αὐτοὶ ἐργάται στάσεων, ἐν φανερῶ
 εἰσὶν αὐθάδεις, συνωμόται δ' ἐν κρυπτῶ,

εἰσὶν ἐχθροὶ τῆς Σπάρτης καὶ ἡμῶν ἐχθροὶ,
 κ' ἐχθροὶ τῶν νέων σωτηρίων νόμων μας.
 Ἡ πρόνοιά μας ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ
 μᾶς ἐπιβάλλει νὰ τοὺς καταστρέψωμεν.
 Ἄν αἷμα ρέη, πταίουςι τὰ θύματα.

ΛΑΜΙΑ

Διαταγὴν ἀμέσως εἰς τοὺς Ἐνδεκα
 δὸς, ὁ Θρασύλλος ν' ἀφεθῆ ἑλεύθερος,
 καὶ νὰ ἐξέλθῃ σῶος. Δὸς, καὶ τάχυνον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄλλὰ, Λαμία, δὲν μὲ ἤκουσας. Αὐτὸς
 τῶν ὑβριστῶν εἶν' ὄλων ὁ θρασύτερος.
 Μὴ ὑπολάβῃς πῶς πανηγυρίζομεν,
 πῶς εἰς λειμῶνα τρέχομεν ἀνθόσπαρτον.
 Ἐπὶ βαράθρων, φίλη, ἐλαυνόμεθα.
 Ὁ δῆμος δάκνει ἄγριος τὸν χαλινόν,
 κ' ἡ χεὶρ μας μόλις τὸν κρατεῖ φρυάττοντα.
 Τοὺς ἐμποδῶν ἀνίσως δὲν συντρίψωμεν,
 θ' ἀνατραπῶσιν ἄρμα καὶ ἡνίοχοι.
 Τὸ ἔδαφος νὰ γίνῃ πρέπ' ἰσόπεδον
 ἐφ' οὗ τοῦ νόμου ἢ κρηπίς θὰ ἰδρυθῆ.

ΛΑΜΙΑ

Καὶ τοῦ Θρασύλλου ἐννοεῖς νὰ μ' ἀρνηθῆς,
 διὰ τῶν λόγων τούτων, τὴν ἀπόλυσιν;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἀνάγκη. Πάντα δισταγμὸν ἀσθένειαν
 νομίζοντες, ὑψοῦσιν αὐθαδέστερον
 τὸ μέτωπον. Ἄν πάντας δὲν δυνάμεθα
 νὰ κόψωμεν προῤῥίζους τοὺς κακοὺς βλαστοὺς,
 τὰς κορυφὰς τῶν δρέπομεν.

ΛΑΜΙΑ

Ἐλεύθερον

θα μ' ἀποδώσης τὸν Θρασύλλον;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πίστευσον

ὅτι ζητοῦσα τούτου καὶ τῶν ὡς αὐτὸς
τὴν σωτηρίαν, — εἶναι τῶν χειρίστων εἷς, —
τῆς πόλεως προτείνεις τὴν καταστροφὴν.

ΛΑΜΙΑ

Τῆς πόλεώς σας; Τί μοι μέλ' ἡ πόλις σας;
Πῦρ, πῦρ νὰ ρίψω θέλω εἰς τὰς τέσσαρας
γωνίας της, ν' ἀνάψῃ πᾶσα ὡς δαυλὸς,
καὶ τῶν ὑπερηφάνων ἰδρυμάτων της,
τῶν Παρθενῶνων, τῶν Θεάτρων, τῶν Στοῶν,
νὰ σκεδασθῇ ἡ τέφρα εἰς τὸν ἄνεμον.
Ἄν δὲν ἤξεύρης, μάθε οὔτ' οἱ ὀφθαλμοὶ
πυρκαϊᾶς ἀκόμη πῶς ἀνάπτουσιν·
ἐν νεῦμά των πῶς πᾶσαν τὴν νεότητα
ν' ἀναστατώσῃ δύναται τῶν Ἀθηνῶν,
καὶ νὰ κρημνίσῃ πάλιν εἰς τὸν τάρταρον
ἔθεν ἐξῆλθον, καταπλήττουσαι τὴν γῆν,
τὰς κεφαλὰς τῆς Ὑδρας τὰς τριάκοντα.
Γελαῶς; Ναί, γέλα. Ἡ ἀνίσχυρος γυνὴ
τί ἄλλο ἔχει πλὴν κραυγῶν ὡς ὄπλον της,
καὶ τί πλὴν γλεύης ἢ κραυγὴ της προκαλεῖ; (Κλαίει)

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἶσαι παιδίον. Κλαίεις! Ἐλησμόνησας
πῶς λυπούμενη μὲ λυπεῖς; πῶς σ' ἀγαπῶ;

ΛΑΜΙΑ

Πῶς μ' ἀγαπᾶς; Τὴν λέξιν ἔχεις πρόχειρον
ἐπὶ τὰ χεῖλη! Ἄνδρες σκληροκάριοι!
ὅ,τι μᾶς εἶναι τῆς ὑπάρξεως ἰκμάς,
ἀρχὴ καὶ τέλος, τῆς ζωῆς μας ἢ ζωῆ,
ὁ Ἔρως, εἶναι κενὸν παίγνιον εἰς σᾶς.

Ναί, εἰς τὰ χεῖλη πάντοτε τὸν ἔχετε,
πλὴν δὲν βλαστάνει ἀπὸ τῆς καρδίας σας.
Φιλοδοξίας εἶν' ἐκείνη ἄβυσσος.

Ἦτον καιρὸς ὅποτε, ἄπειρος τῆς γῆς,
ἐπιστευόμην εἰς θωπείας τεχνητάς,
κ' εἰς μελιρρύτους λέξεις. Τὰς ἐπίστευον,
καὶ πᾶν τὸ στίλβον μοι ἐφαίνετο χρυσοῦς,
καὶ ἔρως πᾶσα κολακεία κίβδηλος.

Πικρὰ ἡ πεῖρα ἦλθεν, ἦλθε πλὴν ὀψέ.
Ὅταν ἐπ' ἴχνος μ' ἠκολούθεις πανταχοῦ
ὡς ἡ σκιά μου, κ' ἐλεγεία μ' ἔψαλλες,
καὶ προσηλῶν τὸ βλέμμα εἰς τὸ βλέμμα μου,
πᾶν νέφος τοῦ μετώπου μου ἀνίχνευες,
καὶ μονοноῦ τὸν κόσμον εἰς τοὺς πόδας μου
ὑπέταττες, καὶ μοι ἐζήτηεις προσταγὰς,
ἢ ἄφρων ὅτι μ' ἀγαπᾶς ἐπίστευον.

Νὰ σὲ προστάζω; Σ' ἰκετεύω σήμερον,
ἀλλὰ κωφεύει ἡ χαλκῆ καρδία σου.

Καὶ τί ζητῶ; ῥανίδα μίαν αἵματος,
τὸ ἐν ἐκ τῶν θυμάτων τῶν μυρίων σου.

Τὴν πόλιν, οὐδεὶς φθόνος, καῦσον, βύθισον
εἰς χάος τοῦ ταρτάρου ἂν σ' εὐχαριστῇ,
καὶ τοὺς πολίτας πνίξον εἰς τὸ αἷμά των.

Ἐγὼ τὸν ἓνα, τὸν Θρασύλλον σοὶ ζητῶ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Λαμία, εἶσαι ἀνυπόστατος. Πλὴν τίς
ὁ πρὸς τὸν νέον θηλυδρίαν ζῆλός σου;
Σ' ἐνδιαφέρει τῆς Καλλίππης ὁ μνηστήρ;

ΛΑΜΙΑ

Πῶς; τῆς Καλλίππης;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ὁ μνηστήρ τῆς θυγατρὸς
τοῦ Θηραμένου.

ΛΑΜΙΑ

Ὁ μνηστήρ τῆς θυγατρὸς
τοῦ Θηραμένου!

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τὸ ἡγνόμενος, ὦ καλή;
Μάθε το τώρα.

ΛΑΜΙΑ

Ψεύδεσαι. Μνηστήρ, μνηστήρ,
μνηστήρ ἐκείνης!

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἔρωτος διακαοῦς
δεσμὸς καὶ ὄρκος τοὺς συνδέουσιν. Αὐτὸς
θερμῶς αἰτήσας, ἔλαβεν ἐγγυητὴν
τὴν φίλην ἐρωμένην παρὰ τοῦ πατρός.
Ἵπὲρ τῶν νόμων μεριμνῶν, δὲν φείδομαι
τοῦ κηδεστοῦ, ὡς βλέπεις, τοῦ συνάρχοντος·
καὶ σὺ ἐκθύμως δέεσαι τὸν ἐραστὴν
νὰ σώσης τῆς Καλλίππης! Μήπως σ' ἔπεμψε
τοῦ Θηραμένου ἢ θυγάτηρ πρεσβευτήν;

ΛΑΜΙΑ

Τί ἢ Καλλίππη πρὸς ἐμέ, καὶ τί αὐτὸς,
 κ' οἱ ἔρωτές των; Δέησιν ἐγώ; Πρὸς τί
 δεήσεις; τί μοὶ μέλει; Ἡ καλὴ μνηστὴ
 ἄς μεριμνήσῃ ὑπὲρ τοῦ μνηστῆρός της.
 Ἐγὼ μισῶ ἐκείνην, καὶ αὐτὸν μισῶ
 καὶ πᾶν μισῶ τὸ γένος τὸ ἀνθρώπινον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εὐγέ σου! Πάλιν τὴν καλὴν μου λύκαιναν
 τῆς Οἴτης ἀνευρίσκω. Οὕτω σ' ἀγαπῶ.
 Τὸ μῖσος εἶναι πάθος ἰσχυρᾶς ψυχῆς.
 Θενά ἰδῆ ἐκεῖνος ὁ θρασύστομος
 δύνοντ' ἀπόψε ὄχι δ' ἀνατέλλοντα
 τὸν ἥλιον ἐσαῦθις, καὶ διὰ νυκτὸς
 θὰ τῷ διδάξῃ τὴν σιγὴν ὁ δῆμιος.
 Δὲν θὰ κομπάζῃ αὔριον δημοκοπῶν.

ΛΑΜΙΑ

Ὁ δῆμιος! ἐκεῖνον! ὦ! καὶ αὔριον
 νεκρός! Τὸ εἶπες! Ὁ θρασύλλος αὔριον
 νεκρός! Νὰ τὸν φονεύσῃς μελετᾶς λοιπόν!
 Ἐάν ποτε, Κριτία, μὲ ἠγάπησας,
 ἂν ἀληθῶς μ' ἠγάπας, ὡς μοὶ ἔλεγες,
 μὰ τὰς ἡμέρας ἄς ἐκάλεις εὐτυχεῖς,
 ὅταν ἐν Κήποις, εἰς τὰς μύρτους τῆς Θεᾶς,
 πλησίον μου διῆγες, τοὺς ἐλέγους σου
 εἰς ἐμέ ψάλλων, θέλων πάντα πόθον μου
 νὰ σοὶ δηλώσω, ὅπως ἅμα πληρωθῆ,
 μὰ τοὺς ἐνθέρμους ὄρκους σου, ἐκπλήρωσον
 τὸν μόνον πόθον ὃν σ' ἐξέφρασά ποτε,
 καὶ σῶσον, σῶσον τὸν θρασύλλον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄλλὰ πῶς;

Δὲν εἶπες ὅτι τὸν μισεῖς;

ΛΑΜΙΑ

Πῶς τὸν μισῶ;

Ναὶ, ναὶ βεβαίως, ναὶ βεβαίως τὸν μισῶ.

Ἄλλ' ὦ Κριτία, ἂν εἰσέτι μ' ἀγαπᾶς,
μὴ μοι ἀρνήσῃ. Δὸς τὴν σωτηρίαν του.
Τὰς Ἐριννύας ἄλλως μάρτυρας καλῶ,
ὅτι φλογῶδες θὰ στραφῆ καὶ ἄσπονδον
μέχρι θανάτου κατὰ σοῦ τὸ μῖσός μου.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Γυνή, τί πλάσμα σοῦ εὐκίνητοτερον;
Τίς βαθυτέρα τῆς φρενός σου ἄβυσσος;
Τοσοῦτον ἐπιμένεις; Λάβε τον λοιπόν.

(Λαμβάνει γραμμάτιον ἐκ τοῦ κόλπου του).

Τί ἂν τινὰς ρανίδας αἵματος ἢ γῆ
ὀλιγωτέρας πῆ; τί, κακοῦργος εἰς
πλειότερος ἂν πνέῃ; Οἱ κακότροποι
μὴ ἀριθμοῦνται, ἢ μὴ ὄλων δύνανται
αἱ ὕβρεις νὰ πνιγῶσιν εἰς τὸ αἷμά των;
Ἴδου αὐτό. (Τῆ διδὲι τὸ γραμμάτιον). Εἰς τοῦτο ὑποτάσσεται
ὁ δεσμοφύλαξ εὐπειθής ὡς εἰς ἐμέ.

ΛΑΜΙΑ

Δός.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Δός, μοὶ λέγεις, οὐδὲ ἀξιούσά με
εὐγνωμονοῦντος νεύματος ἢ συλλαβῆς.
Τοῦ καταδικασθέντος σοὶ παρέδωκα
ἐλευθερίαν καὶ ζωὴν εἰς χεῖράς σου.

ΛΑΜΙΑ

Εἰς χεῖράς μου; Εὐγνώμων σ' εἶμαι. Βέβαιον
δὲν εἶναι ὅμως σφίγγουσα τὴν χεῖρά μου
πῶς δὲν θὰ πνίξω ἀμφοτέρας ἐν αὐτῇ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἶσ' αἴνιγμα, Λαμία. Εἰς τὴν λύσιν σου
θενὰ ἐγκύψω ἐν σχολῇ. Ἄλλ' ἤδη σὺ
περὶ ἐκείνου πράξον ὅ,τι βούλεσαι.
Σὴ ἡ ζωὴ του καὶ ὁ θάνατός του σός.
Ἐμὲ δ' ἡ ὑλακτοῦσα κράζει ἀγορὰ
καὶ ἡ τοῦ δήμου μέριμνα. Ἀγάπα με. (Ἀπέχεται).

ΛΑΜΙΑ (μόνη)

Ἴδου λοιπὸν, ἴδου εἰς τὴν παλάμην μου
καὶ ἡ ζωὴ του, κ' ἡ ἐλευθερία του.
Καὶ διατί προσμένω; τί ἀργοπορῶ
νὰ δράμω, ὑπηρέτις τῶν ἐρώτων των,
τὸν ἐραστήν νὰ φέρω ἀνυπόμονον
εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ποθούσης φίλης του;
Ἦ τί δὲν σχίζω, τί δὲν ρίπτω εἰς τὸ πῦρ
τὸ γράμμα τοῦτο; Τί μοὶ μέλει δι' αὐτόν;
Φεῦ! τί μοὶ μέλει; ὦ καρδία, ψεύδεσαι·
ἢ μᾶλλον σὺ ἐψεύσθης, ὦ Κριτία, σὺ,
νὰ μὲ πληγώσης θέλων, κ' εἰς τὸ δῶρόν σου
σκληρὰν νὰ περιάψῃς ἄκανθαν. Καλὸν
ἀδυνατεῖς νὰ πράξῃς ἀμιγῆς κακοῦ.
Τὰς πονηράς σου ἀψηφῶ διαβολάς.
Ναί, τὸν λατρεύω, κ' εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς
φλογώδη τρέφω ἔρωτα αἰώνιον.
Θὰ τὸν λυτρώσω· ἢ, ἂν ὄχι, εὐτυχῆς,
θενὰ μοιράσω μετ' αὐτοῦ τὸ κώνειον! (Πιπτέται ἔξω).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ φυλακή.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ (μόνος)

Σιγή, καὶ μέλαν σκότος! Εἰς τὸν τάφον ζῶν!
 Βαρέως ἀναπνέω. Εἰς τὸ στῆθός μου
 τὰ τείχη ταῦτα κάθηνται μολύβδινα!
 Φῶς, φῶς, ἀέρα θέλω. Εἰς τοῦ Βρυλισσοῦ
 τὰς πολυδένδρους νὰ πλανῶμαι κορυφάς,
 κατόπιν τῆς ἐλάφου τῆς ταχύποδος,
 καθὼς ἢ αὔρα τῶν βουνῶν ἐλεύθερος!
 Θεά, ἥς πρώτης τὸν μαστὸν ἐθήλασα,
 τοῦ βίου μου προστάτι καὶ χειραγωγέ,
 ἐλευθερία, τῆς λατρείας μου Θεά,
 μ' ἐγκαταλείπεις εἰς τοῦ τάφου τὸν οὐδὸν,
 κ' εἰς ἀδοξίαν, ὕβριν καὶ ταπείνωσιν
 τὴν πόλιν παραβλέπεις ἢν ἐλάμπρυνας.
 Τὴν βασιλίδα εἰς δουλείαν ἄτιμον
 ἢ ἀσελγοῦσα τυραννὶς ἐνέβαλεν.
 ὦ! ῥῆξον τούτους τοὺς λιθίνους μου δεσμούς,
 ἐξ οὐρανοῦ ἐλθοῦσα, κόρη τ' οὐρανοῦ,
 καὶ ὄξυνον εἰς ξίφος τὰς ἀλύσεις μου.
 Πατρίς, συγγνώμην, ἂν τὴν ἤβην ἄχρηστον
 διῆλθον, ἐπιλήσμων τῶν βασάνων σου!
 Ἐὰν τῆς τύχης ἔτι τὸ ποτήριον
 ζωῆς στιγμὰς ὀλίγας εἶχε δι' ἐμέ,
 θὰ ἦσαν σαί, καὶ σώζων σε θ' ἀπέθνησκον,
 ἢ ἐκδικῶν σε. Ἄλλ' ἀλλέως εἶμαρτο.
 Θεὸν ἀποθάνω θάνατον ἀνώνητον.
 Οἱ ὀφθαλμοί μου δύοντες δὲν θὰ ἰδοῦν

τὴν λαμπηδόνα τῆς ἐλευθερίας σου,
 μεσορανοῦσαν καθὼς πρὶν τὴν δόξαν σου.
 Δὲν θὰ ἰδῶσιν οὐδὲ σέ, κλειόμενοι,
 μορφή φιλτάτη, φῶς γλυκὺ τοῦ βίου μου,
 σέ, τῆς ψυχῆς μου ἀδελφὴ ἀχώριστε.
 Ἄν καθημένη σὺ παρὰ τὸν τάφον μου
 μ' ἀπεχαιρέτας διὰ μειδιάματος,
 θὰ ἐρρίπτωμην εἰς τὸν τάφον εὐτυχῆς·
 τῶν Ἑλυσίων τὴν ὁδὸν θὰ μ' ἤνοιγες!
 Ἄλλ' ἤδη μόνος, μόνος ἐκ τοῦ ζοφεροῦ
 βεράθρου τούτου εἰς τὸ μέγα βεράθρον
 θὰ καταβῶ τοῦ ἄδου, σοῦ, φεῦ! σοῦ μακράν;

(Ἀκούεται ἡ θύρα ἀνοιγομένη).

Τὰ κλειθρ' ἀκούω λύονται. Ἄ! ἐννοῶ.
 Τὸ δεῖπνον τοῦ κωνείου μοὶ προσάγεται.
 Ὁ τελευταῖος τῆς καρδίας μου παλμὸς
 εἰς σέ, εἰς σέ τὸ πνεῦμα καταλεῖπόν με.
 Γυνή! Τί βλέπω; Εἶσαι σύ;

ΛΑΜΙΑ

Θρασύλλε!

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἄ!

Γνωστὴ φωνή· ἀλλ' ὄχι τῆς καρδίας μου
 ἢ μουσικῆ.

ΛΑΜΙΑ

Θρασύλλε!

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἡ Λαμία!

ΛΑΜΙΑ

Ναί,

εἶμ' ἢ Λαμία· εἶμ' ἐγώ. Ἐζήτησα
νά σέ ἰδῶ. Τί τούτου φυσικώτερον;
Ἦ ἀντ' ἐμοῦ μὴ ἄλλην περιέμενες;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Νὰ περιμένω ἄλλην; Περιμένω, ναί,
τὸν οἰνογέον τὸν καλὸν τῶν Ἐνδεκα,
καὶ τὸν Ἑρμῆν προσμένω τὸν ψυχοπομπόν.
Πλὴν σέ, Λαμία φίλη, εἰς τὸν ἄχαριν
αὐτόν μου οἶκον δὲν σέ περιέμενον.

ΛΑΜΙΑ

Ὅταν ἀλύσεις, ἔταν ἄνδρες πονηροὶ
κωλύωσι νὰ ἔλθῃς πρὸς τοὺς φίλους σου,
θαυμάζεις ὅτ' οἱ φίλοι ἔρχονται πρὸς σέ;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Αὐτὸς τοῦ ἄδου ὁ ζοφώδης πρόδομος,
ἔπου θανάτου κοπετοὶ ἀκούονται,
ἔπ' οὐρανία δὲν κατέρχεται ἀκτίς,
δὲν εἶναι τόπος διὰ σέ, τὴν ἀδελφὴν
τοῦ γέλωτος, τὴν κούφην κόρην τοῦ φωτός.
Εἰς τῶν αἱμάτων καὶ δακρύων τὸν πηλὸν
ὦ! μὴ μολύνῃς τὰς χρυσᾶς σου πτέρυγας!

ΛΑΜΙΑ

Φῶς λέγεις, λέγεις γέλωτας; Ἀλλὰ τὸ φῶς,
τὸ ἐπαυγάζον ἐπὶ τοῦ μετώπου μας,
μυχιαίτεραν ἔχει τὴν ἐστίαν του·
κ' ἐκ ρίζης βαθυτέρας ἀναφύεται
ὁ γέλως, ὅστις εἰς τὰ χεῖλη ἐπανθεῖ.
Θρασύλλε, ἡ καρδία λάμπει καὶ γελᾷ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Κ' εἰς σέ, Λαμία, εἶναι τ' ὄνομα γνωστόν;
 Εὐδαίμων ὅτι σ' εἶναι μόνον τ' ὄνομα·
 ὅτι τὸ λέγεις ποιηταῖς πιστεύουσα!

ΛΑΜΙΑ

Νομίζεις; Πόθεν ἄρά γε ἀρύεσαι
 τὴν βεβαιότητά σου ταύτην;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

ὦ καλή,
 ἂν ὡς καρδίαν ἐκλαμβάνης τὴν πηγὴν
 τῆς εὐθυμίας, τῆς χαρᾶς, τοῦ γέλωτος,
 ἣτις ἐντός σου ἀναβρύει — φίλη μου,
 δὲν τὴν γνωρίζεις· ἀναβλύζει δάκρυα
 πικρὰ πολλάκις, κελαρίζει στεναγμούς,
 καὶ κατοπτρίζει ἀναμνήσεις καυστηράς.
 Ἔχει καὶ πόνους πλὴν τῶν ἀπολαύσεων·
 κ' ἐμπρὸς τοῦ τάφου, ὅπου ὑπερήφανος
 ἢ φρὴν ὀρθοῦται, φόβον μὴ γνωρίζουσα,
 αὐτὴ γογγύζει, καὶ ἀνάνδρως στρέφεται
 πρὸς ἐσβεσμένον παρελθόν, ἀλλὰ γλυκύ.
 Τοιαύτη ἡ καρδία.

ΛΑΜΙΑ

Ὁ σοφώτατος
 καρδιογνώστης λοιπὸν μάθε παρ' ἐμοῦ
 τοιαύτη πῶς δὲν εἶναι. Εἶναι ἄβυσσος,
 εἰς ἣν λυσσώδης πνέ' ἡ λαίλαψ τῶν παθῶν,
 εἰς ἣν οἰκοῦσιν ἐριννῦς, ταρτάρειον

πυρκαϊάν φυσῶσαι εἰς τὰς φλέβας μας,
 βασανιστὰι τοῦ βίου, ἀπηγῆς δυὰς,
 ὁ ἔρωσ, καὶ τὸ μῖσος τὸ ζηλότυπον.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Καὶ πῶς γνωρίζεις τὰς ὀδύνας τὰς τερπνάς
 τοῦ ἔρωτος, σὺ ἦτις δὲν ἠγάπησας;

ΛΑΜΙΑ

Τερπνάς, τερπνάς! Αἶ! πόθεν πλήν ἐξ ἀκοῆς
 νὰ τὰς γνωρίζω; Ὅπως ἔχω αἰσθησιν
 ἐγὼ, τί εἶμαι; Παίγνιον εἰς χεῖράς σας,
 τῆς νεολαίας τῆς χρυσῆς τῶν Ἀθηνῶν,
 τὸ ῥόδον τὸ κοσμησαν τοὺς στεφάνους σας,
 ὁ ῥίπτοντες πατεῖτε μαραινόμενον.
 Φαῖδρον πρὸς πάντας μέτωπον ὀφείλουσα,
 γελῶντα χεῖλη, προκαλοῦντα βλέμματα,
 τί εἶμαι, ἢ πλαγγὼν τις περισσότεχνος,
 τῆς Ἀφροδίτης εἰδῶλον καλλίκοσμον,
 ἐκτὸς χρυσὸς κ' ἐλέφας, πλήν κενὸν ἐντός;
 Κενόν; ὦ μύδρος ἐμφωλεύει φλογερὸς
 εἰς τὸ πυρέσσον στῆθος, ἡ καρδία μου!
 καὶ ὡς ὁ Προμηθέως γυψ, ἀνήμερος
 τῆς Ἀφροδίτης τὴν σπαράττει ὁ υἱός.
 Πλὴν σεῖς τί ἐννοεῖτε ἢ τί βλέπετε;
 Ἐκτὸς ὑμῶν τίς ἄλλος ζῆ κ' αἰσθάνεται;
 Ποτὲ δὲν εἶδες, ἐρευνῶν τὸ βλέμμα μου,
 πρὸς τίν' ἀστέρα στρέφεται προσηλωθέν;
 Οὐδ' εἶδες σβεννυμένας τὰς ἀκτῖνάς του
 εἰς αἰφνιδίαν ἐκλειψιν, οὐδ' ἤκουσας
 τὸν γέλωτά μου νὰ στενάζη, καὶ λυγμοὺς
 εἰς τὰ φαιδρά μου ἄσματα; Τί βλέπετε;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Λοιπὸν ἔρας, Λαμία!

ΛΑΜΙΑ

Ναί, λοιπὸν ἐρῶ.

Καὶ εἶναι ψυχοβόρος μὲν ὁ ἔρωσ μου,
πλὴν τὴν ψυχὴν ἀσμένως δίδω δι' αὐτόν.
Ἄγρίως, ναί, σπαράττει τὴν καρδίαν μου,
ἀλλ' εἶναι ἅμα βάσανος καὶ καύχημα.
Μ' ἐξευγενίς' ἢ φλόξ του πυρπολοῦσά με,
καὶ εἰς γυναῖκα τὴν ἑταίραν ἀνυψοῖ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τίνος ἔρας; Εἰς φίλον νὰ ἐμπιστευθῆς,
οὐ σ' ἐγγυᾶται τὴν σιγὴν ἢ προσεχῆς
σιγὴ τῶν τάφων, δύνασαι. Τίνος ἔρας;

ΛΑΜΙΑ

Τίνος ἐρῶ; Λαμία ἂν καὶ λέγωμαι,
εἰμὶ γυνή. Τὸ τίνος τοῦτο ἤκουσεν
ἢ νύξ πολλάκις, κ' ἢ φιλέρημος ἤχῳ,
κ' ἢ αὔρα εἰς τὰ δάση τὸ ἐστέναξεν,
ἀνθρώπινα πλὴν ὦτα δὲν τὸ ἤκουσαν.
Ἄλλ' ἤδη αὕτη εἶναι ὦρα φοβερά.
Ἐνταῦθα, εἰς τοῦ ἄδου τὰ προπύλαια,
εἰς τὴν σιγὴν τῶν τάφων, λύω τὴν σιγὴν.
Γραπτὸν ἂν δὲν τὸ εἶδες εἰς τὸ βλέμμα μου,
ἂν εἰς πνοὴν μου πᾶσαν δὲν τὸ ἤκουσας,
λοιπὸν τὸ τρέμον χεῖλός μου ἄς τὸ εἰπῆ,
ὅτι ἐκεῖνος οὐ ἐρῶ. . .

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τίς εἶναι;

ΛΑΜΙΑ

Σύ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Λαμία!...

ΛΑΜΙΑ

Δύσαν ἐπὶ τοῦ μετώπου μου,
 διὰ παντὸς ἐφρόνου τὸ ἐρύθημα·
 ἀλλ' ἤδη φλέγον τὸ αἰσθάνομ' ἐπ' αὐτοῦ.
 Ἡ λέξις ὁμῶς ἦτις μοὶ διέφυγε,
 δὲν ἐπιστρέφει πλέον. Τῆς καρδίας μου
 ἡ τεταμένη τὴν ἐτόξευσε χορδή.
 Σέ, σέ ἠγάπων, ὦ Θρασύλλε, μόνον σέ.
 Σὲ τὰς ἡμέρας τὰς μακρὰς ἐπρόσμενον,
 σὲ εἰς τὰς νύκτας τὰς ἀγρύπνους ἔβλεπον
 καὶ ὅταν πάντες μὲ περιστοιχίζον,
 ἐν βλέμμα ἐπαιτοῦντες, ἐν μειδιάμα,
 βλέμματα τότε, τότε μειδιάματα
 ἦσαν αὐτῶν, ἀλλ' ἦτον ἡ καρδία σή.
 Τοὺς ὀφθαλμοὺς πολλάκις ὄτ' ἐστήριζες
 ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἔβλεπες κρυπτόν
 τὸ δάκρυ ρέον· τὴν φωνήν μου ἤκουες
 παιδρὰν πρὸς πάντας, ἀλλὰ τρέμουσαν πρὸς σέ.
 ὦ! τότε ἠπατώμην, ἢ περιπαθῶς
 τῶν ὀφθαλμῶν σου ἡ ἀκτις ὑγραίνετο,
 καὶ ἀτμοσφαῖρα μ' ἐπερίχεε φωτός;
 Μειδιάμα ἐφρόνου εὐθυμώτερον
 πῶς βλέπω τότε εἰς τὰ χεῖλη σου ἀνθοῦν,
 καὶ γλυκυτέραν τὴν φωνήν σου ἤκουον
 ὁπότε μοὶ ὠμίλεις, καὶ τὴν ἤκουον,
 ὅταν ἐσίγας, τ' ὄνομά μου μυστικῶς

λέγουσαν πάλιν. "Όταν μ' ἐπλησίαζες,
ἀφίνων τῶν ἐταίρων σου τὸν ὄμιλον,
ἐπὶ τὸ μέτωπόν σου ἔβλεπον χαρὰν,
καὶ σὲ κατεῖχε θλίψις ἀπερχόμενον·
κ' ἐφανταζόμην . . . ὦ Θρασύλλε, μ' ἀγαπᾶς;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἦξεύρεις ὅτι τοῦ χοροῦ τῶν φίλων σου
ἀνεκηρύχθην κορυφαῖος πάντοτε.
Πάντας ἡμᾶς, πρὸ πάντων δ' ἔθελγεν ἐμέ
ἡ γοητεία τῆς εὐστρόφου σου φρενός.
Μᾶς ἔτερπον καὶ τ' ἄνθη τὰ παικίλα τῆς,
κ' αἱ δηκτικαὶ ἀκίδες τῶν σκωμμάτων τῆς,
κ' ἡ ἄκρατός σου εὐθυμία, τρέπουσα
τὴν ἀφροσύνην εἰς τετάρτην Χάριτα.
Ὁ δροσερός σου γέλως μᾶς ἐφαίδρυνε,
κ' ἐπεκροτοῦμεν, ὅτε, λάλος χελιδῶν,
μᾶς ἀπεστόμους πάντας βατταρίζουσα,
καὶ ἐταπείνους τὴν ὄφρυν τῶν σοφιστῶν·
καὶ θέλγητρον μᾶς ἦτον προσφιλέστατον
τοῦ ἀγαθοῦ σου ἦθους ἡ ἀφέλεια.

ΛΑΜΙΑ

Καὶ ταῦτα λέγεις ἔρωτα; ὦ! σ' ἐννοῶ.
Μὴ δικαιῶμαι εἰς τι περισσότερον;
Ἄν σκώπτουσα, γελῶσα, σᾶς ἐφαίδρυνον,
ἐξεπληρώθη τῆς ζωῆς μου ὁ σκοπός.
ὦ! εἰς τῆς Οἴτης διατί τὰς φάραγγας
ἡ ὀρειβάτις ποιμενὶς δὲν ἔμεινα,
εἰς τῆς ἐλάτης νὰ κοιμῶμαι τὴν σκιάν,
εἰς αἰθερίας κορυφᾶς κ' εἰς βάραθρα
τ' ἀμέριμνά μου ν' ἀντηχῶσιν ἄσματα,

κατόπιν τῆς αἰγάγρου νὰ κρημνοβατῶ,
καὶ νὰ πλανῶμαι τῶν θηρίων σύνοικος,
ἀλλ' ὄχι τῶν ἀνθρώπων; Ἄν μ' ἐσπάραττον
δρυμώνων ἄρκτοι, ἂν μ' ἐκύλιε νεκρὰν
σκοτοδινία εἰς πυθμένα χάσματος,
ἐγὼ εὐδαίμων! Ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ζωῆς,
ἀγνοουμένη ὡς τὸ ἄνθος τῶν βουνῶν,
εἰς τὰς ἐρήμους τῶν βουνῶν θὰ ἐπιπτον.
Τί τὴν ἀγρίαν μόνωσιν κατέλιπον,
τί ἤλθα πρὸς ἀνθρώπους; τί ἐζήτησα
νὰ ἐξυπνίσω τὴν νεκρὰν καρδίαν μου
εἰς ἀβιώτου βίου πικρὰν αἴσθησιν;
Αἴ! μὲ μισεῖς.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Μὴ λέγε τοῦτο.

ΛΑΜΙΑ

Μὲ μισεῖς

σοὶ λέγω, κ' ἔχεις ἡδονὴν ἀπάνθρωπον
νὰ μὴ τὸ κρύπτῃς· καὶ φαντάζεσαι ἀχλὺς
ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου πῶς ἐκτείνεται;
Δὲν μ' ἀγαπᾶς, διότι ἄλλην ἀγαπᾶς.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Πλὴν τίς σοι εἶπε . . .

ΛΑΜΙΑ

Τίς μοι εἶπε; Λησμονεῖς

πῶς ἡ καρδία, ἡ ἐρῶσα μάλιστα,
βλέπει καὶ ὅσα ὀφθαλμὸς δὲν διορᾷ,
ἀκούει ὅ,τι δὲν ἀκούει οὕς θνητοῦ.
Ναί, ἄλλην, ἄλλην ἀγαπᾶς. Ἡ ἀληθὲς
δὲν εἶναι ἴσως; Τὸ ἀρνεῖσαι; Σ' ἀδικῶ;

Ἡ φαντασία ἴσως τερατεύεται
 μυθώδη; Λοιπὸν ψεῦσόν με, ἂν δύνασαι.
 Τῆς φυλακῆς σου, ὦ Θρασύλλε, τοὺς μοχλοὺς
 νὰ θραύσης θέλεις; Τὴν ζωὴν ἐπιθυμεῖς;
 Εἰπέ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Τοῦ βίου δαιτυμῶν νεόκλητος,
 πρὶν ζήσω ἀποθνήσκω. Εἰς τὰς φλέβας μου
 θερμὸν τὸ αἷμα σφύζει. Καταστρέφεται
 ἐντός μου κόσμος ἰδεῶν ἐν σπέρματι,
 καὶ πράξεις τόσαι ἀπρακτοὶ, καὶ ἀπλετοὶ
 τοσοῦτοὶ πόθοι. Τῆς ζωῆς τὴν κύλικα
 δι' ἄκρων τῶν χειλέων μόλις ἤγγισα,
 καὶ τὸ βραχὺ τῆς στάδιον μοὶ κλείεται,
 πρὶν κατακτῆσω ἓνα τῶν στεφάνων τῆς.
 Ναι, ἡ πνοή μου ἡ ἐσχάτη ἤθελον
 πνοὴ νὰ ᾔτον ἐλευθέρᾳ· ἤθελον
 τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ κλείσω βλέπων τ' οὐρανοῦ
 περιλαμπῆ τὸν θόλον, βλέπων ἔκτασιν
 καὶ φῶς, καὶ βλέπων . . . Ἄλλ' ἡ Ἄτροπος ἐάν
 τὴν αἰμοβόρον ἔθιξε ψαλίδα τῆς,
 τὸ νῆμ' ἄς κόψῃ. Χάριν δὲν τῇ ἐπαιτῶ.

ΛΑΜΙΑ

Ζωὴν κ' ἐλευθερίαν ἀγαπᾶς λοιπόν;

(Ἐξάγει τὴν διαταγὴν τοῦ Κριτίου ἐκ τοῦ κόλπου τῆς).

Ἐδῶ τὰς ἔχω. Ὡς ἡ χεὶρ μου ἀνοιγῆ,
 ἡ πύλη αὐτῆ τῶν κλαυθμῶν ἀνοίγεται.
 Δυνάμει τούτου, μία μόνη λέξις μου,
 τῶν ὀφθαλμῶν ἐν νεῦμα, κ' εἶς' ἐλεύθερος.
 Ἄλλ' ἡ ζωὴ σου, ἡ ἐλευθερία σου,

δι' ἄλλην θεν' ἀνθῶσιν. Εἰς τοὺς πόδας της
 θὰ σπεύσης νὰ τὰς ρίψης. Μόνον δι' αὐτὴν
 τὰς θέλεις. Αὐτὴ δίδει φῶς εἰς τὴν ζωὴν.
 Μακράν της σ' εἶναι ζοφερός ὁ ἥλιος,
 κ' εὐδαιμονία διὰ σέ ὁ θάνατος
 ἂν εἰς τὸ δύον βλέμμα σου ἐρωτικῶς
 τῶν ὀφθαλμῶν της οἱ ἀστέρες λάμπωσιν.
 Αἶ! μὴ νομίζης ὅτι εἶν' ὁ ἔρωσ μου
 μέλι καὶ ρόδα. Εἶναι φλόξ καὶ δάκρυα·
 εἶν' αἰμοβόρος, ἄγριος, ἀμείλικτος,
 κ' ἐγὼ ἐτρέφην εἰς λυκαίνης σπήλαιον.
 Δὲν θεν' ἀπέλθης, καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας της
 δὲν θενὰ εὐρης τῶν μακάρων τὴν ζωὴν·
 δὲν θεν' ἀνοιξῆς δι' αὐτὴν τὸν οὐρανόν,
 εἰς τοῦ ταρτάρου τὸν βυθὸν κρημνίζων με·
 κ' ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν οἰκτρῶν βασάνων μου
 πᾶν τρυφερόν σας φίλημα δὲν θ' ἀντηχῆ
 ὡς ἐρινύων συριγμός. Ἴδου αὐτὴ
 ἡ ἀποτρόπαιός σας ἔνωσις, ἰδοὺ,
 ἐδῶ θὰ μένη ἐπὶ τῆς καρδίας μου,
 τοὺς νοσηροὺς παλμούς της καταστέλλουσα·
 κ' ἐντεῦθεν χεῖρ ἀνθρώπου δὲν τὴν ἀποσπᾷ,
 πρὶν ἀποσπάσῃ τὴν καρδίαν μετ' αὐτῆς.
 Εἰπέ, εἰπέ μοι ὅτι ἄλλης δὲν ἔρας·
 αὐτὸ εἰπέ μοι, καὶ, ἂν θέλῃς μίσει με·
 ἀλλ' ὅτι ἄλλης δὲν ἔρας εἰπέ, κ' εὐθύς
 κλεῖθρα καὶ τεῖχη τῆς εἰρκτῆς σου πίπτουσιν.
 Εἰπέ· καὶ θάνατόν σου καὶ ζωὴν κρατῶ.
 Εἰπέ, πλὴν μὴ προδώσης τὴν ἀλήθειαν.
 Ἄν τὴν ἐρῶσαν ἀπατᾷς καρδίαν μου,

ἀλλ' ἡ ζηλοτυπία εἶν' ὀξυδερκής.
Εἶπέ πῶς ἄλλης δὲν ἐράς, καὶ ἐζήσας.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἄπάτης, φίλη, εἶν' ἀγνὰ τὰ χεῖλη μου.
Δὲν θ' ἀγοράσω τὴν ζωὴν ψευδόμενος.
Ἐνταῦθα εἶν' ἀπάτη καὶ ἡ σιωπή.
Τὸ ζωφόρον σχίσον τοῦτο πρόσταγμα.
Ἔρωτος εἶναι ἡ καρδία μου βωμὸς,
κ' ἐπ' αὐτοῦ φλέγει πῦρ ἀγνόν, οὐράνιον·
καὶ ἡ ψυχὴ μου, ἤδη διαφεύγουσα,
ζητεῖ ἐκείνην, ὡς ἡ φλόξ τὸν οὐρανόν.
Ναί, ἀγαπῶ ἐνθέρμως, ἄλλην ἀγαπῶ.

ΛΑΜΙΑ

Αἱ Ἐριννύες ἐπ' ἐκείνην κ' ἐπὶ σέ
καὶ ἐπ' ἐμέ. (Λιποθυμῶ).

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Λαμία, οἴμοι! Σύνελθε!

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Οἰκία Θεραμένους. Αἴθουσα.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ, ΚΑΛΛΙΠΗ.

ΚΑΛΛΙΠΗ (πρὸς τὸν Θεραμένην προσπαθοῦντα νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ εἰσέλθῃ
τὴν σκηνὴν ἐξ ἐσωτερικῆς θύρας)

Μὴ μ' ἐμποδίζης. Νὰ ἐξέλθω ἄφες με.

Ἄφες με, πάτερ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μεῖνε, φίλη θύγατερ.

Εἰς τὰς αἰθούσας ἄνδρες ἀναστρέφονται.

Μὴ σέ ἰδῆ τις ἐν τοιαύτῃ ταραχῇ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄφες με πάτερ. Ἄφες, δὲν ἀνέχομαι
 τὴν ἡρεμίαν τῆς γυναικωνίτιδος.
 Θέλω νὰ πνεύσω τῶν ὁδῶν τὴν φλογεράν
 ἀναπνοήν, ν' ἀκούσω ὠρυόμενον
 τὸν ὄχλον. Ἴσως ἢ λαόπλαγκτος ὄμφῃ
 μοὶ καταγγείλη ἂν ἀπέθανεν ἡ ζῆ.
 Ἡ δημοσία ἴσως ἀγανάκτησις
 σωτήρας μ' ἀναγγείλη, ἢ ἐκδικητάς.
 ὦ πάτερ, ἀλλ' εἰπέ μοι, ἀλλ' ἐξήγησον—
 ἀμβλύς ὁ νοῦς μου ἔγινε· δὲν ἐννοῶ—
 πῶς ἂν ὑπάρχη δολοφόνον θέσπισμα,
 διαταγὴ φρικώδης τῶν Τριάκοντα,
 ἢ ἐνὸς μόνου, ἀντὶ πάντων πράττοντος,
 πῶς σὺ, ὦ πάτερ, μετ' ἐμοῦ τὴν ἀγνοεῖς,
 ἢ πῶς δὲν σώζεις, ὧν ἐκ τῶν Τριάκοντα;
 Ἡ χεὶρ ἢ σπῶσα τῶν σφαγῶν τὴν μάχαιραν,
 αὐτὴν ὀπίσω ν' ἀναστρέψῃ δυσχερές;
 Κοινὴ δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ σας, καὶ κοινὸν
 τὸ σώζειν καὶ φονεύειν; Ἄνοιξον λοιπὸν
 τὰς θύρας τῆς εἰρκτῆς του, ὡς τὰς ἐκλείσειν
 ἀνηλεῆς συνάρχων.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Κόρη δύσμοιρε,
 μὴ τῆς ἀρχῆς μου τὴν ἰσχὺν ἐπικαλοῦ.
 Εἶναι μεγάλη νὰ φονεύῃ, πλὴν μικρὰ
 νὰ σώζῃ. Τοῦτον ἔχει τὸν μηχανισμόν
 ἢ ἐξουσία ἣν ἀσκαῶμεν σήμερον.
 Ὅφείλομεν ἀλλήλοις ὑποστήριξιν
 καὶ ἀνοχήν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ὡς πρέπει ἄρα ν' ἀνεχθῆς
 ἐκείνων τὴν κακίαν, οὕτω καὶ τὴν σὴν
 χρηστότητα ἐκεῖνοι δὲν ἀνέχονται;
 Ἄν τοῖς ὀφείλῃς σύμπραξιν εἰς τὸ κακόν,
 εἰς τὸ καλὸν ἐκεῖνοι δὲν ὀφείλουσιν;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἡμᾶς συνδέει ἄλυσις αἵματηρὰ,
 δι' ὄρκων συσφιγθεῖσα καὶ συμβάσεων,
 καθ' ἃς ἐκάστῳ ἐπετράπη ν' ἀναιρῆ
 ὃν βούλεται. Τὸ θῦμα εἶναι κτῆμά του.
 Κατὰ μὲν τύπους κρίνουσ' οἱ Τριάκοντα,
 καταδικάζει ἕμῳς πράγματι ὁ εἷς
 καὶ μόνοι τὴν ἰσχύν μας ὑπεκφεύγουσιν
 οἱ ἐν τῷ καταλόγῳ, οἱ τρισχίλιοι,
 ἐφ' ὧν δικάζει, οὓς φονεύει ἡ Βουλὴ.
 Ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔταν εἷς τοῦ αἵματος
 τὸν κῦβον ρίψη, εἶναι μοίρας ψήφισμα.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

ὦ νόμοι, φρικτοὶ νόμοι! Ἀπεκδύεσθε
 τοῦ ὑπερτάτου προνομίου τῆς ἀρχῆς,
 τοῦ σώζειν τὸν ἀθῶον, καταλείποντες
 βορὰν τὴν πόλιν εἰς ψυχὴν ἀνήμερον,
 εἰς τὸν Κριτίαν, τὸν αἱμάτων ἀπληστον.
 Ἐκεῖνος μόνος εἰς τὸν φόνον κραιπαλᾶ·
 καὶ σεῖς τὰ ἴσα μὴ ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ,
 ὑπηρετεῖτε τὴν ἀγρίαν λύσσαν του,
 ὡς νὰ τὴν στρέψη φοβερὰν καὶ καθ' ὑμῶν.
 Λοιπὸν ἐλπίδος ἔχνος λείπεται οὐδέν;
 Θὰ τὸν φονεύσῃ, πάτερ, καὶ διὰ μιᾶς

πληγῆς θὰ ρίψη δύω θύματα νεκρά;
Εἰς τὸν Θρασύλλον δὲν θὰ ἐπιζήσω.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μῆ

Καλίππη, ἀπελπίζου. Ἄν ἀδυνατῶ
ὡς ἄρχων νὰ προστάζω, ὡς συνάρχων του
θὰ ἐπιτύχω ἴσως, δυσωπῶν αὐτόν.

ΚΑΛΙΠΠΗ

Ἄν πρέπη, ἄφες ἢ δειλὴ καὶ ἄπειρος
ἐγὼ εἰς τὴν αὐλήν του τὴν ἀγέρωχον
ν' ἀπέλθω, λαβομένη τῶν γονάτων του,
τοῦ στήθους μου τοὺς πέπλους διαβρήξασα,
νὰ ἰκετεύσω· καὶ ἂν γόνος τίγριδος
δὲν εἶναι, ἂν καρδίαν εἰς τὸ στήθος του
ἀνθρώπου τρέφη, οἶκτον θέλει αἰσθανθῆ,
καὶ τοῦ Θρασύλλου θὰ φεισθῆ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἄνοικεια,

οὐγατερ, λέγεις, μὴ εἰς κόρην πρέποντα.
Πρὸς ἔντευξίν του ἔδραμον, καὶ μὴ εὐρῶν
αὐτόν, παραγγελίαν τοῖς οἰκέταις του
ἀφῆκα, ἅμα ἔλθη, νὰ μοὶ ἀγγελθῆ.
Τοῦτο προσμένω, καὶ θὰ σπεύσω πρὸς αὐτόν.
Θὰ μεσιτεύσω πείθων, καὶ εἰς δέησιν
θενὰ κατέλθω, ἢ πειθῶ ἂν δὲν ἀρκῆ·
καὶ ἂν τι ἔτι ἡ φωνή μου δύναται,
θενὰ τὸν σώσω.

ΚΑΛΙΠΠΗ

Πάτερ, πλὴν δὲν ἔρχονται.

Ἵπόπτερος ἢ ὥρα φεύγει. Ἄπελθε·

ικέτευσον καὶ πείσον. Πῶς νὰ πείσης, φεῦ!
 Δὲν θὰ ὑγραίνουν τὴν φωνήν σου δάκρυα·
 βωβὸν δὲν θέλει ὀμιλεῖ τὸ βλέμμα σου.
 Γυνὴ δὲν εἶσαι. Ὅμως σπεῦσον, ἄπελθε.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Σὺ σπεῦσον. Βλέπεις; τὴν στοὰν διέρχεται
 ἐκεῖ προβαίνων ὁ Κριτίας. Ἄπελθε.
 Ἄπελθε.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Πάτερ, σῶσον τον καὶ σῶσον με. (Ἐξέρχεται).

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Δύστυνε κόρη! Μὴ νὰ σώσω εὐκολον
 τὸ εἰς ὀδόντας λύκου σπαῖρον πρόβατον;

(Δίδων τὴν χεῖρα εἰς τὸν ΚΡΙΤΙΑΝ εἰσερχόμενον)

Χαῖρε, Κριτία, εἰς τὸ δῶμά μου.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ σὺ
 ἀντίχαιρε, συνάρχων. Πῶς μ' ἐζήτησας
 ὡς ἔμαθον, νὰ ἔλθω πρῶτος ἔσπευσα.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Σ' εὐχαριστῶ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τί θέλεις παρ' ἐμοῦ λοιπόν;
 Τί δύναμαι;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Κριτία, δύνασαι πολλά.
 Τὴν παρακαταθήκην τῆς ἰσχύος μας
 σὺ μόνος ἔχεις. Σὲ τρομάζουσ' οἱ πολλοί.
 Εἰς σὲ ὑπῆκει πᾶσα θέλησις. Σὺ εἶ

ἡ χεὶρ, τὸ ξίφος τῆς ἀρχῆς, κ' ἡ κεφαλὴ,
καὶ σὺ παρέχεις ἢ ζωὴν ἢ θάνατον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τί λοιπὸν θέλεις;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τοῦ Θρασύλλου τὴν ζωὴν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ σὺ ἐκείνου! Καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοὶ
λοιπὸν τὸ σκῆπτρον τῆς ἀρχῆς των θραύουσιν!
Ἄνισως τοὺς ἐχθροὺς μας σώζωμεν ἡμεῖς,
ἡμᾶς τίς θέλει σώσει;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἢ χρηστότης μας.

Ἄλλ' ὁ Θρασύλλος, τί αὐτὸς μᾶς ἔπταισε;
Τί εἶναι;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μισολάκων.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἐπικίνδυνον

τὴν λέξιν λέγεις. Ἀναγγέλλει θάνατον.
Ἄλλ', ὦ Κριτία, ἂν ὀφείλ' ἡ πόλις μας
νὰ φέρῃ ξένην ἄλυσιν, δυνάμεθα
καὶ ν' ἀπαιτῶμεν νὰ τὴν φέρῃ ἐλαφρῶς;
Νὰ μᾶς ἐκπλήττῃ πρέπει ἢ νὰ μᾶς λυπῇ
οἱ νέοι λέοντές μας ἂν τὴν δάκνωσι;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Δάκνουσι πρῶτον, μέχρι τέλους θραύουσιν.
Κακῶς ὑπηρετοῦμεν τὴν ἀρχὴν ἡμῶν,
κακῶς τὴν Σπάρτην, τοὺς ἐχθροὺς τῆς σώζοντες.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τὴν Σπάρτην μὴ μοι λέγῃς. Τῇ παρέδωκα
 ἐγὼ δεσμίας τὰς Ἀθήνας, ἀφ' οὗ πρὶν
 ταπεινωθεῖσας τῇ τὰς ἀπετείχισα,
 καὶ τὴν σκυτάλην ἀντὶ νόμου ἔφερα
 εἰς τοὺς πολίτας, κ' εἰς τὸ ἄστυ τὴν φρουράν.
 Ἐγὼ· ἀλλ' ὄχι ὅτι τὴν Χαλκίοικον
 τῆς Πολιούχου ἐπροτίμων Ἀθηναῖς,
 ὄχι τὸν νόμον ὅτι τὸν Λυκούργιον
 ἀντὶ τοῦ Σολωνίου ἐνεθρόνιζον.
 Ἐγὼ, διότι ἔβλεπον παράφρονα
 τὴν πόλιν, ὅταν ἠγωνία, σχίζουσιν
 εἰς διχονομίας σπαραγμοὺς τὰς σάρκας τῆς,
 διότι ἔταν βάθος συνετῆς φρενός,
 πραγμάτων γνῶσις καὶ καιρῶν ἐκτίμησις
 θὰ διετήρει μόλις εἰς τὰς φλέβας μας
 ὅσον ἢ ἦττα αἷμα ταῖς κατέλιπε,
 καὶ σωφρονοῦντες μόλις θ' ἀνεπνέομεν,
 ἢ παροινούσα τῶν δημαγωγῶν Μαινάς
 τὴν σωτηρίαν τῶν κοινῶν προέπεινε·
 καὶ οἱ γεννάδαι φαῦλοι πολεμοποιοὶ,
 δειλοὶ εἰς μάχας, εἰς τὴν Πυῦκα ἤρωες,
 τὸν σκελετὸν τοῦ δήμου διηρέθιζον
 νὰ προκαλῆ τῆς Σπάρτης τὴν ἐκδίκησιν.
 Ὡς μαινομένην ἔδεσα εἰς ἄλυσιν
 ἡμῶν τὴν πόλιν, πρὶν αὐτοκτονήσῃ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Αἰ!

Καὶ ἴσως ἤδη συνελθοῦσαν τὴν φρονεῖς;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πολὺ μὲν τοῦτο, κ' ἔτι περισσότερον
 ἀδυνατοῦσαν ἢ νὰ βλάψ' ἢ νὰ βλαφθῇ.
 Εἰς νάρκην κεῖται· ἀλλὰ μὴ ζητήσωμεν
 ὁ θάνατος τὴν νάρκην νὰ διαδεχθῇ.
 Δαμάσαντες τῶν νέων τὴν ὀξύτητα,
 μὴ λησμονῶμεν ὅτ' ἡ πόλις εἶν' αὐτοί.
 Θερμὴ ἂν εἶναι ἡ καρδία των, πῶς ζῆ
 ἀποδεικνύει· κ' οἱ σπινθῆρές της ποτὲ
 δύνανται πάλιν φλόγα ν' ἀναδώσωσιν
 ἀρχαίας δόξης.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἶσαι φιλελεύθερος.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Εἶμαι, Κριτία, Ἀθηναῖος.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ φθονεῖς
 τὴν δύναμιν τῆς Σπάρτης;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἀποδέχομαι
 τὸν ξένον νόμον, πλὴν δὲν τὸν ἀσπάζομαι.
 Ὅταν νοσήσω, πίνω τὸν πικρὸν ὄπὸν,
 πλὴν δὲν τὸν λέγω μέλ' Ὑμήτιον. Πρὸς τί
 τοῦ Ἀγοράτου ἢ πλαστῆ κατάθεσις
 ψευδοῦς συνωμοσίας, αἱ διαβολαὶ
 κ' αἱ τιμωρίαι ἀνενόχων πολιτῶν;
 Ἡ πόλις πᾶσα φρίττει βλέπουσα. Πρὸς τί
 εἰ τόσοι φόνοι;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Οἱ νεκροὶ δὲν δάκνουσι.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Νομίζω, ἀπατᾶσαι. Φοβερώτεροι
 εἶν' οἱ νεκροὶ τῶν ζώντων. Εἰς τὸν τάφον του
 ὅταν ὀργίλος ὁ νεκρὸς τινάσσηται
 ἐκδίκησιν φωνάζων, σείεται ἡ γῆ,
 καὶ ἡ φωνὴ του, ὀξυτέρα σάλπιγγος
 εἰς τὰς καρδίας ἀντηχεῖ. Εἰς τὴν βροχὴν
 τοῦ αἵματος βλαστάνει ἐπανάστασις.
 Δὲν σᾶς ἠρνήθην σύμπραξιν αἱματηράν·
 ἴσως πολλάκις πρῶτος τὴν προῦκάλεσα,
 ὅταν κακούργων ἦν ἡ πόλις ἐμπλεως,
 καὶ προδοτῶν ἦν θῦμα καὶ συκοφαντῶν.
 Ἄλλὰ τὸ αἶμα ἂν τὸ γενναιότερον
 τῶν Ἀθηναίων χύνωμεν, τί θέλομεν;
 Τὴν ἥβην πᾶσαν ἴσως ν' ἀποσφάζωμεν
 τῶν πολιτῶν, καὶ θρόνον αἱματοπαγῆ
 ἐπὶ πτωμάτων στήσαντες, νὰ ἄρχωμεν
 εἰς ἔρημον τὴν χώραν τῶν Κεχροπιδῶν;
 Ἄν δρέψωμεν τοῦ δένδρου τῆς πατρίδος μας
 πᾶν ἄνθος θάλλον, θέλει μείνει ἄκαρπον.
 Ὅταν τοῦ δήμου ἀναιρῆς τοὺς ἀριστεῖς,
 ὅσους ἡ πόλις ἀγαπᾷ καὶ σέβεται,
 στιβάξεις μῖσος, ἐτοιμάξεις ἔκρηξιν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ταῦτ' ἂν φρονῶμεν, καὶ ἂν ταῦτα λέγωμεν,
 τί νὰ εἰπῶσι μὲν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Νὰ εὐχωνται τοῖς μένει, ἐπιμένοντες
 εἰς πράξεις βίας, ἢ νὰ ἐξαντλήσωμεν
 τὸ αἶμα τῆς πατρίδος τὸ πολύδοξον,

τὸ ἐγχαράξαν εἰς τὰς δέλτους τῆς Κλειοῦς
 τῶν Ἀθηναίων τ' ὄνομα ἀθάνατον,
 ἢ ἐν βασάνοις νὰ διερεθίσωμεν
 τὸν ληθαργοῦντα δῆμον εἰς ἀπόγνωσιν.
 Θαρρεῖς ὅτ' εἰς τὸ κῦμα τὸ Ἀβυδηνὸν
 ἐσβέσθη πᾶν τοῦ αἴσθημα φιλόπατρι;
 Πολλάκις βλέπω τὸν σπινθῆρά του λαμπρὸν
 εἰς τῶν θυμάτων φλέγοντα τὰ βλέμματα,
 κ' ἐντυπουμένην τὴν ὑπερηφάνειαν
 τοῦ ἐλευθέρου εἰς τοῦ δούλου τὴν μορφήν.
 Πλὴν καὶ συμφέρει νὰ σβεσθῆ; Ἄντ' ἄρχοντος
 τῶν Ἀθηναίων, δοῦλος τῶν Σπαρτιατῶν
 οὐ γίνης τότε. Προτιμᾶς;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄντ' ἄρχοντος
 ἰδὲ σὺ μᾶλλον ἂν νὰ εἶσαι προτιμᾶς
 τοῦ ὄχλου δοῦλος.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Κυβερνήτης τοῦ λαοῦ,
 αὐτὸν νὰ σώσῃ προσπαθῶν καθ' ἑαυτοῦ,
 ὅπως σωθῆ κατ' ἄλλων. Αὐτ' ἡ κλησὶς μας.
 Ἰῶν πολιτῶν τὸν οἶακ' ἀνελάβομεν,
 διὰ δουλείας ὅπως σωφρονίσαντες,
 εἰς τὴν ἐλευθερίαν φέρωμεν αὐτούς.
 Ὁραῖον εἶναι, εἶναι ἄξιον ἀνδρὸς
 τὸ ἄρχεῖν ἐλευθέρων, τὸ διὰ πειθοῦς,
 δι' ὕψους διανοίας ἐπιβάλλεσθαι
 εἰς ζῶσαν ὕλην, κ' ἐξ αὐτῆς διαμορφοῦν
 τὸ εὐγενὲς τῆς δόξης καλλιτέχνημα.
 Τὸ δὲ, ἀγέλας δούλων κατὰ θέλησιν

εἰς τὸ σφαγεῖον φέρειν ἢ εἰς τὴν νομὴν,
μετὰ κτηνοκαπήλων ἔχομεν κοινόν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄν ὁ Θρασύλλος οὕτω λέγη, συγγνωστός.
Ἄλλὰ ὁ Θηραμένης! Μὴ ἐνόμισας
πῶς ἐξουσίαν ἔχομεν δημοτικὴν;
Εἴμεθα, φίλε Θηραμένη, τύραννοι.
Τραχὺ τὸ ῥῆμα ἴσως, ἀλλ' ἀλήθεια.
Διότι ὅμως ἀνθ' ἐνὸς τριάκοντα,
τριακοντάκισ εἴμεθ' ἀσθενέστεροι·
δι' ὁ, τριακοντάκισ στιβαρώτερον
ἢ χεῖρ μας πρέπει νὰ κρατῆ τὸ σκῆπτρόν μας.
Εἰς καταιγίδος ὥραν πολυκίνδυνον
ἐπέβημεν τοῦ δήμου. Διὰ μάλιστα,
διὰ μυόπων μόλις ἐδαμάσαμεν
τὸν γαῦρον ἵππον. Ἄν μικρὸν ἐνδώσωμεν,
θεν' ἀποσείσῃ τὸν δειλὸν ἱππέα του,
θὰ τὸν πατήσῃ ὑπὸ σιδηρᾶν ὀπλήν.
Νὰ ἀρχῆς θέλεις πρὸς συμφέρον τῶν πολλῶν,
τὸ σὸν συμφέρον μεγαθύμως λησμονῶν.
Ἀγαθῆ τύχη! Ἄλλ' ἢ πολυθρύλλητος
αὕτη ἐλευθερία ἧς ὑπερμαχεῖς
τί εἶναι, τὸ ἠξεύρεις; Εἶναι ἄδεια
εἰς τὴν μωρίαν νὰ παρῶρησιάζηται,
εἰς τὴν κακίαν νὰ ὑψῆ τὴν κεφαλὴν,
κ' εἰς δημοβόρους καὶ εἰς δημοκόλακας
εἰς ὄλεθρον τὴν πόλιν νὰ κρημνίζωσι.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τὸ πῦρ, Κριτία, τὸ ἐξ οὐρανοῦ κλαπέν,
τοῦ Προμηθέως δῶρον θεοφθόνητον,

ἔξ οὗ τὸ φῶς πηγάζει, ὑφ' οὗ τρέφεται
 ἡ τέχνη, ἔθεν ἀπορρέει ἡ ζωὴ,
 αὐτὸ οὐχ ἦττον καταστρέφει πυρπολοῦν,
 καὶ περιβάλλει τοῦ Διὸς τὸν κεραυνόν.
 Μὴ τὴν ἐλευθερίαν μέμφου· μέμφθητι
 τὴν χρῆσίν της ἢ μᾶλλον τὴν κατάχρησιν.
 Τὴν κατακρίνεις ἄρχων· θὰ τὴν ἔκρινες
 ἄλλως, ἂν ἦσο ἐκ τῶν ἀρχομένων εἰς.

ΚΡΙΤΙΣ

Εἰπέ μοι εἰς τὰ δάση ἂν τοῦ Βρυλησσοῦ
 ποτὲ δὲν εἶδες δένδρον ἐν αἰρόμενον
 ὑπὲρ μυρίους θάμνους· ἂν τὸν ἀετὶν
 ποτὲ εἰς τὸν αἰθέρα δὲν ἐθαύμασας,
 ὑπὲρ τὰ φύλα τῶν χαμαιπετῶν πτηνῶν
 τὰς ἰσχυράς του πτέρυγας ταννύοντα.
 Τοιαύτ' ἡ φύσις. "Ἄλλ' εἰς ὕψος αἴρονται,
 ἔρπουσιν ἄλλοι. "Ἀρχουσιν ἢ ἄρχονται,
 καθ' ἣν βαθμίδα τῆς μεγάλης κλίμακος
 ὁ νοῦς τοὺς τάττει. Τί μοι μέλ' οἱ σκώληκες
 ἂν εἰς τὸ γῶμα σύρωνται, πατούμενοι
 ὑπὸ τὴν πτέρναν; Νὰ πατῶντ' ἐπλάσθησαν.
 Καὶ ποῦ, καὶ πότε τῆς ἐλευθερίας σου
 ἡ δύναμις ἐδείχθη ἡ σωσίπολις;
 Ποῦ ποτὲ εἶδες εἰς τὰ Παναθήναια
 τὸ ἄρμα νικηφόρον, ἂν ἠνίοχος
 δὲν τὸ ὠδήγει, ἂν τῶν ἵππων ἡ ὄρμη
 τὸ φέρη ἄνω κάτω κατὰ βούλησιν;
 Ἡ πόλις μας τοῦ Πέρσου ἦτον λάφυρον
 ἂν εἶς ἐν Μαραθῶνι τὴν διοίκησιν,

ὁ Μιλτιάδης, δὲν ἐσφετερίζετο,
ἂν εἶς ἐν Σαλαμῆνι, ὁ Θεμιστοκλῆς.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Υἱοὶ κ' οἱ δὺω τῆς ἐλευθερίας μας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Υἱοὶ τῆς ἴσως, ἔμωσ τὴν μητέρα των,
τὸν κίνδυνον ὡς εἶδον, κατακλείσαντες,
καὶ νεμηθέντες τὴν κληρονομίαν τῆς.
Καὶ πότε ἤρθ' εἰς δόξαν καὶ εἰς δύναμιν,
ὡς ἐν τοῖς ἄστροις ὁ φωστὴρ τῶν οὐρανῶν,
τῶν Ἀθηνῶν ἢ πόλις ὑπερήφανος;
Ὅτε κατόπιν τῆς μεγάλης του φρενὸς
ὁ εἶς, προσδέσας εἰς τὸ ἄρμα του αὐτὴν,
ὁ δημοκράτης βασιλεὺς, ὁ Περικλῆς,
τὴν ἤγειρεν εἰς ὕψος ἀπροσπέλαστον.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Κ' ἡμεῖς τὴν ταπεινοῦμεν. Ὑπεσχέθημεν
ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τῆς σωτηρίας τῆς
να κυβερνώμεν· καὶ πολλὰ καὶ σὺ κ' ἐγώ,
τὴν εὐνοίαν του ἄλλοτε θηρεύοντες,
ὑπὲρ τοῦ δήμου εἶπομεν κ' ἐπράξαμεν.
Σὺ δὲ καὶ παρὰ ξένοις πρόμαχος ἀρχῶν
ἐφάνης δημοφίλων, ἀπελευθερῶν
ζυγοῦ βαρέος τοὺς Πενέστας. Ὁφείλεις
τῶν Θεσσαλῶν τοῖς δούλοις περισσότερον
ἂφ' ὅ,τι ἐλευθέρους συμπολίταις σου;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πῶς; Τοῖς πολίταις δὲν παρεχωρήσαμεν
προθύμως πᾶν τὸ δέον, πᾶν τὸ δίκαιον;
Εἰς τρισχιλίους μεθ' ἡμῶν ἐνείμαμεν

τὴν μοῖραν ἴσῃν, καὶ οὐδὲν δυνάμεθα
 ἡμεῖς πρὸς τούτους οἱ τὸ πᾶν δυνάμενοι,
 καὶ οὐδὲ τὴν ζωὴν των διαθέτομεν.
 Πῶς; Δὲν εὐχαριστοῦνται; Πλείον' ἀπαιτοῦν;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Εἰς τρισχιλίους; Ἄρα οἱ τρισχίλιοι
 πάντες καὶ μόνοι εἰσὶν οὗτοι οἱ χρηστοί;
 καὶ πάντες εἰσὶ φαῦλοι οἱ ἐκτὸς αὐτῶν;
 Ἴσχυς εἰς ξίφους καθημένη ἀκωκὴν,
 ἔχει στενὴν τὴν βᾶσιν. Εὐρυνον αὐτήν.
 Τὴν πολιτείαν προσιτὴν κατάστησον
 εἰς πάντα ἔστις διὰ ξίφους ἢ φρενὸς
 νὰ τὴν συνδράμη δύναται. Τίς εὐκλεια,
 τί κέρδος ἄρα ἔσται τὸ ἡμέτερον,
 εἰς χειρᾶς μας ὁ δῆμος ἂν καταστραφῇ;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἐὰν ἡμεῖς φρονοῦντες δημοκρατικῶς,
 εἰς Κλέωνας τὴν πόλιν παραδίδωμεν,
 καὶ εἰς τοὺς ὑλακτοῦντας κύνας τῆς Πνυκὸς,
 ἂν καθ' ἡμῶν συνομωσίας πλέκωμεν,
 τὸν δῆμον τότε, τότε καταστρέφομεν.
 Δὲν ἔλαβον τὸ σκῆπτρον ὅπως τὸ ἰδῶ
 θραυόμενον ἀθλίως εἰς τὰς χειρᾶς μας.
 Φθονεῖται ἡ ἀρχὴ μας. Περικάθηνται
 πολλοὶ, ἐν σκότει θίγοντες τὰ ξίφη των.
 Τὰς μηχανὰς των στήνουσιν, ἐλπίζοντες
 ἔνδοθεν ἴσως, παρ' ἡμῶν τὴν ἀρρώγην.
 Μάται' ἐλπίδες! φροῦδοι κόποι! Ἀγρυπνῶ.
 Οὐδ' ἔμφρονα θὰ εἶπω τὸν θελήσοντα
 καὶ λίθον νὰ κινήσῃ τοῦ φρουρίου μας.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μ' ὑπολαμβάνεις τῶν Ἑριάκοντα ἐχθρόν.
Σὲ ἐννοῶ, Κριτία.

ΚΡΙΤΙΛΣ

Μὲ παρεννοεῖς.

Μὴ πῶς σ' ἐλέγχω φρόνει, πῶς σὲ παραινῶ.
Ὁ φθόνος, ἡ κακία μᾶς προσβάλλουσι.
Τὴν φάλαγγά μας πρέπει νὰ συσφίξωμεν,
καὶ νὰ συνασπισθῶμεν. Εἴμεθ' ἀσφαλεῖς,
ἂν μᾶς συνδέῃ σύμπνοια ἀδελφική,
χειρ χειρ' ἂν νίπη, δάκτυλος τὸν δάκτυλον.
Τῆς ἀρετῆς ἐργάται, ἅς ἀσκήσωμεν
τῶν ἀρετῶν τὴν πρώτην, τὴν ὁμόνοιαν.
Τὴν ἐξουσίαν καθὼς ἔχομεν κοινήν,
κοινοὺς καὶ τοὺς κινδύνους καὶ τὰ κέρδη τῆς,
ἐχθροὺς καὶ φίλους τοὺς αὐτοὺς ἅς ἔχωμεν.
Ὁ λάλος ῥήτωρ τί ζητεῖ ὁ Σικελός;
Διὰ ῥημάτων ἐπιβούλως τορευτῶν
περισσοτέχνους φράσεις συντιθέμενος
τὸν κοῦφον ὄχλον ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν,
καὶ σπείρει στάσεις, καὶ φυσᾶ διχόνοιαν.
Εἰς τί ὁ ξένος οὗτος ἀναμίγνυται;
Ἄς ἀποτίῃ πλήρες τὸ μετοίκιον,
καὶ μὴ φροντίζη ἄλλως περὶ Ἀθηνῶν
ὁ βέλτιστος Λυσίας. Πλέ' εἰς τὸν χρυσὸν
ὁ παραξίας λογοκάπηλος αὐτός,
καὶ δὲν εὐχαριστεῖται, οὐδὲ ἡρεμεῖ.
Ἄν σωφρονῶμεν, τὰ σχολεῖα πανταχοῦ
τοῦ λόγου νὰ κλεισθῶσιν ἅς φροντίσωμεν,
τὰ τῆς κακοτεχνίας ἐργαστήρια.

Προσέτι τούτους τοὺς ἐχθροὺς τῆς πόλεως
τοῦ ὑπερόπτου πλούτου ἄς γυμνώσωμεν,
δι' οὗ μᾶς πολεμοῦσι. Κ' ἡ ἀσφάλεια
ἡμῶν, καὶ τὸ συμφέρον, τοῦτο ἀπαιτεῖ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Καὶ πῶς, Κριτία ; . . .

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τοὺς διανεμόμεθα.

Πάντες εἰσὶ θανάτου ἄξιοι· εἰσὶν
οἱ θησαυροὶ τῶν τῶν ἰδρώτων προῖόν
τῶν ἡμετέρων. Εἰς ἡμᾶς ἀνήκουσιν
αὐτοδικαίως. Ὁ Λυσίας ἔστω σός.
Ἐγὼ ἀρκοῦμαι τὸν Πολέμαρχον λαβὼν,
τὸν ἀδελφὸν ἐκείνου. Τοῖς συνάρχουσι
μερίδας ἴσας πρέπει ν' ἀπονεύωμεν.
Εὐκόλως τοῦτο. Ἄφθονοι ἀπόκεινται
εἰς τὸ γενναῖον μετοικοτροφεῖόν μας.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πῶς ! Μοὶ προτείνεις . . .

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μὴ εἰπῆς πῶς σ' ἀδικῶ.

Εἶν' ἡ μερίς σου ἡ μερίς τοῦ λέοντος.
Τῶν ἀσπιδίων δι' ἐμέ τὸν χαλκουργόν,
σκευῶν ἀχρείων εἰς εἰρηνικοὺς καιροὺς,
ἐπιφυλάττω, δίδων σοι τὸν πλούσιον
εἰς λόγους, ὅμως κ' εἰς οὐσίαν ἐμφανῆ.
Καὶ ὁ Λυσίας καὶ ἡ τράπεζά του σή.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Φρικτόν, Κριτία, λέγεις.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Διατί φρικτόν;

Μὴ τὰς κοινὰς προλήψεις. Ἄς σκεπτώμεθα
 ἐλεύθεροι τὴν φρένα. Ἐλησμόνησας
 πῶς ἵππος ἀδδηφάγος εἶν' ἢ τυραννίς;
 Τῶν ξένων ἄς τὴν θρέψη ἢ χρυσῆ κριθή.
 Ἄν δ' ἀπ' αὐτῶν τὴν πόλιν ἀπαλλάξωμεν,
 θὰ μᾶς ὀφείλῃ στέφανον εὐεργετῶν.
 Μὴ δειλιῶμεν, καὶ προβῶμεν ἀνδρικῶς.
 Ἴδου ἢ χεῖρ μου. Τεῖνόν μοι τὴν χεῖρά σου.
 Συνδεδεμένοι εἴμεθ' ἀκατάβλητοι.
 Δεσμὸς δ' ὑπάρχει ἐξ ἀνθίων μὲν πλεκτὸς,
 ἀδαμαντίνου ἔμως ἀρρήκτοτερος.
 Ἄς ἐνωθῶμεν δι' αὐτοῦ, ἄς γίνωμεν
 ἓν ξίφος, ἓν συμφέρον, μία δύναμις,
 καὶ τότε ἔλθétω καθ' ἡμῶν ὅστις τολμᾷ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Καὶ τίς δεσμὸς ὑπάρχει, ὃν ὡς ἔδεσε
 νὰ θραύσῃ τὸ συμφέρον δὲν θὰ δυνηθῆ;
 Τίς εἶναι οὗτος;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἶναι ἢ Καλλίππη σου.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πῶς;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Σοὶ προτείνω οὐχὶ ἄσημον γαμβρόν.
 Ἴσχυν καὶ πλοῦτον ἔταν συνενώσωμεν,
 εἰς τὸν βραχίονά μου θὰ στηρίζεται,

τὸ μέτωπον ὑψοῦσα ὑπερήφανον,
 ὡς οὐδεμία τῶν κορῶν τῆς Ἀττικῆς.
 Καὶ ὑπ' ἐκείνην, ὑπὸ σέ καὶ ὑπ' ἐμέ
 θὰ κύπτ' ἡ πόλις τῶν κλεινῶν Κεκροπιδῶν.
 Τί λέγεις;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ὅτ' εἰς βάσιν ἴσταται χωλὴν
 ἀρχὴ εἰς βίαν καὶ οὐχὶ εἰς εὖνοιαν
 ἰδρυομένη. Δῶρ' ἂν δαφιλεύωμεν
 εἰς τρισχιλίους, ἀλλ' ὑπερτρισχίλιοι
 εἰσὶν οἱ τὴν ἀρχὴν μας βδελυττόμενοι.
 Εἰς μυριάδας οἱ οἰκοῦντες μέτριοι
 τὴν πόλιν ἀριθμοῦνται. Ἡ φιλότεχνος
 δραστηριότης τῶν ἀνδρῶν τὴν χώραν μας
 δοξάζουσα πλουτίζει. Ψῆφον ἡ Ἑλλάς
 μέλαιναν πάντως θέλει ρίψει καθ' ἡμῶν,
 ἂν πρὸς χρησίμους ἀνδρας κακουργήσωμεν,
 ἐφ' ὧν ἐκτείνει τὴν σεπτὴν αἰγίδα τοῦ
 ὁ κοινὸς νόμος, καὶ ὁ Ζεὺς ὁ Ξένιος.
 Τὴν ἀδικίαν σπείρων, τὴν καταστροφὴν
 θερίζεις.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Βλέπω. Οὐδ' ὁ ἀσπονδότερος
 ἐχθρὸς μας ἄλλως θὰ ὠμίλει. Οἱ θρασεῖς
 διαβολεῖς τῶν ἔργων καὶ σχεδίων μας
 ἀπὸ τοιούτων σκέψεων ἀρύονται
 τὰ ἰοβόλα βέλη των, καὶ πρῶτος σὺ
 τοῦ οἴκου σου σαλεύεις τὰ θεμέλια.
 Ἄν αἰφνιδίως καταπέσ' ἡ ὄροφῆ,

μὴ ἄλλους ψέγε, καὶ μὴ ἄλλους αἰτιῶ.
Καὶ περὶ τῆς Καλλίππης τί μοι ἀπαντᾷς;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Εἶν' ἡ Καλλίππη, τὸ ἠξεύρεις, μόνη μου
θυγάτηρ. Ἄλλο ἄνθος εἰς τοῦ βίου μου
τὸν κῆπον δὲν βλαστάνει, οὐδὲ τὸν κοσμεῖ.
Κατὰ τὸν νόμον εἶμαι κύριος αὐτῆς·
ἀλλὰ κατὰ τὸν νόμον τῆς καρδίας μου,
ἐκεῖν' εἶναι κυρία ἑαυτῆς κ' ἐμοῦ,
τῶν πράξεων κυρία καὶ τῆς τύχης της.
Ἢ πρότασίς σου, ὦ Κριτία, μὲ τιμᾷ.
Ἄλλ' ἡ Καλλίππη θέλει τὸν νυμφίον της
δι' ἑαυτῆς ἐκλέξει, τὸν ἀρέσκοντα
αὐτῇ, καὶ ὄχι τὸν ἐμοὶ συμφέροντα.
Θὰ τῇ εἰπῶ τὴν πρότασιν, καὶ ἄς σκεφθῇ.
Ἢ θέλησίς της ἔσται θέλησις ἐμή.
Ἄλλὰ θὰ λύσης τοῦ Θρασύλλου τὰ δεσμά;
Ἐκ τοῦ θανάτου θὰ τὸν σώσης;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Βλέπομεν.

ἽΟμίλησον πρὸς τὴν Καλλίππην, φίλτατε·
τὴν θέλησίν της μάθε. Πάλιν βλέπομεν
περὶ Θρασύλλου. Δὲν ἀρνεῖσαι πῶς κ' ἐγὼ
δίκαιον ἔχω νὰ σκεφθῶ. Ὑγίαινε. (Ἀναχωρεῖ).

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (μόνος)

Δὲν σ' ἐννοῶ, νομίζεις; ὦ! σ' ἐνόησα.
Τὴν εἰρωνεῖαν ἔχεις εἰς τὰ χεῖλη σου,
τὴν ἀπειλὴν ἐντός σου· κ' οἱ Τριάκοντα
κατὰ ἐννέα κ' εἴκοσι σοὶ φαίνονται
πῶς πλεονάζουν. Μὴ ἀποκοιμώμεθα.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (επισερχομένη δραμαίως)

Λοιπὸν, λοιπὸν, ὦ πάτερ, λοιπὸν ἔστερξεν;
Ἐνέδωκεν; Ἐσώθη; Πάτερ, σιωπῆς!

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Καλλίππη!

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λέγε, λέγε, τὸν ἐφόνευσε;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ζῆ ἔτι.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἔτι! Ὄστε ἀπεφάσισε
τὸν θάνατόν του, καὶ τὸν κύβον ἔρριψε
τοῦ αἵματος; Ματαία πᾶσα τοῦ λοιποῦ
προσπάθεια, ματαία πᾶσα δέησις;
Βωθὴ εἰς τοῦ θηρίου τὴν ψυχὴν σιγᾶ
τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων ἢ χορδῆ!
Ἄνισχυρος ἐδείχθη καὶ ἡ σὴ αἰγίς,
καὶ ἡ τοῦ δήμου εὐνοία· ἀνίσχυροι
οὐκ ἦσαν καὶ οἱ θρῆνοι οἱ ἀκοίμητοι
τῶν ὀφθαλμῶν μου, κ' οἱ τοῦ στήθους κοπετοί.
Λοιπὸν κατεδικάσθη; καὶ οὐδεὶς ἔστι
σωτὴρ, προστάτης, βοηθός, παρήγορος;
Οὐδεὶς τι, πάτερ, δύναται; οὐδεὶς; οὐδεὶς;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Φεῦ! Δύναταί τις, θύγατερ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Αὐτός;...

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Αὐτός

ἂν οὐκ θελήσῃ τοῦτο, εἰν' ἀμφίβολον.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄμφιβολον; Τίς εἶναι; Ἄν ἀμφίβολον,
λοιπὸν δὲν εἶναι καὶ ἀδύνατον. Λοιπὸν
ἂν προσπεσοῦσα, ἂν θρηνοῦσα δεηθῶ,
ἴσως τὸν κάμψη ἢ φωνή ἢ γοερά,
ἢ ὄψις ἢ ὠχρά μου. Ἄλλος δεύτερος
Κριτίας δὲν ὑπάρχει. Ποῖος εἶν' αὐτός;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μὴ ἔχ' ἐλπίδα.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄγνοεῖς τὴν τόλμην μου.
Ἐλπίδος ἂν ὑπάρχη ἀμυδρὸς σπινθήρ,
θ' ἀνάψω φλόγα ἐξ αὐτοῦ. Τίς εἶναι; τίς;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Φεῦ! Εἶσαι σύ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τί λέγεις; Πῶς; πῶς εἶμ' ἐγώ;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ὁ τοῦ Θρασύλλου διαθέτων τὴν ζωὴν...

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λοιπὸν;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Εἰς γάμον ὁ Κριτίας σὲ ζητεῖ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Δὲν εἶναι τοῦτο. Ὁχι.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Εἶναι, κόρη μου.

Τὸ Λαύριον στειρεύσας, τὰ δημόσια
ταμεῖ' ἀπορρόφησας, κ' εἰς τῶν πολιτῶν
τὰ αἵματα βυθίζων τοὺς βραχίονας,

μὴ κ' ἐξ αὐτῶν χρυσοῦ ἀντλήσῃ ψήγματα,
 ἐστράφη ἤδη καὶ πρὸς τὸν συνάρχοντα,
 ζητῶν νὰ μεταλλεύσῃ ἔσχατον αὐτόν.
 Ἡ λαμπρὰ προῖξ σου, θέλγητρον πανίσχυρον,
 διερεθίζει τὴν πλεονεξίαν του.

ΚΑΛΙΠΠΗ

Τὴν προῖκα θέλει; Δὸς την, κ' ἐξαγόρασον
 διὰ χρυσοῦ ἀτίμου τὸν ἀτίμητον.
 ὦ! ποία δόξα, χαρὰ ποία δι' ἐμέ,
 πτωχὴ νὰ μείνω τὴν ζωὴν του σώζουσα!
 Πῶς τῶν Ἐλευσίνων ἔταν ἡ πομπὴ
 τὸν Κηφισὸν διέλθῃ, εἰς τὴν γέφυραν
 θὰ ἴσταμαι ἐπαῖτις ὑπερήφανος,
 τοῖς διαβάταις τείνουσα τὴν χεῖρ' αὐτήν,
 ἥτις τὸν πρῶτον ἔσωσε τῶν πολιτῶν!
 Δὸς ὅ,τι ἔχω, καὶ πλουσία ἔσομαι
 ὑπὲρ ἐκεῖνον τὸν πολὺχρυσον Λυδόν.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Δὲν τὸν γνωρίζεις ταῦτα λέγουσα. Ὁμῶς,
 ἀλλ' ὑπερόπτης ἐνταύτῳ καὶ ἀπληστος,
 ἀρπάζει, δὲν λαμβάνει. Θεὸν ἀπέρριπτε,
 περιφρονῶν, τὴν δόσιν τὴν ἀβίαστον.
 Καθὼς ὁ λέων, καὶ αὐτὸς τὴν λείαν του
 κτῆμα ἢ θῦμα θέλει, ὄχι δωρεάν.
 Πλὴν τούτου ἐμὲ θέλει· θέλει διὰ σοῦ
 δεσμώτην νὰ μὲ σύρῃ εἰς τὸ ἄρμα του,
 τυφλὸν τῆς τύχης, τῶν βουλῶν του ὄργανον,
 καὶ ὑπηρέτην τῆς φιλοδοξίας του.
 Προσέτι ἔμωσ, καὶ πρὸ πάντων, θέλει σέ,
 τὸ κάλλος καὶ τὴν ὥραν, καὶ τὴν χάριν σου·

διότι ἔχει τὴν ψυχὴν εὐαίσθητον
εἰς τὰς θωπείας τοῦ υἱοῦ τῆς Κύπριδος,
καὶ στίχους ψάλλει ὁ παρῆλιξ ἔραστής.
Σὲ ἢ ἐκεῖνον, ταύτην δίδει ἐκλογὴν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἐκλογὴν δίδει; Καὶ ὑπάρχει ἐκλογὴ;
Εἰς τὴν θεότητά του, εἰς τὸν θάνατον
θυσίαν θέλει; Εἴμ' ἐγὼ τὸ σφάγιον.
Ζωὰς μυρίας ἐὰν εἶχον, ἔδιδον
αὐτὰς προθύμως διὰ μίαν του στιγμὴν.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Σὲ παραφέρει ἢ ἀπελπισία σου.
Σὲ θέλει νύμφην, δὲν σὲ θέλει σφάγιον.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Μὲ θέλει νύμφην; Ἐστεμμέν' εἰς τὸν βωμὸν
Θενὰ προσέλθω· ἀλλ' εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ
τὸ αἷμά μου θὰ ρεύσῃ, κ' εἰς τοὺς πόδας του
νεκρὰ θὰ πέσω, ἱερεῖον τέλειον.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πλὴν δὲν τὸν σώζεις διὰ τούτου.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄληθῆ,

βέβαια λέγεις, φοβερά, ὦ! φοβερά!
Διπλὴν ἐμπρὸς μου σκάπτων ἄβυσσον, ζητεῖ
τὸν θάνατόν του, ἢ τὴν δυστυχίαν μου.
ᾠ ἐπινοίας πονηρᾶς, ἦν καὶ αὐταὶ
αἱ Ἐριννύες ὅ' ἀπετροπιάζοντο!
ᾠ ἀμηχάνου θέσεως! Ποῦ θὰ στραφῶ;
Τί θενὰ πράξω; — Ξίφος ἐπικρέμαται
ἐπὶ τὴν φίλην κεφαλὴν του, κ' ἔρωτῶ;

Θὰ βοηθήσω. Καὶ τί εἶναι τῆς ζωῆς
ἢ εὐτελῆς θυσία; Πολλαπλάσιον
αὐτῆς νὰ δώσω· πᾶσαν εὐτυχίας μου
ἐλπίδα εἰς τὸν βίον τὸν ἐπὶ τῆς γῆς,
καὶ πᾶσαν Ἑλυσίων εἰς τὸν ἔπειτα.
Εἰς τὸν Κριτίαν, ἔστω, θῦμα δίδομαι·
κ' ἔστωσαν πᾶσαι αἱ στιγμαὶ τοῦ βίου μου
σειρὰ βασάνων ὑπὲρ σωτηρίας του.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Νύμφη νὰ γίνῃς τοῦ Κριτίου συναινεῖς!

ΚΑΛΑΪΠΠΗ

Νύμφη του, εἶπες; νύμφη του; Ἐγὼ αὐτοῦ
νὰ γίνω νύμφη; Καὶ τὸ εἶπες; ἢ ἐγὼ,
ἐγὼ τὸ εἶπα; Τίني δικαίωματι;
Δὲν εἶμαι ἄλλου νύμφη; κ' αἱ ψυχαὶ ἡμῶν
δι' ἱεράς ἐγγύης δὲν συνδέονται;
Τῶν καρδιῶν μας τὸν δεσμὸν ῥηγγύουσα,
τὴν ὑπαρξιν δὲν σχίζω ἀμφοτέρων μας;
Ναί, τὴν ζωὴν μου, ναί, τὴν εὐτυχίαν μου
νὰ διαρρίψω εἰς οὐδὲν λογίζομαι.
Πλὴν τίς μοι δίδει τὸ αὐτὸ δικαίωμα
κ' εἰς τὴν ἐκείνου εὐτυχίαν; Τῆς ζωῆς
τὸ πικρὸν δῶρον θὰ δεχθῆ, ἂν ἡ ζωὴ
νεκρά, δηλητηρίου πλήρης τῷ δοθῆ;
Τοιαύτη ἔσται δι' αὐτὸν, ἀβίωτος.
Μοὶ τὸ διδάσκει ἢ πιστὴ καρδιά μου.
Καὶ οὕτως εἶναι ἄφρων, οὕτως ἀγενής,
ὥστε νὰ λάβῃ χαίρων εἰς ἀντάλλαγμα
προσκαίρου βίου πόνον ἀτελεύτητον;
Ποτὲ, ποτὲ δὲν θέλω ἀνεχθῆ, ποτὲ,

ἐγκαυχωμένη ἐπὶ σωτηρία του,
 νὰ γίνω δολοφόνος τῆς καρδίας του.
 Καὶ ὁ Θρασύλλος ἐπὶ τοῦ Ἀχέροντος
 νεκρὰν θὰ μ' ἀπαντήσῃ, ὄχι ἄπιστον.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Καὶ πρὸς τὰς ἀπειλάς του ἀδιάφορος,
 ἀρνεῖσαι ἐπομένως, ἢ τί θέλεις;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τί;

Διὰ φωνῆς ἠχούσης ὑπὲρ σάλπιγγα,
 τὸν ὄχλον νὰ ἐλέγξω τὸν οὐτιδανὸν
 τῶν Ἀθηναίων, λαγωῶν δειλότερον,
 ὅστις αὐχένα, τρέμων, κύπτει δουλικὸν
 ὑπὸ τυράννου ὕβριστοῦ αὐθάδειαν,
 τῆς δόξης ἐπιλήσμων καὶ τῆς ἀρετῆς
 τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος·
 νὰ τὸν ἐγείρω, καὶ εἰς πρᾶξιν ἀνδρικὴν
 τὴν ναρκωθεῖσαν νὰ ὀπλίσω χειρὰ του.
 Τί θέλω; Οἴμοι! Ἡ ἀνίσχυρος ἐγὼ
 τί θέλω; Ν' ἀποθάνω! Αἱ κεναὶ κραυγαὶ
 τὸν ληθαργοῦντα δῆμον μάτην πλήττουσι,
 τὰς ἄκρας μάτην τοῦ Ὀλύμπου τὰς κωφάς.
 Ναί, ν' ἀποθάνω, καὶ νὰ φύγω ἀπ' αὐτοῦ
 τοῦ ἐπὶ γῆς ταρτάρου.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

ὦ Καλλίππη μου,
 τί λέγεις; Οὕτω τὴν ἀγκάλην τοῦ πατρὸς
 νὰ φύγῃς θέλεις, σὺ, ἡ μόνη φίλη του,
 τὸ μόνον τῆς ζωῆς του ἐγκαλλώπισμα;
 Δὲν μ' ἀγαπᾷς;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Συγχώρει. Ναι, σέ αγαπῶ.

Ἄλλὰ νὰ ζήσω εἰς τὴν γῆν τὴν ζοφεράν
ὅθεν ἐκεῖνος ἔφυγε, δὲν δύναμαι.

Εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ἄδου τὸν ἀνήλιον,
ἐκεῖθεν ἀνατείλη δι' ἐμέ τὸ φῶς.

Ἐκεῖ πλανᾶται ἡδ' ἡ φίλη του σκιά.
Κατόπιν της μὲ νεύει. Τὴν ἀκολουθῶ
κ' ἐκεῖ θὰ περιμείνω ὡς νὰ καταβῆς.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ (εἰσερχόμενος)

Καλλίππη!

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τίς!

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τίς εἶναι;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Σὺ, Θρασύλλε;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Σύ;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἦκω νεκρῶν κευθμῶνα... ὡς ὁ ποιητῆς
ὁ μέγας λέγει.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ζῆς! Ἐσώθης λοιπόν! Ζῆς!

Ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ ἄδου πῶς διέφυγες;

Τίς μ' ἔλυπήθη; Ποῖος σ' ἔσωσε Θεός;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Θεὸς δὲν ἦτον ὁ ἐλευθέρωσας με.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἄπαξ λοιπὸν φιλάνθρωπίας αἴσθημα
εἰς τοῦ Κριτίου τὴν ψυχὴν ἀνέτειλεν;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Οὐδ' ὁ Κριτίας ἦτον.

ΚΛΑΔΙΠΠΗ

Οὔτε; Τίς λοιπὸν;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τίς ἦτον;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἡ Λαμία.

ΚΛΑΔΙΠΠΗ

Ἡ Λαμία; Τίς

εἶν' ἡ Λαμία;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Μὴ ἐρώτα. Τ' ὄνομα
εἰς τὴν ἀγνήν σου δὲν ἀρμόζει ἀκοήν.
Γυνὴ μεγάλως δυναμένη παρ' αὐτῶ,
τὰ κλειῖθρα τῆς εἰρκτῆς μου τὸν ἐβίασε
νὰ λύσῃ ἄκων.

ΚΛΑΔΙΠΠΗ

ὦ γυνὴ φιλτάτη μοι!
Εἴ τις ἂν εἶναι, τῆς εὐγνωμοσύνης μου
τὸν φόρον ἔχει. Ἐκ ψυχῆς τὴν ἀγαπῶ.
Ἄλλ' ἂν ἐσώθης σήμερον, καὶ δι' αὐτῆς
τὸν φάρυγγα τοῦ ἄδου ἂν διέφυγες,
μὴ χρονοτρίβει, μὴ νομίζου ἀσφαλῆς.
Παραμονεύει περὶ σὲ ὁ θάνατος.
Ὅ λέων ὡς ὠσφράνθη αἵματος ὀσμὴν,
ἐμάνη, καὶ μεθύων περιλείχεται.

Τοῖς Ὀλυμπίοις ἡ εὐγνωμοσύνη μου
βαθεῖα εἶναι ὅτι σ' ἐπανάφερον·
ἀλλ' ἤδη μ' εἶναι ἄδωρον τὸ δῶρόν των
ἐν ὄσω βλέπω ἀγρυπνοῦσαν περὶ σέ
τὴν τυραννίαν, καὶ ὀρθὸν τὸν κίνδυνον.
Μὴ μένε, φύγε, ὄσω εἰς' ἐλεύθερος.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Νὰ φύγω ;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ναί, νὰ φύγῃς. Ἐπικρέμαται
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου ψῆφος φονικὴ,
ὡς ἡ μοιραία θέλησις, πανίσχυρος.
Ἄν εἰς ἐταίρας νεύματα ὑποκλινῆς
σ' ἀφῆκε στιγμὴν μίαν, ὠφελήθητι
πρὶν ἢ στιγμὴ παρέλθῃ. Μὴ τὴν λείαν του
νομίζῃς πῶς ἀφήνει. Παίξει μετ' αὐτῆς.
Φύγε καὶ σπεῦσον.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἡ φυγὴ ἢ θάνατος
λοιπὸν ἡ μοῖρα θεὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ
τῶν Ἀθηναίων ; Τῆς ἐρήμου πόλεως
μετ' οὐ πολὺ τὴν θέσιν θεὰ μένωσιν
ἐλέγχοντες οἱ τάφοι τοῦ Κεραμεικοῦ ;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄν, ὦ Θρασύλλε, ἀγαπᾶς . . . τί νὰ εἰπῶ ;
πρὸς τὴν ζωὴν σου εἶσαι ἀδιάφορος·—
ἀλλ' ἂν ἡμᾶς οἰκτείρῃς, ἂν μᾶς ἀγαπᾶς,
ἂν τὴν ζωὴν μου θέλῃς, εἰς τὸ βάραθρον
νὰ μὴ ριφθῶ ἂν θέλῃς τῶν δυστυχιῶν,
ὑπαγε, φύγε, σῶτόν με σωζόμενος.

Ὡς κενούς λόγους ταῦτα μὴ ἐκλάμβανε.
 Σὺ δὲν ἤξεύρεις, δὲν νοεῖς, δὲν δύνασαι
 τὸ μέλαν βάθος τῆς ἀβύσσου νὰ ἰδῆς.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Μὴ μ' ἀποπέμπης, καὶ τοσοῦτον μὴ φοβοῦ.
 Τὸ σκότος μόλις τὸ ταρτάρειον φυγῶν,
 εἰς σὰς ἀνῆλθον· καὶ ν' ἀφήσω ἀπαιτεῖς
 ὑμᾶς, δι' οὓς καὶ μόνους ἀγαπῶ τὸ φῶς;
 Μακράν σας θὰ μοὶ εἶναι τάρταρος ἢ γῆ,
 ἀβίωτος ὁ βίος.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λοιπὸν ἄκουσον,
 πῶς ὁ Κριτίας, οὐ βιβρώσκει τὴν ψυχὴν
 φιλοδοξίας καὶ φιλαργυρίας φλόξ,
 πρόσωπον αἴφνης ἔραστοῦ ὑποδυθεὶς,
 ἤλθε κ' ἐζήτει, ναί, μ' ἐζήτει νύμφην του.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Καλλίππη! . . .

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ναί, τὴν χεῖρα καὶ τὸν πλοῦτόν της
 καὶ τὴν ἐπιβροχὴν μου θέλει ἐνταυτῶ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ (πρὸς τὴν Καλλίππη)

Καὶ μένεις ἔτι; Σὺ νὰ φύγης πρόφθασον.
 Σ' ἐπέρριψεν ἡ μοῖρα εἰς τὴν τροχίαν
 τῶν συμφερόντων, τῶν ἀγρίων του παθῶν,
 καὶ μένεις; καὶ δὲν τρέμεις; καὶ δὲν κρύπτεσαι;
 Θὰ σὲ συντρίψῃ, ἢ βορά του θὰ γενῆς,
 καὶ μετὰ φρίκης θὰ ἰδῇ ὁ ἥλιος
 νὰ νυμφευθῇ ὁ ὄφις τὴν περιστερᾶν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἐμὲ ἐνταῦθα παρὰ τὸν πατέρα μου
 δεσμεύ' ἢ μοῖρα· σὺ δὲ εἶς' ἐλεύθερος.
 Ἐν ὄσῳ μένεις εἰς τὴν ἐξουσίαν του,
 ἄοπλος εἶμαι, καὶ δειλὴ, καὶ ἀνανδρος,
 καὶ διὰ σέ δεσμία. Ἀναχώρησον.
 Ἐκτὸς λαβῆς του ἄπελθε, καὶ θὰ ἰδῆς
 νὰ γίνῃ τίγρις ἢ δειλὴ περιστέρα.
 Ἄς ἔλθῃ τότε μετὰ τῶν δημίων του,
 τῶν ὄπλων του, τοῦ ὄγκου τοῦ τυραννικοῦ·
 ἄς ἔλθῃ νὰ γνωρίσῃ πῶς συντρίβεται
 τὸ γαῦρον κῦμα τῆς ὑπεροψίας του
 εἰς γυναικὸς ἀνδρίαν· πῶς τὸν ἀψηφῶ.
 Ἄλλὰ πρὸ τούτου θές, ὦ! θές ἐν ἀσφαλεῖ
 τὴν κεφαλὴν σου. Φύγε.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἵποχώρησον,
 καὶ μὴ ἐκθέτης σοῦ τὴν ὑπαρξιν, κ' ἐμοῦ
 τὴν ἐξουσίαν. Ἵπὲρ σωτηρίας σου
 ἰσχὺν δὲν ἔχω. Ὅμως πρέπει νὰ σωθῆς.
 Πρέπει, σοὶ λέγω· οὐχὶ, ἔστω, δι' ἡμᾶς,
 οὐχὶ πρὸς χάριν ταύτης, ἧς ὁ θάνατος
 τὸ θλιβερόν σου ἔσται ἐπιτάφιον,
 ἀλλὰ...

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Καὶ ἔχω ἄλλο τι τὸ εἰς τὴν γῆν
 δεσμευόν με εἰσέτι;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τὴν πατρίδα σου.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Σὺ μοὶ τὸ λέγεις, Θηραμένη;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πῶς ἐγὼ,

σ' ἐκπλήττει; ἢ νομίζεις πῶς ἐκάθησα
μετὰ τῶν ἄλλων ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς,
ἔπως τοῦ δεῖπνου ἐμπλησθῶ τῶν Ἀρπυιῶν,
εἰς αἵματος φιάλην μεθυσκόμενος;
Μὲ ἀδικεῖς, Θρασύλλε. Μὴ ὡς οἱ πολλοὶ,
καὶ μὴ ὡς ὁ Κριτίας, παρεξήγει με.
Ἄν εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὴν λαοστυγῆ
ἰστάμενον μὲ βλέπῃς κ' ἐπιμένοντα,
μὴ φιλαρχίαν μ' ἀποδίδῃς ἀγενῆ.
Ἡ μέριμνά μου ἂν ἐμὲ ἀπέβλεπε,
τὸ ῥάκος τοῦτο τὸ εἰς αἵματα βαφέν
θα ἔσχιζον ἀμέσως, καὶ τὰς σάρκας μου
ἐὰν ἀπέσπα, ὡς τοῦ Νέσσου ὁ χιτῶν.
Ἄλλὰ ἐντός μου τὸ συμφέρον ὁμιλεῖ
τῶν Ἀθηναίων, ὄχι τῶν Τριάκοντα.
Ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν τυράννων ἵσταμαι
ἐπίσκοπός των, ὄχι δορυφόρος των·
ἐξ ἀσθενείας ἀνεχόμενος πολλὰ,
ἔπως πολλὰ κωλύω. Εἰς τὸν κλύδωνα
κυμάτων ἀντιτύπων βλέπων ἄφετον
κ' ἐγγίζουσιν τὴν πόλιν νὰ περιτραπῆ
νῦν ὑφ' ὄρμην πνευμάτων ὀχλοκρατικῶν,
νῦν ὑπὸ βίαν τυραννίας, τὴν ὀρθῶ,
εἰς ἑκατέραν ἀπερείδων τῶν πλευρῶν.
Οὔτε τοῦ δήμου, οὔτε τῶν ὀλιγαρχῶν,
ἀλλ' εἶμαι μόνον τῆς πατρίδος πρόμαχος.

Πλὴν μάταιοι ἀγῶνες! Δὲν ὀρθοπλοεῖ
 τὸ σκάφος πλέον. Κινδυνεύει αὐτανδρον.
 Τὸ προσαράσσει εἰς σκοπέλους ἄφροντις
 ἢ ἄφρων κυβερνήτης. Τὸ ναυάγιον
 ἐπέστη· ὑπεκφεύγει τὸ πηδάλιον
 τὴν χειρά μου. Βιαίως τὸ κατέκτησεν
 ἡ τυραννία, καὶ τὴν πόλιν ἀπειλεῖ
 εἰς αἵματα νὰ πνίξῃ. Ζῆθι, σῴθητι.
 Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ριφθῆτε τολμηρῶς
 εἰς τοὺς ἀνεμοπλήκτους κάλους, σῶζοντες.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ὁ λόγος οὗτος, ὦ Θηράμενες, ἀρκεῖ
 ὅπως ἐκ νέου μὲ καλέσ' εἰς τὴν ζωὴν.
 Ἀλληλομάχων αἰσθημάτων σύγκρουσις
 μ' ἦτον ὁ βίος. Σᾶς ἡγάπων· ἀλλ' εἰς σέ
 τὸν τύραννον ἐμίσουν. Καὶ τ' ἀνάπαλιν,
 κατὰ τῆς τυραννίας ἔμπλεως ὀργῆς,
 δὲν ὠπλιζόμεν κατ' αὐτῆς, περίφοβος,
 μὴ ἀπαντήσῃ ἡ αἰχμὴ τοῦ ξίφους μου
 εἰς τὰς ἀγρίας τάξεις τῆς τὸ στῆθός σου.
 Ἀλλ' ἤδη, ὅτε ἀνευρίσκω μεθ' ἡμῶν
 συντεταγμένην τὴν βαθεῖαν φρένα σου,
 κ' ἐν μέσῳ φαύλων πειρατῶν τῆς πόλεως
 φρουρὸν σὲ βλέπω ἄγρυπνον τῆς πρῶρας τῆς,
 ἀπλοῦν προσλάμπει τὸ καθῆκον εἰς ἐμέ.
 Ἐκ τοῦ ὀλέθρου τὴν πατρίδα χρεωστῶ
 νὰ σώσω, ἢ νὰ πέσω προμαχῶν αὐτῆς.
 Ἐν ὅσῳ μία αἵματος τὰς φλέβας μου
 ῥανίς θερμαίνει, δι' αὐτὴν θενὰ χυθῆ.
 Μικρὰ βεβαίως ἡ σπονδῆ, οὐδ' ἐπαρκῆς

τὸ στίγμα ν' ἀποπλύνῃ τὸ τυραννικόν.
 Ἄλλὰ κ' ἡ ἐλαχίστη νοτὶς αἵματος
 ἀπὸ θερμῆς καρδίας, γονιμοποιεῖ
 τὸ τῆς ἐλευθερίας ἔδαφος. Καθὼς
 τοῦ ἥρωος, ὁμοίως καὶ τοῦ θύματος
 τὸ αἷμα σώζει, καὶ νικᾷ ὁ θάνατος.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τὸ θῦμα ὅμως ἐὰν πέσῃ ἄωρον,
 ματαία ἡ θυσία. Διατήρησον
 τὴν χεῖρα, τὴν καρδίαν καὶ τὸ ξίφος σου.
 Φέρε τα τότε. Τώρα φύγε.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Φύγε, ναί.

Διαφυλάξου δι' αὐτὴν καὶ δι' ἡμᾶς.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Νὰ φύγω, ἔστω. Ταύτην τὴν ὑπόδουλον
 ἀφίνω πόλιν, ὅπως ἀποσύρεται
 ὁ λέων, ὅστις εἰς τὴν λείαν του πηδᾷ.
 Ὑπάγω ὅπου πάλλουσιν ἐλεύθεραι
 καρδίαι, ὅπου ξίφη ἀκονίζονται
 τυραννοκτόνα, κ' εὐγενεῖς ἐξόριστοι
 διὰ δακρύων, πλὴν κ' ἐλπίδων τρέφονται.
 Ἄφ' οὗ ἐνταῦθα ἐξυπνίσω τοὺς φρουροὺς
 τῆς νεκρωθείσης πόλεως, ἀπέρχομαι
 ἂν ἀγρυπνῶσι κ' οἱ ἐκεῖσε νὰ ἰδῶ.
 Χαίρετε. Φεύγω χαίρων. Καὶ μετ' οὐ πολὺ
 τὸ νέφος τὸ μελαῖνον τὸν ὀρίζοντα
 τὰ ὄρη αἴφνης θὰ φανῇ νὰ πυρπολῇ,
 κεραυνὸν φέρον, τὰ πλευρά του σχίζοντα.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (δίδουσα αὐτῇ τὴν χεῖρα)

Ἄπελθε, σῶσον σέ καὶ τὴν πατρίδα σου.
Ὅποταν ἐπανεέλθης, θέλεις εἰς αὐτὴν
μ' εὐρῆ τὴν θέσιν, ἢ ἐντὸς τοῦ τάφου μου.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (λαμβάνων αὐτὸν ἐκ τῆς ἄλλης χειρὸς)

Ἄπελθε. Ἴσως εἰς τὴν σὴν ἐπάνοδον
εἰς θὰ ἐλλείπη ἀπὸ τῶν Τριάκοντα.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Σᾶς καὶ τὴν πόλιν ἅς φυλάττ' ἡ Πολιάς.

— — — — —

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Τὸ ἄντρον τῶν Ἐριννύων ὑπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον. Ἐν τῷ μέσῳ βωμὸς, ἐφ' οὗ καίει φλόξ, μόνη φωτίζουσα τὸ ζοφερὸν ὑπόγειον.

(Εἰσέρχονται ΣΩΚΡΑΤΗΣ καὶ ΠΛΑΤΩΝ)

ΠΛΑΤΩΝ

Πυκνὸς ὁ ζόφος, φοβερὰ ἡ κάθοδος.
Ἐριῶ βαδίζων εἰς τῆς γῆς τὰ ἔγκατα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σίγα. Κοιμῶνται αἱ Σεμναὶ Θεαί. Θαρρῶ
ὑποχθονίους πῶς ἀκούω μυκηθμούς.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (προκύπτων ὅπισθεν τοῦ βωμοῦ)

Τίς εἶ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πολῖται.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Τί ζητεῖτε;

ΠΛΑΤΩΝ

Τὸν δαυλὸν

τῶν Ἐριννύων.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (δίδων αὐτοῖς δάδας σβεστάς)

Λάβετε.

ΠΛΑΤΩΝ (πρὸς τὸν Σωκράτην)

Ἐρχόμεθα

οἱ πρῶτοι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πρῶτοι ἔπρεπε νὰ ἔλθωμεν,
ἐπὶ τ' ἐπικαλῆται ἡ πατρίς.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Τίς εἶ;

ΛΥΚΩΝ, ΕΥΚΡΑΤΗΣ, ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ, ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ
καὶ ἄλλοι πολῖται

ΛΥΚΩΝ

Πολῖται.

ΠΛΑΤΩΝ

Ἄλλοι.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Τί ζητεῖτε;

ΛΥΚΩΝ

Τὸν δαυλὸν

τῶν Ἐρινύων.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (διανέμων δαυλοῦς)

Λάβετε.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

ὦ Σώκρατες,

σὺ μεθ' ἡμῶν! Εἰς σκότους περιβάλλεσαι
καὶ σὺ μανδύαν, κρύπτοντα ξιφίδια!

Τίς σ' ἔφερεν ἐνταῦθα;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὸ δαιμόνιον.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Τίς εἶ;

ΛΥΣΙΑΣ, ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ και ἄλλοι πολῖται

(εἰσέρχονται ἀλληλοδιαδόχως. Ὁ μετὰ τοῦ ἱερέως διάλογος αὐτῶν καλύπτεται ὑπὸ τῆς φωνῆς τῶν ὁμιλούντων εἰς τὸ προσκήνιον)

ΠΑΛΤΩΝ

Αὐξάνει, καὶ τὸ ἄντρον πλημμυρεῖ
ὁ καταρράκτης ὁ ἀνθρώπινος.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Τίς εἶ;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Καὶ σὺ, ὦ Πραξιτέλη;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἄριστόφανες,
εἰς σὲ αἱ Μοῦσαι ἔδωκαν κ' αἱ Χάριτες
τοῦ λόγου τὴν πυρίνην μαστιγα, δι' ἧς
τοὺς λυμεῶνας τοῦ κοινοῦ ἐσπάραττες.
Τὸν λόγον ἤδη πνίγουσιν αἱ οἰμωγαὶ
τῶν ἐκπνεόντων· ὅθεν τὸ ἀνίσχυρον
ἀφίνων ἔπλον, ἔλαβες εἰς χεῖράς σου
ἀντὶ τῆς κωμωδίας ἐγχειρίδιον.
Κ' ἐγὼ ἐπὶ μαρμάρου τῆς πατρίδος μας
ἐλάξευσα τὴν δόξαν καὶ τὸ μέγεθος.
Ἄλλ' ὅταν εἰς τὴν κόνιν κ' εἰς τὰ αἵματα
τὴν βλέπω, πατουμένην, τότε γίνεται
ἡ σμίλη ξίφος, καὶ ὁ γλύπτης μαχητής.

(Εἰσέρχεται ὁ ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ ἐν ᾧ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον
πληροῦται τὸ σπῆλαιον)

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Τίς εἶ;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Πολῖται.

[Ἐν ᾧ ἐν τῇ βῆθει ἀνταλλάσσονται αἱ λέξεις τοῦ συνθήματος],

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἄρα πλήρεις εἴμεθα ;

ΠΑΛΤΩΝ

Πολλοὶ οἱ συνελθόντες.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Ἵπὸ τὴν σπεδὸν
δὲν ἀπεσβέσθη ἄρα πᾶς ζωῆς σπινθήρ·
οὐδὲ ἡ τυραννία, καθὼς ἤλπισε,
πᾶσαν καρδίαν εὐγενῆ ἀπέπνιξε.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Πολῖται ζῶσιν ἔτι· ἄρα ἔτι ζῆ
ἡ πόλις, ζῆ τὸ μέλλον, ζῆ ἡ δόξα της.

ΛΥΚΩΝ

Ζῆ ὁ καθεύδων λέων, καὶ θὰ ἐγεροθῆ,
τὸ αἷμα λείχων εἰς τὰς σιαγόνας του.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (προβαίνων ἔμπροσ)

Οἱ θῦται πάντες πάρειςιν. Ἐκ τοῦ βωμοῦ
τοῦ σκότους φῶς ζητεῖτε. Δεῦτε λάβετε.

[Ἀνάπτει τὸν δαυλὸν του ἐκ τοῦ βωμοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀνάπτουσι πάντες οἱ ἄλλοι].

Διὰ καταχθονίων ἐπικλήσεων
τοῦ ἄδου τὰς ἀγρίας κόρας θέλετε
καὶ τὴν βραδεῖαν νὰ ἐγείρω Νέμεσιν.
Ἠγέρθη! Λάμπει ἀπειλῶν ὡς πύρινος
ὁ ἄγρυπνός της ὀφθαλμός. Ἀκούονται
αἱ ὕλακτοῦσαι κύνες αἱ ταρτάρειαι.
Σιγῆ! κ' ἐντρόμους κλίνατε τὰς κεφαλὰς!
Κ' εἰς κάπρου καὶ εἰς ταύρου τὰ νεοσφαγῆ
πατήσατε τομεῖα, καὶ ὀμώσατε

εἰς τὴν πατρίδα πίστιν, ἀφοσίωσιν,
αὐτῆς θυσίαν τῆς ζωῆς.

ΠΑΝΤΕΣ

Ὅμνύομεν.

ΛΥΚΩΝ (προχωρῶν)

Ὅμνύομεν προσέτι εἰς τὸν Τάρταρον,
εἰς τῆς Στυγὸς τὸ ὕδωρ, κ' εἰς τὸν ὄλεθρον
ἡμῶν, τῶν τέκνων, πάντων τῶν οἰκείων μας,
δι' ὅσα πάσχει ἡ πατρίς, ἐκδίκησιν,
ἐκδίκησιν δι' ὅσον ῥέει αἷμά της·
δι' ὅσην ὕβριν ἐποτίσθη καὶ χολὴν,
ἄσβεστον μῖσος, ἄσπονδον ἐκδίκησιν.

ΟΙ ΠΛΕΙΣΤΟΙ

Ἄσβεστον μῖσος, ἄσπονδον ἐκδίκησιν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Φρικώδης λέξις, εἰς φρικῶδες ἀντηχεῖ
τὸ ἄντρον τοῦτο. Εἶναι ἡ ἐκδίκησις
ἀντ' ἀδικίας ἀδικία. Τὸ κακὸν
ἀντὶ κακοῦ. Εἰς ταύτην ὄρκος Στύγιος
δὲν θὰ μὲ δέσῃ. Σύννοος εἰς τοῦ Ἴλισσοῦ
ἐβάδιζον τὴν ὄχθην. Οἱ Τριάκοντα
μ' εἶχον προτείνει σύμπραξιν ἀνόσιον·
εἰς Σαλαμίνα μεταβάς, τὸν Λέοντα,
τὸν ἕνα τῶν μετοίκων, ὡς καθεὶς αὐτῶν,
λαβὼν νὰ θυσιάσω, καὶ τὸν πλοῦτόν του
ν' ἀρπάσω. Πλοῦτον στέργω τὸν ἐπικερδῆ.
Τοιοῦτος δ' εἶναι, ὡς φρονῶ, ὁ δίκαιος.
Ἠπείθησα ἡρνήθην· καὶ βαρυαλγῆς,
εἰς τῆς πλατάνου ἐκαθέσθην τὴν σκιάν,
σταθμίζων τὸ καθῆκον καὶ τὸ δίκαιον.

Ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τοῦ πυκνοῦ φυλλώματος,
μοὶ ἐπεφάνη, κατελθὸν ἐξ οὐρανοῦ,
ἀκτίνων στέμμα φέρον, τὸ δαιμόνιον,
καὶ μ' εἶπε· «Σπεῦσον ὅπου ἐξοπλίζονται
σωτήρων χεῖρες. Πρὸς τοὺς νόμους κακουργεῖ
ὁ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ νόμου ἀνεχόμενος.»
Εἶπε, καὶ ἦλθα νὰ συνερευνήσωμεν
τί τὸ συμφέρον ἀπαιτεῖ τῆς πόλεως.

ΛΥΚΩΝ

Κατὰ τυράννων, ὀλετήρων τοῦ λαοῦ
ἡδονὴ θεία εἶναι ἢ ἐκδίκησις.
Κατὰ τυράννων λόγοι μετριότητος,
τὸ τῶν ἀνδρείων χαλαροῦντες αἴσθημα,
καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφοπλίζοντες,
τὸ φρόνημα τῶν νέων διαφθείρουσιν.
Ἵξιός, γενναῖος, ἀκαμπτος, ἀμείλικτος
πρέπει νὰ ᾔηται τῆς πατρίδος ὁ υἱός·
λόγοι δὲ χαῦνοι, πονηρῶν φειδόμενοι,
εἰς τοὺς ἀριστοκράτας μόνον πρέπουσιν.
Ἄν θέλωμέν τι ἄξιον νὰ πράξωμεν,
τὴν εἶραν ἐκ τοῦ σίτου ἄς χωρίσωμεν.
Ἐκ ἄς, μακρὰν ἀπίτω πᾶς ὁ βέβηλος.
Δὲν θὰ σωθῇ ἡ πόλις πρὶν ἀποκοπῇ
πᾶν σεσηπὸς τῆς μέλος. Ἄν οἱ τύραννοι
ἐκλείψωσι, δὲν λείπει καὶ ἡ τυραννίς,
ἐν ὅσῳ σπέρμα φίλων αὐτῆς σώζεται·
καὶ μισῶ μᾶλλον τοὺς κρυπτοὺς τῶν ἐμφανῶν.
Εἰς τὴν ὀμήγυριν μας τί οἱ συγγενεῖς
ζητοῦσι τῶν τυράννων κ' οἱ διδάσκαλοι;
Ἐκ ἄς, μακρὰν προδόται, μακρὰν βέβηλοι!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Μακρὰν σὺ μᾶλλον, ὁ σκανδάλων μοχλευτής.
 Νομίζεις εἰς τὴν Πύκα καὶ τὴν ἀγορὰν
 ὅτ' εἰς τὸν ὄχλον ὁμιλεῖς, ἀνακυκῶν
 τὰ τυφλά πάθη καὶ τὰς ὑποψίας του;
 Καιρὸς θὰ ἔλθῃ, ὑπὸ τὴν σκιὰν σεμνῆς
 ἐλευθερίας νὰ ἐκτραχηλίζησαι,
 καὶ τοὺς βελτίστους τῶν ἀνδρῶν συκαφαντῶν,
 νὰ βλάβῃς τὴν πατρίδα. Ἦδη ἄπεχε.
 Εἶν' ἡ φωνή σου διχονοίας σύνθημα,
 τῶν ὄφρων τοῦ ἄδου εἶναι συριγμός.
 Τὸ ἱερόν μας ἔργον μὴ συντάραττε,
 μὴ ρίπτει βέλη κατὰ τῶν κρειπτόνων σου
 καὶ ἐάν ζῆλος ὑπερβάλλων σὲ κινῆ,
 σὺ μετριάζων μετὰ κρίσεως αὐτόν,
 μὴ μᾶς βιάζῃς νὰ τὸν μετριάσωμεν.

ΛΥΚΩΝ

Μεγάλων ἔργων πείραν ἔχοντες μικρὰν,
 θὰ ἔλθῃ ὥρα νὰ μετανοήσητε.

ΠΛΑΤΩΝ

Ὁ τῶν τυράννων συγγενῆς ἐγὼ εἰμί.
 Εἰς τοῦ Κριτίου τὴν σκιὰν ἐβλάστησα,
 ἀπὸ σπαργάνων νὰ θαυμάζω ἐθισθεῖς
 τὴν πυκνὴν φρένα τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός,
 τοῦ μουσοτρόφου τὴν λαμπρὰν διάνοιαν
 κ' ἐδορυφόρου διὰ τῆς ἀγάπης μου
 τὸν ἄρχοντα, τὸν θεῖον καὶ τὸν ποιητὴν,
 ὡς θῦμα φθόνου παραγνωριζόμενον.
 Ἄλλ' ἢδ' οἱ ὀφθαλμοί μου ἠνεώχθησαν.
 μ' ἐξύπνισαν οἱ θρῆνοι τῆς πατρίδος μας,

καὶ τὸ ἐκρέον αἷμα τῶν τραυμάτων της.
 Εἰς αὐτὴν μόνην χρεωστῶ συμπάθειαν.
 Τιμιωτέρα παντὸς μ' εἶναι συγγενοῦς.
 Τοῦ πολυφλοίσβου σάλου τοῦ πολιτικοῦ
 μακρόθεν ἤμην τεθλιμμένος θεατῆς,
 περὶ τῆς τύχης τῶν λαῶν φιλοσοφῶν.
 Ἄλλ' ὅτε πάσχη ἡ πατρίς καὶ μᾶς καλῆ,
 ἡ σκέψις παύει, καὶ ἡ πράξις ἄρχεται.
 Πάρεμι.

ΛΑΜΙΑ (προκίπτουσα)

Φίλοι, πάρεμι κ' ἐγώ.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Πῶς; σύ;

Σὺ, ὦ Λαμία μεθ' ἡμῶν; Ἄλλὰ πρὸς τί;
 Τί θέλεις; Ποῖος σοὶ παρέσχεν εἴσοδον;

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Ἐγώ, ἐνδίδων εἰς τὰς παρακλήσεις της.
 Μὴ θορυβῆσθε. Ἐγγυῶμαι. Ἀνδρικὴν
 καρδίαν ἔχει. Εἶναι ἀπαράβατος
 ὁ λόγος, εἶναι ἄσειστος ἡ πίστις της.

ΛΥΚΩΝ

Ἄλλ' ὅμως ἔχει τὸν Κριτίαν ἐραστήν.

ΛΑΜΙΑ

Εὐφῆμαι, ἄνερ. Τὸν Κριτίαν, πλέοντα
 εἰς τοῦ λαοῦ τὸ αἷμα, ἀποστρέφομαι
 καθὼς ὑμεῖς, καὶ τρέφω εἰς τὸ στῆθος μου
 ἀγάπην πρὸς τὴν πόλιν τὴν φιλόξενον,
 θετὴν πατρίδα, ἣτις μοὶ προσέφερον
 εἴτι γλυκὴ ἡ τύχη ἐνεστάλαξεν
 εἰς τὴν φιάλην τῆς ζωῆς καὶ δι' ἐμέ.

Εἰμι ἐτοίμη ὑπὲρ σωτηρίας της
 κ' ἐγὼ νὰ πράξω ὅ,τι δόξη εἰς ὑμᾶς.
 Πιστὴ σας ἤμην σύντροφος εἰς τὴν χαρὰν·
 πιστὴ θὰ εἶμαι καὶ εἰς τοὺς κινδύνους σας.
 Πῶς; νὰ σκεφθῆτε θέλετε χωρὶς ἐμοῦ;
 Καὶ θενὰ δυνηθῆτε; Ἦμην πάντοτε
 τῶν σκέψεών σας ἀναγκαῖον ἄρτυμα.
 Δὲν σᾶς ἀφίνω. Δὲν σᾶς ἐμπιστεύομαι
 ἐστερημένους τῆς ἐμῆς φρονήσεως,
 καὶ ἦλθα.

ΛΥΣΙΑΣ

Πάντες ἦλθομεν, Κλεόκριτε,
 εἰς τὴν φωνὴν σου πειθαρχοῦντες.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Διὰ σοῦ
 τί μᾶς ζητεῖ ἡ πόλις; Τί δυνάμεθα;

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (προάγων τὸν Θρασύλλον)

Ἴδου τίς εἶναι ὁ καλῶν σας δι' ἐμοῦ.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ

Πῶς; ὁ Θρασύλλος!

ΠΑΛΤΩΝ

Ἐκ τοῦ Ἄδου ἀνελθών!

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἦ μᾶλλον εἰς τὸν Ἄδην ἦλθομεν ἡμεῖς
 νὰ σ' εὕρωμεν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Ἐνταῦθα δὲν συνήλθομεν
 τὸν θάνατόν σου ἵνα ἐκδικήσωμεν;

ΘΡΑΣΥΛΛΟΙ

Οὐχί! Τὴν πόλιν ἵνα ἐκδικήσητε,
 ἦ, Σώκρατες, ὡς θέλεις, ἵνα σώσητε.
 Δὲν ἐφρονεύθηγ, ἀλλ' ὀλίγον ἔλειψε·
 καὶ ζῶ λαυθάνων, εἰς τὰ σπήλαια κρυβεῖς.
 Πλὴν ἀγρυπνεῖ ὁ φόνος, καὶ τῶν Ἀθηνῶν
 ἀπέρχομαι, πρὶν πέσω θῦμα ἄχρηστον.
 Τῶν μὴ στεργόντων τὰς ἀλύσεις πολιτῶν
 τοιαύτ' ἢ μοῖρα· ζῶσι μόνον φεύγοντες.
 Ἄλλ' ὦ πολῖται, τὴν ἀπεδημίαν μου,
 μὴ εἰς δειλίαν μοὶ καταλογίσητε.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΙ

Μὴ περὶ τούτου, ὦ Θρασύλλε, φρόντιζον.
 Ἡ πόλις κ' οἱ ἐχθροὶ τῆς σὲ γνωρίζουσι.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΙ

Τὸν θάνατον δὲν φεύγω, οὐδ' ἀπροσοβῶ
 τὴν κοινὴν μοῖραν ἀπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν.
 Ἄλλὰ δὲν θέλω αὐτ' ἢ χεὶρ νὰ νεκρωθῆ
 κ' ἢ κεφαλὴ νὰ πέσῃ, πρὶν τι σωστικὸν
 ὑπὲρ πατρίδος ἢ μὲν πράξ' ἢ δὲ σκεφθῆ.
 Ἀπέρχομαι δὲ ὄχι ὅπου νὰ σωθῶ,
 ἀλλ' ἔπου εἰς τοὺς κόλπους πρόφρονος λαοῦ
 ἐλευθερίας σχέδια τεκταίνονται
 καὶ σύμμαχοί μας ζῶσι· καὶ ἠθέλησα
 νὰ συσκεφθῶμεν, πρὶν ἀπέλθω, ἂν καὶ σεῖς
 τ' αὐτὰ φρονῆτε.

ΠΟΛΛΟΙ

Λέγε, σὲ ἀκούομεν.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΙ

Νὰ σᾶς εἰπῶ ὅποια ἦν ἡ πόλις μας
 ὀπότ' ἐν Μαραθῶνι μόνη, ἔνοπλος,
 εἰς τὴν Ἀσίαν τὴν αἰχμητὴν προέτεινεν,
 ὀπότ' ἐν Σαλαμῖνι ἀνεξίτηλον
 ἐπὶ τὸ κῦμα τ' ὄνομά της ἔγραφεν
 ὡς εἰς χαλκὸν καὶ λίθον, ὡς εἰς τῆς Κλειοῦς
 τὰς αἰωνίους δέλτους; ὅταν φέρουσα
 τῆς Μούσης καὶ τῆς τέχνης τὴν ἄβραν στολὴν,
 ὡς τῆς Ἑλλάδος βασιλὶς διέπρεπε,
 καὶ οἱ λαοὶ τῇ ἔφερον γονυκλιτεῖς
 τοῦ θαυμασμοῦ τὸν φόρον καὶ τοῦ πλούτου των;
 Τὴν μαρανθεῖσαν νὰ σᾶς δείξω δόξαν της;
 Πρὸς τί γνῶστὰ νὰ λέγω, καὶ νὰ σᾶς λυπῶ;
 Εἰς τὴν σκοτίαν ἣτις ἄρχει περίξ μας,
 μᾶς περιλάμπει ἡ πανήλιος εἰκών.
 Ἄλλ' ἢδ' εἰς ποίαν πτώσιν ἐκρημνίσθημεν,
 φρικτὴν, βαθεῖαν! Ποῦ ἰσχύς, ποῦ θριάμβοι,
 ποῦ δαφνηφόροι φάλαγγες πολεμιστῶν;
 Ἐρημωμέν' εἰς Ζέαν οἱ νεώσικοι,
 ἐρείπια τὰ σκέλη τῶν Μακρῶν τειγῶν,
 καὶ Λάκων ἐκ τοῦ τείχους τοῦ Πελασγικοῦ
 φρουρῶν, τὴν πόλιν ἔχ' ὑπὸ τὴν πτέρναν του.
 Καὶ τί τὸν ξένον λέγω; Φαῦλα τέκνα της
 εἰσὶν οἱ δῆμοί της, καὶ τὴν ἐρρίψαν
 οἰκτρὰν, γυμνίτιν, εἰς τοὺς πόδας τῶν ἔθνων.
 Καὶ ἔστω μὲν, ἐρρέτω πᾶν τὸ παρελθόν,
 τὸ φωτεινὸν ἐκεῖνο καὶ περίπυστον.
 Ἄλλὰ τὸ μέλλον, σώσωμεν τὸ μέλλον της.
 Ἄν που τι ἴχνος ἔτι σώζηται ζωῆς,

ἄν σπέρμα που βλαστάνῃ ἐτοιμοθαλές,
 τὸ ἀνασπῶσιν, ἢ τὸ καταστρέφουσιν·
 ὥστε ταχέως, ἂν δὲν προνοήσωμεν,
 ἢ πρὶν καλλίπαις χώρα τῶν Ἐρεχθιδῶν
 τὰς ἐρημίας τῆς Λιβύας θὰ φθονῇ,
 καὶ αἱ κατόπιν γενεαὶ θὰ ἐρωτοῦν
 ποῦ ἦσαν αἱ Ἀθηναί, ἢ ἂν γέννημα
 λαμπρὸν δὲν ἦσαν φαντασίας ποιητῶν.
 Ἄχτις ἐν ἔσῳ ὑποφώσκει ἀμυδρά,
 ἐν ἔσῳ εἰς καρδίας πατριωτικὰς
 ῥανὶς γενναίου αἵματος κυκλοφορεῖ,
 ἄς σώσωμεν τὴν πόλιν.

ΠΟΛΛΟΙ

Ἄς τὴν σώσωμεν!

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ὡς εἰς φρικώδη συνησπίσθησαν δεσμὸν
 τὰ τέρατα τοῦ ἄδου τ' ἀποτρόπαια,
 δοξομανία, ὕβρις χαλκοπρόσωπος,
 βία καὶ φόνος, πλεονέκτις ἄρπαγῆ,
 αἰσχροκερδεΐας λαοφάγοι ἄρπυιαι,
 καὶ εἰς τὴν πόλιν ἅπληστα ἐπέπεσαν,
 οὕτως ἐξ ἄλλου, ὅσαι ἀκατάβλητοι
 καρδίαι ἔτι πάλλουσιν ἐλεύθεραι,
 ἄς συσφιχθῶσιν εἰς δεσμὸν ἀπόρρητον,
 κ' εἰς τοὺς Θεοὺς τοῦ σκότους ἄς ὀμώσωμεν
 ἐν ἔσῳ εἰς καὶ μόνος ἡμῶν σώζεται,
 ἐν ἔσῳ τῶν τυράννων ἢ τοῦ γένους των,
 τῶν ἀληθῶν τυράννων, εἰς καὶ μόνος ζῆ,
 ν' ἀμύνωμεν τῇ πόλει πάσῃ μηχανῇ,
 πάσῃ θυσίᾳ, ἐνοπλοῖ, χειρὶ, ποδὶ

καὶ διανοία· οὐδὲ πρὶν νὰ παύσωμεν,
πρὶν ἢ σωθεῖσαν τὴν ἰδῶμεν, ἢ ἡμεῖς
μέχρις ἐσχάτου δάκωμεν τὴν κόνιν τῆς.
Ὅμώσωμεν, πολῖται.

ΟΛΟΙ (πλὴν τοῦ Σωκράτους, κινουῦντες τὰς δεξιὰς των)

Ναί, ὁμνύομεν!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Δειναὶ εἰσὶ τοῦ Ἄδου αἱ θεότητες,
κ' ἐλαύνουσι τοὺς φαύλους ἀνεπίκλητοι.
Νὰ τὰς ἐγείρω κοιμωμένας δὲν τολμῶ.
Εἰς Δία τὸν Σωτῆρα καὶ εἰς Ἀθηνᾶν
τὴν Σώτειραν ὁμνύω, κατὰ δύναμιν,
χειρὶ, ποδί τε καὶ φρενί, τῆς πόλεως
νὰ προμαχήσω, ὑπερῆλιξ μαχητῆς.
Ἱεροφάντης τῆς εἰρήνης, θάλλοντα
ἂν ἔβλεπον τὸν νόμον, ἔστω καὶ γραπτὸν
δι' αἵματος, τὸν νόμον θὰ σᾶς ἔλεγον
νὰ σεβασθῶμεν. Εἶναι νόμος, μοὶ ἀρκεῖ.
Ἄλλ' ἀθετεῖται. Νὰ τὸν βοηθήσωμεν
εἶν' ὄσιον καὶ χρέος. Εἰς τὸ Δῆλιον
ὑπὲρ αὐτοῦ ὠπλίσθην. Ἄν ἐγήρασεν
ἡ χεὶρ, ἀλλ' ἡ καρδιά εἶν' ἀγήρατος.
Ὡς τὸν Ἀλκιβιάδην σὲ ἀκολουθῶ.

ΠΑΛΤΩΝ

Μακάριος ὁ κόσμος ἐφ' οὗ ἄρχουσι
τὸ ἴσον ἀπολύτως καὶ τὸ δίκαιον
ἐφ' οὗ δὲν δύνει τῆς εἰρήνης ἡ ἀκτίς.
Ἄλλ' οὗτος εἶναι κόσμος ἄλλος, αἴυλος,
οὐράνιος· ἢ δ' ὕλη, ἀτελής σκιά
τοῦ παντελείου ἀρχαιτύπου, πόλεμος

καὶ πάλη εἶναι τῶν στοιχείων καὶ παθῶν.
 Ἡ βία βίαν προκαλεῖ, ἐπίθεσις
 ἀντίστασιν. Ἡ μάχη τὴν προσάλληλον
 ἰσορροπίαν φέρει μόνη ἐπὶ γῆς·
 κ' ἐλευθερία, μόνον ἐπὶ αἵματος
 στηρίζεται τυράννων. Εἶμαι μεθ' ὑμῶν.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἄν μετρηθῶμεν, εἶν' ὀλίγ' αἱ χεῖρές μας.
 Ἄλλ' ἂν καρδίαι μετρηθοῦν ἀντὶ χειρῶν,
 ἀρκοῦσι: Δορυφόρους ἔχ' ἢ τυραννίς
 περισσοτέρους. Ἄλλ' οἱ δοῦλ' εἰσὶ δειλοί.
 Ἐκτὸς δὲ τούτου οὐδὲ μόνοι εἴμεθα.
 Πολλοὶ σιγῶσιν, ἀλλ' αἰσθάνονται σφοδρῶς.
 Ἐπτοημένοι οἱ πολλοὶ καὶ πτύσσοντες,
 ἀνέχονται τὴν ὕβριν, ἕως μία χεὶρ
 ν' ἀρθῇ· καὶ τότε θεν' ἀρθῶσι χίλιαι.

ΠΡΑΣΙΤΕΛΗΣ

Ὁ δῆμος ὄλος ζέει τῶν Εἰρεσιδῶν·
 κ' οἱ ἔρμολύφοι τοῦ ἐργαστηρίου μου
 ἀποτελοῦσι φάλαγγ' ἀξιόμαχον.

ΔΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Μὴ τοὺς τεχνίτας τοὺς Διονυσιακοὺς
 περιφρονῆτε. Ἡρώας μιμούμενοι,
 ἡρώων ἦθος προσλαμβάνουσί τινες.
 Εἰσὶ καὶ οὗτοι οὐχὶ ἄπειρος στρατός.

ΛΑΜΙΑ

Μετὰ τῶν ἄλλων στρατιῶτίς σας κ' ἐγώ.
 Μὴ βλέπετε τὰ ἄνθη τοῦ προσώπου μου·
 ἔχω χαλκῆν τὴν χεῖρά, τὴν ψυχὴν χαλκῆν,
 καὶ δύναμαί, ταχθεῖσά ἐν τῷ μέσῳ σας,

νά ἐνθαρρύνω τοὺς δειλοὺς, νά μιμῆθῶ
τοὺς ἀφειδοῦντας τῆς ἰδίας των ψυχῆς,
κ' εἰς τῶν ἀνδρείων ν' ἀποθάνω τὸ πλευρόν.

ΕΥΚΡΑΤΗΣ:

Εἶθε πολλοὺς τοιούτους ἄνδρας εἶχομεν!

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Λανθάνουσα γογγύζ' ἡ ἀγανάκτησις
εἰς τῶν ψυχῶν τὰ βάθη, κ' εἶναι ἡ σιγή
τῆς τρικυμίας ἡ βωβὴ προάγγελος.
Καὶ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πιστῶν αὐτῶν,
καὶ ἐξ αὐτῶν προσέτι τῶν Τριάκοντα
εἰσὶν οἱ ἐνδομύγως βδελυττόμενοι
τὴν πολιτείαν τὴν ἀνόσιον αὐτῶν.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Δὲν θὰ μᾶς λείψουν σύμμαχοι. Θὰ κινηθῆ
αὐτὴ ἡ κόνις τῶν ἐνδόξων μας νεκρῶν
ἅμα παιᾶν' ἀκούσῃ φιλελεύθερον.
Ἄλλὰ καὶ ζῶντας ἔχομεν συμπράκτορας.
Μακρὰν μὲν τῆς πατρίδος, πλὴν στηρίζουσι
φλογερὸν βλέμμα ἐπ' αὐτῆς κ' αἰμοδιψές,
καὶ θίγουσι τὸ ξίφος ἀνυπόμονον.
Ἄπέρχομαι εἰς Θήβας. Ὁ Θρασύβουλος
τὴν εὐγενῆ των φάλαγγα διακοσμεῖ,
καὶ τὴν πληροῖ ἐλπίδος κ' ἐνθουσιασμοῦ.
Ἐντολὴν ποίαν πρὸς αὐτοὺς μοὶ δίδετε ;
Νὰ τοῖς εἰπῶ τὴν χεῖρα πῶς τοῖς τείνετε ;

ΠΟΛΛΟΙ

Ναί.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Εἰς τὰς ἄκρας ὡς φανῆ τοῦ Πάρνηθος

κυμαινομένη ἢ σημαία των, ὑμεῖς
ὅτι τὰ ξίφη πάντες θενὰ σύρετε
ὑπὲρ τοῦ ἔργου τοῦ κοινοῦ ὑπόσχεσθε;
Σχεφθῆτε καὶ εἰπέτε.

ΛΙΜΙΑ (κατ' ἴδιον, ἐν ᾧ πάντες συνελθόντες εἰς μίαν γωνίαν συνδιαλέγονται)

Μετὰ σοῦ κ' ἐγώ!

Ὡς ἡ σκιά σου, ἀφανῆς κατόπιν σου.
Σὲ ὅσον ζῶ νὰ βλέπω, σὲ ν' ἀκούω, σοῦ
κινδύνους νὰ μακρύνω, καὶ τὸ στῆθός μου
σοῦ νὰ προτάττω, ἄγνωστον ἀσπίδα σου.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ (ἰδίως τῷ Πλάτῳ)

Ὅταν ἀπέλθω, ὦ ἑταίρων φίλτατε,
εὐεργεσίαν ζητῶ μίαν παρὰ σοῦ.
Πρὸς τὴν Καλλίππην ἀπελθε, καὶ φέρε τὴν
τὸν ἀσπασμόν μου. Ἡ καρδία μου θρηνεῖ.

ΣΟΚΡΑΤΗΣ (ἰκανεργόμενος μετὰ τῶν λοιπῶν)

Θρασύλλε, ἄγε. Ὁδηγός σου ὁ Θεός.
Σωτήρα οὗτοι πάντες τὸν Θρασύβουλον
προσμένουσι, καὶ εἶναι στρατιῶταί του.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Λοιπὸν ὑπάγω, καὶ εἰς τοὺς ἀπάτριδας
τὴν χαρὰν φέρω, καὶ τὸ εὐαγγέλιον
πῶς ἔχουσι πατρίδα.

ΠΟΛΛΟΙ

Ὑπαγε.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (ἐκ τοῦ βάθους)

Τίς εἶ;

(Μετὰ φωνῆς φροντιστικῆς)

Τίς εἶ;

ΠΟΛΙΤΑΙ

Τί τοῦτο;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (εἰσερχόμενος)

Εἰς ἐκ τῶν Τριάκοντα.

ΠΛΑΤΩΝ

Πολίται, προδοσία!

ΠΡΑΣΙΤΕΛΗΣ

Ἄπωλέσθημεν.

(Βαβηρὸν σδύουσι τὰς δάδας, καὶ γίνεται σκότος)

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (πλησιάζει τὸν Θρασύλλον, κρυφῶς)

Ἄφρον! Ἀκόμη ἐν Ἀθήναις; Ἄπελθε·
στιγμὴν μὴ μένε.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ (ὁμοίως δεικνύων τοὺς ἄλλους)

Οὔτοι κινδυνεύουσι.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἄπελθε, λέγω.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἄλλ' αὐτοί;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἐμὴ φροντίς.

(ἽΟ Θρασύλλος ἀπέρχεται· σκότος βαθύ· Ὁ ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀποτεινόμενος)

ὦ τῆς πληθούσης ἐκκλησίας! Χαίρετε
ὅποιοι καὶ ἂν εἴσθε. Συγχωρήσατε
ἂν δὲν προσλέγω ἕκαστον ὀνομαστί·
δὲν βλέπω ἄλλο εἰμὴ νύκτα καὶ σκιάς,
ἀλλὰ σκιάς ὑπόπτους, ὡς μοὶ φαίνεται.
Ἄνδρες τοῦ σκότους, τί ζητεῖτε ὑπὸ γῆν;
Συνήλθατε θυσίας νὰ τελέστητε
καταχθονίους; ὦ! τῆς εὐσεβείας σας!
Μὴ τῆς ἡμέρας οἱ Θεοὶ ἐξέλιπόν,

καὶ οἱ βωμοὶ τῶν μὴ κατεδαφίσθησαν;
 Τί εἰς τὰ σκότη κρύπτεσθε; Τὸ ἔγκλημα
 ζητεῖ τὸ σκότος, κ' ἡ κακὴ συνείδησις.
 Τί μᾶς κωλύει νὰ σᾶς ὑπολάβωμεν,
 ὡ τρωγλοδύται ὀργεῶνες, ὡς κενά,
 ὡς φαῦλα μελετῶντας; Εἴσθε ἄφρονες
 τυφλὴν τὴν ἐξουσίαν ἂν νομίζητε·
 ἔχει Λυγκέως ὄμμα, ἔχει ὄσφρησιν
 δεξιᾶν ἰχνηλάτου θηρευτοῦ κυνός·
 ἀκούει καὶ τὸ χόρτον τὸ φύομενον
 καὶ τὴν συνωμοσίαν ὅταν πλέκηται.
 Τίς μ' ἐγγυᾶται ὅτι τὴν κατάλυσιν
 δὲν μελετᾶτε τῶν κοινῶν πραγμάτων μας;

(Ἐν τῷ ὀμιλεῖ, οἱ πλείστοι, ἀπὸ ὀλίγου καὶ ἀβόρου, ἀνεχώρησαν).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ὦ Θηραμένη . . .

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (μετὰ σφοδρᾶς ὀργῆς)

Τίς ἐνταῦθα ὀμιλεῖ;
 Φωνὴν ἐμπρός μου νὰ ὑψώσῃ τίς τολμᾷ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἡμεῖς . . .

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Σιωπὴν, λέγω. Ὅταν ὀμιλῇ
 ὁ ἄρχων, ποῖος ἀπειθῶν θρασύνεται;
 Ἄμέσως ἔξω. Εἴσθε ὅλοι ἔνοχοι,
 διότι εἴσθε ὑποπτοί. Προφθάνουσι
 διαταχθέντες οἱ ἵππεῖς πρὸς κύκλωσιν
 τῆς ὑπογείου κρύπτῃς. Τὰς θυσίας σας
 ἀλλοῦ τελῆτε, εἰς τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ,
 κ' ὑπὸ τὰς ὄψεις τῶν ἀρχόντων τοῦ λαοῦ.

Ἄν εἷς σας μόνος παραμένκον εὐρεθῆ,
θα μετοικήσῃ εἰς τὸ δεσμωτήριον.

(Ἀπέργονται καὶ οἱ τελευταίαι).

Ἄπῃλθον πάντες.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (μεινάει)

Οὐγὶ πάντες μένει εἷς.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Εἷς μένει;

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

Μένει ὁ ὀφείλων τοῦ βωμοῦ
ὁ ὑπηρέτης τῶν Θεῶν τῶν φοβερῶν
ὁ καθιερωμένος μάντις. Ἄν τολμᾷ
ἢ τυραννὶς τὰ θεῖα ν' ἀψηφᾷ, Θεῶν
νά διακόπτῃ τελετάς, καθήκόν μου
νά μείνω εἶναι εἰς τὸν βεβηλούμενον
βωμόν, καὶ χεὶρ ἀνθρώπου ζῶντα ἀπ' αὐτοῦ
δὲν μ' ἀποσύρει.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἔχεις, ὦ Κλεόκριτε,
καθήκοντα. Τοιαῦτα ἔχομεν καὶ ἡμεῖς·
σεῖς τὴν λατρείαν τῶν Θεῶν, ἐν ᾧ ἡμεῖς
τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Βλέποντες
πάντοτε τ' ἄνω ἢ τὰ ὑποχθόνια,
τὰ πρὸ ποδῶν σας δὲν νοεῖτε. Ἄφετε
ἡμεῖς νά προνοῶμεν, ὡς ἡξεύρομεν.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ

ὦ Θηραμένη, εἰς αὐτὸ τὸ βάραθρον
ἔπου τοῦ Ἄδου αἱ Θεαὶ δεσπόζουσιν,
ἐκ τῶν χειλέων τοῦ προμάντεως αὐτῶν
μὴ περιμένης κολακείαν ἔρπουσαν,

μὴ δόλον ἢ δειλίαν, ἀλλ' ἀλήθειαν.
 Ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ὅτι προνοεῖς
 τῶν πολιτῶν καυχᾶσαι. Εἰρωνεύεσαι
 τὰ θύματά σου. Εἶν' ἀσκόπως ἄσπλαγχνον.
 Σὺ ὁ δοξάσας ἄλλοτε τὰ ὅπλα μας
 δι' εὐγενῶν ἀγώνων, ὁ τῆς πόλεως
 προστάτης πάλαι καὶ θερμὸς ὑπέρμαχος,
 τὴν βλέπεις ἤδη εἰς τὸ αἷμα πλέουσας,
 τί λέγω; εἶσαι εἷς ἐκ τῶν δημίων τῆς, —
 (Λέγ' ὡς πιστεύω· πράξον σὺ ὡς δύνασαι)·
 — καὶ ὅτε ὑποπτέυῃς πῶς πολῖταί τῆς
 συνῆλθον νὰ σκεφθῶσι πῶς νὰ σώσωσιν
 αὐτὴν ἐκ τοῦ ὀλέθρου, ἀπειλεῖς, βοᾶς,
 ἐνόχους τοὺς κηρύττεις. Αὐτ' ἡ πρόνοια
 τοῦ Θηραμένου ὑπὲρ τῆς πατρίδος του!

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τοιαύτ' ἡ τύχη καὶ τὸ χρέος ἐνταύτῳ
 τῶν πολιτευομένων, ὦ Κλεόκριτε.
 Εἰς τῆς φρενός των τὴν βαθεῖαν αὐλακα
 πᾶς νὰ ἐμβλέψῃ ὀφθαλμὸς ἀδυνατεῖ.
 Ὁ τυφλὸς ὄχλος βλέπει πράξεις, ὁ δὲ νοῦς
 συκοφαντεῖται καὶ παραγνωρίζεται.
 Ἄλλ' ὁ σπουδαῖος κυβερνήτης πόλεως
 μικρὸν φροντίζει τί ἡ ἄγνοια θροεῖ.
 Πράττει ὡς πρέπει, κ' οἱ πολλοὶ λεγέτωσαν·
 καὶ δύο ἔχει ἀλανθάστους του κριτὰς,
 φωνὴν τὴν ἔνδον, καὶ φωνὴν τὴν ἔπειτα.

ΚΡΙΤΙΑΣ, ΑΙΣΧΥΛΑΙΔΗΣ, ΒΑΤΡΑΧΟΣ

εισέρχονται ἐν τῇ σκῆτι

ΑΙΣΧΥΛΑΙΔΗΣ

Αὐτὸς ὁ τόπος.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Καὶ ἡ ὥρα εἶν' αὐτή.

ΑΙΣΧΥΛΑΙΔΗΣ

Ἐδὼ θὰ εἶναι πάντες.

ΚΡΙΤΙΑΣ (πρὸς τοὺς ἐν τοῖς παροσκηνοῖς)

Καταλάβετε

οἱ δορυφόροι ἀσφαλῶς τὴν εἴσοδον.

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (πρὸς τὸν Θηραμένην)

Τί τοῦτο;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ὁ Κριτίας, ὁ συνάρχων μου,
τὸ ὄμμα ἔχων ἀγρυπνον καθὼς ἐγὼ,
καὶ ὑποπτεύων τὰς κρυπτάς ἐντεύξεις σας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Φέρετε δᾶδας.

(Εισέρχονται στρατιῶται κρατοῦντες δαυλοὺς ἀνημμένους)

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Χαῖρε, ὦ Κριτία!

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πῶς!

Ὁ Θηραμένης ἐδὼ μόνος! Τί ζητεῖς;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Κριτία, πρέπει οἱ φρουροὶ τῶν πόλεων
νὰ μὴ κοιμῶνται. Ἄκουσμα ἀμφίβολον
προσέβαλέ με, ὅτι ἄρα νύκτιος
ὑπῆρχ' ἐνταῦθ' ἀγνώστων συνεδρίασις.

Εἶναι, ἤξεύρεις, ὑποπτος ἢ τυραννίς.
 Κ' ἔσπευσ' ἀμέσως, ἴσως τι αὐτόφωρον
 ἀνακαλύψω παρανόμων ἔγκλημα.
 Καὶ σὲ ὁμοία ἴσως φήμη ἔφερε.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ ἦν ἡ φήμη;...

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Βλέπεις μόνος σου, κενή.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ ποῦ οἱ συνελθόντες;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ὁ Κλεόκριτος,
 αὐτὸς ὃν βλέπεις, μόνος, ὁ κακόμαντις,
 τὸ αἶμα λέγων πῶς φοβεῖται τὸ χυθὲν
 μὴ εἰς κατάραν ἀποβῆ τῆς πόλεως,
 θυσίαν ἐξετέλει ἰλαστήριον,
 καὶ τοῦ ταρτάρου προσεκάλει τὰς σκιάς,
 προφρόνως ἀναβάσαι νὰ τὸ πῶσι.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Λοιπὸν ἐντεῦθεν τ' ἄτοπα θρυλλήματα;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἐντεῦθεν πάντως.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Τοῦτο ἔσται.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (τῷ Κριτία δεικνύων τὸν Κλεόκριτον)

Ἄλλ' αὐτὸν
 δὲν παύω ὑποπτεύων τὸν ψευδεβλαβῆ.
 Ἐκ περισσῆς προνοίας, τὸν συνέλαβον.
 Ἄν τινα δόλον κρύπτῃ ἢ θυσία του,
 θενά τὸ μάθω.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἶναι ἀξιέπαινος

ἡ πρόνοιά σου καὶ ἡ προθυμία σου.
 Οὕτω, συνάρχων, ἀντιβοηθούμενοι,
 τὴν δύνάμιν μας πολλαπλασιάζομεν·
 καὶ ἂν δεσμὸς συνάψῃ ἀδαμάντινος
 τὴν πολιάν σου πεῖραν καὶ τὴν τόλμην μου,
 θὰ θραύσῃ τοὺς ὀδόντας εἰς τὸ σκῆπτρόν μας
 ὁ φθόνος καὶ τὸ μῖσος τῶν δημοκρατῶν,
 κ' ἐμπρὸς μας αἱ φατρίαι θενὰ κάμψωσι
 τὸ ταπεινὸν των γόνυ. Ἔστω ὁ δεσμὸς,
 καὶ αἱ Ἀθηναὶ δυαρχοῦντ' ἐξ ἅπαντος.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἔστω ἂν πρέπη, κ' ἔστω ἐὰν δύναται·
 καὶ ἄς μοναρχηθῶσι. Δὲν ἐνίσταμαι.
 Ἄρκεϊ νὰ εἶναι πρὸς δημόσιον καλόν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ δύναται καὶ πρέπει. Ἀλλὰ πρόσφορος
 δὲν εἶν' ἡ θέσις αὕτη πρὸς συζήτησιν.
 Τὰ ἐμιλοῦμεν ἐν ὑπαίθρῳ ἄλλοτε.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ὅταν θελήσῃς.

(Πρὸς τὸν Κλεόκριτος.)

Μάντι, ἀκολούθει με.

('Αναχωρεῖ).

ΚΛΕΟΚΡΙΤΟΣ (ἀκολουθῶν αὐτὸν)

Τὴν φρένα ἔχεις, Θηραμένη, ἄβυσσον.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Λοιπὸν οἱ συνωμόται;

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Μᾶς διέφυγον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Οὔτω φρονεῖτε; Ἄπατᾶσθε, βέλτιστοι.
Τὸν ἀρχηγόν των ἔχομεν.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Τὸν ἀρχηγόν;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τὸν συρράφέντα μῦθον ἐπιστεύσατε
περὶ θυσίας; ὦ τῆς δξυνείας σας!
Τοὺς συνωμότας κρύπτ' ὑπὸ τὰς πτέρυγας
τῆς ἐξουσίας ὁ καλὸς συνάρχων μου.
Ὁ μάντις εἶναι συνωμότης καὶ αὐτός.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ὅταν πλησίον τοῦ σπηλαιίου εἴμεθα,
ἐκ τοῦ Ἀρείου Πάγου παρετήρησα
τινάς περὶ τὴν Πνύκα καὶ τοῦ Πειραιῶς
προβαίνοντας τὴν πύλην. Μήπως εἶν' αὐτοί;...

ΚΡΙΤΙΑΣ

Οἱ συνωμόται ἦσαν· καὶ τοὺς ἔσωσεν
ὁ Θηραμένης, πρὸς ἡμᾶς ἐπίβουλος.
Δοκιμασίαν μίαν ἔτι δι' αὐτὸν
ἐπιφυλάττω, κ' ἔπειτα φροντίζομεν.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Οικία τοῦ Θηραμένου.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ μόνη

Μόνος, φυγὰς, εἰς ξένα περιφέρεται,
μακρὰν πατρίδος, πολιτῶν, ἐμοῦ μακρὰν.
Αἶρε χαρὰ, φαιδρότης, ἐλπίς αἴρετε

ἐκ τῆς καρδίας, ἣν κατέλιπε νεκράν.
 Θὰ τὸν ξενίζουσι ἄστεγον, ἐξόριστον,
 φαράγγων βάθη, δάση, ὄχθαι ποταμοῦ·
 ἀλλὰ θὰ ἔχη θησαυρὸν ἀχώριστον
 τὴν φίλην μνήμην τῆς ἀγάπης μου κ' ἐμοῦ.
 Χωρὶς ἐκείνου σκότος ἡ ἡμέρα μου.
 Λυσσᾶ ἔνταῦθα ἡ ἀγρία τυραννίς·
 τὴν χεῖρα τείνει κ' ἐπὶ τὸν πατέρα μου,
 καὶ ἐπ' ἐμὲ ἀκόμη, καὶ σωτῆρ κανεῖς!
 Ἐδῶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς ἀκούεται,
 καὶ τυραννίας ἀπειλὴ ἀνιλεῖς.
 Ἡ πόλις πᾶσα εἰς τὸ αἶμα λούεται,
 ἢ ὑπὲρ πᾶσαν τῆς γῆς πόλιν εὐκλεῖς.
 Κατ' αὐτοῦ ξίφος μαιφόνον θήγεται·
 πλὴν δὲν πτοεῖται ἢ ἀτρόμητός του φρήν.
 Τύραννοι, φεύγει. Τώρα μᾶλλον φύγετε·
 θὰ καταβάλη τὴν αὐθάδη σας ὄφρυν.
 Ὅμοίως φεύγει ὁ χρυσαίετος τὴν γῆν·
 ἀλλ' ἐπιστρέφων, ὡς τὸ βέλος ρίπτεται
 εἰς τὰς κοιλάδας, φέρων φρίκην καὶ σφαγὴν,
 ὅπου ἡ λεία ἢ δειλὴ του κρύπτεται.
 Δεσμὰ δὲν στέργει, οὐδὲ δούλιον ζυγόν,
 οὐδ' εἰς τυράννων πειθαρχεῖ προστάγματα.
 Θὰ ἐπιστρέψη, τοὺς ἀνδρείους ὁδηγῶν,
 κ' εἰς τὰ λαμπρά των διαπρέπων τάγματα.
 Ἐγὼ εὐδαίμων, ὅταν δαφνοστόλιστον
 θενά τὸν βλέπω ἔνδοξον, περιλαμπῆ,
 φέροντα τρόμον τοῖς στρατοῖς καὶ στόλοις των,
 κ' ἐπανιόντα ἐν θριάμβῳ καὶ πομπῇ!
 Τὴν πόλιν τότε θὰ πληρῶσιν αἵματα

κακύργων μόνον, καὶ ἐλεύθερος παιάν·
καὶ αἱ καρδίαὶ πᾶσαι καὶ τὰ βλέμματα
τὴν τροπαιοῦχον θὰ ζητῶσι στρατιάν.
Ἐκεῖνος ὅμως τοὺς θριάμβους θ' ἀμελῆ,
θὰ λησμονῆ τὴν δόξαν τὴν μεγάλην του,
τὸ φλέγον βλέμμα εἰς ἐμέ θὰ προσηλῆ,
καὶ εἰς ἐμέ θὰ τείνη τὴν ἀγκάλην του!

Θεοί! τί βλέπω! Ὁ Κριτίας ἔρχεται!
καὶ εἰμὶ μόνη! Ὁ πατήρ δὲν εἶν' ἐδώ.
Τὴν ὄψιν του ἄς φύγω τὴν ἀπαίσιον
εἰς τὸν γυναικωνίτην. — Ὅχι! Διατί
νὰ φύγω; Φέρω θώρακ' ἀδιάτρυτον.
Ἄς δοκιμάσῃ, καὶ ἄς μάθῃ ἐπ' αὐτοῦ
ἂν τοὺς ὀδόντας θραύ' ἢ ἐξουσία του,
καὶ γυναικὸς ἀνδρία ἂν τι δύναται.

ΚΡΙΤΙΑΣ (εἰσερχόμενος)

Χαῖρε ἡ κόρη τοῦ πιστοῦ συνάρχοντος.
Εἰς ζήτησίν του ἤλθον. Ὅτι ὅμως σέ
εὐρίσκω ἀντ' ἐκείνου, τύχη ἀγαθῆ!
Μὴ μοι φθονήσης ἀναπαύσεως στιγμὴν
ἐκ τοῦ πολυταράχου πλοῦ τοῦ βίου μας,
τὸν ἀνθηρὸν λειμῶνα μετὰ τὰς ξηρὰς
ἀβάτους ἀνοδίας τῆς πολιτικῆς.
Ἄν ἤξευρες, Καλλίππη, ποῖαν βάσανον
μας ἐπιβάλλει ἡ ἀρχή, τὸν ἄνθρωπον
ὁ ἀρχῶν πῶς πιέζει, πῶς ἡ κεφαλὴ
φονεύει τὴν καρδίαν, πῶς συμφέροντα
ὡς ψυχραὶ σπεῖραι ὄφεως τὴν πνίγουσι,
θὰ κατενόεις ποῖαν ἀνακούφισιν
μοὶ φέρ' ἢ ὄψις ἢ γλυκεῖά σου, καὶ πῶς

τὸ βλέμμα στρέφω μετ' ἀγαλλιάσεως
 ἐκ τῶν ἀγρίων ἀκανθῶν τῆς ἀγορᾶς
 πρὸς τὸ ὠραῖον ῥόδον τὸ ἑαρινόν·
 θὰ εἶχες οἶκτον πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἔλκοντας
 τὴν φθονουμένην ἄλυσιν τῶν ἀξιῶν!
 Χρυσὴν ὁ ὄχλος τὴν νομίζει· σιδηρᾶν
 ἡμεῖς οἱ φέροντές την τὴν ἠξεύρομεν.
 Εὐδαίμονες, ὁσάκις χεῖρα τρυφεράν
 νὰ τὴν ἀνακουφίζη ἀπαντήσωμεν,
 ὁσάκις δάκρυ ἐξ ἐρῶντος ὀφθαλμοῦ
 σταλάζῃ μαργαρίτας εἰς τοὺς κρίκους τῆς,
 κ' ἐκ θελκτικῶν χειλέων ἂν μειδίαμα
 εἰς λήθην μᾶς βυθίζῃ τῆς δουλείας μας.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄλλ' ἄρχον, ὅταν δάκρυ καὶ μειδίαμα
 δὲν ἀπαντᾶτε, εὐχολον! Τὴν ἄλυσιν
 οὐδεὶς σᾶς ἐμποδίζει ν' ἀποβάλητε,
 κ' εἶν' ἔκουσία μᾶλλον ἢ δουλεία σας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καλλίππη, ἀπατᾶσαι. Ἐθελόδουλοι
 δὲν εἴμεθα. Ἡ μοῖρα μᾶς ἐχάραξε
 τὸ στίγμα « Ἄρχε » ἐπὶ τοῦ μετώπου μας.
 Προικίσασά μας δι' ἀδώρων δώρων τῆς,
 παρ' ἡμῶν πᾶσαν τὴν ζωὴν μας ἀπαιτεῖ,
 τὴν χεῖρα προμαχοῦσαν, προβουλεύουσαν
 τὴν φρένα καὶ τὸ στήθος προταττόμενον.
 Ἡμεῖς ἐν τριχυμίαις τὸ πηδάλιον
 ἀγρύπνως πρέπει νὰ διέπωμεν· ἡμεῖς
 νὰ χαλινῶμεν τὴν ἀδάμαστον φορὰν
 τῶν ὄχλων· εἰς τὴν ὕλην τὴν ἀμόρφωτον

ἡμεῖς νὰ ἐμφυσῶμεν τὴν ιδέαν μας,
καὶ ξένης εὐτυχίας σμίλαι σιδηραῖ,
εἰς σκληρὰν ὕλην νὰ λαξεύωμεν αὐτήν.
Ἄντὶ δὲ τέσων θυσιῶν μας, ὁ λαὸς
ἀγνωμοσύνης μᾶς ποτίζει κώνειον.
Ὅμολογεῖς, Καλλιππη, ὅτι ἐπαχθὲς
τὸ βάρος εἶναι τούτου τοῦ καθήκοντος.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Γυνή, ὦ ἄρχον, περὶ τούτων ἀσθενῆ
τὴν κρίσιν ἔχω· ἀλλ' ὡς μ' εἶπον πάντοτε,
κοῦφον τὸ ἔργον εἶναι καὶ χαρμόσουνον
τοῦ τὸ καθήκον ἐκπληροῦντος· εἶναι δὲ
βαρεῖα μόνη ἢ κακὴ συνείδησις.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Λέγουσα ταῦτα, πονηρὰ, δὲν ἐννοεῖς
νὰ μ' ἀποδώσῃς τὴν κακὴν συνείδησιν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Οἰκτρὰν θὰ εἶχον περὶ σοῦ ὑπόληψιν,
ἂν τοῦτο δὲν ἐνόουν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ὦ! συγχώρησον!

Αἰνιγματῶδες λέγεις.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Δὲν εἶν' αἰνίγμα.

Ὅταν τὴν βίαν ἀντιλήπτορα λαβὼν,
τὴν ἐλευθέραν πόλιν ὑπεδούλωσας,
ἐμπλήσας αὐτὴν φόνων, καταδιωγμῶν
καὶ ἀρπαγῶν, κ' εἰς αἶμα πλέης πολιτῶν,
καὶ ἐκπιέζης πανταχόθεν στεναγμοὺς
καὶ δάκρυα, κ' ἐνσπείρης τρόμον, καὶ πατῆς

τὸ πτῶμα τῆς πατρίδος ἦν ἐφόνευσας,
 μηδὲν ἐκπλήττου, εὐγνωμόνει μάλιστα
 πῶς σ' ἀποδίδω τύψιν συνειδήσεως,
 πῶς κενὸν κόμπον θεωρῶ τοὺς λόγους σου,
 καὶ πῶς ἰδοῦσα πᾶν ἀνθρώπου αἴσθημα
 ἀποσβεσθὲν ἐντός σου, δὲν ἐπίστευσα
 πῶς ἡ φιλοδοξία σοὶ ἐξήρανε
 αὐτὴν αὐτῶν τὴν ρίζαν, τὴν συνείδησιν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Δὲν εἶσαι ὅσον λέγεις ἄπλαστος γυνή.
 Ὁ μολοσσὸς ἐκεῖνος τῶν δημοκρατῶν,
 ὁ Λύκων, θὰ ἐφθόνει τὴν σφοδρότητα
 τῶν λόγων σου, φιλτάτη. Τίς ἐδίδαξε
 τὰ χεῖλη ἐξ ὧν μέλι ἔπρεπ' ἔρωτος
 νὰ ρέη μόνον, νὰ σταλάζωσι χολήν ;
 καὶ τίς σ' ὑπαγορεύει ταῦτα κατ' ἐμοῦ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τίς ; Δὲν ἤξεύρεις πῶς φωνὴ πανίσχυρος
 ὑπάρχει, ἦν ἡ βία, ἦν ἡ βάσανος,
 ἦν ὁ τὰ πάντα κατασβέων θάνατος
 ἀντὶ νὰ σβέση, ἐνισχύει μάλιστα ;
 Αὐτὴ, ᾧ ἄρχον, ἡ δημόσιος φωνή,
 ἐκπεμπομένη ἀοράτως πάντοθεν,
 ἐκ τῶν στομάτων τῶν κλειστῶν, ἐκ τῶν δειλῶν
 ὀμμάτων, ἐκ τῶν τάφων, ἐκ τοῦ αἵματος
 τοῦ ρέοντος ἀψόφως, διαδίδεται
 ὑπὲρ τῆς κολακείας τοὺς ψιθυρισμοὺς,
 καὶ ἀντηχοῦσα εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ,

μέχρι τοῦ θρόνου ἀναβαίνει τῶν Θεῶν.
 Τῆς φωνῆς ταύτης τῶν θυμάτων, πρὸς ἣν
 κωφεύετε, ἡ πόλις εἶναι ἔμπλεως.
 Ὅσα σοὶ λέγω αὕτη μοὶ ἐδίδαξεν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ὡς πρέπ' εἰς κόρην ἄρχοντος δὲν ὀμιλεῖς.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄλλ' ὡς εἰς Ἀθηναίαν πρέπει ὀμιλῶ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Περὶ ἐμοῦ ἀλλοίαν γλῶσσαν ἤλπιζον
 νὰ σοὶ διδάξῃ, καὶ ἀλλοῖα νὰ σ' εἰπῇ
 ὁ ἀγαθὸς πατήρ σου. Παρεκάλεσα,
 καὶ ὑπεσχέθη παρὰ τῆ καρδία σου
 νὰ μεσιτεύσῃ δι' ἐμέ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Καὶ ἔπραξεν

ὡς ὑπεσχέθη.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄρα σοὶ ἀνήγγειλε
 τὴν πρότασιν . . .

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τὰ πάντα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ λοιπόν;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λοιπὸν

μὴ τῆς μεγάλης καταβῆς περιωπῆς,
 ἀνάξιά σου πράττων καὶ σκεπτόμενος.
 Ἄρχε, τῆ μοίρα πειθαρχῶν, ὡς βούλεσαι·
 μένε φρουρῶν τὰς ἄκρας, καὶ τὰ ταπεινὰ

χωρία ἄφες τῶν ἀνθρώπων τοῖς κοινοῖς.
 Μὴ εἰς χυδαῖα σπαταλᾷς αἰσθήματα
 τὴν ὑψηλὴν σου φρένα, τὴν καρδίαν σου.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πικρὰν τοξεύει εἰρωνείαν πάντοτε
 ἢ αὐστηρὰ σου λέξις. Ἄρχων τῶν λοιπῶν,
 σοῦ ἔδαμάσθην δοῦλος. Παντοδύναμος
 τῆς Ἀφροδίτης ὁ υἱὸς, συμπλέκ' εἰς ἓν
 τῶν κορυφῶν τὰ δένδρα τὰ ὑψιτενῆ
 καὶ τ' ἄνθη τῶν κοιλάδων τὰ γλυκύτερα.
 Μὴ τὰς ἐρήμους ἀκρωρείας λέγε μοι,
 ἔπου καὶ ρίζας ἂν ἐκτείνω ἰσχυρὰς,
 εἰς τραχεῖς βράχους πλέκονται, καὶ βάραθρα
 σκιάζουσιν οἱ κλάδοι τῆς ἰσχύος μου.
 Ῥόδον χαρίτων, ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν
 ἔλθε νὰ θάλλῃς. Διὰ σοῦ οἱ ζέφυροι,
 φέροντες μῦρα, θὰ μὲ περιπνέωσι·
 διὰ τῶν σῶν θελγήτρων θὰ αἰσθάνωμαι
 τὸ ἔαρ πάλιν ἀναθάλλον τῆς ζωῆς.
 Ὑπὸ τὸ στήθος τὸ τραχὺ τοῦ ἄρχοντος
 ἔχω καρδίαν καὶ θερμὴν καὶ πάλλουσαν.
 Εἰς ἓν σου βλέμμα βλέπω φῶς οὐράνιον,
 εἰς ἓν μειδιάμα σου τὰ Ἥλύσια,
 καὶ μετὰ σοῦ ἀγρότου βίον προτιμῶ,
 παρὰ μακρὰν σου μοναρχίαν τοῦ παντός.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἦξεύρω ταῦτα. Περιττὸν νὰ ἐκταθῆς.
 Τ' ἀνέγνων ἤδη εἰς τοὺς χωλιάμβους σου.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἐψαλλε πρῶην ἢ ζητοῦσά μου ψυχὴ
 ὄνειρα φροῦδα, ἀορίστους πόθους της.
 Ἐζήτει, εὔρε· κ' αἰ ἐπιθυμῖαι μου
 τὰς πτέρυγας των κλείουσαι, ἐκάθησαν
 ἐπὶ τοῦ ἀνθους τῶν ἐρώτων τοῦ χρυσοῦ.
 Σκιᾶς κατόπιν ἔτρεχον, καὶ ἡ σκιὰ
 ἐνεσαρκώθη τρίς καλλίων, κ' ἔγινε
 Θεὰ, τετάρτη τῶν Χαρίτων. Εἰς αὐτῆς
 μοὶ ἐπιτρέπεις τὸ θυσιαστήριον
 νὰ καταθέσω ὅσον φέρει ἄρωμα
 τρυφερῶν πόθων ἢ ψυχὴ μου, ὅσον πῦρ
 ἐντός της φλέγει, καὶ εἰς θῦμα ἑμαυτὸν
 καλλιερήσας, νὰ ἐλπίσω δύναμαι,
 ὠραία κόρη, ὅτι σοὶ εὐπρόσδεκτον
 ἐτέλεσα θυσίαν ; Ἀποκρίθητι.

ΚΛΑΛΙΠΗ

Σπανίως κόρη ἐπὶ ἐρωτήσεων
 τοιούτων ν' ἀπαντήσῃ ἀναγκάζεται·
 ὁ Κύριός της ὁμιλεῖ ὑπὲρ αὐτῆς.
 Ἄλλ' ἀφ' οὗ θέλεις παρ' ἐμοῦ ἀπόκρισιν,
 προκρίνω τοῦτο, καὶ νικῶσα πᾶσάν μου
 δειλίαν, μὴ, σοὶ λέγω ἀπροσποίητος,
 ματαιοπύνη θύων. Ἀπαράδεκτος
 θὰ εἶναι ἡ θυσία.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄν ἡ προσφορὰ
 καρδίας ἀγαπώσης δὲν σὲ συγκινηῖ,
 ὁποῖαν θέσιν σοὶ προσφέρω σκέφθητι·
 τὴν πρώτην ἐν ταῖς πρώταις. Εἰς βραχίονα

στηριζομένη τοῦ ἐν πᾶσιν ἰσχυροῦ,
τὸ μέτωπον θὰ αἴρης ὑπερήφανον,
ὑπερτεροῦσα πᾶσαν κόρην Ἀττικὴν,
καθὼς τὴν χλόην ὑπεραίρει ὁ κισσὸς
εἰς τῆς πλατάνου τὸν κορμὸν πλεκόμενος.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

ἼΗ ψευδῆς δόξα δὲν μ' ἐθάμβωσε ποτέ·
καὶ θέσις εἶναι κατ' ἐμέ ἐπίζηλος
οὐχὶ ἢ πρώτη, ἀλλ' ἢ μᾶλλον εὐτυχῆς.
Ἄλλ' ἂν καὶ δόξαν ἐπεθύμουν, πρόσθετον
δὲν θὰ ἐζήτουν· ἢ πατρόθεν μοὶ ἀρκεῖ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄφ' οὗ τὰ δῶρα ἀπορρίπτεις πάντα μου,
τὰ τῆς φιλοδοξίας καὶ τοῦ ἔρωτος,
ἃς ἀπορρίψω, σὲ μιμούμενος, κ' ἐγὼ
τὸ προσωπεῖον, μὴ γελοῖος ἐλεγχθῶ,
ἔρωτικούς ἐκπέμπων ἀναστεναγμούς,
ὡς ἢ τρυγῶν τῶν Κήπων τῆς Ἀλωπεκῆς.
Ἄς ὁμιλήσω καθὼς σὺ εἰλικρινῶς.
ἼΗ χεῖρ σου μοὶ συμφέρει, καὶ σοὶ τὴν ζητῶ.
Τοῦ Θηραμένους θέλω τὴν ἐπιβροχήν,
τοῦ Ἄγωνος τὸν πλοῦτον θέλω παρὰ σοῦ
νὰ λάβω προῖκα, κ' ἐπ' αὐτῶν νὰ στηριχθῆ
ἢ δύνاميς μου θέλω ἀδιάσειστος·
καὶ θέλω τέλος ἐκ τῶν δύο οἴκων μας
νὰ μοὶ ἐγείρης ἓνα θρόνον.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

ἼΕννοῶ

πῶς θέλεις. Ὅμως ὅτι θέλεις δὲν ἀρκεῖ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε ἐφρόντισα
ὅ,τι ἂν θέλω, τοῦτο καὶ νὰ δύναμαι.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἐάν, ὦ ἄρχον, τοῦτο εἶναι ἀπειλή,
ἄλλους ἀπειλεῖ. Εἶς' ἐδὼ ἀνίσχυρος.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Κακῶς γνωρίζεις τὴν ἰσχύν μου.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄριστα.

Κέκτησαι λόγχας, δόρυφόρους, κώνειον,
τοὺς ἔνδεκα δημίους, καὶ κρυπτούς τινας,
κ' εἰς ἓν σου νεῦμα πίπτουσιν αἱ κεφαλαί.
Ἄλλὰ κ' ἐγὼ ἀσπίδα ἀδιάσχιστον,
ἀδαμαντίνην κατὰ τούτων κέκτημαι,
τὴν ἀφοβίαν. Τόσοι, καὶ οἱ ἄριστοι,
ἀδίκως θανατοῦνται. Τί δικαίωμα
ἢ ποίαν ὅτι ἔχω ἔφεςιν φρονεῖς
νὰ ἐπιζήσω, μόν' εἰς χώραν νεκρικὴν,
ὡς γλυπτὴ στήλη ἐπὶ τάφων κλαίουσα;
Ἐάν ἰσχύης καὶ εἰς τοῦ συνάρχοντος
τὴν κόρην νὰ ἐκτείνης χεῖρα φονικὴν,
ὡς διατάξης θεὰ μ' εὐρῆς πρόθυμον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εὐφήμει, ὦ Καλλίππη! Μὲ συκοφαντεῖς.
Τῆς Ὑρκανίας τίγριν μὴ μ' ἐξέλαβες,
ἢ τῶν ὑπερβορείων ἄγριόν τινα,
ὠραίαν κόρην νὰ φονεύσω; Ἄπαγε!
Ἄλλ' ἂν περὶ ζωῆς σου μεριμνᾷς μικρὸν,
ἴσως ὑπάρχει ἀγαπητοτέρα σοι,

δι' ἣν δὲν εἶσαι ἥρωϊς ἀτρόμητος.
Ταύτην ἔνταῦθα ἔχω. (Δεικνυοὺν τὴν παλάμην του).

Μία λέξις σου,
καὶ σώζεται, καὶ πάλιν μία λέξις σου
τὸ φίλον νῆμα κόπτει ὡς ἡ Λάχεσις.
Ἦξευρε τοῦτο.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τὸ ἤξεύρω, μάλιστα,
ὅτ' εἰς πᾶν νέον ἔγκλημα εἶσ' ἔτιμος.
Ἐπίσης ὅμως τοῦτο ἤξευρε καὶ σὺ,
ὅτι ἐν μέσῳ σοῦ καὶ τοῦ ἐγκλήματος
ὁ Κιθαιρῶν ὑψοῦται. Τὸ προπύργιον
τῶν ἐλευθέρων ἴσταται προκλητικῶς
ἐν μέσῳ τοῦ φονέως καὶ τοῦ θύματος.
Μένει ὁ θύτης, πάντοτε αἰμοδιψής,
κ' ἡ μύχαιρά του τεθηγμένη πάντοτε·
ἀλλ' ἀπειθῆσαν ἔφυγε τὸ σφάγιον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μ' ἐξέφυγεν! ὦ ἄτρων, ἀπερίσκεπτος
ἐγώ. Ἴδου τί εἶναι καὶ κ' ἐπὶ στιγμὴν
καμπτόμενος ὁ ἄρχων νὰ μαλάσσηται.
Ἰππουλον ἔχει τὴν καρδίαν του ἐχθρὸν,
ἐνδογενῆ προδότην. Πρέπει νὰ φρουρῇ
αὐτὴν ἀγρύπνως οἴκτου μὴ εἰσδύσασα
ἀκτίς, τὸν ἀνδρικόν της τήξῃ χάλυβα
εἰς γυναικῶδη εὐσπλαγχνίαν. Πρὸς στιγμὴν
τὴν λεοντῆν ἀφῆκα, καὶ μ' ἀφώπλισε
πολύτροπος Ὀμφάλη, καὶ περιτραπὲν
τὸ σχέδιόν μου τὸ σοφὸν κατέρρυσεν.
Ἄλλ' ἔστω, θὰ ἰδῶμεν. Ὅ,τι ἄκριτος

ὑπεροψία κόρης δὲν κατανοεῖ,
 θὰ ἐκτιμήσῃ τοῦ πατρὸς ἢ φρόνησις,
 καὶ θὰ σταθμίσῃ ὁ πολύπειρος ἀνὴρ
 εἰς τὴν τρυτάνην τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς·
 οὐδὲ θὰ διαφύγῃ τὸν ὄξυν τοῦ νοῦν
 τί τὸ συμφέρον τῆς ἀρχῆς μας ἀπαιτεῖ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Νὰ συζητήσω τὸ συμφέρον τῆς ἀρχῆς
 ἔργον ἐμὸν δὲν εἶναι. Ἔρχεται, ἰδοῦ,
 ὁ Θηραμένης. Μετ' αὐτοῦ συζήτησον.
 Ἄλλ' ἐν σοὶ λέγω ὕστατον, ἀλάνθαστον.
 Πρὶν ἢ μὲ σύρης νύμφην σου εἰς τὸν βωμὸν
 θὰ πέσω ἱερεῖον ἐθελοςφαγές. (Ἀναχωρεῖ).

ΚΡΙΤΙΑΣ

Θὰ συζητήσω, ὦ βελτίστη, μετ' αὐτοῦ·
 καὶ ἢ θὰ γίνῃ τῶν σκοπῶν μου ὄργανον
 καὶ σύμμαχος μου κατὰ σοῦ, ἢ . . . βλέπομεν.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἐδῶ, Κριτία, μόνος; καὶ μ' ἐπρόσμενες;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Δὲν ἤμην μόνος· ἡ ὡραία κόρη σου
 τῆς προσδοκίας τὰς στιγμὰς ἐβράχυνε.
 Τὸ γλυκὺ ῥόδον εἶναι τῆς οἰκίας σου,
 ἀλλ' ἔχει, ὡς πᾶν ῥόδον τὰς ἀκάνθας τῆς.
 Ἡ εἰρωνεία εἶναι εἰς τὰ χεῖλη τῆς,
 κ' εἰς τὴν καρδίαν ταμιεύεται χιῶν.
 Τὴν θέλησίν σου εἰς οὐδὲν λογίζεται.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τὴν σὴν τῇ εἶπον, ὦ Κριτία, ἐκλογὴν,
 ἥτις αὐτὴν οὐχ ἤττον ἢ ἐμέ τιμᾷ.
 Ὁ δεσμός οὗτος ἦν εὐκταῖος κατ' ἐμέ.
 Ἄλλ' ἢ ἀπόφασίς τῆς, εἰς τὴν κρίσιν τῆς
 καταλειφθεῖσα, δὲν τὴν ἐπεκύρωσεν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Εἰς κρίσιν νέας κόρης καταλείπεσαι,
 ὦ Θηραμένη; Κούφην βάσιν δέχεσαι
 τῶν πράξεών σου καὶ τῆς πολιτείας σου.
 Τὰ ὄντα ταῦτα, ἄρχον, τὰ χαρίεντα,
 εἰς ἄνθη ἀπ' ἀνθέων πτερυγίζουσιν,
 ἢ εἰς ὀνείρων νέφη ἀεροβατοῦν,
 καὶ ἀγνοοῦσιν ἐντελῶς τὰ ἐπὶ γῆς.
 Μὴ εἰς τοιαύτην λέμβον ζεφυρόπλαγκτον
 τὸν τῆς ἀρχῆς μας θησαυρὸν ἐμπιστευθῆς.
 Διὰ χειρῶν σου λάβε σὺ τοὺς οἴακας,
 καὶ πρᾶξον ὅ,τι ἀνδρὸς εἶναι καὶ πατρός.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Σὺ νὰ σταθμίσης, ὦ Κριτί', ἀδυνατεῖς
 πατρός καθῆκον καὶ πατρός δικαίωμα,
 ἢ νὰ εἰσδύσης εἰς καρδίαν πατρικὴν.
 Αὐτὴ, τὸ μόνον τέκνον τῆς ἀγάπης μου,
 σβεσθέντος παρελθόντος κάτοπτρον γλυκὺ,
 τὸ μόνον πάλλον μέρος τῆς καρδίας μου,
 τὸ μόνον ἔτι θάλλον, ἐφ' οὗ φύεται
 τῆς εὐτυχίας ὁ βλαστὸς καὶ τῆς χαρᾶς,
 μοὶ στέφει μ' ἄνθη τὴν ζωὴν, καὶ ἄνθρωπος
 αὐτῆς πλησίον λησμονῶ τὸν ἄρχοντα.
 Ὅσον τοῦ βίου μοὶ ἀφήν' ἢ μέριμνα

τῶν δημοσίων, εἶναι ὄλον κτῆμά της.
 Ἐκ τῶν σταγόνων ἄς ἡ μοῖρα μοι κερναῖ,
 αὐτῆς τὸ μέλι καὶ ἐμῆ ἡ ἄψινθος.
 Εἰς τὸν τροχὸν δὲν θέλω τοῦ Ἰξίωνος
 νὰ τὴν προσδέσω, κοινωνὸν τῶν πόνων μας·
 οὐδὲ καυχῶμαι εἰς τοῦ Ἀγαμέμνονος
 τὴν ψυχικὴν ἀνδρίαν, ἐπὶ τὸν βωμὸν
 τὴν φίλην μου νὰ φέρω Ἰφιγένειαν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Βωμὸν, ἑταῖρε, νυμφικόν.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πλὴν δι' αὐτὴν
 βωμὸν θυσίας. Περὶ εὐτυχίας της
 αὐτὴν ἀφήνω δικαστὴν ἀνώτατον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἐπαινῶ μᾶλλον τὴν φιλοστοργίαν σου
 παρὰ τὴν πρόνοιάν σου. Μόνος ἀγνοεῖς
 πῶς τῆς ῥαδιουργίας ἐθελόκακος
 ἡ σφὴν νὰ εἰσχωρήσῃ ἐν τῷ μέσῳ μας
 ζητεῖ, τὴν ἀρμονίαν καταστρέφουσα,
 μητέρα τῆς ἰσχύος; Ἐπιβάλλομεν
 τὸν φόβον τότε μόνον τὸν σωτήριον,
 ὁπότ' ἐν σῶμα, ὅταν μία θέλησις
 καὶ εἴμεθα συγχρόνως καὶ φαινόμεθα.
 Ἡ δὲν ἀκούεις, κακοβούλως πονηρὰ,
 τί διαδίδ' ἡ γλῶσσα τῶν φθονούντων μας;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Τί διαδίδει;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πῶς μ' ἐπιβουλεύεσαι.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πλὴν δὲν πιστεύεις σὺ εἰς τὴν διάδοσιν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Οὐδ' εἶπον πῶς πιστεύω.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Οὐδ' ἐδύνασο.

Γλῶσσ' ἐπιβούλων δὲν λαλοῦν ἀλήθειαν,
ὡς σοὶ τὴν εἶπον, ἄδολον, πικρὰν, ἐμὲ
βλάπτουσαν ἴσως, ἀλλ' εἰς σὲ σωτήριοιον.

Ἄν σ' ἐπεβουλευόμην, θεν' ἀπέκρυπτον
ὕπ' ἄνθη κολακείας, ὅπως οἱ πολλοὶ,
τὰ χεῖλη τῆς ἀθύσσου πρὸς ἣν φέρεσαι,
κ' ἐκ τοῦ ληθάργου δὲν θενά σ' ἐξήγειρον
εἰς δν ὁ ὄγκος σὲ βυθίζει τῆς ἀρχῆς.

Κριτία, ὡς ἐχθρόν σου μὴ μὲ θεωρῆς·
κ' ἰδὲ μὴ εἶσαι σὺ ὁ μείζων σου ἐχθρὸς,
καὶ ὅσοι τὴν ἰσχύν σου θυμιάζουσιν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

᾽Ω! σὲ ἤξεύρω φίλον μου εἰλικρινῆ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Δὲν σ' ἀπατῶ· δὲν εἶμαι οὐδὲ φίλος σου,
ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν θέλω νὰ σωθῆς.

Εἰς τὸν δεινὸν χειμῶνα τῆς πατρίδος μας
φρενὸς σπανίαν δύναμιν, καὶ ἀρχικὰ
εἰς σὲ ἀναγνωρίζω προτερήματα.

Σὺ νὰ τὴν σώσηςς ἐὰν θέλῃς δύνασαι.

Ἄλλὰ πλὴν τούτου, σὺ τὴν περιέβαλες
εἰς τὰς πλεκτάνας τῆς φιλοδοξίας σου
ἀλύτως, πανισχύρως, ὥστε μετὰ σοῦ
μίαν νὰ ἔχη ὑπαρξιν, μίαν ζωὴν,

οὐδὲ θὰ πέσῃ ἐπὶ σέ ὁ κεραυνὸς
χωρὶς νὰ εὕρῃ πρώτην τὴν καρδίαν τῆς,
δομοῦ τὸν γῦπα πλήττων, καὶ τὸ θυμὰ του.
"ὦ! παῦσον, παῦσον προκαλῶν τὸν οὐρανόν!
Φθονεῖ τὸ θεῖον τὰς αὐθάδεις τύχας μας.
Ἄρκει τὸ αἷμα ὅσον ἔπιεν ἡ γῆ,
κ' οἱ θρῆνοι ὅσοι τὰς νεφέλας πλήττουσι·
μὴ ἄρχ' ἐπὶ πτωμάτων, εἰς ἐρείπια
τὸν θρόνον σου ἰδρύων· μὴ ἐξόρυττε
τὸν φωτοβόλον τῆς Ἑλλάδος ὀφθαλμόν·
καὶ τῶν ἡρώων Περσομάχων τοὺς υἱοὺς
εἰς εἰλωτας μὴ κάμπτε, μηδ' ἀτίμαζε
ὑπὸ τῆς Σπάρτης καὶ ὑπὸ τὸν σὸν ζυγόν.
Ἡ Αἴτνα μάτην θλίβ' ὑπὸ τὸν ὄγκον τῆς
τὸν φλογερὸν Τυφῶνα. Πιεζόμενος,
ἐν ἀφανεῖ ὄγκοῦται, ῥήγνυται, καὶ πῦρ
καὶ βράχους σφενδονίζει ὠρυόμενος,
κ' εἰς τοὺς σπασμούς του ἀπὸ βάθρων τὸ βουνὸν
ὡς λίκνον βρέφους σείει, θραύει κ' ἐκρίζοι.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Αὐτὸν δὴ τοῦτον προσπαθῶ τὸν γίγαντα
νὰ τιθασσεύσω, περιβάλλων χαλινόν,
ἢ καὶ ἀλύσεις, χαλινὸς ἂν δὲν ἀρκῆ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μὴ ἰσχυρογνωμόνει. Ἐνδός, πείσθητι.
Νὰ σ' ἰκετεύσω, ὡς ἂν χάριν δι' ἐμέ
ἐζήτουν, ἄφες. Τὰς ἡνίας χάλασον·
τὴν μᾶστιγα κατάθες τὴν τυραννικὴν·
δὸς εἰς τὸν νόμον κράτος, δὸς εἰς τὸν λαὸν
ἐλευθερίαν, τὴν ἀρχαίαν του Θεάν,

τροφὸν τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου του·
καὶ περικόπτων εἶτι ἔχει μισητὸν
τὸ κράτος τῆς ἀρχῆς σου, μετριώτερον
ἀνάδειξόν το, πλήν καὶ ἀσφαλέστερον.
Ἄντι σωτήρων καὶ ἀντι εὐεργετῶν,
μὴ ὀλετῆρες γίνωμεν τῆς πόλεως,
καὶ μὴ εἰς τὰς καρδίας διεγείρωμεν
ἀπελπισίαν καὶ δικαίαν ἄμυναν.
Τὰ τραύματά του θεραπεύων, στήριζον
εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ τὸν θρόνον σου.
Τὴν δύναμίν σου αὐξήσον, μειῶν αὐτήν·
καὶ τότε μένε ἄφοβος. Ἐπιβουλῶν
κρυπταὶ πλεκτάναι τότε διαλύονται·
ἀμβλύνονται τὰ ξίφη τῶν συνωμοτῶν·
καὶ ἂν στραφῶσι κατὰ σοῦ, θὰ εὕρωσιν
ἔτοιμα στήθη νὰ σ' ὑπερασπίσωσι,
καὶ πρῶτον πάντων τὸ ἐμὸν θὰ εὕρωσι.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Δὲν ἀμφιβάλλω. Ἄλλ' ἐλπίζω, πάντοτε,
ἂν ὄχι ἐκ φιλίας, ἐκ συμφέροντος,
ὅτι προθύμως μὲ ὑπερασπίζεσαι,
τὰ ἴσ' ἀπολαμβάνων παρ' ἐμοῦ καὶ σύ.
Ἦδη πρὸ πάντων, ὅτε ὑπουλοὶ ἐχθροὶ
τὰ βάθρα τῆς ἀρχῆς μας ὑπορύττουσι,
διὰ κενῶν ἐλπίδων διεγείροντες
τὰ κακὰ πάθη καὶ τὰ μίση τῶν πολλῶν,
ἢ φάλαγξ ἡμῶν πρέπει νὰ συνασπισθῆ,
χαλκένδυτον τὸ στήθος παρατάττουσα,
νὰ ἐνταθῶσιν αἱ ἠνίαί, φλογερά
νὰ μᾶς ὀπλίση μᾶστιξ, εἰς τὸ αἷμά των

οί συνωμόται νὰ πινηῶσι, κ' ἐρυθρός
ὁ τρόμος, ν' ἀποσβέσῃ τὴν ἐπιβουλήν.
Σωζόμεθα ἀνίσως καταπλήξωμεν·
καὶ οἱ ἐχθροὶ μας μόνον θὰ ἐκλείψωσιν
ἂν ὡς ἐσχάτου τοὺς ἐξολοθρεύσωμεν.
Πρὸς ἔνωσιν τοιαύτην σοὶ ἐξέτεινα
τὴν χεῖρα, καὶ ἀρνεῖσαι.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Θὰ σοὶ ἔδιδον

τὴν ἐδικήν μου προθυμώτατος, ἔαν
δὲν μοὶ ἐζήτησες ὅ,τι δὲν ἀνήκει μοι,
καὶ νὰ ἐλπίσω ἂν μοὶ ἐπετρέπετο
ἐκ τοῦ ὀλέθρου νὰ σὲ σώσω, καὶ οὐχὶ
σὺ νὰ μὲ σύρῃς εἰς τὸ χαῖνον βάραθρον.
Φροῦδος ὁ λόγος! Μάτην σὲ παρήνεσα!
Ἄποπηδῶσι συμβουλή καὶ δέησις
ἐκ τοῦ χαλκίνου θώρακος τοῦ στήθους σου.
Νὰ διανύσῃς δὲν διστάζεις τὴν ὁδὸν
τὴν δι' αἱμάτων φέρουσαν κατὰ κρημνῶν.
Χώρει· ἀλλ' εἴ τι σοὶ συμβῆ, μὴ λησμονῆς
εἰλικρινῶς, ἐγκαίρως πῶς ὠμίλησα.
Εἶπα· εὐθύνην πᾶσαν ἀπεκδύομαι·
καὶ μὴ ἐκπλήττου τὸν καρπὸν ὃν ἔσπειρας
ἔαν θερίσῃς.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Περὶ τούτου ἔσται μοι
φροντίς. Λοιπὸν ἐσχάτη εἶναι αὕτη σου
ἀπάντησις;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἐσχάτη.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Οὐδ' ὑπόσχεσαι
 νὰ μεταπίσης τὴν ἰσχυρογνώμονα,
 ἔπως συμπλέξῃ ἡ χεὶρ τῆς ἡ ἐπέραστος
 τῆς τύχης μας τὸ νῆμα ;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Δὲν ὑπόσχομαι
 ὅ,τι νὰ πράξω μοὶ ἐλλείπῃ ἡ δύναμις.
 Τὸ νῆμα δὲ τῆς τύχης ἄς ἀφήσωμεν
 ὡς ἡ Κλωθὴ τὸ πλέκει. Διὰ σὲ χρυσοῦν,
 ἀφανὲς ἔστω, ἔστω μέλαν δι' ἐμέ.
 Χωρίζοντ' αἱ ὁδοὶ μας· ἄς βαδίσωμεν
 πρὸς ἣν ἐκάστη ὁδηγεῖ διεύθυνσιν,
 καὶ ἡμῖν ἔστω ὡς ἐκάστω πέπρωται.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Νομίζω ἔχεις δίκαιον. Φερώμεθα
 ὡς φέρ' ἡ τύχη, —καὶ ἀφήσωμεν αὐτά.
 Νὰ σοὶ ἀγγείλω ἦλθα, ὅτι ἐπεμψα
 νὰ συγκαλέσω τὴν Βουλὴν. Ἀχροσφαλῆς
 ἡ θέσις εἶναι τῶν πραγμάτων. Παρ' αὐτῆς
 ἐνίσχυσιν καὶ γνώμην θὰ ζητήσωμεν.
 Αὐτὴ θεν' ἀποκόψῃ ἐκ τῆς ρίζης τῶν
 τὰς κρυπτὰς στάσεις πρὶν καρποφορήσωσι.
 Νὰ διαθέσω ἄπειμι τὰ πνεύματα,
 ἔπως χρησίμως προβουλεύσωσιν ἡμῖν.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μιμήσεως ἀξία εἶν' ἡ πρόνοια.
 Πρὸς τὴν ἰδίαν σπεύδω ἐπιμέλειαν.

*Εν τῷ ἀμφοτέρῳ ἐστράφησαν νὰ ἐξέλθωσιν, εἰσέρχονται.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ καὶ Αἰσχυαΐδης

ΒΑΤΡΑΧΟΣ (πρὸς τὸν Κριτίαν)

Σ' ἀνεζήτητοῦμεν, ἄρχον. Ἐπιτρέπεται
ὀλίγας λέξεις κατ' ἰδίαν νὰ σ' εἰπῶ;

ΚΡΙΤΙΑΣ (ἐπιστρέφων πρὸς τὸν Θηραμένην)

Τὸ ἐπιτρέπεις, Θηραμένη;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μείνατε.

Τὸν οἶκόν μου θεώρει ὡς τὸν σόν. Ἐμὲ
φροντὶς σπουδαία μὲ βιάζει. . .

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄπελθε.

(Ὁ Θηραμένης ἀπέρχεται.)

ΚΡΙΤΙΑΣ (πρὸς τοὺς μείναντας)

Ἐξεύρετε σεῖς ποία ἡ σπουδαία του
φροντὶς ἐκείνη; Νὰ σᾶς τὴν εἰπῶ. Βουλὴν
πῶς συγκαλῶ τῷ εἶπα, καὶ ἀπέρχεται
νὰ σκευωρήσῃ κατ' ἐμοῦ.

Αἰσχυαΐδης

Ἄτάραχος

οὔτω τὸ λέγεις; Καὶ δὲν σπεύδεις; Ἀμελεῖς
νὰ τὸν προλάβῃς;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄμελῶ; Τὸ ῥῆμ' αὐτὸ
δὲν ἐφευρέθη δι' ἐμέ. Προέλαβον,
καὶ διὰ τοῦτο συγκαλεῖται ἡ Βουλὴ.
Καὶ ἤδη ἀπηρχόμην, ὡς ἀνήγγειλα
καὶ εἰς τὸν Θηραμένην, τὰ πρὸς ἑκβασιν

νὰ διαθέσω. Σεῖς μοὶ εἶσθε χρήσιμοι.
 Θὰ σᾶς διδάξω παρ' ὑμῶν τί ἀπαιτῶ,
 περιόντες πῶς νὰ ἐτοιμάσητε
 καὶ νὰ κινήτε τὰς ἐμφύχους μηχανάς.
 Αὔριον πρέπει ἢ ἡ πόλις νὰ σωθῆ,
 καταστραφέντων τῶν ἐχθρῶν τῆς τάξεως,
 ἢ θέλ' ἡ ἀναρχία θριαμβεύουσα
 τὰς εἰδεχθεῖς της ἀνεγείρει κεφαλάς.
 Σεῖς δὲ τί μ' ἐζητεῖτε; Τί μοὶ φέρετε;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Τῆς ἀναρχίας φέρομεν τὰς κεφαλάς.
 Τινὰς ἂν ὄχι ὄλας.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τί μοι λέγετε;

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ἰγνηλατοῦντες διὰ σκολιῶν ὁδῶν,
 ἀνεύρομεν τοὺς θύτας τοὺς νυκτερινούς
 τῶν Εὐμενίδων. Ὅσοι δ' ἂν ἐλλείπωσι,
 νὰ εὐρεθῶσιν οὐδ' αὐτοὶ θ' ἀργήσωσι.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Λέγετε μέγα κ' εὐτυχές τὸ εὖρημα.
 Ἰδωμεν.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἦτον μετ' αὐτῶν ὁ Ἀντιφῶν
 ὁ πλούσιος.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μᾶς εἶναι δις πολύτιμος
 ἡ κεφαλὴ του εἰς ἱκανοποίησιν
 τοῦ νόμου, ὁ χρυσός του εἰς ἐφόδιον
 τοῦ τῆς ἀρχῆς ταμείου.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ὁ Νικήρατος

ἐκεῖ ἐδημηγόρει.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ὦ Νικίου παῖ,

φθονεῖς τὴν δόξαν τοῦ πατρός! Ἄν ἔμεινεν
ὀλίγον ἔτι αἷμα εἰς τὰς φλέβας μας
ἀπὸ τῆς κρεουργίας τῆς Σικελικῆς,
καὶ τοῦτο εἰς τὰς στάσεις θέλεις νὰ χυθῇ.
Ἄλλὰ θὰ ἐμποδίσω. Εἰς ἀντὶ πολλῶν,
εἴν' ἡ ἀρχή μου, ἡ φιλόδημος ἀρχή.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Καὶ ὁ Εὐκράτης, τοῦ Νικίου ἀδελφός,
παρῆν, θρασεῖαν ἔχων γλῶσσαν καὶ αὐτός.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τοὺς συγγενεῖς δὲν πρέπει νὰ χωρίσωμεν.
Εἰς ἀμφοτέρους ἴσος πρέπει ὁ στέφανος.
Οἱ ὀλιγάρχαι οὗτοι εἰσὶν ἄκαμπτοι
ἐχθροὶ τοῦ δήμου καὶ τῆς σωτηρίας του.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἐφάνη ὁ Θρασύλλος μεταξὺ αὐτῶν,
καὶ ὁ Λυκοῦργος, ὁ ἐκ γένους ἱεροῦ·
καὶ ὁ Λυσίας τοὺς πολλοὺς ἐξήγειρε
μετὰ τοῦ Πολεμάρχου.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τύχη ἀγαθῇ!

Τοῦ Ἀγοράτου οὕτως ἡ ἐπίνοια
ἐπαληθεύει. Βλέπετε πῶς ἡ ποινὴ
ποτὲ ταχεῖα ἱκανῶς δὲν ἔρχεται.

Ὁ μέτοιχος, ὁ ῥήτωρ δις εἶν' ἔνοχος·
καὶ συνωμότης ἐνταυτῶ καὶ πλούσιος.

ΛΙΣΧΥΑΙΔΗΣ

Ἐρρέθη ἔτι, ἀνηρέθη ἔπειτα,
πῶς ὁ Σωκράτης καὶ τινες ἑταῖροί του,
καὶ ὁ Ἀριστοφάνης, ἔτι λέγουσιν
ὁ Πραξιτέλης, ἦσαν εἰς τὸν ὄμιλον,
τὴν ὑμετέραν διαβάλλοντες ἀρχήν.
Ἄν ἀληθὲς ἦ ὄχι, δὲν γνωρίζομεν,
ἀλλὰ ταχέως θά τὸ μάθω.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Περιττόν.

Μὴ ἀγωνίζου. Οὗτοι οἱ φιλόσοφοι,
οὔτ' οἱ τεχνῖται, κ' οἱ δραμάτων ποιηταί,
ἄς ἦσαν οὗτοι μόνοι μας πολέμιοι!
Κάτοικοι κόσμων φανταστῶν, τὰ ἐπὶ γῆς
περιφρονοῦντες καὶ παραγνωρίζοντες,
σκιαμαχοῦσι, καὶ σκιαὶ τὰ ἔπλα των·
καὶ ἄν που δάκνη ὁ ἀγροῖκος κωμικός,
θραύ' εἰς τὸ ξίφος τοῦτο τοὺς ὀδόντας του.
Τῶν μετεωρολόγων ἄφες τὴν φυλὴν
νὰ λέγη καὶ νὰ ψάλλη. Δὲν μᾶς βλάπτουσι.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἐκεῖ προσέτι, — εὐρημα πολύτιμον, —
ἦτον, κραυγάζων, συνομνύων, βλασφημῶν,
ὁ Λύκων, ὁ ἐχθρὸς σας ὁ ἀμείλικτος,
ὁ θηριώδης δημοκράτης. Δι' αὐτὸν
δὲν θενὰ ἔχης ὅσῃν ἐπιείκειαν
διὰ τοὺς λιθογλύφους καὶ λογοποιούς.
Εἰς αὐτὸν δίδεις δωρεάν τὸ κώνειον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἐξ ἐναντίας.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Πῶς; Θὰ σώσης καὶ αὐτόν!
 Ἐλύθ' εἰς ὕδωρ ἢ ψυχὴ σου χλιαρόν!
 Τί μᾶς συμβαίνει; Μήπως τὸν πολιτικὸν
 ὁ ποιητῆς ρεμβάζων ἀπεδίωξε;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Βάτραχε, εἶσαι μαθητῆς ἀρχάριος.
 Ὁ Λύκων εἶναι σύμμαχος πολύτιμος.
 Αὐτοῦ ἡ βία καὶ ἡ ἄκρατος ὀργὴ
 τοὺς δημοκράτας βλάπτ' ὑπὲρ τὰ ξίφη μας.
 Ἐργάτης ἀφροσύνης καὶ διχονοιῶν,
 μᾶς χρησιμεύει. Τοὺς ὠθεῖ εἰς ὄλεθρον.
 Νὰ νικηθῶμεν δ' ἂν συμβῆ, ἐκδικητὴν
 αὐτὸν ἐλπίζω. Τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ἐχθρὸς
 αὐτὸς θὰ γίνῃ, καὶ αὐτὸς τὸ κώνειον
 θὰ τοῖς ποτίσῃ. Ἄφες τον νὰ ζῆ μακρόν.
 Περὶ τῶν ἄλλων σεῖς φροντίδα λάβετε.
 Συστήσατέ τους εἰς τοὺς Ἐνδεκα. Πολλὰ
 θὰ ἔχη ἄλλα νὰ φροντίσῃ ἢ Βουλὴ
 σπουδαῖα· τῆς φροντίδος τῆς περὶ αὐτῶν,
 πρὶν ἢ συνέλθῃ, ἄς τὴν ἀπαλλάξωμεν.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἐκτὸς τοῦ καταλόγου εἰσὶν ἅπαντες;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἐκτὸς τοῦ καταλόγου, καὶ περὶ αὐτῶν
 ἀρκεῖ ἡ ἡμετέρα ἐπιμέλεια.

ΛΙΣΧΥΑΙΔΗΣ

Ὁ δ' ἱερεὺς ἐκεῖνος, ὁ Κλεόκριτος,

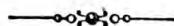
ὁ δῆθεν τὰς θυσίας ὑπὸ γῆν τελῶν,
καὶ ὄν ὁ Θηραμένης ἀπεκόμισεν,
εἷς ἦτον, καὶ ὁ πρῶτος τῶν συνωμοτῶν.
Αὐτὸς ἐσώθη, ἀπελθὼν τῆς πόλεως.

ΚΡΙΤΙΣ

Ὁ Θηραμένης σώζει τὸν Κλεόκριτον!
Ἐκεῖ καθεύδει ὁ σκορπίος, φίλτατοι·
κ' εἶν' οἱ σκορπιοὶ ἔντομα φαρμακερά.
Ἄλλ' ὅ,τι ἄλλο νὰ εἰπῶμεν ἔχομεν,
οἱ τοῖχοι οὗτοι νὰ τ' ἀκούσουν περιττόν.

(Ἐξέρχονται).

ΜΕΡΟΣ Δ'.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Τὸ Βουλευτήριον.

(Τὸ μετασκήνιον καὶ τὰ βαθύτερα τῶν παρασκηνίων κατέχονται ὑπὸ ἐδρῶν ἀμφιθεατρικῶς διατεθειμένων, ἃς βαθμηδὸν καταλαμβάνουσιν οἱ βουλευταὶ, καὶ δεξιῶς αὐτῶν τινὲς τῶν Τριάκοντα. Πρὸ τῶν ἐμπροσθίων παρασκηνίων δρύφρακτα. Εἰς τὸ προσκήνιον [ωμός].)

Διάφοροι βουλευταὶ καὶ ἄλλοι Ἀθηναῖοι συνδιαλεγόμενοι. Ἐπὶ τοῦ προσκηνίου

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ, ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ, ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Σπουδὴν μεγάλην βλέπω εἰς τοὺς βουλευτάς.
Εἰς τὸν Βουλαῖον μόλις προτευχόμενοι,
συβρέουσ' εἰς τὰς ἔδρας. Ἄλλ' ἀλλόκοτον
ἔχουσιν ὄψιν. Ἐμφοβοὶ μοὶ φαίνονται.
Εἰς τίνας χρόνους ζῶμεν! Ταύτης τῆς νυκτὸς
αἱ καταδίκαι τίνοι δὲν ἐφάνησαν
φρικταί;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἐταῖρε, ὕπαγε τὸν δρόμον σου.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἄλλὰ δὲν εἶναι φοβερόν, — ἢ τί φρονεῖς; —
ποταμηδὸν νὰ ῥέῃ τόσων πολιτῶν
τὸ αἷμα;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἄνερ, ἄφες ταῦτα. Ἄπεχε.
Τὸ ἔργον του καθεὶς μας, καὶ ὁ Ζεὺς κριτῆς.

ΛΙΣΧΥΑΙΔΗΣ

Καὶ τὸν Ἀριστοφάνην βλέπω κατηρῆ.
Οὐαί! τί λέγεις; Δὲν γελάς, ὦ ποιητά.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Μωροὶ γελῶσι, κἂν μηδὲν γελοῖον ᾗ.

ΛΙΣΧΥΑΙΔΗΣ

Εἴσθε βωβοί. Μεδούσης τίνα κεφαλὴν
εἶδατε ἄρα καὶ ἀπελιθώθητε;
Ἐκεῖ ὁ Φεῖδων, βλέπω, τῶν Τριάκοντα,
καὶ ὁ Ἐρατοσθένης, μετὰ βουλευτῶν
συνομιλοῦσι ζωηρότερον, κακὰ
ἀγγέλλοντες, νομίζω. Δυσαρέσκειαν
τὸ πρόσωπον ἐκφράζει καὶ τὸ σχῆμά των.
Τί διηγοῦνται; Ἄς ἀκούσωμεν αὐτούς.

(Μιχρύνεται καὶ προτέρηται εἰς ἄλλην συνάθροισιν).

ΠΡΑΞΙΓΕΛΗΣ

Αὐτὸς ὁ νυκτικόραξ μὲ δυσαρестεῖ.
Πανταχοῦ σπεύδει ἔπου αἶμα ὀσφρανθῆ.
Εἶν' ἡ μορφή του οἰωνὸς ἀπαίσιος.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Τὴν ὑποπετεύω κρύπτουσιν κατὰσκοπον.
Βορὰν δὲν εὔρεν ἐπαξίαν του ἡμᾶς,
τὸν Ἐρμογλύφον καὶ τὸν κωμωδοποιόν,
σιγῶντας ἄλλως, καὶ δυσχρήστους, κ' ἔσπευσεν
ἔπου εἰς λείαν παχυτέραν δύναται
τὸ ἄγκιστρον νὰ ρίψῃ.

ΠΡΑΞΙΓΕΛΗΣ

ὦ δεινῶν καιρῶν
καταλαβόντων τὰς κλεινάς Ἀθήνας μας!
Τὰ πάντα προδοσία καὶ κατὰσκοποι,

καὶ εἰς αἱμάτων πλέομεν κατακλυσμόν.
 Τὴν νύκτα ταύτην, ἔμαθες; ἀπέθανον
 ὁ Στρομβυχίδης, καὶ ὀπόσοι ἀναιδῶς
 διὰ τοῦ Ἀγοράτου διεβλήθησαν.
 Ἡ πόλις πᾶσα ἐκ σφαγίων σύγκειται
 καὶ ἐκ δημίων.—

ΛΥΚΩΝ (ἑπερχόμενος)

Συμπολῖται, προσοχή.
 Ἔχουσιν ὦτα αἱ στοαὶ, καὶ ὀφθαλμοὺς
 οἱ τοῖχοι. Εἶφος αἰωρεῖται πανταχοῦ.
 Τὸ αἷμα ῥέει κρουνηδὸν τῶν πολιτῶν.
 Ἀπόψε ἀπεσφάγη ὁ Νικήρατος.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Τί λέγεις; Τοῦ Νικίου ὁ ἥρωϊκὸς
 υἱός;

ΛΥΚΩΝ

Ἐκεῖνος, ὁ γενναῖος φίλος μας,
 καὶ ὁ Εὐκράτης μετ' αὐτοῦ, ὁ θεῖός του,
 καὶ ὁ Λυκοῦργος, ὡς καὶ ὁ Πολέμαρχος,
 καὶ ὁ Λυσίας· πλὴν νομίζω πῶς αὐτὸς
 διέφυγε.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Φρικώδη λέγεις! Ἐπαυσε
 λοιπὸν θερίζον τοὺς ἀστάχεις τοῦ λαοῦ
 τῆς τυραννίας τὸ παμφάγον δρέπανον,
 καὶ εἰς κορυφὰς τὸν τεῦθεν καταφέρεται.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Φεῦ! Τὴν πατρίδα ἐρημοῦσ' οἱ τύραννοι!

ΛΥΚΩΝ

Ὁ πέλεκυς των ἔπεσε, προσέχετε,

ἐπὶ τῶν ἡμετέρων. Πάντες φίλοι μας,
ὀμέσαντες τὸν ὄρκον τὸν ἐπίσημον
εἰσὶν οἱ φονευθέντες. Ἐφωράθημεν
καὶ ὅσοι σῶσι μένομεν, ἐπὶ στιγμᾶς
λανθάνομεν εἰσέτι, ἢ ἂν ἦναί τις
τῶν ἐκ τοῦ καταλόγου, κ' ἐπ' αὐτοῦ οὐδεὶς
ν' ἀποφασίση δύναται, πλὴν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Εἰς τὰς βασάνους τὰς κοινὰς ἐλπίζομεν
πῶς θεραπείαν θεὰ φέρη ἢ Βουλὴ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἡ Βουλὴ εἶναι τῶν τυράννων ὄργανον,
καὶ ὦνά των πλάσματα οἱ βουλευταί.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Μὴ λέγε πάντα. Καὶ ἰδοὺ ἐρώτησον
καὶ τὸν Σωκράτην προσίοντα. Πρὸ μικροῦ
μετὰ τινων ὠμίλει, κ' εἰς τὸ βλέμμα των
ἀνέλαμπον σπινθῆρες πατριωτικοί,
καὶ δῆλοι ἦσαν ἀποδοκιμάζοντες
τὴν πολιτείαν τῶν τυράννων τὴν ὠμὴν.
Δὲν λέγω ταῦτα ἀληθῆ, ὦ Σώκρατες;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἰς τὰς καρδίας τῶν θνητῶν θεόσπαρτος
ἢ ἀρετὴ βλαστάνει· κἂν πιέζεται,
τὸ ἄνθος φθίνει, ὄχι καὶ ἡ ρίζα τῆς.

ΛΥΚΩΝ

Ὁ Θηραμένης ἔρχεται· σιγήσατε
καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἄλλοι τῶν Τριάκοντα.

(Προσέγγονται ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ, μετὰ δύο ἐκ τῶν Τριάκοντα, τοῦ ΦΕΙΔΩΝΟΣ καὶ τοῦ
ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ καὶ μετὰ Βουλευτῶν καὶ ἄλλων).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἶν' ἐλευθέρων ἀναξία ἡ σιγή,
 κ' ἔφυμεν πάντες ἐκ Θεῶν ἐλεύθεροι·
 ὅ,τι δ' ἡ θεία χεὶρ μᾶς ἐδαψίλευσε,
 δὲν δύναται ἀνθρώπων ν' ἀφαιρέσῃ χεῖρ.

(Πρὸς τὸν Θηραμένην)

Ἄρχον, ὁ δῆμος πάσχει, καταστρέφεται.
 Τὴν πόλιν πένθος μέλαν περιέβαλε.
 Σεῖς δ' ἄρχοντές της αὐτοχειροτόνητοι,
 ἀντὶ παραμυθίας καὶ ἰάσεως,
 πληγὰς καιρίας σεῖς τῇ καταφέρετε.
 Ὁ Θεὸς σώζει τοὺς λαοὺς, καὶ τοῦ Θεοῦ
 ὁ ἄρχων εἶναι ἐπὶ γῆς ἐπίτροπος.
 Τὸ αἷμα ῥέον καθιστᾷ ὀλισθηρὰν
 τοῦ θρόνου σας τὴν βᾶσιν, κ' αἰ κοινὰ ἀραὶ
 δὲν προκαλοῦσι τῶν Θεῶν τὴν ἀρρώγην.
 Ταῦτα μὲν ἴσως κινδυνεύω λέγων σοι,
 ἀλλ' οἱ Θεοὶ καθῆκον μοὶ ἐπέβαλον
 νὰ λέγω ὅ,τι θεωρῶ σωτήριον.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

ὦ Σώκρατες, δικαίως μᾶς ἐπιτιμᾶς.
 Δεινὰ ἡ πόλις πάσχει. Ἄλλ' ἀναίσθητοι
 μὴ ὑπολάβῃς πρὸς αὐτὰ πῶς εἴμεθα.
 Ἦχεϊ βαθέως τῆς καρδίας μας ἐντὸς
 ὁ μητρικός της στεναγμός. Νὰ παύσωσι
 ῥέοντες πρέπει οἱ κρουνοὶ τοῦ αἵματος.
 Ἄφ' οὗ τὴν ἀναρχίαν ἀφωπλίσαμεν,
 καιρὸς τὰ ὄπλα ν' ἀποθέσ' ἡ τυραννίς,
 καὶ ν' ἀναπνεύσῃ ὁ λαός. Κατέστημεν
 πληγὴ καὶ μάστιξ τοῦ λαοῦ. Αὐτὰ φρονῶ.

Ταῦτά ὁ Φεῖδων ὁ συνάρχων μετ' ἐμοῦ
καὶ ὁ Ἐρατοσθένης, καὶ τῶν βουλευτῶν
πολλοὶ ταῦτά φρονοῦσι, καὶ τὰ δέοντα
ὁμοφωνοῦσι νὰ ἐπιψηφίσωμεν.
Ἄνίσως τάφους σκάπτοντες δὲν παύσωμεν,
ὅα σκάψωμεν ταχέως τὸν ἡμέτερον.

ΚΡΙΤΙΑΣ (μετ' ἄλλων πλησιάζων)

Χαίρετε. Εἴσθε ἕτοιμοι, ὦ ἄρχοντες;
Τὸ ὕδωρ περιήχθη τὸ καθάρσιον.
Εἶναι καιρὸς. Ὑπάγω εἰς τὴν θέσιν μου.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἀντίχαιρε, συνάρχων. Τύχη ἀγαθῆ.
(ἽΟ Κριτίας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ μακρύνονται καὶ καταλαβάνουσι θέσεις.)

Διὰ τὴν πόλιν εἶν' ἐπίσημος καιρὸς.
Προσοχῆ, θάρρος, σύνεσις καὶ σύμπνοια,
ἂν κατὰ τοῦ Κριτίου καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς
καὶ τὸν Κριτίαν θέλωμεν νὰ σώσωμεν.

(Ἀποσύρονται εἰς τὰς θέσεις των. Οἱ εἰδιῶται ἐξέρχονται.)

ΚΗΡΥΞ (προβαίνει εἰς τὸ μίσην τοῦ θεάτρον, ὑψοῦ τὸ κηρύκειον ὑπὲρ τὴν
κεφαλὴν του, καὶ κράζει μεγαλοφώνως)

Τίς ἀγορεύειν βούλεται;

ΚΡΙΤΙΑΣ (καταβαίνων ἀπὸ τῆς ἴδρας του)

Πρῶτος ἐγώ.

Πολλοὶ, ὦ ἄνδρες βουλευταὶ, ταραττονται
ὅτ' εἰς τὴν πόλιν διαδέχονται συχνοὶ
τοὺς φόνους φόνοι. Ἄλλ' ἄς ἐννοήσωσι
πῶς δὲν ριζοῦνται νέα πολιτεύματα
εἰμὴ εἰς αἷμα· ὅτι πολυάνθρωπος
ἡμῶν ἡ πόλις, καὶ εἰς τὴν ἀκόλαστον
ἐλευθερίαν μεθυσθεῖσα, ἔπεται

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΓΚΑΒΗ — Τόμ. Β']

πολλούς νὰ ἔχη τοὺς δυσκόλως στέργοντας
 θεσμοὺς ὀλιγαρχίας. Ἄλλ' ὑπὲρ αὐτῆς
 ἡμεῖς νὰ μεριμνῶμεν ἀνεδέχθημεν
 καὶ τὴν δημοκρατίαν βλέποντες πληγὴν
 καιρίαν εἰς τὴν πόλιν, κ' εἰς ἡμᾶς κ' εἰς σᾶς
 ἔχθραν, καὶ εἰς τὴν Σπάρτην, σώτειραν ἡμῶν,
 ἐλάβομεν τὴν γνώμην τῶν Σπαρτιατῶν,
 καὶ τῶν βελτίστων τὴν ἀρχὴν ἰδρύσαντες,
 ἐχθρόν της πάντα ἐκποδῶν ποιούμεθα,
 πρὸ πάντων δ' ἂν τις ἦναι ἐξ ἡμῶν αὐτῶν,
 καὶ δι' ἰδίων ἔπλων μας τὴν πολεμῆ.
 Ἐχθρόν τοιοῦτον, τὸν ἐπιβουλεύοντα
 σᾶς καὶ ἡμᾶς καθ' ὅσῃν ἔχει δύναμιν,
 βλέπομεν ἕνα καθαρῶς· εἶναι δ' αὐτὸς
 ὁ Θηραμένης οὗτος, ὁ ἀείποτε
 μεμψιμοιρῶν πρὸς πάντα τὰ πραττόμενα,
 καὶ δυσφορῶν, ὁσάκις τῶν δημαγωγῶν
 τὴν πόλιν προσπαθοῦμεν ν' ἀπαλλάξωμεν.
 Καὶ ἂν μὲν ταῦτα τὰ ἐφρόνει ἐξ ἀρχῆς,
 ἐχθρὸς θὰ ἦτον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πονηρός.
 Ἄλλ' ἦτον πρῶτος φίλος τῶν Σπαρτιατῶν,
 πρῶτος τὸν δῆμον καταλύσας, καὶ ἡμᾶς
 προτρέψας πρῶτος. Ἦδη μᾶς κατηγορεῖ,
 κ' εἰς ἔχθραν πρὸς τὸν δῆμον διεγείρας μας,
 τὸν δῆμον ἤδη ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν,
 τοῦ ναυαγίου μόνος του σωζόμενος.
 Τιμῶ, καὶ δὲν φοβοῦμαι ἐμφανῆ ἐχθρόν.
 Ἄλλ' ὁ προδότης μισητὸς κ' ἐπίφοβος.
 Προδότης εἶναι. Ὡς υἱὸν τοῦ Ἄγνωτος
 ὁ δῆμος τὸν ἐτίμα, ἀλλ' ἐπρόδωκε

τὸν δῆμον, κ' ἦτον τῶν τετρακοσίων εἷς.
 Ὡς δ' εἶδε πάλιν τούτους ὑποκύπτοντας,
 μετὰ τοῦ δήμου συνετάχθη κατ' αὐτῶν,
 καὶ ἦν τοῖς πᾶσι πάντα, ἀρμοστούμενος
 νῦν τούτοις νῦν ἐκείνοις, ἄλλος κόθορνος.
 Ἄνῆρ, ὦ Θηραμένη, ἄξιος τοῦ ζῆν
 δὲν εἶναι ὁ τοὺς φίλους ρίπτων εἰς δεινὰ,
 καὶ ἅμα πνεύση ἄνεμος ἀντίπρωρος,
 ἀποδιδράσκων· ἀλλ' ὁ μένων ἄτρομος
 ἐν τρικυμῖαις, μέχρις οὗ κοπάσῃσι. —
 Κ' εἶναι μὲν πᾶσα πολιτεύματος τροπὴ
 θανατῆφόρος· ἀλλὰ σὺ τρεπόμενος
 ἀδιαλείπτως ἐπ' ἀμφοτέρα, σφαγῶν
 ἔγινες πλείστων αἴτιος, τῶν δημοσῶν
 ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας, τῶν ὀλιγαρχῶν
 ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐκατέρωθεν φονεύς.
 Δὲν εἶναι οὗτος ὁ ταχθεὶς τοὺς ναυαγούς
 νὰ σώσῃ περὶ Λέσβον, ἀπειθήσας δέ,
 καὶ ἔπως σώσῃ ἑαυτὸν, τοὺς στρατηγούς
 συκοφαντήσας, καὶ φονεύσας αἰσχίστα;
 Πρὸς ἄνδρα πλεονέκτην, ἀλλοπρόσαλλον,
 πρόνοια πρέπει, νὰ τῷ ἀφαιρέσωμεν,
 πρὶν ἢ μᾶς βλάβῃ, τὴν τοῦ βλάπτειν δύναμιν.
 Δι' ὃ κατηγοροῦμεν πρὸς ὑμᾶς αὐτὸν,
 ὡς σᾶς ἑμοίως καὶ ἡμᾶς προδίδοντα.
 Τίς πολιτεία κρείττων τῆς Λακωνικῆς;
 Ἄλλ' ἐκεῖ ἂν τις τῶν ἐφόρων, τὴν ἀρχὴν
 ἐπιχειρῇ νὰ ψέγῃ, ἂν ἀντενεργῇ,
 οἱ ἔφοροι κ' ἡ πόλις ὑποβάλλουσιν
 αὐτὸν εἰς τὴν μεγίστην τῶν τιμωριῶν.

Καὶ σεῖς, ἂν σωφρονῆτε, τοῦτο πράξατε.
 Ὑμῶν φεισθῆτε, οὐχὶ τούτου. Ἄν αὐτὸς
 σωθῆ, θά εἶναι τῶν ἐχθρῶν σας θρίαμβος.
 Ἄν δ' ἀποθάνῃ, θά κοπῶσι πρόβριζοι
 πᾶσ' αἱ ἐλπίδες τῶν ἐντὸς κ' ἐκτὸς ἐχθρῶν.

(Κάθηται. Ψιθυρισμός).

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (ἐγειρόμενος)

Κατηγορίαν σήμερον ἐμπρὸς ὑμῶν,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δὲν ἐπρόσμενον.
 Παρὰ Κριτίου δὲν μ' ἐκπλήττει τίποτε,
 καὶ ἀφ' οὗ πρέπει, ἔστω, θ' ἀπολογηθῶ.
 Τοὺς στρατηγούς σας εἶπε πῶς ἐφόνευσα
 κατηγορήσας. Δὲν τοὺς κατηγόρησα
 ἀπελογήθην μόνον, ἔτι ὁ χειμῶν
 ἐκώλυσε τὸν πλοῦν πρὸς σωτηρίαν των.
 Οἱ δ' ἀντειπόντες, ἔνοχοι ἐφάνησαν,
 καὶ αὐτοὶ μόνοι ἑαυτῶν κατήγοροι,
 ἔτι τὸν πόντον ἐκλαμβάνοντες πλωτὸν,
 τοὺς ναυαγούς ἀφῆκαν ἀποπλεύσαντες.
 Ἄλλ' ὁ Κριτίας τί γνωρίζει ἐξ αὐτῶν;
 Εἰς Θεσσαλίαν τότε κατεγίνετο
 δημοκρατίαν νὰ ἰδρῦσῃ, προκαλῶν
 εἰς στάσιν τοὺς Πενέστας πρὸς τοὺς ἄρχοντας.
 Τῶν ὅσα διενεῖργει κ' ἔπραττεν ἐκεῖ
 τὴν πόλιν ταύτην νὰ φυλάξωσ' οἱ Θεοί!
 Ναί, ἂν τις θέλῃ νὰ σας παύσῃ τῆς ἀρχῆς,
 τὴν δύναμιν αὐξάνων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν,
 δίκαιον εἶναι νὰ τὸν τιμωρήσῃτε.
 Τίς ταῦτα πράττει; Τῆς βουλῆς τὴν σύστασιν
 καὶ τῶν ἀργῶν, τὸν φόνον τῶν συκοφαντῶν,

ἐνέκρινον ὡς πάντες. Ἄλλ' ἀπέκρουσα
 τὰς θανατώσεις τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν,
 τὴν τῶν μετοίκων λήστευσιν, καὶ τὴν φυγὴν
 τῶν πρώτων ἐν τῇ πόλει, καὶ τὴν ξενικὴν
 φρουράν. Ἡ πόλις δὲν ἐπήρξ' εἰς ἑαυτὴν
 κ' εἰς στήριξίν μας; Ἄν ἡ Σπάρτη ἤθελεν,
 ἢ ἂν ἐγὼ, τὴν πόλιν νὰ συντρίψωμεν,
 καὶ συντριβεῖσαν νὰ τὴν καταστήσωμεν
 καὶ εἰς τὴν Σπάρτην ἄχρηστον, κ' εἰς ἑαυτήν,
 ἡμέρας ἤρκει νὰ προσμείνωμέν τινας,
 κ' ἡ πόλις ὑπὸ πείνης θέν' ἀπέθνησκε.
 Ταῦτα τὸ μῖστος ἠῦξανον τὸ καθ' ἡμῶν,
 εἰς τοὺς ἐχθρούς μας ταῦτα ἔδιδον ἰσχὺν,
 κεφαλὰς ταῦτα εἰς δυσήνιον λαόν,
 κ' ἐνόπλους χεῖρας εἰς τοὺς πολεμίους μας·
 καὶ κατ' αὐτῶν ψηφίζων, δὲν ἐπρόδιδον
 ἐγὼ, Κριτία, ἀλλ' οἱ δι' ἀδικιῶν,
 κ' αἰσχροκερδείας, καὶ σφαγῶν, καὶ ἀρπαγῶν
 ἀντιπαθείας καθ' ἡμῶν ἐξάπτοντες.
 Ὁ Ἄνυτος, φρονεῖτε, ὁ Θρασύβουλος
 καὶ οἱ λοιποὶ φυγάδες ὅτι θλίβονται
 δι' ὅσα οὗτοι πράττουσιν; Εὐφραίνονται,
 ἐπικροτοῦσι, καὶ συμμάχους ἔχουσιν
 αὐτούς. Ἐχθρῶν ἀφρόνων χρησιμώτερος
 ὑπάρχει φίλος; Ἄν ὡς λέγω ἔπραττον,
 θὰ ἦν ἡ πόλις ἀναλώτως ὀχυρά.
 Μοὶ ἀποδίδει φρένα εὐμετάβολον.
 Γνωστὸν σᾶς εἶναι ἔτ' οἱ Τετρακόσιοι,
 τῇ Σπάρτῃ φίλος ὀλιγαρχικὸς θεσμὸς,
 παρὰ τοῦ δήμου ἐψηφίσθησαν αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὡς τοὺς εἶδα τὰ κοινὰ προδίδοντας,
κατεξανέστην· καὶ προδότην μὲ καλεῖ!
Ἄν κόθορνον μὲ λέγῃ, ἀρμοζόμενον
εἰς ἀμφοτέρους, πῶς θεὰ καλέσωμεν,
ὦ πρὸς Θεῶν! εἰπέτε, τὸν ἀρέσκοντα
εἰς μηδετέρους; Ναι, Κριτία, πολεμῶ
τοὺς τὴν δημοκρατίαν μὴ νομίζοντας
ἀρτίαν, πρὶν Πενέσται, δοῦλοι, ἄποροι,
καὶ οἱ δραχμῆς ἀνάγκην ἔχοντες, δραχμῆς
τὴν ψῆφόν των πωλοῦντες, ψῆφον λάβωσιν.
Ἀνθίσταμαι ὁμοίως πρὸς τοὺς θέλοντας
ὀλιγαρχίαν τυραννίας χεῖρονα.
Ἐγὼ δ' ἐτάχθην πάντοτε καὶ τάττομαι
μετὰ τῶν δυναμένων νὰ στηρίξωσι
δι' ἵππων καὶ ἀσπίδων τὴν πατρίδα των.
Εἰπέ μοι, ὦ Κριτία, ἂν ἐν δήμῳ, ἢ
ἂν ἐν ὀλιγαρχίᾳ ποτ' ἠθέλησα
ν' ἀποστερήσω πολιτείας τοὺς χρηστούς.
Εἰπέ, καὶ ἂν τοιαῦτα πράξας ἐλεγχθῶ,
ἐσχάτης εἶμαι τιμωρίας ἄξιος.

(Σιωπή· ψιθυριστὸς ὑπόκωφος· Τίλος ἐγείρεται ὀ)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σπουδαῖον, ἄνδρες βουλευταὶ, ἠκούσαμεν
τὸν λόγον ἀμφοτέρων. Ὡς μεμψίμοιρος
ὁ Θηραμένης κατακρίνεται. Μικρὸν
τὸ ἔγκλημα. Ἀδίκως ἂν μεμψιμοιρῇ,
ἄς λέγῃ. Τίς ἀκούει; Ἄν δ' ἀκούηται,
δίκαια λέγει, καὶ δὲν εἶναι πταῖσμά του,
ἂν, ὡς νομίζων ὁ Κριτίας φαίνεται,
ἢ δύναμις μισῆται τῶν Τριάκοντα.

Εὐγνωμοσύνη μᾶλλον τῷ ὀφείλεται
διότι συμβουλεύει ὅ,τι σωστικὸν
αὐτοῖς νομίζει καὶ τῇ πόλει.

ΠΟΛΛΟΙ (θορυβωδῶς)

Ἄληθές!

ΚΡΙΤΙΑΣ (ἐν ᾧ ὠμίλει ὁ Σωκράτης, συνδιελίχθη μικρὸν μετὰ τῶν Τριάκοντα,
καὶ ἐπιτρέφει εἰς τὴν θέσιν ἀφ' ἧς ἠγόρευε)

Φρονεῖτε ὅτι ἀληθές. Λανθάνεσθε.
Προστάτου δ' εἶναι ἀγαθοῦ, ὧ βουλευταὶ,
τοὺς φίλους ὅταν βλέπη νὰ λανθάνωνται,
νὰ μὴ τὸ ἐπιτρέπη. Τὸ καθήκον μου
ἐκπληρῶ τοῦτο.

(Ἄνδρες ἔνοπλοι ἐκ τῶν παρὰ κρηνῶν τάττονται ὀπίσω τῶν δρυφράκτων).

Οὗτοι, ὡς τοὺς βλέπετε,
λέγουσιν ἔτι δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι
τὸν τῆς ὀλιγαρχίας φανερόν ἐχθρόν
ν' ἀφήσωμεν σωθέντα. Εἰς τοὺς νόμους μας
τοὺς νέους εἶναι, ὅτι οἱ Τρισχίλιοι
διὰ τῆς ψήφου θανατοῦνται τῆς Βουλῆς,
οἱ δ' ἄλλοι πάντες διὰ τῶν Τριάκοντα.
Τὸν Θηραμένην, κατ' ἀπόφασιν ἡμῶν
τοῦ καταλόγου διαγράψω, καὶ ἡμεῖς
τὸν θανατοῦμεν.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἦ τοῦ ἀνομήματος!

(Ἀναπηδᾷ τῆς θέσεώς του, καὶ ὀρμῶν ἰσταται εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ βωμοῦ)

Ἦ ἄνδρες, ἱκετεύω ἐννομώτατα,
εἰς τὸν Κριτίαν μὴ ποτ' ἐπιτρέπετε
τοῦ καταλόγου ν' ἀπαλείφη ἢ ἐμὲ
ἢ ἐν ἂν θέλη ἐξ ὑμῶν· ἀλλ' ἔγκυρος

ὁ νόμος ἔστω. Κατ' αὐτὸν δικάσατε.
 Μὰ τοὺς Θεοὺς, ἤξεύρω ὅτι τοῦ βωμοῦ
 ἡ ιεροσύνη δὲν μὲ σώζει. Θέλω δὲ
 εἰς πάντας τίνες εἰσὶν οὗτοι νὰ γνωσθῆ,
 οὐ μόνον πρὸς ἀνθρώπους ἀδικώτατοι,
 ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ θεῖον ἀσεβέστατοι.
 Μ' ἐκπλήττει ὅμως ἂν δὲν βοηθήσητε
 ὑμᾶς αὐτοὺς, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμούμενοι
 ὅτι δὲν εἶναι εὐεξαλειπτότερον
 τὸ ὄνομά μου ὑπὲρ τὰ ὑμέτερα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ὁ Κήρυξ κάλει.

ΚΗΡΥΞ

Εἴσιτε οἱ Ἔνδεκα!

(Εἰσέρχεται ὁ ΣΑΤΥΡΟΣ μετὰ τῶν ΕΝΔΕΚΑ).

ΚΡΙΤΙΑΣ (πρὸς αὐτοὺς)

Τὸν Θηραμένην τοῦτον παραδίδομεν
 εἰς σᾶς. Ὁ νόμος κατεδίκασεν αὐτόν.
 Σεῖς λάβετέ τον, καὶ ἀπαγαγόντες τον
 οὐ δεῖ, τὰ μετὰ ταῦτα πράξατε ὡς δεῖ.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἐλθέτε, ἂν τολμᾶτε νὰ μὲ σύρητε,
 τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν θείων ὑβρισταί.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τὰ προσταχθέντα πράξατε οἱ Ἔνδεκα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Κριτία, τῶν ἀνθρώπων ἂν ἀνώτερον
 σαυτὸν νομίζης, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοὺς εἰσὶν,
 εἰσὶν, ὦ ἄρχον, οἱ Θεοὶ, τὸν δίκαιον
 φιλοῦντες, πρὸς ἀδίκους ἀπαραίτητοι,

καὶ ζηλοτύπως σώζοντες τοὺς νόμους των.
Πρὸς τὸν ἰκέτην σέβας.

ΠΟΛΛΟΙ

Εἶναι ἱερός.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τοιαῦτα λέγει τὸ δαιμόνιον εἰς σέ.
Ἐκεῖνοι ὅμως . . .

(Νεῦει πρὸς τοὺς εἰς τὰ θρόνρακτα ἱσταμένους, οἵτινες σφύρουσιν ἐγχειρίδια)

ἄλλα, βλέπεις, λέγουσι·
καὶ τῇ ἀνάγκῃ κ' οἱ Θεοὶ ὑπείκουσι,
πολλῶ δὴ μᾶλλον οἱ ἀνίσχυροὶ ἡμεῖς.
Μὴ χρονοτρίβει. Τὰ τοῦ νόμου, Σάτυρε.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τῶν νόμων χλεύην καὶ τῶν πολιτῶν σφαγὴν
δὲν θὰ κυρώσῃ κἄν ἡ παρουσία μου.

(Συγκαλύψας τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς χλαμύδος του, ἀπέρχεται βραδείως).

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

(Ἀποσπασθὴς ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὑπὸ τῶν ἑνδεκά, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἱστάμενος πρὸς τὸν Κριτία)

Εὐκόλως ἀποσπᾶτε σῶμα γέροντος,
εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς κοινούς ἐξαντληθέν.
Δυσκόλως ὅμως θ' ἀποσπάσῃς ἀπὸ σοῦ
τοὺς ὄνυχας, Κριτία, τῆς Νεμέσεως,
καὶ τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀρὰν καὶ τῶν Θεῶν.
Σιγῶσιν οὗτοι, πλὴν σιγῶντες μαίνονται.
Θὰ ἔλθ' ἡ ὥρα τῆς ἀνταποδόσεως.
Δὲν θενὰ ἀρχῆς δούλων πάντοτε. Ἴδὲ
μήπως βραδεῖα φθάσῃ ἢ μετάνοια,
ὅταν ὁ λέων, ὃν ἐνόμισας νεκρὸν,
ἀνεγερθῇ ὀργίλος.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Θὰ φροντίσωμεν.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ (εἰσερχόμενος δραματικῶς)

Ἔνοπλοι ἄνδρες, ἄρχον, εἰς τὸν Πάρνηθα
τοὺς περιπόλους προσβάλλοντες, ἔτρεψαν.
Ἄλλ' ἐζωγρήθη εἰς αὐτῶν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πῶς; Ἔνοπλοι;

Τίνες εἰσὶ, καὶ πόσοι, καὶ τί θέλουσι;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Δὲν τὸ ἤξεύρω. Ἄλλὰ ταῦτα δύναται
νὰ σοὶ εἰπῆ ἐκείνη ἢ αἰχμάλωτος,
διότι εἶναι, καθὼς ἤκουσα, γυνή.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Γυνή! Τί λέγεις; ὦ! ἄς ἔλθ' ἡ ἡρώϊς.

(Ἐξέρχεται ὁ Βάτραχος).

Ἄν μᾶς κινῶσιν αἱ γυναῖκες πόλεμον,
κλίνω σημαίαν· τὰς κηρύττω νικητάς.

ΛΑΜΙΑ (εἰσάγεται ὑπὸ στρατιωτῶν ἀλυσόδετος)

Χαῖρε, Κριτία, καὶ σεῖς, ἄνδρες Βουλευταί.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Πῶς! ἡ Λαμία! ἀλυσόδετος! Αὐτὸ
μοὶ φαίνεται ἀστεῖον!

ΛΑΜΙΑ

Ἴσως σοβαρὸν

θα σοὶ φανῆ, ἂν μάθης, δραπετεύσασα
μετ' ἄλλων σου θυμάτων, ὅτι τὴν προχθὲς
ἀφίππευσα εἰς Θήβας. Ἄνυπόμονος
φυγάδων λόχος μᾶς ἐπρόσμενεν ἐκεῖ.
Φλογώδη λόγον ὁ Θρασύλλος πρὸς αὐτοὺς

ὡς εἶπε, πάντες ὄρμησαν, ὑπόπτεροι
 ὑπὸ χαρᾶς κ' ἐλπίδος. Ὁ Θρασύβουλος
 ἦν ἡγεμὼν τοῦ λόχου. Μετ' αὐτῶν κ' ἐγώ.
 Εἰς τὸν κρημνώδη Πάρνηθα ἐφθάσαμεν
 καὶ πρὸς τοὺς περιπόλους τοὺς ἐν μέρεσι
 προσκρούσαντες, εὐκόλως τοὺς ἐτρέψαμεν.
 Ἄλλ' ἡ γυνή, ἀπείρως ὅπλων ἔχουσα,
 κ' εἰς ἵππασίαν μὴ ἀντέχουσα μακρὰν,
 ἤχμαλωτίσθη μόνη, καὶ ἰδοὺ ἐγώ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

ᾠ τὴν καλήν μου ἀποστάτιν! Καὶ πρὸς τί
 ἵππους καὶ ὅπλα θέλεις; Ἡ φαρέτρα σου
 εἶν' εἰς τὰ βλέμματά σου. Δι' αὐτῶν νικᾷς.
 Εἰπέ μοι ὅμως, ἐρασμία Ἀμαζῶν,
 εἰς πόσας ἄρα μυριάδας ἀριθμεῖς
 τὸν εἰσβαλόντα κατακτητικὸν στρατόν.

ΛΑΜΙΑ

Εἰσὶ, Κριτία, ἄνδρες ἐβδομήκοντα,
 ἀλλ' εἰσὶν ἄνδρες.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ γυναῖκες μετ' αὐτῶν.
 Καὶ ποῦ εἰκάζεις πῶς στρατοπεδεύουσι;

ΛΑΜΙΑ

Κατέχουσ' ἤδη τῆς Φυλῆς τὸ φρούριον.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Τῆς Φυλῆς λέγεις; Φοβερόν! Ἄλλη Τρῳάς!
 Ἐρημος μάνδρα, φρουρουμέν' ὑπ' οὐδενός.
 Ἄναιμωτὶ βεβαίως τὴν κατέλαβον;

ΛΑΜΙΑ

Ἄναμωτι, ἀλλ' ἔμως ἀπεδίωξαν
τοὺς ὑμετέρους δορυφόρους.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἄληθές·

καὶ καιρὸς ἴσως νὰ ἰδῶμεν καὶ ἡμεῖς,
ἂν εἶναι τρόπος νὰ τοὺς ἐκδιώξωμεν.
Πρὸς τοῦτο ἤρκουν πιθανῶς οἱ Ἔνδεκα·
ἀλλ' οὗτοι ἔργον εἰς τὸ ἄστυ ἔχουσιν.
Ὁ ἴδιος θ' ἀπέλθω νὰ ἐπισκεφθῶ
τοὺς νέους τούτους τῶν φρουρίων πορθητάς.
Τὴν Βουλὴν λύω. Ἄς μ' ἀκολουθήσωσι
τρεῖς λόχοι, νὰ συντρίψω τὸν φρικτὸν ἐχθρόν.

(Πρὸς τοὺς Ἔνδεκα, δεκνύων τὸν Θηραμένην.)

Ἀπάγετέ τον τοῦτον. Τί προσμένετε ;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (ἀπαγόμενος)

Ἐμπρὸς ὑπάγω, τὴν ὁδὸν δεκνύων σοι·
καὶ οἱ ἐκδικηταί μου ἐπλησίασαν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Ἀπέλθετε ! (Οἱ Ἔνδεκα ἀποκομίζουσι τὸν Θηραμένην.)

ΛΑΜΙΑ

Κριτία, μ' ἐλησμόνησας.
Δὲν διατάττεις ν' ἀπαγάγωσι κ' ἐμέ;
Τὸ κώνειον ἀνίσως φειδωλεύεσαι,
πόσου πωλεῖται; Καταβάλλω διὰ σέ.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Μὲ συγχωρεῖς. Τῷ ὄντι σ' ἐλησμόνησα.
Εἶν' ἐλευθέρα. Τὰ δεσμὰ της λύσατε.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Κατοικία Θηραμένους.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ, ΠΛΑΤΩΝ

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἐμοῦ ἐμνησθη, λέγεις, ἀπερχόμενος;
Τὸ ὄνομά μου ἦτον εἰς τὰ χεῖλη του;

ΠΛΑΤΩΝ

Καὶ διὰ τοῦτο ἦλθα. Τὴν ὑπόσχεσιν
ἀπήτησε, νὰ ἔλθω, καὶ νὰ φέρω σοι
τὸν ἀσπασμόν του.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἴσως, φεῦ! τὸν ἔσχατον!

ΠΛΑΤΩΝ

Μὴ οὔτω φρόνει. Μετ' ἐλπίδος ἀπελθὼν,
Θὰ ἐπανέλθῃ πρὸς σέ, ἄγγελος χαρᾶς.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Θὰ ἐπανέλθῃ; Ἐφυγε τὸ κώνειον
εἰς ξένας χώρας, καταδιωκόμενος,
ὅπου προδότες ἀγρυπνοῦσιν ἐπ' αὐτοῦ,
καὶ τὸν περικυκλοῦσι μάχαιραι κρυπταί!
Ἐκ τῶν ἐπιβουλῶν των θὰ διασωθῇ;
Καὶ πῶς ἐκ νέου νὰ εἰσέλθῃ δύναται
εἰς πόλιν ἣν ζωννύει κύκλος αἵματος
καὶ ὅπου πνέει αὔρα δηλητήριος;
Μακρὰν θὰ μείνῃ τῆς πατρίδος του, μακρὰν
τῶν φίλων, καὶ ἡ λήθη τὴν καρδίαν του
τὴν ἀγαπῶσαν, θὰ παγώσῃ βαθμηδόν.

ΠΛΑΤΩΝ

Κακὰ μαντεύεις, ὦ Καλλίππη, κ' ἐκτιμᾶς
ἀδίκως τὴν φιλίαν καὶ τὸν ἔρωτα.

Ἐὰν τὰ θεῖα ταῦτά μας αἰσθήματα
 τῆς ὕλης ἦσαν προϊόντα καὶ τῆς γῆς,
 ἢ ἀπουσία ἴσως τὸν ἐμάραινεν.
 Ἄλλ' εἶναι ἄνθη θάλλοντα εἰς οὐρανὸν,
 κ' εἰς τὴν γῆν μόνον τὴν σκιάν των ρίπτοντα.
 Ἡ ἁρμονία ἢ ψυχὰς συνδέουσα,
 ἀντήχησις τῆς θείας εἶναι μουσικῆς.
 Λαβὴν δὲν ἔχει χρόνος καὶ ἀπόστασις
 ἐπὶ τῆς ἀθανάτου συμφωνίας της.
 Αὐτὸς ὁ τάφος διαιρεῖ τὰ σώματα,
 ἀλλὰ πρὸς τὴν πηγὴν των ἵπταντ' αἱ ψυχαί,
 κ' ἐκεῖ, εἰς κόλπον αἰωνίου ἔρωτος,
 αἱ ἀγαπῶσ' ἐνταῦθα μίγνυνται εἰς ἓν.
 Ἡ ὕλη μόνη πρὸς στιγμὴν χωρίζεται·
 οὐδὲν χωρίζει τῶν ἐρώντων τὰς ψυχὰς.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Θαυμάζω, Πλάτων, τὴν φιλοσοφίαν σου,
 πλὴν φεῦ! ὀλίγον μόνον μὲ παρηγορεῖ.
 Θεὰ τὴν ἠσπαζόμεν, ἄν, φιλόσοφος,
 νοῦν μᾶλλον ἢ καρδίαν εἶχον, καθὼς σεῖς.
 ὦ Πλάτων, τοῦ Θρασύλλου ἐπιστήθιος,
 ἀφεις τὴν θεωρίαν, ἐνθυμήθητι
 ὅτι ἀπῆλθε μόνος, χωρὶς φίλου χεῖρ
 νὰ τὸν στηρίξῃ εἰς τὴν ἄχαριν φυγὴν.
 Οὐδεὶς ν' ἀνακουφίσῃ, νὰ συμμερισθῇ
 καὶ τοὺς κινδύνους καὶ τὰς κακουχίας του.

ΠΛΑΤΩΝ

Ἀπώλεσας, Καλλίππη, τὸν ἀνδρεῖόν σου
 ἐκεῖνον χαρακτῆρα, ὃν ἐθαύμαζον;
 Ποῦ τὰ διδάγματά μας; Ἐὰν σ' ἔβλεπε,

θὰ ἠρυθρία ὁ Θρασύλλος διὰ σέ.
Μὴ ἀδημόνει. Μόνος δὲν ἀπῆλθεν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

ὦ!

Εἰπέ μοι, ποῖος, ποῖος τὸν συνώδευσε;
Διατί ἄλλος; Διατί οὐχὶ ἐγώ,
τάς θλίψεις τῆς φυγῆς του νὰ παραμυθῶ;

ΠΑΛΤΩΝ

Φιλτάτη, βλέπω, εἶσαι ἥττων τῶν παθῶν
καὶ αἰσθημάτων τῆς καρδίας.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Εἶμαι· ναί.

Εἰπέ, τίς τὸν συνώδευσε!

ΠΑΛΤΩΝ

Μία γυνή.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Γυνή; Τίς ἦτον;

ΠΑΛΤΩΝ

Ἡ Λαμία.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ποία; πῶς;

Τίς ἦτον; τίς;

ΠΑΛΤΩΝ

Λαμία ὀνομάζεται.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λαμία; Τί εἶν' αὕτη ἡ γυνή λοιπόν,
εἰς ἣν ὀφείλω χάριτας, καὶ ἣν μισῶ;
Πῶς εἰς τὸ νῆμα πλέκεται τοῦ βίου μου
τὸ ἄγνωστόν της ὄνομα; Τὸ φάσμα της
πῶς παρεμπίπτει μεταξύ μας πάντοτε;

Τὸν σώζει, τὸν φυλάττει, εἶναι δι' αὐτὸν
 ὅ,τι νὰ εἶμαι ἔπρεπεν. ὦ! τὴν μισῶ!
 Εὐδαίμων, ἐλευθέρα, ἀνεξέλεγκτος,
 ὡς τὸ πτηνὸν τοῦ δάσους, πέραν τῶν βουνῶν
 πλανᾶται ὅπου θέλει, εἰς τὰ ἴχνη του,
 ὅπου οἱ πόθοι οἱ κενοί μου φέρονται,
 ὅπου ἀλῆτις φαντασία μὲ πλανᾶ.
 Ἐγὼ, δεσμῶτις τοῦ σεμνοῦ καθήκοντος,
 ἐνταῦθα σύρω ἄλυσιν, καὶ κόσμος μου
 εἶν' ὁ πατήρ μου μόνον, κ' ἡ καρδία μου.
 Ὁ πατήρ εἶπα! Φεῦ! τὸν ἐλησημόνησα!
 Φροντὶς φροντίδα παρ' ἐμοὶ ἐνίκησε!
 Ποῦ εἶναι; Πῶς τοσοῦτον ἔμεινε καιρόν;
 Αὐτὴ ἡ ἀγγελθεῖσα ἔκτακτος Βουλὴ
 μ' ἀνησυχεῖ. Γνωρίζω ἔτι δυσμενῆς
 εἶν' ὁ Κριτίας, ὅτι εἶν' ἐπίβουλος
 τὴν φύσιν, κ' ἐν τῷ δήμῳ παντοδύναμος.
 Τὸν ὑποπτεύω ὅτι τι τεκταίνεται,
 καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν ἡ πονηρία του
 δὲν περιπλέκη εἰς ἴστων σκευωριῶν
 ἐκεῖνον ὃν φοβεῖται ὡς συνάρχοντα,
 φθονεῖ ὡς κρείττονα του, ὡς χρηστὸν μισεῖ.

ΠΛΑΤΩΝ

Μὴ τοῦ Κριτίου τὴν δυσμένειαν φοβοῦ.
 Ἡ πόλις δὲν τυφλώττει καθὼς ἄλλοτε.
 Ἡ τυραννία, ποτισθεῖσα αἵματα,
 πικρὸν εἰς τοὺς τυράννους ἔφερε καρπὸν.
 Μισεῖται τοῦ Κριτίου τὸ πολίτευμα·
 καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης βλέπει ὁ λαὸς
 τὸν Θηραμένην ἄτρομόν του πρόμαχον.

Ἐὰν διχονοῶσιν οἱ Τριάκοντα,
θὰ στέψ' ἡ νίκη πάντως τὸν δημοφιλῆ.

ΚΛΑΛΙΠΠΗ

Εἶθε! Καὶ ἔσται, οἱ Ὀλύμπιοι Θεοὶ
ἐὰν τῆς πόλεώς μας ἔτι κήδωνται.
Ἄλλὰ πολίτας βλέπω, φίλους τοῦ πατρός.
Ὡς τεθορυβημένοι πλησιάζουσιν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ (μετ' ἄλλων πολιτῶν)

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ὁ Θηραμένης ἔτι δὲν ἐπέστρεψε;

ΚΛΑΛΙΠΠΗ

Δὲν ἦλθε.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Δὲν ἐλύθη ἡ Βουλὴ λοιπόν;
Τί τὰ ἐκεῖ εἰσέτι δὲν ἐμάθατε;

ΚΛΑΛΙΠΠΗ

Οὐχί. Δὲν ἦσθε εἰς τὸ Βουλευτήριον;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἐκεῖ μετ' ἄλλων συνανήλομεν πολλῶν.
Ἐρεθισμὸς λανθάνων εἰς τὰ πνεύματα,
καὶ φόβος ἐπεκράτει τις ἀόριστος.
Ἄλλ' ἐν μαχαίραις ἄνδρες εἰς τὰ δρύφρακτα
θρασεῖς ριφθέντες, τοὺς ἀόπλους θεατὰς
ἀπέβαλον βιαίως, κ' οἱ φιλήσυχοι
πάντες, τὰς ῥήξεις φεύγοντες, ἀπήλομεν.

ΚΛΑΛΙΠΠΗ

Μὴ διατρέχει ὁ πατήρ μου κίνδυνον;
Μαχαιροφόροι τί ζητοῦσ' εἰς τὴν Βουλὴν;
Τί τοὺς λοιποὺς πολίτας ἀποβάλλουσι;
Δὲν εἶναι ταῦτα ὑποπτα;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Βίας καιροὶ
εἶν' οἱ παρόντες. Ἄλλὰ μὴ ὑπόπτειε.
Ὁ Θηραμένης ἀγαπᾶται. Πρόμαχον
ὁ δῆμος τὸν ἡξέυρει. Ἔχει μαχαιρῶν
ἀνάγκην ὁ Κριτίας· ἔχει, ἀλλ' οὐχὶ
κατὰ τοῦ Θηραμένους, ὑπὲρ ἑαυτοῦ.
Τὴν νύκτα ταύτην νέον αἷμα ἔβρευσε,
προσφιλὲς αἷμα τῶν βελτίστων πολιτῶν.
Ἡ γῆ πιοῦσα τὴν σπονδὴν του ἔφριξε.
Γογγύζ' ἡ πόλις, καὶ τινάσσει μετ' ὀργῆς
τὴν ἄλυσίν της· ὁ Κριτίας δ' ὠχρῶν,
ποινὴν φοβεῖται, πράξας ἄξια ποινῆς.
Ἐκ τούτου οἱ ὀπλῖται καὶ αἱ μάχαιραι.
Ἡ τυραννία εἶν' αὐθάδης καὶ δειλή.

ΚΛΑΙΠΠΗ

Ποία αἰμάτων κ' ἐγκλημάτων καταιγίς
ἐπὶ τὴν πόλιν ἦλθε τὴν πολύδοξον!

(*Ἐπίρρηται: ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ καὶ ἄλλοι)

ΠΑΙΣΤΩΝ

Ἴδου καὶ ἄλλοι. Παρ' αὐτῶν θὰ μάθωμεν.
ὦ Πραξιτέλη, πόθεν;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἐκ τῆς ἀγορᾶς.
Δὲν διελύθη ἡ Βουλὴ; Δὲν εἶν' ἐδῶ
ὁ Θηραμένης;

ΠΑΙΣΤΩΝ

Παρ' ὑμῶν νὰ μάθωμεν
ἠλπίζομεν.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Πνευμάτων ἀναστάτωσις,
καὶ ταραχὴ, καὶ φόβος, καὶ πνιγόμεναι
εὐχαὶ ἐλευθερίας ὅπου τις στραφῆ.
Νὰ πλησιάσῃ τὴν Βουλὴν οὐδεὶς τολμᾷ.
Μαχαιροφόροι, τὰς μορφὰς ἀπαίσιοι,
περιπολοῦσι· τὰ νωπὰ δ' ἐγκλήματα
τῆς τυραννίας, τὸν θαρραλεώτερον
μακρύνουσι· κατέχει πτόησις νεκρῶν
τὸ πλῆθος. Ἀπ' ἀλλήλων ἀποστρέφονται
σιγῶντες, καὶ τὸ βλέμμα μόνον ὀμιλεῖ,
τὴν τριχυμίαν ἐξηγοῦν τῶν καρδιῶν.
Φαίνοντ' αἱ χεῖρες σπασμωδῶς κινούμεναι
ὡς εἰς γενναίαν πρᾶξιν, ὡς εἰς ἄμυναν·
ὁ φόβος ἔμως πάλιν τὰς ἀπολιθοῖ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Κ' ἐκ τοῦ Βουλευτηρίου δὲν ἠκούσθη τί;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Πικίλαι φῆμαι φέρονται ἀδέσποτοι.
Ἴσχυρὰ ἔρις πῶς ἠγέρθη φαίνεται
ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων. Οἱ μὲν λέγουσι
πῶς ὁ Κριτίας, αἵματος ἀκόρεστος,
νέας σφαγὰς ἀπῆτει, νέους διωγμοὺς,
εἰς ἃ ὁ Θηραμένης ἀντεψήφισε.
Κατ' ἄλλους οὗτος παρὰ τοῦ συνάρχοντος
λόγον ἐζήτει τοῦ χυθέντος αἵματος,
τῶν ἐπισήμων ἐγκλημάτων καθιστῶν
ὑπεύθυνον τὸν ταῦτα διατάττοντα.
Καὶ ἄλλα εἶπε, λέγουσιν, ὑπερμαχῶν
τῆς σωτηρίας καὶ τιμῆς τῆς πόλεως.

Ἀπήτησ' ἔτι ἢ φρουρὰ ν' ἀποβληθῆ
τῶν ξένων, κ' οἱ πολῖται τὴν Ἀκρόπολιν,
τῆς δόξης των τὴν ἔδραν, ν' ἀνακτήτῳσι,
καθὼς ἀρμόζει εἰς ἐλεύθερον λαόν.

ΠΛΑΤΩΝ

Γενναῖα λέγεις.

ΚΛΑΥΠΠΗ

Ὅμως κ' ἐπικίνδυνα.

Ἢ τόλμη αὕτη ἄρα θὰ τῷ συγγνωσθῆ;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἢ πόλις πᾶσα συμπαθεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ,
κ' ἐλπίζει κ' εὐφημοῦσα, λέγουσ' ἢ Βουλῆ
τοὺς λόγους του ἐδέχθη. Μόλις σώζουσιν
αἱ λόγχοι τὸν Κριτίαν, κ' ἐξ αὐτῶν πολλοὶ
ἤρχισαν ἤδη νὰ τὸν καταλείπωσιν.
Ὁ Θηραμένης δ' οὕτω πράττων καὶ λαλῶν,
ἰσχὺν λαμβάνει· ἄρχει ἐπὶ καρδιῶν.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ (βλέπων ἐκτὸς τῆς θύρας)

Ἴδου ὁ Λύκων. Ἄς καλέσωμεν αὐτόν.
Αὐτὸς ἡμέρας καὶ νυκτὸς τὴν ἀγορὰν
καθὼς ὁ Ἀγοραῖος κατοικῶν Ἑρμῆς,
ἠξεύρει πᾶσαν ἀγγελίαν δι' αὐτῆς
διΐπταμένην. Παρ' αὐτοῦ θὰ μάθωμεν.
Λύκων, ἐνταῦθα.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἐξημμένος φαίνεται.

ΛΥΚΩΝ (εἰσερχόμενος)

Ἐνταῦθα εἴσθε; Σᾶς ἐζήτουν. Χαίρετε.
Ἀγαθῆ τύχῃ! Ἐφθασεν ἡ ἔνδοξος
στιγμὴ ἣν ἐποθοῦμεν. Τὸ ἠξεύρετε;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Πῶς;

ΠΑΛΤΩΝ

Τί μᾶς φέρεις;

ΛΥΚΩΝ

Πέρα ἐκεῖ βλέπετε
 περιαιυγαζομένας ὑπὸ τοῦ φωτὸς
 τὰς πολυδένδρους κορυφὰς τοῦ Πάρνητος;
 Ἐκεῖ χαλκὸς ἀστράπτει, ξίφη στίλβουσι,
 καὶ ἄσματ' ἀντηχοῦσιν ἐλευθερωτῶν.

ΠΑΛΤΩΝ

Τί λέγεις, Λύκων;

ΛΥΚΩΝ

Τῶν φυγάδων στρατιὰ
 κατέλαβε τὰς ἄκρας. Ὡς ἡ θύελλα
 ἐκεῖθεν θὰ ὀρμήσῃ, καὶ προθέλυμνον
 τὴν τυραννίαν θ' ἀνατρέψῃ. Χαίρετε.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Φυγάδων, εἶπες, στρατιὰ! Οἱ ἐκ Θηβῶν
 φυγάδες εἶναι;

ΛΥΚΩΝ

Εἶναι, ναί, οἱ ἐκ Θηβῶν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Πλὴν τίνας; Τίς τοὺς φέρει;

ΛΥΚΩΝ

Ὁ Θρασύβουλος,
 ὁ τελευταῖος ἥρωσ τῆς πατρίδος μας.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Καὶ μετ' αὐτοῦ δὲν εἶναι ὁ . . . καὶ μετ' αὐτοῦ
 τίς εἶναι;

ΛΥΚΩΝ

Δέν ἤξεύρω. Πῶς κατέλαβον
 τὰς κορυφὰς νικῶντες, πῶς κατέστρεψαν
 τοὺς μισθοφόρους τῶν τυράννων, πῶς λαμπροὶ
 κατέρχονται τὰ ὄρη παιανίζοντες,
 τροπαιοφόροι, πῶς ὑπὸ τὰ ξίφη τῶν
 θὰ πέσ' εἰς αἷμα σπαίρουσα ἡ τυραννίς,
 αὐτὸ ἤξεύρω, καὶ ἀρκεῖ.

ΠΛΑΤΩΝ

Ὁ πόθος σου

προτρέχει, Λύκων, τῆς νηφούσης κρίσεως.
 Πολλοὶ δὲν εἶναι οἱ φυγάδες τῶν Θηβῶν.
 Ἄνδρείος λόχος ἴσως, ἀλλ' οὐχὶ στρατός.
 Ἄν εἰς τὰ ὄρη ἔνοπλοι ἀνέβησαν,
 ἔνδοξος πράξις, ἀλλ' οὐχὶ ἀκίνδυνος·
 καὶ ὁ σπινθήρ τῶν ἴσως μὲν πυρκαϊᾶν
 ἐλευθερίας ἄψῃ — τὸ ἐλπίζομεν —
 ἀλλ' εἶναι σπινθήρ ἔτι, καὶ ὁ θρίαμβος
 οὐχὶ ὅσον νομίζεις εὐκόλος κ' ἐγγύς.

ΛΥΚΩΝ

Ψυχροὶ πολῖται, δυσπιστοῦντες πάντοτε,
 ζωῆς ἐστερημένοι κ' ἐνθουσιασμοῦ,
 δὲν σᾶς θερμαίνει αἷμα δημοκρατικόν.
 Τὸν νοῦν σας διαφθείρει, καὶ τὸ αἶσθημα
 ἀπομαραίνει ὁ πρεσβύτης σοφιστής,
 ὁ ἐρευνῶν τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον,
 καὶ συμπαθείας τρέφων ὀλιγαρχικᾶς.
 Ἀμβλυωποῦντες παύσασθε, καὶ ἴδετε
 πῶς ἀνατέλλει τοῦ λαοῦ ὁ θρίαμβος,
 καὶ τῆς δημοκρατίας ὁ κλεινὸς ἀστὴρ

ἐνδύεται πυρώδεις τὰς ἀκτῖνάς του.
 Οὐαὶ εἰς τοὺς τυράννους τώρα, καὶ οὐαὶ
 εἰς κεκρυμμένους φίλους των κ' εἰς ἐμφανεῖς!
 Ἐχθροὶ τοῦ δήμου εἶν' οἱ χαῦνοι φίλοι του.

ΠΡΑΣΙΤΕΛΗΣ (πρὸς τὸν Πλάτωνα)

Ὁ δῆμος ὄφιν θάλλει. Ὁ ἀνὴρ αὐτὸς
 θὰ εἶναι ὁ Κριτίας τῶν δημοκρατῶν.

ΛΑΜΙΑ, (εἰσερχομένη ἵσταται παρὰ τὴν θύραν)

ΛΑΜΙΑ

Σεῖς εἶσθ' ἐνταῦθα;

ΠΛΑΤΩΝ

Ἡ Λαμία!

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Εἶπατε

Λαμία!

ΛΑΜΙΑ

Ναὶ, Καλλίππη.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Εἶσαι σύ;

ΛΑΜΙΑ

Ἐγὼ

εἶμ' ἡ Λαμία.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Καὶ τί θέλεις παρ' ἐμοῦ;

ΛΑΜΙΑ (πρὸς τοὺς περισταμένους)

Ἄν δὲν σᾶς εἶναι, φίλτατοι, δυσάρεστον,
 ἀφήσατέ μας μόνας. Ἡ, σᾶς ἐνοχλεῖ;

ΠΛΑΤΩΝ

Ἐδὼ νὰ μείνης; Διατί;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄφῃτέ μας.

("Ολοι ἀπέρχονται).

ΛΑΜΙΑ

Σ' εὐχαριστῶ, Καλλίππη.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τί λοιπὸν ζητεῖς;

Δὲν ἦσο εἰς τὰς Θήβας;

ΛΑΜΙΑ

Πῶς; τὸ ἤξευρες;

Καὶ ἤξευρες τίς εἶμαι; Ναί, τὸ ἐννοῶ.

Εἰς Θήβας ἐπορεύθην, καὶ κατόπιν τοῦ
τῆς ἐξορίας τὴν ὁδὸν ἐβάδισα.Εἰς ἵππου ῥάχιν δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς
καὶ κάματον καὶ πόνον ἀψηφήσασα,
ὡς ἡ σκιά τοῦ τὸν παρηκολούθησα.Τὸν ἐπηγρύπνουν καὶ τὸν περιφύλαττον,
ὡς ἐπὶ φίλου βρέφους μήτηρ ἀγρυπνεῖ·
καὶ νὰ τὸν σώσω ἂν δὲν μοι ἐδίδετο,
εἰς τὸ πλευρόν τοῦ ν' ἀποθάνω ἤθελον.Ἦδη ἐκεῖνοι τῆς Φυλῆς κατέλαβον
τὰς ἀποτόμους ἄκρας, κ' ἠσφαλίσθησαν.Ἐγὼ δὲ συνελήφθην, κ' ἐπερίμενον
τὴν κοινὴν τύχην τῶν ἀθωοτέρων μου,
ἔσους θερίζει τυραννὶς ἀνήμερος·
ἀλλ' ὁ Κριτίας μ' ἔσωσε. Τὸ δῶρόν τοῦ
ἐδέχθην σιωπῶσα· δὲν ἀπέχρυσσα
τοῦ βίου τὴν φιάλην, πρὶν ἢ παρὰ σοῦ
μάθω ἂν μέλι ἢ ἂν δηλητήριο
ὡς ὑποστάθμην ἔχ' εἰς τὸν πυθμένα τῆς.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τί θέλεις, γύναι, παρ' ἐμοῦ; Δέν σ' ἐννοῶ.

ΛΑΜΙΑ

Ἵπερηφάνως ν' ἀπικιτήσω παρά σοῦ
κτῆμα ἠρχόμεν ὁ μ' ἀφήρεσας. Ἄλλα
σέ εἶδα, καί ἰκέτις σοὶ προσέρχομαι,
νά μοι δωρήσης ὅ,τι εἶναι διὰ σέ
τρυφή ματαία, δι' ἐμέ δ' ἡ ὑπαρξίς.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Εὐκρινῶς λέγε, ἄν τι ἔχῃς νά εἰπῆς.

ΛΑΜΙΑ

Ἐλαυνομένη ὑπὸ μοίρας ἀπηνοῦς,
ὑπὸ ψυχῆς πυρίπνου καὶ ὑπὸ παθῶν,
τὸν τυφλὸν πόντον τῆς ζωῆς διέπλεον,
τυφλῶς, ἀσκόπως, ὅτε ὄρμον ἔρωτος
ἀβρῶς προσνεύοντά με εἶδα, κ' εἰς αὐτὸν
ὠρμίσθην μετ' ἐλπίδος, κρυπτὸν ἄσυλον
κατὰ τοῦ κόσμου κ' ἐμαυτῆς ζητήσασα,
κ' ἐκεῖ εἰς ἀνθη τὴν καρδίαν ἔθαψα.
Νά σοὶ ζητήσω ἤλθον λόγον, διατί,
τὸ ἄσυλόν μου νά συλήσης, διατί
τὸν πλοῦτον νά μ' ἀρπάσης τοῦ ὄνειρου μου,
κ' εἰς τῆς ζωῆς τὸ σκότος καὶ τὴν ἔρημον
νά μ' ἐξυπνίσης; Τίني δικαιώματι
μ' ἀφήρεσας τὰ ἐπὶ γῆς Ἠλύσια,
καὶ τοῦ Θρασύλλου μ' ἤρπασας τὸν ἔρωτα;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τί κοινόν, γύναι, μεταξύ ἐμοῦ καὶ σοῦ;

ΛΑΜΙΑ

Οὐδὲν κοινόν, ὡς λέγεις. Ταῦτα νά σ' εἰπῶ,

καὶ ν' ἀπαιτήσω ἦλθον ἐπιτακτικῶς.
 Ἄλλὰ σὲ εἶδα, κ' ἐννοῶ τὸ φοβερὸν
 δικαίωμα ὃ ἔχεις. Σοὶ τὸ ἔδωκαν
 αἱ Χάριτες κ' ἡ Κύπρις. Δὲν ἀμβλυωπῶ,
 κ' εἰμὶ δικαία, ἔστω κ' εἰς ἀντίζηλον.
 Εἶσαι ὠραία, ὦ Καλλιππη. Τῆς Θεᾶς
 τῶν Κήπων, ἧς ὁ μέγας καλλιτέχνης μου
 ἐξ οὐρανοῦ τὸ κάλλος κατεβίβασεν,
 ὠραιότερα εἶσαι. Πῶς αὐτόματοι
 πρὸς σὲ πετῶσιν αἱ καρδίαι τῶν ἀνδρῶν
 καὶ ὅτι πάντες κλίνουσι, λατρεύοντες,
 ἐνώπιόν σου γόνυ, μ' εἶν' εὐνόητον.
 Σοὶ ἀποτείνω διὰ τοῦτο δέησιν,
 καὶ τοῦ Θρασύλλου τὴν καρδίαν σοὶ ζητῶ
 ὡς δῶρον ἤδη, ὄχι ὡς δικαίωμα.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Μ' ἐκπλήττει ἡ θρασύτης μεθ' ἧς ἔρχεσαι
 προτείνουσα τοιαῦτα. Ἄρκεϊ. Ἄπελθε.

ΛΑΜΙΑ

Οὐχὶ θρασεῖα, ταπεινὴ προσέρχομαι.
 Τοῦ θησαυροῦ σου σοὶ ζητῶ περίσσευμα.
 Σὺ, κόρη εὐπατρίδου, σὺ, ἐπίκληρος,
 εἰς πλοῦτον τεθραμμένη, πολυζήτητος
 καὶ θεραπευομένη, κάλλους φέρουσα
 ἀγλαὸν στέμμα, καὶ τὸ φαινότερον
 ἀκτινοβόλον στέμμα τῆς ἀγνότητος,
 σὺ, ὡς αἱ νύμφαι τοῦ Ὀλύμπου καθαρὰ,
 ὑφοῖς τὸ μέτωπόν σου ὑπερήφανον,
 τὸ σέβας ἐπιβάλλεις, φόρον θαυμασμοῦ
 λαμβάνεις, ὑπ' ἀγάπης περιβάλλεσαι,

καὶ ὅ,τ' ἡ κίστυς τῆς Πανδώρας ἀγαθὸν
 ἐγκλείει, ὅ,τ' ἡ μοῖρα δίδει, εἶναι σόν.
 Ῥίψ' ἐν ψυχίον ἐκ τῆς εὐωχίας σου
 καὶ εἰς τῆς τύχης τὴν πτωχὴν ἀπόκληρον,
 τὴν πάσης στερουμένην ἀπολαύσεως,
 πρὸς ἣν χεὶρ φίλου οὐδεμία τείνεται,
 ἀφ' ἧς καὶ σὺ καὶ πάντες βλέμμα στρέφετε
 περιφρονοῦν, καὶ ἧτις καταφύγιον
 δὲν ἔχει οὔτε κἂν τὴν αὐθυπέληψιν.
 Ἐν δῶρον, ἐν καὶ μόνον τῇ ἐχάρισεν
 ἡ ἀσπλαγχνός της μοῖρα, δῶρον ἄδωρον,
 καρδίαν γυναικεῖαν. Ἡ δικαίωμα
 μὴ κεκτημένη ν' ἀπαιτήσῃ ἔρωτα,
 βορὰ καὶ θῦμα εἶν' αὐτῇ τοῦ ἔρωτος.
 Ἐχω καρδίαν πάλλουσαν, καὶ δι' αὐτὸ
 εἰμὶ ἀξία παντὸς οἴκτου, καὶ τοῦ σοῦ.
 Ἐκ τῆς ἀφθόνου βρύσεως ἐξ ἧς ἀντλεῖς,
 μίαν σταγόνα δός μοι, διὰ σέ οὐδὲν,
 δι' ἐμέ εἶναι τὸ πᾶν αὐτῇ, τὸ παρὸν
 συγχρόνως καὶ τὸ μέλλον, εἶναι ἡ ζωὴ
 ἡ ἐπὶ γῆς, κ' ἡ πέραν, τὸ Ἡλύσιον.
 Ὁ ἔρωσ τοῦ Θρασύλλου, ἄχρηστος εἰς σέ,
 τὸ μόνον ἄνθος εἶναι τῶν ἐλπίδων μου,
 ἀκτὶς ἡ μόνη τοῦ σβεστοῦ ἡλίου μου.
 ὦ! τοῦ Θρασύλλου ἄφες μοι τὸν ἔρωτα,
 καὶ σοὶ μακαριότης ἔστω ἐκ Θεῶν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τὸν νοῦν, βελτίστη, ὑπεράνω σου ὑψοῖς.
 Ἐντὸς βορβόρου ἔντομον σηπόμενον
 πτερὰ ν' ἀνοίξῃ θέλει πρὸς τὸν ἥλιον;

Τὴν ἀτοπίαν σύνιδε τῶν λόγων σου,
καὶ ποῖα οὔσα ν' ἀναβλέψῃς τοῦ τολμᾶς.

ΛΑΜΙΑ

Ἄλλ' ἄφρον, δὲν ἀκούεις πῶς τὸν ἀγαπῶ;
Ὁ ἔρωσ ἐξαγνίζει τὴν καρδίαν μου·
ὁ ἔρωσ φλέγει πᾶν τῆς μέρος γήϊνον,
καὶ ἀναπέμπει καθαρὸν εἰς οὐρανὸν
τὸ αἰσθημᾶ τῆς, ὡς θυσίας ἄρωμα.
Ὁ ἔρωσ δίδει εἰς τὸ ἔντομον πτερὰ,
κ' ἡ χρυσαλλίς ὑψοῦται πρὸς τὸν ἥλιον.
Τὸν ἀγαπῶ. Ἄρκει σοι ὅπως μὲ τιμᾶς.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λαμία, σὲ οἰκτείρω. Δικαιολογῶ
τὸ ἄλογόν σου πάθος· οὕτω καὶ Θεοὶ
πολλάκις ὑπ' ἀνθρώπων ἠγαπήθησαν.
Ἄλλ' ἂν ὁ ἔρωσ ὡς δικαιολόγημα
σοὶ φαίνεται, θ' ἀρκέσῃ νὰ σ' εἰπῶ, κ' ἐγὼ
πῶς τὸν Θρασύλλον ἀγαπῶ.

ΛΑΜΙΑ

Τὸν ἀγαπᾶς;
Τὸν ἀγαπᾶς, νομίζεις; Καὶ ἠξεύρεις κἄν
τί ἐστὶν ἔρωσ; Τῆς φιλαρεσκείας σου
τὰς εἰσηγήσεις, τὰς θωπείας τὰς κενὰς,
ταῦτα νομίζεις, ταῦτα λέγεις ἔρωτα;
Ποτὲ ἠσθάνθῃς ὡς ἐχίδνης δῆγματα
σπαράττοντα τὰς ἴνας τῆς καρδίας σου,
ποτὲ τὰς φλόγας τοῦ Πυριφλεγέθοντος,
ἀσβέστους, ἀδύτητάτους, πυρπολούσας σε;
Διῆλθες νύκτας, ἅς ὁ ὕπνος ἔφυγεν,
ἡμέρας θρήνων, ὡς τὰς νύκτας σκοτεινάς;

Τὸν ὑπεδέχθη, ὅταν ἐπλησίαζε,
 ῥίγοῦν τὸ σῶμα, φλέγουσα ἢ παρειά,
 καὶ ἦτον, ὅταν ἐμακρύνετο, κενὸν
 τὸ πᾶν καὶ μέλαν; Ἐλησμόνησας
 πατέρα, φίλους, πόλιν, τοὺς Θεοὺς αὐτοῦς,
 ἐξαρτωμένη ἀπὸ τῶν χειλέων του;
 καὶ τῆς ζηλοτυπίας εἰς τὰς σάρκας σου
 προσεκολλήθη ὁ πυρίφλεκτος χιτῶν,
 καὶ νὰ σπαράξῃς ἦσο πρόθυμος αὐτὸν
 καὶ σέ; ὦ δὲν γνωρίζεις ἔρωσ τί ἐστί.
 Σοὶ εἶμαι ξένη· δὲν ἤξεύρεις πάντοτε
 ὅτι δὲν ἦμην, ὡς ἐμπρός σου, ταπεινή.
 Οἱ πρῶτ' εἰς πλοῦτον καὶ οἱ πρῶτοι κατ' ἰσχὺν
 ἐπέτων πέριξ τῆς ψευδοῦς μου λάμψεως,
 καὶ εἰς τὴν ἄλυσίν μου ὑπερήφανος
 τοὺς εἶλκον, τὰς εὐχὰς των ἀποκρούουσα.
 Ἄρχοντες, δοῦλοι, καὶ σοφοί, καὶ ἄσοφοι
 τοῦ πνεύματός μου φέρουσι τὸν χαλινόν.
 Ἄλλ' ὅταν πᾶν μου νεῦμα εἶν' ἐπιταγή,
 ὅπότεν ἄρχω διὰ τῶν σκωμμάτων μου,
 εἰς σέ προσπίπτω, ὡς προσπίπτω εἰς βωμόν,
 καὶ σ' ἰκετεύω, τὸν Θρασύλλον ἄφες μοι.
 Μὲ ἤκουσας. Εἰπέ μοι, θέλεις;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Σ' ἤκουσα,
 καὶ ἐστοχάσθην τοῦ ἐμοῦ καθήκοντος.
 Ὅποτεν φεύγη, καὶ καταδιώκεται,
 κ' ὑπὲρ πατρίδος κινδυνεύη, ὄχ' εἰς σέ,
 εἰς τὴν μνηστὴν ἀνήκει, εἰς τὴν σύζυγον,

ἀτρόμητος νὰ μείνη παραστάτις του,
ἢ ν' ἀποθάνῃ, πίπτουσα πλησίον του.

ΛΑΜΙΑ

Μνηστὴν δὲν παύεις λέγουσα καὶ σύζυγον;
Μεθ' ὅσα εἶπα ἐπιμένεις πάντοτε
νὰ μ' ἀφαιρέσης τῆς ζωῆς μου τὴν ζώην;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Παραφρονεῖς, ἀθλία, ἢ ἂν σωφρονῆς,
παντὸς μεγίστη εἶν' ἡ σὴ προπέτεια.

ΛΑΜΙΑ

᾽Ω! δὲν ἤξεύρεις ποῖα εἶμαι, λύκαινα
πῶς μ' ἔθρεψε, πῶς βράχοι ἦσαν πρώτη μου
κοιτίς, μετὰ θηρῶν ὅτι ἠϋξήσα.
Ἵὸς δρακόντων ῥέει εἰς τὰς φλέβας μου,
καὶ ἡ ἐχδίκησίς μου, ὅταν ἐκραγῆ,
πυρπολεῖ πάντα, καὶ εἰς αἷμα σβύννεται.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄν αἱ δεήσεις δὲν μὲ συνεκίνησαν,
μικρὰν ἐλπίδα στήριζ' ἐπὶ ἀπειλῶν.

ΛΑΜΙΑ

Τρέμε, καὶ παῦσον νὰ ἐλπίζῃς, ἀποινὶ
ὅτι λεαίνης θὰ συλήσης φωλεάν.

(Ἐν τούτοις, εἰσῆλθεν ὁ ΣΩΚΡΑΤΗΣ, καὶ ἵσταται εἰς τὸ βάθος κατηφῆς καὶ σκυθρωπός).

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (σπεύδουσα πρὸς τὸν Σωκράτην)

Τεταραγμένος φαίνεσαι, ᾧ Σώκρατες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ (προχωρήσας βραδέως)

Πιστεύεις, ᾧ Καλλίππη, εἰς τὴν ὑπαρξίν
Θεῶν;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τί αὕτη ἡ ἐρώτησις δηλοῖ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὴν φύσιν ποῖος διεκόσμησε φρονεῖς;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Οἱ Θεοὶ πάντως.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ καλὴν τὴν ἔπλασαν;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Καλὴν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πρὸς τί, νομίζεις;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ὅπως τέρπωνται
κ' εὐδαιμονῶσιν ἐν αὐτῇ οἱ ἄνθρωποι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σὺ ἄρα φιλανθρώπους τοὺς Θεοὺς φρονεῖς;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τὸ ἐναντίον θενὰ ἦτον βλάσφημον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τὰ τοῖς ἀνθρώποις θέλοντας ὠφέλιμα;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Βεβαίως.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Δυναμένους δ' ὅ,τι θέλουσι;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Θεοὶ θὰ ἦσαν, ἂν δὲν ἦσαν πανσθενεῖς;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὅφελιμον εἶναι καὶ τὸ δίκαιον;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ὅφελιμον. Τί θέλεις ταῦτα ἐρωτῶν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ τοῦτο, ὦ Καλλιππη. Πᾶν τὸ ἐπὶ γῆς
γινόμενον νομίζεις ὅτι δίκαιον ;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Οὐχί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Παρά τὴν γνώμην ἄρα τῶν Θεῶν
γίνεται τοῦτο ;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ναί, παρά τὴν γνώμην των.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Μισοῦσιν ἄρα οἱ Θεοὶ τοὺς πράττοντας
τοιαῦτα ;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τοὺς μισοῦσι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τοὺς δὲ πράττοντας
τὰ ἐναντία τούτοις, ἀγαπῶσι ;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ναί,
ἀναμφιβόλως.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ τοὺς μὲν ἀμείβουσι,
τοὺς δ' ἄλλους τιμωροῦσιν ;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Οὕτω γίνεται·
ἂν ὄχ' εἰς ταύτην, εἰς τὴν ἔπειτα ζωὴν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Τίς δὲ τῶν δύο βίων προτιμέτερος ;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ὁ μετὰ τοῦτον βίος, ὁ αἰδῖος.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄθλιος ἄρα ὁ ἐνταῦθα εὐτυχῶν,
κ' ἐν τῷ κατόπιν βίῳ τιμωρούμενος;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τοῦτο νομίζω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Κ' εὐτυχῆς ὁ δίκαιος,
ἐνταῦθα πάσχων, ἀλλ' ἐκεῖ εὐδαιμονῶν.
ἢ ἴσως ψευδῆ λέγω;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λόγος ἀληθῆς,
ἀλλὰ ποῦ τείνει μ' εἶναι ἀνεξήγητον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καλλίππη, ὁ Κριτίας τὸν πατέρα σου
εἰς θάνατον ἀδίκως κατεδίκασε.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (μεθ' ἑρμῆς)

Τί λέγεις; ὁ Κριτίας! τὸν πατέρα μου!
Θεοί! φονεύει τὸν πατέρα! ὦ Θεοί!

ΛΑΜΙΑ

Ἡ σύλληψίς του σ' ἦτον ἄγνωστος λοιπόν;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἡ σύλληψίς του! Οἴμοι! τὸν φονεύουσι!
Καὶ ἡ Βουλὴ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Φονέων σπεῖρα ἔνοπλος,
καταλαβοῦσα πάσας τὰς προσβάσεις της,
φωνὴν καὶ τόλμην ἔκοψε τῶν Βουλευτῶν.
Ἵπὸ τὰ ξίφη ἀναυδοὶ ἐκάθισαν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄλλὰ ὁ δῆμος, ὑπὲρ οὗ διέρρηξε
τὸν μετὰ τοῦ Κριτίου ἀσφαλῆ δεσμόν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὅστις εἰς δῆμου κῦμα ρίπτει ἄγκυραν,
τὴν ρίπτει εἰς πυθμένα σαλευόμενον.
Ὁ δῆμος βορὰν θέλει, ὧν αὐτὸς βορὰ
τοῦ θρασυτέρου. Τῶν σωτήρων του φονεὺς,
τετυφλωμένος λάτρης τῶν δημίων του,
φέρεται ὡς καὶ ὄποι ἂν τὸν φέρωσι.
Φονεῦει πρῶτον, μετὰ ταῦτ' ἀποθεοῖ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λοιπὸν τῷ ὄντι; Πᾶσα λοιπὸν ἔλειψεν
ἐλπίς! Τὸν θανατοῦσι! τὸν συνέλαβον!
Ὅρφανὴ μένω! Εἰς τῆς γῆς τὴν ἔκτασιν
δι' ἐμὲ πλέον που σκιά; ὦ πάτερ μου!
Λοιπὸν αἱ τίγρεις φόνου δὲν ἐπλήσθησαν,
καὶ τῶν αἱμάτων τὸ ποτήριον, εἰς ὃ
μεθύσκονται, δὲν ἦτον πλήρες; Ἦθελον
πρὶν χορτασθῶσι, κ' εἰς τὴν σὴν τοὺς ὄνυχας,
τὴν εὐγενῆ καρδίαν, νὰ ἐμπήξωσι.
Τὰ ξίφη των ποῦ εἶναι τὰ ἀνόσια,
εἰς αὐτὰ πάλλον νὰ ριφθῆ τὸ στῆθός μου;
Νὰ ποτισθῶσ' εἰς αἷμα δὲν προκρίνουσι
θερμὸν καὶ νέον, παρ' εἰς αἷμα γέροντος;
Ἦ, ὄποι ρίψη τὸν ὑψίκομον κορμὸν
ὁ φονικός των πέλεκυς, πλησίον του
δὲν θὰ θερίση καὶ τὸν ἄφυλλον βλαστόν;
Καὶ ἂν ἐμοῦ φεισθῶσι, σκληρῶς εὐσπλαγχνοί,
νὰ εὐρω μόν' ἤξεύρω τὴν καρδίαν μου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄλλὰ, ὄδυρομένη ταῦτα, λησμονεῖς
 ὅτι, Καλλιππη, βλασφημεῖς πρὸς τοὺς Θεούς.
 Τὸ εἶπας μόνη· εὐτυχῆς ὁ δίκαιος
 ὃν οἱ Θεοὶ φιλοῦσι καὶ ἀμείβουσι,
 καὶ ὁ κακοῦργος μόνος θρήνων ἄξιος.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Τὸ εἶπα ; τὸ τί εἶπα ἐλησμόνησα.
 Εἰς ἡρεμοῦσαν τὴν ψυχὴν μου ἔβριψεν
 αἰθρίας λάμπεις ἢ φιλοσοφία σου.
 Ἄλλ' ἢ ἀγρία καταιγὶς τῆς θλίψεως
 συντρίβει τὴν εἰκόνα τὴν αἰθέριον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄλλ' εἰς τὰ ὄντα, ὅσα λόγον κέκτηνται,
 ὁ λόγος πρέπει νὰ νικᾷ. Μὴ λησμονῆς.
 ὅτι ὁ λόγος εἶναι ἡ ἀλήθεια,
 ἀλήθεια δ' ὅτ' εἶναι τῶν Θεῶν φωνή.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Εἰς τὰς συμπτώσεις τὰς μεγάλας τῆς ζωῆς
 ὁ νοῦς σᾶς ὑποβάλλει σοφὰ δόγματα,
 ἀλλ' εἰς ἡμᾶς, θυσίας ἢ καρδία μας.

(Πλησιάζουσα μετ' ἀποράσεως τὴν Λαμίαν)

Λαμία, ἦθος ἔδειξα πρὸς σέ τραχὺ,
 ἀγροῖκον γλῶσσαν. Σὲ περιεφρόνησα,
 σὲ ὕβρισα. Δικαίαν λάβ' ἐκδίχησιν,
 ἀναδειχθεῖσα σὺ εὐγενεστέρα μου.
 Συγχώρησόν με. Οἶα καὶ ἂν εἶσαι, σὺ
 ἔσο γενναία, ὡς δὲν ἤμην. Δύνασαι
 τὸ πᾶν. Ἐν νεῦμα, μία λέξις σου μοχλοῦς
 εἰρκτῶν ἀνοίγει, θραύει κλειῖθρα, ἡμεροῖ

ψυχὴν θηρίων, τοῦ Κριτίου τὴν ψυχὴν.
 Τοῦ Θηραμένους τὴν ζωὴν ἀπαίτησον·
 ἐπίβαλε τὸν νόμον τῶν θελγῆτρων σου,
 πρόσταξον, γίνε τοῦ τυράννου τύραννος·
 ἀπόσπασόν τον ἀπὸ τῶν ὀνύχων των,
 καὶ λάβε, λάβε τὸν μισθὸν ὃν ἀξιοῖς.
 Σὸς ἔστω ὁ Θρασύλλος· σὺ τὸν ἔσωσας·
 εἰς σὲ ἀνήκει. Λάβε τον. Ἀφίσταμαι.
 Σπεῦσον· θὰ ἔχῃς τὴν τριπλῆν ἐκδίκησιν,
 πῶς μέχρι γῆς ἐμπρός σου μ' ἔταπείνωσας·
 ὅτι θὰ λάβῃς κτῆμα ἀδιαίρετον
 τοῦ ἔρωτος τὸ δῶρον τὸ ἀνώτατον·
 καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἔτι τὴν ἀντίζηλον
 ἐγκαταλελειμμένην, ἀπελπιν, οἰκτρὰν,
 πρὸ τῶν ποδῶν σου θὰ ἰδῇ ἐκπνέουσαν. (Κλαίει).

ΛΑΜΙΑ

Καλλίππη, παῦσαι κλαίουσα, κ' ἐλπίζουσα.
 Διὰ ψευδῶν δὲν θέλω ὑποσχέσεων
 ν' ἀρπάσω ὅ,τι σοὶ ἐζήτουν πρὸ μικροῦ.
 Λαβὴ οὐδ' ἐλαχίστη δὲν μοὶ ἔμεινεν
 εἰς τοῦ Κριτίου τὴν ψυχὴν. Μ' ἐγνώρισε
 συνωμοτοῦσαν· μ' ἔλαβεν αἰχμάλωτον
 δραπέτιν, φίλην τῶν φυγάδων· ἔμαθε
 τίν' ἀγαπῶ, κ' ἐκεῖνον ὅτι τὸν μισῶ,
 γνησίας Ἀθηναίας τρέφουσα ψυχὴν.
 Ἄλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν ἀρχαίαν μου ἰσχὺν
 ἂν εἶχον ἔτι ἐπὶ τῆς καρδίας του,
 καὶ ἕκατὸν Θρασύλλους εἰάν ἔσωζον,
 τὸν Θηραμένην θὰ μοὶ ᾔην ἀδύνατον.
 Τὸ πάθος τοῦ Κριτίου τὸ θερμότερον

ἢ φιλαρχία εἶναι ἢ ἀκόρεστος.
 Νὰ θριαμβεύσῃ, καὶ νὰ ἔχ' εἰς χειρὰς του
 τοῦ Θηραμένουσ τὴν ζωὴν, εἶν' εἰς αὐτὸν
 χαρὰ καὶ κέρδος, ὑπὲρ οὗ οὐχὶ ἐμὲ,
 οὐχὶ μυρίουσ γυναικείουσ ἔρωτας,
 ἀλλὰ τῆς Ἀφροδίτης τὸν υἱὸν αὐτὸν
 νὰ πνίξῃ ὡς στρουθίον εἶναι πρόθυμος.
 Μὴ πῶς θ' ἀφήσῃ ἔλπιζε τὸ θυμὰ του.
 Ἄν ἐδεχόμεν ὃν μ' ἐπρότεινας μισθὸν,
 θὰ σ' ἐκλεπτον. Προστάτου ἔχεις τοῦ λοιποῦ
 καὶ παρηγόρου χρεῖαν εἰς τὸν βίον σου.
 Ἔστ' ὁ Θρασύλλος οὗτος ὁ προστάτης σου
 ἐπόταν μόνῃ μείνης· καὶ παρήγορος
 ὁ ἔρωσ του ἄς εἶναι... ἂν σὲ ἀγαπᾷ.

ΚΛΑΙΠΗ

Οὐχὶ, Λαμία. Πρὸς ἐκεῖνον ἄπελθε.
 Ἔρωτος εἶναι ἡ καρδία σου βωμός.
 Πλησίον του, τηροῦσα φλόγ' ἀκοίμητον,
 ἐν τοῖς κινδύνοισ μένε, σκέπε, φύλαττε,
 γυνὴ εὐδαίμων, τὴν πολύτιμον ζωὴν.
 Τὸ δ' ἐμὸν χρέος εἶναι ἄλλο ἀλλαχοῦ.
 Εἶν' ὁ πατήρ μου εἰς εἰρκτὴν, καὶ θάνατος
 τὴν σεβαστὴν τσου κεφαλὴν ἐπαπειλεῖ.
 Ἐχεῖ ἡ θέσις ἢ ἐμὴ, εἰς τὸ πλευρὸν
 τὸ φίλον του. Ἠγρύπνει, τὴν κοιτίδα μου
 παραφυλάττων, ὅταν βρέφος μ' ἔθαλπεν·
 ὀφείλ' ὁμοίως, θέλ' ὁμοίως ἄγρυπνος
 τὴν τελευταίαν νὰ φυλάξω κοίτην του.
 Σωκράτη, μὲ στηρίζεις καὶ μὲ ὀδηγεῖς;

ΣΟΚΡΑΤΗΣ

Ἴδου ἡ χεὶρ μου, θύγατερ. Σὲ ὀδηγεῖ
ἐνάρετος καρδία καὶ ἀνδρεία φρόνη.
Ἄς σὲ στηρίξῃ τῶν Θεῶν ἡ δύναμις!

(Τὴν λαμβάνει ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ἐξέρχεται. Ἡ Αἰμία ἀκολουθεῖ).

— — — — —

ΜΕΡΟΣ Ε.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἡ Ἀγορά.

Διάφοροι πολῖται, οἱ μὲν εἰς τὰς ἐργασίας των, οἱ δὲ συνεσπειρωμένοι περὶ τὸν ΛΥΚΩΝΑ καὶ πρὸς αὐτὸν κεχηνηότες. Μεταξὺ αὐτῶν Αἰσχυλίδης.

ΛΥΚΩΝ

Σιγᾶτε ἔτι λαγωὶ τῆς ἀγορᾶς;
Ἔτι φοβεῖσθε τὴν σκιάν σας, δῆλαιοι,
καὶ τοῦ Κριτίου τὸν πταρμὸν τρομάζετε,
ὡς ἂν ἐβρόντα ὁ κεραυνοβόλος Ζεὺς;
Ἄφετε ταῦτα τὰ ὠχρά σας πρόσωπα,
προβατοπῶλαι καὶ ὀρνιθοκάπηλοι,
κ' ἐνθυμηθῆτε, ἀγοραῖοι κολοιοὶ,
ἐξ ἀετῶν προγόνων πῶς κατάγεσθε.
Ἔχετε χεῖρας μόνον ὅπως κλέπτητε,
παραποιῶντες τὰ σταθμά; Τὰ ὅπλα σας
ποῦ εἶναι, κύβων καὶ ὀρτύγων ἥρωες;

Αἰσχυλίδης

Μὴ μᾶς ὑβρίζης, Λύκων ἀθυρόστομε.
Ὅς ἔχεις σὺ τὴν γλῶσσαν, ὅτι ἔχομεν
κ' ἡμεῖς τοὺς γρόνθους εὐκινήτους ἐνθυμοῦ.
Πρὸ πάντων μὴ λησμόνει ὅτ' ὑπάρχουσιν
οὐχὶ μακρὰν ἐνταῦθα καὶ οἱ Ἐνδεκα.

ΛΥΚΩΝ

ὦ! σὲ γνωρίζω, Αἰσχυλίδη φίλτατε.
Ἡ θέσις σου, νομίζω, εἰς τὸ βάραθρον

πλησίον εἶναι, ὅχι δ' εἰς τὴν ἀγοράν.
 Ἡ ὥρα δὲν ἀπέχει, καθὼς φαίνεται,
 νὰ μετρηθῶσιν ἴσως καὶ οἱ γρόνθοι μας.
 Αὐτοὶ δ' οὐς ἐπισείεις ἡμῖν φόβητρον,
 οἱ Ἐνδεκά σου, εἶναι μόνον ἔνδεκα.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ἄλλ' ἐπὶ τρισχιλίων στηριζόμενοι,
 πανίσχυροι.

ΛΥΚΩΝ

Χθὲς ἦσαν, οὐχὶ σήμερον.
 Δὲν τὸ ἠξεύρεις; Λοιπὸν μάθε παρ' ἐμοῦ, —
 δὲν θὰ σὲ βλάβῃ. — Μάθετε κ' οἱ ἄλλοι σεῖς,
 καὶ ἔστε ἄνδρες. Ἐγερθῆτ' ἐλεύθεροι.
 Μὴ σᾶς φοβῶσι πλέον οἱ τρισχίλιοι·
 μὴ σᾶς φοβῆ ὁ Λάκων. Κατεστράφησαν.
 Τροπαιοφόρος ὁ Θρασύβουλος χωρεῖ.

(Κίνησι; καὶ ὑπόκοφος θροῦ; μεταξὺ τῶν πολιτῶν).

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ναί, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰς τὸν ῥήτορα
 τὸν εὐγλωττον πεισθῆτε, κ' ἐπετύχατε.
 Ὁ ἥρωσ, ἔχων ἑβδομήκοντα, οὐχὶ
 ἐνόπλους λόχους, ἀλλ' ἀόπλους πλάνητας,
 τὴν κενὴν μάνδραν τῆς Φυλῆς κατέλαβεν,
 εἰς τὰς ἐρήμους κορυφὰς τοῦ Πάρνηθος.
 Πειθόμενοι εἰς τοῦτον τί βραδύνετε
 ἀποστασίας ἔπλα νὰ ἐγείρητε;
 Τίς θ' ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ἑβδομήκοντα;
 Ὅδηγῶν μόλις τρισχιλίους, καὶ τινὰς
 φυλάς ἱππέων, καὶ Λακωνικοὺς φρουροὺς,

ἀπῆλθεν ὁ Κριτίας ἐναντίον των.
 Τί καρτερεῖτε, Μαραθωνομάχοι μου;
 Ὁ Λύκων εἶναι στρατηγός σας ἑτοιμος,
 κ' οἱ Ἐνδεκα ἀργοῦντες ἐβαρύνθησαν.

ΛΥΚΩΝ

Ὡς τούτου μόνου φθάν' ἡ ἱστορία σου;
 Μάθε καὶ τ' ἄλλα, πῶς οἱ ἐβδομήκοντα
 ἐντὸς ἡμέρας ἦσαν ἑπτακόσιοι·
 ὅτι πεσόντες ἐπὶ τῶν Τριάκοντα
 κ' ἐπὶ τῶν τρισχιλίων, καὶ τῶν ἄλλων των
 γενναίων δορυφόρων, ἔσφαξαν πολλούς,
 κ' οἱ ἄλλοι ὅσον εἶχον τάχους ἔφυγον
 ὑπὸ τῶν ἀτρομήτων διωκόμενοι,
 καὶ ὑπὸ τῆς χιόνος, ἦν προχθὲς ὁ Ζεὺς
 διοσημίαν τῆς ὀργῆς του ἔρριψε.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Ψεύδονται ταῦτα ἄφρονες δημαγωγοί,
 εἰς ὄλεθρον τὸν δῆμον παρασύροντες.

ΛΥΚΩΝ

Δὲν εἶναι ψεύδη. Οὗτος εἶναι ὁ θρασὺς,
 ὃ συμπολιταί, τῶν τυράννων ὄργανον.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ (προσερχόμενος)

Ἦκούσατε, πολῖται, τὰ συμβαίνοντα;
 Ὡς λέγεται, νικῶσιν οἱ ἐκ τῆς Φυλῆς.
 Ἠττήθησαν φυγόντες οἱ Τριάκοντα.

ΑΙΣΧΥΛΙΑΔΗΣ

Σπερμολογίαί.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ὁ Θρασύβουλος νικά.

Τοῦτο ἡξέυρω.

(Πρὸς τὸν ΠΛΑΤΩΝΑ πλησιάζοντα)

Πλάτων, πῶς τὰ ἤκουσας;

ΠΛΑΤΩΝ

Προχθὲς στρατεύσας ὁ Κριτίας, τὴν Φυλὴν
κατεχομένην εὖρεν. Εἶχεν αὐξηθῆ
εἰς στρατὸν ὄλον τῶν προμάχων τῆς ἡδράξ.
Τὸ τῆς ἐλευθερίας σεμνὸν ὄνομα
θαυματοργοῦν, γενναίων λόχους ὤπλισεν.
Ἄποτειχίζων τὸ χωρίον, ἤλπισε
νὰ τοὺς στερήσῃ ὁ Κριτίας τῶν τροφῶν.
Ἄλλὰ τὴν νύκτα, ὅτ' ἐκάλυψε τὴν γῆν
χιῶν βαθεῖα, ἀπεσύρθη, τραύματα
λαβῶν, κ' ἐκ τῶν ὀρέων εἰς τὰ ταπεινά
κατῆλθε. Μόλις ἔλαμπε τὸ λυκαγεὺς,
καὶ ὁ στρατὸς ἐξύπνα τῶν Τριάκοντα,
ἄφροντις πάντη, κ' εἰς τὸ πλῆθος πεποιθῶς,
ὅταν κραυγαὶ καὶ κρότοι, κ' ἐπιπίπτουσιν
οἱ ἐκ Φυλῆς ξιφῆρεις, καὶ φονεύοντες,
διώκοντες, κτυπῶντες, καταβάλλουσι
τὸν ἐπηρμένον τυραννόφιλον στρατόν.
Τὰ μετὰ ταῦτα δὲν ἤξεύρω. Λέγεται
πῶς ὁ Κριτίας ἡττηθεὶς, συνήγαγεν
εἰς Ἐλευσίνα τοῦ στρατοῦ τὰ λείψανα.

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἐνταῦθα ταῦτα πλάττονται, καὶ πρὸς σκοπόν.
Οἱ κήρυκές των θὰ μετανοήσωσι.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Τὸν Πραξιτέλην βλέπω. Χθὲς παρακληθεὶς,
εἰς Ἐλευσὶν' ἀπῆλθεν, ὅπως τὴν χαλκῆν

ιδρύσῃ Κόρην εἰς τὸ Τελεστήριον.
Ἴσως ἤξεύρει. Παρ' αὐτοῦ θὰ μάθωμεν.

ΠΛΑΤΩΝ

Ἐξ Ἐλευσῖνος, Ἐρμογλύφε; Ἔστησας
τὸ ἀγλαόν σου ἔργον;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Πῶς ἐπέστρεψας
τόσον ταχέως; Ὁ Κριτίας εἶν' ἐκεῖ;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Φρικτὰ συμβάντα, καὶ σκηνὴ ἀπαίσιος!
Ἄνιδρυτον ἀφῆκα τὸ χαλκούργημα,
καὶ ἐπανήλθα.

ΑΥΚΩΝ

Ὁ Κριτίας εἶν' ἐκεῖ;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἐκεῖ. Συλλέξας τῶν φυγάδων του τινὰς,
(Ἡξέυρετ' ἐδιώχθη εἰς τὸν Πάρνηθα)
εἰς Ἐλευσῖνα ἦλθε. Φαίνεται πιστὴν
δὲν ἔκρινε τὴν πόλιν καὶ πειθήνιον.
Νὰ μάθῃ δῆθεν θέλων τίς ἡ δύναμις
τῆς πόλεως, καὶ πίσσιν ἀπαιτεῖ φρουρὰν,
προσεποιήθη πολιτῶν ἀπογραφὴν,
κ' ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ πρὸς τὴν ἀκτὴν
συλλέξας πάντας, τὸν ἀπογραφόμενον
διὰ μικρᾶς πυλίδος πρὸς τὴν θάλασσαν
ἐξῆγεν, ὅπου παρεφύλαττον ἵππεῖς,
καὶ τῶν ἐξερχομένων ἕκαστον εὐθύς
δεσμεύοντες, ἀπῆγον. Τρόμος πανικὸς
τῆς Δήμητρος τὴν πόλιν ἐκυρίευσε,
καὶ θρῆνοι τὴν πληροῦσι, καὶ φρικταὶ ἀραὶ

πρὸς τὴν Θεάν τοῦ Ἄδου. Ἰερώσεων
φαιδρῶν καιρὸς δὲν ἦτον. Φρίκης ἔμπλεως
ἀπῆλθα. Προαπῆλθε δὲ ὁ ἴδιος,
τὰ τῆς ἐπιβουλῆς του σύρων θύματα.
Τί τοῖς ἐπιφυλάττει μ' εἶναι ἄγνωστον.
Ἄλλ' ὅσια βεβαίως δὲν βυσσοδομεῖ.

ΛΙΣΧΥΑΙΔΗΣ (εἰρωνικῶς πρὸς τὸν Λύκωνα)

Λοιπὸν ζῆ ἔτι ὁ Κριτίας, φαίνεται.
Δὲν κατεστράφη, ὅπως ἐνομίσαμεν.

ΛΥΚΩΝ

Κακοῦργα πράττει, ἄρα ζῆ. Πᾶν βῆμά του
καὶ δι' ἐνὸς χαράττει ἀνομήματος.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Σιγᾶτε. Τί συμβαίνει; Συνωθεῖτ' ἐκεῖ
πληθὺς ἀνθρώπων.

ΠΑΛΤΩΝ

Τί νὰ εἶναι;

ΛΥΚΩΝ

Φαίνεται

πῶς εἶν' ἐκεῖνος.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ναὶ ἐκεῖνος. Ἐφθασε.

Ἀναχωροῦμεν;

ΛΥΚΩΝ

Ὅχι. Πῶς; Ἄς μείνωμεν.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ὅταν καιρίως ὁ σκορπίος πληγωθῆ,
ἐκπνέων ἀγριοῦται, καὶ τὸ κέντρον του
τὸ φάρμακόν του χύνει τὸ δριμύτερον.

ΛΥΚΩΝ

Δὲν μᾶς τρομάζει καθὼς πρὶν τὸ κέντρον του.
Πόσον ἠμβλύθη ἡ Φυλὴ τὸ ἔδειξε.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Μισητὸς εἶναι. Φεύγω καὶ τὴν ὄψιν του.

(Ἀναχωρεῖ μετὰ Πραξιτέλους καὶ Πλάτωνος).

ΚΡΙΤΙΑΣ, (ἐρχόμενος μετὰ πολυαριθμοῦ συνοδίας, ἐν ἧ καὶ ὁ **ΒΑΤΡΑΧΟΣ**)

Ἄνδρες πολῖται, τὴν θρασεῖαν κεφαλὴν
τῆς ἀναρχίας ὕψωσεν ἡ ἔχιδνα.
Κακοῦργοι λαοκτόνοι, ἐξηγήσαντες
τὴν ἐπιείκειάν μας ὡς ἀσθένειαν,
κ' εἰς τοὺς Θυβαίους, τοὺς ἐχθροὺς τῶν Ἀθηνῶν,
ὀρέξαντες τὴν χεῖρα, ἐμελέτησαν
τὸν ὄλεθρον τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως,
οἱ συκοφάνται Ἄνυτοι, κ' οἱ ξιφουλκοὶ
Θρασύβουλοι, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἤρωες.
Κ' ἐντεῦθεν παῖδες, φεύγοντες τὴν μάστιγα
τῶν παιδονόμων, ὁ Θρασύλλος ὁ καλὸς,
καὶ ἄλλοι κυβομάχοι καὶ κωθωνισταὶ,
τὴν φοβερὰν τῶν στρατιᾶν ἐξώγκωσαν
εἰς ἑκατὸν, ἢ ἴσως καὶ ἐπέκεινα.
Οὐτ' οἱ ἀνδρεῖοι, οἱ ἐλεσιπόλιδες,
κατέκτησαν τοὺς βράχους οὓς οὐδεὶς φρουρεῖ.
Πλὴν συνιδόντες ὅτι ἐκινδύνευον
τροφὴν τοὺς βράχους μόνην τῶν νὰ ἔχωσιν,
ἔστρεψαν, ἤδη στοχαζόμενοι φυγῆς,
τὸ βῆμα πρὸς τὰ κάτω, καὶ τὸν Πειραιᾶ.
Θενὰ ἰδῶμεν νὰ τοὺς ἐμποδίσωμεν.
Καιρὸς νὰ ἐνδυσθῶμεν αὐστηρότητα.

Ἄν δὲν μᾶς ἀγαπῶσιν, ἅς μᾶς τρέμωσι.
 Καὶ σπέρμα τῶν τριβῶλων ἂν ἀφήσωμεν,
 εἰργάσθημεν ματαίως· ἀναφύονται.
 Μάτην ἐνόπλους κατεστρέψαμεν ἐχθρούς,
 ἔταν ἀόπλων προδοτῶν φειδώμεθα.
 Ἡ Ἐλευσίς οἰκεῖται πᾶσα ὑπ' ἐχθρῶν.
 Εἰς τοὺς δραπέτας διαπέμποντες, κρυπτῶς
 συνωμοτοῦσι καὶ συνυπακούονται.
 Πρὸς σᾶς ἐνταῦθα ἐν δεσμοῖς τοὺς ἔφερα,
 σεῖς γὰρ σκεφθῆτε τὰ περὶ τῆς τύχης των.
 Ἔχομεν πάντες τὸ πολίτευμα κοινόν,
 κοινὰς καὶ τὰς τιμὰς τοῦ καὶ τὰ κέρδη του·
 πρέπει κοινοὶ γὰρ εἶναι καὶ οἱ κίνδυνοι.
 Ὑπὲρ ὑμῶν ἀγῶνας καταβάλλομεν,
 τὴν δύναμίν μας μεθ' ὑμῶν μερίζοντες.
 Συμμερισθῆτε τὴν εὐθύνην μας καὶ σεῖς·
 κ' ἐγγύησιν βεβαίαν δόντες πίστεως,
 ταῦτά ἡμῖν φοβεῖσθε καὶ ἐλπίζετε.
 Ἐκεῖ ἅς ἀναβῶμεν εἰς τὸν Κολωνόν
 γὰρ συσκεφθῶμεν καὶ ν' ἀποφασίσωμεν.
 Τίνος ἀξίους τοὺς φρονεῖτ' ἐκφράσατε,
 καὶ ἐλευθέραν φέρετε καὶ φανεράν
 τὴν περὶ τούτων ψῆφόν σας. Ἀπέλθετε.
 Ἐγὼ δ' ὑπάγω ἔπειτα εἰς Πειραιᾶ
 γὰρ μάθω οἱ γεννάδαι ἂν δὲν ἔφυγον,
 καὶ γὰρ φροντίσω μὴ μᾶς δραπετεύσωσιν.
 Ἀπέλθετε, καὶ φθάνω.

(Ὅλοι φεύγουσι, πλὴν τοῦ Ἀσχυλίδου καὶ Βατράγου).

Δὲν μοὶ λέγετε,
 ὁ Θηραμένης πῶς διάκειται;

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Καλῶς.

Καθῶς τῷ πρέπει. Εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν.

ΚΡΙΤΙΑΣ

Καὶ ζῆ;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ναὶ ζῆ. Καθῆκον ἐνομίσαμεν
οὐδὲν νὰ γίνῃ ἄνευ τῆς ἀδείας σου.
Τί σὺ προστάζεις;

ΚΡΙΤΙΑΣ

Νὰ προστάξω, βέλτιστοι;

Τί νὰ προστάξω περὶ τοῦ συνάρχοντος,
τί ἄλλο εἰμὴ πᾶσαν περιποίησιν;
Καλῶς δὲ πάντως πράττετε φειδόμενοι
αὐτοῦ. Μ' εὐχαριστεῖτε πρῶτον σώζοντες
τὸν φίλον· καὶ ἂν ἄλλως αὔριον στραφῆ
ὁ ἄνεμος τῆς τύχης, ἔσται πρόχειρος
διάδοχός μου, ὃν νὰ θεραπεύσητε.
Ἡ πρόνοιά σας εἶναι ἀξιάγαστος.
Θὰ τὴν συστήσω καὶ εἰς τοὺς συνάρχοντας,
ἐὰν νικήσω. (Ἀπέρχεται).

ΛΙΣΧΥΛΙΔΗΣ

Ἐγνοεῖς;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἐνόησα. (Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Φυλακή (ἔχουσα θύραν εἰς τὸ βάθος).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΠΛΑΤΩΝ, ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ, ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Κοιμᾶται. Ὅμιλεῖτε σιγαλώτερον,
μὴ παραχθῆ. Εἰσῆλθον ἀκροποδητί.
Ἄνέπνεεν ἡσύχως. Εἰς τὴν ὄψιν του
γαλήνη ἐπεκράτει, καὶ τὰ χεῖλη του
διέστελλ' ἐπιλάμπον τὸ μειδίαμα.
Παρά τὴν κλίνην δὲ τὴν ἀχυρίνην του
ἡ τεθλιμμένη κόρη του, ἐρείδουσα
εἰς λευκὴν χεῖρα κεφαλὴν λυσίκομον,
ἀκίνητος, ὡς λίθος Πάριος ὠχρὰ,
ὡς τῆς ἀγάπης ἄγαλμα ὠμοίαζε
φρουρούσης ἠρεμοῦσαν τὴν συνείδησιν.

ΠΛΑΤΩΝ

Κοιμᾶται. Ἄφετέ τον. Μὴ φθονήσωμεν
τὴν τελευταίαν ταύτην του ἀνάπαυσιν.
Ἄνεπαισθήτως ἐπὶ τῶν πτερύγων του
ὁ ὕπνος ἄς τὸν φέρῃ πρὸς τὸν ἀδελφόν·
ἄς ἐπιστρέψῃ τ' ἄνθη τῶν ὀνείρων του
εἰς τὴν ζοφώδη κάθοδον· καὶ βάλσαμον
ἄς ἐπιχέῃ λήθης εἰς τὴν φρένα του,
ἦν δάκν' ἡ τύχη τῆς θρηνούσης πόλεως,
καὶ ἡ ἀγνωμοσύνη τῶν τυράννων τῆς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὅσοι φθονοῦσι τῶν τυράννων τὴν ἰσχύν,
ἐκεῖνον ἄς ἰδῶσι τὸν κοιμώμενον,
καὶ ἄς εἰπῶσιν ἂν μακαριώτερον
νομίζωσι τὸ θῦμα ἢ τὸν τύραννον.

ΠΛΑΤΩΝ

Ἄλλὰ ἐν ᾧ εἰς ὕπνον παραδίδεται,
διὰ τὸν θάνατόν του νὰ θλιβώμεθα
ἀρκεῖ, τὴν κακουργίαν βδελυττόμενοι;
Νὰ πράξωμέν τι ὑπὲρ σωτηρίας του
ἀδυνατοῦμεν;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Τί φρονεῖς νὰ πράξωμεν;

ΠΛΑΤΩΝ

Οὐδεὶς ἀκούει. Οὐτ' οἱ δεσμοφύλακες,
οἱ τῶν τυράννων ὄνιοι, νομίζετε
δωροδοκίας νὰ φανῶσι κρείττονες;
Τῆς ἐν Ἑφιστιάδαις ἀγροικίας μου
τὴν πρόσσοδον ὀρίζω πᾶσαν πρὸς αὐτό.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Τοῖς Μεγαρεῦσι πέμψας Δώδεκα Θεοὺς,
μισθὸν αὐτάρκη ἔλαβον. Ὑπὲρ αὐτοῦ
τὸν δίδω.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Δίδω εἴ τι κέκτημαι κ' ἐγώ.
Ἄλλ' ὁ Κριτίας πῶς τὴν φρούρησιν αὐτοῦ
εἰς εὐωνήτους φύλακας κατέλιπε
πιστεύετε; Ἀγρύπνους ἔχει ὀφθαλμοὺς
προσηλωμένους ἐπ' αὐτοῦ. Ἄόρατος
τὸν βλέπει, καὶ ματαία πᾶσα δοκιμὴ
βίας ἢ δόλου νὰ τὸν ἀποσπάσωμεν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πλὴν τούτου, εἶπες, Πλάτων, μὴ φθονήσωμεν
τὸν ἡσυχόν του ὕπνον. Ἦδη σκέπτεσαι
νὰ τῷ τὸν ἀφαιρέσης. Ἦ σοὶ φαίνεται
[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΡΑΓΚΑΒΗ — Τόμ. Β΄] 29

πῶς θὰ κοιμᾶται καθὼς τῶρ' ἀτάραχος,
 ἐπὸταν πλάνης, καταδιωκόμενος,
 καὶ τὴν σκιάν του τρέμων, ὡς ὑπόδικος
 θὰ φεύγη; ἔταν θὰ ὑπολαμβάνηται
 ἀδικῶν, ὄχι ἀδικούμενος, πατῶν
 τὸν νόμον τῆς πατρίδος.

ΠΛΑΤΩΝ

Νόμον ἄνομον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἄλλ' ὄν αὐτὸς ἠνέχθη, ὄν ἐκύρωσε
 συμπράξας τοῖς τυράννοις. Πῶς ἀκούσιος
 ἢ σύμπραξις του, πόσοι τὸ γνωρίζουσιν;
 Ἄλλως τε νόμος ἢ ὤμος ἢ ἡπιος,
 τῆς ἀνομίας εἶναι κρείττων πάντοτε,
 καὶ πρὸς τὸν Δία πλημμελεῖ τὸν Θέσμιον
 ὁ τοῦτον παραβαίνων. Ἄν εἶν' ἀδικος,
 ἀκύρωσίς του ἐπιτρέπεται, οὐχὶ
 ἀθέτησις. Ὑπάρχει; Εἶναι κύριος.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ (βλέπων πρὸς τὴν θύραν τοῦ βᾶθου)

Ἐκεῖνος εἶναι. Ἐγερθεῖς ἐξέρχεται.

(Ἐισέρχεται διὰ τῆς θύρας τοῦ βᾶθου ὁ ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ΚΑΛΛΙΠΠΗΣ).

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (πρὸς τὴν Καλλίπην, ἐξερχόμενος)

Φωνὴν ἀκούω φίλων. Ἄς ἐξέλθωμεν.
 Θύγατερ φίλη, συνετάφης μετ' ἐμοῦ.
 Ἐλθὲ νὰ μᾶς θερμάνη φῶς αἰθέριον.
 Αὐτοῦ κ' ἐκείνων τάχιστα θὰ στερηθῶ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

ὦ πάτερ!

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Μὴ δούρου. Εἶν' ὁ θάνατος
κοινὸν καθήκον· ἀλλ' ὀλίγους ὀδηγεῖ
καθὼς ἐμὲ χεῖρ φίλη εἰς τὸν τάφον των,
ἐν ᾧ ἑταῖροι τοὺς περιστοιχίζουσι,
καὶ ἡ φωνὴ ἢ ἔνδον ἐπιμαρτυρεῖ
ὅτι, δικαίως ζήσαντες, φρονεύονται.

(Πρὸς τοὺς περισταμένους)

Σύγγνωτε, φίλοι. Μὲ περιεμένετε.
Δημόσιοι φροντίδες δὲν μ' ἐκώλυον.
Εἰς ὕπνον παρεδόθην. Τὸ θνητὸν αὐτὸ
σωμάτιον ἐν ὄσῳ πνέει, ἀξιοῖ
κ' ἐκεῖνο θεραπείαν. Τῷ τὴν ἔδωκα.
Ἔτι βραχὺ, καὶ θέλει παύσει ἀξιοῦν.

(Μετῶν)

Ἐταῖροι, εἰς ἀρχεῖον δὲν σᾶς δέχομαι,
οὐδ' εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ ξένια.
Ὁ οἶκος εἶναι πενιχρὸς δι' ἀρχοντα,
εἰς δὲ σπουδάρχας θέαμα διδακτικόν.
Ἴδου ποῦ λήγει ἡ ἰσχὺς, ὁ ὄγκος των,
τὰ ὄνειρά των. Χθὲς τοῦ δήμου εἰδῶλον,
δεσμότης ἤδη ἔρημος, καὶ τάχιστα
νεκρὸς, πρὸς δόξαν τοῦ Κριτίου καὶ χαράν.

ΠΑΛΤΩΝ

Φεισθεῖς σου μέχρι τοῦδε, ἴσως θὰ φεισθῇ
καὶ τοῦ λοιποῦ. Αἰδεῖται ἴσως τὸν λαόν,
τὴν ὑστεροφημίαν ἴσως σέβεται.
Τοιούτου ἴσως ἀνομήματος ἐμπρὸς
κατεξανέστη εἴ τι εἰς τὴν φρένα του
ἀνθρώπινον ὑπάρχει.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Πλάτων, φιλικαί
 ἐλπίδες αὐται, ἀλλ' ἐλπίδες μάταιαι.
 Ὁ Θηραμένης ἢ δὲν συλλαμβάνεται,
 ἢ θανατοῦται. Ἄπαξ δ' αἵματος γευθεῖς,
 πρὶν ἐμπλησθῆ ὁ λέων δὲν ἀφίσταται.
 Ὅποταν μόνον μὲ φονεύσῃ, κορυφοῖ
 τὸ ὑπερήφανόν του οἰκοδόμημα·
 καὶ ὁ Κριτίας ἔδειξεν ἀδέξιός
 ὅτι δὲν εἶναι ἀρχιτέκτων.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἄλλ' αὐτὸ
 οἱ φίλοι σου, ὁ δῆμος, τὸ κακούργημα
 θεν' ἀνεχθῶσι; Δὲν ἐγείρεται κανεῖς;
 ὦ! σώσατέ τον. Σεῖς κἄν τὸ ἤξεύρετε·
 δίκαιος ἦτον, τοῦ λαοῦ ὑπέρμαχος.
 Θέλων νὰ κλείσῃ τοὺς κρουνοὺς τοῦ αἵματος,
 νὰ χαλινώσῃ θέλων τὴν ἀκάθεκτον
 μανίαν τοῦ θηρίου, πίπτει θυμὰ του.
 Κόρη του εἶμαι. Σώσατέ τον, σώσατε.
 Ὑπὲρ ὑμῶν καὶ μόνων θυσιάζεται.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ὁπλίσθησαν γενναῖοι, καὶ μυκώμενον
 τοῦ δήμου ἐξεβράγη τὸ ἠφαιστειον.
 Ἐλευθερίας εἰς τὸν Πάρνηθα παιὰν
 ἠκούσθη, καὶ τὴν χαίτην ἤγειρεν ὀρθὴν
 τοῦ Πειραιῶς ὁ λέων. Ὁ Θρασύβουλος...

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ναί, ναί, καὶ ὁ Θρασύλλος, καὶ ἀτρόμητοι
 πολλοὶ ἐκ τῶν Ἐφήβων, ἀνεκήρυξαν

ἐλευθερίαν, κ' ἐκ τοῦ ὄρου ρίπτονται
 ὡς ὄξυπέτεις ἀετοὶ, καὶ φθάνουσι
 τροπαιοφόροι, καὶ θὰ διαβρῆξωσι
 τὰ κλεῖθρα τῆς εἰρκτῆς σου, τὰς ἀλύσεις σου,
 καὶ σώσαντές σε, θενὰ σ' ἀποδώσωσιν
 εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ζωῆς, κ' εἰς τὰς ἐμάς.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Ἄγαθῇ τύχῃ. Ἴσως θριαμβεύσουσι
 τὴν πόλιν ἴσως σώσουσιν, . . . οὐχὶ ἐμέ.
 Πᾶσά των νίκη ἔσται νέα κύρωσις
 τῆς ἐμῆς τύχης. Μ' ἔχ' εἰς τὴν παλάμην του·
 ὡς αἰσθανθῆ τὸ τραῦμα τὸ θανάσιμον,
 θενὰ τὴν κλείση, ν' ἀποθάνω πρὸ αὐτοῦ.
 Οἱ φίλοι δ' οὔτοι, καθὼς σὺ θλιβόμενοι,
 εἰσὶν ἐπίσης, καθὼς σὺ, ἀνίχυροι.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λοιπὸν τὰ πάντα θὰ μ' ἐγκαταλείψωσι;
 κ' ἐκ τῆς θερμῆς ἀγκάλῃς τῆς θυγατρικῆς
 θ' ἀρπάσωσι, θ' ἀφίσω νὰ μ' ἀρπάσωσι
 τὸν φίλον μου πατέρα τὸν προστάτην μου;
 Πᾶσα ἐλπίς ἐσβέσθη, πᾶσα ἔλειψε;

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Καλλίππη μου, μὴ κλαίῃς, μὴ κατάβαλλε
 τὸ φρόνημά σου, ἐκθηλύνουσα κ' ἐμέ.
 Ποῦ εἶναι ἡ ἀνδρία τῆς καρδίας σου,
 ἐρ' ἢ ἐσεμνυνόμην; Ἔσο ἰσχυρά.
 Πῶς, ἂν ἐνδίδῃς, νὰ ἐλπίσω ἐπὶ σοῦ
 νὰ στηριχθῶ, τοῦ βίου ἐξερχόμενος;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἴσχυρά, πάτερ; Μὴ δὲν εἶμαι ἰσχυρά;

Τὸ ξίφος βλέπω ἐπὶ σὲ κρεμάμενον,
καὶ πρὶν ἡμέραι, ὦραι πρὶν παρέλθωσι,
θενὰ σὲ σφίγγῃ ἢ ἀγκάλῃ μου νεκρὸν,
καὶ ὅμως ζῶ, καὶ ὅμως δὲν παραφρονῶ.
Ἴσχυρά εἶμαι. Ἄν σὲ θανατώσωσι
θὰ γίνω τίγρις· αἷμα εἰς τὸ βλέμμα μου
καὶ πῦρ θὰ φλέγῃ. Ἐκδικήσεως Μαινὰς,
τὴν χεῖρα θὰ ὀπλίσω, καὶ σπαράξασα
σοῦ τὸν φονέα, τότε μόνον θὰ σφαγῶ.

ΘΡΑΜΕΝΗΣ

Εὐφήμει, κόρη.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἄν ἐκδίκησιν διψᾶς,
ταχέως θὰ τὴν ἔχῃς, πλήρη, φοβερὰν,
κεραυνοβόλον. Οἱ ὀπλῖται τῆς Φυλῆς
εἰσὶν οἱ ὑπηρέται τῆς Νεμέσεως.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Καὶ πᾶς ὁ δῆμος, τοῦ ληθάργου ἐγερθεῖς,
τὴν τόλμην του ἀνάψας εἰς τὴν τόλμην των,
τὴν ὕδραν θὰ συντρίψῃ τὴν τυραννικήν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἰς τοῦ θανάτου τὴν ἐπίσημον στιγμὴν
πρέπουσι λόγοι τούτων ὀσιώτεροι.
Φρονεῖτε ὅτι τοῦ δικαίου ἡ ψυχὴ
εἶν' αἰμοπότις ἄρπυια; Ὑπάρχουσιν
ἄλλοῖαι ἀπολαύσεις καὶ ἀνώτεραι,
πρὸς ἃς χωρεῖ τὸν βίον καταλείπουσα.
Ἐντὸς τῶν Ἡλυσίων, εἰς τὴν ἄμικτον
ἐκείνην χώραν πόνων καὶ ἀτελειῶν,
ἐμπρὸς τοῦ κάλλους τοῦ ἀφθάρτως νεαροῦ,

ὑπὸ τὰς αἰωνίως ἀνθηρὰς σκιάς
 μεθ' ἡμιθέων νὰ συνδιαλέγηται,
 τὸ δίκαιον εὐροῦσα καὶ τὸ ἀληθές·
 καὶ εἴ τι τοῖς ἀνθρώποις ἔπραξε χρηστὸν
 στίλβον ἐμπρὸς τῆς νὰ τὸ βλέπη, ὡς λαμπρὸν
 καὶ ἄδυτον ἀστέρα, καὶ φερόμενον
 ν' ἀκούη περίξ ἄσμα ἑναρμόνιον,
 τὸ τῆς εὐγνωμοσύνης, ξένον εἰς τὴν γῆν,
 εἰς ὃ καὶ τόνοι σοβαροὶ νὰ μίγνυνται,
 ἱερὸν μέλος, τῶν Θεῶν ἡ ἔγκρισις
 κ' ἡ τῆς ἰδίας συνειδήσεως, αὐτὰ,
 ἀνώτερα καὶ μίσους κ' ἐκδικήσεως,
 εἰσὶν αἱ θεῖαι τῶν δικαίων ἀμοιβαί.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (δεικνύων εἰσερχομένους τὸν Αἰσχυραῖδην καὶ τὸν Βατραχόν)

Ἴδου οἱ ἄγγελοί των. Εἰς τὸ βῆμά των
 τὸ βαρὺ τοῦτο, εἰς τὸ νεῦον βλέμμα των,
 εἰς τὴν σιγῶσαν ὄψιν τὴν ἐπίσημον
 ἰδέτε τῆς χαρᾶς των τὴν ὑπόκρισιν.
 Θάνατον φέρει ὁ πτυκτὸς μανδύας των.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Θεοί! αἱμάτων ἄνδρες!

Αἰσχυραῖδης

ὦ Θηράμενες,
 χαίρειν σοὶ λέγει ὁ Κριτίας. Θλίβεται
 ὅτ' εἰς τῆς τύχης τοῦτο περιέπεσας·
 ἀλλ' εἰς τὸν νόμον πρέπει κῦρος, καὶ ἰσχύς
 εἰς τῆς Βουλῆς τὸ δόγμα. Οὕτω σώζονται
 αἱ πόλεις, τὸ ἡξεύρεις· καὶ τὸν θάνατον
 θά ὑποστῆς ἀνδρείως, συγχωρῶν ἡμᾶς,
 τοὺς τὸ πικρὸν του φέροντας ποτήριον.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Φέρομεν μόνον ξένην προσταγήν.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Οὐδείς

περὶ ὑμῶν ὁ λόγος. Τῷ Κριτία δὲ
εἰπέτε ἀντιχάειν, ἐὰν δύναται.
Ἐὰν νομίζῃ ὅτι ἐθριάμβευσεν,
ἄθλιος εἶναι. Σκώληξ ἀνημέρευτος
οἰκεῖ ἐντός του, κ' αἰωνίως τὸν κεντᾶ.
Ἄν δ' ἐτραχύνθη πρὸς αὐτὸν ἀναισθητῶν,
τρὶς μᾶλλον τὸν οἰκτείρω. Ἄν ὁ μαθητῆς
τοῦ σοφοῦ τούτου,

(Δεικνύων τὸν Σωκράτην)

ὁ κομψὸς φιλόσοφος,
τοιαύτην ἔχη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀγλὺν
δοξομανίας, ὥστε οὐδ' εἰς οὐρανὸν
Θεοὺς νὰ βλέπη, μετ' ὀλίγον ὁ λαὸς,
ὃν ἡ πυρίνη μᾶστιξ του ἐξήγειρε,
θενὰ τὸν πείσῃ, — ἤδη δὲ καὶ ἤρχισεν, —
ὅτι δὲν εἶναι πλήρης του ὁ θρίαμβος.
Φρονεῖ νὰ μὲ φονεύσῃ ὅτι δύναται,
καὶ ἀντιπάλου ὀχληροῦ ν' ἀπαλλαγῇ.
Ἄς μάθῃ, ἀπατᾶται. Δὲν φονεύονται
ιδέαι, ὧν τὸ σπέρμα ἤδη ἔπεσεν
εἰς γῆν γενναίαν. Μέχρι τοῦ θανάτου του
ἐγὼ θὰ φέρω τὴν σημαίαν τοῦ λαοῦ.
Ἐγὼ θὰ τὸν γυμνώσω τῆς τυραννικῆς
χλαμύδος, καὶ θ' ἀνάψω εἰς τὸν τάφον του
ἐλευθερίας λαοφίλητον πυράν.

ΒΑΤΡΑΧΟΣ

Ἄν ταῦτα λέγων ν' ἀπειθήσης μελετᾶς
πρὸς κυρωθέντα τῶν ἀρχόντων δόγματα,
μακρὸν θὰ κλαύσης.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Θὰ γελάσω ἄρά γε
ἂν ἄλλως πράξω; Φέρετε· δὲν ἀπειθῶ.
Τὴν κύλικά μοι δότε. Εἰμὶ ἕτοιμος.
Οὐχὶ τὸ σῶμα τοῦτο τὸ κατεσκληκὸς,
τὸ ἄνευ νεύρων, θὰ τῷ ἦν ἐπίφοβον,
— Αὔριον κόνις ἔσται μόλις ὄρατή. —
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ὁ λόγος ὁ σπαρεῖς
εἰς τοῦ Θρασύλλου τὴν ψυχὴν, ὃν ὁ δριμύς
Θρασύβουλος ἐδέχθη, ὃς ἐβλάστησεν
εἰς τὰς καρδίας, οὗτος δὲν φονεύεται.
Δότε μοι ἤδη τὸ ποτόν σας.

ΑΙΣΧΥΛΙΔΗΣ (λαβὼν κύλικα παρ' ὑπερήτου)

Δέχθητι.

(Τῷ διδὲι αὐτήν).

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (βιπτομένη πρὸς τὸν πατέρα της, καὶ λαμβάνουσα αὐτὸν ἐκ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς)

Μῆ, πάτερ! ῥίψον τοῦτο, πάτερ!

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

Θύγατερ,
ἐμὲ καὶ τούτους καὶ σαυτὴν αἰδέσθητι.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Θεοί! Θεοί μου!

(ῥίπτεται γονυπετής, κρατοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς της, εἰς ἣν κρύπτει τὸ πρόσωπόν της
καὶ μένει ἀκίνητος ἐν ὄσφ' αὐτὸς ὁμίλει)

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ (εἰς τὴν δεξιάν κρατῶν τὴν κύλικα τοῦ κωνείου)

Χαίρετε, ὦ φίλοι μου!

Ἄφινω εἶτι ἐπὶ γῆς ἠγάπησα,
 ἐθήρευσα, κ' ἐμίσουν. Ἄν ἐλύπησα
 τινὰ ὑμῶν, ἢ ἄν τι ἐπλημμέλησα
 πρὸς σᾶς, ἢ ἄλλον, ἢ τὴν πόλιν, σύγγνωτε,
 κ' ἐμοῦ τὴν μνήμην σώζετε εὐγνώμονα.
 Πιστεύων ὅτι ἀληθὲς τὸ μέτριον,
 κ' ἐπίσης κινδυνώδεις αἱ ὑπερβολαί,
 ὁδὸν μονήρη, δυσχερῆ ἐχάραξα
 ἐν μέσῳ τῶν βαράθρων πρὸς ἃ ἔσπευδον
 οἱ ὀλιγάρχαι καὶ οἱ δημοκρατικοί,
 πρὸς οὐδετέρους κλίνων, καὶ μισούμενος
 ὑπ' ἀμφοτέρων, ὡς τῶν ἄλλων μὴ ἐχθρός.
 Ἔστω! Εἰς ταύτην τὴν ἐπίσημον στιγμήν
 εὐχαριστοῦμαι, συνειδῶς ὅτι ἐχθρὸς
 οὐδενὸς ἤμην, φίλος δὲ τῆς πόλεως.
 Κ' ἐγὼ μὲν διαπλεύσας τὸν πολύφλοισβον
 τοῦ βίου πόντον, ἤσυχος κατάγομαι
 εἰς τὸν κοινὸν λιμένα, ὅπου παύουσιν
 αἱ μέριμναι κ' αἱ ἔχθραι. Σεῖς δὲ μένετε.
 Καταβληθεῖσα θὰ ἐκπνεύσ' ἡ τυραννίς,
 καὶ ἡ ἐλευθερία θριαμβεύουσα
 θὰ λάμψη πάλιν ἐπὶ τὴν Ἀκρόπολιν.
 Σκέψασθε τότε μὴ, ὑπερυβρίσασα,
 τὰ πάντα συνταράξη, καὶ ἡ δᾶς αὐτῆς
 μὴ εἰς δαυλὸν ἀνάψῃ ἐμπρηστήριον,
 καὶ γίν' ἡ ἐκ δουλείας ἐλευθέρωσις
 δουλεία νέα. Τότε φεῦ τῇ πόλει μας!
 Νικᾶτε, κ' ἐν τῇ νίκῃ ἔστε μέτριοι.
 Ἡ ἐντολή μου ἡ ἐσχάτη εἶν' αὐτή.
 Χαίρετε πάλιν· καὶ οἱ δίκαιοι Θεοὶ

τὴν πόσιν εἰς ὑγείαν ἄς μοὶ δώσωσι!

(Πίνει, καὶ ἔπειτα χύνων τὰς τελευταίας σταγόνας κατὰ γῆς)

Τοῦτο δὲ σπένδω τῷ Κριτία τῷ καλῷ.
— Ἐγέρθητι, Καλλίππη· ἄς ἀπέλθωμεν.
Νὰ μείνω πρέπει μόνος μετὰ τῶν Θεῶν,
καὶ εἰς τὴν κλίνην ἔπειτα ν' ἀναπαυθῶ,
ἔπου ὁ ὕπνος ἔσται ὁ αἰώνιος.

(Ἡ Καλλίππη ἐγείρεται μηχανικῶς, καὶ τὸν ὀδηγεῖ σιωπηλῶς πρὸς τὴν ὀπισθίαν θύραν. Μίχρῃς αὐτῆς τὸν συνοδεύουσι πάντες οἱ ἄλλοι, σκυθρωποὶ καὶ σιωπηλοί. Ἄρ' οὐ ἐξῆλθεν, ἐπιστρέφουσι βραδέως εἰς τὸ προσκήνιον. Ὁ Λισχυλίδης καὶ ὁ Βάτραχος ἐξέρχονται διὰ τῆς πλαγίας θύρας).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὁ δίκαιος ἀπῆλθεν.

ΠΑΛΤΩΝ

Εἶναι θρίαμβος

ὁ τοῦ δικαίου θάνατος· ἀλλ' ἀσθενῆς
εἶν' ἡ θνητὴ καρδία, καὶ ὁ θάνατος
δὲν θίγει τὰς χορδὰς τῆς, χωρὶς πένθιμοι
ν' ἀποσπασθῶσι τόνοι. Λέγει μὲν ὁ νοῦς
διδάγματα μεγάλα καὶ παρήγορα,
ἀλλ' αὐτὴ κλαίει.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἐπειδὴ ἀνθρώπινος
καρδία εἶναι. Ἄλλως, εἴμεθα Θεοί.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Οὐχὶ τὸν φίλον μόνον ἤδη κλαίομεν,
ἀλλὰ καὶ τὸν πολίτην καὶ τὸν ἄρχοντα.
Γενναίως τοῖς τυράννοις ἀνθιστάμενος,
αὐτὸς τὴν φονικὴν τῶν ἔθραυεν ὀρμὴν,
καὶ ἤμβλυσε τὰ ξίφη τῶν δημίων τῶν.
Ἡ θηριώδης λύσσα τῶν κατέρριψε
τὸ πρόφραγμα· τὴν πόλιν λίμνη αἵματος
θὰ κατακλύσῃ, καὶ οὐδεὶς ὁ ἄρωγός.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Μὴ λέγε τοῦτο. Ὁ Θρασύβουλος νικᾷ,
καὶ τὴν ὀφρύν των καταβάλλει. Ἐσωζεν
ὁ Θηραμένης τοὺς πολίτας, ἀλλ' ὁμοῦ
καὶ τοὺς τυράννους ἔσωζεν. Αἰμοχαρῆ
τὴν χειρὰ των δεσμεύων, τοὺς ἐκώλυε
ν' αὐτοκτονῶσι, νέα ἔπλα δίδοντες
ἀπελπισίας εἰς τοὺς πολεμίους των.
Ἐξέλειπεν ἐκεῖνος. Ἦδη κρουνηδὸν
τὸ αἶμα θενὰ ρεύσῃ, κ' εἰς νεκρόπολιν
τῆς Ἀθηνᾶς τὸ ἄστυ θὰ μεταβληθῆ.
Τότ' ἐκ ληθάργου ὁ λαὸς θὰ ἐγερθῆ.
Θανάτους δύο βλέπων ἀπειλοῦντάς τον,
θενὰ ἐκλέξῃ τότε κἄν τὸν ἐνδοξον,
τὸν καὶ ἐλπίδα ἔχοντα καὶ ἄμυναν,
κ' εἰς μυριάδας θεν' αὐξήσῃ ὁ στρατὸς
τοῦ Θρασυβούλου.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Τοῖς ἐμοῖς ὠμίλησα.
Ἐτοιμοὶ πάντες, φλέγονται ὑπ' εὐγενοῦς
ἀνυπομόνου προθυμίας πράξεων.
Ἄν ὁ Κριτίας ἠττηθῆ, ἡ πόλις μας
ὡς εἰς ὀπλίτης πᾶσα θ' ἀνατιναχθῆ,
καὶ θενὰ πέσῃ, εἰς τὸ αἶμά των πνιγὲν,
τὸ γαῦρον τῶν τυράννων οἰκοδόμημα.
Ἄλλ' ἂν τὴν δρᾶκα τῶν ἀνδρείων πνίξωσιν
οἱ μισθοφόροι γῦπες τῶν Τριάκοντα,
καὶ μετὰ τῶν ἰππέων οἱ τρισχίλιοι
κ' οἱ Λάκωνες, ὡς εἶναι πιθανώτερον,

τὴν βίαν ὑπερτέραν ἀναδείξωσι
τῆς ἀρετῆς, τί τότε ;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Τότε θνήσκουμεν
ὡς ἄνδρες, Πραξιτέλη. Τότε ἡ Ἑλλάς
μανθάνει ὅτι τῶν Περσῶν οἱ νικηταὶ
ἀφῆκαν ἀπογόνους, καὶ ἤξεύροντας,
ὁπότεν δὲν νικῶσι, ν' ἀποθνήσκωσι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ὦ Πραξιτέλη, οἶον εἶπας! Δὲν νικᾷ
τὴν ἀρετὴν ἢ βία. Ἄν ἡ ἀρετὴ
δὲν ἀποστῆ τῆς πάλης, εἶν' ἀνίκητος
διότι δὲν ἐνδίδει εἰς τὸν θάνατον.
Ἴσχύει ζῶσα, θριαμβεύει θνήσκουσα,
κ' ἡ νεκρική της στήλη εἶναι τρόπαιον
ἀκράδαντον, εἰς αἷμα ὅτ' ἐγείρηται.

ΠΛΑΤΩΝ

Ναί, ὁ ἐκπνέων τὴν γενναίαν του ψυχὴν
εἰς τοῦ δεσμοτηρίου τὸν μυχὸν ἐκεῖ,
ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου μάχεται
ὑπὲρ ἐλευθερίας κ' ὑπὲρ ἀρετῆς,
καθὼς εἰς τὸ πεδῖον ὁ Θρασύβουλος.
Τὸ εὐγενές του πνεῦμα μόλις ἀποπτάν,
ἐπὶ τὴν πόλιν θενὰ φέρηται, ὡς φλόξ,
θερμαῖνον τὰς καρδίας, καὶ τὴν ἀρετὴν
καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐμφυσῶν αὐταῖς.
Ὁ Θηραμένης ζῶν προὔμαχει τοῦ λαοῦ
θανῶν, τὸν ἐξεγείρει καὶ τὸν ὀδηγεῖ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (ἴσθην)

Φεῦ ! φεῦ!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ἐκείνη εἶναι, ἡ θυγάτηρ του.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Τετέλεσται.

ΠΛΑΤΩΝ

Ὁ θρῆνος τοῦτο ἐξηγεῖ.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (βίπτεται εἰς τὴν σκηνὴν ἐν μεγάλῃ ταραχῇ)

Ἀπέθανεν! ἐσβέσθη! Ἄνδρες! φίλοι του!
 Ἐπαυσ', ἐκόπη πᾶς τοῦ στήθους του παλμός!
 βωβὸν τὸ στόμα καὶ κλειστὰ τὰ χεῖλη του,
 καὶ νεκρὸς εἶναι ὁ γλυκὺς του ὀφθαλμός!
 Τὴν χεῖρά του ἐπῆρα, τὴν ἐφίλησα.
 Νὰ μὲ θωπεύσῃ ἤλπιζον· ἦτο ψυχρά.
 Κατ' ὄψιν τὸν προσεῖδα, τὸν ὠμίλησα,
 κ' ἦτον ἡ ὄψις ὡς τὸ μάρμαρον ὠχρά.
 Τὸ μέτωπόν του εἶν' ἀκόμη αἶθριον·
 πῶς ἡ καρδία ἡ θερμὴ του δὲν κτυπᾷ;
 Πῶς ἔχει βλέμμα ἀτενές, ὀλέθριον;
 Δὲν μὲ γνωρίζει πλέον; δὲν μὲ ἀγαπᾷ;
 Τὴν κόρην ποῦ ἀφίνεις, ποῦ, τὴν μόνην σου,
 εἰς τὰς ἐρήμους τῆς γῆς ταύτης ὀρφανήν;
 Τί θεὰ ἔχω ἀντὶ σοῦ; Τὴν κόνιν σου·
 τὸν οὐρανὸν ζοφώδη, καὶ τὴν γῆν κενήν.
 Σὲ θέλω, πάτερ, θέλω σὲ τὸν ἴδιον.
 Τίς θὰ σὲ φέρῃ; Παρὰ τίνων σὲ ζητῶ;
 Ἄ! ναί, τὸ εὖρον, ναί! Τὸ ἐγχειρίδιον
 θὰ μ' ἀποδώσῃ τὸν πατέρα μου αὐτό!

(Σύρει ἐγχειρίδιον ἐκ τῆς ζώνης τῆς, καὶ θέλει νὰ κτυπηθῇ. Τὴν ἴδιαν στιγμήν βίπτεται εἰς τὴν σκηνὴν ἡ ΛΑΜΙΑ, καὶ τὴν ἀρπάζει ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἐγχειρίδιον).

ΛΑΜΙΑ

Τί κάμνεις, ὦ Καλλίππη! Ἄφρον! Σ' ἀγαπᾷ.

(Ἡ Καλλιππη μένει ἀτενίζουσα τὴν Λαμίαν μετ' ἐκπλήξεως, καὶ κατ' ἀρχάς ὡς μὴ ἐννοοῦσα).

Σὺ αὐτοκτόνον χεῖρα; Τὴν ζωὴν σου σὺ
ἐπιβουλεύεις; Βλασφημεῖς εἰς τοὺς Θεούς.
Ἐξεύρω ὅτι τὸν πατέρα σου θρηνεῖς.
Κατεδικάσθη ὑπ' ἀρχῆς τυραννικῆς.
Ἀπέθανε· τὸ βλέπω εἰς τὸ βλέμμα σου.
Ἄλλὰ τίς σ' εἶπεν ὅτι ἦν ἀθάνατος;
ἢ τίνος τέκνου δὲν ἀπέθανον γονεῖς;
Θρηνεῖς διότι τύραννοι τὸν ἔσφαξαν;
Δὲν εἶν' ὁ πρῶτος, οὐδὲ εἶν' ὁ ἔσχατος·
κ' εἰς καύχημά του ἔστω ὅτι ἀπεχθῆς
ὑπῆρξε τοῖς τυράννοις. Ἀπελπίζεσαι,
σὺ, ἣτις πρέπει νὰ κοιλαίνῃς τῶν βωμῶν
τὰ δάπεδα, εὐγνώμον γόνυ κάμπτουσα·
σὺ, ἦν ἐξόχως, ὑπὲρ πάσας τὰς θνητάς,
ὑπὲρ πᾶν πλάσμα οἱ Θεοὶ ἠγάπησαν,
τῶν δώρων δόντες τὸ πολυτιμότερον·
σὺ, ἦν ζῶν εἶχεν ὁ Θρασύλλος σταθερῶς
πρὸ τοῦ νοός του καὶ εἰς τὴν καρδίαν του·
σὺ, ἦν ἐκπνέων εἶχεν εἰς τὰ χεῖλη του!

ΚΑΛΙΠΠΗ

Ἐκπνέων εἶπες; Τοῦτο εἶπες; Ἀληθῶς
τὸ ἤκουσα; τὸ εἶπες;

ΛΑΜΙΑ

Ναὶ, ἀπέθανεν,

ΚΑΛΙΠΠΗ

Ἀπέθανε; Κ' ἐκεῖνος! Καὶ ἡ γλῶσσά σου
τὴν φρικτὴν λέξιν νὰ ἐκφέρῃ δύναται
χωρὶς νὰ γίνῃ λίθος! Ναί; Ἀπέθανε
καὶ ζῆς, καὶ ἐκαυχᾶτο πῶς τὸν ἀγαπᾶς.

Φλογώδης ἦτον ἄλλοτε ἡ λέξις σου·
 τὴν ἤκουσα, κ' εὐπίστως ἡ καρδία μου
 σέβας ἠσθάνθη πρὸς τὴν σὴν, καὶ σ' ἤγειρα
 μέχρις ἐμοῦ. Τὸ θεῖον πῦρ τοῦ ἔρωτος
 ἂν ἐφλεγεν ἐντός σου, ἂν ἠσθάνεσο
 τὴν δυνάμιν του καὶ τὴν ἱερότητα,
 δὲν θὰ ἐπέζης, ἤδη δὲν θὰ μ' ἔλεγες
 «ἀπέθανε»· τὸ ξίφος δὲν θὰ ἤρπαζες
 ἐκ τῆς χειρός μου, μὴ νοῦσα πῶς αὐτὸ
 ἦτον ἡ μόνη σωτηρία δι' ἐμέ,
 τὸ μόνον χρέος, καὶ τὸ μόνον βάλαμον.

ΛΑΜΙΑ

Μὴ λέγε, ὦ Καλλίππη, σοῦ ἀνάξια.
 Ἡ διπλῆ θλίψις σέ παράγει. Σ' ἀγαπᾶ!
 Ἡ λέξις αὕτη εἶναι πλοῦτος, θησαυρὸς,
 ὕψων τὴν φρένα καὶ ἀγνίζων τὴν ψυχὴν.
 Ἐγέρθητ' εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀγάπης του.
 Ἀποθανόντος τοῦ Θρασύλλου ἡ μνηστὴ
 νὰ ζήσῃ πρέπει· εὐγενὴς διάδοχος
 τοῦ εὐγενοῦς του πνεύματος πυρκαϊᾶν
 ν' ἀνάπτ' εἰς τὰς καρδίας μισοτύραννον,
 ἢ ὡς ἐκεῖνος ν' ἀποθάνῃ, σφάγιον
 πεσοῦσα τῶν τυράννων, καὶ τὸ αἷμά της
 τὴν γῆν φλογίζον, καὶ βοῶν πρὸς τοὺς Θεοὺς,
 νὰ διεγείρῃ φάλαγγας ἐκδικητῶν.
 Ζῆτι νὰ γίνῃς τῶν τυράννων τιμωρὸς,
 ἢ ἔστ' ὁ θάνατός σου κακουργία των.
 Δὲν εἶμαι σὺ, καὶ ὅμως οὕτως ἔπραξα.
 Αἰδέσθητι, καὶ ἔχε τὴν ἀνδρίαν μου
 νὰ ὑπομείνῃς τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ὅρθῳς, δικαίως λέγεις· ὑπὸ νέον φῶς
 πρὸ ὀφθαλμῶν μου στίλβει τὸ καθήκον μου.
 Εἶσαι γυνὴ ἀνδρεία. Ἔσται ἡ ζωὴ
 ἀγῶν καὶ πάλη δι' ἐμέ· τὴν δέχομαι.
 Τοῦ Θηραμένουσ κόρη, ζῶσα, φόβητρον
 θά εἶμαι τῶν τυράννων· ἀποθνήσκουσα
 θά ἐξεγείρω καὶ τοὺς λίθους κατ' αὐτῶν.
 Μ' ἀφήρεσαν πᾶν εἴ τι εἶχον ἐπὶ γῆς
 ἢ φόβου ἢ ἐλπίδος· ἢ ἐκδίκησις
 μόνῃ ἐλπίς μοι μένει. Παρεσκεύασαν
 δεινὴν ἐχθράν των· θά τὸ ἐννοήσωσι.
 Σὺ, φίλον πνεῦμα, τὰ Ἥλύσια οἰκοῦν,
 ἂν ἐνθυμῆσαι τὰ ἐν γῆ, ἂν ἀγαπᾶς,
 ὦ πνεῦμα τοῦ Θρασύλλου, ὑποστήριξον
 κ' ἐνίσχυόν με, ὅπως πᾶς μου στεναγμὸς
 ἐλευθερίας εἶναι σάλπιγξ, καὶ τὸ αἷμά μου,
 ὑπὸ τὰ ξίφη τῶν τυράννων ἐκχυθὲν,
 ὀπλίξῃ πάλιν χειῖρας ἐλευθερωτῶν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς πασχούσης ἀρετῆς,
 ὦν ἀθλοθέται οἱ Θεοὶ προκάθηνται,
 νικᾷ τὸ θῦμα, καὶ ἡττᾶται ὁ φονεύς.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Εἰπέ μοι ὁ γενναῖος πῶς ἀπέθανε ;

ΠΛΑΤΩΝ

Τῆς πόλεως ἀξίως πάντως, κ' ἑαυτοῦ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Κατετροπώθ' ἡ φάλαγξ; Κατεστράφησαν
 [ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΡΑΓΚΑΒΗ — Τόμ. Β']

οί εὐγενεῖς φυγάδες; ὁ Θρασύβουλος
ἤττήθη, ἡ ἐσχάτη ἄγκυρα ἡμῶν;

ΚΑΛΙΠΠΗ

Ἔπεσ' ἐνδόξως; ὦ! εἶπέ πῶς ἔπεσε.
Νὰ ἐξαντλήσω τὸ πικρὸν ποτήριον
μέχρις ἰλύος δός μοι τὴν δεινὴν χαράν.

ΛΑΜΙΑ

Νὰ σᾶς εἰπῶ; Νὰ ξέσω πάλιν θέλετε
τὴν χαίνουσαν πληγὴν μου. Εἰμὶ πρόθυμος.
Αὐτῆς τὸν πόνον, νέον πάντοτε, ὄξυν,
αἰσθανομένη, ὅτι ζῶ αἰσθάνομαι.
Εἰς Πειραιᾶ μαθοῦσα πῶς μετέβησαν
οἱ ἐκ Φυλῆς, κατῆλθα πρὸς αὐτούς. Μικρὰ
ἢ φάλαγξ των, κατεῖχε τὴν ὑπώρειαν
τῆς Μουνυχίας. Εἰς τὰς τάξεις των συχνοὶ
οἱ Πειραιεῖς, οἱ ἄνδρες μετὰ γυναικῶν
καὶ παίδων μεμιγμένοι, τοὺς ἐθάβρυνον,
τοὺς ἐπευφήμουν. Μετ' αὐτῶν, λανθάνουσα,
εἰς τοῦ Θρασύλλου παρετάχθη τὴν πλευράν,
κ' ἐθαύμαζον τὸ κάλλος τὸ ἀνδρεῖόν του,
ὑπὸ τὴν πανοπλίαν ἀκτινοβολοῦν.
Ἦ ὁδὸς τότε ἢ πρὸς τὸ Βενδίδειον
ἐφάνη πᾶσα μέλαινα· πυκνὸς στρατὸς
προὔχῳρει. Ὁ Κριτίας κ' οἱ ὀπλιταὶ του,
τῶν ἡμετέρων πολλαπλάσιοι, γοργῶς
ἐβάδιζον καὶ γαύρως. Ἀθορύβητος,
τὴν πρόοδόν των καθορῶσα ἄνωθεν,
στερῶ ποδὶ ἢ φάλαγξ περιέμενε.
Εἰς τοὺς προμάχους πρῶτος ὁ Θρασύβουλος,
λαμπρὸς τὴν ὄψιν, μεγαλοφωνότατος,

διὰ φλογώδους λόγου, θερμοῦ σχήματος,
 ἐνέπνεε κ' ἐξήπτε τοὺς πολεμιστάς,
 ἐπαγγελλόμενός τοις, ἂν νικήσωσιν,
 εὐδαιμονίαν, δόξαν ἂν πέσωσι.

Πλησίον του δ' ὁ μύστης, ὅστις ἤκουσεν
 ἡμῶν τοὺς ὄρκους εἰς τὸ μέλαν σπήλαιον,
 λευκὰ ἐνδεδυμένος, στεφανηφορῶν
 πρὸς τοὺς ἐχθροὺς προέβη, ἀδελφότητος
 προτείνων λόγους, τοὺς πολίτας προκαλῶν
 ἐν ἀνοσίᾳ ἔριδι νὰ παύσωσιν
 ὑπὲρ τυράννων ἀλληλοκτονούμενοι.

Ὁ θεοπρόπος ἔπειτα καλλιερῶν,
 αἰσίαν εἶπε τὴν τῶν ὄπλων ἔκβασιν,
 ἂν εἰς τῶν ἡμετέρων πρῶτος φονευθῆ.
 Εἶπε, καὶ πρῶτος, καὶ ἀκέλευστος ὄρμᾶ,
 κτυπᾶ . . . καὶ πίπτει, τοῖς Θεοῖς εὐχόμενος
 νὰ τὸν δεχθῶσι θῦμα ἰλαστήριον.

Ἡ ὄψις αὕτη διεγείρει θαυμασμόν,
 κ' ἐνθουσιώδης αἶρεται ἀλαλαγμός.

Ὅρμῳσι πάντες· πρῶτος πάντων δὲ ὄρμᾶ
 πῦρ πνέων ὁ Θρασύλλος. Ἄν δὲν δύναται
 νὰ σώσῃ, θέλει νὰ τὸν ἐκδικήσῃ καὶ.

Αἱ φάλαγγες κινουῦνται· ὡς χαλκέμβολοι
 συγκρούονται τριήρεις· πίπτουσι νεκροί·
 θερίζουσι τὰ ξίφη τοὺς αἱματηροὺς
 ἀστάχεις· λάμπων ὡς κυμαιομένη φλόξ
 τὸ τοῦ Θρασύλλου ἐν τοῖς ἄλλοις φαίνεται.

Κ' ἐκεῖνος, δῦτης ἄτρομος, εἰς τῆς σφαγῆς
 βυθίζεται τὸ κῦμα τὸ παλιόροπον.

Τοῦ Θηραμένου εἶχε μάθει ἔναγχος

τὴν καταδίκην, κ' ἐξεμάνη, καὶ τυφλῶς
 ἐκτύπα, κ' ἦν ἐκάστη πληγὴ θάνατος.
 Τὸν ἠκολούθουν κλονομένη, φρίττουσα,
 εἰς αἷμα σφαλλομένη, καὶ τοῦ στήθους του
 προεταττόμενη, ὅταν τὴν ἀσπίδα του
 ἐκεῖνος ἐλησμόνει· πᾶσαι δ' αἱ αἰχμαὶ
 αὐτὸν ἐζήτουν, ὡς τὸν ἀνδρειότερον.
 Καὶ μία, φεῦ! ὦ θεά! εἰς τοῦ θώρακος
 τὸ κεχηρὸς εἰσδύει. Πίπτει, ὡχρηᾶ·
 τὸ αἷμα ῥέει. Τὸν ἐκφέρω ἄψυχον,
 βοηθουμένη ὑπὸ παραστάτου του,
 ἐκτὸς τῆς μάχης. Ἔσχατον, ἡμιθανὲς
 ἀνοίγει βλέμμα· μὲ γνωρίζει. «Ἄπελθε,
 μοὶ λέγει, ἐὰν θέλῃς νὰ σ' εὐγνωμονῶ·
 πρὸς τὴν Καλλίπην σπεῦσον. Πῶς ἀπέθανα
 ἀνάγγειλόν τη καὶ εἰς τὴν καρδίαν μου
 πῶς εἶχον, ἀποθνήσκων, τὴν εἰκόνα της.
 Σὲ ἰκετεύω, ἀπελθε.» Κ' ἐπιφωνῶν
 «Καλλίπην» πάλιν, ἐκλείσει τὸ ὕστατον
 τοὺς ὀφθαλμούς. Μοὶ εἶπε, θὰ μ' εὐγνωμονῇ.
 Τὸ ἔλεος κἄν τοῦτο τῆς καρδίας του
 μὴ ἀπολέσω! Τὸν συστρατιώτην του
 ἐπὶ τοῦ σώματός του τάξασα φρουρὸν,
 ἤλθα πρὸς σέ, τῶν λόγων τῶν ἐσχάτων του
 ἐκτελεστής. — Καλλίπην, μᾶς ἐχώριζε
 τῆς κοινωνίας πᾶσα ἡ ἀπόστασις.
 Εἰς τὴν ὑψίστην κορυφὴν της ἴστασο·
 εἰς τὸν πυθμένα τοῦ βαράθρου της ἐγώ.
 Ἐπειτα χάσμα μίσους ἐν τῷ μέσῳ μας

ἠνέφξεν ὁ ἔρως. Ἦδη μᾶς ἐνοῖ
ἡ συμφορὰ, ἡ θλίψις, ἡ ἐκδίκησις.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Ἴδου ἡ χεὶρ μου. Εἰς τῆς γῆς τὴν ἔρημον
σὺ μόνη μένεις ἡ συνοδοιπόρος μου·
σὺ μόν' εἰς τῶν δακρύων τὴν ἐστίασιν
συνδαιτυμιῶν μου, τῆς ψυχῆς μου ἀδελφῆ·
καὶ σὺ νοοῦσα ποῖος ἐκδίκησεως
Πυριφλεγέθων καί' εἰς τὴν καρδίαν μου.

ΠΑΛΤΩΝ

ὦ συμφορᾶς! Φιλτάτου ἐστερήθημεν
ἡμεῖς ἐταίρου, καὶ ἡ πόλις ἤρως!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Λοιπὸν παρωργισμένοι οἱ Ὀλύμπιοι
τοὺς ἐκλεκτοὺς των δὲν ἀφίνουσ' εἰς τὴν γῆν,
ἀφ' ἧς τὸ πρόσωπόν των ἀποστρέφουσι;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Καὶ μετὰ τοῦ Θρασύλλου ἔπεσαν πολλοί;

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Καὶ τῆς ἐλευθερίας οἱ ὑπέρμαχοι
νικῶσιν ἢ νικῶνται; Τίς ἡ θέσις των;

ΛΑΜΙΑ

Τὰ πάντα ἦττα, σύγχυσις, καταστροφή.
Ὁ μικτὸς ὄχλος, ἄοπλος, ἀσύντακτος,
ξύλα καὶ λίθους πρὸς ὀπλίτας καὶ ἵππεῖς
ν' ἀντεξεγείρη ἔχων, πῶς ν' ἀντισταθῆ;
Ὅπου διῆλθα φεύγουσα, δὲν ἔβλεπον
εἰμὴ σωροὺς πτωμάτων, εἰμὴ ρύακας
αἱμάτων, καὶ μοι ἦτον ὡς ἂν ἔβλεπον

τὸ πτώμα τοῦ Θρασύλλου εἰς πᾶν βῆμά μου,
τὸ αἷμα ῥέον τοῦ Θρασύλλου πανταχοῦ.

ΠΡΑΣΙΤΕΛΗΣ

Λοιπὸν ἐγράφη εἰς τὴν δέλτον τῶν Θεῶν
αἱ δῦσμοιροὶ Ἀθηναῖοι ὅτι ἔζησαν!
Ἐνταῦθα δῦει τῆς Ἑλλάδος ὁ ἀστήρ!
Ἡ χώρα τῶν θαυμάτων ἔρημος σωρὸς
θα μείνη ἐρειπίων, λίμνη αἵματος!
Ἡ προκληθεῖσα τυραννὶς τὸ ξίφος τῆς
δὲν θεν' ἀφίστη, πρὶν στηθῆ ὁ θρόνος τῆς
ἐπὶ τῶν τάφων ἀσφαλῆς!

ΠΛΑΤΩΝ

Εἰς δούλιον

θα καταρρέυση σκότος ἢ περίπυστος
τῆς δόξης πόλις, ἢ ταῖς Μούσαις προσφιλῆς,
τῆς διανοίας ἢ ἐστία! Ἐννοιῶν
ἐγκυμονεῖ ὁ νοῦς μου κόσμον. Εἰς αὐτοῦ
τοῦ δαιμονίου διδασκάλου τὴν φωνὴν
ἀναπηδῶσι, πολλαπλασιάζονται·
ὡς πολυχεύμων ποταμὸς αἰσθάνομαι
ὅτι ποτὲ χυθεῖσαι, νὰ καλύψωσι
τὴν γῆν θα δυνηθῶσι, φέρουσαι ῥοπὴν
εἰς τῶν θνητῶν τὰς τύχας καὶ τὸ φρόνημα.
Λοιπὸν ὑπὸ τὴν πτέρναν τὴν τυραννικὴν
θα πρέπη νὰ πνιγῶσιν; Ἡ ἀλήθεια
θεν' ἀποθάνη; καὶ τὸ μέλλον τῶν βροτῶν
οἱ ἐν Ὀλύμπῳ δὲν διέγραψαν, καθὼς
μοὶ τὸ δεικνύει τῆς ψυχῆς μου ὁ ἀστήρ;

ΣΟΚΡΑΤΗΣ

Διὰ τῶν Ὀλυμπίων τὰ θεσπίσματα

οὐδὲν ὁ χρόνος. Ἡ ἀλήθεια χωρεῖ
 ἐν μέσῳ τῶν αἰώνων βραδεῖ βήματα
 διὰ τοὺς ταχυβίους μύσπας ἡμᾶς,
 ἀλλὰ ταχεῖ, βεβαίῳ διὰ τοὺς Θεούς.
 Ἄν ἔπεσαν γενναίως οἱ ἐν Πειραιεῖ,
 τὸ τῆς ἐλευθερίας ὁ Θρασύβουλος
 ἔρριψε σπέρμα, μ' αἷμα τὸ ἐπότισε.
 Θὰ φυῆ· πότε, ἀγνοῶ· πλὴν θὰ φυῆ.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ἴδου τῶν ἀκορέστων φιλοδοξιῶν,
 τῆς διχονοίας ὁ γλυκὺς καρπὸς ἰδοῦ,
 τὸ ἔργον τῶν βελτίστων πολεμοποιῶν.
 Δὲν τοῖς ἐξήρκει τῆς ἐλευθερίας μας
 ἡ σὺφρων ὄψις· Ἐριννὺν τὴν ἤθελον·
 ὄφρων κόμην καὶ δαυλοὺς τῇ ἔδωκαν.
 Ἐνέπρησαν τὴν πόλιν. Δούλων σύρουσιν
 ἀλύσεις· κ' ἡ ἰσχὺς των, ἧς διανομὴν
 ἐφθόνουν, συνετρίβη, οὖριον ὦόν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Εἷς κἄν ἐν ὄσῳ ἀναπνέει ἐξ ἡμῶν,
 οἱ τύραννοι ἀνέτως εἰς τὸν θρόνων των
 δὲν θὰ κοιμῶνται. Θὰ τοὺς ἐξεγείρωσι
 τοῦ Θηραμένους καὶ Θρασύλλου αἰ σκιαί,
 καὶ ἀγρυπνοῦσα ἡ συνωμοσία μας,
 καὶ ἡ φωνὴ μας ἐξυπνοῦσα τὸν λαόν,
 ἕως οὗ σφάξουν εἰς τὸν τάφον των κ' ἡμᾶς.
 Καὶ σὺ, Λαμία;

ΛΑΜΙΑ

Μετὰ σοῦ τὸν θάνατον!

(Ἀκούεται θόρυβος ἔξωθεν. Εἰσορμᾷ ὁ ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ μετὰ πολλῶν, γυμνὸν ἔχον τὸ ξίφος).

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἐλευθερία! Αἱ Ἀθῆν' ἐσώθησαν!

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Θεοί! εἶν' ὁ Θρασύλλος!

ΛΑΜΙΑ

Ὁ Θρασύλλος!

(Ἀμφότεραι βίπτονται πρὸς αὐτὸν, καὶ πάντες τὸν περιστοιχίζουσι).

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ναί.

Καλλίππη φίλη! Συμπολῖται! Χαίρετε!
 Εἶν' ἐλευθέρα ἡ πατρίς! Καλλίππη μου,
 ἀπόβαλε τὸ νέφος ἐκ τοῦ βλέμματος.
 Τὰ δάκρυά σου ξήρανον. Ἀπέθανεν
 ὡς πρέπει εἰς πολίτην, θῦμα τῶν κακῶν,
 οὐχὶ αὐτῶν ἑταῖρος. Σ' ἐξεδίκησα!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Καὶ σὺ, Θρασύλλε, πῶς ἐσώθη;

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Λοιπὸν ζῆς;

Λοιπὸν ἀναλαμβάνει τὰς ἀκτῖνάς του
 ὁ τῆς ζωῆς μου ἥλιος!

ΛΑΜΙΑ

Σὲ ἄφησα

θανόντα. Κατηράσθην μάτην τοὺς Θεοὺς.
 Εἰς τῆς πατρίδος τὴν στοργὴν σ' ἀπέδωκαν,
 κ' εἰς τὰς ἀγκάλας ὄσων ἀγαπᾷς.

ΠΛΑΤΩΝ

Εἰπέ

τίς τῶν Θεῶν, ἢ τύχη τίς σὲ ἔσωσε;

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Καὶ τί συνέβη; Ἀναγγέλλεις αἴσια.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Μετὰ νεκρῶν ἐκείμην. Κρατερὰ πληγὴ
 μ' ἀφήρεσε τὴν χρῆσιν τῶν αἰσθήσεων.
 Νομίζων ὅτι ἀποθνήσκω, ἔπεμψα
 τὴν φίλην ταύτην τὴν ἀτρόμητον πρὸς σέ,
 εἰς στήριγμά σου κ' εἰς παρηγορίαν σου.
 Ὁ λόχος ὃν ὠδήγουν, ὅταν ἔπεσα,
 συνεταράχθη, καὶ τραπεῖς ἐνέδωκεν.
 Ἐκ τάξεως εἰς τάξιν διεδίδετο
 ἡ σύγχυσις, καὶ μέγας ἦν ὁ κίνδυνος.
 Ὁ ἀριθμὸς ἐνίκα. Μόνος ἄτρομος,
 ἀντίστατο ματαίως ὁ Θρασύβουλος·
 ἐμάχετο ὡς ἥρως, πάντας βοηθῶν,
 πάντας προτρέπων. Ὅταν δ' ἔφθασεν ἐκεῖ
 ὅπου ἐκείμην, εἰς ἀγκάλην πατρικὴν
 μ' ἐνέκλεισε δακρύσας· ἀλλὰ πάλλουσαν
 ἤσθάνθη τὴν καρδίαν εἰς τὸ στήθος μου.
 Ἀσκληπιοῦ θεράπων πάραυτα κληθεῖς,
 τὸν λήθαργον ἀφεῖλεν. Εἰς τὴν τέχνην του
 ἐνέδωκαν τὸ τραῦμα καὶ ἡ ἀλγηδῶν.
 Ἄμα ἠγέρθη παρὰ τὸν Θρασύβουλον
 ἐτάχθη. Θάρρος ἠγωνίσθη μετ' αὐτοῦ
 εἰς τοὺς φυγάδας νὰ ἐμβάλω. Ἡ φωνὴ
 κ' ἡ ὄψις μου πρὸ πάντων δ' ἡ ἀνδρία του,
 τοὺς ἐμψυχοῦσιν. Ἰστανται, συντάττονται,
 μεταστραφέντες, μέγα ἀλαλάζουσι,
 καὶ ρίπτονται κατόπιν τῶν ταξιαρχῶν.
 Ἐκπεπληγμένοι οἱ ἐχθροὶ ἐνδίδουσιν.

Ἐγὼ δ' ἐν μέσῳ τῆς δεινῆς συγκρούσεως,
 ἓνα ἐζήτουν, ἓνα παρεμόνευον,
 τοῦ Θηραμένους τὸν φονέα. Τάχιστα
 τὸν εἶδα. Ἐπολέμει ἀνθιστάμενος,
 καὶ τοὺς λοιποὺς συνεῖχεν. Ἦγωνίζετο
 ὑπὲρ τῶν ὄλων. Σχίσας τοὺς περὶ αὐτὸν,
 τὸν ἔφθασα, καὶ «Δέξαι, εἶπα, τύραννε!
 Ὁ Θηραμένης σοὶ τὴν στέλλει.» Καὶ πληγῆν
 εἰς τὴν καρδίαν τῷ κατέφερα. Πεσὼν
 ἐξέπνευσεν ἀμέσως.

ΠΛΑΤΩΝ

Ὁ Κριτίας!

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ναί,

ὁ πρῶτος τῶν τυράννων.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Καὶ ὁ αἰσχιστος.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (ζωρῶς)

Θρασύλλε!

ΠΛΑΤΩΝ

Τοῦτο, ἄθλιε, τὸ τέλος σου!
 Δι' αἵματος τὸ αἷμα ἀνταπέδωκας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Κοινὸς ὁ νόμος. Εἰσὶ δίκαιοι Θεοί.

ΠΡΑΞΙΤΕΛΗΣ

Ἡ πόλις ἐλυτρώθη.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ

Εἰς τὸν οὐρανὸν
 τὸ πνεῦμα τοῦ πατρός μου ἀγαλλόμενον

σὲ βλέπει, φίλε. Δέξαι τὴν εὐγνώμονα
τῆς κόρης χεῖρα. Σοὶ τὴν δίδει ὁ πατήρ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Ἐγὼ εὐδαίμων, ὅτι ἐξεδίκησα
τὸν Θηραμένην καὶ τὴν πόλιν ἐνταύτῳ !

Ὡς ἔπεσεν ἐκεῖνος, πανταχοῦ τροπῆ,
φυγῆ, καὶ φόνος τῶν τυράννων. Ἡ πατρίς
εἶν' ἐλευθέρα. Πλήρης εἶν' ὁ θρίαμβος.

Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα μετ' ἀνδρείων ἔσπευσα,
πρὶν ἀγγελθῆ ἡ νίκη, τοῦ στρατοῦ των πρὶν
ἐνταῦθα εἰσβαλόντα τὰ συντρίμματα,
καθέξωσι τὸ ἄστυ, τὸν πατέρα σου,
ἂν ἔζη, ὅπως σώσω, ἂν δὲν ἔζη, σὲ
καὶ τούτους, ὅσοι μὲ ἀκολουθήσωσι.

Τῶν δούλων τῶν τυράννων οἱ αἰσχροτέροι
ὁ Αἰσχυλίδης καὶ ὁ Βάτραχος, φρουρὰν
διώκουν, καὶ τὰς πύλας μᾶς ἀπέκλειον.
Ὁρμήσαμεν ξιφῆρεις, κ' οἱ μὲν ἔφυγον,
οἱ δὲ οὗτοι πίπτοντες, ἀπέπτυσαν
ὑπὸ τὰ ξίφη τὴν κακοῦργόν των ψυχὴν.

Ματαίαν χύσιν ἀποφεύγων αἵματος,
εἰς Ἐλευσίην ἀπῆλθεν ὁ Θρασύβουλος,
ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἄστυ εἰρηνικῶς.

Ἐκεῖ ἀκολουθήτε, πρὶν ἢ δίοδος
κλεισθῆ. Οἱ ἡττηθέντες ἔσοντ' ἐμμανεῖς.
Ἐν ᾧ φρουρῶ τὰς πύλας, ἃς ἀπέλθωμεν.
Τοῦ Θηραμένου μεθ' ἡμῶν θὰ λάβωμεν
τὸ σῶμα, ὅπως τύχη εὐπρεποῦς ταφῆς.

ΠΡΑΣΙΤΕΛΗΣ

Ἀπέλθωμεν.

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (πρὸς τὸν Θρασύλλον)

Κατόπιν σοῦ, ὑπὸ τὴν σὴν
σκιάν, ἔπου θελήσης, ἔπου ὀδηγῆς.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ (ἐν τῷ ἀπέργεσθαι)

Ζήτω ἡ πόλις, κ' ἡ ἐλευθερία της!

ΛΑΜΙΑ

Ἄπέλθετε! Παιᾶνα νικητήριον,
ἔρωτος ὕμνον, ᾄσμα ψάλλουσι χαρᾶς
τὰ χεῖλη, αἱ καρδίαι καὶ τὰ βλέμματα.
Ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῶν δεσμῶν· ὑμεῖς
ἐλεύθεροι, ἀξίως τῶν προγόνων σας,
ἀναπτεροῦσθε εἰς τὴν πρὶν σας εὐκλειαν.
Θρασύλλε, δρέπεις, πλὴν τῆς δάφνης τῶν νικῶν,
τὸ ῥόδον τῶν ἐρώτων τὸ γλυκύτερον·
καὶ σὺ, ἦν ἀδελφὴν των θ' ἀνεγνώριζον
αἱ Χάριτες, εὐδαίμων θὰ στηρίζησαι
εἰς τὴν καρδίαν ἦν θερμῶς ἠγάπησας.
Χαρῆτε εἰς τοῦ βίου τὴν πανήγυριν.
Τῆς εὐτυχίας τὴν εἰκόνα τῆς κοινῆς
κηλὶς δὲν πρέπει νὰ σκιάζῃ ζοφερά,
παραφωνία εἰς τὴν ἀρμονίαν σας.
Κηλὶς ὑπάρχει ἀνιάτου, σκοτεινῆς
ἀπελπισίας. Χαίρετε. Τὴν ἀφαιρῶ.

(Σύρει ἐκ τῆς ζώνης της τὸ ἐγχειρίδιον, ὃ εἶχε λάβει παρὰ τῆς Καλλιππῆς, καὶ φονεύεται).

ΚΑΛΛΙΠΠΗ (ῥιπτομένη πρὸς αὐτήν)

Λαμία!

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

ὦ Λαμία!

ΠΛΑΤΩΝ

Φίλη ἄφρων!

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

ὦ!

εἰς ποίαν πράξιν τοῦ ἀκάμπτου σ' ὤθησε
φρονήματός σου ἡ ἀνδρία!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Πῶς τολμᾶς
τῶν ἀθανάτων νὰ προλάβῃς τὰς βουλὰς;
Ἄνίσως θλίψεις οἱ Θεοὶ σ' ἐπέκλωσαν,
νὰ ὑπομείνης ὄφειλες.

ΛΑΜΙΑ (ἀσθενῶς)

Οἰκτίρμονες
θενὰ δειχθῶσι πρὸς γυναῖκα, ἣν αὐτοὶ
ἐπλασαν οὕτως, ἀσθενῆ. Ἄπέρχομαι
ἄνευ πικρίας, ἄνευ μίσους. Ζήσατε.
Ἄπέρχομαι, διότι φορητότερος
μακρὸν μοι εἶναι τῆς ζωῆς ὁ θάνατος·
κ' ἐντάφιον λαμβάνω τὴν πεποίθησιν
πῶς μ' ἐλεεῖτε, καὶ πῶς μένει μετ' ἐμὲ
ἡ πόλις ἐλευθέρα, κ' εὐτυχεῖς ὑμεῖς.

ΚΛΑΔΙΠΠΗ (γονυπετῆς πρὸ αὐτῆς)

ὦ εὐγενῆς καρδία, τῶν δακρύων μου
τὸν φόρον δέξαι· δέξαι καὶ τὸ σέβας μου.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ

Γενναία κόρη! Πένθους ρίπτεις κάλυμμα
εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν τὴν χαρμόσουνον.

Ἐν ᾧ εἰς πᾶσαν θ' ἀντηχῆ τὴν Ἀττικὴν
παιὰν ἐλευθερίας, ἡ καρδία μου
θ' ἀκούῃ ἄσμα νεκρῶν. — Ἀπέλθωμεν,
σπείσαντες δάκρυ τελευταῖον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ὡς ἀνὴρ
ἦτον ἀνδρεία, ὡς γυνὴ ἠγάπησε.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ

Διὰ τὰ πρόσωπα Αἰσχυλίδην καὶ Βάτραχον, ἴδ. Λυσίαν, κ. Ἄνδοκ. 16'. — Κ. Ἐρατοσθ. 49.

Διὰ τὸν Κλεόκριτον, ἴδ. Ξενοφ. Ἑλλην. Β, 4, 22.

Τὸ ὄνομα τοῦ Θρασύλλου γράφεται Θράσυλος δι' ἑνὸς λ, καὶ Θρασύλλος διὰ λλ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Σε.

44. Ὁ Ἐλευθέριος Ζεὺς παρὰ τὴν Βασίλειον Στοάν. Πaus. Α, 3.
 17—32. Ὁ Πραξιτέλης πρεσβεύει περὶ τῆς τέχνης ὅτι ἐφήρμοσεν εἰς τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸν ρυθμὸν.
 63—66. Ἄριστοφ. Νεφέλ. 535.
 71. Ἄριστοφ. Βάτρ. 209.
 83. Ἄριστοφ. Σφήκ. 650.—Ἄχαρν. 510 650 καὶ ὁ Σχολ.—Ἰσοκ. π. Εἰρην. 29.
 100. Μελλονικίαν, ῥῆμα συντεθὲν ὑπὸ Ἄριστοφάνους, Ὅρν. 639.
 200. Δεκάπουν τὸ στοιχεῖον δηλοῖ τὴν δεκάτην ὥραν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς.
 245. ἴδ. Λυσίαν κ. Ἀγοράτου.
 255. Ὁ Πλάτων ἦτον υἱὸς τῆς Περικτιόνης, κόρης τοῦ Γλαύκωνος, ἀδελφοῦ τοῦ Κριτίου. Διογ. Λαέρτ. Πλάτ. Α, 4.
 286. Οἱ ἵππεῖς, ἡ ἀριστοκρατικὴ αὐτὴ δύναμις ἐν Ἀθήναις, ὑπεστήριζον τοὺς Τριάκοντα. ἴδ. Ξενοφ. Αὐτ. Β, 3, 18, 19, κλ.—Ἄριστοφ. Ἴππεῖς.
 385. Ἄθμονον, τὸ νῦν Ἄμαρούσιον.
 388. Ὁ Κριτίας ἦτο ποιητὴς, γράψας Ἐλεγεία. Ἀποσπάσματα ἐν Schneidewin, Delect. poet. Græc. σελ. 136.
 438. ἴδ. Αἰλιανοῦ. Ποικ. ἱστ. Ι, 21.
 476. Διονυσιοδώρων πρέπει, διὰ τὸ μέτρον, νὰ προφερθῆ Διονυσιοδώρων, ἐν συνιζήσει, ἢ Διονυσοδώρων, ὡς καὶ εὐρηται.
 525. Γνωστὸν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι κατεδίκασαν εἰς θάνατον τοὺς ἐν Ἀργινοῦσαις, περὶ τὴν Μιτυλήνην, νικήσαντας στρατηγούς των, κατηγορηθέντας ὅτι δὲν ἔσωσαν ἐκ τῶν κυμάτων τοὺς πεσόντας εἰς τὴν θάλασσαν στρατιώτας.
 546. Καλλίβιος, Σπαρτιάτης, Ἄρμωστής ἢ φρούραρχος τῶν Ἀθηνῶν. Ξεν. Αὐτ. Β, 3, 13.
 604. Σάτυρος ἐκαλεῖτο ὁ τότε προϊστάμενος τῶν Ἐνδεκα, τῶν ἐκτελεστῶν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων. Ξενοφ. Αὐτ. Β, 3, 56.
 628. Εἰς Ἀργινοῦσας.
 717. Ἐπιδόσεις καὶ εἰσφοραὶ, ἡ ἕκτακτος φορολογία.

718. Ὁ Ὀπισθόδομος τοῦ Παρθενῶνος ἦτο τὸ δημόσιον ταμεῖον τῶν Ἀθηνῶν.
719. Ἐκ τοῦ Λαυρίου ὄρους ἐλάμβανον οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἄργυρον. Τὸ δὲ νόμισμα αὐτῶν ἔφερεν ἐπίσημον, γλαυκά.
734. Ἰδ. Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 483.
736. Πεντακοσιομέδιμνοι, ἡ τάξις τῶν πλουσιωτέρων πολιτῶν. Ἡ μακρὰ αὕτη λέξις πρέπει διὰ τὸ μέτρον νὰ προφερθῇ ἐν συνιζήσει τῶν συμπιπτόντων φωνηέντων 10.
746. Μετὰ τὰ Μηδικά, τὸ κοινὸν ταμεῖον τῶν ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων διατελούντων Ἑλλήνων ἦτον ἀποτεθειμένον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν Ἀθηναίων ταμιῶν, οἵτινες ἐκαλοῦντο Ἑλληνοταμίαι.
767. Κόθορνος, ὑπόδημα θεατρικόν, ἀρμοζόμενον ἀδιαφόρως εἰς ἐκότερον τῶν ποδῶν. Ἰδ. Ξενοφ. Αὐτ. Β, 3.
829. Ἐπίκληρος, κόρη, μόνη κληρονόμος τοῦ πατρὸς τῆς.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

40. Ἰδ. Πλάτ. Φαίδρ. 29. b.
47. Ξανθίππη, ἡ κακὴ γυνὴ τοῦ Σωκράτους.
21. Ἰδ. Πausan. Θ, 39.
28. Ὁ Ἀπολλόδορος, γλύπτης ὄστις, δυσταρμεστούμενος κατὰ τῶν ἰδίων τοῦ ἔργου, τὰ ἔθραυε, καὶ διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη μαινόμενος. Ἰδ. Plin. XXXIV, 49, 21.
80. Εἰς παρεκκλήσιον κατὰ τὸ βορειανατολικὸν μέρος τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Πανεπιστημίου, ὑπῆρχεν ἐντετερχισμένος λίθος φέρων τὴν ἐπιγραφὴν ΧΘΟΝΙΩΝ ΘΕΩΝ. Ἡδὴ διατηρεῖται ἐν τῷ Μουσεῖῳ.
90. Κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων, καὶ εἰς τὴν διάπλασιν τῆς περιφήμου Κνιδίας Ἀφροδίτης ἐταίραν ἀντέγραψεν ὁ Πραξιτέλης (Ἀθηναγ. πρεσβ. ὑπ. Χριστ. 14), τὴν Φρόνην (Ἀθην. ΙΓ, 594), ἢ τὴν Κρατίαν (Κλήμ. Ἀλεξ. Προτρ. 46.—Ἀρνοβ. κατ' ἔθνικ. ΣΤ, 43).
151. Ταυρέου παλαίστρα ἐν Ἀθήναις. Πλάτ. Λύσ. 4.
478. Ἀριστοφ. Ἰππεῖς, 955.
380. Βρυλισσός, τὸ Πεντελικὸν ὄρος.
778. Ὁ Θηραμένης, ἀπελθὼν πρέσβυς εἰς Σπάρτην, ἠνάγκασε διὰ τῶν χρονοτριβῶν τοῦ τοῦς Ἀθηναίους νὰ δεχθῶσι τῶν Σπαρτιατῶν τὰς συνθήκας. Ξενοφ. Αὐτ. Β, 45—21.
782. Ἡ Χαλκίοικος Ἀθηνᾶ, ἡ ἐξ ἀρχαιοτάτου λατρευομένη ἐν Σπάρτῃ.
854. Εἰς τὴν ἐν Αἰγὸς Ποταμῶς ναυμαχίαν.
954. Ξενοφ. Αὐτ. Β, 3, 35.—Ἀπομν. Α, 2, 24.
956. Ξενοφ. Αὐτ. Β, 3, 51.
4010. Ξενοφ. Ἀπομν. Α, 2, 31.—Ἰσοκρ. κ. Σοφιστ. σ. 12.
4014. Ξενοφ. Ἑλλην. Β, 3, 54.—Λυσ. κ. Ἐρατοσθ.

1029. Πολέμαρχος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Λυσίου, εἶχεν ἀσπίδοπηγετον. Λυσ.
κ. Ἐρατοσθ.
1032. Οὐσία ἐμφανῆς ἐλέγετο ἢ συνισταμένη εἰς ἀκίνητα, ἢ εἰς τρα-
πέζας δεδανεισμένη.
1037. Ἀδδηφάγοι ἵπποι ἦσαν καὶ ἐλέγοντο οἱ τρεφόμενοι δι' ἵππο-
δρόμια. Ἡσύχ. φ. Ἀδδηφάγος, καὶ αἱ ἑμαί. Ἀντιq. hell.
II, 960.
1066. Μέγα μέρος τῆς βιομηχανίας τῶν Ἀθηνῶν ἤσκαετο ὑπὸ τῶν
μετοίκων.
1155. Τὸν Κροίσον.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

48. Ἰδ. Δημοσθ. κ. Ἀριστοκρ. 602.
67. Πλάτ. Ἀπολογ. Σωκρ. 2D.
475. Ζέα, εἰς τῶν λιμένων τῶν Ἀθηνῶν, περιέχων καὶ τὰ νεώρια.
477. Πελασγικόν, τὸ βόρειον τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως.
254. Κατ' ἐπιγραφὴν εὑρεθεῖσαν ἐν Ἀθήναις (Ross, Kunstbl. 1840,
N. 13), ἡ οἰκογένεια τοῦ Πραξιτέλους ἦτον ἐκ τοῦ δήμου
τῶν Εἰρεσιδῶν (παρὰ τὴν Κηφισίαν), τῆς Ἀκαμαντίδος
φυλῆς.
257. Διονυσιακοὶ τεχνίται ἐλέγοντο οἱ τοῦ Θεάτρου ὑποκριταί.
650. Κ ὄ ρ ι ο ς κόρης ἦτον, κατὰ τὸν ἀττικὸν νόμον, ὁ πλησιέστερος
καὶ πρεσβύτερος τῶν συγγενῶν.
674. Εἰς τοὺς Κήπους τοῦ δήμου Ἀλωπεκῆς ὑπῆρχεν ὁ περίφημος
ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, ὁ περιέχων τοῦ Ἀλκαμένου τὸ
ἄγαλμα.
678. Ἄγνωστος ἦν ὁ πατήρ τοῦ Θηραμένου.
967. Ἀντιφῶν, ἄλλος τοῦ ῥήτορος. Ξενοφ. Αὐτ. Β. 3, 39—41.
986. Πλούταρχ. Β. I'. Ῥήτ. σ. 838.
1037. Ὁ κατάλογος τῶν 3000, οἵτινες δὲν ἐθανατοῦντο, κατὰ τοὺς
νέους νόμους, εἰμὴ δι' ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

2. Εἰς τὸ Βουλευτήριον ὑπῆρχον ἀγάλματα Διὸς Βουλαίου καὶ
Ἀθηνᾶς Βουλαίας, εἰς ἃ, εἰσερχόμενοι οἱ Βουλευταί, προ-
σηύχοντο, καὶ ἔθουον εἰσιτήρια. Ἀντιφ. π. χορευτ. ιγ'. —
Δημοσθ. π. παραπρεσβ. οστ'. — κ. Μειδ. οβ'.
47. Ἐκ τῶν Τριάκοντα ὁ Φεῖδων καὶ ὁ Ἐρατοσθένης, καὶ τινες τῶν
Βουλευτῶν, ἔκλινον πρὸς τὸν Θηραμένην. Λυσ. κ. Ἐρα-
τοσθ. 55. 56.
36. Λυσ. κ. Ἀγοράτ. 40.
43. Ξεν. Αὐτ. Β, 3, 39.—41.—Λυσ. κ. Πολιούχου.
113. Εἰς τὴν ἑναρξίν τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐκκλησίας περιήγετο κ α-
θ ἄ ρ σ ι ο ν ὕδωρ. Αἰσχ. κ. Τιμάρχ. 11.

121. Εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς δίκης ἐνεμείναμεν πιστῶς εἰς τὴν δραματικωτάτην περιγραφὴν τοῦ Ξενοφώντος. Ἑλλ. Β. 3.
360. Περίπολοι ἐν τοῖς μέρεσιν ἐλέγοντο οἱ νέοι ὅσοι διὰ τὴν ἡλικίαν των ἦσαν προσδιωρισμένοι νὰ φρουρῶσι μόνον τὴν χώραν, καὶ οὐχὶ νὰ ἐκστρατεύωσιν ἐκτὸς αὐτῆς.
682. Ὡς γνωστὸν, ὁ Πραξιτέλης κατεσκεύασε τὸ περιφημότερον ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

91. Ὁ Πλίνιος (XXXIV, 69) ἀναφέρει τοῦ Πραξιτέλους χαλκῆν ἀρπαγὴν Περσεφόνης, καὶ ἕτερον ἄγαλμα καλούμενον Κατάγουσαν, Δήμητραν πιθανῶς, ἄγουσαν τὴν Κόρην τῷ Πλούτῳ. Διὰ τὴν πιθανὴν φαίνεται ὅτι τὰ συμπλέγματα ταῦτα κατεσκευάσθησαν διὰ τὸν ἐν Ἐλευσίῃ περίφημον ναόν, τὸν καλούμενον καὶ Τετελεστήριον.
100. Ξενοφ. Αὐτ. Β, 4, 8.
174. Ἡ ἀγορὰ τῶν Ἀθηνῶν ἦτον ὅπου καὶ ἡ σημερινή. Κολωνὸς δ' Ἀγοραῖος ἦτο τὸ ὑψηλότερον αὐτῆς μέρος, τὸ ὀπίσω τοῦ Ὁρολογίου τοῦ Ἀνδρονίκου ἐκτεινόμενον. Ἴδ. τὸν ἐμὸν λόγον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐν τόμῳ IB'.
229. Ὁ Πλάτων εἶχε χωρίον εἰς τὸν δῆμον Ἑφιστιαδῶν, ὅστις καὶ Ἑφιστιαδῶν γράφεται, παρὰ τὴν Κηφισίαν. Ἴδ. Διογ. Λαέρτ. Πλ. Α, 44.
231. Ὁ Πραξιτέλης κατεσκεύασε δώδεκα Θεοὺς διὰ τοὺς Μεγαρεῖς. Πaus. Α, 40.
310. Ὁ ἐν Βενετίᾳ διατηρούμενος λέων ὑπῆρχεν ἐν Πειραιεῖ ἤδη ἐπὶ τῶν χρόνων τούτων, ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἐργασία του.
683. Βενδίδειον, πανάρχαιος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Πειραιεῖ. Τὰ κυριώτερα τῶν συμβάντων εἰσὶ κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Ξενοφ. Ἑλλ. Β, 4, 10—12.
673. Κατὰ Ξενοφῶντα ὁ φονευθεὶς μάντις δὲν ἦτον ὁ Κλεόκριτος. Ἐνταῦθα μένει ἀμφίβολον.

Π Ι Ν Α Ξ

τῶν στίχων οἵτινες, πρὸς συντομίαν δύνανται, εἶτε ὅλοι, ἢ μέρος αὐτῶν,
ν' ἀφαιρῶνται κατὰ τὴν παράστασιν.

ΜΕΡΟΣ Α'.

17- 32	80- 82	109-120	142	145
157-163	174-175	207-209	225-226	265-269
271-272	279-287	301	304-310	321-322
325	330-331	335-339	343-344	352-358
362 (ἔχει)-370 (μορφασμῶν)			375 (ὁ)-376 (παλαίτραν)	
388-389	405-428	446-450	457-464	470-471
474-487	495-498	502-511	515	530-533
541-543	547	552-553	556-561	563-565
569-574	581-583	585-587	590-601	605-608
611-612	629-634	638-639	643-644	669-671
675	679	687-690	693-694	696
707-709	716	753-758	822-826	836-840.

ΜΕΡΟΣ Β'.

52- 54	67- 91	95- 96	112 (εἰς)-114 (ταρτάρου)	
127-133	137-139	144-147	168-198	209-212
215-231	244-246	249-253	267-272	275-276
283-286	299-300	312	317	323-327
341-345	370-374	382-387	390-393	399-402
406	410-416	432-434	436-437	440-441
450	458-459	467	470	475-479
481	490	500-501	504 (εἰς)-507 (ἔρω)	
510	512-516	522-524	528-531	536-538
541-547	551-562	565-566	569-579	585-587
593-596	600 (απο)	600 (εἰς)-612 (βλέπων)		618-643
648-651	655-660	666	668-675	677
679-680	682-684	686 (ἄνοιξον)-688 (συνάρχων)		
689-698	703-718	720-739	742-743	745-746
758-759	782-787	791-801	807-808	818-822
825-843	852-853	858-861	869-894	901

904-909	914-925	928-931	941	944
947 (ὑπεσχέθημεν)-981 (μας)			991-1036	1040-1042
1045	1055-1060	1063 (Δῶρ)-1075 (βλέπω)		
1076 (οἱ)-1079 (καί)		1081-1082		1084-1090
1103 (ὦ!) -1105 (κ')		1113-1122		1126 (Ἄν)-
1131 (ὑπάρχει) 1132		1139-1144		1156-1172
1175	1177-1178	1187-1198		1208-1220
1230 1232	1238 (Αἰ)-1242 (ταρτάρου)			1243-1245
1249-1253	1257	1273-1281		1285-1289
1295-1299	1301-1303	1306-1307		1312
1317-1322	1327 (Ἀναχώρησον)-1335 (ὦ!)			1352-1360
1363-1369	1384-1395	1400-1406		1422-1425

ΜΕΡΟΣ Γ'.

14- 28	30- 37	40-53	55	59-71	82-132
139	148-154	173-174	176-186	196-203	
206-207	211-220	224-229	238-239	244-246	
253-280	285-296	298	305-311	316-318	
321-322	330-332	334	353-367	379-381	
384 (τῶν Θεῶν)-390 (ἀποσύρει)			397-404	409-410	
418-419	439-442	446-447	449-450	458-459	
499-506	511-514	523-530	532	538	
542-545	551-555	558-559	573-576	582-583	
600-601	603-604	625-629	643-644	648-655	
663-664	675-677	702-703	710	713-715	
731	738	754-758	765-772	776-777	
799	803-808	815-826	852-856	866-873	
876-883	900-908	920-932	941-946	956-958	
968-969	987-992	1005-1022	1024-1031	1062-1063	
1065 (τούς)-1069 (ποτίσῃ).					

ΜΕΡΟΣ Δ'.

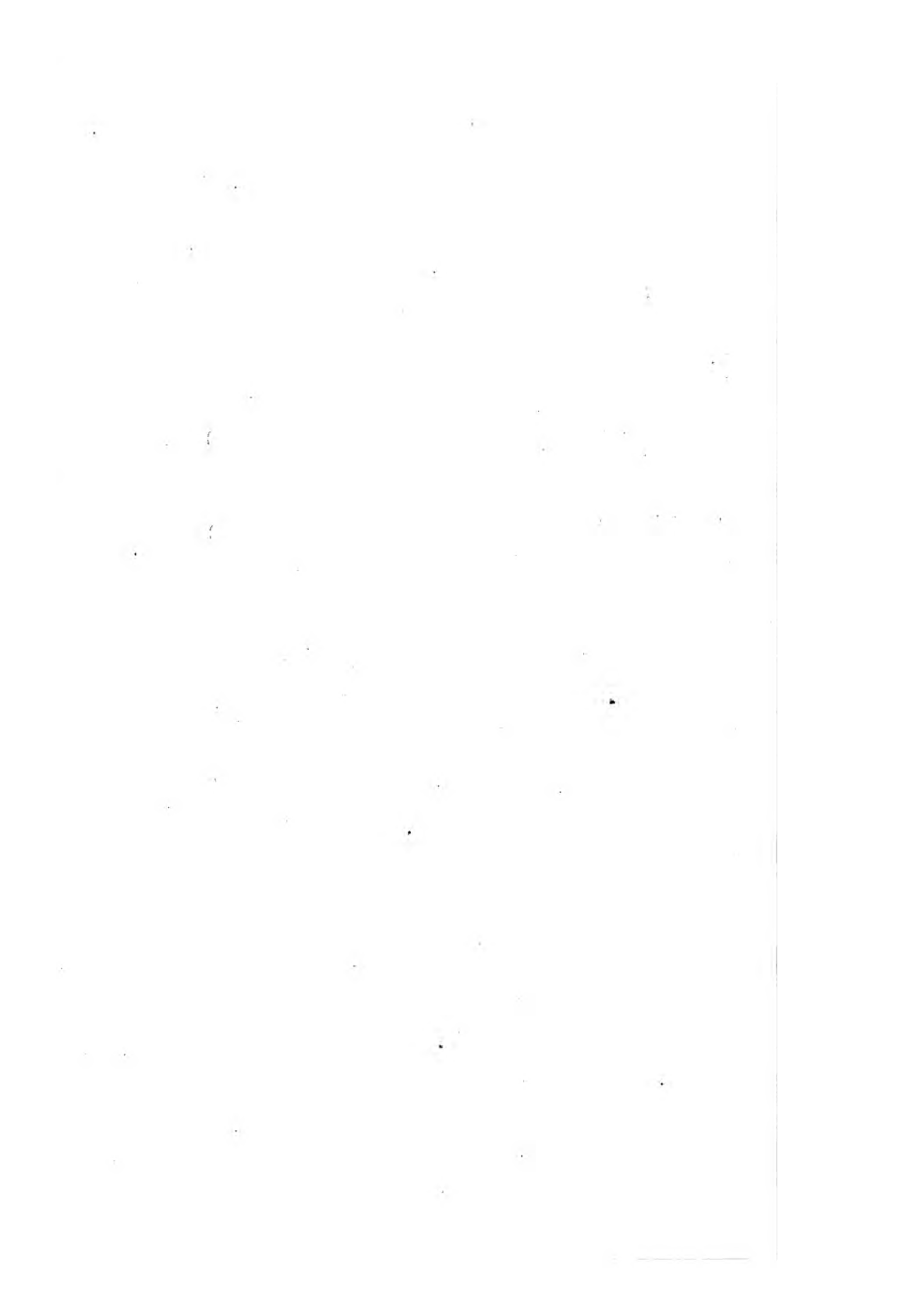
2- 4	8- 10	15- 16	20 (Δυσαρέσκειαν)-	22
(ἀκούσωμεν αὐτούς.)		27- 34	40- 42	54- 75
80- 81	87- 88	92- 94	96-100	105-106
130-133	137	143-144	150-152	155-166
177-179	182-187	200-209	217-225	230-233
242-246	257-259	295-303	329-331	361

378-383	402-409	415-427	430-433	438-439
442-443	455-457	460-464	469	475-479
482-486	491-492	499-524	528-529	531-540
550-551	554-557	561-566	568-571	600-605
609-612	615-616	633-638	644	658
664	666	677 (δὲν)-682 (εἶσαι)		694-697
702-703	706-710	716-722	729-730	735-739
741 (Δικαιολογῶ)-742 (πάθο.)		749 (τὰς θωπείας)-750 (νομίζει)		
759-762	769-772	776	786	842
847-851	856-860	863-867	872-883	
888 (Σὲ)-891 (μὲ)		897-899	903-909	913-922
925-930.				

ΜΕΡΟΣ Ε'.

20- 21	28- 29	32- 56	59- 60	69- 72
77- 78	86-122	127-130	140-152	155-159
161-162	165-172	178-180	199-207	210-220
229-233	245	250-251	254-257	266-268
286-289	299-307	314	317-318	325-326
328-330	332-333	336-337	339-342	
344 (αἶμα)-345 (φλέγγ)		352-354	363-364	379
418	438-441	468 (καὶ)-470 (τόνοι)		478
493-495	500-503	506	517	519-520
526-529	558	561	568-570	592-595
601-603	605	613-615	640-641	
645 (εἰς)-648 (ἐπευφήμουν)		652-658	660-661	665-679
681 (Ἄν)-683 (κινοῦνται)		694 (καὶ)-696 (ἐλησμόνει)		
700 (Τὸν)-702 (μάχης)		717-718	728-732	734-735
737-739	747-749	759-762	770-772	777-785
790-792	810 (Κρατερὰ)-820 (ματαίως)			834
840 (ἰνθιστάμενος)-841 (συνεῖχεν)			857-879.	

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

	Σελ.
Ὁ Λαοπλάνος	5-102
Ἡ Ταξειδεύτρια	103-107
Δῆμος καὶ Ἑλένη	109-147
Διονύσου πλοῦς	149-172
Ὁ Γοργὸς Ἰέραξ	173-199
Ὀδυσσεύς Α.	201-223

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Φοινισσῶν Μέρος Α'	229-243
Οἱ Τριάκοντα	245-485

743011

